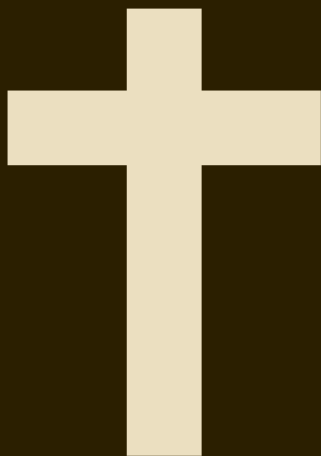

Η Καινή Διαθήκη

The New Testament in Ancient Greek with critical text notes

Η Καινή Διαθήκη

The New Testament in Ancient Greek with critical text notes

Public Domain

Language: Ελληνιστική (Greek, Ancient)

Translation by: Maurice A. Robinson

Contributor: Robert Adam Boyd

The Text-Critical Greek New Testament is based upon The New Testament in the Original Greek: Byzantine Textform 2018, compiled and arranged by Maurice A. Robinson and William G. Pierpont. The following disclaimer is printed in the The New Testament in the Original Greek: Byzantine Textform 2018:

Anyone is permitted to copy and distribute this text or any portion of this text. It may be incorporated in a larger work, and/or quoted from, stored in a database retrieval system, photocopied, reprinted, or otherwise duplicated by anyone without prior notification, permission, compensation to the holder, or any other restrictions. All rights to this text are released to everyone and no one can reduce these rights at any time. Copyright is not claimed nor asserted for either the preface, notes, or the new and revised form of the Greek NT text of this edition, nor for the original form of such as initially released into the public domain by the editors, first as printed textual notes in 1979, continuous-text electronic form 1986–present, and in published editions from 1991, 2005, and 2010.

The permitted use or reproduction of the Greek text or other material contained within this volume (whether by print, electronic media, or other form) does not imply doctrinal or theological agreement by the present editors and publisher with whatever views may be maintained or promulgated by other publishers. For the purpose of assigning responsibility, it is requested that the present editors' names and the title associated with this text as well as this disclaimer be retained in any subsequent reproduction of this material.

2022-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 11 Nov 2022
ebdf933b-03a4-5add-853f-51a05e168973

Contents

ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ	1
ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ	60
ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ	103
ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ	169
ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ	216
ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ	280
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α	302
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β	323
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ	337
ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ	344
ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ	352
ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ	357
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α	362
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β	367
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α	370
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β	376
ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ	381
ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ	384
ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ	386
ΙΑΚΩΒΟΥ	404
ΠΕΤΡΟΥ Α	410
ΠΕΤΡΟΥ Β	417
ΙΩΑΝΝΟΥ Α	421
ΙΩΑΝΝΟΥ Β	427
ΙΩΑΝΝΟΥ Γ	428
ΙΟΥΔΑ	429
ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ	431

ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

¹ Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ *Δαυίδ, υἱοῦ Ἀβραάμ.

² Ἀβραάμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· ³ Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρέσ καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ· Φαρέσ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑσρῶμ· Ἑσρῶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Αῤάμ· ⁴ Αῤάμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών· Ναασσών δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών· ⁵ Σαλμών δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰβοὺζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ· Ἰβοὺζ δὲ ἐγέννησε τὸν Σὺββὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ· *Ῥούθ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί· ⁶ Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε τὸν ἸΔαυίδ τὸν βασιλέα.

ἸΔαυίδ δὲ Σὸ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν *Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου· ⁷ Σολομών δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ· Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά· Ἀβιά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰασά· ⁸ Ἀσά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ· Ἰωράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰοζιάν· ⁹ Ἰοζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαχαζ· Ἀχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν· ¹⁰ Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν *Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰάμῶν· Ἰάμῶν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσιάν· ¹¹ Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

¹² Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ· ¹³ Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Σελιακειμ· Ἐλιακειμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ· ¹⁴ Ἀζώρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ· Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν *Ἀχειμ· Ἀχειμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιοῦδ· ¹⁵ Ἐλιοῦδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰματθάν· Ἰματθάν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· ¹⁶ Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς, ὁ λεγόμενος Χριστός.

¹⁷ Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως ἸΔαυίδ γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ ἸΔαυίδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες.

¹⁸ Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ *γέννησις οὕτως ἦν· μνηστευθείσης Ἰγάρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συναλθεῖν αὐτοῦς, εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. ¹⁹ Ἰωσήφ δὲ ὁ

* **1:1** δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † **1:5** βοοζ | βοες CT ‡ **1:5** βοοζ | βοες CT § **1:5** ωβηδ | ιωβηδ CT * **1:5** ωβηδ | ιωβηδ CT † **1:6** δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ **1:6** δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § **1:6** ο βασιλευς | — CT * **1:6** σολομωνα | σολομωντα TR † **1:7** ασα ασα | ασαφ ασαφ CT ‡ **1:8** οζιαν οζιας | οζειαν οζειας TH WH § **1:9** αχαζ αχαζ | αχας αχας WH * **1:10** μανασση | μανασσην PCK † **1:10** αμων αμων | αμωσ αμωσ CT ‡ **1:10** ιωσιαν ιωσιας | ιωσηιαν ιωσηιας TH WH § **1:13** ελιακειμ ελιακειμ | ελιακιμ ελιακιμ NA SBL * **1:14** αχειμ αχειμ | αχιμ αχιμ NA SBL † **1:15** ματθαν ματθαν | μαθθαν μαθθαν WH ‡ **1:17** δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § **1:17** δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * **1:18** γεννησις | γενεσις CT † **1:18** γαρ | — CT

άνηρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν † παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολύσαι αὐτήν. ²⁰ Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοῦ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων, Ἰωσήφ, υἱὸς Σδαυίδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν *Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἔστιν Ἁγίου. ²¹ Τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαόν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. ²² Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ † τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,

²³ Ἰδοῦ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν,
καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ,

ὃ ἔστι μεθερμηνευόμενον, Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. ²⁴ † Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου· καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ²⁵ καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκε ἅτον υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

2

¹ Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοῦ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα, ² λέγοντες, Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. ³ Ἀκούσας δὲ *Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ· ⁴ καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. ⁵ Οἱ δὲ † εἶπον αὐτῷ, Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου,

⁶ Καὶ σὺ Βηθλεεὲμ, γῆ Ἰούδα,
οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα·
ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος,
ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.

⁷ Τότε Ἡρώδης, λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος. ⁸ Καὶ πέμψας αὐτούς εἰς Βηθλεὲμ εἶπε, Πορευθέντες † ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὔρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. ⁹ Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοῦ, ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἄστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. ¹⁰ Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. ¹¹ Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, *εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ,

† 1:19 παραδειγματίσαι | δειγματίσαι CT § 1:20 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH
* 1:20 μαριαμ | μαριαν NA SBL WH † 1:22 του | — CT † 1:24 διεγερθεὶς | εγεργεὶς CT
§ 1:25 τον υιον αυτης τον πρωτοτοκον 98.6% | υιον CT 0.5% * 2:3 ηρωδης ο βασιλευς
| ο βασιλευς ηρωδης CT † 2:5 ειπον | ειπαν NA SBL WH † 2:8 ακριβως εξετασατε |
εξετασατε ακριβως CT § 2:9 εστη | εσταθη CT * 2:11 ειδον | ευρον ST

καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. ¹² Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

¹³ Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοῦ, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ, λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοί· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. ¹⁴ Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, ¹⁵ καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

¹⁶ Τότε Ἡρώδης, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὀρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. ¹⁷ Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

¹⁸ Φωνὴ ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη,

§θρηῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμος πολὺς,
Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς,
καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσὶ.

¹⁹ Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοῦ, ἄγγελος Κυρίου *κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ, ²⁰ λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. ²¹ Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ. ²² Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, ²³ καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην *Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

3

¹ Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται *Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, ² †καὶ λέγων, Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ³ Οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ ῥηθεὶς ὑπὸ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,

Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου·

εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

† 2:15 του | — CT ‡ 2:17 υπο | δια CT § 2:18 θρηνος και 99% | — CT 0.7% * 2:19 κατ οναρ φαίνεται | φαίνεται κατ οναρ CT † 2:21 ηλθεν | εισηλθεν CT ‡ 2:22 επι | — CT § 2:22 ηρωδου του πατρος αυτου | του πατρος αυτου ηρωδου CT * 2:23 ναζαρετ | ναζαρεθ SCR * 3:1 ιωαννης | ιωανης WH † 3:2 και | — WH ‡ 3:3 υπο | δια CT

4 Αὐτὸς δὲ ὁ Σίῳάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφή *αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. 5 Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου. 6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

7 Ἴδων δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα †αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 Ποιήσατε οὖν Σκαρπὸν ἀξίον τῆς μετανοίας· 9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 Ἦδη δὲ *καὶ ἡ ἀξίγη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

11 Ἐγὼ μὲν †βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι †Ἁγίῳ. 12 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συναῖξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Σίῳάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 Ὁ δὲ *Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτόν, λέγων, Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με; 15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε †πρὸς αὐτόν, Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. Τότε ἀφίησιν αὐτόν. 16 †Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς Σἀνέβη εὐθύς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοῦ, *ἀνεώχθησαν †αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδε †τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν Σκαὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. 17 Καὶ ἰδοῦ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

4

1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 2 Καὶ νηστεύσας ἡμέρας *τεσσαράκοντα καὶ νύκτας †τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπέειπεν. 3 Καὶ προσελθὼν †αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ,

§ 3:4 ιωαννης | ιωανης WH * 3:4 αυτου ην | ην αυτου CT † 3:6 ιορδανη | ιορδανη ποταμω CT † 3:7 αυτου | — WH § 3:8 καρπον αξιον | καρπους αξιους TR * 3:10 και | — CT † 3:11 βαπτιζω υμας | υμας βαπτιζω CT † 3:11 αγιω | αγιω και πυρι ANT CT TR § 3:13 ιωαννην | ιωαννην WH * 3:14 ιωαννης | — WH † 3:15 προς αυτον | αυτω WH † 3:16 και βαπτισθεις | βαπτισθεις δε CT § 3:16 ανεβη ευθυσ | ευθυσ ανεβη CT * 3:16 ανεωχθησαν | ηνεωχθησαν NA SBL WH † 3:16 αυτω 99.3% | — SBL WH 0.3% † 3:16 το πνευμα του 99.5% | πνευμα SBL WH 0.1% § 3:16 και | — SBL WH * 4:2 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT † 4:2 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT † 4:3 αυτω ο πειραζων ειπεν | ο πειραζων ειπεν αυτω CT

Σειπέ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. ⁴ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, Γέγραπται,

Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται *ἄνθρωπος,
ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ.

⁵ Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἀγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, ⁶ καὶ λέγει αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι

Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σου·

καί,

Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε,
μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

⁷ Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πάλιν γέγραπται, Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου. ⁸ Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ⁹ καὶ †λέγει αὐτῷ, Ταῦτα ὅπαντα σοι δώσω, ἐὰν πεσῶν προσκυνήσῃς μοι. ¹⁰ Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὑπαγε *ὀπίσω μου, Σατανᾶ· γέγραπται γὰρ,

Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις,
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

¹¹ Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδοῦ, ἄγγελοι προσήλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

¹² Ἀκούσας δὲ †ὁ Ἰησοῦς ὅτι †Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ¹³ καὶ καταλιπὼν τὴν Ὕναζαρέτ, ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς *Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβουλῶν καὶ †Νεφθαλεῖμ· ¹⁴ ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

¹⁵ Γῆ Ζαβουλῶν καὶ γῆ †Νεφθαλεῖμ,
ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν,

¹⁶ ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν Ὕσκότει

*εἶδε φῶς μέγα,

καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χῶρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου,
φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

§ 4:3 ειπε | ειπον WH * 4:4 ανθρωπος | ο ανθρωπος CT † 4:5 ιστησιν | εστησεν CT
‡ 4:9 λεγει | ειπεν CT § 4:9 παντα σοι | σοι παντα CT * 4:10 οπισω μου 87.6% —
CT TR 11.7% † 4:12 ο ιησους | — CT ‡ 4:12 ιωαννης | ιωανης WH § 4:13 ναζαρετ
| ναζαρεθ SCR | ναζαρα CT * 4:13 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 4:13 νεφθαλειμ
| νεφθαλιμ NA SBL ‡ 4:15 νεφθαλειμ | νεφθαλιμ NA SBL § 4:16 σκοτει | σκοτια SBL
TH WH * 4:16 ειδε φως | φως ειδε CT

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρῦσσειν καὶ λέγειν, Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18 Περιπατῶν ἴδεν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ψάλιεις. 19 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ψάλιεις ἀνθρώπων. 20 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 21 Καὶ προβάς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. 22 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρῦσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. 24 Καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχόμενους, καὶ δαιμονιζομένους, καὶ σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 25 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

5

1 Ἴδων δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, *προσηλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· 2 καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτούς, λέγων,

3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι·

ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

4 Μακάριοι οἱ πενθοῦντες·

ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.

5 Μακάριοι οἱ πραεῖς·

ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν.

6 Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην·

ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.

7 Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες·

ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.

8 Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ·

ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται.

9 Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί·

ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται.

10 Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης·

ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

† 4:18 δε | δε ο ιησους TR † 4:18 αλειεις | αλειεις TH WH § 4:19 αλειεις | αλειεις TH WH * 4:21 ιωαννην | ιωαννη WH † 4:23 ολην την γαλιλαιαν ο ιησους 90.4% | ο ιησους εν ολη τη γαλιλαια TH 0.1% | εν ολη τη γαλιλαια NA SBL WH 0.1% † 4:24 και | — SBL TH WH * 5:1 προσηλθον | προσηλθαν CT

11 Μακάριοι ἐστε, ὅταν ὄνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ἴρημα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ. 12 Χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

13 Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἄλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας μωρανθῆ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται; Εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ †βληθῆναι ἕξω καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

14 Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· 15 οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. 16 Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. 18 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἡ μία σκεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. 19 Ὅς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιῆσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 20 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ *ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

21 Ἠκούσατε ὅτι ἰερρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἐνοχος ἔσται τῇ κρίσει· 22 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ †εἰκῆ ἐνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακά, ἐνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ, Μωρέ, ἐνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 23 Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, σκαὶ ἐκεῖ μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὑπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. 25 Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ, ἕως ὅτου εἶ *ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ, μήποτε σε παραδῶ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτῆς †σε παραδῶ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. 26 Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως †ἂν ἀποδῶς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

27 Ἠκούσατε ὅτι δερρέθη, Οὐ μοιχεύσεις· 28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι *αὐτὴν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. 29 Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γὰρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ

† 5:11 ρημα 96.5% | — CT 0.1% † 5:13 βληθῆναι εξω και | βληθεν εξω CT § 5:18 κεραια | κεραα WH * 5:20 η δικαιοσυνη υμων | υμων η δικαιοσυνη CT † 5:21 ερρεθη | ερρηθη TH † 5:22 εικη 95.4% | — CT 1.9% § 5:23 και εκει | κακει ANT CT TR * 5:25 εν τη οδω μετ αυτου | μετ αυτου εν τη οδω CT † 5:25 σε παραδω | — CT † 5:26 αν | ου ANTR § 5:27 ερρεθη | ερρεθη τοις αρχαιοις ANT TR | ερρηθη TH * 5:28 αυτην | αυτης TR

εις γέενναν. ³⁰ Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεῖρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου ἵβληθῆ εἰς γέενναν.

³¹ Ἐρρέθη δὲ *ὅτι Ὁς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον· ³² ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι ἴδὼς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτός λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτήν ἄμωχον· καὶ ὅς ἐάν ἀπολελυμένην γαμήσῃ μοιχᾶται.

³³ Πάλιν ἠκούσατε ὅτι Ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὄρκους σου· ³⁴ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· ³⁵ μήτε ἐν τῇ γῆ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως· ³⁶ μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν *ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. ³⁷ Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ ναί, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

³⁸ Ἠκούσατε ὅτι Ἐρρέθη, Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος· ³⁹ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ἁρπάσῃ ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σιαγὸνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· ⁴⁰ καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· ⁴¹ καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἐν, ὑπάγε μετ' αὐτοῦ δύο. ⁴² Τῷ αἰτοῦντί σε *δίδου· καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς.

⁴³ Ἠκούσατε ὅτι Ἐρρέθη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου· ⁴⁴ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, Ἐυλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν *ἐπηραζόντων ὑμᾶς, καὶ διωκόντων ὑμᾶς· ⁴⁵ ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. ⁴⁶ Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; Οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναί τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; ⁴⁷ Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς φίλους ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; Οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναί οὕτω ποιοῦσιν; ⁴⁸ Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, *ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι.

† 5:30 βληθη εις γεενναν | εις γεενναν απεληθη CT ‡ 5:31 ερρεθη | ερρηθη TH § 5:31 δε | — PCK * 5:31 οτι | — ANT CT † 5:32 ος αν απολυση | πας ο απολυων CT ‡ 5:32 μοιχασθαι | μοιχευθηναι CT § 5:33 ερρεθη | ερρηθη TH * 5:36 η μελαιναν ποιησαι | ποιησαι η μελαιναν CT † 5:38 ερρεθη | ερρηθη TH ‡ 5:39 ραπισει επι | ραπιζει εις CT § 5:39 σιαγονα | σου σιαγονα BYZ HF TR | σιαγονα σου NA WH * 5:42 διδου | δοσ CT † 5:42 δανεισασθαι | δανισασθαι CT ‡ 5:43 ερρεθη | ερρηθη TH § 5:44 ευλογειτε τους καταρωμενους υμας καλως ποιειτε τοις μισουσιν υμας 90% | ευλογειτε τους καταρωμενους υμας καλως ποιειτε τους μισουντας υμας TR 1.2% | — CT 0.8% * 5:44 επηραζοντων υμας και 87.6% | — CT 0.8% † 5:45 τοις | — ANT BYZ CT TR ‡ 5:47 φιλους | αδελφους CT TR § 5:47 τελωναι ουτω 76.6% | εθνικοι το αυτο CT 3.7% * 5:48 ωσπερ | ως CT † 5:48 εν τοις ουρανοις | ουρανιος CT

6

1 *Προσέχετε τὴν ἔλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 Ὅταν οὖν ποιῆς ἔλεημοσύνην, μὴ σαλπίσσης ἔμπροσθέν σου, ὡσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ρύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. 3 Σοῦ δὲ ποιῶντος ἔλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου, 4 ὅπως ἡ σου ἡ ἔλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ †αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερωῷ.

5 Καὶ ὅταν ᾤπροσεύχη, οὐκ ἔση ὡσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως *ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν †ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 Σὺ δέ, ὅταν προσεύχη, εἰσελθε εἰς τὸ †ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι §ἐν τῷ φανερωῷ.

7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ *βαττολογήσητε, ὡσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ †ὁ πατήρ ὑμῶν ὧν χρεῖαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. 9 Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς·

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.

10 †Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.

Γενηθήτω τὸ θέλημά σου,

ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον.

12 Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν,

ὡς καὶ ἡμεῖς *ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.

13 Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,
ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

†Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία

καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

14 Ἐὰν γὰρ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· 15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις †τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

* 6:1 προσεχετε | προσεχετε δε NA SBL WH † 6:1 ελεημοσυνην | δικαιοσυνην CT † 6:4 αυτος αποδωσει σοι εν τω φανερω 73.5% | αποδωσει σοι εν τω φανερω ANT 18.4% | αποδωσει σοι CT 5.5% § 6:5 προσευχη ουκ εση ωσπερ | προσευχησθε ουκ εσεσθε ως CT * 6:5 αν | — CT † 6:5 οτι | — CT † 6:6 ταμιειον | ταμιειον CT PCK § 6:6 εν τω φανερω 96.9% | — CT 1.9% * 6:7 βαττολογησητε | βατταλογησητε CT † 6:8 ο | ο θεος ο WH † 6:10 ελθετω | ελθατω WH § 6:10 της | — CT * 6:12 αφιεμεν | αφηκαμεν CT † 6:13 οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμις και η δοξα εις τους αιωνας αμην 92.6% | — CT 1.2% † 6:15 τα παραπτωματα αυτων 97.3% | — NA SBL 1.1%

16 Ὄταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν *ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. 17 Σὺ δὲ νηστεύων ἀλειψαί σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, 18 ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ ἱκρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ ἱκρυπτῷ ἀποδώσει σοι.

19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι· 20 θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσι. 21 Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς *ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν οὖν ἴ ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου ἱφωτεινὸν ἔσται. 23 ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον;

24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ *μαμωνᾶ.

25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε ἱκαὶ τί πίητε· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἱἐνδύσησθε. Οὐχὶ ἡ ψυχὴ ἱπλεῖδον ἐστί τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; 26 Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συναγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; 27 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; 28 Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς *αυξάνει· οὐ κοπιᾶ, οὐδὲ νῆθει. 29 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. 30 Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιένυσσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; 31 Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες, Τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα; 32 Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἱἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῆζετε τούτων ἀπάντων. 33 Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν ἱτοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

34 Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἢ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἱτὰ ἑαυτῆς. Ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἢ κακία αὐτῆς.

§ 6:16 ὡσπερ | ὡς CT * 6:16 ὅτι | — CT † 6:18 κρυπτῷ | κρυφαιῷ CT ‡ 6:18 κρυπτῷ | κρυφαιῷ CT § 6:18 σοι | σοι ἐν τῷ φανερω ANT TR * 6:21 ὑμῶν ... ὑμῶν | σου ... σου CT † 6:22 ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ἢ | ἢ ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς CT ‡ 6:22 φωτεινὸν | φωτινὸν WH § 6:23 σκοτεινὸν | σκοτινὸν WH * 6:24 μαμωνᾶ | μαμμωνᾶ TR † 6:25 καὶ τί πίητε | ἢ τί πίητε NA TH WH | — SBL ‡ 6:25 ἐνδύσησθε | ἐνδύσεσθε PCK § 6:25 πλεῖον | πλεῖων PCK * 6:28 αυξανει ου κοπια ουδε νηθει | αυξανουσιν ου κοπιωσιν ουδε νηθοῦσι NA SBL WH | αυξανουσιν ου κοπιουσιν ουδε νηθοῦσι TH † 6:32 επιζητει | επιζητουςιν CT ‡ 6:33 του θεου 97% | — SBL WH 0.1% § 6:34 τὰ ἑαυτῆς | ἑαυτῆς NA TH | αὐτῆς SBL WH

7

1 Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· 2 ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, *μετρηθήσεται ὑμῖν. 3 Τί δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; 4 Ἦ πῶς ἔρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἵαπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοῦ, ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; 5 Ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον †τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

6 Μὴ δώτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί· μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε Ἐκαταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.

7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. 9 Ἦ τίς *ἔστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἔαν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 †Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

12 Πάντα οὖν ὅσα Ἐἄν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἔστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

13 *Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· 14 †τί στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὕρισκοντες αὐτήν.

15 Προσέχετε Ἐδὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δὲ εἰσὶ λύκοι ἄρπαγες.

16 Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν *σταφυλὴν, ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; 17 Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. 18 Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς †ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. 19 †Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 20 Ἄρα γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 22 Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι *προεφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ

* 7:2 μετρηθησεται | αντμετρηθησεται TR † 7:4 απο | εκ CT † 7:5 την δοκον εκ του οφθαλμου σου | εκ του οφθαλμου σου την δοκον CT § 7:6 καταπατησωσιν | καταπατησουσιν CT * 7:9 εστιν | — WH † 7:9 εαν αιτηση | αιτησει CT † 7:10 και εαν ιχθυν αιτηση | η και ιχθυν αιτησει CT § 7:12 αν | εαν NA SBL WH * 7:13 εισελθετε | εισελθατε CT † 7:13 η πυλη | — WH † 7:14 τι | οτι SBL TR WH § 7:15 δε | — CT * 7:16 σταφυλην | σταφυλας CT † 7:18 ποιειν | ενεγκειν WH † 7:19 παν | παν ουν PCK § 7:21 ουρανοις | τοις ουρανοις CT * 7:22 προεφητευσαμεν | επροφητευσαμεν CT

ὄνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; ²³ Καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι Οὐδέποτε ἔγνω ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

²⁴ Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, ἴμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ὠκοδόμησε ἑπὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· ²⁵ καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἤλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ *προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. ²⁶ Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ὠκοδόμησε ἑπὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον· ²⁷ καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἤλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

²⁸ Καὶ ἐγένετο ὅτε ἑσυνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσθησαν οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ²⁹ ἦν γὰρ διδάσκων αὐτούς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ *γραμματεῖς.

8

¹ *Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· ² καὶ ἰδού, λεπρὸς ἔλθων προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρῖσαι. ³ Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἤψατο αὐτοῦ ἡ Ἰησοῦς, λέγων, Θέλω, καθαρῖσθητι. Καὶ εὐθέως ἔκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. ⁴ Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς· *ἀλλὰ ὑπάγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ ἑπροσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξε ἡ Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

⁵ Ἐἰσελθόντι δὲ *αὐτῷ εἰς τὸ Καπερναοῦμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτόν, ⁶ καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. ⁷ Ἐκαὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. ⁸ *Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη, Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἶπε ἑλόγω, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. ⁹ Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἑξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ¹⁰ Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὑρόν.

† 7:24 ὁμοιωσω αυτον | ὁμοιωθησεται CT ‡ 7:24 την οικιαν αυτου | αυτου την οικιαν CT § 7:25 ηλθον | ηλθαν WH * 7:25 προσεπεσον | προσεπεσαν CT † 7:26 την οικιαν αυτου | αυτου την οικιαν CT ‡ 7:27 ηλθον | ηλθαν WH § 7:28 συνετελεσεν | ετελεσεν CT * 7:29 γραμματεις | γραμματεις αυτων CT * 8:1 καταβαντι δε αυτω | καταβαντος δε αυτου CT † 8:2 ελθων | προσελθων CT ‡ 8:3 ο ιησους | — CT § 8:3 εκαθαρισθη | εκαθερισθη WH * 8:4 αλλα | αλλ HF NA²⁸ PCK TR † 8:4 προσενεγκε | προσενεγκαι PCK | προσενεγκον NA SBL WH ‡ 8:4 μωσης | μωσης CT § 8:5 εισελθοντι δε αυτω | εισελθοντος δε αυτου CT * 8:5 αυτω | τω ιησου TR † 8:5 καπερναουμ | καφαρναουμ CT ‡ 8:7 και | — WH § 8:7 ο ιησους | — CT * 8:8 και αποκριθεις | αποκριθεις δε WH † 8:8 λογω | λογον TR ‡ 8:9 εξουσιαν 97.5% | εξουσιαν τασσομενος WH 0.7% § 8:10 ουδε εν τω ισραηλ τοσαυτην πιστιν 93.6% | παρ ουδευι τοσαυτην πιστιν εν τω ισραηλ CT 0.4%

11 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἤξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· 12 οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 13 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ *εκατοντάρχη, Ὑπαγε, ἵκει ὡς ἐπίστευσας γεννηθήτω σοι. Καὶ ἰάθη ὁ παῖς †αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

14 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν, 15 καὶ ἤψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει ᾤκτῳ. 16 Ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν· 17 ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥῆθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

18 Ἴδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς *πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτόν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. 19 Καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. 20 †Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν †κλίνη. 21 Ἄλλος δὲ τῶν μαθητῶν ᾤκτῳ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. 22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς *εἶπεν αὐτῷ, Ακολουθεῖ μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 24 Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε. 25 Καὶ προσελθόντες †οἱ μαθηταὶ ἤγειραν αὐτόν, λέγοντες, Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα. 26 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί δειλοὶ ἐστε, ὀλιγόπιστοι; Τότε ἐγερθεὶς ἐπέτιμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 27 Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, λέγοντες, Ποταπός ἐστὶν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα *ὑπακούουσιν αὐτῷ;

28 Καὶ †ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν †Γεργεσηνῶν, ὑπῆντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης· 29 καὶ ἰδοὺ, ἔκραξαν λέγοντες, Τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ; Ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; 30 Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. 31 Οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτόν, λέγοντες, Εἰ

* 8:13 εκατονταρχη | εκατονταρχω ANT PCK TR † 8:13 και | — CT † 8:13 αυτου | — SBL TH WH § 8:15 αυτω | αυτοις TR * 8:18 πολλους οχλους | οχλον NA WH † 8:20 και | — PCK † 8:20 κληνη | κλεινη TH § 8:21 αυτου | — PCK SBL TH WH * 8:22 ειπεν | λεγει CT † 8:23 το | — SBL TH WH † 8:25 οι μαθηται 79.6% | οι μαθηται αυτου ANT TR 19.4% | — CT 0.5% § 8:25 ημας | — CT * 8:27 υπακουουσιν αυτω | αυτω υπακουουσι CT † 8:28 ελθοντι αυτω | ελθοντος αυτου CT † 8:28 γεργεσηνων | γαδαρηνων CT § 8:29 ιησου | — CT

ἐκβάλλεις ἡμᾶς, *ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. ³² Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑπάγετε. Οἱ δὲ ἐξεληθόντες †ἀπῆλθον εἰς †τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ ἰδοῦ, ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη §τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασι. ³³ Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. ³⁴ Καὶ ἰδοῦ, πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς *συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτόν, παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν.

9

¹ Καὶ ἐμβὰς εἰς *τὸ πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. ² Καὶ ἰδοῦ, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ †κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπε τῷ παραλυτικῷ, Θάρσει, τέκνον· †ἀφέωνταί §σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. ³ Καὶ ἰδοῦ, τινὲς τῶν γραμματέων *εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτος βλασφημεῖ. ⁴ Καὶ †ιδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν, Ἵνα τί †ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ⁵ Τί γὰρ ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, §Ἀφέωνταί *σου αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, †Ἐγείραι καὶ περιπάτει; ⁶ Ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας—τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ—†Ἐγερθεὶς ἄρὸν σου τὴν §κλίνην, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. ⁷ Καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ⁸ Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι *ἐθαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

⁹ Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελῶνιον, †Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

¹⁰ Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοῦ, πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συναρέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ¹¹ Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι †εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν §ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; ¹² Ὁ δὲ *Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν †αὐτοῖς, Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, †ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. ¹³ Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστὶν, §Ἐλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, *ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς †εἰς μετάνοιαν.

* 8:31 επιτρεψον ημιν απελθειν | αποστειλον ημας CT † 8:32 απηλθον | απηλθαν WH † 8:32 την αγελην των χοιρων | τους χοιρους CT § 8:32 των χοιρων | — CT * 8:34 συναντησιν | υπαντησιν CT * 9:1 το | — ANT CT † 9:2 κλινης | κλεινης TH † 9:2 αφεωνται | αφιενται CT § 9:2 σοι αι αμαρτιαι σου | σου αι αμαρτιαι CT * 9:3 ειπον | ειπαν NA SBL WH † 9:4 ιδων 64% | ειδως BYZ PCK SBL TH WH 32.7% † 9:4 υμεις | — CT § 9:5 αφεωνται | αφιενται CT * 9:5 σου | σοι BYZ TR † 9:5 εγειραι | εγειρε ANT CT † 9:6 εγερθεις | εγειρε WH § 9:6 κλινην | κλεινην TH * 9:8 εθαυμασαν 97.5% | εφοβηθησαν CT 2% † 9:9 ματθαιον | μαθθαιον CT † 9:11 ειπον | ελεγον CT § 9:11 εσθιει | εσθιει και πινει PCK * 9:12 ιησους | — CT † 9:12 αυτοις | — CT † 9:12 αλλ | αλλα SBL WH § 9:13 ελεον | ελεος CT * 9:13 αλλα | αλλ NA²⁸ TR † 9:13 εις μετανοιαν | — CT

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, λέγοντες, Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν ὅσπολλά, οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσιν; 15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. 16 Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγράφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 17 Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἄπολοῦνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς, καὶ ἁμφοτέροι συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοῦ, ἄρχων *εἷς ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων ὅτι Ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθεσ τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. 19 Καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 20 Καὶ ἰδοῦ, γυνὴ αἰμορροῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. 21 Ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, Ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. 22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς *ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτήν εἶπε, Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 23 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς ἀλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον, 24 ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. 25 Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. 26 Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κρᾶζοντες καὶ λέγοντες, Ἐλέησον ἡμᾶς, Σὺ εἶ *Δαυίδ. 28 Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἔπροσηλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Λέγουσιν αὐτῷ, Ναί, Κύριε. 29 Τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων, Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. 30 Καὶ ἠανεώχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ *ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Ὅρατε μηδεὶς γινωσκέτω. 31 Οἱ δὲ ἐξεληθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοῦ, προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον. 33 Καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, Οὐδέποτε

‡ 9:14 ιωαννου | ιωανου WH § 9:14 πολλα 98.3% | — WH 1.4% * 9:15 οσον | οσον χρονον ANT PCK † 9:17 απολουνται | απολλυνται CT ‡ 9:17 βαλλουσιν οινον νεον εις ασκουσ | οινον νεον εις ασκουσ βαλλουσι ANT § 9:17 αμφοτεροι | αμφοτερα TR * 9:18 εις | τις PCK | — ST † 9:18 ελθων | προσελθων ANT WH ‡ 9:18 αλλα | αλλ NA²⁸ § 9:19 ηκολουθησεν | ηκολουθει SBL TH WH * 9:22 επιστραφεις | στραφεις CT † 9:24 λεγει αυτοις | ελεγεν CT ‡ 9:27 αυτω | — WH § 9:27 υιε | υιος BYZ HF NA PCK * 9:27 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 9:28 προσηλθον | προσηλθαν WH ‡ 9:28 ο ιησους | — PCK § 9:30 ανεωχθησαν | ηνεωχθησαν CT * 9:30 ενεβριμησατο | ενεβριμηθη CT † 9:32 ανθρωπον | — WH ‡ 9:33 λεγοντες | λεγοντες οτι ANT PCK ST

ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. ³⁴ Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον, Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

³⁵ Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν Ἕν τῷ λαῷ. ³⁶ Ἴδων δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν *ἐσκυλμένοι καὶ †εῤῥιμμένοι ‡ώσει πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. ³⁷ Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι. ³⁸ δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

10

¹ Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. ² Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά *ἐστί ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· †Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ †Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· ³ Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς, καὶ †Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ *Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος· ⁴ Σίμων ὁ †Κανανίτης, καὶ Ἰούδας †Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

⁵ Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγεῖλας αὐτοῖς, λέγων, Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Ἑσσημαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε· ⁶ πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. ⁷ Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες ὅτι Ἦγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ⁸ Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, *λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. ⁹ Μὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, ¹⁰ μὴ πήραν εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ἱράβδους· ἄξιος γὰρ †ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστί. ¹¹ Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιος ἐστί· κάκει μείνατε, ἕως ἂν ἐξέλθητε. ¹² Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε ἑαυτήν. ¹³ Καὶ ἐὰν μὲν ἦ ἡ οἰκία ἄξια, *ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ἦ ἄξια, ἡ εἰρήνη ὑμῶν †πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. ¹⁴ Καὶ ὅς †εἰς μὴ δέξεται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἑκτῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κοινορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. ¹⁵ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον

§ 9:35 εν τω λαω | — CT * 9:36 εσκυλμενοι | εκκλυμενοι ANT TR † 9:36 ερριμμενοι | εριμμενοι TH WH ‡ 9:36 ωσει | ως ANT PCK * 10:2 εστι | εισι ANT PCK † 10:2 ιακωβος | και ιακωβος NA WH ‡ 10:2 ιωαννης | ιωανης WH § 10:3 ματθαιος | μαθθαιος CT * 10:3 λεββαιος ο επικληθεις 97.6% | — CT 0.4% † 10:4 κανανιτης | καναναιος CT ‡ 10:4 ισκαριωτης | ο ισκαριωτης ANT CT § 10:5 σαμαρειτων | σαμαριτων NA SBL * 10:8 λεπρους καθαριζετε | λεπρους καθαριζετε νεκρους εγειρετε ANT TR | νεκρους εγειρετε λεπρους καθαριζετε CT † 10:10 ραβδους | ραβδον ANT CT ST ‡ 10:10 ο εργατης της τροφης αυτου εστιν | εστιν ο εργατης της τροφης αυτου ANT | ο εργατης της τροφης αυτου CT § 10:12 αυτην | αυτην λεγοντες ειρηνη τω οικω τουτω ANT * 10:13 ελθετω | ελθατω CT † 10:13 προς | εφ WH ‡ 10:14 εαν | αν CT § 10:14 της | ες τω τρω ANT CT

ἔσται γῆ Σοδόμων καὶ *Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῆ πόλει ἐκείνῃ.

16 Ἰδοῦ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. 17 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· 18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 19 Ὅταν δὲ ἴ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἁλαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί ἁλαλήσητε· 20 οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. 21 Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. 22 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 23 Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν *ἄλλην· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως ἴαν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. 25 Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ἴο δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην ἁβεελζεβούλ *ἐκάλεσαν, πῶσω μᾶλλον τοὺς ἰοικειακοὺς αὐτοῦ;

26 Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γὰρ ἐστί κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 27 Ὁ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἶπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὐκ ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων. 28 Καὶ μὴ ἁφοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἁποκτενόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· *φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. 29 Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; Καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν· 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσὶ. 31 Μὴ οὖν ἁφοβηθῆτε· ἁπολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.

32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν *οὐρανοῖς. 33 Ὅστις ἴδ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι ἁαὐτὸν καγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν ἁοῦρανοῖς.

* 10:15 γομορρων | γομορρας ANT † 10:19 παραδιδωσιν | παραδωσουσιν ANT | παραδωσιν CT ‡ 10:19 λαλησητε | λαλησητε ANT PCK § 10:19 λαλησητε | λαλησητε CT * 10:23 αλλην 95.4% | ετεραν CT 1.7% † 10:23 αν | — WH ‡ 10:25 ο δουλος | τω δουλω ANT § 10:25 βεελζεβουλ | βεελζεβουβ SCR | βεεζεβουλ WH * 10:25 εκαλεσαν | επεκαλεσαν CT HF | απεκαλεσαν PCK † 10:25 οικειακους | οικιακους ANT CT TR ‡ 10:28 φοβεισθε | φοβηθητε ANT TR WH § 10:28 αποκτενοντων | αποκτεινουτων TR WH | αποκτενουτων ANT NA SBL TH * 10:28 φοβηθητε | φοβεισθε CT † 10:28 την ψυχην και το | ψυχην και ANT BYZ CT PCK TR ‡ 10:31 φοβηθητε | φοβεισθε CT § 10:31 πολλων | πολλω PCK * 10:32 ουρανοις | τοις ουρανοις NA WH † 10:33 δ αν | δε WH ‡ 10:33 αυτον καγω | καγω αυτου CT § 10:33 ουρανοις | τοις ουρανοις NA WH

34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. 35 Ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς· 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ *οἰκειακοὶ αὐτοῦ. 37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· 38 καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. 39 Ὁ εὐρών τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν.

40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου ἴληψεται· καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου ἴληψεται. 42 Καὶ ὃς ἑὰν ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

11

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρῦσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

2 Ὁ δὲ *Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμπας ἴδου τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, 3 εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε ἱῶάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· 5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, ὄνεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 6 καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς *ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

7 Τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ ἱῶάννου, Τί ἔξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; Κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 Ἀλλὰ τί ἑξήλθετε ἰδεῖν; Ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς *ἱματίοις ἡμφιεσμένον; Ἰδού, οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ἱβασιλείων ἔεισιν. 9 Ἀλλὰ τί ἑξήλθετε *ἰδεῖν; Προφήτην; Ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 10 Οὗτος ἴγάρ ἐστι περὶ οὗ γέγραπται,

Ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,
ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.

* 10:36 οικειακοι | οικιακοι ANT CT TR † 10:41 ληψεται | λημψεται CT ‡ 10:41 ληψεται | λημψεται CT § 10:42 εαν | αν CT * 11:2 ιωαννης | ιωαννης WH † 11:2 δυο | δια CT ‡ 11:4 ιωαννη | ιωανει WH § 11:5 νεκροι 94.7% | και νεκροι CT 3.5% * 11:6 εαν | αν WH † 11:7 ιωαννου | ιωανου WH ‡ 11:7 εξηλθετε | εξηλθατε CT § 11:8 εξηλθετε | εξηλθατε CT * 11:8 ιματιοις | — CT † 11:8 βασιλειων 62.6% | βασιλειων ANT BYZ CT TR 36.9% ‡ 11:8 εισιν | — WH § 11:9 εξηλθετε | εξηλθατε CT * 11:9 ιδειν προφητην | προφητην ιδειν SBL WH † 11:10 γαρ | — CT

11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων
 †Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
 οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν ὧν Ἰωάννου τοῦ
 βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ
 ἀρπάζουσιν αὐτήν. 13 Πάντες γὰρ οἱ προφηταὶ καὶ ὁ νόμος ἕως
 *Ἰωάννου †προεφήτευσαν· 14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν
 †Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. 15 Ὁ ἔχων ὄψα δάκουειν ἀκουέτω.

16 Τίτι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; Ὁμοία ἐστὶ *παιδίους
 ἔν ἀγοραῖς καθημένους, †καὶ προσφωνοῦσι τοῖς δὲ ταῖροις αὐτῶν,
 17 *καὶ λέγουσιν,

Ὁυλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·

ἐθρηνήσαμεν †ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.

18 Ἦλθε γὰρ †Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσι,
 Δαιμόνιον ἔχει. 19 Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων,
 καὶ λέγουσιν, Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν
 φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν δὲ τέκνων
 αὐτῆς.

20 Τότε *ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ
 πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. 21 Οὐαὶ σοι, †Χοραζίν,
 οὐαὶ σοι, †Βηθσαιῖδά, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι δὲ γέγοντο αἱ
 δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ *σποδῶ
 μετενόησαν. 22 Πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον
 ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν. 23 Καὶ σύ, †Καπερναοὺμ, †ἢ ἕως τοῦ
 οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως Ἄβου δὲ καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις
 *ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, †ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς
 σήμερον. 24 Πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῆ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν
 ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ σοί.

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν,
 Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι
 †ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας
 αὐτὰ νηπίοις. 26 Naί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως δὲ γέγενετο εὐδοκία
 ἔμπροσθέν σου. 27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ

† 11:11 ιωαννου | ιωανου WH § 11:12 ιωαννου | ιωανου WH * 11:13 ιωαννου
 | ιωανου WH † 11:13 προεφητευσαν | επροφητευσαν CT † 11:14 ηλιας | ηλιας
 WH § 11:15 ακουειν | — NA SBL WH * 11:16 παιδιοις | παιδαριοις TR † 11:16
 εν αγοραις καθημενοις | εν αγορα καθημενοις BYZ PCK | καθημενοις εν αγοραις ANT |
 καθημενοις εν ταις αγοραις CT † 11:16 και προσφωνουσι | α προσφωνουντα ANT CT
 § 11:16 εταιροις αυτων | ετεροις αυτων BYZ HF | ετεροις CT * 11:17 και | — ANT CT
 † 11:17 υμιν 97.4% | — CT 1.4% † 11:18 ιωαννης | ιωανης WH § 11:19 τεκνων 97.7%
 | εργαυ CT 0.4% * 11:20 ηρξατο | ηρξατο ο ιησους PCK † 11:21 χοραζιν | χωραζιν
 PCK | χοραζειν TH WH † 11:21 βηθσαιδα | βηθσαιδαν BYZ ST WH § 11:21 εγενοντο
 | εγενηθησαν ANT * 11:21 σποδω | σποδω καθημεναι ANT † 11:23 καπερναουμ |
 καφαρναουμ CT † 11:23 η εως του ουρανου υψωθεισα | η εως του ουρανου υψωθης
 BYZ PCK | μη εως ουρανου υψωθηση CT § 11:23 καταβιβασθηση 97.8% | καταβηση NA
 SBL WH 0.4% * 11:23 εγενοντο | εγενηθησαν ANT CT † 11:23 εμειναν | εμεινεν CT
 † 11:25 απεκρυψας | εκρυψας CT § 11:26 εγενετο ευδοκια | ευδοκια εγενετο CT

οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.
 28 Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς. 29 Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι *πρῶτός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῆ καρδία· καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 30 Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός, καὶ τὸ φορτίον μου ἔλαφρόν ἐστιν.

12

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπέινασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχνας καὶ ἐσθίειν. 2 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες *εἶπον αὐτῷ, Ἴδού, οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. 3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Ἰακώβ, ὅτε ἐπέινασεν τὸ αὐτὸ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· 4 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ᾤφαγεν, *οὐς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ ἰστοῖς ἱερεῦσι μόνοις; 5 Ἡ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασι οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσι; 6 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζων ἐστὶν ὧδε. 7 Εἰ δὲ ἐγνώκετε τί ἐστὶν, Ἦλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. 8 Κύριος γὰρ ἐστὶ *τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

9 Καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 10 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος ἦν τὴν χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι ἰθευαπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἔξει πρόβατον ἓν, καὶ ἂν ἐμπέση τοῦτο τοῖς σάββασι εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 Πόσω οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου. Ὡστε ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν. 13 Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον *τὴν χεῖρά σου. Καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἰαποκατεστάθη ὑγιής ὡς ἡ ἄλλη. 14 Ὁ δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξελεθόντες, ὅπως αὐτόν ἀπολέσωσιν.

15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς *πάντας, 16 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερόν τὸ αὐτὸν ποιήσωσιν. 17 Ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

* 11:29 πρως | πρως CT * 12:2 ειπον | ειπαν CT † 12:3 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 12:3 αυτος | — CT § 12:4 εφαγεν | εφαγον NA SBL WH * 12:4 ους | ο CT † 12:4 τοις ιερευσι μονοις | μονοις τοις ιερευσι ANΤ † 12:6 μειζον | μειζων TR § 12:7 ελεον | ελεος CT * 12:8 του σαββατου ο υιος του ανθρωπου | και του σαββατου ο υιος του ανθρωπου TR | ο υιος του ανθρωπου και του σαββατου ANΤ † 12:10 ην | ην εκει ANΤ | — CT † 12:10 την | — CT § 12:10 θεραπευειν | θεραπευσαι NA * 12:13 την χειρα σου | σου την χειρα ANΤ CT † 12:13 αποκατεσταθη | απεκατεσταθη CT † 12:14 οι δε φαρισαιοι συμβουλιον ελαβον κατ αυτου εξελθοντες | εξελθοντες δε οι φαρισαιοι συμβουλιον ελαβον κατ αυτου ANΤ CT § 12:15 οχλοι 97.1% | — SBL WH 0.3% * 12:15 παντας | απαντας PCK † 12:16 αυτον ποιησωσιν | ποιησωσιν αυτον ANΤ † 12:17 οπως | ινα CT

- 18 Ἴδού, ὁ παῖς μου ὄν ἡρέτισα·
 ὁ ἀγαπητός μου ἅεις ὄν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου·
 θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν,
 καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.
 19 Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει·
 οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατεῖαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
 20 Κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει,
 καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει·
 ἕως ἂν ἐκβάλλῃ εἰς νῆκος τὴν κρίσιν.
 21 Καὶ *τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιούσι.

22 Τότε †προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἔθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν †τυφλὸν καὶ κωφὸν ἅκαι λαλεῖν καὶ βλέπειν. 23 Καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον, Μήτι οὗτός ἐστιν ὁ *υἱὸς †Δαυίδ; 24 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον, Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν †τῷ ἅΒεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. 25 Εἰδὼς δὲ *ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. 26 Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν ἅΒεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι *ἐκβάλλουσι; Διὰ τοῦτο αὐτοὶ †ὑμῶν ἔσονται κριταί. 28 Εἰ δὲ †ἐν Πνεύματι Θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. 29 Ἡ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ Ἰδιάρπασαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δῆσῃ τὸν ἰσχυρόν; Καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ *διάρπασει. 30 Ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πᾶσα ἀμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται †τοῖς ἀνθρώποις. 32 Καὶ ὃς †ἐὰν εἶπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἶπῃ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ, οὔτε ἐν ἅτῳ νῦν αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

33 Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. 34 Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; Ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. 35 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ

§ 12:18 εις | — WH * 12:21 τω | εν τω TR † 12:22 προσηνεχθη αυτω δαιμονιζομενος τυφλος και κωφος | προσηνεγκαν αυτω δαιμονιζομενου τυφλου και κωφου WH † 12:22 τυφλον και | — CT § 12:22 και | — CT PCK * 12:23 υιος | χριστος ο υιος ANT PCK † 12:23 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 12:24 τω | — PCK § 12:24 βεελζεβουλ | βεεζεβουλ WH * 12:25 ο ιησους | — CT † 12:25 εαυτης | εαυτην ANT † 12:25 εαυτης | εαυτην ANT § 12:27 βεελζεβουλ | βεεζεβουλ WH * 12:27 εκβαλλουσι | εκβαλουσι ANT † 12:27 υμων εσονται κριται | κριται εσονται υμων ANT CT † 12:28 εν πνευματι θεου εγω | εγω εν πνευματι θεου ANT PCK TR § 12:29 διαρπασαι | αρπασαι ANT CT * 12:29 διαρπασει | διαρπαση PCK † 12:31 τοις ανθρωποις | — CT † 12:32 εαν | αν TR § 12:32 τω νυν | τουτω τω CT TR

*θησαυροῦ ἐκβάλλει †ἀγαθά· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. ³⁶ Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἄργόν, ὃ †ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. ³⁷ Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

³⁸ Τότε ὁ ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. ³⁹ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. ⁴⁰ Ὅσπερ γὰρ *ἦν †Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται †ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. ⁴¹ Ἄνδρες ὁ Νινευίται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. ⁴² Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν *Σολομῶνος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον †Σολομῶνος ὧδε.

⁴³ Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὐρίσκει. ⁴⁴ Τότε λέγει, †Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει ὁσχολάζοντα, σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. ⁴⁵ Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων. Οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ *ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

⁴⁶ Ἐτι ἰδὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ †εἰστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες ὁρατῶ λαλήσαι. ⁴⁷ *Ἐἶπε δέ τις αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐστήκασιν, ζητοῦντές σοι λαλήσαι. ⁴⁸ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ †εἰπόντι αὐτῷ, Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου; Καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; ⁴⁹ Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ †εἶπεν, Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ⁵⁰ Ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτὸς μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

* **12:35** θησαυρου | θησαυρου της καρδιας TR † **12:35** αγαθα | τα αγαθα TR † **12:36** εαν λαλησωσιν 96.2% | λαλησουσιν CT 0.3% § **12:38** απεκριθησαν | απεκριθησαν αυτω CT * **12:40** ην | εγενετο ANT † **12:40** ιωνας | ιωνας ο προφητης ANT † **12:40** ο | και ο ANT § **12:41** νινευιται | νινευειται TH WH * **12:42** σολομωνος | σολομωντος TR † **12:42** σολομωνος | σολομωντος TR † **12:44** επιστρεψω εις τον οικον μου | εις τον οικον μου επιστρεψω ANT CT § **12:44** σχολαζοντα | σχολαζοντα και ANT WH * **12:45** ταυτη τη πονηρα | τη πονηρα ταυτη ANT † **12:46** δε | — NA TH WH † **12:46** εισηκεισαν | ιστηκεισαν TH WH § **12:46** αυτω λαλησαι | λαλησαι αυτω ANT * **12:47** ειπε ... σου εξω εστηκασι ζητουντες σοι λαλησαι | ειπε ... σου εστηκασιν εξω ζητουντες σε ιδειν ANT | — WH † **12:48** ειποντι | λεγοντι ANT CT † **12:49** ειπεν | εφη ANT

13

1 Ἐν *δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ ἐξεληθὼν ὁ Ἰησοῦς ἵαπό τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς †τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν †σεισθήκει. 3 Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς *πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων, Ἴδού, ἐξῆλθεν ὁ σπεῖρων τοῦ †σπείρειν. 4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ †ἤλθε τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. 5 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη. 7 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαὶ καὶ †ἀπέπνιξαν αὐτά. 8 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 9 Ὅ ἔχων ὧτα *ἀκούειν ἀκούετω.

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ †εἶπον αὐτῷ, Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; 11 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν †αὐτοῖς ὅτι Ἵμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. 12 Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 13 Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, †ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιοῦσι. 14 Καὶ ἀναπληροῦται *αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου, ἡ λέγουσα,

Ἀκοῆ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε·

καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

15 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου,

καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν,

καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν·

μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς,

καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι,

καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι,

καὶ †ιάσονται αὐτούς.

16 Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ὧτα ὑμῶν, ὅτι †ἀκούει. 17 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ †εἶδον· καὶ ἀκούσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

* 13:1 δε | — CT † 13:1 ἀπο 97.2% | — ANT CT 1.5% † 13:2 το | — ANT CT PCK § 13:2 εἰσθήκει | ἰσθήκει TH WH * 13:3 πολλὰ ἐν παραβολαῖς | ἐν παραβολαῖς πολλὰ PCK † 13:3 σπεῖρειν | σπειραὶ ANT BYZ PCK † 13:4 ἤλθε τὰ πετεινὰ καὶ | ἐλθόντα τὰ πετεινὰ ANT CT § 13:7 ἀπέπνιξαν | ἐπνιξαν NA SBL * 13:9 ἀκούειν | — CT † 13:10 εἶπον | εἶπαν CT † 13:11 αὐτοῖς | — WH § 13:13 ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσι καὶ ἀναπληροῦται | ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι καὶ ἀκούοντες μὴ ἀκούωσι μὴδὲ συνῶσι μήποτε ἐπιστρέψωσι καὶ τότε πληρωθήσεται ANT * 13:14 αὐτοῖς | ἐπ αὐτοῖς TR † 13:15 ἰασομαί | ἰασωμαὶ BYZ PCK TR † 13:16 ἀκούει | ἀκούουσιν ANT CT § 13:17 εἶδον | εἶδαν CT

18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ *σπειρόντος.
 19 Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρός, καὶ ἄρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς. 20 Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἔϋθους μετὰ χαρᾶς ὤλαμβάνων αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ ρίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται. 22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος *τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλοῦτου ἴσχυρνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 23 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν ἄγνην τὴν καλὴν σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ ὄσυνιών· ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ *ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἐξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἴσπειροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν. 26 Ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 Προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; Πόθεν οὖν ἔχει ὄσιζάνια; 28 Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς ἀνθρώπος τοῦτο ἐποίησεν. Οἱ δὲ *δοῦλοι εἶπον αὐτῷ, Θέλεις οὖν ἀπελθόντες ἄσυλλέξομεν αὐτά; 29 Ὁ δὲ ὄξφη, Οὐ μήποτε, συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσῃτε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. 30 Ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφοτέρω *μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν ἴκαιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σῖτον ἄσυναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἀνθρώπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶ πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον ὄτων λαχάνων ἐστὶ, καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ *κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

33 Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

* 13:18 σπειρόντος | σπειραντος ANT CT † 13:19 αρπαζει | αρει ANT ‡ 13:20 ευθους | ευθεως ANT § 13:20 λαμβανων | δεχομενος και λαμβανων ANT * 13:22 τουτου | — NA TH WH † 13:22 συμπνιγει | συμπνιγει TH WH ‡ 13:23 γην την καλην | καλην γην CT § 13:23 συνιων | συνιεις CT * 13:23 ὁ ... ὁ ... ὁ | ὁ ... ὁ ... ὁ NA SBL WH † 13:24 σπειροντι | σπειραντι ANT CT PCK SCR ‡ 13:25 εσπειρε | επεσπειρε CT § 13:27 ζιζανια | τα ζιζανια TR * 13:28 δουλοι | — WH † 13:28 ειπον αυτω | λεγουσιν αυτω NA TH | αυτω λεγουσι SBL WH ‡ 13:28 συλλεξομεν | συλλεξωμεν ANT BYZ CT TR § 13:29 εφη | φησιν CT * 13:30 μεχρι | εως NA WH † 13:30 καιρω | τω καιρω TR ‡ 13:30 συναγαγετε | συναγετε WH § 13:32 των | παντων των ANT PCK * 13:32 κατασκηνουν | κατασκηνοι WH † 13:33 εκρυπεν | ενεκρυπεν ANT BYZ CT TR

34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς †ουκ ἐλάλει αὐτοῖς· 35 ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,

Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου,
ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς Ἑκόσμου.

36 Τότε ἀφείξ τὸς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν *οἰκίαν †ὸ Ἰησοῦς· καὶ †προσηλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Ἑφράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. 37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν *αὐτοῖς, Ὁ σπεῖρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· 38 ὁ δὲ ἀγρός ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζανία εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ· 39 ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια †τοῦ αἰῶνος ἐστὶν· οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. 40 Ὡσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ †καίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος Ἑτούτου. 41 Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, 42 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 43 Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὡτα *ἀκούειν ἀκουέτω.

44 †Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῶ κεκρυμμένῳ ἐν †τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρῶν ἄνθρωπος ἔκρυψε· καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ Ἑπάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.

45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν *ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· 46 †ὃς εὐρῶν ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἡγόρασεν αὐτόν.

47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνη βληθείση εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούση· 48 ἦν, ὅτε ἐπληρώθη, †ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς Ἑάγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. 49 Οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

† 13:34 ουκ | ουδεν ANT CT § 13:35 κοσμου 99.2% | — SBL TH WH 0.6% * 13:36 οικιαν | οικιαν αυτου ANT † 13:36 ο ιησους | — ANT CT † 13:36 προσηλθον | προσηλθαν WH § 13:36 φρασον | διασαφησον CT * 13:37 αυτοις | — CT † 13:39 του | — CT † 13:40 καιεται | κατακαιεται NA TR WH § 13:40 τουτου | — CT * 13:43 ακουειν | — CT † 13:44 παλιν | — CT † 13:44 τω | — PCK § 13:44 παντα οσα εχει πωλει 90.2% | πωλει παντα οσα εχει NA SBL 4.1% | πωλει οσα εχει WH 1.1% * 13:45 ανθρωπω 96.4% | — WH 2.4% † 13:46 ος ευρων | ευρων δε CT † 13:48 αναβιβασαντες | αναβιβασαντες αυτην ANT § 13:48 αγγεια | αγγη CT

51 *Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Συνήκατε ταῦτα πάντα; Λέγουσιν αὐτῷ, Ναί, Κύριε. 52 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς †εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότη, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καιρὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν· 54 καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε Ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν, Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; 55 Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; *Οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσήφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; 56 Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσὶ; Πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; 57 Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι †αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς, διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

14

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ *τετράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν †Ιωάννην ἐδῆσεν σαυτὸν καὶ *ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 4 Ἔλεγε γὰρ †αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν. 5 Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, †εφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 Ὡς γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρесе τῷ Ἡρώδῃ· 7 ὅθεν *μεθ' ὄρκου ὠμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσῃται. 8 Ἡ δέ, προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησὶν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 9 Καὶ †ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς, διὰ δὲ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δοθῆναι. 10 καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε ἅτὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. 11 Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς. 12 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤραν τὸ *σῶμα, καὶ ἔθαψαν †αὐτό· καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.

* 13:51 λεγει αυτοις ο ιησους | — CT † 13:51 κυριε | — CT † 13:52 εις την βασιλειαν | τη βασιλεια CT § 13:54 εκπληττεσθαι | εκπλησσεσθαι CT * 13:55 ουχι | ουχ CT † 13:55 ιωσηφ | ιωσηφ CT † 13:57 αυτου | — CT * 14:1 τετραρχης | τετρααρχης NA SBL WH † 14:2 ιωαννης | ιωαννης WH † 14:3 ιωαννην | ιωαννη WH § 14:3 αυτον | — WH * 14:3 εθετο εν φυλακη | εν φυλακη απεθετο NA SBL WH | εν τη φυλακη απεθετο TH † 14:4 αυτω ο ιωαννης | ο ιωαννης αυτω NA | ο ιωαννης αυτω WH † 14:5 εφοβηθη | εφοβειτο PCK § 14:6 γενεσιων δε αγομενων | γενεσιους δε γενομενους CT * 14:7 μεθ | μετα SBL WH † 14:8 ιωαννου | ιωανου WH † 14:9 ελυπηθη ο βασιλευς δια δε 97.6% | λυπηθεις ο βασιλευς δια CT 1.2% § 14:10 τον ιωαννην | ιωαννη WH * 14:12 σωμα | πτωμα CT † 14:12 αυτο | αυτου CT

13 †Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ περὶ ἅπο τῶν πόλεων. 14 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγγίσθη ἐπ' *αὐτοῖς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. 15 Ὀψίας δὲ γενομένης, †προσηλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ †αὐτοῦ, λέγοντες, Ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. 16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. 17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. 18 Ὁ δὲ εἶπε, Φέρετέ μοι ταῦτα ὧδε. 19 Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ *τοὺς χόρτους, †λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 20 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις. 21 Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδιῶν.

22 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν †ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς *τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύση τοὺς ὄχλους. 23 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι· Ὀψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ. 24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη †μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. 25 Τετάρτη δὲ φυλακῆ τῆς νυκτὸς †ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ *τῆς θαλάσσης. 26 †Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ †τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταράχθησαν, λέγοντες ὅτι Φάντασμα ἐστὶ· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. 27 Ἐὐθέως δὲ ἐλάλησεν *αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.

28 Ἀποκριθεὶς δὲ †αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με †πρὸς σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα. 29 Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐλθέ. Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, *ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 30 Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη· καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξε, λέγων, Κύριε, σῶσόν με. 31 †Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ

† 14:13 και ακουσας | ακουσας δε ANT CT § 14:14 ο ιησους | — CT * 14:14 αυτοις | αυτοις TR † 14:15 προσηλθον | προσηλθαν WH † 14:15 αυτου | — CT § 14:18 αυτους ωδε 98.1% | ωδε αυτους CT 0.2% * 14:19 τους χορτους | του χορτου CT † 14:19 λαβων | και λαβων TR † 14:22 ο ιησους | — CT § 14:22 μαθητας | μαθητας αυτου ANT PCK TR * 14:22 το | — SBL WH † 14:24 μεσον της θαλασσης ην | σταδιους πολλους απο της γης απειχε NA SBL WH † 14:25 απηλθε | ηλθε CT § 14:25 ο ιησους | — CT * 14:25 της θαλασσης | την θαλασσαν CT † 14:26 και ιδοντες αυτον οι μαθηται 94.1% | οι δε μαθηται ιδοντες αυτον NA SBL WH 0.9% † 14:26 την θαλασσαν | της θαλασσης CT § 14:27 ευθεως | ευθως CT * 14:27 αυτοις ο ιησους | ο ιησους αυτοις NA TH WH † 14:28 αυτω ο πετρος ειπε | ο πετρος ειπε PCK | ο πετρος ειπεν αυτω WH † 14:28 προς σε ελθειν | ελθειν προς σε CT § 14:29 ο | — SBL TH WH * 14:29 ελθειν | και ηλθε CT † 14:30 ισχυρον | — WH † 14:31 ευθεως δε | και ευθεως PCK

λέγει αὐτῷ, Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; ³² Καὶ Σέμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. ³³ οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ *ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ.

³⁴ Καὶ διαπεράσαντες †ἦλθον †εἰς τὴν γῆν ΣΓεννησαρέτ. ³⁵ Καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὄλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας. ³⁶ καὶ παρεκάλουν αὐτόν, ἵνα *μόνον ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο διεσώθησαν.

15

¹ Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ *οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγοντες, ² Διὰ τί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; Οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας †αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. ³ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; ⁴ Ὁ γὰρ Θεὸς †ἐνετείλατο, λέγων, Τίμα τὸν Σπατέρα καὶ τὴν μητέρα· καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτω τελευτάτω. ⁵ ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ὅς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῆς, *καὶ οὐ μὴ †τιμῆσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ †ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ. ⁶ καὶ ἠκυρώσατε Στὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. ⁷ ὑποκριταί, καλῶς *προεφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας, λέγων,

⁸ †Ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν,
καὶ τοῖς χεῖλεσί με τιμᾶ,

ἢ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.

⁹ Μάτην δὲ σέβονται με,

διδάσκοντες διδασκαλίαν ἐντάλματα ἀνθρώπων.

¹⁰ Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούετε καὶ συνίετε. ¹¹ Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ¹² Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ †αὐτοῦ Σεῖπον αὐτῷ, Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι *ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; ¹³ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται. ¹⁴ Ἄφετε αὐτούς· †ὁδηγοὶ εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῆ, ἀμφότεροι εἰς βόθρνον †πεσοῦνται.

§ 14:32 εμβαντων | αναβαντων CT * 14:33 ελθοντες | — CT † 14:34 ηλθον | ηλθαν WH † 14:34 εις την γην | επι την γην εις CT § 14:34 γεννησαρετ | γενησαρετ PCK * 14:36 μονον | καν μονον ANT PCK * 15:1 οι γραμματεις και φαρισαιοι | φαρισαιοι και γραμματεις CT † 15:2 αυτων | — WH † 15:4 ενετειλατο λεγων | ειπε CT § 15:4 πατερα | πατερα σου TR * 15:5 και | — CT † 15:5 τιμηση | τιμησει CT † 15:5 η την μητερα αυτου | η την μητερα PCK | — CT § 15:6 την εντολην 98.2% | τον λογον CT 0.5% * 15:7 προφητευσεν | επροφητευσεν CT † 15:8 εγγιζει μοι ο λαος ουτος τω στοματι αυτων και | ο λαος ουτος CT † 15:12 αυτου | — NA SBL WH § 15:12 ειπον | λεγουσιν CT * 15:12 ακουσαντες τον λογον εσκανδαλισθησαν | εσκανδαλισθησαν ακουσαντες τον λογον ANT † 15:14 οδηγοι εισι τυφλοι τυφλων | τυφλοι εισιν οδηγοι τυφλων NA SBL TH | τυφλοι εισιν οδηγοι WH † 15:14 πεσοουνται | εμπεσοουνται PCK

15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. 16 Ὁ δὲ *Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; 17 Ἰούπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; 18 Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κάκεινα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 19 Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι· 20 ταῦτά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξεληθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. 22 Καὶ ἰδοῦ, γυνὴ Χαναanaία ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκείνων ἐξεληθοῦσα †ἐκραύγασεν αὐτῷ, λέγουσα, Ἐλέησόν με, Κύριε, Συιὲ *Δαυίδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. 23 Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ †ἠρώτων αὐτόν, λέγοντες, Απόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὀπισθεν ἡμῶν. 24 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. 25 Ἡ δὲ ἐλθοῦσα †προσεκύνησεν αὐτῷ λέγουσα, Κύριε, βοήθει μοι. 26 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. 27 Ἡ δὲ εἶπε, Ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιγίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. 28 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, Ὡ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 Καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβάς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. 30 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν †χωλοῦς, τυφλοῦς, κωφοῦς, κυλλοῦς, καὶ ἐτέρους πολλοῦς, καὶ *ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς· 31 ὥστε †τοὺς ὄχλους θαυμάσαι, βλέποντας †κωφοὺς λαλοῦντας, *κυλλοὺς ὑγιεῖς, †χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ †ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπε, Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη †ἡμέραι τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς *νῆστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. 33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ

§ 15:15 ταυτην | — TH WH * 15:16 ιησους | — CT † 15:17 ουπω | ου CT † 15:22 εκραυγασεν αυτω | εκραζε CT § 15:22 υιε | υιος CT * 15:22 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 15:23 ηρωτων | ηρωτων CT † 15:25 προσεκυνησεν | προσεκυνει CT TR § 15:30 χωλους τυφλους κωφους κυλλους | χωλους τυφλους κυλλους κωφους NA | κωφους τυφλους χωλους κυλλους SBL | χωλους κωφους τυφλους κυλλους TH | χωλους κυλλους τυφλους κωφους WH * 15:30 ερριψαν | εριψαν WH † 15:30 του ιησου | αυτου CT † 15:31 τους οχλους | τον οχλον CT § 15:31 κωφους | κωφους ακουοντας αλαλους ANT * 15:31 κυλλους υγιεις | — WH † 15:31 χωλους | και χωλους CT † 15:31 εδοξασαν | εδοξαζον PCK § 15:32 ημεραι | ημερας PCK TR * 15:32 νηστεις | νηστις PCK

οὶ μαθηταὶ τῆς αὐτοῦ, Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; ³⁴ Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον, Ἐπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. ³⁵ Καὶ ἔκελευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. ³⁶ καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, *εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τῆς αὐτοῦ, οἱ δὲ μαθηταὶ σῶν ὄχλω. ³⁷ Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ ἰσχυρίδας πλήρεις. ³⁸ Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. ³⁹ Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Σαμαρείας.

16

¹ Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδειξάμενον αὐτοῖς. ² Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁψίας γενομένης λέγετε, Εὐδία· πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός. ³ Καὶ πρῶί, Σήμερον χειμῶν· πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. *Υποκριταί, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε; ⁴ Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τῆς προφητείας. Καὶ καταλιπὼν αὐτούς, ἀπῆλθε.

⁵ Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ τῆς αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. ⁶ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁρατε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. ⁷ Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. ⁸ Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; ⁹ Οὐπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; ¹⁰ Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσους ἰσχυρίδας ἐλάβετε; ¹¹ Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑμῖν *προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων; ¹² Τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

¹³ Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων, Τίνα *με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι

† 15:33 αὐτου | — CT † 15:34 εἶπον | εἶπαν NA SBL WH § 15:35 ἐκελευσε τοῖς ὄχλοις καὶ λαβὼν 76% | παραγγελίας τῶν ὄχλων ἔλαβε CT 1% * 15:36 εὐχαριστήσας | καὶ εὐχαριστήσας NA SBL WH † 15:36 ἔδωκε | ἐδίδου CT † 15:36 αὐτου | — CT § 15:36 τῶν ὄχλων | τοῖς ὄχλοις ANT CT * 15:37 ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων | τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦσαν CT † 15:37 ἰσχυρίδας | ἰσχυρίδας WH † 15:39 ἐνεβη | ἀνεβη BYZ HF § 15:39 μαγδαλα | μαγαδαν CT * 16:3 υποκριταί | — CT † 16:3 δύνασθε | δύνασθε γινώσκαι ANT † 16:4 τοῦ προφητοῦ | — CT § 16:5 αὐτου | — CT * 16:8 αὐτοῖς | — CT † 16:8 ἐλάβετε 97.4% | ἔχετε NA TH WH 1.7% † 16:10 ἰσχυρίδας | ἰσχυρίδας WH § 16:11 αὐτου | αὐτων CT * 16:11 προσέχειν | προσέχετε δε CT † 16:12 τοῦ αὐτου 93.2% | τῶν αὐτων CT 1.2% † 16:12 ἀλλα | ἀλλ ANT NA²⁸ TR § 16:13 καισαρείας | καισαρίας WH * 16:13 με | — CT

εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ¹⁴ Οἱ δὲ εἶπον, Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ Σηλίαν· ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν, ἣ ἓνα τῶν προφητῶν. ¹⁵ Λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ¹⁶ Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε, Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. ¹⁷ *Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ¹⁸ Κἀγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι Ἰδοῦ οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. ¹⁹ †Καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ²⁰ Τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς *αὐτοῦ ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

²¹ Ἀπὸ τότε ἤρξατο †ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν ὀφείλειν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. ²² Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων, *Ἰλεώς σοι, Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. ²³ Ὁ δὲ στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ, Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ, σκάνδαλόν †μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

²⁴ Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. ²⁵ Ὃς γὰρ †ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν· ²⁶ τί γὰρ ὀφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; ²⁷ Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ. ²⁸ Ἀμὴν λέγω *ὑμῖν, εἰσὶ τινες †ὧδε ἐστῶτες, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

17

¹ Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ *Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. ² Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ

† 16:14 ειπον | ειπαν NA SBL WH † 16:14 ιωαννην | ιωαννην WH § 16:14 ηλιαν | ηλειαν WH * 16:17 και αποκριθεις | αποκριθεις δε CT † 16:19 και | — CT † 16:19 κλεις | κλειδας CT § 16:20 διεστειλατο | επετιμησε WH * 16:20 αυτου | — CT † 16:20 ιησους | — CT PCK † 16:21 ο ιησους | ιησους χριστος WH § 16:21 απελθειν εις ιεροσολυμα | εις ιεροσολυμα απελθειν CT * 16:22 ιλεως | ειλεως TH † 16:23 μου ει | ει εμου CT † 16:25 αν | εαν CT § 16:26 ωφελειται | ωφεληθησεται CT * 16:28 υμιν | υμιν οτι CT † 16:28 ωδε εστωτες | των ωδε εστηκοτων ANT TR | των ωδε εστωτων CT * 17:1 ιωαννην | ιωαννην WH

†ἐγένοντο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. ³ Καὶ ἰδοῦ, †ᾤφθησαν αὐτοῖς ΣΜωσῆς καὶ *Ἥλιος, †μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες. ⁴ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ᾧδε εἶναι· εἰ θέλεις, †ποιήσωμεν ᾧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ ΣΜωσῆ μίαν, καὶ *μίαν Ἥλιᾶ. ⁵ Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοῦ, νεφέλη †φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοῦ, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· †αὐτοῦ ἀκούετε. ⁶ Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ Σῆπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. ⁷ Καὶ *προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἤψατο αὐτῶν καὶ εἶπεν, Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. ⁸ Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ †τὸν Ἰησοῦν μόνον.

⁹ Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν †ἐκ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Μηδενὶ εἶπητε τὸ ὄραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν Σάνασθῃ. ¹⁰ Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ *αὐτοῦ λέγοντες, Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι †Ἥλιαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; ¹¹ Ὁ δὲ †Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν Σαυτοῖς, *Ἥλιος μὲν ἔρχεται †πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα· ¹² λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι †Ἥλιος ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, Σάλλα ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. ¹³ Τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ *Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

¹⁴ Καὶ ἐλθόντων †αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν †αὐτόν ¹⁵ καὶ λέγων, Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς Σπάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. ¹⁶ Καὶ προσήνεγκα αὐτόν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτόν θεραπεῦσαι. ¹⁷ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε *ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; Ἔως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετέ μοι αὐτόν ᾧδε. ¹⁸ Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ †ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. ¹⁹ Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν †εἶπον, Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ²⁰ Ὁ δὲ ΣἸησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τὴν *ἀπιστίαν ὑμῶν. Ἀμὴν γὰρ λέγω

† 17:2 εγενοντο | εγενετο ANT BYZ CT PCK TR † 17:3 ωφθησαν | ωφθη CT § 17:3 μωσης | μωσης CT * 17:3 ηλιας | ηλειας WH † 17:3 μετ αυτου συλλαλουντες | συλλαλουντες μετ αυτου NA SBL | συλλαλουντες μετ αυτου TH WH † 17:4 ποιησωμεν | ποιησω CT § 17:4 μωση | μωσει ANT PCK | μωσει CT * 17:4 μιαν ηλια | ηλια μιαν NA SBL TH | ηλεια μιαν WH † 17:5 φωτεινη | φωτινη WH † 17:5 αυτου ακουετε | ακουετε αυτου CT § 17:6 επεσον | επεσαν CT * 17:7 προσελθων ο ιησους ηψατο αυτων και | προσηλθεν ο ιησους και αφαμενος αυτων CT † 17:8 τον | αυτον CT † 17:9 εκ | απο ANT TR § 17:9 αναστη | εγερθη NA SBL WH * 17:10 αυτου | — NA SBL WH † 17:10 ηλιαν | ηλειαν WH † 17:11 ιησους | — CT § 17:11 αυτοις | — CT * 17:11 ηλιας | ηλειας WH † 17:11 πρωτον | — CT † 17:12 ηλιας | ηλειας WH § 17:12 αλλα | αλλ ANT NA²⁸ PCK TH TR * 17:13 ιωαννου | ιωανου WH † 17:14 αυτων | — CT † 17:14 αυτον | αυτω TR § 17:15 πασχει 99.4% | εχει TH WH 0.6% * 17:17 εσομαι μεθ υμων | μεθ υμων εσομαι CT † 17:18 εθεραπευθη | ιαθη PCK † 17:19 ειπον | ειπαν

ὕμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, ἸΜετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσῃ ὑμῖν. ²¹ †Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστεία.

²² ΣΑναστρεφομένων δὲ αὐτῶν *ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, ²³ καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. Καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

²⁴ Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς ἸΚαπερναοῦμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ †εἶπον, Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; ²⁵ Λέγει, Ναί. Καὶ Ὡτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; Οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; Ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; ²⁶ *Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. ²⁷ Ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς †τὴν θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν †ἀναβαίνοντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὐρήσεις στατήρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

18

¹ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες, Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; ² Καὶ προσκαλεσάμενος *ὁ Ἰησοῦς παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, ³ καὶ εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφήτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ⁴ Ὅστις οὖν †ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ⁵ Καὶ ὃς ἐὰν δέξηται †παιδίον τοιοῦτον ἐν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. ⁶ ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς Σεῖς τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.

⁷ Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ *ἐστὶν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλην οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ Ἰἐκείνῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. ⁸ Εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοπον †αὐτὰ καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν Σχωλὸν ἢ κυλλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. ⁹ Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε

† 17:20 μεταβηθι εντευθεν | μεταβα ευθεν CT † 17:21 τουτο δε το γενοσ ουκ εκπορευεται ει μη εν προσευχη και νηστεια 87.7% | — CT 0.6% § 17:22 αναστρεφομενων | συστρεφομενων CT * 17:22 εν τη γαλιλαια | εις την γαλιλαιαν ANT † 17:24 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 17:24 ειπον | ειπαν CT § 17:25 οτε εισηλθεν | οτε εισηλθον PCK | ελθοντα CT * 17:26 λεγει αυτω ο πετροσ | ειποντοσ δε CT † 17:27 την | — CT † 17:27 αναβαινοντα | αναβαντα ANT BYZ CT PCK TR * 18:2 ο ιησοουσ | — CT † 18:4 ταπεινωσει | ταπεινωση TR † 18:5 παιδιον τοιουτου εν | εν παιδιον τοιουτου CT § 18:6 εις | επι TR | περι NA TH WH * 18:7 εστιν | — NA SBL WH † 18:7 εκεινω | — CT † 18:8 αυτα | αυτου CT § 18:8 χωλον η κυλλον | κυλλον η χωλον NA SBL WH

αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

¹⁰ Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων, λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντός βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ¹¹ *Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός. ¹² Τί ὑμῖν δοκεῖ; Ἐὰν γένηται τινὶ ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῆ ἓν ἐξ αὐτῶν· οὐχὶ †ἀφεις τὰ †ἐνενηκοντα ἐννέα, ἐπὶ τὰ ὄρη ὁπορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; ¹³ Καὶ ἐὰν γένηται εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς *ἐνενηκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. ¹⁴ Οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς †ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται †εἷς τῶν μικρῶν τούτων.

¹⁵ Ἐὰν δὲ ὁ ἁμαρτήσης *εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε †καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. Ἐὰν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. ¹⁶ ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἓτι ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῆ πᾶν ῥῆμα. ¹⁷ ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, †εἰπέ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. ¹⁸ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ὁρᾶτε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν *τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν †τῷ οὐρανῷ. ¹⁹ Πάλιν †ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο ὁμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντός πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωσιν, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ²⁰ Οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἓμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

²¹ Τότε προσελθὼν *αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσῃ εἰς ἐμέ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; Ἔως ἐπτάκις; ²² Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Οὐ λέγω σοι ἕως ἐπτάκις, †ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἐπτά.

²³ Διὰ τοῦτο ὁμοιωθῆ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συναῖρειν λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. ²⁴ Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, †προσηνέχθη ὁ αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. ²⁵ Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος *αὐτοῦ πρᾶθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα †αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα †εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. ²⁶ Πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνη αὐτῷ, λέγων, Ὁ Κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ

* 18:11 ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός 82.6% | — CT 1.5% † 18:12 ἀφεις | ἀφησει CT † 18:12 ἐνενηκοντα | ἐννενηκοντα TR § 18:12 πορευθεὶς | καὶ πορευθεὶς CT * 18:13 ἐνενηκοντα | ἐννενηκοντα TR † 18:14 ὑμῶν | μου WH † 18:14 εἰς | ἐν CT § 18:15 ἁμαρτήσῃ | ἁμαρτή PCK * 18:15 εἰς σε | — WH † 18:15 καὶ | — CT PCK † 18:17 εἶπε | εἶπον SBL WH § 18:18 ἐὰν | ἀν TH * 18:18 τῷ | — CT † 18:18 τῷ | — CT † 18:19 ἀμην | — TR § 18:19 ὑμῶν συμφωνήσωσιν | συμφωνήσωσιν ἐξ ὑμῶν CT * 18:21 αὐτῷ ὁ πέτρος εἶπε | ὁ πέτρος εἶπεν αὐτῷ NA WH † 18:22 ἀλλ' | ἀλλὰ NA²⁷ SBL TH WH † 18:24 προσηνεχθη | προσηχθη WH § 18:24 αὐτῷ εἰς | εἰς αὐτῷ WH * 18:25 αὐτοῦ | — CT † 18:25 αὐτοῦ | — NA SBL WH † 18:25 εἶχε | ἐχει CT § 18:26 κυριε | — NA SBL WH

πάντα *σοι ἀποδώσω. ²⁷ Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ ἴδανειον ἀφήκεν αὐτῷ. ²⁸ Ἐξεληθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν ἓνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὠφείλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτόν ἔπνιγε, λέγων, Ἀπόδος ἡμοί Σεῖ τι ὀφείλεις. ²⁹ Πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ *εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει αὐτόν, λέγων, Μακροθύμησον ἐπ’ ἐμοί, καὶ ἴαποδώσω σοι. ³⁰ Ὁ δὲ οὐκ ἠθελεν, ἁλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτόν εἰς φυλακὴν, ἕως Σοῦ ἀποδῶ τὸ ὀφειλόμενον. ³¹ Ἴδόντες *δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. ³² Τότε προσκαλεσάμενος αὐτόν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ, Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφήκᾳ σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· ³³ οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς ἡμεῖς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα; ³⁴ Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτόν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῶ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον Σαυτῷ. ³⁵ Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ *ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἔαν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν ἃ τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

19

¹ Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετήρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. ² Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

³ Καὶ *προσηλθον αὐτῷ ἰοὶ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτόν, καὶ λέγοντες ἑαυτῷ, Εἰ ἔξεστιν Σάνθρωπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; ⁴ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν *αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ἰποίησας ἀπ’ ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς, ⁵ καὶ εἶπεν, Ἔνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν Σπατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ *προσκολληθήσεται ἑτῆι γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; ⁶ Ὡστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. Ὁ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. ⁷ Λέγουσιν αὐτῷ, Τί οὖν ἡ Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι Σαυτήν; ⁸ Λέγει αὐτοῖς ὅτι *Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ’ ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω. ⁹ Λέγω δὲ ὑμῖν

* 18:26 σοι αποδωσω | αποδωσω σοι CT † 18:27 δανειον | δανιον WH ‡ 18:28 μοι | — CT § 18:28 ει | ο TR * 18:29 εις τους ποδας αυτου | — CT † 18:29 αποδωσω | παντα αποδωσω TR ‡ 18:30 αλλα | αλλ NA²⁸ SCR § 18:30 ου | — NA TH WH * 18:31 δε | ουν CT † 18:31 εαυτων | αυτων TR ‡ 18:33 και εγω | καγω CT § 18:34 αυτω | — NA SBL WH * 18:35 επουρανιος | ουρανιος CT † 18:35 τα παραπτωματα αυτων | — CT * 19:3 προσηλθον | προσηλθαν WH † 19:3 οι | — CT ‡ 19:3 αυτω | — CT § 19:3 ανθρωπω | — WH * 19:4 αυτοις | — CT † 19:4 ποιησας | κτισας CT ‡ 19:5 ενεκεν | ενεκα CT § 19:5 πατερα | πατερα αυτου ANT BYZ PCK * 19:5 προσκολληθησεται | κολληθησεται ANT BYZ CT † 19:5 τη γυναικι | προς την γυναικα PCK ‡ 19:7 μωσης | μωυσης CT § 19:7 αυτην | — WH * 19:8 μωσης | μωυσης CT

†ὅτι ὁς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, †μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. †καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται.

10 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ * αὐτοῦ, Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμήσαι. 11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον †τουτοῦ, ἀλλ' οἷς δέδοται. 12 Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω.

13 Τότε †προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα †τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξῃται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. 14 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς μετῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 15 Καὶ ἐπιθείς * αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 Καὶ ἰδοὺ, †εἷς προσελθὼν †εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε †ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα *ἔχω ζωὴν αἰώνιον; 17 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τί με †λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. Εἰ δὲ θέλεις †εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, †τήρησον τὰς ἐντολάς. 18 Λέγει αὐτῷ, Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς *εἶπε, Τὸ Οὐ φονεύσεις· οὐ μοιχεύσεις· οὐ κλέψεις· οὐ ψευδομαρτυρήσεις· 19 τίμα τὸν †πατέρα καὶ τὴν μητέρα· καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 20 Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, †πάντα ταῦτα †έφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ; 21 Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δός *πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν †οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι. 22 Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν †λόγον ἀπήλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλὰ.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι †δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 24 Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ *τρυπήματος ῥαφίδος †διελθεῖν, ἢ πλούσιον †εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. 25 Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ †αὐτοῦ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες, Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; 26 Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι,

† 19:9 οτι | — TH † 19:9 μη | ει μη TR § 19:9 και ο απολελυμενην γαμησας μοιχαιται | — NA WH * 19:10 αυτου | — SBL WH † 19:11 τουτον | — WH † 19:13 προσνηχθη | προσνηχθησαν CT § 19:13 τας χειρας επιθη αυτοις | επιθη αυτοις τας χειρας ANT * 19:15 αυτοις τας χειρας | τας χειρας αυτοις ANT CT † 19:16 εις | εις τις PCK † 19:16 ειπεν αυτω | αυτω ειπε CT § 19:16 αγαθε | — CT * 19:16 εχω | σχω CT † 19:17 λεγεις αγαθον ουδεις αγαθος ει μη εις ο θεος 97.7% | ερωτας περι του αγαθου εις εστιν ο αγαθος CT 0.2% † 19:17 εισελθειν εις την ζωην | εις την ζωην εισελθειν CT § 19:17 τηρησον | τηρει WH * 19:18 ειπε | εφη WH † 19:19 πατερα | πατερα σου TR † 19:20 παντα ταυτα | ταυτα παντα WH § 19:20 εφυλαξαμην εκ νεοτητος μου | εφυλαξα CT * 19:21 πτωχοις | τοις πτωχοις NA TH WH † 19:21 ουρανω | ουρανοις CT † 19:22 λογον | λογον τουτον WH § 19:23 δυσκολως πλουσιος | πλουσιος δυσκολως CT * 19:24 τρυπηματος | τρηματος WH † 19:24 διελθειν | εισελθειν SBL WH † 19:24 εις την βασιλειαν του θεου εισελθειν | εισελθειν εις την βασιλειαν του θεου NA TH | εις την βασιλειαν του θεου SBL WH § 19:25 αυτου | — CT

παρὰ δὲ Θεῶ πάντα *δυνατά. ²⁷ Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; ²⁸ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ ἱπαλιγγενεσίᾳ ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, †καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. ²⁹ Καὶ πᾶς ὁ υἱὸς ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, *ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν τοῦ ἰονόματός μου, †ἐκατονταπλασίονα ἑλήσεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. ³⁰ Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

20

¹ Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότη, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτὸν μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. ² *Καὶ συμφωνήσας μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. ³ Καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς. ⁴ †καὶ ἐκείνοις εἶπεν, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. ⁵ Οἱ δὲ ἀπήλθον. Ἐπάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ *ἐνάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως. ⁶ Περὶ δὲ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν, εὔρεν ἄλλους ἐστῶτας †ἀργούς, καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί ὥδε ἐστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; ⁷ Λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. Λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, †καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον λήψεσθε.

⁸ Ὁψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, Κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος *αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρῶτων. ⁹ †Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. ¹⁰ †Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι ἑπλεῖονα *λήψονται· καὶ ἔλαβον †καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον. ¹¹ Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότη, ¹² λέγοντες †ὅτι Οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βαστάσασσι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. ¹³ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς *εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν, Ἐταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; ¹⁴ Ἄρον τὸ σὸν καὶ ὑπαγε· θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί. ¹⁵ †Ἡ οὐκ

* 19:26 δυνατα | δυνατα εστι ANT BYZ TR † 19:28 παλιγγενεσια | παλιγγενεσια TH WH † 19:28 καθισεσθε | καθισεσθε CT § 19:29 ος | οστις CT * 19:29 η γυναικα | — NA WH † 19:29 ονοματος μου | εμου ονοματος WH † 19:29 εκατονταπλασιονα | πολλαπλασιονα WH § 19:29 λησεται | λησεται CT * 20:2 και συμφωνησας | συμφωνησας δε CT TR † 20:3 τριτην | την τριτην TR † 20:4 και εκεινοις | κακεινοις TR § 20:5 παλιν | παλιν δε NA TH WH * 20:5 ενατην | εννατην TR † 20:6 ωραν | — CT † 20:6 αργους | — CT § 20:7 και ο εαν η δικαιον ληψεσθε | — CT * 20:8 αυτοις | — WH † 20:9 και ελθοντες | ελθοντες δε WH † 20:10 ελθοντες δε | και ελθοντες CT § 20:10 πλειονα | πλειον CT * 20:10 ληψονται | ληψονται CT † 20:10 και αυτοι ανα δηναριον | το ανα δηναριον και αυτοι CT † 20:12 οτι | — CT § 20:12 ημιν αυτοους | αυτοους ημιν SBL WH * 20:13 ειπεν ενι αυτων | ενι αυτων ειπεν CT † 20:15 η | — SBL WH

ἔξεστί μοι †ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἑμοῖς; §Εἰ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστίν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; ¹⁶ Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι· *πολλοὶ γὰρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

¹⁷ †Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν †ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ¹⁸ Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ, ¹⁹ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ §ἀναστήσεται.

²⁰ Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι *παρ' αὐτοῦ. ²¹ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Τί θέλεις; Λέγει αὐτῷ, Εἰπέ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν ἴσου, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων †σου, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ²² Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πειῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν, §ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; Λέγουσιν αὐτῷ, Δυνάμεθα. ²³ *Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, †καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσει ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων †μου οὐκ ἔστιν §ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου. ²⁴ Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ²⁵ Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν, Οἶδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. ²⁶ Οὐχ οὕτω *δὲ †ἔσται †ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς §ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι *ἔσται ὑμῶν διάκονος· ²⁷ καὶ ὃς †ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, †ἔστω ὑμῶν δοῦλος· ²⁸ ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἤλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

²⁹ Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ §Ἱεριχῶ, ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. ³⁰ Καὶ ἰδοὺ, δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν, λέγοντες, *Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, †υἱὸς †Δαυίδ. ³¹ Ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν. Οἱ δὲ μεῖζον §ἔκραζον, λέγοντες, *Ἐλέησον ἡμᾶς,

† 20:15 ποιησαι ο θελω | ο θελω ποιησαι CT § 20:15 ει | η CT * 20:16 πολλοι γαρ
 εἰσι κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι 97.5% | — CT 1.4% † 20:17 και αναβαινων ο | μελλων δε
 αναβαινειν WH † 20:17 εν τη οδω και | και εν τη οδω CT § 20:19 αναστησεται |
 εγερωσεται CT * 20:20 παρ | απ NA TH WH † 20:21 σου | — WH † 20:21 σου |
 — TR § 20:22 η το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι | και το βαπτισμα ο εγω
 βαπτιζομαι βαπτισθηναι TR | — CT * 20:23 και | — CT † 20:23 και το βαπτισμα ο
 εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεθε | — CT † 20:23 μου | — CT § 20:23 εμον | εμον τουτο
 NA * 20:26 δε | — ANT CT † 20:26 εσται | εστιν WH † 20:26 εν | — PCK § 20:26
 εαν | αν SBL TH WH * 20:26 εσται | εστω TR † 20:27 εαν | αν CT † 20:27 εστω
 | εσται ANT CT PCK § 20:29 ιεριχω | ιερειχω TH WH * 20:30 ελεησον ημας κυριε |
 κυριε ελεησον ημας SBL WH | ελεησον ημας ιησου TH † 20:30 υιος | υιε TH † 20:30
 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 20:31 εκραζον | εκραξαν CT * 20:31 ελεησον
 ημας κυριε | κυριε ελεησον ημας SBL TH WH

Κύριε, ἴδιός σου Δαυίδ. ³² Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτούς, καὶ εἶπε, Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; ³³ Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἵνα δάνοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. ³⁴ Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν *ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν ταύτων οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

21

¹ Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς *Βηθσφαγὴ ἔμπροσθεν τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, τότε ἔδωκε Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητάς, ² λέγων αὐτοῖς, Σπορευθεὶτε εἰς τὴν κώμην τὴν *ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ ἐυθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. ³ Καὶ ἂν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι Ὁ Κύριος αὐτῶν χρεῖαν ἔχει· ἐυθέως δὲ δάποστέλλει αὐτούς. ⁴ Τοῦτο δὲ *ὄλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,

⁵ Εἶπατε τῇ θυγατρὶ Σιών,
 Ἰδοῦ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι,
 πρὸς καὶ ἐπιβεβηκῶς ἐπὶ ὄνον
 καὶ ἔπῳλον υἱὸν ὑποζυγίου.

⁶ Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαντες καθὼς ἐπροσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ⁷ ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον· καὶ ἐπέθηκαν δὲ ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια *αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. ⁸ Ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἐστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννουν ἐν τῇ ὁδῷ. ⁹ Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ Σπροάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες,

Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ *Δαυίδ·
 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.
 Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

¹⁰ Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα, Τίς ἐστὶν οὗτος; ¹¹ Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ τῆς Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας.

¹² Καὶ εἰσηλθὼν δὲ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν *τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς

† 20:31 υἱος | υἱε TH † 20:31 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 20:33 ανοιχθωσιν ημων οι οφθαλμοι | ανοιγωσιν οι οφθαλμοι ημων CT * 20:34 οφθαλμων | ομματων CT † 20:34 αυτων οι οφθαλμοι | — CT * 21:1 βηθσφαγη | βηθφαγη BYZ CT TR † 21:1 προς | εις NA SBL WH † 21:1 ο | — NA SBL WH § 21:2 πορευεθητε | πορευεσθε CT * 21:2 απεναντι | κατεναντι CT † 21:2 ευθewis | ευθυς WH † 21:3 ευθewis | ευθυς CT § 21:3 αποστέλλει | αποστειλει CT TR * 21:4 ολον | — CT † 21:5 πωλον | επι πωλον CT † 21:6 προσεταξεν | συνεταξεν NA SBL WH § 21:7 επανω | επ CT * 21:7 αυτων | — CT † 21:7 επεκαθισεν | επεκαθισαν SCR † 21:8 εαυτων | αυτων PCK § 21:9 προαγοντες | προαγοντες αυτου CT * 21:9 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 21:11 ιησους ο προφητης | ο προφητης ιησους CT † 21:11 ναζαρετ | ναζαρεθ CT SCR § 21:12 ο | — CT * 21:12 του θεου 96.3% | — CT 3.4%

τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς. ¹³ Καὶ λέγει αὐτοῖς, Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἔποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.

¹⁴ Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ἄχωλοι καὶ τυφλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ¹⁵ Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας ἄκράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ *Δαυίδ, ἠγανάκτησαν, ¹⁶ καὶ εἶπον αὐτῷ, Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ναὶ· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι

Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων
κατηρτίσω αἶνον;

¹⁷ Καὶ καταλιπὼν αὐτούς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἠύλισθη ἐκεῖ.

¹⁸ Πρωίας δὲ ἔσπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπέινασε. ¹⁹ Καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὔρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ, *Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. ²⁰ Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγοντες, Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ; ²¹ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἶπητε, Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται. ²² Καὶ πάντα ὅσα ἔὰν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, ἔλήψεσθε.

²³ Καὶ ἔελθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερόν, *προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; Καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ²⁴ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἶπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. ²⁵ Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν; Ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ διελογίζοντο ἄπαρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ²⁶ Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην. ²⁷ Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ *εἶπον, Οὐκ οἶδαμεν. Ἐφη αὐτοῖς καὶ αὐτός, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

† 21:13 εποιησατε | ποιειτε CT † 21:14 χωλοι και τυφλοι | τυφλοι και χωλοι CT TR
 § 21:15 κραζοντας | τους κραζοντας CT * 21:15 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH
 † 21:16 ειπον | ειπαν CT † 21:18 πρωιας | πρωι CT § 21:18 επαναγων | επαναγαγων
 WH * 21:19 μηκετι | ου μηκετι WH † 21:22 εαν | αν BYZ CT TR † 21:22 ληψεσθε
 | λημψεσθε CT § 21:23 ελθοντι αυτω | ελθοντος αυτου CT * 21:23 προσηλθον |
 προσηλθαν WH † 21:25 ιωαννου | το ιωαννου NA SBL TH | το ιωανου WH † 21:25
 παρ | εν NA SBL WH § 21:26 εχουσι τον ιωαννην ως προφητην | ως προφητην εχουσι
 τον ιωαννην NA SBL TH | ως προφητην εχουσι τον ιωαννην WH * 21:27 ειπον | ειπαν
 NA SBL WH

28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; Ἄνθρωπος εἶχε τέκνα δύο, †καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπε, Τέκνον, ὕπαγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου. 29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, *Οὐ θέλω ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε. 30 †Καὶ προσελθὼν τῷ †δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, §Εγώ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε. 31 Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς; Λέγουσιν *αὐτῷ, Ὁ †πρῶτος. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. 32 Ἦλθε γὰρ †πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες §οὺ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. Ἄνθρωπός *τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὠρυξεν ἐν αὐτῷ ληνόν, καὶ ὠκοδόμησε πύργον, καὶ †ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. 34 Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργούς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. 35 Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν †ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. 36 Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. 37 Ὑστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων, Ἐντραπήσονται τὸν υἱὸν μου. 38 Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ §κατάσχωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 Καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. 40 Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; 41 Λέγουσιν αὐτῷ, Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα *ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς,

Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη,
καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

43 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνη ποιῶντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. 44 Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.

† 21:28 ανθρωπος | ανθρωπος τις ANT PCK † 21:28 και | — SBL WH § 21:28 μου
| — CT * 21:29 ου θελω υστερον δε μεταμεληθεις | εγω κυριε και ουκ WH † 21:30
και προσελθων | προσελθων δε CT † 21:30 δευτερω | ετερω BYZ HF NA PCK § 21:30
εγω κυριε και ουκ | ου θελω υστερον μεταμεληθεις WH * 21:31 αυτω | — CT † 21:31
πρωτος | υστερος WH † 21:32 προς υμας ιωαννης | ιωαννης προς υμας NA SBL TH |
ιωαννης προς υμας WH § 21:32 ου | ουδε CT * 21:33 τις | — BYZ CT † 21:33 εξεδото
| εξεδото NA SBL WH † 21:35 εδειραν | εδηραν PCK § 21:38 κατασχωμεν | σχωμεν
CT * 21:41 εκδωσεται | εκδοσεται TR

45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει. 46 Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἔπειδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

22

1 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν *αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων, 2 Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 3 καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἔλθειν. 4 Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων, εἶπατε τοῖς κεκλημένοις. Ἰδού, τὸ ἄριστόν μου ἤτοιμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. 5 Οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπήλθον, †ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, §ὁ δὲ *εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ. 6 οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. 7 †Καὶ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπόλωσε τοὺς φονεῖς ἐκεῖνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε. 8 Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. 9 Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους †ἂν εὑρῆτε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. 10 Καὶ ἐξεληθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας §ὄσους εὔρον, πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ *γάμος ἀνακειμένων.

11 Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου· 12 καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφιμώθη. 13 Τότε †εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις, Δήσαντες αὐτοῦ †πόδας καὶ χεῖρας, §ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 14 Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. 16 Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, *λέγοντες, Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. 17 †εἶπε οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; Ἐξέστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὐ; 18 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπε, Τί με πειράζετε, ὑποκριταί; 19 Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κῆνσου. Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. 20 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν

† 21:46 επειδη ως | επει εις CT * 22:1 αυτοις εν παραβολαις | εν παραβολαις αυτοις CT † 22:4 ητοιμασα | ητοιμακα CT † 22:5 ο | ος CT § 22:5 ο | ος CT * 22:5 εις | επι CT † 22:7 και ακουσας ο βασιλευς εκεινος | ακουσας δε ο βασιλευς TR | ακουσας δε ο βασιλευς εκεινος ANT | ο δε βασιλευς CT † 22:9 αν | εαν ANT BYZ CT § 22:10 οσους | ους CT * 22:10 γαμος | νυμφων WH † 22:13 ειπεν ο βασιλευς | ο βασιλευς ειπε CT † 22:13 ποδας και χειρας | χειρας και ποδας BYZ PCK § 22:13 αρατε αυτον και εκβαλετε | εκβαλετε αυτον NA SBL WH * 22:16 λεγοντες | λεγοντας TH WH † 22:17 ειπε | ειπον SBL WH

αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφὴ; ²¹ Λέγουσιν ἑαυτῶ, Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς, Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. ²² Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν δάπηλθον.

²³ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, *οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασις, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, ²⁴ λέγοντες, Διδάσκαλε, Ἰωσήφ εἶπεν, Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ²⁵ Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος ἑγαμήσας ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφήκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ²⁶ Ὁμοίως καὶ ὁ δεῦτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτὰ. ²⁷ Ὑστερον δὲ πάντων ἀπέθανε ἑκαὶ ἡ γυνή. ²⁸ Ἐν τῇ *οὖν ἀναστάσει, τίος τῶν ἑπτὰ ἔσται ἑγγυητή; Πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.

²⁹ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. ³⁰ Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἑγκαμίζονται, ἑκάλλ' ὡς ἄγγελοι *τοῦ Θεοῦ ἐν οὐρανῷ εἰσι. ³¹ Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ρηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέγοντος, ³² Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς ἑαυτοῦ νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. ³³ Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

³⁴ Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. ³⁵ Καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικός, πειράζων αὐτόν, ἑκαὶ λέγων, ³⁶ Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; ³⁷ Ὁ δὲ *Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ, Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐν ὅλῃ ἑκαρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ ἑψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. ³⁸ Αὕτη ἐστὶ *πρῶτη καὶ μεγάλη ἐντολή. ³⁹ Δευτέρα ἡ δὲ ὁμοία ἑαυτῇ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ⁴⁰ Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος ἑκαὶ οἱ προφῆται κρέμανται.

⁴¹ Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, ⁴² λέγων, Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; Τίος υἱὸς ἐστὶ; Λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ *Δαυίδ. ⁴³ Λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν ἑΔαυὶδ ἐν πνεύματι ἑΚύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων,

⁴⁴ Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,

† 22:21 αυτω | — WH § 22:22 απηλθον | απηλθαν CT * 22:23 οι | — BYZ CT † 22:24 μωσης | μωυσης CT † 22:25 γαμησας | γημας CT § 22:27 και | — CT * 22:28 ουν αναστασει | αναστασει ουν CT † 22:28 γυνη | η γυνη ANT † 22:30 εκγαμίζονται | γαμίζονται CT § 22:30 αλλ | αλλα HF * 22:30 του θεου | θεου ANT SBL TH | — NA WH † 22:30 ουρανω | τω ουρανω CT † 22:32 θεος | — CT § 22:35 και λεγων | — CT * 22:37 ιησους | — CT † 22:37 εφη | ειπεν TR † 22:37 καρδια | τη καρδια ANT NA PCK SBL TH TR § 22:37 ψυχη | τη ψυχη ANT CT PCK TR * 22:38 πρωτη και μεγαλη | η μεγαλη και πρωτη CT † 22:39 δε | — TH WH † 22:39 αυτη | αυτη BYZ PCK WH § 22:40 και οι προφηται κρεμανται | κρεματα και οι προφηται CT * 22:42 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 22:43 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 22:43 κυριον αυτον καλει | καλει αυτον κυριον NA SBL WH | καλει κυριον αυτον TH § 22:44 ο | — CT

Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου *ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

45 Εἰ οὖν †Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; 46 Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο †αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

23

1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, 2 λέγων, Ἐπὶ τῆς *Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι· 3 πάντα οὖν ὅσα †ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν †τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε, λέγουσι γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσι. 4 Δεσμεύουσι ὅγαρ φορτία βαρέα *καὶ δυσβάστακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, †τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι †κινῆσαι αὐτά. 5 Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσι ὅδε τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα *τῶν ἱματίων αὐτῶν· 6 φιλοῦσιν †τε τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, 7 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, †Ραββί, ραββί· 8 ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ὍΡαββί· εἷς γάρ *ἐστὶν ὑμῶν ὁ †καθηγητὴς, †ὁ Χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοὶ ἐστέ. 9 Καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστὶν ὁ †πατὴρ ὑμῶν, ὁ *ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 10 Μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· †εἷς γάρ ὑμῶν ἐστὶν ὁ καθηγητὴς, ὁ Χριστός. 11 Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν †ἔσται ὑμῶν διάκονος. 12 Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτόν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτόν, ὑψωθήσεται.

13 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι ὀκατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα.

* 22:44 υποποδιον | υποκατω CT † 22:45 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 22:46 αυτω αποκριθηναι | αποκριθηναι αυτω CT PCK * 23:2 μωσεως | μωυσεως CT † 23:3 εαν | αν TH TR † 23:3 τηρειν τηρειτε και ποιειτε 95% | ποιησατε και τηρειτε CT 0.5% § 23:4 γαρ | δε CT * 23:4 και δυσβαστακτα | — SBL WH † 23:4 τω δε | αυτοι δε τω CT † 23:4 κινησαι | κεινησαι TH § 23:5 δε | γαρ ANT CT * 23:5 των ιματιων αυτων | — CT † 23:6 τε | δε ANT CT † 23:7 ραββι ραββι | ραββι NA SBL | ραββει TH WH § 23:8 ραββι | ραββει TH WH * 23:8 εστιν υμων | υμων εστιν ANT † 23:8 καθηγητης | διδασκαλος ANT CT PCK † 23:8 ο χριστος | — CT § 23:9 ο πατηρ υμων | υμων ο πατηρ CT * 23:9 εν τοις ουρανοις | ουρανιος CT † 23:10 εις γαρ υμων εστιν ο καθηγητης | εις γαρ εστιν υμων ο καθηγητης PCK | οτι καθηγητης υμων εστιν εις CT † 23:11 εσται | εστω PCK § 23:13 κατεσθιετε τας οικιας των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα ουαι υμιν γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται οτι κλειετε την βασιλειαν των ουρανων εμπροσθεν των ανθρωπων υμεις γαρ ουκ εισερχεσθε ουδε τους εισερχομενους αφιετε εισελθειν | κλειετε την βασιλειαν των ουρανων εμπροσθεν των ανθρωπων υμεις γαρ ουκ εισερχεσθε ουδε τους εισερχομενους αφιετε εισελθειν ουαι υμιν γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται οτι κατεσθιετε τας οικιας των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα SCR | κλειετε την βασιλειαν των ουρανων εμπροσθεν των ανθρωπων υμεις γαρ ουκ εισερχεσθε ουδε τους εισερχομενους αφιετε εισελθειν CT

14 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.

15 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσηλύτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.

16 Οὐαὶ ὑμῖν, ὀδηγοὶ τυφλοί, οἱ λέγοντες, Ὅς ἂν ὁμόση ἐν τῷ ναῶ, οὐδὲν ἐστίν· ὃς δ' ἂν ὁμόση ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.

17 Μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσός, ἢ ὁ ναὸς ὁ *ἀγιάζων τὸν χρυσόν; 18 Καί, Ὅς †ἐὰν ὁμόση ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδὲν ἐστίν· ὃς δ' ἂν ὁμόση ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.

19 †Μωροὶ καὶ τυφλοί· τί γὰρ μείζων, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζον τὸ δῶρον; 20 Ὁ οὖν ὁμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· 21 καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ ναῶ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ ὄσκατοικῆσαντι αὐτόν· 22 καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

23 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ *τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν· †ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κάκεῖνα μὴ †ἀφίεναι.

24 Ὅδηγοὶ τυφλοί, σοὶ διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

25 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ *ἀδικίας. 26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου †καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς †αὐτῶν καθαρὸν.

27 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκοιναμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὠραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. 28 Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ ὄμμεστοὶ ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

29 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ λέγετε, Εἰ *ἡμεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν †ἡμεν †κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.

31 Ὡστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοὶ ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας· 32 καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.

33 Ὅφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; 34 Διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας

* 23:17 αγιαζων | αγιασας CT † 23:18 εαν | αν ANT CT † 23:19 μωροι και | — CT

§ 23:21 κατοικησαντι | κατοικουντι CT TR * 23:23 τον ελεον | το ελεος CT † 23:23 ταυτα | ταυτα δε ANT NA TH WH † 23:23 αφιεναι | αφειναι WH § 23:24 οι | — WH

* 23:25 αδικιας | ακρασιας CT TR † 23:26 και της παροψιδος | — NA † 23:26 αυτων

| αυτου NA SBL WH § 23:28 μεστοι εστε | εστε μεστοι CT * 23:30 ημεν | ημεθα CT

† 23:30 ημεν | ημεθα CT † 23:30 κοινωνοι αυτων | αυτων κοινωνοι NA SBL WH

καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· Ὅσα καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· ³⁵ ὅπως ἔλθῃ ἐφ’ ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον *ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. ³⁶ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἴδιον ἵξει †πάντα ταῦτα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.

³⁷ Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ὀκνεύουσα τοὺς προφῆτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον *ἐπισυναγαγεῖ ὄρνις τὰ νοσσία †ἐαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ³⁸ Ἴδού, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν †ἐρημος. ³⁹ Λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ με ἴδητε ἀπ’ ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

24

¹ Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς *ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ· καὶ †προσηλθὼν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδειξάμενοι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. ² Ὁ δὲ †Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ βλέπετε ὅσα πάντα ταῦτα; Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῆ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς *οὐ καταλυθήσεται.

³ Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, προσήλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ’ ἰδίαν, λέγοντες, †Εἰπέ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ †τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος; ⁴ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. ⁵ Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ἐγὼ εἰμι ὁ Χριστός· καὶ πολλοὺς πλανήσουσι. ⁶ Ὅμως μελλήσετε δὲ ἀκοῦειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ *πάντα γενέσθαι, ἀλλ’ οὐπω ἐστὶ τὸ τέλος. ⁷ Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ †καὶ λοιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. ⁸ Πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὧδίνων.

⁹ Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. ¹⁰ Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. ¹¹ Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς. ¹² Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν· ¹³ ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. ¹⁴ Καὶ κηρυχθήσεται

§ 23:34 και | — CT * 23:35 εκχυννομενον | εκχυννομενον CT † 23:36 οτι | — CT TR † 23:36 παντα ταυτα | ταυτα παντα ANT BYZ NA SBL TR WH § 23:37 αποκτενουσα | αποκτεινουσα BYZ CT TR | αποκτεινουσα ANT * 23:37 επισυναγει ορνις | ορνις επισυναγει CT † 23:37 ἐαυτῆς | αὐτῆς CT † 23:38 ἐρημος | — WH * 24:1 ἐπορευετο ἀπο του ιερου | ἀπο του ιερου ἐπορευετο CT † 24:1 προσηλθον | προσηλθον αὐτω PCK † 24:2 ἰησους | ἀποκριθεὶς CT § 24:2 παντα ταυτα | ταυτα παντα ANT BYZ CT * 24:2 ου | ου μη TR † 24:3 εἶπε | εἶπον SBL WH † 24:3 τῆς | — CT § 24:6 μελλησετε | μελλησετε PCK * 24:6 παντα 92.3% | — CT 1% † 24:7 και λοιμοι | — CT

τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένη ἐἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἕξει τὸ τέλος.

¹⁵ Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, †ἐστὼς ἐν τόπῳ ἀγίῳ—ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω — ¹⁶ τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἄνω ἐπὶ τὰ ὄρη· ¹⁷ ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ *καταβαινέτω ἄραι †τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· ¹⁸ καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἄραι †τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· ¹⁹ Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ²⁰ Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ Ἰσραββάτω· ²¹ Ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἷα οὐ γέγονεν ἀπ’ ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ’ οὐ μὴ γένηται· ²² Καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκείναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκείναι· ²³ Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοῦ, ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε· ²⁴ Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε *πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς· ²⁵ Ἰδοῦ, προεἶρηκα ὑμῖν· ²⁶ Ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, Ἰδοῦ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστὶ, μὴ ἐξέλθητε· Ἰδοῦ, ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε· ²⁷ Ὅσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται †καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· ²⁸ Ὅπου †γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἄετοί·

²⁹ Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται· ³⁰ Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν στωῶ οὐρανῶ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς· ³¹ Καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος *φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ’ ἄκρων οὐρανῶν ἕως †ἄκρων αὐτῶν·

³² Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἦδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλός, καὶ τὰ φύλλα ἐκφύρῃ, †γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· ³³ οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε Ἰσταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις· ³⁴ Ἀμὴν λέγω *ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται· ³⁵ Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ †παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι·

³⁶ Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ †ώρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ

† 24:15 εστως | εστος CT ST § 24:16 ἐπι | εἰς NA TH WH * 24:17 καταβαινετω | καταβατω CT † 24:17 τα | τι TR † 24:18 τα ιματια | το ιματιον CT PCK § 24:20 σαββατω | ἐν σαββατω TR * 24:24 πλανησαι | πλανασθαι WH † 24:27 και | — BYZ CT HF † 24:28 γαρ | — CT § 24:30 τω | — NA TH WH * 24:31 φωνης | — NA SBL WH † 24:31 ακρων | των ακρων CT † 24:32 γινωσκετε | γινωσκεται PCK § 24:33 ταυτα παντα | παντα ταυτα BYZ NA SBL TR WH * 24:34 υμιν | υμιν οτι CT † 24:35 παρελευσονται | παρελευσεται CT † 24:36 ωρας | της ωρας TR

οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ *μου ὁ μόνος. ³⁷ Ὡσπερ ἴδὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται †καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ³⁸ Ὡσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς *ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἔγκαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσηλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, ³⁹ καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἧλθεν ὁ κατακλυσμός καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται †καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ⁴⁰ Τότε ἴδου ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· *ὁ εἷς παραλαμβάνεται, καὶ τὸ εἷς ἀφίεται. ⁴¹ Δύο ἀλήθουςαι ἐν τῷ †μύλωνι· μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται. ⁴² Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἶδατε ποῖα ἴδωρα ὁ Κύριος ὑμῶν ἔρχεται. ⁴³ Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα φυλακῆ ἢ κλέπτῃς ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν εἶασε *διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. ⁴⁴ Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἔτοιμοι· ὅτι ἡ ἴωρα οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

⁴⁵ Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος †αὐτοῦ ἐπὶ τῆς Ἰθεραπειᾶς αὐτοῦ, τοῦ *διδοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφήν ἐν καιρῷ; ⁴⁶ Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει †ποιοῦντα οὕτως. ⁴⁷ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. ⁴⁸ Ἐὰν δὲ εἴπη ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει †ὁ κύριός μου ἴελθειν, ⁴⁹ καὶ ἄρξῃται τύπτειν τοὺς *συνδούλους, †εσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθύντων, ⁵⁰ ἡξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, ⁵¹ καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

25

¹ Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένους, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας *αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ἰάπαντησιν τοῦ νυμφίου. ² Πέντε δὲ †ἦσαν ἐξ αὐτῶν Ἰφρόνιμοι, καὶ αἱ πέντε μωραὶ. ³ *Αἵτινες μωραὶ, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας †αὐτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' ἐαυτῶν ἔλαιον· ⁴ αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις †αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων Ἰαυτῶν. ⁵ Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθειδον. ⁶ Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν, Ἰδού, ὁ νυμφίος *ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς

§ 24:36 ουρανων 93.8% | ουρανων ουδε ο υιος CT 6.1% * 24:36 μου | — CT † 24:37 δε | γαρ CT † 24:37 και | — CT § 24:38 ωσπερ | ως CT * 24:38 ημεραις | ημεραις εκειναις NA WH † 24:38 εκγαμίζοντες | γαμίζοντες CT † 24:39 και | — WH § 24:40 δυο εσονται | εσονται δυο WH * 24:40 ο | — CT † 24:40 ο | — CT † 24:41 μυλωνι | μυλω CT § 24:42 ωρα | ημερα CT * 24:43 διορυγῃναι | διορυχθῃναι NA SBL WH † 24:44 ωρα ου δοκειτε | ου δοκειτε ωρα CT † 24:45 αυτου | — CT § 24:45 θεραπειας | οικετειας CT * 24:45 διδοναι | δουναι CT † 24:46 ποιουντα ουτως | ουτω ποιουντα CT † 24:48 ο κυριος μου | μου ο κυριος CT § 24:48 ελθειν | — CT * 24:49 συνδουλος | συνδουλος αυτου ANT CT † 24:49 εσθιειν δε και πινειν | εσθιειν τε και πινειν PCK | εσθιη δε και πινη ANT CT * 25:1 αυτων | εαυτων CT † 25:1 απαντησιν | υπαπτησιν CT † 25:2 ησαν εξ αυτων | εξ αυτων ησαν CT § 25:2 φρονιμοι και αι πεντε μωραι | μωραι και πεντε φρονιμοι CT * 25:3 αιτινες | αι γαρ CT † 25:3 αυτων | εαυτων ANT TR † 25:4 αυτων | — CT § 25:4 αυτων | εαυτων NA SBL WH * 25:6 ερχεται | — CT

ἀπάντησιν τ' αὐτοῦ. ⁷ Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας τ' αὐτῶν. ⁸ Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον, Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. ⁹ Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι, Μήποτε * οὐκ ἄρκεση ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε † δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. ¹⁰ Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἔτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. ¹¹ Ὑστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι, Κύριε, Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. ¹² Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. ¹³ Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἶδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν, ἃ ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

¹⁴ Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· ¹⁵ καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν εὐθὺς. ¹⁶ Πορευθεὶς * δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν † εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ † ἐποίησεν ἄλλα πέντε ὀστάλαντα. ¹⁷ Ὡσαύτως * καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησε † καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. ¹⁸ Ὁ δὲ τὸ ἐν λαβὼν ἀπελθὼν ὥρουξεν † ἐν τῇ γῆ, καὶ ὀσπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

¹⁹ Μετὰ δὲ * χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκεῖνων, καὶ συναίρει † μετ' αὐτῶν λόγον. ²⁰ Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων, Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα † ἐπ' αὐτοῖς. ²¹ Ἐφη ὁ δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. ²² Προσελθὼν * δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα † λαβὼν εἶπε, Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα † ἐπ' αὐτοῖς. ²³ Ἐφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. ²⁴ Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἐν τάλαντον εἰληφώς εἶπε, Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συναγῶν ὅθεν οὐ διεσκόρπισας. ²⁵ καὶ φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῆ· ἴδε, ἔχεις τὸ σόν. ²⁶ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ἦδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συναγῶ ὅθεν οὐ διεσκόρπισα· ²⁷ ἔδει ὀσὺν σε βαλεῖν

† 25:6 αὐτου | — WH † 25:7 αὐτων | εαυτων CT § 25:8 ειπον | ειπαν CT * 25:9 ουκ | ου μη CT † 25:9 αρκεση | αρκεσει ANT † 25:9 δε | — CT § 25:13 εν η ο υ ι ο ς του ανθρωπου ερχεται 89.3% | — CT 10.4% * 25:16 δε | — CT † 25:16 ειργασατο | ηργασατο CT † 25:16 εποιησεν | εκερδησεν CT § 25:16 ταλαντα | — CT * 25:17 και | — NA SBL WH † 25:17 και αυτος | — CT † 25:18 εν τη γη | γην CT § 25:18 απεκρυψε | εκρυψε CT * 25:19 χρονον πολυν | πολυν χρονον CT † 25:19 μετ αυτων λογον | λογον μετ αυτων CT † 25:20 επ αυτοις | — CT § 25:21 δε | — ANT CT * 25:22 δε | — WH † 25:22 λαβων | — CT † 25:22 επ αυτοις | — CT § 25:27 ουν σε | σε ουν CT

*τὸ ἀργύριόν μου τοῖς ἑτραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἄν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. ²⁸ Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. ²⁹ Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· ἄπο δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. ³⁰ Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον *ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον. Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

³¹ Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, ³² καὶ ἑσυναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἑσφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὡσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων· ³³ καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. ³⁴ Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, Δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. ³⁵ Ἐπείνασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με· ³⁶ γυμνός, καὶ περιεβάλατέ με· ἡσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθετε πρὸς με. ³⁷ Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ ἔϊδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν; ³⁸ Πότε δέ σε ἔϊδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνόν, καὶ περιεβάλομεν; ³⁹ Πότε δέ σε εἶδομεν ἑσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρὸς σε; ⁴⁰ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.

⁴¹ Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων, Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ, *οἱ κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. ⁴² Ἐπείνασα γάρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἑδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· ⁴³ ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλατέ με· ἀσθενής, καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. ⁴⁴ Τότε ἄποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ, λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ εἶδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκουήσαμέν σοι; ⁴⁵ Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. ⁴⁶ Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

26

¹ Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς *πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ² Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας

* 25:27 το ἀργυριον | τα ἀργυρια CT † 25:27 τραπεζιταις | τραπεζιταις TH WH ‡ 25:29 ἀπο δε του | του δε CT § 25:29 χει | δοκει εχειν PCK * 25:30 εκβαλετε | εκβαλλετε TR † 25:31 αγιοι | — CT ‡ 25:32 συναχθησεται | συναχθησονται CT PCK § 25:32 αφοριει | αφορισει NA SBL WH * 25:36 ηλθετε | ηλθατε CT † 25:37 ειδομεν | ειδαμεν WH ‡ 25:38 ειδομεν | ειδαμεν WH § 25:39 ασθενη | ασθενουντα CT * 25:41 οι | — TH WH † 25:42 ειδησα | και ειδησα WH ‡ 25:44 αποκριθησονται | αποκριθησονται αυτω ANT TR * 26:1 παντας | — PCK

τὸ Πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

³ Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς ἔτι καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, ⁴ καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν †δολῶ κρατήσωσι καὶ ἀποκτείνωσιν. ⁵ Ἔλεγον δέ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

⁶ Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, ⁷ προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ Σάλάβαστρον μύρου ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κατέχευεν ἐπὶ *τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου. ⁸ Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ †αὐτοῦ ἠγανάκτησαν, λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; ⁹ †ἠδύνατο γὰρ τοῦτο †τὸ μύρον πρᾶθῆναι πολλοῦ, καὶ δοθῆναι *πτωχοῖς. ¹⁰ Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; Ἔργον γὰρ καλὸν †εἰργάσατο εἰς ἐμέ. ¹¹ †Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. ¹² Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. ¹³ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

¹⁴ Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ¹⁵ εἶπε, Τί θέλετέ μοι δοῦναι, Σκάγω ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια, ¹⁶ καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτηε εὐκαιρίαν ἵνα αὐτόν παραδῷ.

¹⁷ Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἁζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες *αὐτῷ, Ποῦ θέλεις †ετοιμάσομέν σοι φαγεῖν τὸ Πάσχα; ¹⁸ Ὁ δὲ εἶπεν, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἶπατε αὐτῷ, Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστι· πρὸς σε ποιῶ τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. ¹⁹ Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ Πάσχα.

²⁰ Ὁψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν †δώδεκα. ²¹ Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. ²² Καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ Ἐκαστος αὐτῶν, Μήτι ἐγὼ εἰμι, Κύριε; ²³ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ὁ ἐμβάσας μετ' ἐμοῦ *ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός με παραδώσει. ²⁴ Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. ²⁵ Ἀποκριθεὶς

† 26:3 και οι γραμματεις | —CT † 26:4 δολω κρατησωσι | κρατησωσι δολω TR § 26:7 αλαβαστρον μυρου εχουσα | εχουσα αλαβαστρον μυρου CT * 26:7 την κεφαλην | της κεφαλης CT † 26:8 αυτου | —CT † 26:9 ηδυνατο | εδυνατο CT § 26:9 το μυρον | —CT * 26:9 πτωχοις | τοις πτωχοις ANT BYZ PCK † 26:10 ειργασατο | ηργασατο CT † 26:11 παντοτε γαρ τους πτωχους | τους πτωχους γαρ παντοτε ANT BYZ HF § 26:15 καγω | και εγω ANT BYZ PCK * 26:17 αυτω | —CT † 26:17 ετοιμασομεν | ετοιμασωμεν ANT BYZ CT TR † 26:20 δωδεκα | δωδεκα μαθητων SBL WH § 26:22 εκαστος αυτων | εις εκαστος CT * 26:23 εν τω τρυβλιω την χειρα | την χειρα εν τω τρυβλιω CT

δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν εἶπε, Μήτι ἐγὼ εἰμι, Ἰραββί; Λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶπας.

²⁶ Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον, καὶ ἑὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἔδιδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε, Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. ²⁷ Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· ²⁸ τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἑκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. ²⁹ Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πῖω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ ἰγεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου. ³⁰ Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἑλαιῶν.

³¹ Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἔμοι ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ, Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς. ³² Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναι με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ³³ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ δὲ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. ³⁴ Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. ³⁵ Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κἂν δέη με σὺν σοί ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἄπαρνήσωμαι. Ὁμοίως ἔδὲ καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ ἑξείπον.

³⁶ Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημανῆ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς, Καθίσατε αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀπελθὼν ἵπροσεύξωμαι ἐκεῖ. ³⁷ Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. ³⁸ Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. ³⁹ Καὶ ἵπροσελθὼν μικρόν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων, Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, *παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. ⁴⁰ Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; ⁴¹ Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. ⁴² Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο, λέγων, Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ πῖω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. ⁴³ Καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ

† 26:25 ραββι | ραββει TH WH † 26:26 τον | — CT § 26:26 ευχαριστησας | ευλογησας CT PCK TR * 26:26 εδιδου τοις μαθηταις και | δους τοις μαθηταις CT † 26:27 το | — CT † 26:28 το της καινης | της CT § 26:28 εκχυνομενον | εκχυννομενον CT * 26:29 οτι | — CT † 26:29 γεννηματος | γεννηματος ANT CT PCK † 26:31 διασκορπισθησεται | διασκορπισθησονται ANT CT § 26:33 παντες | και παντες PCK TR * 26:33 δε | — BYZ CT PCK TR † 26:35 απαρνησωμαι | απαρνησομαι ANT BYZ CT TR † 26:35 δε | — CT TR § 26:35 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 26:36 γεθησημανη | γεθησημανι NA SBL | γεθησημανει TH WH † 26:36 προσευξωμαι εκει | εκει προσευξωμαι CT † 26:38 ο ιησους | — CT TR § 26:39 προσελθων | προελθων ANT NA PCK SBL TR WH * 26:39 παρελθετω | παρελθατω CT † 26:42 το ποτηριον | — CT † 26:42 απ εμου | — CT § 26:43 ευρισκει αυτους παλιν | ευρεν αυτους παλιν PCK | παλιν ευρεν αυτους CT

αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. ⁴⁴ Καὶ ἄφεις αὐτοὺς *ἀπελθὼν πάλιν προσήξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον ἔειπών. ⁴⁵ Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς †αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε ὅτι λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. Ἴδού, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν. ⁴⁶ Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν. Ἴδού, *ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

⁴⁷ Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, Ἰουδας, εἷς τῶν δώδεκα, ἤλθε καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. ⁴⁸ Ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων, Ὅν †ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν. ⁴⁹ Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπε, Χαῖρε, †ραββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. ⁵⁰ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἐταῖρε, ἐφ' ὧ πάρει; Τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. ⁵¹ Καὶ ἰδού, εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. ⁵² Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀπόστρεψόν *σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν †μαχαίρα †ἀποθάνουσι. ⁵³ Ἡ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ὄσῃ ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι *πλείους ἢ δώδεκα †λεγέωνας ἀγγέλων; ⁵⁴ Πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτω δεῖ γενέσθαι;

⁵⁵ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις, Ὡς ἐπὶ ληστὴν †ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; Καθ' ἡμέραν ὄμιλος ὑμᾶς *ἐκαθεζόμενον διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκράτησατέ με. ⁵⁶ Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί τῶν προφητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

⁵⁷ Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφην τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. ⁵⁸ Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως· καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος. ⁵⁹ Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς †καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτησαν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως †θανατώσωσιν αὐτόν, ⁶⁰ καὶ οὐχ εὔρον. Ὅτι πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων, οὐχ εὔρον. ⁶¹ Ὑστερον δὲ

* 26:44 ἀπελθων παλιν | παλιν ἀπελθων CT † 26:44 εἶπων | εἶπων παλιν NA SBL WH † 26:45 αὐτου | — CT § 26:45 το | — WH * 26:46 ἠγγικεν | — PCK † 26:48 αν | εαν PCK † 26:49 ραββι | ραββει TH WH § 26:50 ω | ο CT * 26:52 σου την μαχαιραν | την μαχαιραν σου CT † 26:52 μαχαιρα | μαχαιρη CT † 26:52 αποθανουσι | απολουνται CT TR § 26:53 αρτι παρακαλεσαι τον πατερα μου και παραστησει μοι | παρακαλεσαι τον πατερα μου και παραστησει μοι αρτι CT * 26:53 πλειους η | πλειω NA SBL WH | πλειους TH † 26:53 λεγωνας | λεγιωνας CT † 26:55 εξηλαθετε | εξηλαθατε CT § 26:55 προς υμας | — CT * 26:55 εκαθεζομνη διδασκων εν τω ιερω | εκαθεζομνη εν τω ιερω διδασκων PCK | εν τω ιερω εκαθεζομνη διδασκων CT † 26:59 και οι πρεσβυτεροι | — CT † 26:59 θανατωσωσιν αυτον | αυτον θανατωσωσι CT TR § 26:60 και πολλων ψευδομαρτυρων προσελθοντων ουχ ευρον | πολλων προσελθοντων ψευδομαρτυρων CT

προσελθόντες δύο *ψευδομάρτυρες †εἶπον, Οὗτος ἔφη, Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομηῶσαι †αὐτόν. ⁶² Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Οὐδὲν ἀποκρίνη; Τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ⁶³ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. Καὶ ὁ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. ⁶⁴ Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας. Πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. ⁶⁵ Τότε ὁ ἀρχιερεὺς *διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων †ὅτι Ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἴδε, νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν †αὐτοῦ. ⁶⁶ Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες †εἶπον, Ἔνοχος θανάτου ἐστί. ⁶⁷ Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ *ἐρράπισαν, ⁶⁸ λέγοντες, Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ. Τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε;

⁶⁹ Ὁ δὲ Πέτρος †ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ ἀλύῃ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα, Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. ⁷⁰ Ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν †αὐτῶν πάντων, λέγων, Οὐκ οἶδα τί λέγεις. ⁷¹ Ἐξελθόντα δὲ ὁ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη, καὶ λέγει *αὐτοῖς ἐκεῖ, †Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. ⁷² Καὶ πάλιν ἠρνήσατο †μεθ' ὄρκου ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. ⁷³ Μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. ⁷⁴ Τότε ἤρξατο ὁ καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Καὶ *εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε. ⁷⁵ Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος †τοῦ Ἰησοῦ εἰρηκότος †αὐτῷ ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσε πικρῶς.

27

¹ Πρωΐας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι *τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατώσαι αὐτόν· ² καὶ δῆσαντες αὐτόν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν †αὐτόν †Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

³ Τότε ἰδὼν Ἰουδας ὁ Σαραδιδοὺς αὐτόν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς *ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ †τοῖς πρεσβυτέροις, ⁴ λέγων, Ἦμαρτον παραδοὺς αἷμα †ἀθῶν.

* 26:61 ψευδομαρτυρες | — CT † 26:61 ειπον | ειπαν NA SBL WH † 26:61 αυτον | — CT § 26:63 αποκριθεις | — CT * 26:65 διερρηξε | διερηξε WH † 26:65 οτι | — CT † 26:65 αυτου | — CT § 26:66 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 26:67 ερραπισαν | εραπισαν CT † 26:69 εξω εκαθητο | εκαθητο εξω CT † 26:70 αυτων | — CT TR § 26:71 αυτον | — CT * 26:71 αυτοις | τοις CT TR † 26:71 και | — CT † 26:72 μεθ | μετα CT § 26:74 καταθεματίζειν | καταναθεματίζειν TR * 26:74 ευθεως | ευθους TH WH † 26:75 του | — ANT CT PCK † 26:75 αυτω | — CT * 27:1 του λαου | — PCK † 27:2 αυτον | — CT † 27:2 ποντιω πιλατω | πιλατω NA SBL | πειλατω TH WH § 27:3 παραδιδους | παραδους TH WH * 27:3 απεστρεψε | εστρεψε CT † 27:3 τοις | — CT † 27:4 αθων | δικαιον WH

Οἱ δὲ εἶπον, Τί πρὸς ἡμᾶς; Σὺ *ὄψει. ⁵ Καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἔεν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν ἀπήγγαστο. ⁶ Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια †εἶπον, Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματος ἐστὶ. ⁷ Συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. ⁸ Διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος Ἀγρὸς Αἵματος, ἕως τῆς σήμερον. ⁹ Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἰῶν Ἰσραὴλ. ¹⁰ καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος.

¹¹ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη *αὐτῷ, Σὺ λέγεις. ¹² Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἱερῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο. ¹³ Τότε λέγει αὐτῷ ὁ †Πιλάτος, Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι; ¹⁴ Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἐν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

¹⁵ Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον. ¹⁶ Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Ὁ Βαραββᾶν. ¹⁷ Συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ *Πιλάτος, Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Ὁ Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; ¹⁸ Ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνου παρέδωκαν αὐτόν. ¹⁹ Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα, Μηδὲν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. ²⁰ Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. ²¹ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ †εἶπον, Ὁ Βαραββᾶν. ²² Λέγει αὐτοῖς ὁ *Πιλάτος, Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; Λέγουσιν †αὐτῷ πάντες, Σταυρωθήτω. ²³ Ὁ δὲ †ἡγεμὼν ἔφη, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέγοντες, Σταυρωθήτω.

²⁴ Ἰδὼν δὲ ὁ †Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας *ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων, Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος †τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. ²⁵ Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε, Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. ²⁶ Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῆ.

§ 27:4 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 27:4 οπει | οψη CT † 27:5 εν τω ναω 98.3% | εις τον ναον CT 1.3% † 27:6 ειπον | ειπαν NA SBL WH § 27:11 εστη | εσταθη CT * 27:11 αυτω | — NA SBL WH † 27:12 των | — CT PCK † 27:13 πιλατος | πειλατος TH WH § 27:16 βαραββαν | ιησουν βαραββαν NA SBL * 27:17 πιλατος | πειλατος TH WH † 27:17 βαραββαν | ιησουν τον βαραββαν NA SBL | τον βαραββαν WH † 27:21 ειπον | ειπαν NA SBL WH § 27:21 βαραββαν | τον βαραββαν CT * 27:22 πιλατος | πειλατος TH WH † 27:22 αυτω | — CT † 27:23 ηγεμων | — CT § 27:24 πιλατος | πειλατος TH WH * 27:24 απεναντι | κατεναντι WH † 27:24 του δικαίου | — NA SBL WH

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὄλην τὴν σπειραν· 28 καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν, †περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην. 29 Καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον *ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ †ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες, Χαῖρε, †ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· 30 καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτόν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 31 Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτόν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτόν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτόν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 33 Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστι *λεγόμενος Κρανίου Τόπος, 34 ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν †ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ †ἤθελε πιεῖν.

35 Σταυρώσαντες δὲ αὐτόν, διμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, §βάλλοντες *κλῆρον. 36 Καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτόν ἐκεῖ. 37 Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην, Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησται, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. 39 Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, †κινουῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, 40 καὶ λέγοντες, Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, †κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 41 Ὁμοίως §δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων *καὶ Φαρισαίων ἔλεγον, 42 Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. †Εἰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστὶ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ †πιστεύσομεν §ἐπ' αὐτῷ. 43 Πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν· ῥυσάσθω νῦν *αὐτόν, εἰ θέλει αὐτόν. Εἶπε γὰρ ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός. 44 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησται οἱ †συσταυρωθέντες †αὐτῷ ὠνείδιζον §αὐτόν.

45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας *ἐνάτης. 46 Περὶ δὲ τὴν †ἐνάτην ὥραν †ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, §Ἥλι, Ἥλι, *λιμὰ †σαβαχθανί; Τοῦτ' ἔστι, Θεέ

† 27:28 περιεθηκαν αυτω χλαμυδα κοκκινην | χλαμυδα κοκκινην περιεθηκαν αυτω CT
 § 27:29 την κεφαλην | της κεφαλης CT * 27:29 επι την δεξιαν | εν τη δεξια CT
 † 27:29 ενεπαιζον | ενεπαιζαν CT † 27:29 ο βασιλευς | βασιλευ CT § 27:33 ο |
 ος TR * 27:33 λεγομενος κρανιου τοπος | λεγομενον κρανιου τοπος PCK | κρανιου
 τοπος λεγομενος CT † 27:34 οξος | οινον CT † 27:34 ηθελε | ηθελησε CT § 27:35
 βαλλοντες | βαλοντες ANT PCK * 27:35 κληρον | κληρον ινα πληρωθη το ρηθεν υπο του
 προφητου διμερισαντο τα ιματια μου εαυτοις και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον
 TR † 27:39 κινουντες | κεινουντες TH † 27:40 καταβηθι | και καταβηθι NA § 27:41
 δε και | και NA SBL WH | — TH * 27:41 και φαρισαιων | — CT TR † 27:42 ει | — CT
 † 27:42 πιστευσομεν | πιστευσωμεν ANT § 27:42 επ αυτω | αυτω TR | επ αυτον CT
 * 27:43 αυτον | — CT † 27:44 συσταυρωθεντες | συσταυρωθεντες TH WH † 27:44
 αυτω | συν αυτω CT § 27:44 αυτον | αυτω TR * 27:45 ενατης | εννατης TR † 27:46
 ενατην | εννατην TR † 27:46 ανεβοησεν | εβοησεν WH § 27:46 ηλι ηλι | ηλει ηλει TH
 | ελωι ελωι WH * 27:46 λιμα | λαμα TR | λεμα CT † 27:46 σαβαχθανι | σαβαχθανει
 TH WH

μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; 47 Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἔστῳτων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἑὐλιαν φωνεῖ οὗτος. 48 Καὶ εὐθὺς δραμῶν εἷς ἕξ αὐτῶν, καὶ λαβῶν σπόγγον, πλήσας τε ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν. 49 Οἱ δὲ λοιποὶ *ἔλεγον, Ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἑὐλιᾶς σώσων ἑαυτόν. 50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράζας φωνῇ μεγάλη ἀφῆκε τὸ πνεῦμα. 51 Καὶ ἰδού, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ὅτι δύο ἀπὸ ἀνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ ἐσεισθη· καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν· 52 καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῳχθησαν· καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἀγίων *ἠγέρθη· 53 καὶ ἐξεληθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσηλθόντες εἰς τὴν ἀγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. 54 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμόν καὶ τὰ ἔγνομéνα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος.

55 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ἑγνυαῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ, 56 ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἑὐωσῆς μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57 Ὁψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοῦνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς *ἐμαθήτευσε τῷ Ἰησοῦ· 58 οὗτος προσελθὼν τῷ Ἑὐλιᾶτῳ, ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε ὁ Ἑὐλιᾶτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι Ἑὐτὸ σῶμα. 59 Καὶ λαβῶν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ *σινδόνι καθαρῷ, 60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου, ἀπῆλθεν. 61 Ἦν δὲ ἐκεῖ Ἑὐμαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἣτις ἐστὶ μετὰ τὴν Παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Ἑὐλιᾶτον, 63 λέγοντες, Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἕτι ζῶν, Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. 64 Κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ Ἑαυτοῦ *νυκτὸς κλέψωσιν αὐτόν, καὶ εἰπωσὶ τῷ Ἑὐλιᾶτῳ, Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς πρώτης. 65 Ἐφῆ Ἑὐδὲ αὐτοῖς ὁ Ἑὐλιᾶτος, Ἐχετε κουστωδιάν· ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε.

† 27:47 εστῳτων | εστηκοτων CT § 27:47 ηλιαν | ηλειαν WH * 27:49 ελεγον | ειπαν WH † 27:49 ηλιας | ηλειας WH † 27:49 αυτον 96.7% | αυτον αλλος δε λαβων λογηνη ενυξεν αυτου την πλευραν και εξηλθεν υδωρ και αιμα WH 1.1% § 27:51 εις δυο απο ανωθεν εως κατω | απ ανωθεν εως κατω εις δυο NA SBL WH | εις δυο απ ανωθεν εως κατω TH * 27:52 ηγερθη | ηγερθησαν CT † 27:54 γενομενα | γινομενα WH † 27:55 γυναικες | και γυναικες ANT PCK § 27:56 ιωση | ιωσηφ NA SBL WH * 27:57 εμαθητευσε | εμαθητευθη NA SBL WH † 27:58 πιλατω | πειλατω TH WH † 27:58 πιλατος | πειλατος TH WH § 27:58 το σωμα | — CT * 27:59 σινδονι | εν σινδονι NA WH † 27:61 μαρια | μαριαμ CT † 27:62 πιλατον | πειλατον TH WH § 27:64 αυτου | — WH * 27:64 νυκτος | — CT † 27:64 λαω | λαω οτι PCK † 27:65 δε | — ANT CT § 27:65 πιλατος | πειλατος TH WH

66 Οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον, μετὰ τῆς κουστωδίας.

28

1 Ὅψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθε *Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον. 2 Καὶ ἰδοῦ, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβάς ἐξ οὐρανοῦ, †προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον †ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 Ἦν δὲ ἡ Σιδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν *ὡσεὶ χιών. 4 Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ †ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί. 5 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε ταῖς γυναιξί, Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γάρ, καθὼς εἶπε. Δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο †ὁ Κύριος. 7 Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοῦ, προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε· ἰδοῦ, εἶπον ὑμῖν. 8 Καὶ Σέξελθούσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 9 *Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοῦ, †Ἰησοῦς †ἀπήνησεν αὐταῖς, λέγων, Χαίρετε. Αἱ δὲ προσελθούσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσκύνησαν αὐτῷ. 10 Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ὅπου καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοῦ, τινὲς τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. 12 Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, 13 λέγοντες, Εἶπατε ὅτι Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. 14 Καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν *αὐτόν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. 15 Οἱ δὲ λαβόντες †τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς †σήμερον.

16 Οἱ δὲ ἔνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. 17 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν ὅσοι αὐτῷ· οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18 Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων, Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ *γῆς. 19 †Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ

* 28:1 μαρια | μαριαμ NA SBL TH † 28:2 προσελθων | και προσελθων CT † 28:2 απο της θυρας | — CT § 28:3 ιδεα | ειδεα CT * 28:3 ωσει | ως CT † 28:4 εγενοντο ωσει | εγενηθησαν ως CT † 28:6 ο κυριος | — CT § 28:8 εξελθουσαι | απελθουσαι CT * 28:9 ως δε επορευοντο απαγγελαι τοις μαθηταις αυτου 81.6% | — CT 11.6% † 28:9 ιησους | ο ιησους TR † 28:9 απηνητησεν | υπηνητησεν CT § 28:10 και εκει | κακει ANT BYZ CT TR * 28:14 αυτον | — TH WH † 28:15 τα | — WH † 28:15 σημερον | σημερον ημερας NA SBL WH § 28:17 αυτω | — CT * 28:18 γης | της γης NA SBL WH † 28:19 πορευθεντες | πορευθεντες ουν CT TR

τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· ²⁰ διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. †Ἀμήν.
 Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ἡ' τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως. §

† 28:20 αμην † — CT § 28:20 This scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

¹ Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, * υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

² † Ως γέγραπται ἐν † τοῖς προφήταις,

Ἰδοῦ, § ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,
ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου * ἔμπροσθέν σου.

³ Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,
Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου·
εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ,

⁴ ἐγένετο † Ἰωάννης † βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσω βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. ⁵ Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ § Ἱεροσολυμίται, * καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες † ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. ⁶ † Ἦν δὲ § ὁ * Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ † ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. ⁷ Καὶ ἐκήρυσσε, λέγων, Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ⁸ Ἐγὼ † μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς § ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς * ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

⁹ Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν † Ἰησοῦς ἀπὸ † Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη § ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην. ¹⁰ Καὶ * εὐθέως ἀναβαίνων † ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸ πνεῦμα † ὡσεὶ περιστερὰν καταβαῖνον § ἐπ' αὐτόν. ¹¹ καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν * ᾧ † εὐδόκησα.

¹² Καὶ † εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. ¹³ Καὶ ἦν § ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ * ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

* **1:1** υἱου του θεου 98.2% | υἱου θεου NA TH 0.5% | — SBL WH 0.8% † **1:2** ως | καθως ECM† NA SBL TH WH † **1:2** τοις προφηταις 96.2% | τω ησαια τω προφητη CT 1.3% § **1:2** εγω | — NA SBL TH WH * **1:2** εμπροσθεν σου 96.6% | — ECM† NA SBL TH WH 3.3% † **1:4** ιωαννης | ιωανης WH † **1:4** βαπτιζων εν τη ερημω και 98.2% | ο βαπτιζων εν τη ερημω και NA TH 0.4% | ο βαπτιζων εν τη ερημω SBL WH 0.2% § **1:5** ιεροσολυμται | ιεροσολυμται TH WH * **1:5** και εβαπτιζοντο παντες | παντες και εβαπτιζοντο CT † **1:5** εν τω ιορδανη ποταμω υπ αυτου | υπ αυτου εν τω ιορδανη ποταμω CT † **1:6** ην δε | και ην CT § **1:6** ο | — TR * **1:6** ιωαννης | ιωανης WH † **1:6** εσθιων | εσθων SBL TH WH † **1:8** μεν | — CT § **1:8** εν 95% | — ECM NA SBL WH 4.3% * **1:8** εν 99.7% | — WH 0.2% † **1:9** ιησους | ο ιησους ANT PCK † **1:9** ναζαρετ | ναζαρεθ SCR § **1:9** υπο ιωαννου εις τον ιορδανην | εις τον ιορδανην υπο ιωαννου ECM† NA SBL TH | εις τον ιορδανην υπο ιωανου WH * **1:10** ευθεως | ευθυς CT † **1:10** απο | εκ CT † **1:10** ωσει | ως ANT BYZ CT § **1:10** επ | εις ECM† NA SBL TH WH * **1:11** ω | σοι ANT CT † **1:11** ευδοκησα | ηυδοκησα ANT † **1:12** ευθυς | ευθεως ANT PCK § **1:13** εκει | — CT * **1:13** ημερας τεσσαρακοντα | τεσσαρακοντα ημερας ECM† NA SBL TH WH

14 †Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι †τὸν Σ'Ιωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον *τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, 15 καὶ λέγων ὅτι Πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεῦετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

16 †Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν †αὐτοῦ τοῦ Σίμωνος ὄβρῳ ἄμφιβληστρον ἐν τῇ θαλάσῃ· ἦσαν γὰρ *ἀλιεῖς. 17 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἰσχυροὺς ἀνθρώπων. 18 Καὶ †εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἑαυτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 Καὶ προβάς *ἔκειθεν ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ †Ιωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. 20 Καὶ †εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαίου ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς ὉΚαπερναούμ· καὶ *εὐθέως τοῖς σάββασις †εἰσελθὼν †εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκε. 22 Καὶ ἐξεπλήσσαντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. 23 ὉΚαὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε, 24 λέγων, *Ἐα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; Οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ. 25 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι, καὶ ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ. 26 Καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ †κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. 27 Καὶ ἐθαμβήθησαν †πάντες, ὥστε Ὁσυζητεῖν *πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντας, Τί ἐστὶ τοῦτο; †Τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; 28 †Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ Ὁεὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περιχώρον τῆς Γαλιλαίας.

29 Καὶ *εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξεληθόντες, †ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώβου καὶ †Ιωάννου. 30 Ἡ δὲ πενθερὰ ὉΣίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ *εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς· 31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτήν, κρατήσας τῆς

† 1:14 μετα δε 99.2% | και μετα SBL WH 0.3% † 1:14 τον | — ANT § 1:14 ιωαννην | ιωαννη WH * 1:14 της βασιλειας 95.5% | — CT 2.1% † 1:16 περιπατων δε | και παραγων CT † 1:16 αυτου του σιμωνος | αυτου TR | σιμωνος CT § 1:16 βαλλοντας αμφιβληστρον 82.8% | αμφιβαλλοντας CT 0.3% * 1:16 αλιεις | αλειεις TH WH † 1:17 αλιεις | αλειεις TH WH † 1:18 ευθεως | ευθους CT § 1:18 αυτων | — CT * 1:19 εκειθεν | — CT † 1:19 ιωαννην | ιωαννη WH † 1:20 ευθεως | ευθους CT § 1:21 καπερναουμ | καφαρναουμ CT * 1:21 ευθεως | ευθους CT † 1:21 εισελθων 97.7% | — SBL 1% † 1:21 εις την συναγωγην ειδιδασκε 97.7% | ειδιδασκεν εις την συναγωγην SBL 0.9% § 1:23 και | και ευθους CT * 1:24 εα | — ECM† NA SBL TH WH † 1:26 κραξαν | φωνησαν CT † 1:27 παντες | απαντες ECM† NA SBL TH WH § 1:27 συζητειν | συζητειν TH WH * 1:27 πρὸς ἑαυτοὺς 76.4% | πρὸς αὐτοὺς TR 2% | αὐτοὺς WH 0.2% † 1:27 τις η διδαχη η καινη αυτη οτι | διδαχη καινη CT † 1:28 εξηλθε δε | και εξηλθεν ANT CT § 1:28 ευθους | ευθους πανταχου ECM† NA SBL TH WH * 1:29 ευθεως | ευθους CT † 1:29 ηλθον 83.1% | ηλθαν WH 0.1% † 1:29 ιωαννου | ιωανου WH § 1:30 σιμωνος | του σιμωνος PCK * 1:30 ευθεως | ευθους CT

χειρὸς ταύτης· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς †εὐθέως, καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

³² Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε Ἔξδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους· ³³ καὶ *ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν θύραν. ³⁴ Καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε, καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδεισαν †αὐτόν.

³⁵ Καὶ πρῶτὸν †ἐννουχον λίαν ἀναστάς ἐξῆλθε, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κάκει προσήυετο. ³⁶ Καὶ Ἐκατεδίωξαν αὐτὸν *ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· ³⁷ καὶ †εὐρόντες αὐτὸν λέγουσιν αὐτῷ ὅτι Πάντες †σε ζητοῦσι. ³⁸ Καὶ λέγει αὐτοῖς, ἘΑγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα *καὶ ἐκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ †ἐξελέλυθα. ³⁹ Καὶ †ἦν κηρύσσων ἔεν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

⁴⁰ Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ γονυπετῶν *αὐτόν, †καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι Ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθάρισαι. ⁴¹ †Ὁ δὲ Ἰησοῦς Ἐσπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, *ἤψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Θέλω, καθάρισθητι. ⁴² Καὶ †εἰπόντος αὐτοῦ †εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ Ἐκαθάρισθη. ⁴³ Καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ, *εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν, ⁴⁴ καὶ λέγει αὐτῷ, Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἶπῃς· †ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ †προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε ἘΜωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ⁴⁵ Ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, *ἀλλ' ἔξω †ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν· καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν †πανταχόθεν.

2

¹ Καὶ *εἰσηλθε πάλιν εἰς †Καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν· †καὶ ἠκούσθη ὅτι Ἐεις οἶκόν ἐστι. ² Καὶ *εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.

† 1:31 αυτης | — ECM† NA SBL TH WH † 1:31 ευθεως | — CT § 1:32 εδυ | εδυσεν WH * 1:33 η πολις ολη επισυνηγμενη ην | ην η πολις ολη επισυνηγμενη ANT | ην ολη η πολις επισυνηγμενη CT † 1:34 αυτον 57.6% | αυτον χριστον ειναι ANT BYZ PCK WH 28.6% † 1:35 εννουχον | εννουχα ANT CT § 1:36 κατεδιωξαν | κατεδιωξεν ECM† NA SBL TH WH * 1:36 ο | — ECM† NA SBL TH WH † 1:37 ευροντες αυτον λεγουσιν | ευρον αυτον και λεγουσιν ECM† NA SBL TH WH † 1:37 σε ζητουσι | ζητουσι σε CT TR § 1:38 αγωμεν | αγωμεν αλλαχου ECM† NA SBL TH WH * 1:38 και εκει | κακει TH TR † 1:38 εξεληλυθα | εληλυθα PCK | εξηλθου CT † 1:39 ην 99.4% | ηλθε CT 0.5% § 1:39 εν ταις συναγωγαις | εις τας συναγωγας CT * 1:40 αυτον 85.9% | — CT 6.1% † 1:40 και | — SBL WH † 1:41 ο δε ιησους | και CT § 1:41 σπλαγχνισθεις 99.5% | οργισθεις SBL 0.1% * 1:41 ηψατο αυτου | αυτου ηψατο CT † 1:42 ειποντος αυτου 95.8% | — CT 2.3% † 1:42 ευθεως | ευθυς CT § 1:42 εκαθαρισθη | εκαθερισθη TH WH * 1:43 ευθεως | ευθυς CT † 1:44 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 1:44 προσενεγκε | προσενεγκαι PCK § 1:44 μωσης | μωσης ANT CT * 1:45 αλλ | αλλα SBL WH † 1:45 εν | ει CT † 1:45 πανταχοθεν | παντοθεν CT * 2:1 εισηλθε παλιν | παλιν εισηλθεν TR | εισελθων παλιν CT † 2:1 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 2:1 και | — CT § 2:1 εις οικον 98.5% | εν

³ Καὶ ἔρχονται ἰπρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. ⁴ Καὶ μὴ δυνάμενοι †προσεγγίσει αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν Σκράββατον *ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. ⁵ †Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ, Τέκνον, †ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

⁶ Ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, ⁷ Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ *βλασφημίας; Τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός; ⁸ Καὶ †εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως †αὐτοὶ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, Σεῖπεν αὐτοῖς, Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ⁹ Τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, *Ἀφέωνταί †σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, †Ἐγειραι, καὶ ἄρον †σου τὸν κράββατον, καὶ περιπάτει; ¹⁰ Ἰνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου *ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας—λέγει τῷ παραλυτικῷ— ¹¹ Σοὶ λέγω, †ἔγειραι †καὶ ἄρον τὸν Σκράββατόν σου, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. ¹² Καὶ ἠγέρθη *εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν †κράββατον, ἐξῆλθεν †ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεόν, λέγοντας ὅτι ΣΟὐδέποτε οὕτως *εἶδομεν.

¹³ Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. ¹⁴ Καὶ παράγων εἶδε †Λευὶ τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

¹⁵ Καὶ †ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ σῆκολούθησαν αὐτῷ. ¹⁶ Καὶ οἱ γραμματεῖς *καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες †αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν †τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ΣΤί

† 2:3 προς αυτον παραλυτικον φεροντες | φεροντες προς αυτον παραλυτικον ECM† NA SBL WH † 2:4 προσεγγισαι | προσενεγκαι CT § 2:4 κραββατον | κραβαττον ANT BYZ CT * 2:4 εφ ω | οπου ECM† NA SBL TH WH † 2:5 ιδων δε | και ιδων CT † 2:5 αφεωνται | αφιενται ECM NA SBL WH § 2:5 σοι αι αμαρτια σου | σου αι αμαρτια CT * 2:7 βλασφημιας | βλασφημει CT † 2:8 ευθεως | ευθυς CT † 2:8 αυτοι | — CT TR § 2:8 ειπεν | λεγει CT * 2:9 αφεωνται | αφιενται ECM NA SBL WH † 2:9 σου | σοι TR † 2:9 εγειραι | εγειρε ANT BYZ ECM NA SBL TH | εγειρου WH § 2:9 σου τον κραββατον | σου τον κραβαττον BYZ | τον κραββατον σου PCK | τον κραβαττον σου ANT CT * 2:10 αφιεναι επι της γης αμαρτιας 46.2% | επι της γης αφιεναι αμαρτιας BYZ ECM* PCK SBL 46.9% | αφιεναι αμαρτιας επι της γης ECM† NA WH 3.2% † 2:11 εγειραι | εγειρε ANT BYZ CT † 2:11 και | — CT § 2:11 κραββατον | κραβαττον ANT BYZ CT * 2:12 ευθεως και | και ευθυς CT † 2:12 κραββατον | κραβαττον ANT BYZ CT † 2:12 εναντιον | εμπροσθεν NA SBL TH WH § 2:12 ουδεποτε ουτως | ουτως ουδεποτε CT * 2:12 ειδομεν | ειδαμεν WH † 2:14 λευι | λευιν (λευειν TH WH) ANT BYZ ECM HF NA PCK SBL TR † 2:15 εγενετο εν τω | γινεται ECM NA SBL WH | γινεται TH § 2:15 ηκολουθησαν | ηκολουθουν ECM† NA SBL TH WH * 2:16 και οι φαρισαιοι 96.6% | των φαρισαιων CT 0.2% † 2:16 αυτον εσθιοντα 96.2% | οτι ησθιε TH 0.3% | οτι εσθιει ECM NA SBL WH 0.2% † 2:16 τελωνων και αμαρτωλων 97.7% | αμαρτωλων και τελωνων CT

ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν ἐσθίει *καὶ πίνει; 17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει ταῦτοις, Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. Οὐκ ἤλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἀμαρτωλοὺς δεῖς μετάνοιαν.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ *Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ σοὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσι; 19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστί, νηστεύειν; Ὅσον χρόνον *μεθ' ἐαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν· 20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ταῖς ἡμέραις.

21 Καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκου ἀγνάφου δεῖ πρᾶπτε ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μή, αἶρει τὸ πλήρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 22 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, *ρήσσει ὁ οἶνος τὸ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον.

23 Καὶ ἐγένετο παραπορευέσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχνας. 24 Καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, Ἴδε, τί ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστι; 25 Καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαυὶδ, ὅτε χρεῖαν ἔσχε καὶ ἐπέπασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 26 Πῶς εἰσηλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὔσι; 27 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, *οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· 28 ὥστε Κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

3

1 Καὶ εἰσηλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα. 2 Καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς

* 2:16 και πίνει 92.9% | — CT 0.7% † 2:17 αυτοις | αυτοις οτι ECM NA SBL WH ‡ 2:17 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ § 2:17 εις μετανοιαν | — CT * 2:18 ιωαννου | ιωανου WH † 2:18 των φαρισαιων 92% | φαρισαιοι CT 6.4% ‡ 2:18 ιωαννου | ιωανου WH § 2:18 ο | οι μαθηται CT * 2:19 μεθ εαυτων εχουσι τον νυμφιον 89.6% | εχουσι τον νυμφιον μετ αυτων CT 0.6% † 2:20 εκειναις ταις ημεραις | εκεινη τη ημερα CT ‡ 2:21 και | — ANT CT § 2:21 επιραπτε | επιραπτε CT * 2:21 ιματιω παλαιω | ιματιου παλαιου CT † 2:21 μη | μηγε ANT ‡ 2:21 αυτου | απ αυτου CT § 2:21 γινεται | γεινεται TH * 2:22 ρησσει | ρηξει CT † 2:22 ο νεος | — CT ‡ 2:22 εκχειται και οι ασκοι απολουνται | απολλυται και οι ασκοι ECM NA SBL WH § 2:22 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ * 2:22 βλητεον 97.5% | — CT 0.3% † 2:23 παραπορευεσθαι αυτον εν τοις σαββασι | αυτον εν τοις σαββασι παραπορευεσθαι ECM NA SBL TH | αυτον εν τοις σαββασι διαπορευεσθαι WH ‡ 2:23 ηρξαντο οι μαθηται αυτου | οι μαθηται αυτου ηρξαντο CT § 2:24 εν | — CT * 2:25 αυτος ελεγεν | λεγει CT † 2:25 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ 2:26 αρχιερεως 83% | του αρχιερεως TR 16.2% § 2:26 τοις ιερευσι | τους ιερεις ECM

σάββασι θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ³ Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἔξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἔγειραι εἰς τὸ μέσον. ⁴ Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἔξεστι τοῖς σάββασιν ὀφθαλμοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; Ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ ἐσιώπων. ⁵ Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, *συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἐκτεινον τὴν χεῖρά σου. Καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὕγιης ὡς ἡ ἄλλη. ⁶ Καὶ ἐξεληθόντες οἱ Φαρισαῖοι *εὐθέως μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἔποιουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.

⁷ Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ⁸ καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ *οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἰακούσαντες ὅσα ἐποίει, ἤλθον πρὸς αὐτόν. ⁹ Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. ¹⁰ Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται, ὅσοι εἶχον μάλιστα. ¹¹ Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν *ἐθεώρει, προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε, λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. ¹² Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσι.

¹³ Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὐς ἤθελεν αὐτός· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. ¹⁴ Καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ὥσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν, ¹⁵ καὶ ἔχειν ἐξουσίαν *θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια· ¹⁶ ἡ καὶ ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον· ¹⁷ καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς *ὀνόματα Ἰωαννῆς, ὃ ἐστίν, Υἱοὶ Βροντῆς· ¹⁸ καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν Ἰκανανίτην, ¹⁹ καὶ Ἰούδαν *Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

† 3:3 ἐξηραμμένην εχοντι την χειρα 93.3% | την χειρα εχοντι ξηραν SBL WH 0.4% | την ξηραν χειρα εχοντι ECM NA TH 0.2% † 3:3 εγειραι | εγειρε ANT CT § 3:4 αγαθοποιησαι | αγαθον ποιησαι ECM† NA * 3:5 συλλυπουμενος | συλλυπουμενος TH WH † 3:5 σου | —ECM† NA SBL † 3:5 αποκατεσταθη | απεκατεσταθη BYZ CT § 3:5 υγιης ως η αλλη | —CT * 3:6 ευθεως | ευθους CT † 3:6 εποιουν 92.5% | εδιδουν CT 1.3% † 3:7 ανεχωρησε μετα των μαθητων αυτου | μετα των μαθητων αυτου ανεχωρησε CT § 3:7 ηκολουθησαν αυτω 50.9% | ηκολουθησεν αυτω BYZ PCK 42.9% | ηκολουθησε CT 0.2% * 3:8 οι | —CT † 3:8 ακουσαντες | ακουοντες CT † 3:8 εποιει | ποιει WH § 3:8 ηλθον | ηλθαν WH * 3:11 εθεωρει προσεπιπτεν αυτω και εκραζε | εθεωρουν προσεπιπτον αυτω και εκραζον ANT CT † 3:11 λεγοντα | λεγοντες NA † 3:12 φανερον αυτον | αυτον φανερον CT TR § 3:14 δωδεκα 97.1% | δωδεκα ους και αποστολους ωνομασεν NA WH 1.5% * 3:15 θεραπευειν τας νοσους και | —CT † 3:16 και 98.8% | και εποιησε τους δωδεκα και NA SBL WH 0.4% † 3:16 τω σιμωνι ονομα | ονομα τω σιμωνι ANT CT § 3:17 ιωαννην | ιωαννην WH * 3:17 ονοματα | ονομα WH † 3:17 βοανεργες | βοανηργες CT † 3:18 ματθαιον | μαθθαιον CT § 3:18 κανανιτην | καναναιον CT * 3:19 ισκαριωτην 98% | ισκαριωθ CT 0.8%

Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον· ²⁰ καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς ἡμεῖτε ἄρτον φαγεῖν. ²¹ Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξήλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι Ἐξέστη. ²² Καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι *Βεελζεβούλ ἔχει, καὶ ὅτι Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. ²³ Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτούς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς, Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν; ²⁴ Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἢ βασιλεία ἐκείνη. ²⁵ Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται ἑσταθῆναι ἢ οἰκία ἐκείνη. ²⁶ Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν καὶ ἡμεμερίσται, οὐ δύναται ἑσταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει. ²⁷ Ὅτι οὐδεὶς δύναται ἑτὰ σκευὴ τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἑδιαρπάσῃ.

²⁸ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται *τὰ ἀμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἑβλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν· ²⁹ ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἑἄλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου ἑκρίσεως. ³⁰ Ὅτι ἔλεγον, Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

³¹ *Ἐρχονται οὖν τοῖ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἔξω ἑστῶτες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, ἑφωνοῦντες αὐτόν. ³² Καὶ ἐκάθητο *ὄχλος περὶ αὐτόν· ἑεῖπον δὲ αὐτῷ, Ἰδοῦ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑκαὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσί σε. ³³ Καὶ ἑἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων, Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου *ἢ οἱ ἀδελφοί ἑμου; ³⁴ Καὶ περιβλεψάμενος ἑκύκλω τοὺς περὶ αὐτόν καθημένους, λέγει, ἑἼδε, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ³⁵ Ὅς *γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ ἑμου καὶ ἑμήτηρ ἐστί.

† 3:19 ερχονται | ερχεται ECM† NA SBL TH WH † 3:20 οχλος 89.5% | ο οχλος NA SBL TH WH 7.4% § 3:20 μητε | μηδε ANT ECM† NA PCK SBL TH WH * 3:22 βεελζεβουλ | βεεζεβουλ WH † 3:25 δυναται | δυνασεται CT † 3:25 σταθηναι η οικια εκεινη | η οικια εκεινη σταθηναι ECM NA SBL | η οικια εκεινη στηναι TH WH § 3:26 μεμερισται | εμερισθη CT * 3:26 σταθηναι | στηναι ECM† NA SBL TH WH † 3:27 ουδεις δυναται | ου δυναται ουδεις TR | αλλ ου δυναται ουδεις ECM NA TH WH | αλλ ουδεις δυναται SBL † 3:27 τα σκευη του ισχυρου εισελθων εις την οικιαν | εις την οικιαν του ισχυρου εισελθων τα σκευη ECM† NA SBL TH WH § 3:27 διαρπαση | διαρπασει ANT BYZ CT TR * 3:28 τα αμαρτηματα τοις υιοις των ανθρωπων | τοις υιοις των ανθρωπων τα αμαρτηματα ANT CT † 3:28 βλασφημιαι οσας αν | αι βλασφημιαι οσας εαν ANT ECM* | αι βλασφημιαι οσα εαν ECM† NA SBL TH WH † 3:29 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 3:29 κρισεως 97% | αμαρτηματος CT 0.7% * 3:31 ερχονται ουν | και ερχεται ECM† NA TH | και ερχονται ECM* SBL WH † 3:31 οι αδελφοι και η μητηρ 80.8% | η μητηρ αυτου και οι αδελφοι ANT CT 2.7% † 3:31 εστωτες | στηκοντες ECM† NA SBL TH WH | εστηκοτες ECM* § 3:31 φωνουντες 94.6% | καλουντες ECM† NA SBL TH WH 1.6% * 3:32 οχλος περι αυτον | περι αυτον οχλος ANT CT † 3:32 ειπον δε | και λεγουσιν CT † 3:32 και αι αδελφαι σου 70.2% | — ANT ECM SBL TH TR WH 28.9% § 3:33 απεκριθη αυτοις λεγων | αποκριθεις αυτοις λεγει ECM† NA SBL TH WH * 3:33 η | και ECM NA TH WH † 3:33 μου | — WH † 3:34 κυκλω τους περι αυτον | τους περι αυτον κυκλω CT § 3:34 ιδε | ιδου PCK * 3:35 γαρ 99.4% | WH 0.3% † 3:35 μου | CT † 3:35

4

¹ Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ *συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος ἱπολύς, ὥστε αὐτὸν ἔμβάντα εἰς τὸ πλοῖον καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς Ἰῆν. ² Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ³ Ἀκούετε· ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπεῖρων *τοῦ σπεῖραι. ⁴ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπεῖρειν, ὃ μὲν ἔπεσε ἵπαρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθε τὰ σπετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό. ⁵ *Ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρώδες, ἴσπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ ἐυθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· ⁶ Ἰηλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη. ⁷ Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε. ⁸ Καὶ *ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ ταυξάνοντα, καὶ ἔφερεν ἔν τριάκοντα, καὶ ἐν ἐξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν. ⁹ Καὶ ἔλεγεν, *Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

¹⁰ Ἦτε δὲ ἐγένετο καταμόνας, ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα Ἰτην παραβολήν. ¹¹ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὑμῖν *δέδοται γνῶναι τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκεῖνοις δὲ τοῖς ἔξω, ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα ἴγινεται· ¹² ἵνα

βλέποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι·

καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι·

μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς ἑτὰ ἀμαρτήματα.

¹³ Καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὐκ οἶδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; Καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνῶσεσθε; ¹⁴ Ὁ σπεῖρων τὸν λόγον σπεῖρει. ¹⁵ Οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδόν, ὅπου σπεῖρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, ἑυθέως ἔρχεται ὁ Σατανᾶς καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον *ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. ¹⁶ Καὶ οὗτοί τεισιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ, ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον, ἐυθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, ¹⁷ καὶ οὐκ ἔχουσι ρίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· εἴτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, ἑυθέως σκανδαλίζονται. ¹⁸ Καὶ *οὗτοί

* 4:1 συνηχθη | συναγεται CT † 4:1 πολυς | πλειστος CT ‡ 4:1 εμβαντα εἰς το πλοιον | εἰς πλοιον εμβαντα CT § 4:1 ην | ησαν ANT CT * 4:3 του | — ECM† NA SBL TH WH † 4:4 παρα | ἐπι ANT ‡ 4:4 ηλθε | ηλθον ANT § 4:4 πετεινα | πετεινα του ουρανου TR * 4:5 αλλο δε | και αλλο ANT CT † 4:5 οπου | και οπου WH ‡ 4:5 ευθεως | ευθους CT § 4:6 ηλιου δε ανατειλαντος | και οτε ανετειλεν ο ηλιος CT * 4:8 αλλο | αλλα CT † 4:8 αυξανοντα | αυξανομενα CT ‡ 4:8 ἐν ... ἐν ... ἐν | ἐν ... ἐν ... ἐν ECM† HF NA SBL TR | εἰς ... ἐν ... ἐν WH § 4:9 ελεγεν | ελεγεν αυτοις ANT TR * 4:9 ο εχων | ος εχει CT † 4:10 οτε δε | και οτε CT ‡ 4:10 ηρωτησαν | ηρωτων CT § 4:10 την παραβολην | τας παραβολας CT * 4:11 δεδοται γνωνα το μυστηριον | δεδοται γνωνα τα μυστηρια ANT | το μυστηριον δεδοται CT † 4:11 γινεται | γεινεται TH ‡ 4:12 τα αμαρτηματα | — CT § 4:15 ευθεως | ευθους ANT CT * 4:15 εν ταις καρδιαις αυτων | εις αυτοις NA SBL WH | εν αυτοις ECM TH † 4:16 εἰσιν ὁμοιως 95.5% | εἰσιν NA 2.1% | ὁμοιως εἰσιν ANT 1.5% ‡ 4:16 ευθεως | ευθους ANT CT § 4:17 ευθεως | ευθους ANT CT * 4:18 ουτοι | ουτοις CT

εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι, τοῖ τὸν λόγον ἄκούοντες, ¹⁹ καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος στούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι *συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεταί. ²⁰ Καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν, ὅσιν τριάκοντα, καὶ ἐν ἑξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν.

²¹ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, *Μῆτι τὸ λύχνος ἔρχεται ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῆ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; Οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἔπιτεθῆ; ²² Οὐ γὰρ ἐστὶ *τι κρυπτόν, τὸ ἐὰν ἤμῃ φανερωθῆ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα *εἰς φανερόν ἔλθῃ. ²³ Εἴ τις ἔχει ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω.

²⁴ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Βλέπετε τί ἀκούετε. Ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε ἡμετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν. ²⁵ Ὅς γὰρ ἂν ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

²⁶ Καὶ ἔλεγεν, Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς *ἐὰν ἄνθρωπος βάλλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, ²⁷ καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος ἔβλαστανῇ καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. ²⁸ Αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, ἔπειτα στάχυν, εἶτα *πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ. ²⁹ Ὅταν δὲ ἔπαρῳ ὁ καρπός, ἐυθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

³⁰ Καὶ ἔλεγε, Στίτι *ὁμοιωσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; Ἡ ἐν τῷ ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν; ³¹ Ὡς κόκκον σινάπεως, ὃς, ὅταν σπαρῆ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. ³² καὶ ὅταν σπαρῆ, ἀναβαίνει, καὶ *γίνεται ἡπάντων τῶν λαχάνων μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ἑκατασκηνοῦν.

³³ Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἔδύναντο ἀκούειν. ³⁴ χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει

† 4:18 οἱ | ουτοι εἰσιν οἱ CT ST † 4:18 ακουοντες | ακουσαντες CT § 4:19 τουτου | — CT * 4:19 συμπνιγουσι | συνπνιγουσιν TH WH † 4:19 γινεται | γεινεται TH † 4:20 ουτοι | εκεινοι CT § 4:20 ἐν ... ἐν ... ἐν | ἐν ... ἐν ... ἐν ECM† HF NA SBL TR * 4:21 μητι 98.6% | οτι μητι WH 0.2% † 4:21 ο λυχνος ερχεται | ερχεται ο λυχνος ANT CT † 4:21 κλινην | κλεινην TH § 4:21 επιτεθη | τεθη CT * 4:22 τι | — ANT ECM† NA PCK SBL TH WH † 4:22 ο | — CT † 4:22 εαν | ει ECM* § 4:22 μη | μη ινα CT * 4:22 εις φανερον ελθη | ελθη εις φανερον ANT CT † 4:24 μετρηθησεται | αντιμετρηθησεται PCK † 4:24 τοις ακουουσιν 88.8% | — CT 0.6% § 4:25 αν εχη | εχει CT * 4:26 εαν | αν ANT | — ECM NA SBL WH † 4:27 βλαστανη | βλαστα CT † 4:28 γαρ | — CT § 4:28 ειτα ... ειτα | ειτεν ... ειτεν WH * 4:28 πληρη | πληρης ECM NA SBL † 4:29 παραδω | παραδοι CT † 4:29 ευθεως | ευθυς CT § 4:30 τινη | πως ANT CT * 4:30 ομοιωσωμεν | ομοιωσομεν BYZ HF PCK † 4:30 ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην | τινη παραβολη παραβαλωμεν αυτην ANT | τινη αυτην παραβολη θωμεν CT † 4:31 κοκκον | κοκκω NA SBL TH TR WH § 4:31 μικροτερος παντων των σπερματων εστι | μικροτερον ον παντων των σπερματων CT * 4:32 γινεται | γεινεται TH † 4:32 παντων των λαχανων μειζων | μειζων παντων των λαχανων ANT | μειζον παντων των λαχανων CT † 4:32 κατασκηνοῦν | κατασκηνοῖν WH § 4:33 εδυναντο | ηδυναντο ANT CT TR

*αὐτοῖς· ἴκατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα.

³⁵ Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁψίας γενομένης, Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. ³⁶ Καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ. Καὶ ἄλλα ἑδὲ *πλοιαρία ἦν μετ' αὐτοῦ. ³⁷ Καὶ γίνεταί λαίλαψ ἄνεμου μεγάλη· ἑπὶ δὲ κύματα *ἐπέβαλλον εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ταῦτ' ἤδη γεμίζεσθαι. ³⁸ Καὶ ἦν αὐτὸς ἑπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ *διεγείρουσιν αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; ³⁹ Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσῃ, Σιώπα, πεφίμωσο. Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. ⁴⁰ Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί δειλοὶ ἐστε τοῦτω; Πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; ⁴¹ Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

5

¹ Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν. ² Καὶ ἔξεληθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἑπηύχθη αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, ³ ὃς τὴν *κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασι· καὶ οὔτε ἀλύσεσιν οὐδεὶς ἑδύνατο αὐτὸν δῆσαι, ⁴ διὰ τὸ αὐτὸν πολλακίς πέδαις καὶ ἀλύσει δεδέσθαι, καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντετριφθαι· καὶ οὐδεὶς *αὐτὸν ἰσχυε δαμάσαι. ⁵ καὶ διὰ παντός, νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις.

⁶ Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, ⁷ καὶ κράζας φωνῇ μεγάλῃ *εἶπε, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; Ὀρκίζω σε τὸν Θεόν, μὴ με βασανίσῃς. ⁸ Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ, Ἐξελθε, τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. ⁹ Καὶ ἐπηρώτα αὐτόν, Τί ἴσοι ὄνομα; Καὶ ἀπεκρίθη,

* **4:34** αυτοις | αυτοις του λογου ANT † **4:34** κατ | καθ TH ‡ **4:34** μαθηταις αυτου | ιδιοις μαθηταις CT § **4:36** δε | — CT * **4:36** πλοιαρια | πλοια ANT CT † **4:37** γινεται | γεινεται TH ‡ **4:37** ανεμου μεγαλη | μεγαλη ανεμου CT § **4:37** τα δε | και τα CT * **4:37** επεβαλλεν | επεβαλεν BYZ ECM* HF PCK † **4:37** αυτο ηδη γεμιζεσθαι | ηδη αυτο βυθιζεσθαι ANT | ηδη γεμιζεσθαι το πλοιου CT ‡ **4:38** ην αυτος | αυτος ην CT § **4:38** επι | εν CT * **4:38** διεγειρουσιν | εγειρουσιν ECM† NA SBL TH WH † **4:40** ουτω 96.7% | — CT 1% ‡ **4:40** πως ουκ 97.4% | ουπω CT 1.9% § **4:41** υπακουουσιν αυτω 96.1% | αυτω υπακουει ECM* 1.3% | υπακουει αυτω ECM† NA SBL TH WH 0.4% * **5:1** γαδαρηνων 95% | γεργεσηνων ANT 4% | γερασηνων CT 0.3% † **5:2** εξελθοντι αυτω | εξελθοντος αυτου ANT CT ‡ **5:2** ευθεως | ευθυς CT § **5:2** απηνητησεν | υπηνητησεν ECM† NA SBL TH WH * **5:3** κατοικησιν | οικησιν PCK † **5:3** μνημασι | μνημειοις TR ‡ **5:3** ουτε αλυσεσιν | ουδε αλυσει ουκετι CT § **5:3** εδυνατο | ηδυνατο ANT PCK TR * **5:4** αυτον ισχυε | αυτον ισχυσε PCK | ισχυεν αυτον ANT CT † **5:5** ορεισι και εν τοις μνημασιν | μνημασι και εν τοις ορεισιν ANT CT PCK ‡ **5:6** ιδων δε | και ιδων CT § **5:6** αυτω | αυτον ANT ECM* SBL WH * **5:7** ειπε | λεγει ANT CT † **5:9** σοι ονομα | ονομα σοι ANT CT ‡ **5:9** απεκριθη λεγων | λεγει αυτω CT

λέγων, Ὡς λέγεω ὄνομά μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν. ¹⁰ Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ * αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.

¹¹ Ἦν δὲ ἐκεῖ ἴπρος τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη· ¹² καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες, λέγοντες, Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. ¹³ Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· * ἦσαν δὲ ὡς ἑβδομήκοντα καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ.

¹⁴ Οἱ δὲ βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον, καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστὶ τὸ γεγονός· ¹⁵ καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν Ὡς λέγεω· καὶ ἐφοβήθησαν. ¹⁶ * Διηγήσαντο δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων. ¹⁷ Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. ¹⁸ Καὶ ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς, ἵνα ἦ μετ' αὐτοῦ. ¹⁹ Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, Ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα ἴσοι ὁ Κύριος ἐπεποίηκε, καὶ ἠλέησέ σε. ²⁰ Καὶ ἀπῆλθε καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

²¹ Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. ²² Καὶ Σιδού, ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων, ὀνόματι * Ἰαίριος, καὶ ἰδὼν αὐτόν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ²³ καὶ παρεκάλει αὐτόν πολλὰ, λέγων ὅτι Τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῆς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὥπως σωθῆ καὶ * ζήσεται. ²⁴ Καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.

²⁵ Καὶ γυνὴ τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔζη δώδεκα, ²⁶ καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χειρόν

§ 5:9 λεγεων | λεγιων CT * 5:10 αυτοους αποστειλη | αποστειλη αυτοους ANT | αυτα αποστειλη ECM NA SBL WH † 5:11 προς τω ορει αγελη χοιρων μεγαλη βοσκομενη | προς τα ορη αγελη χοιρων μεγαλη βοσκομενη TR | αγελη χοιρων μεγαλη βοσκομενη προς τω ορει ANT † 5:12 παντες οι δαιμονες | — CT § 5:13 ευθεως ο ιησους | — CT * 5:13 ησαν δε | — CT † 5:13 διςχιλιοι | διςχειλιοι TH † 5:14 οι δε | και οι ANT CT § 5:14 τους χοιρους | αυτοους CT * 5:14 ανηγγειλαν | απηγγειλαν ANT CT † 5:14 εξηλθον | ηλθον ECM† NA SBL TH WH † 5:15 και | — CT § 5:15 λεγεωνα | λεγιωνα CT * 5:16 διηγησαντο δε | και διηγησαντο ANT CT TR † 5:18 εμβαντος | εμβαυνοτος ANT CT † 5:18 η μετ αυτου | μετ αυτου η ANT CT § 5:19 ο δε ιησους | και ANT CT * 5:19 αναγγελιον | απαγγελιον ECM† NA SBL TH WH † 5:19 σοι ο κυριος | ο κυριος σοι ECM† NA SBL TH WH † 5:19 πεποιηκε | εποιησε TR § 5:22 ιδου | — ANT CT * 5:22 ιαειρος | ιαιρος ECM NA SBL † 5:23 παρεκαλει | παρακαλει ECM† NA SBL WH † 5:23 αυτη τας χειρας | τας χειρας αυτη CT § 5:23 οπως | ινα ECM† NA SBL TH WH * 5:23 ζησεται | ζηση ECM† NA SBL TH WH † 5:25 τις | — CT † 5:25 ετη δωδεκα | δωδεκα ετη CT § 5:26 αυτης | εαυτης ANT TR

ἐλθοῦσα, ²⁷ ἀκούσασα *περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν, ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. ²⁸ ἔλεγε ἰγάρ ὅτι †Κὰν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἄψωμαι, σωθήσομαι. ²⁹ Καὶ Σευθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μᾶστιγος. ³⁰ Καὶ *εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνούς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξεληοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε, Τίς μου ἤψατο τῶν ἱματίων; ³¹ Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις, Τίς μου ἤψατο; ³² Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. ³³ Ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἔπ' αὐτῆ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ³⁴ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῆ, †Θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· ὑπάγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μᾶστιγός σου.

³⁵ Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες ὅτι Ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; ³⁶ Ὁ δὲ Ἰησοῦς Σευθέως ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ, Μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε. ³⁷ Καὶ οὐκ ἀφῆκεν *οὐδένα αὐτῷ συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ †Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ †Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. ³⁸ Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, *κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά. ³⁹ Καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; Τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. ⁴⁰ Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. †Ὁ δέ, ἐκβαλὼν †πάντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον ὄνακεῖμενον. ⁴¹ Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῆ, *Ταλιθά, κοῦμι· ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειραι. ⁴² Καὶ †εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει, ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ὤξεστησαν ἐκστάσει μεγάλῃ. ⁴³ Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς *γνῶ τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῆ φαγεῖν.

6

¹ Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ *ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα †αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ² Καὶ γενομένου σαββάτου, ἦρξατο †ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ ὄπολλοὶ ἀκούοντες

* 5:27 περι 97.9% | τα περι ECM* WH 0.6% † 5:28 γαρ | γαρ εν εαυτη ANT † 5:28 καν των ιματιων αυτου αφωμαι | εαν αφωμαι καν των ιματιων αυτου ANT CT § 5:29 ευθεως | ευθους CT * 5:30 ευθεως | ευθους CT † 5:33 επ | — CT † 5:34 θυγατερ | θυγατηρ ECM NA SBL WH § 5:36 ευθεως ακουσας | παρακουσας CT * 5:37 ουδενα αυτω | αυτω ουδενα ANT | ουδενα μετ αυτου CT † 5:37 πετρον | τον πετρον ECM† NA SBL TH WH † 5:37 ιωαννην | ιωαννη WH § 5:38 ερχεται | ερχονται CT * 5:38 κλαιοντας | και κλαιοντας ANT CT SCR † 5:40 ο | αυτος CT † 5:40 παντας | απαντας TR § 5:40 ανακειμενον | — CT * 5:41 ταλιθα κουμι 79.8% | ταλιθα (ταλειθα WH) κουμι ECM NA SBL TH 16.2% † 5:41 εγειραι | εγειρε ANT CT † 5:42 ευθεως | ευθους CT § 5:42 εξεστησαν 95.6% | εξεστησαν ευθους ECM NA SBL WH 0.5% * 5:43 γνω | γνοι CT * 6:1 ηλθεν | ερχεται CT † 6:1 αυτου | εαυτου ANT † 6:2 εν τη συναγωγη διδασκειν | διδασκειν εν τη συναγωγη ECM† NA SBL WH § 6:2 πολλοι 98.8% | οι πολλοι ECM* SBL WH 0.9%

ἐξεπλήσσαντο, λέγοντες, Πόθεν τούτω ταῦτα; Καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα * αὐτῷ, †καὶ ‡δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ σγίνονται; ³ Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς *Μαρίας, †ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου καὶ †Ἰωσῆ καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; Καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ⁴ Ὁ Ἐλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς *συγγενέσι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. ⁵ Καὶ οὐκ †ἠδύνατο ἐκεῖ †οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χειῖρας, ἐθεράπευσε. ⁶ Καὶ ὀθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων. ⁷ Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων. ⁸ Καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μὴδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδόν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ *πήραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν· ⁹ †ἀλλ' ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ μὴ †ἐνδύσηθε δύο χιτῶνας. ¹⁰ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. ¹¹ Καὶ ὅσοι ἂν μὴ δεξωῖνται ὑμᾶς, μὴδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. *Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκεῖνῃ. ¹² Καὶ ἐξελθόντες †ἐκήρυσσον ἵνα †μετανοήσωσι· ¹³ καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξεβάλλον, καὶ ἤλειπον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

¹⁴ Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ὄθελον ὅτι *Ἰωάννης ὁ βαπτίζων †ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. ¹⁵ †Ἄλλοι ἔλεγον ὅτι Ὁ Ἡλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Προφήτης *ἐστίν, ὡς εἶς τῶν προφητῶν. ¹⁶ Ἀκούσας δὲ †Ἡρώδης †εἶπεν ὅτι Ὁν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα *Ἰωάννην, οὗτός ἐστιν· αὐτὸς ἠγέρθη †ἐκ νεκρῶν.

¹⁷ Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησε τὸν †Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν Σφυλακῆ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου

* 6:2 αυτω | τουτω CT † 6:2 και | οτι και TR ‡ 6:2 δυναμεις | αι δυναμεις CT § 6:2 γινονται | γινομεναι ECM NA SBL WH | γεινονται TH * 6:3 μαριας | της μαριας ANT CT † 6:3 αδελφος δε | και αδελφος CT ‡ 6:3 ιωση 97.4% | ιωσητος CT 1.2% § 6:4 ελεγε δε | και ελεγεν CT * 6:4 συγγενεσι | συγγενευσιν αυτου CT † 6:5 ηδυνατο | εδυνατο CT ‡ 6:5 ουδεμιαν δυναμιν ποιησαι | ποιησαι ουδεμιαν δυναμιν ECM NA SBL WH § 6:6 εθαυμαζε | εθαυμασε WH * 6:8 πηραν μη αρτον | αρτον μη πηραν CT † 6:9 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH ‡ 6:9 ενδυσηθε | ενδυσασθαι SCR WH | ενδεδυσθαι ANT § 6:11 οσοι αν μη δεξωνται | οσοι εαν μη δεξωνται ANT PCK | ος αν τοπος μη δεξηται CT * 6:11 αμην λεγω υμιν ανεκτοτερον εσται σοδομοις η γομορροις εν ημερα κρισεως η τη πολει εκεινη | — CT † 6:12 εκηρυσσον | εκηρυσσαν CT ‡ 6:12 μετανοησωσι | μετανοωσι CT § 6:14 ελεγεν 99% | ελεγον ECM NA SBL WH 0.7% * 6:14 ιωαννης | ιωανης WH † 6:14 εκ νεκρων ηγερθη 91.4% | εγηγερται εκ νεκρων CT 0.7% ‡ 6:15 αλλοι | αλλοι δε CT § 6:15 ηλιας | ηλειας WH * 6:15 εστιν | εστιν η TR | — CT † 6:16 ηρωδης | ο ηρωδης ANT BYZ CT PCK TR ‡ 6:16 ειπεν | ελεγεν CT § 6:16 οτι | — ECM[†] NA SBL TH WH * 6:16 ιωαννην ουτος εστιν αυτος 95.9% | ιωαννην (ιωαννην

τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. ¹⁸ Ἐλεγε γὰρ ὁ *Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. ¹⁹ Ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνείχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι· καὶ οὐκ ἠδύνατο. ²⁰ ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ †ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ Σέποιει, καὶ ἠδέως αὐτοῦ ἤκουε.

²¹ Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαιροῦ, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον *έποιει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς ἑχιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, ²² καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς †αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, Σκαι ἀρεσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, *εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ, Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοί. ²³ καὶ ὤμοσεν †αὐτῇ †ὅτι Ὁ ἐὰν με αἰτήσῃς, δώσω σοί, ἕως ἡμίσεος τῆς βασιλείας μου. ²⁴ ΣἩ δὲ ἐξελθοῦσα εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς, Τί *αἰτήσομαι; Ἡ δὲ εἶπε, Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ †βαπτιστοῦ. ²⁵ Καὶ εἰσελθοῦσα Σεύθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ἠτήσατο, λέγουσα, Θέλω ἵνα *μοι δῶς ἐξαυτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. ²⁶ Καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς †συνανακειμένους οὐκ ἠθέλησεν Σαυτὴν ἀθετῆσαι. ²⁷ Καὶ *εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς †σπεκουλάτορα ἐπέταξεν †ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ²⁸ ΣΟ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. ²⁹ Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ *ἦλθον, καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.

³⁰ Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, †καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. ³¹ Καὶ †εἶπεν αὐτοῖς, Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ Σαναπαύεσθε ὀλίγον. Ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν *εὐκαιροῦν. ³² Καὶ ἀπῆλθον †εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. ³³ Καὶ †εἶδον αὐτοὺς Σὺπάγοντας καὶ *ἐπέγνωσαν †αὐτὸν πολλοί, καὶ πεζῆ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων

* 6:18 ιωαννης | ιωανης WH † 6:20 ιωαννην | ιωαννη WH † 6:20 ακουσας | ακουων PCK § 6:20 εποιει 98.4% | ηπορει CT 0.4% * 6:21 εποιει | εποιησε CT † 6:21 χιλιαρχοις | χειλιαρχοις TH † 6:22 αυτης της 96.4% | αυτου ECM NA WH 0.4% § 6:22 και αρεσασης | ηρεσε ECM NA WH * 6:22 ειπεν ο βασιλευς | ο δε βασιλευς ειπε ECM WH † 6:23 αυτη | αυτη πολλα NA † 6:23 οτι ο | ο τι ECM† NA SBL | οτι WH § 6:24 η δε | και CT * 6:24 αιτησομαι | αιτησωμαι CT † 6:24 ιωαννου | ιωανου WH † 6:24 βαπτιστου | βαπτιζοντος CT § 6:25 ευθεως | ευθυς CT * 6:25 μοι δωσ εξαυτης | εξαυτης δωσ μοι CT † 6:25 ιωαννου | ιωανου WH † 6:26 συνανακειμενους | ανακειμενους ECM† NA SBL TH WH § 6:26 αυτην αθετησαι | αθετησαι αυτην CT * 6:27 ευθεως | ευθυς CT † 6:27 σπεκουλατορα | σπεκουλατωρα ANT PCK TR † 6:27 ενεχθηναι 98.6% | ενεγκαι CT 0.4% § 6:28 ο δε 97% | και CT 1.1% * 6:29 ηλθον | ηλθαν WH † 6:30 και | — CT † 6:31 ειπεν | λεγει CT § 6:31 αναπαυεσθε | αναπαυσασθε ECM† NA SBL TH WH * 6:31 ευκαιρουں | ηυκαιρουں TR † 6:32 εις ερημον τοπον τω πλοιω | εις ερημον τοπον εν πλοιω ANT | εν τω πλοιω εις ερημον τοπον ECM NA SBL WH † 6:33 ειδον | ειδαν WH § 6:33 υπαγοντας | υπαγοντας οι οχλοι TR * 6:33 επεγνωσαν | εγνωσαν WH

συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτούς, †καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν.
 34 Καὶ ἐξελθὼν ᾤειδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη
 ἐπὶ * αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο
 διδάσκειν αὐτούς πολλά.

35 Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, προσελθόντες αὐτῷ οἱ
 μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγουσιν ὅτι Ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα
 πολλή· 36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλω ἀγρούς
 καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς †ἄρτους. Τί γὰρ φάγωσιν οὐκ
 ἔχουσιν. 37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς
 φαγεῖν. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Απελθόντες ἀγοράσωμεν ὁδηναρίων
 διακοσίων ἄρτους, καὶ * δώμεν αὐτοῖς φαγεῖν; 38 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς,
 Πόσους †ἄρτους ἔχετε; Ὑπάγετε †καὶ ἴδετε. Καὶ γνόντες λέγουσι,
 Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. 39 Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ὁ ἀνακλῖναι πάντας
 συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 40 Καὶ * ἀνέπεσον
 πρασιαὶ πρασιαί, †ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα. 41 Καὶ λαβὼν
 τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν
 οὐρανόν, εὐλόγησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς
 μαθηταῖς †αὐτοῦ ἵνα ὀφραθῶσιν αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας
 ἐμέρισε πᾶσι. 42 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· 43 καὶ
 ἦσαν * κλασμάτων δώδεκα †κοφίνοισι πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.
 44 Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους †πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 Καὶ ἑυθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ
 πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς * Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς
 †ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον. 46 Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς
 τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 47 Καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν
 μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. 48 Καὶ †εἶδεν
 αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος
 αὐτοῖς, ἄκαὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς
 αὐτούς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἠθέλε παρελθεῖν αὐτούς.
 49 Οἱ δέ, ἰδόντες αὐτὸν * περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν
 †φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν· 50 πάντες γὰρ αὐτὸν †εἶδον, καὶ
 ἐταράχθησαν. ἄκαὶ * εὐθέως ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς,
 Ἐθαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 51 Καὶ ἀνέβη †πρὸς αὐτούς εἰς τὸ

† 6:33 καὶ συνηλθον προς αυτον | — CT § 6:34 ειδεν ο ιησους | ο ιησους ειδε ANT | ειδε
 CT * 6:34 αυτοις | αυτους ECM† NA SBL TH WH † 6:35 λεγουσιν | ελεγον CT † 6:36
 αρτους τι γαρ φαγωσιν ουκ εχουσιν | τι φαγωσιν CT § 6:37 δηναριων διακοσιων |
 διακοσιων δηναριων TR * 6:37 δωμεν | δωσομεν ECM† NA SBL TH WH † 6:38 αρτους
 εχετε 99.5% | εχετε αρτους ECM* SBL WH 0.5% † 6:38 και | — CT § 6:39 ανακλιναι
 88.9% | ανακλιθηναι WH 10.8% * 6:40 ανεπεσον | ανεπεσαν CT † 6:40 ανα εκατον και
 ανα | κατα εκατον και κατα NA SBL TH WH † 6:41 αυτου | — ANT ECM* WH § 6:41
 παραθωσιν | παρατιθωσιν ECM NA SBL WH * 6:43 κλασματων | κλασματα ECM NA SBL
 WH † 6:43 κοφινους πληρεις | κοφινων πληρωματα CT † 6:44 πεντακισχιλιοι | ωσει
 πεντακισχιλιοι TR | πεντακισχειλιοι TH § 6:45 ευθεως | ευθυς CT * 6:45 βηθσαιδαν
 | βηθσαιδα SCR † 6:45 απολυση | απολυσει PCK | απολυει CT † 6:48 ειδεν | ιδων
 ANT CT § 6:48 και | — CT * 6:49 περιπατουντα επι της θαλασσης | επι της θαλασσης
 περιπατουντα CT † 6:49 φαντασμα ειναι | οτι φαντασμα εστι CT † 6:50 ειδον | ειδαν
 WH § 6:50 και | ο δε CT * 6:50 ευθεως | ευθυς CT † 6:51 προς αυτους εις το

πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν †ἐκπερισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, §καὶ ἐθαύμαζον. ⁵² Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· *ἦν γὰρ †αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

⁵³ Καὶ διαπεράσαντες †ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν §Γεννησαρέτ, καὶ προσωρμίσθησαν. ⁵⁴ Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, *εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτόν, ⁵⁵ †περιδραμόντες ὅλην τὴν †περίχωρον ἐκείνην, §ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς *κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι †ἐκεῖ ἐστι. ⁵⁶ Καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ †πόλεις ἢ ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς §τίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτόν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται· καὶ ὅσοι ἂν *ἤπτοντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

7

¹ Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτόν οἱ Φαρισαῖοι, καὶ τινες τῶν γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων· ² καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ *κοιναῖς χερσί, τοῦτ' ἐστὶν ἀνίπτοις, ἐσθίοντας †ἄρτους †ἐμέμψαντο. ³ Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νύψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων· ⁴ καὶ §ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ *βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἐστὶν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ †χαλκίων καὶ κλινῶν. ⁵ †Ἐπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτόν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, Διὰ τί σοὶ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, *ἀλλὰ †ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον; ⁶ Ὁ δὲ †ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς §ὅτι Καλῶς *προεφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς †γέγραπται,

Ὁὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσί με τιμᾷ,
ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.

⁷ Μάτην δὲ σέβονταί με,

διδάσκοντες διδασκαλίαις ἐντάλματα ἀνθρώπων.

† 6:51 εκπερισσου 93.3% | — ECM* TH WH 0.5% § 6:51 και εθαυμαζον 97.6% | — ECM† NA SBL TH WH 1.2% * 6:52 ην γαρ | αλλ ην ANT CT † 6:52 αυτων η καρδια | η καρδια αυτων TR † 6:53 ηλθον επι την γην | απηλθον επι την γην ANT | επι την γην ηλθον εις CT § 6:53 γεννησαρετ | γενησαρετ PCK ST * 6:54 ευθεως | ευθυς CT † 6:55 περιδραμοντες | περιεδραμον ANT CT † 6:55 περιχωρον | χωραν CT § 6:55 ηρξαντο | και ηρξαντο ANT CT * 6:55 κραββατοις | κραβαττοις ANT CT † 6:55 εκει 94.9% | — CT 1.3% † 6:56 πολεις η | εις πολεις η εις CT § 6:56 ετιθουν | ετιθεσαν ANT CT * 6:56 ηπτοντο | ηψαντο CT * 7:2 κοινας ... εσθιοντας | οτι κοινας ... εσθιουσι CT † 7:2 αρτους | τους αρτους CT † 7:2 εμεμψαντο | — CT § 7:4 απο | απ CT * 7:4 βαπτισωνται 78.4% | ραντισωνται WH 3.4% † 7:4 χαλκιων (χαλκειων PCK) και κλινων 98.6% | χαλκιων TH WH 0.6% † 7:5 επειτα | και CT § 7:5 οι μαθηται σου ου περιπατουσι | ου περιπατουσιν οι μαθηται σου ANT CT * 7:5 αλλα | αλλ ANT † 7:5 ανιπτοις | κοινας CT † 7:6 αποκριθεις | — CT § 7:6 οτι | — CT * 7:6 προεφητευσεν | επροφητευσεν CT † 7:6 γεγραπται | γεγραπται οτι NA SBL TH WH

8 Ἀφέντες †γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, Ὑβαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.

9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν *τηρήσητε. 10 †Μωσῆς γὰρ εἶπε, Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου· καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτῳ· 11 ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, Κορβᾶν, ὃ ἐστί, δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῆς· 12 †καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ Ὑαυτοῦ ἢ τῇ μητρὶ *αὐτοῦ, 13 ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ἢ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.

14 Καὶ προσκαλεσάμενος †πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς, †Ἀκούετέ μου πάντες, καὶ Ὑσυνίετε. 15 Οὐδὲν ἐστὶν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτόν, ὃ δύναται *αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ †ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστί τὰ κοινῶντα τὸν ἄνθρωπον. 16 †Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ὑπερὶ τῆς παραβολῆς. 18 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; *Οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, 19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, †καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα. 20 Ἐλεγε δὲ ὅτι Τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 21 Ἐσωθεν γάρ, ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, †μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι, 22 κλοπαί, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· 23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

24 ὙΚαὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ *μεθόρια Τύρου †καὶ Σιδῶνος. Καὶ εἰσελθὼν εἰς †οἰκίαν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι, καὶ οὐκ δῆδυνήθη λαθεῖν. 25 *Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· 26 †ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνίς, †Ὑσυραφοινίκισσα τῷ γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον Ὑἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς

† 7:8 γαρ | — CT § 7:8 βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων καὶ ἀλλὰ παρομοία τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε 74.8% | — CT 1.7% * 7:9 τηρήσητε 97.6% | στηρήσητε NA 0.7% † 7:10 μωσῆς | μωυσῆς ANT CT † 7:12 καὶ | — NA SBL TH WH § 7:12 αὐτοῦ | — CT * 7:12 αὐτοῦ | — CT † 7:14 παντὰ | παλιν CT † 7:14 ἀκούετε | ἀκουσατε CT § 7:14 συνίετε | συνετε CT * 7:15 αὐτὸν κοινῶσαι | κοινῶσαι αὐτὸν CT † 7:15 ἐκπορευόμενα ἀπ αὐτοῦ ἐκεῖνα | ἐκπορευόμενα ANT | ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενα CT † 7:16 εἰ τις ἐχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω 97.6% | — ANT CT 1.1% § 7:17 περὶ τῆς παραβολῆς | τὴν παραβολὴν CT * 7:18 οὐ | οὐπω ANT † 7:19 καθαρίζον | καθαρίζων CT † 7:21 μοιχεῖαι πορνεῖαι φονοὶ κλοπαὶ | πορνεῖαι κλοπαὶ φονοὶ μοιχεῖαι CT § 7:24 καὶ ἐκεῖθεν | ἐκεῖθεν δε CT * 7:24 μεθόρια | ορία CT † 7:24 καὶ σιδῶνος | — ECM† NA SBL † 7:24 οικίαν | τὴν οικίαν TR § 7:24 ἠδυνήθη | ἠδυνασθη WH * 7:25 ἀκουσασα γαρ | ἀλλ εὐθὺς ἀκουσασα CT † 7:26 ἦν δε ἡ γυνὴ | ἡ δε γυνὴ ἦν ANT ECM NA SBL WH | ἡ γυνὴ δε ἦν TH † 7:26 συραφοινίκισσα | συροφοινίσσα TR | συροφοινίκισσα ANT CT § 7:26 ἐκβάλλῃ | ἐκβάλλῃ TR

αὐτῆς. ²⁷ *Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ †καλόν ἐστι λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ †βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. ²⁸ Ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ, ὦναί, Κύριε· καὶ * γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης †εσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. ²⁹ Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὑπαγε· ἐξελήλυθε †τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρὸς σου. ³⁰ Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὔρε τὸ ὄδαιμόνιον ἐξεληλυθός, καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης.

³¹ Καὶ πάλιν *ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὀρίων Τύρου †καὶ Σιδῶνος, ἦλθε †πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὀρίων Δεκαπόλεως. ³² Καὶ φέρουσιν αὐτῷ ὄκωφον *μογγιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. ³³ Καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὄψα αὐτοῦ, καὶ πτύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, ³⁴ καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐφφαθά, ὅ ἐστι, Διανοίχθητι. ³⁵ Καὶ †εὐθέως †διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί· καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. ³⁶ Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ δεῖπωσιν· ὅσον δὲ *αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. ³⁷ Καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, Καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ †τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

8

¹ Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, *παμπολλοῦ ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος †ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς †αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς, ² Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ὡήμεραι τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· ³ καὶ ἂν ἀπολύσω αὐτοὺς *νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· †τινὲς γὰρ αὐτῶν †μακρόθεν ὡήκουσι. ⁴ Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταί *αὐτοῦ, Πόθεν τούτους δυνησεται τις ὡδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἔρημίας; ⁵ Καὶ †ἐπηρώτα αὐτοῦ, Πόσους ἔχετε

* 7:27 ο δε ιησους ειπεν | και ελεγεν CT † 7:27 καλον εστι | εστι καλον ANT ECM NA TH WH † 7:27 βαλειν τοις κυναριοις | τοις κυναριοις βαλειν ANT CT § 7:28 ναι | — ECM NA SBL * 7:28 γαρ | — ANT CT † 7:28 εσθιει | εσθιουσιν ANT CT † 7:29 το δαιμονιον εκ της θυγατρος σου | εκ της θυγατρος σου το δαιμονιον CT § 7:30 δαιμονιον εξεληλυθος και την θυγατερα βεβλημενην επι της κλινης | παιδιον βεβλημενον επι την κλινην και το δαιμονιον εξεληλυθος ANT ECM NA SBL WH | παιδιον βεβλημενον επι την κλεινην και το δαιμονιον εξεληλυθος TH * 7:31 εξελθων | εξελθων ο ιησους PCK † 7:31 και σιδωνος ηλθε 98% | ηλθε δια σιδωνος CT 0.7% † 7:31 προς | εις CT § 7:32 κωφον | κωφον και ECM† NA SBL TH WH * 7:32 μογγιγαλον | μογιγαλον ANT BYZ CT TR † 7:35 ευθεως | — ECM SBL TH WH † 7:35 διηνοιχθησαν | ηνοιγησαν CT § 7:36 ειπωσιν | λεγωσιν CT * 7:36 αυτος αυτοις διεστελλετο | αυτοις διεστελλετο αυτοι CT † 7:37 τους | — ECM SBL TH WH * 8:1 παμπολλου 95.5% | παλιν πολλου ANT CT 3.4% † 8:1 ο ιησους | — CT † 8:1 αυτου | — ECM† NA SBL TH WH § 8:2 ημεραι | ημερας BYZ PCK TR * 8:3 νηστεις | νηστις PCK † 8:3 τινες γαρ | και τινες CT † 8:3 μακροθεν | απο μακροθεν ANT CT § 8:3 ηκουσι | ηκασι ANT ECM NA SBL TH TR | εισι WH * 8:4 αυτου | αυτου οτι CT † 8:5 επηρωτα | ηρωτα CT

ἄρτους; Οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτὰ. ⁶ Καὶ Σπαρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, *εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα ἴ παραθῶσι· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. ⁷ Καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ σεύλογήσας εἶπε *παραθεῖναι καὶ αὐτά. ⁸ Ἐφαγον δέ, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ ἴσπυριδας. ⁹ Ἦσαν δὲ σοὶ φαγόντες ὡς *τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. ¹⁰ Καὶ εὐθέως ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.

¹¹ Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρξαντο ἰσυζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. ¹² Καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει, Τί ἡ γενεὰ αὕτη Σσημεῖον ἐπιζητεῖ; Ἀμὴν λέγω *ὕμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. ¹³ Καὶ ἀφεις αὐτούς, ἴμβας πάλιν εἰς πλοῖον, ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

¹⁴ Καὶ *ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. ¹⁵ Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων, Ὁράτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου. ¹⁶ Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, ἴλέγοντες ὅτι Ἄρτους οὐκ ἔχομεν. ¹⁷ Καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; Οὐπω νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; Σ᾽ετι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; ¹⁸ Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; Καὶ ὠτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; Καὶ οὐ μνημονεύετε; ¹⁹ Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς *πεντακισχιλίους, ἴπόσους κοφίνους ἴπληρεις κλασμάτων ἦρατε; Λέγουσιν αὐτῷ, Δώδεκα. ²⁰ Ὅτε εἰς τὸς ἑπτὰ εἰς τοὺς *τετρακισχιλίους, πόσων ἴσπυριδῶν πληρώματα κλασμάτων ἦρατε; ἴΟἱ δὲ εἶπον, Ἑπτὰ. ²¹ Καὶ εἶλεγεν αὐτοῖς, *Πῶς οὐ συνίετε;

²² Καὶ ἴερχεται εἰς ἴβηθσαϊδάν. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ

† 8:5 ειπον | ειπαν CT § 8:6 παρηγγειλε | παραγγελλει CT * 8:6 ευχαριστησας | και ευχαριστησας PCK † 8:6 παραθωσι | παρατιθωσι ANT CT † 8:7 ειχον | ειχαν TH WH § 8:7 ευλογησας 79.6% | αυτα ευλογησας ANT 7.7% | ευλογησας αυτα CT 2.2% * 8:7 παραθειναι και αυτα † παραθηναι και αυτα BYZ | παρατιθειναι και αυτα ANT | και ταυτα παρατιθειναι CT † 8:8 εφαγον δε | και εφαγον CT † 8:8 σπυριδας | σφυριδας WH § 8:9 οι φαγοντες | — ANT CT * 8:9 τετρακισχιλιοι | τετρακισχειλιοι TH † 8:10 ευθεως εμβας | εμβας ευθως ANT | ευθως εμβας CT † 8:11 συζητειν | συζητειν TH WH § 8:12 σημειον επιζητει | ζητει σημειον CT * 8:12 υμιν 99.5% | — WH 0.3% † 8:13 εμβας παλιν | παλιν εμβας CT | — ANT † 8:13 εις πλοιον 61.9% | εις το πλοιον ANT BYZ TH TR 37.4% | — ECM NA SBL WH 0.4% § 8:13 εις το περαν | παλιν ANT * 8:14 επελαθοντο | επελαθοντο οι μαθηται αυτου PCK | επελαθοντο οι μαθηται SCR † 8:16 λεγοντες οτι αρτους ουκ εχομεν | οτι αρτους ουκ εχουσι CT † 8:17 ο ιησους 98.2% | — ECM† NA SBL TH WH 0.4% § 8:17 ετι | — CT * 8:19 πεντακισχιλιους | πεντακισχειλιους TH † 8:19 ποσους | και ποσους ANT † 8:19 πληρεις κλασματων | κλασματων πληρεις ANT CT § 8:20 δε 95.7% | και ECM* SBL 0.4% | — ECM† NA WH 1.3% * 8:20 τετρακισχιλιους | τετρακισχειλιοι TH † 8:20 σπυριδων | σφυριδων WH † 8:20 οι δε ειπον (ειπαν TH) 98.2% | και λεγουσιν αυτω ECM† NA SBL WH 1.1% § 8:21 ελεγεν | λεγει PCK * 8:21 πως ου | πως ουπω PCK TH | ουπω ANT ECM NA SBL

παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται. ²³ Καὶ ἐπλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ῥῆξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθείς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι *βλέπει. ²⁴ Καὶ ἀναβλέψας ἔλεγε, Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ἴδιον ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. ²⁵ Εἶτα πάλιν †ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ῥῆποίησεν αὐτὸν ἀναβλέσαι. Καὶ *ἀποκατεστάθη, καὶ †ἐνέβλεψε τηλαυγῶς †ἅπαντας. ²⁶ Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς ἅττον οἶκον αὐτοῦ, λέγων, Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, *μηδὲ εἴπῃς τι ἐν τῇ κώμῃ.

²⁷ Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας †Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; ²⁸ Οἱ δὲ †ἀπεκρίθησαν, Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν· καὶ ἄλλοι *Ἡλίαν· ἄλλοι δὲ ἄλλα τῶν προφητῶν. ²⁹ Καὶ αὐτὸς †λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς ῥῆδὲ ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χριστός. ³⁰ Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μηδὲν λέγωσι περὶ αὐτοῦ.

³¹ Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι *ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ †τῶν ἀρχιερέων καὶ †τῶν γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι· ³² καὶ παρρησιά τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος ῥαὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. ³³ Ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπετίμησε *τῷ Πέτρῳ, †λέγων, Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

³⁴ Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, †Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ῥᾶκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ³⁵ Ὃς γὰρ *ἂν θέλῃ τὴν †ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν †ἀπολέσῃ τὴν ῥῆαυτοῦ ψυχὴν ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, * οὗτος σώσει αὐτήν. ³⁶ Τί γὰρ †ὠφελήσει †ἄνθρωπον, ῥῆἂν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;

§ 8:23 εξηγαγεν 98.1% | εξηνεγκεν CT 1% * 8:23 βλεπει 98.2% | βλεπεις CT 0.7%
† 8:24 οτι ως δενδρα ορω | ως δενδρα ANT SCR † 8:25 επεθηκε 98.6% | εθηκε WH 0.4%
§ 8:25 ποιησεν αυτον αναβλεσαι | διεβλεψε CT * 8:25 αποκατεσταθη | απεκατεστη CT † 8:25 ενεβλεψε | ανεβλεψε BYZ HF | ενεβλεπε CT † 8:25 απαντας | απαντα CT
§ 8:26 τον | — BYZ CT * 8:26 μηδε ειπης τι εν τη κωμη 93.6% | — ECM NA SBL WH 0.6% † 8:27 καισαρειας | καισαριας WH † 8:28 απεκριθησαν | ειπαν αυτω λεγοντες οτι ECM† NA SBL WH | ειπαν αυτω λεγοντες ECM* TH § 8:28 ιωαννην | ιωανην WH
* 8:28 ηλιαν | ηλειαν WH † 8:28 ενα | οτι εις CT † 8:29 λεγει αυτοις | επηρωτα αυτους ECM† NA SBL TH WH § 8:29 δε | — CT * 8:31 απο | υπο CT † 8:31 των | — TR † 8:31 των | — TR § 8:32 αυτον ο πετρος | ο πετρος αυτον ECM NA SBL WH * 8:33 τω | — CT † 8:33 λεγων | και λεγει CT † 8:34 οστις | ει τις ECM† NA SBL TH WH
§ 8:34 ακολουθειν | ελθειν SBL TR WH * 8:35 αν | εαν CT † 8:35 ψυχην αυτου 99.6% | εαυτου ψυχην WH 0.3% † 8:35 απολεση | απολεσει NA SBL TH WH § 8:35 εαυτου ψυχην | ψυχην αυτου CT PCK TR * 8:35 ουτος | — CT † 8:36 ωφελησει | ωφελει ECM† NA SBL TH WH † 8:36 ανθρωπον | τον ανθρωπον TH § 8:36 εαν κερδηση τον κοσμον ολον και ζημιωθη | κερδησαι τον κοσμον ολον και ζημιωθηναι CT

37 *Ἡ τί ἴδωσι ἀνθρώπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 38 Ὅς γὰρ ἔάν ἐπαισχυνθῆ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἀγίων.

9

1 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶ τινες * τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

2 Καὶ ἔμεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους. Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, 3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἄεγένοντο στίλβοντα, λευκὰ λίαν * ὡς χιών, οἷα Ἰναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται ἔλευκᾶναι. 4 Καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν * Μωσῆ, καὶ ἦσαν ἰσχυροὶ τῷ Ἰησοῦ. 5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, Ἡραββί, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ * Μωσῆ μίαν, καὶ Ἡλία μίαν. 6 Οὐ γὰρ ἤδει τί ἔλαλήσει· ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι. 7 Καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε. 8 Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ἄλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.

9 * Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἄπο τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδεὶς διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ. 10 Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτούς, συζητοῦντες τί ἐστὶ τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 11 Καὶ ἐπηρώτων αὐτόν, λέγοντες ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι * Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 12 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἡλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον, ἄποκαθιστᾷ πάντα· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ * ἐξουδενωθῆ. 13 Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς

* 8:37 η τι | τι γαρ CT † 8:37 δώσει | δοι CT ‡ 8:38 εαν | αν BYZ TR * 9:1 των ωδε | ωδε των NA WH † 9:2 μεθ | μετα CT ‡ 9:2 ιωαννην | του ιωαννην ANT BYZ ECM NA PCK TR | ιωαννη WH § 9:3 εγενοντο | εγενετο ANT BYZ CT PCK TR * 9:3 ως χιων 70.6% | — CT 0.9% † 9:3 γναφευς | κναφευς PCK ‡ 9:3 λευκαναι | ουτως λευκαναι ANT CT § 9:4 ηλιας | ηλειας WH * 9:4 μωση | μωσει BYZ TR | μωση PCK TH | μωσει ANT ECM NA SBL WH † 9:4 συλλαουντες | συνλαουντες TH WH ‡ 9:5 ραββι | ραββει TH WH § 9:5 σκηνας τρεις | τρεις σκηνας CT * 9:5 μωση | μωσει BYZ PCK TR | μωσει ANT ECM NA SBL WH | μωση TH † 9:5 ηλια | ηλια WH ‡ 9:6 λαλησει | λαληση ANT TR | αποκριθη CT § 9:6 ησαν γαρ εκφοβοι | εκφοβοι γαρ εγενοντο CT * 9:7 ηλθε | εγενετο ECM† NA SBL WH † 9:7 νεφελης | νεφελης λεγουσα ANT TR ‡ 9:7 αυτου ακουετε | ακουετε αυτου CT § 9:8 αλλα τον ιησουν μονον μεθ εαυτων 93.3% | μεθ εαυτων ει μη τον ιησουν μονον WH 0.2% * 9:9 καταβαινοντων δε | και καταβαινοντων CT † 9:9 απο | εκ ECM† NA SBL WH ‡ 9:9 διηγησωνται α ειδον | α ειδον διηγησωνται CT § 9:10 συζητουντες | συζητουντες TH WH * 9:11 ηλιαν | ηλειαν WH † 9:12 αποκριθεις ειπεν | εφη CT ‡ 9:12 ηλιας | ηλειας WH § 9:12

γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

¹⁴ Καὶ δὲ λθὼν πρὸς τοὺς μαθητάς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοῦ, καὶ γραμματεῖς * συζητοῦντας τ' αὐτοῖς. ¹⁵ Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος δίδων αὐτὸν ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. ¹⁶ Καὶ ἐπηρώτησε * τοὺς γραμματεῖς, Τί ἰσχυρεῖτε πρὸς τ' αὐτούς; ¹⁷ Καὶ ἀποκριθεὶς εἶς ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπε, Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. ¹⁸ Καὶ ὅπου * ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας τ' αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. ¹⁹ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς δ' αὐτῷ λέγει, Ὡ γυνεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; Ἔως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετε αὐτὸν πρὸς με. ²⁰ Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ * ἰδὼν αὐτόν, εὐθέως τὸ πνεῦμα εἰσπάραξεν αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων. ²¹ Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πόσος χρόνος ἐστίν, δὴ τὸ τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπε, * Παιδιοθεν. ²² Καὶ πολλάκις τ' αὐτόν καὶ εἰς τὸ πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι εἰ δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. ²³ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. ²⁴ * Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, μετὰ δακρῶν ἔλεγε, Πιστεύω, δὴ κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. ²⁵ Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει * ὄχλος, ἐπέτιμψε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ, Ἦ τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγὼ εἰ σοὶ ἐπιτάσσω, ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. ²⁶ Καὶ κράξαν, καὶ πολλὰ σπαραξάν * αὐτόν, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. ²⁷ Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας τ' αὐτόν τῆς χειρός, ἤγειρεν αὐτόν· καὶ ἀνέστη. ²⁸ Καὶ σεῖσελθόντα αὐτόν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ * ἐπηρώτων αὐτόν κατ' ἰδίαν ὅτι Ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ²⁹ Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ τ' καὶ νηστείᾳ.

§ 9:14 ελθων προς τους μαθητας ειδεν | ελθοντες προς τους μαθητας ειδον ECM NA SBL TH | ελθοντες προς τους μαθητας ειδαν WH * 9:14 συζητουντας | συζητουντας TH WH † 9:14 αυτοις | προς αυτους CT ‡ 9:15 ευθεως | ευθους CT § 9:15 ιδων αυτον εξεθαμβηθη | ιδοντες αυτον εξεθαμβηθησαν ANT CT * 9:16 τους γραμματεις | αυτους CT † 9:16 συζητετε | συζητετε TH WH ‡ 9:16 αυτους | εαυτους ANT | αυτους SBL § 9:17 αποκριθεις εις εκ του οχλου ειπε | απεκριθη αυτω εις εκ του οχλου CT * 9:18 αν | εαν CT † 9:18 αυτου | — CT ‡ 9:18 ειπον | ειπα CT § 9:19 αυτω | αυτοις CT * 9:20 ιδων | ιδον PCK † 9:20 ευθεως το πνευμα | το πνευμα ευθους CT ‡ 9:20 εσπαραξεν | συνεσπαραξεν ECM NA SBL WH § 9:21 ως | εως ECM* * 9:21 παιδιοθεν | εκ παιδιοθεν CT † 9:22 αυτον και εις το πυρ | αυτον και εις πυρ ANT PCK TH TR | και εις πυρ αυτον ECM NA SBL WH ‡ 9:22 δυνασαι | δυνη CT § 9:23 δυνασαι πιστευσαι | δυνη CT * 9:24 και | — CT † 9:24 ευθεως | ευθους CT ‡ 9:24 μετα δακρυων 96.5% | — CT 0.9% § 9:24 κυριε | — CT * 9:25 οχλος | ο οχλος PCK † 9:25 το πνευμα το αλαλον και κωφον | το αλαλον και κωφον πνευμα CT ‡ 9:25 σοι επιτασσω | επιτασσω σοι CT § 9:26 κραξαν και πολλα σπαραξαν | κραξας και πολλα σπαραξας CT * 9:26 αυτον | — CT † 9:26 πολλους | τους πολλους CT ‡ 9:27 αυτον της χειρος | της χειρος CT § 9:27 αυτον της χειρος | της χειρος CT * 9:27 αυτον της χειρος | της χειρος CT

30 †Καὶ ἐκεῖθεν ἐξεληθόντες Σπαρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας· καὶ οὐκ ἠθελεν ἵνα τις *γνῶ. 31 Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς, †τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. 32 Οἱ δὲ ἠγνούουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33 Καὶ †ἦλθεν εἰς ΣΚαπερναοῦμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα αὐτούς, Τί ἐν τῇ ὁδῷ *πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε; 34 Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων. 35 Καὶ καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος. 36 Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτό, εἶπεν αὐτοῖς· 37 Ὃς †ἐὰν ἐν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς †ἐὰν ἐμὲ Σδέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.

38 *Ἀπεκρίθη †δὲ αὐτῷ †Ἰωάννης, Σλέγων, Διδάσκαλε, *εἰδομέντινα †τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, †ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν. 39 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γὰρ ἐστὶν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με. 40 Ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἑσῶν ὑπὲρ ὑμῶν ἐστὶν. 41 Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν *ὀνόματί μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν λέγω †ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

42 Καὶ ὃς †ἐὰν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν Σμικρῶν τῶν πιστευόντων *εἰς ἐμέ, καλὸν ἐστὶν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται †λίθος μυλικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. 43 Καὶ ἐὰν †σκανδαλίξῃ σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν Σσοί ἐστὶ κυλλὸν *εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, 44 †ὅπου ὁ σκῶληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 45 Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίξῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλὸν †ἐστὶ σοὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν,

† 9:30 και εκειθεν | κακειθεν CT § 9:30 παρεπορευοντο | επορευοντο WH * 9:30 γνω | γνοι CT † 9:31 τη τριτη ημερα | μετα τρεις ημερας CT † 9:33 ηλθεν | ηλθον CT § 9:33 καπερναουμ | καφαρναουμ CT * 9:33 προς εαυτους | — CT † 9:37 εαν | αν CT † 9:37 εαν | αν CT § 9:37 δεξηται | δεχεται ECM† NA SBL TH WH * 9:38 απεκριθη | εφη CT † 9:38 δε | — ANT CT † 9:38 ιωαννης | ο ιωαννης ANT BYZ ECM NA PCK SBL TH TR | ο ιωαννης WH § 9:38 λεγων | — CT * 9:38 ειδομεν | ειδαμεν WH † 9:38 τω | εν τω ANT CT SCR † 9:38 ος ουκ ακολουθει ημιν και εκωλυσαμεν αυτον οτι ουκ ακολουθει 82.4% | και εκωλυομεν αυτον οτι ουκ ηκολουθει CT 0.7% § 9:40 υμων υπερ υμων | ημων υπερ ημων CT SCR * 9:41 ονοματι μου 76.8% | τω ονοματι μου ANT TR 17.2% | ονοματι CT 4.6% † 9:41 υμιν | υμιν οτι CT † 9:42 εαν | αν ANT CT TR § 9:42 μικρων | μικρων τουτων ANT ECM† NA SBL SCR TH WH * 9:42 εις εμε | — WH † 9:42 λιθος μυλικος | μυλος ονικος CT † 9:43 σκανδαλιξη | σκανδαλιση ECM* WH § 9:43 σοι εστι | εστι σε CT * 9:43 εις την ζωην εισελθειν | εισελθειν εις την ζωην CT † 9:44 οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται | — CT † 9:45 εστι σοι | εστι σε BYZ CT | σοι εστιν ANT

Σεις τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ⁴⁶ ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. ⁴⁷ Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζη σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλὸν * σοί ἐστὶ μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ ἴδου ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς στήν γέενναν * τοῦ πυρός, ⁴⁸ ὅπου ὁ σκώληξ ταύτων οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. ⁴⁹ Πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται, †καὶ πᾶσα θυσία ἀλλὶ ἀλισθήσεται. ⁵⁰ Καλὸν τὸ ἄλας· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας ἀναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; Ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ὄλας, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

10

¹ *Κάκειϋθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας †διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ †συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καί, ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.

² Καὶ †προσελθόντες Φαρισαῖοι *ἐπηρώτησαν αὐτόν, Εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν. ³ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Τί ὑμῖν ἐνετείλατο †Μωσῆς; ⁴ Οἱ δὲ †εἶπον, Ὁ Μωσῆς ἐπέτρεψε βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι. ⁵ *Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην· ⁶ ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς †ὁ Θεός. ⁷ Ἐνεκεν τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, †καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ⁸ καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Ὡστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ ὁ μίαν σάρξ. ⁹ Ὁ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

¹⁰ Καὶ *ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ †αὐτοῦ περὶ †τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν αὐτόν. ¹¹ Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὅς ἔξάν ἀπολύση τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· ¹² καὶ ἐὰν *γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ γαμηθῇ ἄλλω, μοιχᾶται.

¹³ Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα †ἀψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ †ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. ¹⁴ Ἴδων δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγαπάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με·

§ 9:45 εἰς το πυρ το ασβεστον οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται | — CT * 9:47 σοι | σε CT † 9:47 δυο | τους δυο ANT † 9:47 βληθηναι | απελθειν ANT § 9:47 την | — WH * 9:47 του πυρος 97% | — CT 1.2% † 9:48 αυτων | — PCK † 9:49 και πασα θυσια αλι αλισθησεται 83.3% | — CT 6.6% § 9:50 αλας | αλα CT * 10:1 κακειθεν | και εκειθεν ANT CT † 10:1 δια του 84.3% | και ECM† NA SBL TH WH 0.7% | — ECM* 13.1% † 10:1 συμπορευονται | συμπορευονται TH WH § 10:2 προσελθοντες φαρισαιοι 55.4% | προσελθοντες οι φαρισαιοι ANT BYZ TR 42.3% | — SBL 0.2% * 10:2 επηρωτησαν | επηρωτων ANT CT † 10:3 μωσης | μωυσης ANT CT † 10:4 ειπον | ειπαν CT § 10:4 μωσης επετρεψε | επετρεψε μωυσης ANT CT * 10:5 και αποκριθεις ο | ο δε CT † 10:6 ο θεος | — CT † 10:7 και προσκολληθησεται προς την γυναικα αυτου | και προσκολληθησεται τη γυναικι αυτου ECM* | — WH § 10:8 μια σαρξ | σαρξ μια PCK * 10:10 εν τη οικια | εις την οικιαν ANT CT † 10:10 αυτου | — ANT CT † 10:10 του αυτου επηρωτησαν | τουτου επηρωτων ANT CT § 10:11 εαν | αν ANT CT * 10:12 γυνη απολυση τον ανδρα αυτης και γαμηθη αλλω 93.4% | αυτη απολυσασα τον ανδρα αυτης γαμηση αλλου CT 0.4% | γυνη απολυσασα τον ανδρα γαμηθη αλλω ANT 0.2% † 10:13 απηται αυτων 93.1% | αυτων απηται ANT CT 6.7% † 10:13 επετιμων τοις προσφερουσιν

Μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
 15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς *ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς
 παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. 16 Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτά,
 †τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ’ αὐτά, εὐλόγει αὐτά.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμῶν †εἶς καὶ
 γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω
 ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 18 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τί
 με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἶς, ὁ Θεός. 19 Τὰς
 ἐντολάς οἶδας, Μὴ Σμοιχεύσης, μὴ φονεύσης, μὴ κλέψης, μὴ
 ψευδομαρτυρήσης, μὴ ἀποστερήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν
 μητέρα. 20 Ὁ δὲ *ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα
 ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. 21 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ
 ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐν †σοι ὑστερεῖ· †ὑπαγε, ὅσα
 ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς Σπτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῶ·
 καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι, *ἄρας τὸν σταυρόν. 22 Ὁ δὲ στυγνάσας
 ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπήλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Πῶς
 δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
 εἰσελεύσονται. 24 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις
 αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Τέκνα, πῶς
 δύσκολόν ἐστι †τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν εἰς τὴν βασιλείαν
 τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. 25 †Εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ Στῆς
 τρυμαλιᾶς *τῆς ραφίδος †εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν
 τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες
 πρὸς †εαυτούς, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 Ἐμβλέψας Σδὲ αὐτοῖς
 ὁ Ἰησοῦς λέγει, Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ’ οὐ παρὰ *Θεῶ·
 πάντα γὰρ δυνατὰ †έστι παρὰ τῷ Θεῷ. 28 †Ἡρξατο Σὸ Πέτρος
 λέγειν αὐτῷ, Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ *ἠκολουθήσαμεν
 σοι. 29 †Αποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστὶν
 ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ †πατέρα, ἢ μητέρα,
 Σῆ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ *ἔνεκεν τοῦ
 εὐαγγελίου, 30 ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ

§ 10:14 μη | και μη ANT TR * 10:15 εαν | αν CT † 10:16 τιθεις τας χειρας επ αυτα
 ευλογει | τιθεις τας χειρας επ αυτα ηυλογει TR | κατηυλογει τιθεις τας χειρας επ ANT
 | κατευλογει τιθεις τας χειρας επ CT † 10:17 εις | τις PCK § 10:19 μοιχευσης μη
 φονευσης 91.5% | φονευσης μη μοιχευσης ECM NA SBL WH 4.1% * 10:20 αποκριθεις ειπεν
 | εφη CT † 10:21 σοι | σε ANT CT † 10:21 υπαγε | ει θελεις τελειος ειναι υπαγε ANT
 § 10:21 πτωχοις 97% | τοις πτωχοις ECM† NA SBL TH TR WH 2.7% * 10:21 αρας τον
 σταυρον 95% | αρας τον σταυρον σου ANT 1.8% | — CT 1.5% † 10:24 τους πεποιθοτας
 επι χρημασιν 91.6% | τους πεποιθοτας επι τοις χρημασιν TR 4% | — CT 0.3% † 10:25
 ευκοπωτερον | ευκοπωτερον γαρ PCK § 10:25 της | — ANT ECM* PCK WH * 10:25
 της | — ANT ECM* WH † 10:25 εισελθειν | διελθειν NA SBL SCR TH WH † 10:26
 εαυτους 95.8% | αυτον WH 2.3% § 10:27 δε | — ANT CT * 10:27 θεω | τω θεω TR
 † 10:27 εστι | — CT † 10:28 ηρξατο | ηρξατο δε PCK | και ηρξατο TR § 10:28 ο πετρος
 λεγειν | λεγειν ο πετρος ECM NA SBL WH * 10:28 ηκολουθησαμεν | ηκολουθηκαμεν NA
 SBL TH WH † 10:29 αποκριθεις ο ιησους ειπεν | αποκριθεις δε ο ιησους ειπεν ANT BYZ
 HF PCK TR | εφη ο ιησους CT † 10:29 πατερα η μητερα | μητερα η πατερα CT § 10:29

τούτω, οίκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ ἡμητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. ³¹ Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

³² Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, ἄκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν· ³³ ὅτι Ἰδοῦ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ *γραμματεῦσι, καὶ κατακρυνοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, ³⁴ καὶ ἐμπαΐξουσιν αὐτῷ, καὶ ἡμαστιγώσουσιν αὐτόν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ †τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

³⁵ Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Σῆϊῶννης *οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, ἴλεγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὁ ἐὰν †αἰτήσωμεν, ποιήσης ἡμῖν. ³⁶ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τί θέλετε ἔποιησαί με ὑμῖν; ³⁷ Οἱ δὲ *εἶπον αὐτῷ, Δὸς ἡμῖν, ἵνα εἷς †ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ ἐξουόνυμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. ³⁸ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἄκαὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; ³⁹ Οἱ δὲ *εἶπον αὐτῷ, Δυναμέθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τὸ ἴμεν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε. ⁴⁰ τὸ δὲ καθίσει ἐκ δεξιῶν μου †καὶ ἐξ ἐξουόνυμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοιμάσται. ⁴¹ Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ *Ἰωάννου. ⁴² †Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς λέγει αὐτοῖς, Οἶδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. ⁴³ Οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἂν θέλη *γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν ἔσται ἰσχυρὸν διάκονος· ⁴⁴ καὶ ὃς ἂν θέλη ἰσχυρὸν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. ⁴⁵ Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἤλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

† 10:30 μητερας | πατερα και μητερα ANT PCK † 10:31 εσχατοι | οι εσχατοι BYZ CT TR
 § 10:32 και | οι δε CT * 10:33 γραμματευσι | τοις γραμματευσι CT PCK TR † 10:34
 μαστιγωσουσιν αυτον και εμπτυσουσιν αυτω και αποκτενουσιν αυτον | εμπτυσουσιν αυτω
 και μαστιγωσουσιν αυτον και αποκτενουσι CT † 10:34 τη τριτη ημερα 99% | μετα τρεις
 ημερας CT 0.7% § 10:35 ιωαννης | ιωανης WH * 10:35 οι 67.5% | οι δυο WH 0.2% |
 — ANT 32.1% † 10:35 λεγοντες | λεγοντες αυτω CT † 10:35 αιτησωμεν | αιτησωμεν
 σε CT § 10:36 ποιησαι με 90.2% | ποιησω SBL TH WH 2.5% | με ποιησω ECM NA 0.4%
 * 10:37 ειπον | ειπαν CT † 10:37 εκ δεξιων σου | σου εκ δεξιων CT † 10:37 ευωνυμων
 σου | αριστερων ECM† NA SBL TH WH § 10:38 και | η CT * 10:39 ειπον | ειπαν CT
 † 10:39 μεν | — CT † 10:40 και | η CT § 10:40 ευωνυμων | ευωνυμων μου PCK TR
 * 10:41 ιωαννου | ιωανου WH † 10:42 ο δε ιησους προσκαλεσαμενος αυτους | και
 προσκαλεσαμενος αυτους ο ιησους CT † 10:43 εσται 97.5% | εστιν CT 1.6% § 10:43
 υμων διακονος |
 διακονος υμων TR † 10:44 εαν | αν CT TR § 10:44 υμων γενεσθαι | εν υμιν ειναι CT

46 Καὶ ἔρχονται εἰς *Ἱεριχώ· καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχώ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, †υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος §ὄ τυφλὸς *ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. 47 Καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ †Ναζωραῖὸς ἐστίν, ἤρξατο κρᾶζειν καὶ λέγειν, †Ὁ υἱὸς §Δαυίδ, Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. 48 Καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοί, ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῶ μᾶλλον ἔκραζεν, Ἰεὺ *Δαυίδ, ἐλέησόν με. 49 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν †αὐτὸν φωνηθῆναι· καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλόν, λέγοντες αὐτῷ, Θάρσει· †ἔγειραι, φωνεῖ σε. 50 Ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ §ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 51 Καὶ ἀποκριθεὶς *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί †θέλεις ποιήσω σοί; Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, †Ραββουνί, ἵνα ἀναβλέψω. 52 §Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ὑπάγε· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ *εὐθέως ἀνέβλεψε, καὶ †ἠκολούθει †τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

11

1 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς *Ἱερουσαλήμ, εἰς †Βηθσαγή καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, 2 καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ †εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς §ἀνθρώπων κεκάθικε· *λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. 3 Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἶπατε †ὅτι Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει· καὶ †εὐθέως αὐτὸν §ἀποστέλλει ὧδε. 4 *Ἀπηλθον δὲ καὶ εὔρον †πῶλον δεδεμένον πρὸς †τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφοδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. 5 Καὶ τινες τῶν ἐκεῖ §ἐστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; 6 Οἱ δὲ *εἶπον αὐτοῖς καθὼς †ἐνετείλατο ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. 7 Καὶ †ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ §ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' *αὐτῷ. 8 †Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ †στοιβάδας §ἔκοπτον ἐκ

* 10:46 ιεριχω | ιεριχω TH WH † 10:46 ιεριχω | ιεριχω TH WH † 10:46 υιος | ο υιος ANT CT § 10:46 ο | — ANT CT * 10:46 εκαθητο παρα την οδον προσαιτων 98.5% | προσαιτης εκαθητο παρα την οδον CT 0.4% † 10:47 ναζωραιος 97.6% | ναζαρηνος CT 1% † 10:47 ο υιος | υιε ANT CT § 10:47 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 10:48 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 10:49 αυτον φωνηθηναι | φωνησατε αυτον ANT CT † 10:49 εγειραι | εγειρε ANT CT § 10:50 αναστας | αναπηδησας CT * 10:51 λεγει αυτω ο ιησους | αυτω ο ιησους ειπε CT † 10:51 θελεις ποιησω σοι | σοι θελεις ποιησω ANT CT † 10:51 ραββουνι | ραβουνι PCK | ραββουι TR | ραββουνει WH § 10:52 ο δε | και ο ANT ECM NA SBL WH * 10:52 ευθεως | ευθους CT † 10:52 ηκολουθει | ηκολουθησε PCK † 10:52 τω ιησου | αυτω CT * 11:1 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα CT † 11:1 βηθσαγη | βηθφαγη BYZ CT TR † 11:2 ευθεως | ευθους CT § 11:2 ανθρωπων κεκαθικε | ουπω ανθρωπων εκαθισε CT * 11:2 λυσαντες αυτον αγαγετε | λυσατε αυτον και φερετε CT † 11:3 οτι | — NA WH † 11:3 ευθεως | ευθους CT § 11:3 αποστελλει | αποστελει TR | αποστελλει παλιw ANT ECM † NA SBL TH WH * 11:4 απηλθον δε | και απηλθον CT † 11:4 πωλον | τον πωλον ANT BYZ PCK TR † 11:4 την | — CT § 11:5 εστηκοτων | εστωτων PCK * 11:6 ειπον | ειπαν ECM NA SBL WH † 11:6 ενετειλατο | ειπεν CT † 11:7 ηγαγον | φερουσι CT § 11:7 επεβαλον | επιβαλλουσιν CT * 11:7 αυτω | αυτον CT † 11:8 πολλοι δε | και πολλοι CT † 11:8 στοιβαδας | στιβαδας CT

τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννουν εἰς τὴν ὁδόν. ⁹ Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, *λέγοντες,

Ὡσαννά·

εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

¹⁰ Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία Ἰέν ὀνόματι Κυρίου τοῦ πατρὸς ἡμῶν †Δαυίδ.

Ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις,

¹¹ Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, *ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

¹² Καὶ τῆ ἐπαύριον ἐξεληθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπέειπεν.

¹³ Καὶ ἰδὼν συκῆν †μακρόθεν, ἔχουσιν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα †εὐρήσει τι ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτήν, οὐδὲν εὔρεν εἰ μὴ φύλλα· σοῦ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων. ¹⁴ Καὶ ἀποκριθεὶς *ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, Μηκέτι †ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν †φάγοι. Καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

¹⁵ Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν *ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ †ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς κατέστρεψε· ¹⁶ καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ. ¹⁷ Καὶ ἐδίδασκε, †λέγων ἑαυτοῖς, Οὐ γέγραπται ὅτι Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; Ὑμεῖς δὲ *ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν. ¹⁸ Καὶ ἤκουσαν οἱ †γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζήτησαν πῶς αὐτὸν †ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. ¹⁹ Καὶ *ὅτε ὀψὲ ἐγένετο, †ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.

²⁰ Καὶ †πρῶτῳ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. ²¹ Καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, Ὁ ραββί, ἴδε, ἡ συκῆ ἦν κατηράσω ἐξήραται. ²² Καὶ ἀποκριθεὶς *ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ἔχετε πίστιν Θεοῦ. ²³ Ἀμὴν †γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ, Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν

* 11:9 λεγοντες | — CT † 11:10 εν ονοματι κυριου | — CT † 11:10 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 11:11 ο ιησους και | — CT * 11:11 οψιας | οψε SBL WH † 11:13 μακροθεν | απο μακροθεν ANT ECM† NA SBL TH WH † 11:13 ευρησει τι | τι ευρησει ANT CT § 11:13 ου γαρ ην καιρος | ο γαρ καιρος ουκ ην CT * 11:14 ο ιησους | — ANT CT † 11:14 εκ σου εις τον αιωνα | εις τον αιωνα εκ σου CT † 11:14 φαγοι | φαγη PCK § 11:15 ερχονται | ερχονται παλιw ANT * 11:15 ο ιησους | — CT † 11:15 αγοραζοντας | τους αγοραζοντας ANT CT † 11:17 λεγων | και ελεγεν CT § 11:17 αυτοις | — WH * 11:17 εποιησατε αυτον | αυτον εποιησατε ANT | πεποιηκατε αυτον CT † 11:18 γραμματεις και οι αρχιερεις | γραμματεις και οι φαρισαιοι και οι αρχιερεις ANT | αρχιερεις και οι γραμματεις CT † 11:18 απολεσωσιν | απολεσουσιν PCK TR § 11:18 οτι πας | πας γαρ CT * 11:19 οτε | οταν CT † 11:19 εξεπορευετο | εξεπορευοντο ECM† NA SBL WH † 11:20 πρωι παραπορευομενοι | παραπορευομενοι πρωι ANT CT § 11:21 ραββι | ραββει TH WH * 11:22 ο | — TR † 11:23 γαρ | — NA SBL TH WH

τῆ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ †πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει γίνεται· ἔσται αὐτῷ ὃ ἐὰν εἴπῃ. ²⁴ Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πάντα ὅσα ὁ θεὸς προσευχόμενοι αἰτήσῃτε, πιστεύετε ὅτι *λαμβάνετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. ²⁵ Καὶ ὅταν ἴσθητε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατὰ τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῆ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν. ²⁶ †Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

²⁷ Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, ²⁸ καὶ ὁρῶσιν αὐτῷ, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; *Καὶ τίς σοι †τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῆς; ²⁹ Ὁ δὲ Ἰησοῦς †ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς ὅκαὶ ἐγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. ³⁰ Τὸ βάπτισμα *Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; †Αποκρίθητέ μοι. ³¹ Καὶ †ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες, Ὅτι εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ³² *Ἄλλ' εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, ἐφοβοῦντο τὸν Ἰακώβ· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν †Ἰωάννην, ὅτι ὄντως προφήτης ἦν. ³³ Καὶ ἀποκριθέντες *λέγουσι τῷ Ἰησοῦ, Οὐκ οἶδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς †ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

12

¹ Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς *λέγειν, Ἀμπελῶνα †ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε φραγμόν, καὶ ὠρυξεν ὑπολήνιον, καὶ ὠκοδόμησε πύργον, καὶ †ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπέδημησε. ² Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ ὅτου καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος. ³ *Οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν †ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν. ⁴ Καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κάκεινον

† **11:23** πιστευση οτι α λεγει γινεται εσται αυτω ο εαν ειπη 93.2% | πιστευη οτι ο λαλει γινεται (γεινεται TH) εσται αυτω ECM NA SBL WH 0.3% | πιστευσει οτι α λεγει γινεται εσται αυτω ο εαν ειπη ANT 0% § **11:24** αν προσευχομενοι αιτησθε | αν προσευχομενοι αιτεισθε ANT BYZ TR | προσευχεσθε και αιτεισθε CT * **11:24** λαμβανετε 97.7% | ελαβετε CT 0.7% † **11:25** στηρητε | στηκετε ECM† NA SBL TH WH † **11:26** ει δε υμεις ουκ αφιετε ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοις ουρανοις αφησει τα παραπτωματα υμων | ει δε υμεις ουκ αφιετε ουδε ο πατηρ υμων αφησει τα παραπτωματα υμων ANT | — CT § **11:28** λεγουσιν | ελεγον CT * **11:28** και | η ANT CT † **11:28** την εξουσιαν ταυτην εδωκεν | εδωκε την εξουσιαν ταυτην ANT CT † **11:29** αποκριθεις | — CT § **11:29** και εγω | καγω ANT TR | — CT * **11:30** ιωαννου | το ιωαννου ECM NA SBL TH | το ιωανου WH † **11:30** αποκριθητε μοι | — PCK † **11:31** ελογιζοντο | διελογιζοντο CT § **11:31** εαν | τι ειπωμεν εαν SBL * **11:32** αλλ | αλλ εαν TR | αλλα ANT NA²⁷ SBL TH WH † **11:32** λαον 95.1% | οχλον NA SBL TH WH 4.6% † **11:32** ιωαννην | ιωαννην WH § **11:32** οτι οντως 91.3% | οτι ANT 3.2% | οντως οτι CT 1% * **11:33** λεγουσι τω ιησου | τω ιησου λεγουσιν CT † **11:33** αποκριθεις | — CT * **12:1** λεγειν | λαλειν CT † **12:1** εφυτευσεν ανθρωπος | ανθρωπος εφυτευσε ECM NA SBL WH † **12:1** εξεδото | εξεδето CT § **12:2** του καρπου | των καρπων CT * **12:3** οι δε | και ANT CT † **12:3** εδειραν | εδηραν PCK

†λιθοβολήσαντες §έκεφαλαίωσαν, καὶ *ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον.
 5 Καὶ †πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε· κάκεϊνον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς
 ἄλλους, †τοὺς μὲν §δέροντες, *τοὺς δὲ †ἀποκτένοντες. 6 Ἐτι †οὖν
 ἕνα §υῖον ἔχων ἀγαπητὸν *αὐτοῦ, ἀπέστειλε †καὶ αὐτὸν †πρὸς
 αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων ὅτι Ἐντραπήσονται τὸν υῖόν μου. 7 Ἐκεῖνοι
 δὲ οἱ §γεωργοὶ *εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς ὅτι Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος·
 δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. 8 Καὶ
 λαβόντες †αὐτὸν ἀπέκτειναν, καὶ †ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος.
 9 Τί §οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει
 τοὺς *γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. 10 Οὐδὲ τὴν
 γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε,

Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
 οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
 11 παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη,
 καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

12 Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον·
 ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ ἀφέντες
 αὐτὸν †ἀπῆλθον.

13 Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινὰς τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν
 Ἑρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ. 14 †Οἱ δὲ ἐλθόντες
 λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι
 περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ'
 ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. §Ἐξῆσσι *κῆνσον Καίσαρι
 δοῦναι, ἢ οὐ; 15 Δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν; Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν
 εἶπεν αὐτοῖς, Τί με πειράζετε; Φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω. 16 Οἱ
 δὲ ἠνεγκαν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἢ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;
 Οἱ δὲ †εἶπον †αὐτῷ, Καίσαρος. 17 §Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
 *αὐτοῖς, †Ἀποδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.
 Καὶ †ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν
 ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ §ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες,

† 12:4 λιθοβολησαντες | — CT § 12:4 κεφαλαιωσαν | κεφαλιωσαν CT * 12:4
 απεστειλαν ητιμωμενον | ητιμασαν CT † 12:5 παλιν | — CT † 12:5 τους | ους ANT CT
 § 12:5 δερωντες | δαιρωντες PCK * 12:5 τους | ους ANT CT † 12:5 αποκτενοντες
 | αποκτεινοντες TR | αποκτενοντες ANT ECM NA SBL TH | αποκτενουντες WH † 12:6
 ουν | — CT § 12:6 υιον εχων | ειχεν υιον CT * 12:6 αυτου | — CT † 12:6 και | — CT
 † 12:6 προς αυτους εσχατον 88.9% | εσχατον προς αυτους ANT CT 8.4% § 12:7 γεωργοι
 | γεωργοι θεασαμενοι αυτον ερχομενον ANT * 12:7 ειπον προς εαυτους | προς εαυτους
 ειπον ANT | προς εαυτους ειπαν CT † 12:8 αυτον απεκτειναν | απεκτειναν αυτον ANT CT
 † 12:8 εξεβαλον | εξεβαλον αυτον ANT CT § 12:9 ουν | — SBL WH * 12:9 γεωργους
 | γεωργους τουτους ANT † 12:12 απηλθον | απηλθαν WH † 12:14 οι δε 98.8% | και
 CT 1.1% § 12:14 εξεσσι | ειπον ουν ημιν εξεσσι ANT * 12:14 κηνσον καισαρι δουναι
 90.9% | δουναι κηνσον καισαρι ANT CT 4.8% † 12:16 ειπον | ειπαν CT † 12:16 αυτω |
 — ANT § 12:17 και απκριθεις ο | ο δε CT * 12:17 αυτοις | — WH † 12:17 αποδοτε
 τα καισαρος | τα καισαρος αποδοτε CT † 12:17 εθαυμασαν | εξεθαυμαζον CT § 12:18
 επηρωτησαν | επηρωτων ANT CT

19 Διδάσκαλε, *Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι Ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῆ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα †αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 20 Ἐπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα· 21 καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανε, *καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως. 22 Καὶ ἔλαβον αὐτήν οἱ ἐπτά, καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. †Εσχάτη πάντων ἑσπέθανε καὶ ἡ γυνή. 23 Ἐν τῇ *ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; Οἱ γὰρ ἐπτά ἔσχον αὐτήν γυναῖκα.

24 †Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ; 25 Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε †γαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ἑοὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 26 Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ *Μωσέως, ἐπὶ τοῦ βάρου, †ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός, λέγων, Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ *ὁ Θεὸς Ἰακώβ; 27 Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ †Θεὸς ζώντων· Ὡς οὖν πολὺ πλανᾶσθε.

28 Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν *συζητούντων, †εἰδὼς ὅτι καλῶς †αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτόν, Ποία ἐστὶ ἑσπρωτή πάντων ἐντολή; 29 *Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ ὅτι Πρώτη †πάντων τῶν ἐντολῶν, Ἄκουε, Ἰσραήλ· Κύριος ὁ Θεὸς †ἡμῶν, Κύριος εἷς ἐστὶ· 30 καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης ἑτῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. *Αὕτη πρώτη ἐντολή. 31 †Καὶ δευτέρα ὁμοία αὕτη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς †σεαυτόν. Μείζων τούτων ἄλλη ἐντολή οὐκ ἔστι. 32 Ἐκαὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς, Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας *εἶπας ὅτι εἷς †ἐστὶ, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ· 33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτόν

* 12:19 μωσης | μωυσης ANT CT † 12:19 τεκνα μη αφη | μη αφη τεκνον CT † 12:19 αυτου | — CT § 12:20 επτα | επτα ουν ANT SCR * 12:21 και ουδε αυτος αφηκε 93.4% | μη καταλιπων CT 0.5% | και ουδε αυτος ουκ αφηκε ANT 0.1% † 12:22 ελαβον αυτην οι επτα και | οι επτα CT † 12:22 εσχατη | εσχατον CT § 12:22 απεθανε και η γυνη | και η γυνη απεθανεν CT * 12:23 αναστασει οταν αναστωσιν 61% | ουν αναστασει οταν αναστωσιν ANT TR 31.6% | αναστασει TH WH 0.7% † 12:24 και αποκριθεις ο ιησους ειπεν αυτοις | εφη αυτοις ο ιησους CT † 12:25 γαμισκονται | γαμιζονται ANT CT § 12:25 οι | — ECM NA PCK SBL WH * 12:26 μωσεως | μωυσεως ANT BYZ CT | μωυσεος PCK † 12:26 του | της TR † 12:26 ως | πως ANT CT § 12:26 ο | — WH * 12:26 ο | — WH † 12:27 ο | — CT † 12:27 θεος | — ANT CT § 12:27 υμεις ουν 87.9% | — CT 0.5% * 12:28 συζητούντων | συζητούντων TH WH † 12:28 ειδως | ιδων ANT ECM† NA SBL † 12:28 αυτοις απεκριθη | απεκριθη αυτοις CT § 12:28 πρωτη παντων εντολη | πρωτη πασων εντολη PCK TR | εντολη πρωτη παντων CT * 12:29 ο δε ιησους απεκριθη αυτω | απεκριθη ο ιησους CT † 12:29 παντων των εντολων | πασων των εντολων PCK TR | παντων εντολη ANT | εστιν CT † 12:29 ημων | υμων PCK § 12:30 της | — WH * 12:30 αυτη πρωτη εντολη 84% | — ECM NA SBL WH 1% † 12:31 και δευτερα ομοια αυτη | και δευτερα ομοια αυτη HF | δευτερα αυτη ECM NA SBL WH † 12:31 σεαυτον | σεαυτον ANT § 12:32 και | — WH * 12:32 ουκ εστιν | ουκ εστιν CT † 12:32 εστιν | εστιν θεος

ἐξ ὅλης †τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, Ἐκαὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν, *πλεῖον ἐστὶ πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ †θυσιῶν. ³⁴ Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν †αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

³⁵ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς ἔστι Δαυίδ; ³⁶ Αὐτὸς * γὰρ †Δαυὶδ εἶπεν ἐν †Πνεύματι Ἁγίῳ,

Ἐλέγει *ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

³⁷ Αὐτὸς †οὗν ἘΔαυὶδ λέγει αὐτὸν Κύριον· καὶ πόθεν *υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶ; Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἠδέως.

³⁸ Καὶ †ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ³⁹ καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δεῖπνοις. ⁴⁰ οἱ †κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν πτωχῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι Ἐλήψονται περισσότερον κρίμα.

⁴¹ Καὶ καθίσας *ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι †ἔβαλλον πολλά. ⁴² Καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὃ ἐστὶ κοδράντης. ⁴³ Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, †λέγει αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἑαυτὴ ἢ πτωχὴ πλεῖον πάντων *βέβληκε τῶν †βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. ⁴⁴ πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

13

¹ Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Διδάσκαλε, ἶδε, ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. ² Καὶ *ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Βλέπεις ταύτας

† 12:33 της | — WH § 12:33 και εξ ολης της ψυχης | — CT * 12:33 πλειον |
περισσοτερον CT † 12:33 θυσιων | των θυσιων ECM* TR † 12:34 αυτον | — ANT
§ 12:35 εστι δαυιδ | εστι δαβιδ HF TR | δαυιδ εστιν ANT ECM NA SBL | δαυειδ εστιν
TH WH * 12:36 γαρ | — CT † 12:36 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 12:36
πνευματι | τω πνευματι τω CT TR § 12:36 λεγει | ειπε(ν) CT TR * 12:36 ο | — NA
SBL WH † 12:36 υποποδιον | υποκατω ECM NA SBL WH † 12:37 ουν | — CT § 12:37
δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 12:37 υιος αυτου εστι | αυτου εστιν υιος
CT † 12:38 ελεγεν αυτοις εν τη διδαχη αυτου | εν τη διδαχη αυτου ελεγε CT † 12:40
κατεσθιοντες | κατεσθοντες WH § 12:40 ληψονται | λημψονται CT * 12:41 ο ιησους
| — CT † 12:41 εβαλλον | εβαλον PCK † 12:43 λεγει | ειπεν ANT CT § 12:43 αυτη
η πτωχη | η πτωχη αυτη ANT * 12:43 βεβληκε 89.4% | εβαλε ANT CT 10.5% † 12:43
βαλλοντων | βαλοντων BYZ TR * 13:2 ο ιησους αποκριθεις | αποκριθεις ο ιησους PCK
| — CT

τάς μεγάλας οἰκοδομάς; Οὐ μὴ ἴαφεθῆ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῆ.

³ Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἔειπρότων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, ⁴ ἔειπεν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι; ⁵ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς ἤρξατο λέγειν, Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. ⁶ Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι Ἐγώ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. ⁷ Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὐπω τὸ τέλος. ⁸ Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί· ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα.

⁹ Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοῦς· παραδώσουσι ἄρα ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων ἵσταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ¹⁰ Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. ¹¹ Ὅταν δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, μὴδὲ μελετᾶτε· ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῆ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γὰρ ἔστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. ¹² Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. ¹³ Καὶ ἔσεσθε ἕμισοῦμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὃ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

¹⁴ Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἔστῳς ὅπου οὐ δεῖ—ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω—τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη. ¹⁵ ὃ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν, μὴδὲ εἰσελθέτω ἄρα τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ. ¹⁶ καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὢν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω, ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. ¹⁷ Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. ¹⁸ Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος. ¹⁹ Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκείναι θλίψεις, οἷα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς

† 13:2 αφεθη 78.4% | αφεθη ωδε ANT CT PCK 21.4% † 13:2 λιθω | λιθου ANT CT § 13:3 επηρωτων | επηρωτα CT * 13:3 ιωαννης | ιωανης WH † 13:4 ειπε | ειπον CT † 13:4 παντα ταυτα συντελεισθαι | ταυτα συντελεισθαι παντα CT § 13:5 αποκριθεις αυτοις ηρξατο λεγειν | αποκριθεις ηρξατο λεγειν αυτοις ANT | ηρξατο λεγειν αυτοις CT * 13:6 γαρ | — CT † 13:7 γαρ | — CT † 13:8 επι | επ CT § 13:8 και | — CT * 13:8 και | — CT † 13:8 λιμοι και ταραχαι 96% | λιμοι CT 0.5% † 13:8 αρχαι | αρχη CT § 13:9 γαρ | — CT * 13:9 εις συναγωγας | εν ταις συναγωγαις αυτων ANT † 13:9 σταθησεσθε | αχθησεσθε PCK SCR † 13:10 δει πρωτον | πρωτον δει ECM† NA SBL TH WH § 13:11 οταν δε | και οταν CT * 13:11 αγαγωσιν | αγωσιν CT PCK † 13:11 λαλησητε | λαλησετε PCK † 13:11 μηδε μελετατε | — CT § 13:11 εστε υμεις | υμεις εστε ANT * 13:12 παραδωσει δε | και παραδωσει CT † 13:13 μισουμενοι | μεισοουμενοι TH † 13:14 το ρηθεν υπο δανιηλ του προφητου | — CT § 13:14 εστως | εστηκοτα CT * 13:15 δε | — SBL WH † 13:15 εις την οικιαν 94.3% | — CT 2.6% † 13:15 εισελθετω | εισελθατω CT § 13:15 αραι τι | τι αραι SBL TH WH * 13:16 ων | — CT † 13:18 η φυγη υμων | — CT

κτίσεως †ἥς ἔκτισεν ὁ Θεὸς ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται.
 20 Καὶ εἰ μὴ ἸΚύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα
 σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς, οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς
 ἡμέρας. 21 *Τότε εἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ, †Ἰδοῦ, ὧδε ὁ Χριστός, †ἢ
 ἸἸδοῦ, ἐκεῖ, μὴ *πιστεῦετε. 22 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι
 καὶ ψευδοπροφήται, καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ
 ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, †καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς. 23 Ὑμεῖς δὲ βλέπετε·
 †ἰδοῦ, προεῖρηκα ὑμῖν ἅπαντα.

24 *Ἄλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην, ὁ
 ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, 25 καὶ
 οἱ ἀστέρες †τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ
 ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. 26 Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν
 τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ
 δόξης. 27 Καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους †αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει
 τοὺς ἐκλεκτοὺς ἑαυτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου *γῆς
 ἕως ἄκρου †οὐρανοῦ.

28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν †αὐτῆς ἦδη
 ὁ κλάδος ἑαπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, *γινώσκετε
 ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· 29 οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν †ταῦτα ἴδητε
 †γινόμενα, ἴγινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 30 Ἀμὴν λέγω
 ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις οὗ *πάντα ταῦτα
 γένηται. 31 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ †παρελεύσεται, οἱ δὲ †λόγοι μου
 οὐ ἔσμη *παρέλθωσι.

32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης †ἡ ὥρα οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ
 ἄγγελοι ἑοὶ ἐν *οὐρανῶ, οὐδὲ ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ. 33 Βλέπετε,
 ἀγρυπνεῖτε †καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρὸς ἐστίν.
 34 Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφείλῃ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δούσ τοῖς
 δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, †καὶ ἐκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ
 θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. 35 Γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε
 γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἑὸς ἡ *μεσονυκτίου,

† 13:19 ης | ην CT § 13:20 κυριος εκολοβωσε | εκολοβωσε κυριος ANT ECM NA SBL
 WH * 13:21 τοτε | και τοτε ANT BYZ CT HF TR † 13:21 ιδου | ιδε CT † 13:21 η | —
 ANT CT PCK § 13:21 ιδου | ιδε CT * 13:21 πιστευετε | πιστευσητε PCK TR † 13:22
 και | — ECM† NA SBL TH WH † 13:23 ιδου | — ECM† NA SBL TH WH § 13:23 παντα
 | απαντα ANT * 13:24 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 13:25 του ουρανου εσονται
 εκπιπτοντες | εσονται εκ του ουρανου πιπτοντες ANT CT † 13:27 αυτου | — ECM† NA
 SBL TH WH § 13:27 αυτου | — SBL * 13:27 γης | της γης ANT † 13:27 ουρανου
 | του ουρανου ANT † 13:28 αυτης ηδη ο κλαδος 49.8% | ηδη ο κλαδος αυτης CT PCK
 28.9% | αυτης ο κλαδος ηδη ANT 5% § 13:28 απαλος γενηται | γενηται απαλος ANT
 * 13:28 γινωσκετε | γινωσκειται PCK | γεινωσκετε TH † 13:29 ταυτα ιδητε | ιδητε
 ταυτα ANT ECM† NA SBL TH WH † 13:29 γινομενα | γεινομενα TH § 13:29 γινωσκετε
 | γεινωσκετε TH * 13:30 παντα ταυτα | ταυτα παντα ECM† NA SBL TH WH † 13:31
 παρελευσεται | παρελευσονται ANT BYZ CT TR † 13:31 λογοι μου | εμοι λογοι ANT
 § 13:31 μη | — WH * 13:31 παρελθωσι | παρελευσονται ANT CT † 13:32 η | και
 TR † 13:32 ωρας | της ωρας ANT CT TR § 13:32 οι εν | εν ANT ECM† NA SBL TH WH
 * 13:32 ουρανω | τω ουρανω PCK † 13:33 και προσευχεσθε 82% | προσευχεσθε PCK
 13.9% | — ECM NA SBL WH 0.6% † 13:34 και | — CT § 13:35 οψε | η οψε CT * 13:35

ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ· ³⁶ μὴ ἐλθῶν ἔξαιφνης εὕρη ὑμᾶς καθεύδοντας. ³⁷ Ἄ δὲ ὑμῖν λέγω πᾶσι λέγω, Γρηγορεῖτε.

14

¹ Ἦν δὲ τὸ Πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν. ² Ἔλεγον *δέ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε ἰθόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ.

³ Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἤλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· †καὶ συντρίψασα §τὸ ἀλάβαστρον, κατέχευεν αὐτοῦ *κατὰ τῆς κεφαλῆς. ⁴ Ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς, †καὶ λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; ⁵ Ἦδύνατο γὰρ †τοῦτο πραθῆναι ἐπάνω §τριακοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. Καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. ⁶ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; Καλὸν ἔργον *εἰργάσατο ἔν ἐμοί. ⁷ Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε †αὐτούς §εὺ ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. ⁸ Ὁ *ἔσχευεν †αὕτη ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι †μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. ⁹ §Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου *ἐὰν κηρυχθῇ τὸ †εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

¹⁰ Καὶ †ὁ Ἰούδας §ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα *παραδῶ αὐτὸν αὐτοῖς. ¹¹ Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ †ἀργύριον δοῦναι, καὶ ἐζήτηι πῶς †εὐκαίρως αὐτὸν παραδῶ.

¹² Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ Πάσχα ἔθουον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες §ετοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ Πάσχα; ¹³ Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, ¹⁴ καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, εἶπατε τῷ οἰκοδεσπότη ὅτι Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ποῦ ἐστὶ τὸ *κατάλυμα, ὅπου τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; ¹⁵ Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δεῖξει †ἀνώγειον μέγα ἐστρωμένον ἑτοιμον· †ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν. ¹⁶ Καὶ

† 13:36 εξαιφνης | εξεφνης WH † 13:37 α | ο CT * 14:2 δε | γαρ CT † 14:2 θορυβος εσται | εσται θορυβος CT † 14:3 και | — CT § 14:3 το | τον BYZ | την CT * 14:3 κατα | — CT † 14:4 και λεγοντες | λεγοντες ANT | — CT † 14:5 τουτο | τουτο το μυρον ANT CT § 14:5 τριακοσιων δηναριων | δηναριων τριακοσιων ECM† NA SBL TH WH * 14:6 ειργασατο | ηργασατο CT † 14:6 εν εμοι | εις εμε TR † 14:7 αυτους | αυτοις CT § 14:7 ευ | παντοτε ευ WH * 14:8 εσχευ | ειχευ TR † 14:8 αυτη | — CT † 14:8 μου το σωμα | το σωμα μου CT § 14:9 αμην | αμην δε BYZ CT HF * 14:9 εαν | αν TR † 14:9 ευαγγελιον τουτο | ευαγγελιον ECM† NA SBL TH WH † 14:10 ο | — ANT CT PCK § 14:10 ο ισκαριωτης | ισκαριωθ ο CT * 14:10 παραδω αυτον | αυτον παραδοι CT † 14:11 αργυριον | αργυρια ANT PCK † 14:11 ευκαιρως αυτον παραδω | αυτον ευκαιρως παραδοι CT § 14:12 ετοιμασωμεν | ετοιμασομεν BYZ HF PCK * 14:14 καταλυμα | καταλυμα μου ANT CT † 14:15 ανωγειον | αναγαιον BYZ CT | ανωγειον PCK | σιμωνισιον ANT † 14:15 εκει | και εκει ECM† NA SBL TH WH

ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ σαύτου, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὔρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἠτοιμάσαν τὸ Πάσχα.

17 Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. 18 Καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, * εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. 19 Ὅι δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς † καθ' εἷς, Μῆτι ἐγώ; † Καὶ ἄλλος, Μῆτι ἐγώ; 20 Ὁ δὲ * ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Εἷς † ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ † τρυβλίον. 21 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν * ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν τὸ Ἰησοῦς ἄρτον, † εὐλογήσας ἔκλασε καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε, Λάβετε, † φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. 23 Καὶ λαβὼν * τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. 24 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου, † τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ † περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον. 25 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ † γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. 26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πάντες σκανδαλισθήσεσθε * ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· ὅτι γέγραπται, Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ † διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα. 28 † Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 29 Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ, † Καὶ εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. 30 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι * σὺ σήμερον † ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρίς † ἀπαρνήσῃ με. 31 Ὁ δὲ * ἐκπερισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον, Ἐάν † με δέη συναποθανεῖν σοι, οὐ μὴ σε † ἀπαρνήσωμαι. Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα † Γεθσημανῆ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Καθίσατε ὧδε, ἕως * προσεύξωμαι. 33 Καὶ

§ 14:16 αὐτου | — CT * 14:18 εἶπεν ο ἰησους | ο ἰησους εἶπεν CT † 14:19 οἱ δε | — CT † 14:19 καθ | κατα CT § 14:19 καὶ ἄλλος μῆτι ἐγώ 87.5% | — CT 8.2% * 14:20 ἀποκριθεὶς | — CT † 14:20 ἐκ | — CT † 14:20 τρυβλίον 96% | ἐν τρυβλίον WH 0.2% § 14:21 ο | οτι ο CT * 14:21 ἦν | — ECM† NA SBL TH WH † 14:22 ο ἰησους | — ECM† NA SBL TH WH † 14:22 εὐλογησας | καὶ εὐλογησας PCK § 14:22 φαγετε | — CT * 14:23 το | — CT † 14:24 το τῆς καινῆς 85.2% | τῆς CT 0.5% † 14:24 περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον | ἐκχυνόμενον ὑπερ πολλῶν CT § 14:25 γενήματος | γεννηματος TR * 14:27 ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ | — CT † 14:27 διασκορπισθησεται τα προβατα | διασκορπισθησονται τα προβατα ANT | τα προβατα διασκορπισθησονται CT † 14:28 ἀλλα μετα | μετα δε PCK § 14:29 καὶ εἰ | εἰ καὶ CT * 14:30 συ | — TR † 14:30 ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ | ταύτῃ τῇ νυκτὶ CT † 14:30 ἀπαρνηση με | με ἀπαρνηση CT § 14:31 δε | δε πετρος ANT * 14:31 ἐκπερισσου ελεγε μαλλον | ἐκπερισσως ελαλει CT † 14:31 με δεη | δεη με NA SBL TH WH † 14:31 ἀπαρνησωμαι | ἀπαρνησομαι ANT CT TR § 14:32 γεθησημανη | γεθησημανι ECM NA SBL | γεθησημανει TH WH * 14:32 προσευξωμαι | προσευξομαι PCK

παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην Σμεθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. ³⁴ Καὶ *λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. ³⁵ Καὶ ἔπροσελθὼν μικρόν, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα. ³⁶ Καὶ ἔλεγεν, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι. Ἐπαρένεγκε τὸ ποτήριον *ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἰάλλα τί σύ. ³⁷ Καὶ ἔρχεται καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Σίμων, καθεύδεις; Οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; ³⁸ Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ σεῖσέλθητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. ³⁹ Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. ⁴⁰ Καὶ *ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ ἰοὶ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἔββαρημένοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἑαυτῶ ἀποκριθῶσι. ⁴¹ Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε *λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. Ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα. Ἴδού, παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν. ⁴² Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν. Ἴδού, ὁ παραδιδούς με ἤγγικε. ⁴³ Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔπαραινεται Ἰούδας, εἰς *ὧν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος ἰπολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἔπαρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἑτῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. ⁴⁴ Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, λέγων, Ὅν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν, καὶ *ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς. ⁴⁵ Καὶ ἐλθὼν, εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ λέγει ἑαυτῷ, Ἐραββί, ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. ⁴⁶ Οἱ δὲ *ἐπέβαλον ἑπ' αὐτόν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. ⁴⁷ Εἷς δὲ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ἑώτιον. ⁴⁸ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὡς ἐπὶ ληστήν σεξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; ⁴⁹ Καθ' ἡμέραν *ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκράτησατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. ⁵⁰ Καὶ ἀφέντες αὐτόν ἔπαντες ἔφυγον.

† 14:33 ιακωβον | τον ιακωβον ECM NA TH TR WH † 14:33 ιωαννην | τον ιωαννην ECM NA TH | τον ιωαννην WH § 14:33 μεθ' ἑαυτοῦ | μεθ' αὐτοῦ CT * 14:34 λεγει | λεγειν ANT † 14:35 προσελθων | προελθων ANT CT PCK TR † 14:35 επεσεν | επεσεν επι προσωπον ANT | επιπτεν CT § 14:36 παρενεγκε | παρενεγκα PCK * 14:36 απ εμου τουτο | τουτο απ εμου CT † 14:36 αλλα | αλλ ει ANT † 14:37 ισχυσας | ισχυσατε ANT § 14:38 εισελθητε | ελθητε ECM† NA SBL TH WH * 14:40 υποστρεψας ευρεν αυτους παλιν 94.5% | παλιν ελθων ευρεν αυτους CT 0.5% † 14:40 οι οφθαλμοι αυτων | αυτων οι οφθαλμοι CT † 14:40 βεβαρημενοι | καταβαρυνομενοι ANT CT PCK § 14:40 αυτω αποκριθωσι | αποκριθωσιν αυτω ANT CT * 14:41 λοιπον | το λοιπον CT TR † 14:43 ευθεως | ευθυς CT † 14:43 παραινεται | παραινεται TH § 14:43 ιουδας | ιουδας ο ισκαριωτης ANT | ο ιουδας WH * 14:43 ων | — ANT CT † 14:43 πολυς | — CT † 14:43 παρα | απεσταλμενοι παρα ANT § 14:43 των | — ANT * 14:44 απαγαγετε | απαγαγετε NA SBL TH WH † 14:45 ευθεως | ευθυς CT † 14:45 αυτω | — ANT CT TR § 14:45 ραββι ραββι | χαιρε ραββι ANT | ραββι ECM NA SBL | ραββει TH WH * 14:46 επεβαλον | επεβαλαν SBL WH † 14:46 επ αυτον τας χειρας αυτων | τας χειρας αυτω ECM† NA SBL TH WH | τας χειρας αυτων ECM* † 14:47 ωτιον | ωταριον CT § 14:48 εξηλθετε

51 Καὶ †εἶς τις νεανίσκος δῆκολούθησεν αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ. Καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν *οἱ νεανίσκοι. 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν ἅπαρ αὐτῶν.

53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· καὶ συνέρχονται †αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. 54 Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως· καὶ ἦν ὄσσυκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. 55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτησαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατώσαι αὐτόν, καὶ οὐχ *εὗρισκον. 56 Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. 57 Καὶ τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες 58 ὅτι Ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτου τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. 59 Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. 60 Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς ἄμεσον †ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν, λέγων, Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; Τί οὕτοί σου καταμαρτυροῦσιν; 61 Ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; 62 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐγὼ εἰμι. Καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου *ἐκ δεξιῶν καθημένον τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον †μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 63 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς †διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει, Τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; 64 Ὁκούσατε τῆς βλασφημίας. Τί ὑμῖν φαίνεται; Οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτόν *εἶναι ἐνοχόν θανάτου. 65 Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν †τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτόν, καὶ λέγειν αὐτῷ, †Προφήτευσον. Καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλλον.

66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου *ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἔρχεται μία τῶν παιδικῶν τοῦ ἀρχιερέως, 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει, Καὶ σὺ μετὰ τοῦ †Ναζαρηνοῦ †Ἰησοῦ ἦσθα. 68 Ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων, Οὐκ οἶδα, *οὐδὲ ἐπίσταμαι †τί σὺ λέγεις. Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· †καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε. 69 Καὶ ἡ παιδικὴ ἰδοῦσα αὐτὸν ἄπαλλιν

† 14:51 εἰς τις νεανίσκος 98.7% | νεανίσκος τις ECM† NA SBL TH WH 0.5% § 14:51 ἠκολούθησεν | ἠκολούθει TR | συνἠκολούθει CT * 14:51 οἱ νεανίσκοι | — CT † 14:52 ἀπ αὐτῶν 96.7% | — CT 0.3% † 14:53 αὐτῷ | — ECM NA SBL WH § 14:54 συγκαθήμενος | συγκαθήμενος TH WH * 14:55 εὗρισκον | ἠρῖσκον CT † 14:60 μεσον | το μεσον ANT TR † 14:60 ἐπηρωτησε | ἐπηρωτα ANT § 14:61 οὐδεν ἀπεκρίνατο | οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδεν CT * 14:62 ἐκ δεξιῶν καθημενον | καθημενον ἐκ δεξιῶν TR † 14:62 μετὰ | ἐπι ANT † 14:63 διαρρηξας | διαρηξας WH § 14:64 ἠκούσατε | ἠκούσατε παντῶς ANT * 14:64 εἶναι ἐνοχον | ἐνοχον εἶναι CT † 14:65 τὸ προσωπον αὐτου | αὐτου τὸ προσωπον CT † 14:65 προφητευσον | προφητευσον ἡμιν τις ἐστιν ὁ παισας σε ANT § 14:65 ἐβαλλον 55.1% | ἐβαλον ANT BYZ 37% | ἐλαβον CT 5.7% * 14:66 ἐν τῇ αὐλῇ κάτω | κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ANT CT † 14:67 ναζαρηνου ιησου | ιησου του ναζαρηνου ANT † 14:67 ιησου ησθα | ησθα του ιησου CT § 14:68 οὐκ | οὐτε CT * 14:68 οὐδε | οὐτε BYZ CT HF PCK † 14:68 τι συ | συ τι CT † 14:68 καὶ ἀλεκτωρ ἐφώνησε 97.2% | — ECM*

ἤρξατο λέγειν τοῖς *παρεστηκόσιν ὅτι Οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν. ⁷⁰ Ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. Καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, †καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει. ⁷¹ Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ †ὀμνύειν ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. ⁷² †Καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος *τὸ ῥῆμα ὃ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα †φωνῆσαι δίς, †ἀπαρνήσῃ με τρίς. Καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιε.

15

¹ Καὶ *εὐθέως †ἐπὶ τὸ πρῶτὸν συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δῆσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν †τῷ †Πιλάτῳ. ² Καὶ ἐπρώτησεν αὐτὸν ὁ *Πιλάτος, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς †εἶπεν αὐτῷ, Σὺ λέγεις. ³ Καὶ κατηγοροῦν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς †πολλά. ⁴ Ὁ δὲ †Πιλάτος πάλιν *ἐπρώτησεν αὐτόν, λέγων, Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; Ἴδε, πόσα σου †καταμαρτυροῦσιν. ⁵ Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν †Πιλάτον.

⁶ Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον, ὃν περ ἠτοῦντο. ⁷ Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν *συστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. ⁸ Καὶ †ἀναβοήσας ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς †αἰεὶ ἐποίει αὐτοῖς. ⁹ Ὁ δὲ †Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ¹⁰ *Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνου παραδεδώκεισαν αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς. ¹¹ Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. ¹² Ὁ δὲ †Πιλάτος †ἀποκριθεὶς πάλιν †εἶπεν αὐτοῖς, Τί οὖν *θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε †βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ¹³ Οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. ¹⁴ Ὁ δὲ †Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς, Τί γὰρ †κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ *περισσότερως ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. ¹⁵ Ὁ δὲ †Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν

* **14:69** παρεστηκοσιν | παρεστωσιν CT † **14:70** και η λαλια σου ομοιαζει | — ECM NA TH WH † **14:71** ομνυει | ομνυει TR § **14:72** και 96.6% | και ευθυς ECM† NA SBL TH WH 0.8% * **14:72** το ρημα ο | του ρηματος ου TR | το ρημα ως CT † **14:72** φωνησαι δις | δις φωνησαι WH † **14:72** απαρνηση με τρις | τρις με απαρνηση CT * **15:1** ευθεως | ευθυς CT † **15:1** επι το 80% | — ECM† NA SBL TH WH 1.1% † **15:1** τω | — CT § **15:1** πιλατω | πειλατω TH WH * **15:2** πιλατος | πειλατος TH WH † **15:2** ειπεν αυτω | αυτω λεγει CT † **15:3** πολλα | πολλα αυτος δε ουδεν απεκρινατο ANT SCR § **15:4** πιλατος | πειλατος TH WH * **15:4** επρωτησεν | επρωτα ANT CT † **15:4** καταμαρτυρουσιν | κατηγορουσιν CT † **15:5** πιλατον | πειλατον TH WH § **15:6** ονπερ ητουντο | ον παρητουντο ECM† NA SBL TH WH * **15:7** συστασιαστων | στασιαστων CT † **15:8** αναβοησας | αναβας ECM† NA SBL TH WH † **15:8** αι | — ECM NA SBL WH § **15:9** πιλατος | πειλατος TH WH * **15:10** εγινωσκε | εγεινωσκε TH † **15:12** πιλατος | πειλατος TH WH † **15:12** απκριθεις παλιν | παλιν απκριθεις CT § **15:12** ειπεν | ελεγεν CT * **15:12** θελετε | — ECM TH WH † **15:12** βασιλεα | τον βασιλεα ANT CT † **15:14** πιλατος | πειλατος TH WH § **15:14** κακον εποιησεν | εποιησε κακον ANT CT *

αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῆ.

¹⁶ Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς ἀλύῃς, ὃ ἐστὶ πραιτώριον, καὶ †συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν. ¹⁷ Καὶ Σένδύουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον, ¹⁸ καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι * αὐτόν, Χαῖρε, Ἰὸ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ¹⁹ καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, καὶ ἐνέπτυσαν αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. ²⁰ Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια †τὰ ἴδια, καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.

²¹ Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ’ ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ρούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. ²² Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ ΣΓολγοθᾶ τόπον, ὃ ἐστὶ *μεθερμηνευόμενον Κρανίου Τόπος. ²³ Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ †πιεῖν ἐσμυρμισμένον οἶνον· †ὃ δὲ οὐκ ἔλαβε. ²⁴ Καὶ Σταυρώσαντες αὐτόν, *διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ’ αὐτά, τίς τί ἄρῃ. ²⁵ Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. ²⁶ Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφή τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη, Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. ²⁷ Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσι δύο ληστές, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. ²⁸ †Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφή ἡ λέγουσα, Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. ²⁹ Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, †κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, Οὐά, ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ Σέν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, ³⁰ σῶσον σεαυτόν, *καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ³¹ Ὁμοίως †καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον, Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτόν οὐ δύναται σῶσαι. ³² Ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς †τοῦ Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεῦσωμεν Σαυτῷ. Καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι *αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

³³ †Γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, σκότος ἐγένετο ἐφ’ ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας †ἐνάτης. ³⁴ Καὶ τῇ Σῶρας τῇ ἐνάτῃ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, *λέγων, Ἐλωί, Ἐλωί, †λιμὰ †σαβαχθανί;

† 15:16 συγκαλουσιν | συνκαλουσιν TH WH § 15:17 ενδυουσιν | ενδιδυσκουσιν CT
 * 15:18 αυτον | αυτον και λεγειν PCK † 15:18 ο βασιλευς | βασιλευ BYZ CT TR † 15:20
 τα ιδια 96.2% | αυτου ECM† NA WH 0.8% § 15:22 γολγοθα | του γολγοθαν CT * 15:22
 μεθερμηνευομενον | μεθερμηνευομενος WH † 15:23 πειν | — CT † 15:23 ο | ος ECM†
 NA SBL TH WH § 15:24 σταυρωσαντες αυτον | σταυρουσιν αυτον και ECM† NA SBL
 TH WH * 15:24 διαμεριζονται | διεμεριζον TR † 15:28 και επληρωθη η γραφη η
 λεγουσα και μετα ανομων ελογισθη 84.9% | — CT 11% † 15:29 κινουντες | κεινουντες
 TH § 15:29 εν τρισιν ημεραις οικοδομων | οικοδομων εν τρισιν ημεραις ECM† NA SBL
 TH WH * 15:30 και καταβα | καταβας CT † 15:31 και | δε και ANT TR † 15:32 του
 | — CT § 15:32 αυτω | — BYZ CT TR * 15:32 αυτω 95.4% | συν αυτω ECM NA SBL WH
 1.2% † 15:33 γενομενης δε | και γενομενης CT † 15:33 ενατης | εννατης TR § 15:34
 ωρα τη ενατη | ωρα τη εννατη TR | ενατη ωρα CT * 15:34 λεγων | — CT † 15:34 λιμα
 | λαμμα TR | λεμα ECM NA SBL | λαμα TH WH † 15:34 σαβαχθανι | σαβαχθανει TH WH

Ὅ ἐστι μεθερμηνεύομενον, Ὁ Θεός Σμου, ὁ Θεός μου, εἰς τί *με ἐγκατέλιπες; ³⁵ Καὶ τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον, Ἰδοῦ, Ἡλίαν φωνεῖ. ³⁶ Δραμῶν δὲ Σεῖς, *καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθεῖς ἔτε καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων, Ἄφετε, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας καθελεῖν αὐτόν. ³⁷ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείρς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσε. ³⁸ Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ὑπὸ ἀνωθεν ἕως κάτω. ³⁹ Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκῶς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτω *κράξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν, Ἀληθῶς τὸ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς ἦν Θεοῦ.

⁴⁰ Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς Σῆν *καὶ Ἰμαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσή μῆτηρ, καὶ Σαλώμη, ⁴¹ αἱ *καί, ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

⁴² Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν Παρασκευὴ, ὃ ἐστὶ ἡ προσάββατον, ⁴³ Σῆλθεν Ἰωσήφ *ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτῆς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον, καὶ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ⁴⁴ Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτόν εἰ Σπάλα ἀπέθανε. ⁴⁵ Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδώρησατο τὸ *σῶμα τῷ Ἰωσήφ. ⁴⁶ Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, ἔκαθελὼν αὐτόν, ἐνείλησε τῇ σινδόνι, καὶ ἔκατέθηκεν αὐτόν ἐν Σμνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. ⁴⁷ Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία *Ἰωσή ἐθεώρουν ποῦ τίθεται.

16

¹ Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, *Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. ² Καὶ λίαν πρῶτῃ Στῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. ³ Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς, Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; ⁴ Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι *ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ

§ 15:34 μου | — PCK * 15:34 με εγκατελιπες | εγκατελιπες με ECM† NA SBL TH WH
 † 15:35 ιδου | ιδε ANT CT † 15:35 ηλιαν | ηλειαν WH § 15:36 εις | τις CT * 15:36
 και | — TH WH † 15:36 τε | — CT † 15:36 ηλιας | ηλειας WH § 15:38 απο | απ
 CT * 15:39 κραξας 96.5% | — ECM† NA SBL TH WH 0.4% † 15:39 ο ανθρωπος ουτος |
 ουτος ο ανθρωπος CT † 15:39 ην θεου | θεου ην ECM NA SBL WH § 15:40 ην | — CT
 * 15:40 και | — PCK † 15:40 μαρια | μαριαμ WH † 15:40 του | — CT § 15:40 ιωση
 | ιωσητος CT * 15:41 και 88.8% | — CT 3.6% † 15:42 ην παρασκευη | παρασκευη ην
 PCK † 15:42 προσαββατον | προς σαββατον BYZ § 15:43 ηλθεν | ελθων ANT CT PCK
 * 15:43 ο | — WH † 15:43 πιλατον | του πιλατον ECM† NA SBL | τον πειλατον TH WH
 † 15:44 πιλατος | πειλατος TH WH § 15:44 παλαι 97.8% | ηδη TH WH 1.5% * 15:45
 σωμα | πτωμα CT † 15:46 και | — CT † 15:46 κατεθηκεν 93.8% | εθηκεν ECM† NA
 SBL TH WH 4.6% § 15:46 μνημειω | μνηματι ECM* WH * 15:47 ιωση | η ιωσητος CT
 † 15:47 τιθεται | θειται CT * 16:1 μαρια | η μαρια WH † 16:1 ιακωβου | η του
 ιακωβου ANT BYZ ECM† NA SBL TH TR WH | η ιακωβου ECM* † 16:1 αυτον | του ιησουν

μέγας σφόδρα. ⁵ Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν. ⁶ Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρητὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. ⁷ Ἄλλ' ὑπάγετε, εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι Προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. ⁸ Καὶ †ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν *εἶπον, ἐφοβοῦντο †γάρ.†

⁹ Ἐκείνη ἡμέρᾳ *δὲ πρῶτῃ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρία τῇ Μαγδαληνῇ, †ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. ¹⁰ Ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι. ¹¹ †Κάκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῆ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν.

¹² Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. ¹³ Κάκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

¹⁴ Ἐπειὴ ἄπιστοι ἦσαν αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν †ἐγγεγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. ¹⁵ Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρῦξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. ¹⁶ Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. ¹⁷ Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν †ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι ἄσκηται· ¹⁸ *ὄφεις ἀροῦσι· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς †βλάβῃ· ἐπὶ ἄρρωστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἔξουσιν.

¹⁹ Ὁ μὲν οὖν †Κύριος, μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοῖς, ἄνεληφθη εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ. ²⁰ Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν

† 16:7 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 16:8 εξελθουσαι | εξελθουσαι ταχυ TR § 16:8 δε | γαρ ECM† NA SBL TH WH * 16:8 ειπον | ειπαν ECM NA SBL WH † 16:8 γαρ 99.6% | γαρ εξηγγειλαν μετα δε ταυτα και αυτος ο ιησους απο ανατολης και αχρι δυσεως εξαπεστειλε δι αυτων το ιερον και αφθαρτον κηρυγμα της αιωνιου σωτηριας (αμην ECM† NA SBL) ECM* WH 0.4% [Note: NA, SBL, and WH enclose this text with double brackets. WH includes this text after verse 20.] † 16:8 TH includes a scribal note that reads: εν τισι μεν των αντιγραφων εως ωδε πληρουται ο ευαγγελιστης εως ου και ευσεβιος ο παμφιλου εκανονισεν εν πολλοις δε και ταυτα φερεται. Variations of this note are found in 12 manuscripts (0.7%). The exact Greek text of TH is found in 2 manuscripts (0.1%). § 16:9 {include verses 9-20} 99.8% | {omit verses 9-20} 0.2% [Note: NA, SBL, and WH enclose this text with double brackets.] * 16:9 δε | δε ο ιησους PCK † 16:9 αφ | παρ CT † 16:11 κακεινοι | εκεινοι ECM* § 16:14 υστερον | υστερον δε NA SBL TH WH * 16:14 αυτοις | — ECM* † 16:14 εγγεγερμενον 88.9% | εγγεγερμενον εκ νεκρων WH 10.5% † 16:17 ταυτα παρακολουθησει 98% | ακολουθησει ταυτα ECM* TH WH 0.4% § 16:17 καιναις | — ECM* TH WH * 16:18 οφεις 97.2% | και εν ταις χερσιν οφεις ECM NA TH WH 2.2% † 16:18 βλαψη | βλαψει ANT TR † 16:19 κυριος 94.2% | κυριος ιησους NA SBL TH WH 5.3% § 16:19 ανεληφθη | ανελημφθη CT

λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. *Ἄμην.
Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ἰ΄ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.†

* **16:20** αμην 97.5% † — ECM† NA SBL WH 2.1% † **16:20** This scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

¹ Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, ² καθὼς παρέδωκαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρεταὶ γενόμενοι τοῦ λόγου, ³ ἔδοξε κάμοι, παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, ⁴ ἵνα ἐπιγνώσῃς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

⁵ Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου * τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἑφημερίας Ἀβιά· καὶ ἦ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρῶν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς † Ἐλισάβητ. ⁶ Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφοτέροι Σένωπιον τοῦ Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαίωμασι τοῦ Κυρίου ἀμεμπτοί. ⁷ Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι * ἡ Ἐλισάβητ ἦν στεῖρα, καὶ ἀμφοτέροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

⁸ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἑφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ Θεοῦ, ⁹ κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου. ¹⁰ Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος † ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. ¹¹ Ὁφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, ἐστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. ¹² Καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. ¹³ Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνὴ σου † Ἐλισάβητ γεννήσει υἱὸν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ * Ἰωάννην. ¹⁴ Καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ † γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται. ¹⁵ Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον † τοῦ Κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πῖνῃ, καὶ Πνεύματος Ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. ¹⁶ Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν· ¹⁷ καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει † Ἡλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἐτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. ¹⁸ Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; Ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνὴ μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. ¹⁹ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, Ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σε, καὶ εὐαγγελίσασθαι σοι ταῦτα. ²⁰ Καὶ ἰδού, ἔση σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.

* 1:5 του | — CT † 1:5 η γυνη αυτου | γυνη αυτω CT † 1:5 ελισαβητ | ελεισαβητ WH
 § 1:6 ενωπιον | εναντιον CT * 1:7 η ελισαβητ ην | ην η ελισαβητ NA SBL TH | ην η
 ελεισαβητ WH † 1:9 ιερατειας | ιερατιας WH † 1:10 ην του λαου | του λαου ην PCK
 TR § 1:13 ελισαβητ | ελεισαβητ WH * 1:13 ιωαννην | ιωαννην WH † 1:14 γεννησει
 | γενεσει CT † 1:15 του | — BYZ TH WH § 1:17 ηλιου | ηλεια TH WH

21 Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν *αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. 22 Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἤδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἐώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε κωφός. 23 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν †Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα 25 ὅτι Οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν *τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ †ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἣ ὄνομα †Ναζαρέτ, 27 πρὸς παρθένον ὀνομασθευμένην ἀνδρὶ, ἣ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου *Δαυίδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. 28 Καὶ εἰσελθὼν †ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν εἶπε, Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, †εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. 29 Ἡ δὲ ὀνομασθευμένη *διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. 30 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ, Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. 31 Καὶ ἰδοῦ, †συλληψὴ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον †Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. 34 Εἶπε δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον, Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ *γινώσκω; 35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ, Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ ἔγγενωμένον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ. 36 Καὶ ἰδοῦ, †Ἐλισάβετ ἡ συγγενὴς σου, καὶ αὐτὴ *συνειληφυῖα υἱὸν ἐν ἔγερει αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρα. 37 Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ †τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα. 38 Εἶπε δὲ Μαριάμ, Ἰδοῦ, ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν Σόρεινῃν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν *Ἐλισάβετ. 41 Καὶ ἐγένετο

* 1:21 αὐτον ἐν τῷ ναῷ | ἐν τῷ ναῷ αὐτον CT † 1:22 ἠδύνατο | ἐδύνατο CT † 1:24 ελισαβετ | ελεισαβετ WH § 1:25 ο | — CT * 1:25 το | — CT † 1:26 ὑπο | ἀπο CT † 1:26 ναζαρετ | ναζαρεθ NA SBL SCR § 1:27 μεμνηστευμενην | ἐμνηστευμενην CT * 1:27 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 1:28 ὁ ἀγγελος | — CT † 1:28 εὐλογημενη συ ἐν γυναιξίν | — CT § 1:29 ἰδουσα | — CT * 1:29 διεταραχθη ἐπι τῷ λογῷ αὐτοῦ | ἐπι τῷ λογῷ διεταραχθη CT † 1:31 συλληψη | συλλημψη CT † 1:32 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 1:34 ἐσται | ἐσται μοι ANT * 1:34 γινωσκω | γεινωσκω TH † 1:35 γεννωμενον | γεννωμενον ἐκ σου SCR † 1:36 ελισαβετ | ελεισαβετ WH § 1:36 συγγενης | συγγενις CT * 1:36 συνειληφουα | συνειληφεν CT † 1:36 γηρει | γηρα TR † 1:37 τῷ θεῷ | τοῦ θεοῦ CT § 1:39 ορεινην | ορινην WH * 1:40 ελισαβετ | ελεισαβετ WH

ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, ⁴² καὶ ἀνεφώνησε ὡφωῆ μεγάλη, καὶ εἶπεν, Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. ⁴³ Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρὸς *με; ⁴⁴ Ἴδου γάρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησε ἡ τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. ⁴⁵ Καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου.

⁴⁶ Καὶ εἶπε Μαριάμ,

Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον,

⁴⁷ καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτήρῳ μου.

⁴⁸ Ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινώσιν τῆς δούλης αὐτοῦ.

Ἴδου γάρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί.

⁴⁹ Ὅτι ἐποίησέ μοι ἡμεγαλεῖα ὁ δυνατός, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

⁵⁰ Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς ὡγενεῶν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

⁵¹ Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ·

διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν.

⁵² Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς,

⁵³ Πεινῶντας ἐπέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενούς.

⁵⁴ Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους,

⁵⁵ καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ *εἰς τὸν αἰῶνα.

⁵⁶ Ἔμεινε δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ἑπτὰ μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

⁵⁷ Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. ⁵⁸ Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. ⁵⁹ Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ὡγδόῃ ἡμέρᾳ, *ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον· καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. ⁶⁰ Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. ⁶¹ Καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν ὅτι Οὐδεὶς ἔστιν ἔν τῇ συγγενείᾳ σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. ⁶² Ἐνένευον

† 1:41 η ελισαβητ τον ασπασμον της μαριας | τον ασπασμον της μαριας η ελισαβητ NA SBL TH | τον ασπασμον της μαριας η ελεισαβητ WH † 1:41 ελισαβητ | ελεισαβητ WH § 1:42 φωνη | κραυγη CT * 1:43 με | εμε CT † 1:44 το βρεφος εν αγαλλιασει | εν αγαλλιασει το βρεφος CT TR † 1:49 μεγαλεια | μεγαλα CT § 1:50 γενεων | και γενεας CT * 1:55 εις τον αιωνα | εως αιωνος PCK † 1:56 ωσει | ως CT † 1:57 ελισαβητ | ελεισαβητ WH § 1:59 ογδοη ημερα | ημερα τη ογδοη CT * 1:59 ηλθον | ηλθαν WH † 1:60 ιωαννης | ιωανης WH † 1:61 ειπον | ειπαν CT § 1:61 εν τη συγγενεια | εκ της συγγενειας CT

δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι *αὐτόν. ⁶³ Καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψε, λέγων, †Ἰωάννης ‡ἐστὶ §τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἐθαύμασαν πάντες. ⁶⁴ Ἀνεώχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν. ⁶⁵ Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ *ὄρεινῃ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. ⁶⁶ Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες, Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; †Καὶ χεῖρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

⁶⁷ Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου, καὶ †προεφήτευσε, λέγων,

⁶⁸ Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ,

ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ,

⁶⁹ καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν

ἐν §τῷ οἴκῳ *Δαυὶδ †τοῦ παιδὸς αὐτοῦ—

⁷⁰ καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁγίων ‡τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ—

⁷¹ σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν,

καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν §μισούντων ἡμᾶς·

⁷² ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν,

καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ,

⁷³ ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν,

τοῦ δοῦναι ἡμῖν, ⁷⁴ ἀφόβως, ἐκ χειρὸς *τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας,

λατρεύειν αὐτῷ ⁷⁵ ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ

ἐνώπιον αὐτοῦ †πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν.

⁷⁶ Καὶ ‡σύ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ·

προπορεύσῃ γὰρ §πρὸ προσώπου Κυρίου ἐτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ·

⁷⁷ τοῦ δοῦναι γινῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ

ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν,

⁷⁸ διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν,

ἐν οἷς *ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους,

⁷⁹ ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις,

τοῦ κατευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

⁸⁰ Τὸ δὲ παιδίον ἠῤῥξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ.

2

¹ Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.

* **1:62** αυτον | αυτο CT † **1:63** ιωαννης | ιωανης WH ‡ **1:63** εστι | εσται PCK
 § **1:63** το | — NA SBL WH * **1:65** ορεινη | ορινη WH † **1:66** και | και γαρ CT ‡ **1:67**
 προεφητευσε | επροφητευσε CT § **1:69** τω | — CT * **1:69** δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ
 TH WH † **1:69** του | — CT ‡ **1:70** των | — CT § **1:71** μισουντων | μεισουντων TH
 * **1:74** των εχθρων ημων | εχθρων CT † **1:75** πασας τας ημερας της ζωης | πασαις
 ταις ημεραις CT ‡ **1:76** συ | συ δε CT § **1:76** προ προσωπου | ενωπιον CT * **1:78**
 επεσκεψατο | επισκεπεται CT

2 Αὕτη *ἡ ἀπογραφή πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηναίου. 3 Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἴδιαν πόλιν. 4 Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως †Ναζαρέτ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν §Δαυίδ, ἣτις καλεῖται Βηθλέεμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριάς *Δαυίδ, 5 ἀπογράψασθαι σὺν Μαριάμ τῇ †μεμνηστευμένη αὐτῷ γυναικί, οὖση †ἐγκύω. 6 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν. 7 Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτόν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν §τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρα τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. 9 Καὶ *ἰδοῦ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. 10 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοῦ γάρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ. 11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἔστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει †Δαυίδ. 12 Καὶ τοῦτο ὑμῖν †τὸ σημεῖον· εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, §κείμενον ἐν *φάτνῃ. 13 Καὶ †ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανοῦ, αἰνοῦντων τὸν Θεόν, καὶ λεγόντων,

14 Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ,
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη·
ἐν ἀνθρώποις †εὐδοκία.

15 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, §καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες *εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν δι' ἑὸς Βηθλέεμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. 16 Καὶ †ἦλθον σπεύσαντες, καὶ †ἀνεῦρον τὴν τε Μαριάμ καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. 17 Ἰδόντες δὲ §διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. 18 Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς. 19 Ἡ δὲ *Μαριάμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα, †συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 20 Καὶ †ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

* 2:2 η | — CT † 2:3 ιδιαν | εαυτου CT † 2:4 ναζαρετ | ναζαρεθ NA SBL SCR § 2:4 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 2:4 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 2:5 μεμνηστευμενη αυτω γυναικι | εμνηστευμενη αυτω CT † 2:5 εγκωω | ευκωω TH WH § 2:7 τη | — CT * 2:9 ιδου | — CT † 2:11 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 2:12 το | — WH § 2:12 κειμενον | και κειμενον CT * 2:12 φατνη | τη φατνη TR † 2:13 εξαιφνης | εξεφνης WH † 2:14 ευδοκια 98.8% | ευδοκιας CT 0.4% § 2:15 και οι ανθρωποι 97% | — CT 1.2% * 2:15 ειπον | ελαλουν CT † 2:16 ηλθον | ηλθαν CT † 2:16 ανευρον | ανευραν NA SBL WH § 2:17 διεγνωρισαν | εγνωρισαν CT * 2:19 μαριαμ | μαρια SBL TH WH † 2:19 συμβαλλουσα | συνβαλλουσα WH † 2:20 υπεστρεψαν | επεστρεψαν TR

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν *αὐτόν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ ἔσθληθῆναι αὐτόν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ †αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον ΣΜωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι τῷ Κυρίῳ— 23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου ὅτι Πᾶν ἄρσεν διανοίγει μῆτραν ἁγίου τῷ Κυρίῳ κληθήσεται— 24 καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν *νόμῳ Κυρίου, Ζεῦχος τρυγόνων ἢ δύο †νεοσσούς περιστερῶν.

25 Καὶ ἰδοὺ, †ἦν ἄνθρωπος ἐν ΣἹερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα *Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ Πνεῦμα †ἦν Ἁγίου ἐπ' αὐτόν. 26 Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν †ἦ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου. 27 Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, 28 καὶ αὐτὸς ἐδέξατο ἑαυτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας *αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεόν, καὶ εἶπε,

29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,
κατὰ τὸ ρῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ·

30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου,

31 ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν·

32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν,
καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.

33 Καὶ ἦν †Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. 34 Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς †Συμεών, καὶ εἶπε πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ, Ἰδοὺ, οὗτος κεῖται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον· 35 καὶ σοῦ ἑδὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία· ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ— αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα *ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς †παρθενίας αὐτῆς, 37 καὶ †αὕτη χήρα ἑως ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων—ἡ οὐκ ἀφίστατο *ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείας καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. 38 Καὶ †αὕτη αὐτῇ τῇ

§ 2:21 ημεραι | αι ημεραι ANT * 2:21 αυτον | το παιδιον ANT TR † 2:21 συλληφθησαι | συλλημφθησαι CT † 2:22 αυτων | αυτης SCR § 2:22 μωσεως | μωυσεως ANT CT * 2:24 νομω | τω νομω CT † 2:24 νεοσσους | νοσσοους CT † 2:25 ην ανθρωπος | ανθρωπος ην CT § 2:25 ιερουσαλημ | ιεροσολυμοις ANT * 2:25 συμεων | σιμεων SCR † 2:25 ην αγιον | αγιον ην TR † 2:26 η | η αν NA SBL WH | αν TH § 2:28 αυτο | αυτον ANT * 2:28 αυτου | — CT † 2:33 ιωσηφ και η μητηρ αυτου 96.1% | ο πατηρ αυτου και η μητηρ CT 0.5% † 2:34 συμεων | σιμεων SCR § 2:35 δε | — WH * 2:36 ετη μετα ανδρος | μετα ανδρος ετη CT † 2:36 παρθενιας | παρθενειας TH † 2:37 αυτη | αυτη ANT CT HF PCK § 2:37 ως | εως CT * 2:37 απο | — CT † 2:38 αυτη | — CT

ώρα ἐπιστᾶσα ἀνωμολογεῖτο τῷ †Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν §ἐν Ἱερουσαλήμ.

³⁹ Καὶ ὡς ἐτέλεσαν *ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς †τὴν πόλιν δέσων *Ναζαρέτ. ⁴⁰ Τὸ δὲ παιδίον ἠΰξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο †πνεύματι, πληροῦμενον †σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' ὧ. ⁴¹ Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλήμ τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα. ⁴² Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, *ἀναβάντων αὐτῶν †εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, ⁴³ καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοῦ, ὑπέμεινε Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ †ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. ⁴⁴ νομίσαντες δὲ αὐτὸν §ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδόν, καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς *συγγενέσι καὶ †ἐν τοῖς γνωστοῖς. ⁴⁵ καὶ μὴ εὐρόντες †αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, §ζητοῦντες αὐτόν. ⁴⁶ Καὶ ἐγένετο, *μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὔρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. ⁴⁷ Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. ⁴⁸ Καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν· καὶ †πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε, Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; Ἰδού, ὁ πατήρ σου †κάγῳ ὀδυνώμενος §ζητοῦμέν σε. ⁴⁹ Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; Οὐκ ἤδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναι με; ⁵⁰ Καὶ αὐτοὶ οὐκ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. ⁵¹ Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς *Ναζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα †ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

⁵² Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε †σοφία καὶ ἡλικία, καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

3

¹ Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου *Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ †τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ †τετραρχοῦντος τῆς Ἰουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας,

† 2:38 κυριω | θεω CT § 2:38 εν | — CT * 2:39 απαντα | παντα CT † 2:39 υπεστρεψαν | επεστρεψαν CT † 2:39 την | — CT § 2:39 εαυτων | αυτων TR * 2:39 ναζαρετ | ναζαρεθ NA SBL SCR TH † 2:40 πνευματι | — CT † 2:40 σοφιας | σοφια CT § 2:40 αυτο | αυτω PCK * 2:42 αναβαντων | αναβαινοντων CT † 2:42 εις ιεροσολυμα | — CT † 2:43 εγνω ιωσηφ και η μητηρ | εγνωσαν οι γονεις CT § 2:44 εν τη συνοδια ειναι | ειναι εν τη συνοδια CT * 2:44 συγγενει | συγγενεσει CT † 2:44 εν | — CT † 2:45 αυτον | — CT § 2:45 ζητουντες | αναζητουντες CT * 2:46 μεθ | μετα CT † 2:48 προς αυτον η μητηρ αυτου ειπε | ειπε προς αυτον η μητηρ αυτου CT † 2:48 καγω | και εγω SBL WH § 2:48 εζητουμεν | ζητουμεν WH * 2:51 ναζαρετ | ναζαρεθ NA SBL SCR TH † 2:51 ταυτα | — NA TH WH † 2:52 σοφια | εν τη σοφια NA | τη σοφια WH * 3:1 πιλατου | πειλατου TH WH † 3:1 τετραρχουντος | τετραρχουντος NA SBL WH † 3:1 τετραρχουντος | τετραρχουντος NA SBL WH

καὶ Λυσανίου τῆς Σάβιληνῆς *τετραρχοῦντος, ² ἐπὶ ἱεραρχεῶς Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Σίῳάννην τὸν *Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. ³ Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· ⁴ ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, †λέγοντος,

Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου·
 εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
⁵ Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται,
 καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται·
 καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς δευθεῖαν,
 καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας·
⁶ καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ.

⁷ Ἐλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; ⁸ Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ⁹ Ἦδη δὲ καὶ ἡ ἀξίγη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

¹⁰ Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες, Τί οὖν *ποιήσομεν; ¹¹ Ἀποκριθεὶς δὲ †λέγει αὐτοῖς, Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. ¹² Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι †βαπτισθῆναι, καὶ Σεῖπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, τί *ποιήσομεν; ¹³ Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. ¹⁴ Ἐπηρώτων δὲ αὐτόν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες, †Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπε †πρὸς αὐτούς, Μηδένα Σδιασεῖσητε, μηδὲ συκοφαντήσητε· καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.

¹⁵ Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ *Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἶη ὁ Χριστός, ¹⁶ ἀπεκρίνατο τὸ Ἰωάννης, ἅπασι λέγων, Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ πυρί· ¹⁷ οὗ τὸ πτόον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ,

§ 3:1 αβιληνης | αβειληνης WH * 3:1 τετραρχουντος | τετραρχουντος NA SBL WH † 3:2 επι | επ ANT TR † 3:2 αρχιερεως | αρχιερεων TR § 3:2 ιωαννην | ιωαννη WH * 3:2 ζαχαριου | του ζαχαριου TR † 3:3 την | — SBL TH WH † 3:4 λεγοντος | — CT § 3:5 ευθειαν | ευθειας WH * 3:10 ποιησομεν | ποιησωμεν CT HF † 3:11 λεγει | ελεγεν CT † 3:12 βαπτισθηναι | βαπτισθηναι υπ αυτου PCK § 3:12 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 3:12 ποιησομεν | ποιησωμεν CT HF † 3:14 και ημεις τι ποιησομεν | και ημεις τι ποιησωμεν HF | τι ποιησωμεν και ημεις CT † 3:14 προς αυτους | αυτοις CT § 3:14 διασεισητε μηδε συκοφαντησητε | συκοφαντησητε μηδε διασεισητε ANT * 3:15 ιωαννου | ιωανου WH † 3:16 ο ιωαννης απασι λεγων | λεγων πασιν ο ιωαννης NA SBL TH | λεγων πασιν ο ιωαννης WH

‡καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο ὁ λαόν· 19 ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ *τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ’ αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, 20 προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, ‡καὶ κατέκλεισε τὸν Σῖϊωάννην ἐν *τῇ φυλακῇ.

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου, ἀνεωχθῆναι τὸν οὐρανόν, 22 καὶ καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον σωματικῶ εἶδει ὥσει περιστερὰν ἐπ’ αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, ‡λέγουσαν, Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ Σεδύοκησα.

23 Καὶ αὐτὸς ἦν *ὁ Ἰησοῦς ὥσει ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὧν— ‡ὡς ἐνομιζετο—υἱὸς Ἰωσήφ, τοῦ ὙἩλί, 24 τοῦ *Ματθᾶτ, τοῦ †Λευί, τοῦ †Μελχί, τοῦ †Ἰαννά, τοῦ Ἰωσήφ, 25 τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἀμῶς, τοῦ Ναοῦμ, τοῦ *Ἐσλί, τοῦ Ναγγαί, 26 τοῦ Μαᾶθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ †Σεμεῖ, τοῦ †Ἰωσήφ, τοῦ †Ἰούδα, 27 τοῦ *Ἰωανάν, τοῦ Ῥησά, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ †Νηρί, 28 τοῦ †Μελχί, τοῦ ὙἸδδί, τοῦ Κωσάμ, τοῦ *Ἐλμωδάμ, τοῦ Ἡρ, 29 τοῦ †Ἰωσή, τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ †Ἰωρείμ, τοῦ †Ματθᾶτ, τοῦ *Λευί, 30 τοῦ †Συμεῶν, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ †Ἰωανάν, τοῦ ὙἩλιακεῖμ, 31 τοῦ Μελεᾶ, τοῦ *Μαῖναν, τοῦ Ματταθά, τοῦ †Ναθάν, τοῦ †Δαυίδ, 32 τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ ὙἸβηδ, τοῦ *Βοόζ, τοῦ †Σαλμών, τοῦ Ναασσών, 33 τοῦ †Ἀμιναδάβ, τοῦ ὙἸράμ, τοῦ *Ἐσρώμ, τοῦ Φαρές, τοῦ Ἰούδα, 34 τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ †Θάρα, τοῦ Ναχώρ, 35 τοῦ †Σερούχ, τοῦ ὙἸραγαῦ, τοῦ *Φάλεγ, τοῦ Ἐβέρ, τοῦ Σαλά, 36 τοῦ †Καῖναν, τοῦ Ἀρφαζάδ, τοῦ Σῆμ,

‡ 3:17 και διακαθαριει ... συναξει | διακαθαραι ... συναγαγειν CT § 3:18 τον λαον | τω λαω PCK * 3:19 τετραρχης | τετρααρχης NA SBL WH † 3:19 του | φιλιππου του TR † 3:20 και | — TH WH § 3:20 ιωαννην | ιωανην WH * 3:20 τη | — CT † 3:22 ωσει | ως CT † 3:22 λεγουσαν | — CT § 3:22 ευδοκησα | ηυδοκησα TR * 3:23 ο | — CT † 3:23 ωσει ετων τριακοντα αρχομενος | αρχομενος ωσει ετων τριακοντα CT † 3:23 ως ενομιζετο υιος | υιος ως ενομιζετο CT § 3:23 ηλι | ηλει PCK TH | ηλι NA SBL TR | ηλει WH * 3:24 ματθατ | ματθαν ANT PCK | μαθθατ NA SBL † 3:24 λευι | λευει TH WH † 3:24 μελχι | μελχει TH WH § 3:24 ιαννα | ιωαννα ANT | ιανναι CT * 3:25 εσλι | εσλιμ ANT | εσλει TH WH † 3:26 σεμει | σεμει BYZ HF | σεμευ ANT | σεμειν NA SBL | σεμειν TH WH † 3:26 ιωσηφ | ιωσηχ ANT CT § 3:26 ιουδα | ιωδα ANT CT * 3:27 ιωαναν | ιωαννα BYZ TR | ιωανναν ANT PCK † 3:27 νηρι | νηρει TH WH † 3:28 μελχι | μελχει TH WH § 3:28 αδδι | αδδει TH WH * 3:28 ελμωδαμ | ελμαδαμ CT † 3:29 ιωση | ιησου CT † 3:29 ιωρειμ | ιωριμ NA SBL § 3:29 ματθατ | μαθθατ CT * 3:29 λευι | λευει TH WH † 3:30 συμεων | σιμεων SCR † 3:30 ιωναν | ιωναμ CT PCK | ιωνα ANT § 3:30 ελιακειμ | ελιακιμ NA SBL * 3:31 μαιναν | μεναμ SCR | μεννα CT † 3:31 ναθαν | ναθαμ CT † 3:31 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 3:32 ωβηδ | ιωβηδ NA TH | ιωβηλ SBL WH * 3:32 βοοζ | βοος CT † 3:32 σαλμων | σαλα CT † 3:33 αμιναδαβ | αμιναδαβ του αδμιν NA SBL | αμιναδαβ του αδμειν TH | αδμειν WH § 3:33 αραμ | αραμ του ιωραμ ANT BYZ HF PCK | αρνι NA SBL | αρνει TH WH * 3:33 εσρωμ | εσρων WH † 3:34 θαρα | θαρρα BYZ HF PCK † 3:35 σερουχ

τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, ³⁷ τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ Ἐνώχ, τοῦ Ἰαρέδ, τοῦ Μαλελεήλ, τοῦ Σκαϊνάν, ³⁸ τοῦ Ἐνώς, τοῦ Σήθ, τοῦ Ἀδάμ, τοῦ Θεοῦ.

4

¹ Ἰησοῦς δὲ *Πνεύματος Ἁγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἦγετο ἐν τῷ πνεύματι ἵεις τὴν ἔρημον, ² ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, Ἕσπερον ἐπέινασε. ³ *Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπέ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. ⁴ Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, Ἰλέγων, Γέγραπται ὅτι Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, *ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ. ⁵ Καὶ ἀναγαγὼν αὐτόν ἰὸ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. ⁶ Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ ἔξω ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν. ⁷ Σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον Σέμου, ἔσται *σοῦ ἱπᾶσα. ⁸ Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Σ' Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· *γέγραπται,

ἸΠροσκυνήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου,
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

⁹ ἸΚαὶ ἠγαγεν αὐτόν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔστησεν *αὐτόν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω. ¹⁰ γέγραπται γὰρ ὅτι

Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ,
τοῦ διαφυλάξαι σε·

¹¹ Ἰκαί,

Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε,
μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

† 3:37 ιαρεδ | ιαρετ CT § 3:37 καιναν | καιναμ NA SBL WH * 4:1 πνευματος αγιου πληρης | πληρης πνευματος αγιου ANT CT PCK † 4:1 εις την ερημον | εν τη ερημω CT † 4:2 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT § 4:2 υστερον | — CT * 4:3 και ειπεν | ειπε δε CT † 4:4 ιησους προς αυτον | ο ιησους προς αυτον ANT | προς αυτον ο ιησους CT † 4:4 λεγων | — CT § 4:4 ανθρωπος | ο ανθρωπος BYZ CT TR * 4:4 αλλ επι παντι ρηματι θεου 89.7% | αλλ επι παντι ρηματι εκπορευομενω δια στοματος θεου ANT 7.2% | — CT 0.4% † 4:5 ο διαβολος εις ορος υψηλον | — CT † 4:6 εαν | αν SBL TH WH § 4:7 εμου | μου ANT TR * 4:7 σου | σοι PCK † 4:7 πασα | παντα TR † 4:8 αυτω ειπεν ο ιησους | ο ιησους ειπεν αυτω NA SBL WH § 4:8 υπαγε οπισω μου σατανα | — CT * 4:8 γεγραπται | γεγραπται γαρ ANT TR † 4:8 προσκυνησεις κυριον τον θεον σου | κυριον τον θεον σου προσκυνησεις ANT CT † 4:9 και ηγαγεν | ηγαγε δε CT § 4:9 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα ANT * 4:9 αυτον | — CT † 4:9 υιος | ο υιος TR † 4:11 και | και οτι ANT CT TR

12 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Εἴρηται, Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου. 13 Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. 15 Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

16 Καὶ ἦλθεν εἰς Στὴν *Ναζαρέτ, οὗ ἦν τεθραμμένος· καὶ εἰσῆλθε, κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. 17 Καὶ ἐπέδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἰησαίου τοῦ προφήτου. Καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, εὔρε τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον,

18 Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ,

οὗ δέεικεν ἔχρισέ με

*εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς·

ἀπέσταλκέ με ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν·

κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεςιν,

καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν,

ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει,

19 κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν.

20 Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ πάντων †ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ.

21 Ἦρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσίν ὑμῶν. 22 Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, Ὁυχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ;

23 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα *ἐν τῇ Ἰκαπερναοῦμ, ποιήσον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 Εἶπε δέ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.

25 Ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις †Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς δὲ ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο *λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν· 26 καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη †Ἡλίας, εἰ μὴ εἰς †Σάρεπτα τῆς Σιδωνος πρὸς γυναῖκα χήραν. 27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν *ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ· καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ

§ 4:16 την | — CT * 4:16 ναζαρετ | ναζαρεθ SCR | ναζαρα CT † 4:17 ησαιου

του προφητου | του προφητου ησαιου CT † 4:17 αναπτυξας | ανοιξας WH § 4:18

εινεκεν | ενεκεν TR * 4:18 ευαγγελισασθαι | ευαγγελιζεσθαι TR † 4:18 ιασασθαι

τους συντετριμμενους την καρδιαν | — CT † 4:20 εν τη συναγωγη οι οφθαλμοι | οι

οφθαλμοι εν τη συναγωγη CT § 4:22 ουχ ουτος εστιν ο υιος ιωσηφ | ουχι υιος εστιν

ιωσηφ ουτος CT * 4:23 εν τη | εις την CT † 4:23 καπερναουμ | καφαρναουμ CT

† 4:25 ηλιου | ηλειου WH § 4:25 επι | — WH * 4:25 λιμος | λειμος TH † 4:26

ηλιας | ηλειας TH WH † 4:26 σαρεπτα | σαραπτα ANT § 4:26 σιδωνος | σιδωνιας

ANT CT * 4:27 επι ελισσαιου του προφητου εν τω ισραηλ | επι ελισσαιου του προφητου

εν τω ισραηλ ANT | εν τω ισραηλ επι ελισσαιου του προφητου CT

μη ἴΝεεμὰν ὁ Σύρος. ²⁸ Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα, ²⁹ καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ἱόφρυος τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις δαυτῶν ὠκοδόμητο, * εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν. ³⁰ Αὐτοὶ δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

³¹ Καὶ κατήλθεν εἰς ἸΚαπερναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι. ³² Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. ³³ Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλη, ³⁴ ἱλέγων, Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; Ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; Οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ. ³⁵ Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἄπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάβαν αὐτόν. ³⁶ Καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, Τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται; ³⁷ Καὶ ἐξεπορεύετο ἡχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

³⁸ Ἀναστὰς δὲ ἔκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος· ἱπενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. ³⁹ Καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρηῖμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

⁴⁰ Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, δπάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας * ἐπιθεῖς ἔθεράπευσεν αὐτούς. ⁴¹ Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, ἱκράζοντα καὶ λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ δὸ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ἤδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

⁴² Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι * ἐπεζήτουν αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτόν τοῦ μη πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. ⁴³ Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὅτι Καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι ἱεῖς τοῦτο ἱἀπέσταλμαι. ⁴⁴ Καὶ ἦν κηρύσσων δὲν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.

5

¹ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ * τοῦ ἀκούειν

† 4:27 νεεμαν | ναιμαν CT † 4:29 οφρυος | της οφρυος TR § 4:29 αυτων ωκοδομητο | ωκοδομητο αυτων CT * 4:29 εις το | ωστε CT † 4:31 καπερναοιμ | καφαρναοιμ CT † 4:34 λεγων | — CT § 4:35 εξ | απ CT * 4:35 μεσον | το μεσον ANT CT TR † 4:38 εκ | απο CT † 4:38 πενθερα | η πενθερα TR § 4:40 παντες | απαντες NA SBL WH * 4:40 επιθεις | επιτιθεις ANT CT † 4:40 εθεραπευσεν | εθεραπευεν CT † 4:41 κραζοντα | κραυγαζοντα ANT BYZ NA SBL § 4:41 ο χριστος | — CT * 4:42 επεζητουν | εζητουν PCK TR † 4:43 εις | επι CT † 4:43 απεσταλμαι | απεσταλην CT § 4:44 εν ταις συναγωγαῖς της γαλιλαιας 92.8% | εις τας συναγωγας της ιουδαιας CT 0.8% | εις τας συναγωγας της γαλιλαιας ANT 0.7% * 5:1 του | και CT

τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτοὺς ἦν ἐστῶς ἵπαρὰ τὴν λίμνην
 †Γεννησαρέτ· ² καὶ εἶδε ὁ δύο πλοῖα ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ
 δὲ *ἀλιεῖς ἱαποβάντες ἀπ' αὐτῶν †ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. ³ Ἐμβὰς
 δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν ὁ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ
 τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον. *Καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ
 πλοίου τοὺς ὄχλους. ⁴ Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν
 Σίμωνα, Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν
 εἰς ἄγραν. ⁵ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν †αὐτῷ, Ἐπιστάτα, δι'
 ὅλης ὁ νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί
 σου χαλάσω *τὸ δίκτυον. ⁶ Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν
 †πληθος ἰχθύων πολὺ· †διερρήγνυτο δὲ ὁ δίκτυον αὐτῶν· ⁷ καὶ
 κατένευσαν τοῖς μετόχοις *τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας
 συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον καὶ ἐπλησαν ἀμφοτέρω τὰ πλοῖα,
 ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ⁸ Ἴδων δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς
 γόνασιν †Ἰησοῦ, λέγων, Ἐξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι,
 Κύριε. ⁹ Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντα τοὺς σὺν αὐτῷ,
 ἐπὶ τῇ ἄγρα τῶν ἰχθύων ὅτι συνέλαβον· ¹⁰ ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον
 καὶ *Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἱ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ
 εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπου
 ἔσῃ ζωγρῶν. ¹¹ Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες
 †ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

¹² Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοῦ,
 ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ὁ καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον,
 ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθάρισαι.
¹³ Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ, *εἰπὼν, Θέλω, καθάρισθητι.
 Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. ¹⁴ Καὶ αὐτοὺς παρήγγειλεν
 αὐτῷ μηδεὶς εἰπεῖν· †ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ
 †προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε ὁ Μωσῆς,
 εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ¹⁵ Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ·
 καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι *ὑπ'
 αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. ¹⁶ Αὐτοὺς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν
 ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.

¹⁷ Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτοὺς ἦν διδάσκων·
 καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἱ ἦσαν
 ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ

† 5:1 παρα | περι PCK † 5:1 γεννησαρετ | γεννησαρετ PCK § 5:2 δυο πλοια | πλοια δυο
 WH * 5:2 αλιεις | αλειεις TH WH † 5:2 αποβαντες απ αυτων | απ αυτων αποβαντες
 CT † 5:2 απεπλυναν | επλυνον CT § 5:3 του | — CT * 5:3 και καθισας εδιδασκεν εκ
 του πλοιου | καθισας δε εκ του πλοιου εδιδασκε CT † 5:5 ο | — CT † 5:5 αυτω | — CT
 § 5:5 της | — CT * 5:5 το δικτυον | τα δικτυα CT † 5:6 πληθος ιχθυων | ιχθυων
 πληθος TR † 5:6 διερρηγνυτο | διερρησseto NA SBL TH | διερρησseto WH § 5:6 το
 δικτυον | τα δικτυα CT * 5:7 τοις | — CT † 5:7 ηλθον | ηλθαν WH † 5:8 ιησου |
 του ιησου TR § 5:9 η | ων NA SBL WH * 5:10 ιωαννην | ιωαννην WH † 5:10 ο |
 — WH † 5:11 απαντα | παντα CT § 5:12 και ιδων | ιδων δε NA WH * 5:13 ειπων
 | λεγων NA TH WH † 5:14 αλλα | αλλ NA²⁸ † 5:14 προσενεγκε | προσενεγκα PCK
 § 5:14 μωσης | μωυσης ANT CT * 5:15 υπ αυτου | — CT

Ἱερουσαλήμ· καὶ δύνάμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι τὸ αὐτούς. ¹⁸ Καὶ ἰδοῦ, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτησαν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ ἑθεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. ¹⁹ καὶ μὴ εὐρόντες *ποιᾶς εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. ²⁰ Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν τὸ αὐτῷ, Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. ²¹ Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες, Τίς ἐστὶν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύναται ἑαφέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ Θεός; ²² Ἐπιγνούς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ²³ Τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, *Ἐγειραι καὶ περιπάτει; ²⁴ Ἴνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἔξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας—εἶπε τῷ παραλελυμένῳ—Σοὶ λέγω, ἔγειραι, καὶ ἄρας τὸ σκλινιδίον σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. ²⁵ Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' *ὃ κατέκειτο, ἀπήλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν. ²⁶ Καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες ὅτι ἴεῖδομεν παράδοξα σήμερον.

²⁷ Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο τελώνην, ὀνόματι Λευί, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. ²⁸ Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

²⁹ Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην Λευὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολὺς, καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. ³⁰ Καὶ ἐγόγγυζον οἱ Σγραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, Διὰ τί μετὰ *τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; ³¹ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς, Οὐ χρειᾶν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἄλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. ³² Οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

³³ Οἱ δὲ Σεῖπον πρὸς αὐτόν, *Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσι πυκνά, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν; ³⁴ Ὁ ἔδὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος

† 5:17 αὐτους 98.4% | αὐτον CT 0.9% † 5:18 κλινης | κλεινης TH § 5:18 θειναι | θειναι αὐτον NA WH * 5:19 ποιας | πως PCK | δια ποιας TR † 5:19 κλινιδιω | κλεινιδιω TH † 5:20 αὐτω | — CT § 5:21 αφειναι αμαρτιας | αμαρτιας αφειναι CT * 5:23 εγειραι | εγειρε ANT CT † 5:24 εξουσιαν εχει ο υιος του ανθρωπου | ο υιος του ανθρωπου εξουσιαν εχει CT † 5:24 εγειραι | εγειρε ANT CT § 5:24 κλινιδιον | κλεινιδιον TH * 5:25 ο | ω PCK TR † 5:26 ειδομεν | ειδαμεν WH † 5:27 λευιν | λευειν TH WH § 5:28 απαντα | παντα CT * 5:28 ηκολουθησεν | ηκολουθει CT † 5:29 λευις | ο λευις TR | λευεις TH WH † 5:29 τελωνων πολυς | πολυς τελωνων CT § 5:30 γραμματεις αυτων και οι φαρισαιοι | φαρισαιοι και οι γραμματεις αυτων CT * 5:30 των | — BYZ TR † 5:31 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 5:32 αλλα | αλλ NA²⁸ § 5:33 ειπον | ειπαں CT * 5:33 δια τι | — CT † 5:33 ιωαννου | ιωανου WH † 5:34 δε | δε ιησους NA TH WH

μετ' αὐτῶν ἐστὶ ποιῆσαι ὁ νυμφίος, τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. ³⁶ Ἐλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Οὐδεὶς ἐπιβλήμα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. ³⁷ Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ ἴνυος οἶνος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται. ³⁸ Ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον, ἡκαὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται. ³⁹ Καὶ οὐδεὶς πῶν παλαιὸν εὐθέως θέλει νέον· λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.

6

¹ Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρῶτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχους, καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσί. ² Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι; ³ Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε, ὃ ἐποίησε Δαυὶδ, ὅποτε ἐπέινασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; ⁴ Ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὐδ' οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; ⁵ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

⁶ Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. ⁷ Παρετήρουν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ τὸν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει· ἵνα εὕρωσι ἡκατηγορίαν αὐτοῦ. ⁸ Αὐτὸς δὲ ἤδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἐγείραι, καὶ στήθι εἰς τὸ μέσον. Ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. ⁹ Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς τι, Ἐξεστι στοῖς σάββασι ἀγαθοποιῆσαι ἢ

§ 5:34 νηστευειν | νηστευσαι CT * 5:35 και | — PCK † 5:36 ιματιου καινου | απο ιματιου καινου σχισας CT † 5:36 σχιζει | σχισει ANT CT § 5:36 συμφωνει | συμφωνησει CT * 5:36 το | επιβλημα το TR | το επιβλημα το ANT CT † 5:37 νεος οινος | οινος ο νεος ANT CT † 5:38 αλλα | αλλ NA²⁸ § 5:38 και αμφοτεροι συντηρουνται 96.8% | — CT 1.1% * 5:39 και | — TH WH † 5:39 ευθεως | — CT † 5:39 χρηστοτερος | χρηστος CT * 6:1 δευτεροπρωτω 91.1% | — CT 1.6% † 6:1 των | — CT † 6:1 τους σταχους και ησθιον | και ησθιον τους σταχους CT § 6:2 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 6:2 αυτοις | — CT † 6:2 ποιειν εν | — CT † 6:3 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 6:3 οποτε | οτε NA TH WH * 6:3 οντες | — TH WH † 6:4 ελαβε και | λαβων CT † 6:4 και | — CT § 6:5 οτι | — CT * 6:5 ο υιος του ανθρωπου και του σαββατου | του σαββατου ο υιος του ανθρωπου CT † 6:6 και | — CT † 6:6 εκει ανθρωπος | ανθρωπος εκει CT § 6:7 παρετηρουν | παρετηρουντο CT * 6:7 δε | δε αυτον NA TH TR WH † 6:7 εν | — PCK † 6:7 θεραπευσει | θεραπευει NA SBL WH § 6:7 κατηγοριαν | κατηγορειν CT * 6:8 και ειπε | ειπε δε CT † 6:8 ανθρωπω | ανδρι CT † 6:8 εγειραι | εγειρε ANT CT § 6:8 ο δε | και CT * 6:9 ουν | δε CT † 6:9 επερωτησω | επερωτω CT † 6:9 τι | ει CT § 6:9 τοις σαββασι | το σαββατω CT

κακοποιῆσαι; Ψυχὴν σῶσαι ἢ *ἀποκτεῖναι; ¹⁰ Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτούς, εἶπεν ταύτῳ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. Ὁ δὲ †ἐποίησε καὶ ὧκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ *ὕγιης ὡς ἡ ἄλλη. ¹¹ Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν †ποιήσκειαν τῷ Ἰησοῦ.

¹² Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις †ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ. ¹³ Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε, ¹⁴ Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασε Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ὑάκωβον καὶ *Ἰωάννην, †Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον, ¹⁵ †Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ὑάκωβον *τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτὴν, ¹⁶ †Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν †Ἰσκαριώτην, ὃς ὧκαὶ ἐγένετο προδότης.

¹⁷ Καὶ καταβάς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ *ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ †Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν. ¹⁸ καὶ οἱ †ὄχλούμενοι ὧπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, *καὶ ἐθεραπεύοντο. ¹⁹ Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος †ἐζήτηι ἄπτεσθαι αὐτοῦ· ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἴατο πάντας.

²⁰ Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγε,

Μακάριοι οἱ πτωχοί,

ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

²¹ Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν,

ὅτι χορτασθήσεσθε.

Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν,

ὅτι γελάσετε.

²² Μακάριοί ἐστε, ὅταν †μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὄνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ²³ Ὑχάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γάρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ *ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

* 6:9 αποκτείνει | ἀπολεσεῖ CT TR † 6:10 αὐτῷ | τῷ ἀνθρώπῳ TR † 6:10 ἐποίησε | ἐποίησεν οὕτω PCK TR § 6:10 ἀποκατεστάθη | ἀπεκατεστάθη CT * 6:10 ὑγιης ὡς ἡ ἄλλη | ὡς ἡ ἄλλη ANT | — CT † 6:11 ποιήσκειαν | ποιήσκειεν CT † 6:12 ἐξηλθεν | ἐξεληθεν αὐτὸν CT § 6:14 ἰακωβον | καὶ ἰακωβον CT * 6:14 ἰωαννην | ἰωαννην WH † 6:14 φιλιππον | καὶ φιλιππον CT † 6:15 ματθαιον | καὶ ματθαιον CT § 6:15 ἰακωβον | καὶ ἰακωβον CT * 6:15 τὸν τοῦ | — CT † 6:16 ἰουδαν | καὶ ἰουδαν CT † 6:16 ἰσκαριωτην | ἰσκαριωθ CT § 6:16 καὶ | — CT * 6:17 οχλος | οχλος πολυς CT † 6:17 σιδωνος | σειδωνος TH † 6:18 οχλουμενοι | ενοχλουμενοι CT § 6:18 ὑπο | ἀπο ANT BYZ CT * 6:18 καὶ | — CT † 6:19 ἐζητει | ἐζητουν CT † 6:22 μισησωσιν | μεισησωσιν TH § 6:23 χαρητε | χαιρετε TR * 6:23 ταυτα | τα αὐτα ANT CT

24 Πλήν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις,
ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.

25 Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἔμπεπλησμένοι,
ὅτι πεινάσετε.

Οὐαὶ ἡμῖν, οἱ γελῶντες νῦν,
ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.

26 Ὡσαύτως ὅταν *καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν †οἱ ἄνθρωποι· κατὰ †ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

27 Ἄλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς *μισοῦσιν ὑμᾶς, 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους †ὑμῖν, †προσεύχεσθε ὕπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. 29 Τῷ τύποντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσης.

30 Παντὶ *δὲ τῷ αἰτούντί σε δίδου· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. 31 Καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, †καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. 32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; Καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. 33 †Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; Καὶ ὅμως οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι.

34 Καὶ ἐὰν *δανείζητε παρ' ὧν †ἐλπίζετε †ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; Καὶ ὅμως ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς †δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. 35 Πλήν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ †δανείζετε, μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ τοῦ ὕψιστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστίν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς. 36 *Γίνεσθε τοῦν †οἰκτιρμονες, καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν *οἰκτιρμῶν ἐστί.

37 †Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε. †Μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε· ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· 38 δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλόν, πεπιεσμένον ὅμως σεσαλευμένον *καὶ ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. †Τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ὃ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.

† 6:25 ἐμπεπλησμένοι | ἐμπεπλησμένοι νυν CT † 6:25 ὑμιν | — CT § 6:26 οὐαι | οὐαι ὑμιν TR * 6:26 καλως υμας ειπωσιν 75.2% | καλως ειπωσιν υμας PCK 21.8% | υμας καλως ειπωσιν NA 0.2% † 6:26 οι 59.8% | παντες οι ANT BYZ CT PCK TR 38.9% † 6:26 ταυτα | τα αυτα ANT CT § 6:27 αλλ | αλλα ANT BYZ NA²⁷ PCK SBL TH WH * 6:27 μισουσιν | μεισουσιν TH † 6:28 ὑμιν | υμας CT PCK † 6:28 προσευχεσθε | και προσευχεσθε TR § 6:28 υπερ | περι CT * 6:30 δε τω | — CT † 6:31 και υμεις | — NA SBL WH † 6:33 και | και γαρ NA TH WH § 6:33 γαρ | — CT * 6:34 δανειζητε | δανισητε CT † 6:34 ελπιζετε | ελπιζητε SCR † 6:34 απολαβειν | λαβειν CT § 6:34 γαρ | — NA SBL WH * 6:34 αμαρτωλοι | οι αμαρτωλοι TR † 6:34 δανειζουσιν | δανιζουσιν CT † 6:35 δανειζετε | δανιζετε CT § 6:35 υψιστου | του υψιστου TR * 6:36 γινεσθε | γεινεσθε TH † 6:36 ουν | — CT † 6:36 οικτιρμονες | οικτειρμονες TH § 6:36 και | — SBL WH * 6:36 οικτιρμων | οικτειρμων TH † 6:37 και | — SCR † 6:37 μη | και μη CT § 6:38 και | — CT * 6:38 και | — CT † 6:38 υπερεκχυνομενον | υπερεκχυνομενον CT † 6:38 τω γαρ αυτω μετρω ω 90.2% | ω γαρ μετρω CT 1.1%

39 Εἶπε ὁ δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὀδηγεῖν; Οὐχὶ ἀμφοτέρω εἰς βόθυνον *πεσοῦνται; 40 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον ἑαυτοῦ· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. 41 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; 42 Ἡ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου, Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἑκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

43 Οὐ γὰρ ἔστι δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν· οὐδὲ δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. 44 Ἐκαστὸν γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ ἔγινώσκειται. Οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βᾶτου ἄβρυγῶσι σταφυλὴν. 45 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

46 Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; 47 Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τί ἐστὶν ὁμοίος. 48 ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης, ἔπροσερρηξεν ὁ ποταμὸς τὴν οἰκίαν ἐκείνην, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλευθῆσαι αὐτήν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 49 Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου· ἢ προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ ἐθύεως ἔπεσε, καὶ ἐγένετο τὸ ῥήγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

7

1 *Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Ἰκαπερναοῦμ. 2 Ἐκατοντάρχου δὲ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἔμμελλε τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. 3 Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. 4 Οἱ δὲ, παραγενόμενοι ἄξις τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ὃ ἡπαρέξει τοῦτο. 5 ἀγαπᾷ

§ 6:39 δε | δε και CT * 6:39 πεσουνται | εμπεσουνται CT † 6:40 αυτου | — CT ‡ 6:42 η | — NA SBL WH § 6:42 εκβαλαιν το ... σου | το ... σου εκβαλαιν CT * 6:43 ουδε | ουδε παλιν CT † 6:44 γινωσκειται | γεινωσκειται TH ‡ 6:44 τρυγωσι σταφυλην | σταφυλην τρυγωσιν CT § 6:45 αυτου | — NA TH WH * 6:45 ανθρωπος | — CT † 6:45 θησαυρου της καρδιας αυτου | — CT ‡ 6:45 του περισσευματος της | περισσευματος CT § 6:48 ος | ος και ANT * 6:48 πλημμυρας | πλημμυρης CT † 6:48 προσερρηξεν | προσερρηξεν CT ‡ 6:48 τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν | δια το καλως οικοδομησθαι αυτην CT § 6:49 οικιαν | την οικιαν PCK * 6:49 προσερρηξεν | προσερρηξεν CT † 6:49 ευθεως | ευθυς ANT CT ‡ 6:49 επεσε | συνεπεσε CT * 7:1 επει δε | επειδη CT † 7:1 καπερναουμ | καφαρναουμ CT ‡ 7:2 εμελλε | ημελλε ANT CT TR § 7:4 παρεξει | παρεξη CT

γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ὠκοδόμησεν ἡμῖν.
 6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἦδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε *πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῷ, Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἴεμι ἱκανὸς ἵνα †ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς. 7 διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς σε ἐλθεῖν· Ὡστόσο εἶπε λόγῳ, καὶ *ιαθήσεται ὁ παῖς μου. 8 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 9 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε, Λέγω ὑμῖν, τοῦτε ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὑρον. 10 Καὶ ὑποστρέψαντες †οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον εὑρον τὸν ὄσθενοντα δοῦλον ὑγιαίνοντα.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν *τῷ ἑξῆς, †ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ †ϊκανοί, καὶ ὄχλος πολὺς. 12 Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοῦ, ἐξεκομίζετο τεθνηκῶς, Συῖος μονογενῆς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ *αὐτὴ χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς †σὺν αὐτῇ. 13 Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Μὴ κλαῖε. 14 Καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν. Καὶ εἶπε, Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν. Καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. 16 Ἐλαβε δὲ φόβος †πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες ὅτι Προφήτης μέγας Σἐνήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι Ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. 17 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ *ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18 Καὶ ἀπήγγειλαν †Ἰωάννη οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. 19 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινας τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ †Ἰωάννης ἔπεμψε πρὸς τὸν ΣἸησοῦν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ *ἄλλον προσδοκῶμεν; 20 Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες †εἶπον, †Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς Σἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σε, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ *ἄλλον προσδοκῶμεν; 21 Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο †τὸ βλέπειν. 22 Καὶ ἀποκριθεὶς Σὸ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε

* 7:6 πρὸς αὐτον ο εκατονταρχος φιλους | φιλους ο εκατονταρχης CT † 7:6 εἰμι ἱκανος | ἱκανος εἰμι CT † 7:6 ὑπο τὴν στέγην μου | μου ὑπο τὴν στέγην BYZ HF PCK § 7:7 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL TH TR WH * 7:7 ἰαθησεται | ἰαθητω CT † 7:9 οὔτε | οὐδε ANT BYZ CT PCK TR † 7:10 οἱ πεμφθεντες εἰς τὸν οἶκον | εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθεντες CT § 7:10 ἀσθενουντα | — CT * 7:11 τῷ | τῇ BYZ PCK TR † 7:11 ἐπορευετο | ἐπορευθη CT † 7:11 ἱκανοι 98.1% | — CT 1.1% § 7:12 υἱος μονογενης | μονογενης υἱος CT * 7:12 αὐτὴ χήρα | αὐτὴ ἦν χήρα BYZ CT | αὐτὴ ἦν χήρα ANT TR † 7:12 συν | ἦν συν ANT CT SCR † 7:16 παντας | ἀπαντας TR § 7:16 ἐγηγερται | ἠγερθη CT * 7:17 ἐν | — CT † 7:18 ἰωαννη | ἰωανναι TH | ἰωανναι WH † 7:19 ἰωαννης | ἰωαννης WH § 7:19 ἰησοῦν | κυριον CT * 7:19 ἄλλον | ἑτερον ANT TH WH † 7:20 εἶπον | εἶπαν CT † 7:20 ἰωαννης | ἰωαννης WH § 7:20 ἀπεσταλκεν | ἀπεστειλεν CT * 7:20 ἄλλον | ἑτερον ANT † 7:21 αὐτη δε | ἐκεινη CT † 7:21 το | — CT § 7:22 ο ἰησοῦς | — CT

*Ἰωάννη ἃ εἶδετε καὶ ἠκούσατε· ἴδι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, ἄκωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, ἄκωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.²³ καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῆ ἐν ἐμοί.

²⁴ Ἀπελθόντων δὲ τῶν *ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ ΣἸωάννου, Τί *ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; Κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ²⁵ Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; Ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον; Ἰδοῦ, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξω καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. ²⁶ Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; Προφήτην; Ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. ²⁷ Οὗτός ἐστι περὶ οὗ γέγραπται,

Ἰδοῦ, ἔγωγ' ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,
ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.

²⁸ Λέγω *γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν Ἰπροφήτης Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδεὶς ἐστιν· ὁ δὲ ἄμικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστι. ²⁹ Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου.³⁰ οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλήν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἐαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.

³¹ ἸΤίτι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίτι εἰσίν ὅμοιοι; ³² Ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, ἄκαὶ λέγουσιν,

Ἡὺλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·
ἐθρηνησαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

³³ Ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἴμῃτε ἄρτον ἐσθίων μήτε οἶνον πίνων, καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει.³⁴ ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε, Ἰδοῦ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, * φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν.³⁵ Καὶ ἐδικαίωθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.

³⁶ Ἡρώτα δὲ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγη μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου ἄνεκλιθη.³⁷ Καὶ ἰδοῦ,

* 7:22 ἰωαννη | ἰωαννει TH | ἰωανει WH † 7:22 ὅτι | — ANT CT ‡ 7:22 χωλοὶ | καὶ χωλοὶ ANT § 7:22 κωφοὶ | καὶ κωφοὶ NA TH WH * 7:24 ἀγγελων | μαθητων ANT † 7:24 ἰωαννου | ἰωανου WH ‡ 7:24 τοῖς ὄχλοις | πρὸς τοὺς ὄχλους ANT CT TR § 7:24 ἰωαννου | ἰωανου WH * 7:24 ἐξεληλυθατε | ἐξηλθατε CT † 7:25 ἐξεληλυθατε | ἐξηλθατε CT ‡ 7:26 ἐξεληλυθατε | ἐξηλθατε CT § 7:27 ἐγω | — CT * 7:28 γὰρ | — CT † 7:28 προφητης | — CT ‡ 7:28 ἰωαννου του βαπτιστου | ἰωαννου NA SBL TH | ἰωανου WH § 7:28 μικροτερος | μεικροτερος TH * 7:29 ἰωαννου | ἰωανου WH † 7:31 τιτι | εἶπε δε ο κυριος τιτι TR ‡ 7:32 καὶ λεγουσιν | ἀ λεγει CT § 7:32 ὑμιν | — CT * 7:33 ἰωαννης | ἰωανης WH † 7:33 μῃτε ἀρτον ἐσθίων | μῃ ἐσθίων ἀρτον NA SBL TH | μῃ ἐσθίων ἀρτον WH ‡ 7:33 οἶνον πίνων | πίνων οἶνον CT § 7:34 ἐσθίων | ἐσθων WH * 7:34 φίλος τελωνων | τελωνων φίλος TR † 7:35 των τεκνων αυτης παντων | παντων των τεκνων αυτης CT ‡ 7:36 την οικιαν | του οικου CT § 7:36 ἀνεκλιθη | κατεκλιθη CT

γυνή * ἐν τῇ πόλει, ἣτις ἦν ἀμαρτωλός, † ἐπιγνοῦσα ὅτι † ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου, ³⁸ καὶ στᾶσα ἄπαρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα, * ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειψε τῷ μύρῳ. ³⁹ Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων, Οὗτος, εἰ ἦν † προφήτης, † ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἢ γυνὴ ἣτις ἄπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἀμαρτωλός ἐστι. ⁴⁰ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν, Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. Ὁ δὲ ἔφησι, Διδάσκαλε, εἰπέ. ⁴¹ Δύο * χρεωφειλέται ἦσαν † δανειστῆ τινη· ὁ εἷς ὠφείλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. ⁴² Μὴ ἐχόντων † δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. Τίς οὖν αὐτῶν, † εἰπέ, πλεῖον * αὐτὸν ἀγαπήσει; ⁴³ Ἀποκριθεὶς † δὲ † ὁ Σίμων εἶπεν, Ὑπολαμβάνω ὅτι ὧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὅρθῶς ἔκρινας. ⁴⁴ Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη, Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; Εἰσηλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ † ἐπι τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ * τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε. ⁴⁵ Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δέ, ἀφ' ἧς † εἰσηλθόν, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. ⁴⁶ Ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ † μου τοὺς πόδας. ⁴⁷ Οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἀμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλάι, ὅτι ἠγάπησε πολὺ· ὧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. ⁴⁸ Εἶπε δὲ αὐτῇ, Ἀφέωνταί σου αἱ ἀμαρτίαι. ⁴⁹ Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἀμαρτίας ἀφήσιν; ⁵⁰ Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

8

¹ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, ² καὶ γυναῖκές τινες αἱ ἦσαν τεθεραπευμέναι * ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἢ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, ³ καὶ † Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ † Σουσάννα, καὶ

* **7:37** ἐν τῇ πόλει ἣτις ἦν | ἣτις ἦν ἐν τῇ πόλει CT † **7:37** ἐπιγνοῦσα | καὶ ἐπιγνοῦσα ANT BYZ CT PCK † **7:37** ἀνάκειται | κατακειται CT § **7:38** παρα τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπισω | ὀπισω παρα τοὺς πόδας αὐτοῦ ANT CT * **7:38** ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν | τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ CT † **7:39** προφήτης | ὁ προφήτης WH † **7:39** ἐγίνωσκεν | ἐγείνωσκεν TH § **7:40** φησι διδάσκαλε εἶπε | διδάσκαλε εἶπε φησι CT * **7:41** χρεωφειλέται | χρεοφειλέται NA SBL TH | χρεοφίλειται WH † **7:41** δανειστῆ | δανιστῆ CT † **7:42** δε | — CT § **7:42** εἶπε | — CT * **7:42** αὐτὸν ἀγαπήσει | ἀγαπήσει αὐτὸν CT † **7:43** δε | — NA SBL WH † **7:43** ο | — CT § **7:44** ἐπι τοὺς πόδας μου | μοι ἐπι πόδας NA SBL WH | μοι ἐπι τοὺς πόδας TH * **7:44** τῆς κεφαλῆς | — CT † **7:45** εἰσηλθόν | εἰσηλθεν ANT † **7:46** μου τοὺς πόδας | τοὺς πόδας μου BYZ CT * **8:2** ἀπο | ἀπο νοσῶν καὶ μαστιγῶν καὶ ANT † **8:3** ἰωάννα | ἰωάννα WH † **8:3** σουσάννα | σωσάννα BYZ HF PCK

ἕτεροι πολλοί, αἵτινες διηκόνουν ἑαυτοῖς * ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

⁴ Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπε διὰ παραβολῆς, ⁵ Ἐξῆλθεν ὁ σπεῖρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῷ σπεῖρειν αὐτόν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. ⁶ Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. ⁷ Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ †συμφυεῖσαι αἱ ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν αὐτό. ⁸ Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἑῖς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ταῦτα λέγων ἐφώνει, Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

⁹ Ἐπρωτῶν δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, * λέγοντες, Τίς †εἶη ἡ παραβολὴ αὕτη; ¹⁰ Ὁ δὲ εἶπεν, Ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.

¹¹ Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολὴ· Ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. ¹² Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ †ἀκούοντες, εἴτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. ¹³ Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας οἱ, ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ρίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. ¹⁴ Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοι εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλοῦτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι ἑσυμπνίγονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσι. ¹⁵ Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῆ, οὗτοι εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσι, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.

¹⁶ * Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω †κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας †ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς. ¹⁷ Οὐ γὰρ ἐστὶ κρυπτόν, ὃ οὐ φανερόν γενήσεται· οὐδὲ ἀπόκρυφον, ὃ οὐ ἄγνωσθήσεται καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ. ¹⁸ Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς * γὰρ ἐὰν ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς †ἐὰν μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

¹⁹ †Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἤθδυναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. ²⁰ * Καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, †λεγόντων, Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν †σε θέλοντες. ²¹ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, Μήτηρ

§ 8:3 αυτοις | αυτω ANT PCK TR * 8:3 απο | εκ CT † 8:6 επεσεν | κατεπεσεν CT † 8:7 συμφυεσαι | συνφυεσαι TH WH § 8:8 εις | επι TR * 8:9 λεγοντες | — CT † 8:9 ειη η παραβολη αυτη | αυτη ειη η παραβολη CT † 8:12 ακουοντες | ακουσαντες ANT CT § 8:14 συμπνιγονται | συνπνιγονται TH WH * 8:16 ουδεις | ταυτα λεγων εφωνει ο εχων ωτα ακουειν ακουετω ουδεις PCK † 8:16 κλινης | κλεινης TH † 8:16 επιτιθησιν | τιθησιν CT § 8:17 γνωσθησεται | μη γνωσθη CT * 8:18 γαρ εαν | γαρ αν TR | αν γαρ CT † 8:18 εαν | αν CT TR † 8:19 παρεγενοντο | παρεγενετο CT § 8:19 ηδυναντο | εδυναντο PCK * 8:20 και απηγγελη | απηγγελη δε CT † 8:20 λεγοντων | — CT † 8:20 σε θελοντες | θελοντες σε NA TH WH

μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες ἑαυτὸν.

22 *Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης. Καὶ ἀνήχθησαν. 23 Πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσε· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνευον. 24 †Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτόν, λέγοντες, Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. Ὁ δὲ †ἐγεργθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. 25 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ποῦ ἔστιν ἡ πίστις ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

26 Καὶ *κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν †Γαδαρηνῶν, ἥτις ἐστὶν †ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας. 27 Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν ἑαυτῷ ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως, *ὃς εἶχε δαιμόνια †ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ †ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. 28 Ἴδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἔσκατο ἀνακράξας, προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλη εἶπε, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; Δέομαί σου, μὴ με βασανίσῃς. 29 *Παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηπάκει αὐτόν, καὶ †ἐδεσμεῖτο ἀλύσει καὶ ἐδάρι φυλασσόμενος, καὶ †διαρρήσσω τὰ δεσμὰ ἡλαύνετο ὑπὸ τοῦ *δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. 30 Ἐπρωτίησεν δὲ αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, †λέγων, Τί σοὶ †ἐστὶν ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπε, Ἐλεγεῶν, ὅτι *δαιμόνια πολλὰ εἰσηλθεν εἰς αὐτόν. 31 Καὶ †παρεκάλει αὐτόν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.

32 Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν †βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ ἔπαρεκάλουν αὐτόν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. 33 Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου *εἰσηλθὼν εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη.

34 Ἴδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ †γεγεννημένον ἔφυγον, †καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. 35 Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν

§ 8:21 αυτον | — CT * 8:22 και εγενετο | εγενετο δε CT † 8:24 προσελθοντες δε | και προσελθοντες PCK † 8:24 εγεργθεις | διεγεργθεις CT § 8:25 εστιν | — CT * 8:26 κατεπλευσαν | κατεπλευσεν ANT † 8:26 γαδαρηνων | γερασσηνων CT † 8:26 αντιπεραν | αντιπερα ANT CT § 8:27 αυτω | — CT * 8:27 ος ειχε | εχων NA SBL WH † 8:27 εκ χρονων ικανων και 97.9% | και χρονω ικανω CT 0.8% † 8:27 ιματιον ουκ ενεδιδυσκετο | ουκ ενεδυσατο ιματιον CT § 8:28 και | — CT * 8:29 παρηγγειλε | παρηγγελλε SBL ST WH † 8:29 εδεσμειτο | εδεσμευετο CT † 8:29 διαρρησσω | διαρησσω TH WH § 8:29 υπο | απο WH * 8:29 δαιμονος | δαιμονιου CT † 8:30 λεγων | — CT † 8:30 εστιν ονομα | ονομα εστιν CT § 8:30 λεγων | λεγιων CT * 8:30 δαιμονια πολλα εισηλθεν | εισηλθε δαιμονια πολλα CT † 8:31 παρεκαλει | παρεκαλουν CT SCR † 8:32 βοσκομενων | βοσκομενη CT § 8:32 παρεκαλουν | παρεκαλεσαν CT * 8:33 εισηλθον | εισηλθεν TR † 8:34 γεγεννημενον | γεγονος CT † 8:34 και | και απελθοντες TR

τὸ γεγονός· καὶ ᾤθηλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ *εὔρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἄφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἔξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονούντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν. ³⁶ Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς †καὶ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. ³⁷ Καὶ ᾤρωτήσαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν *Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς †τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν. ³⁸ †Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἄφ' οὗ ἔξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῷ. Ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ᾤ Ἰησοῦς λέγων, ³⁹ Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα *ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

⁴⁰ †Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ †ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. ⁴¹ Καὶ ἰδού, ἦλθεν ἀνὴρ ὃ ὄνομα ᾤΐαιρος, καὶ *αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας †τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· ⁴² ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ †αὕτη ἀπέθνησκεν.

Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. ⁴³ Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ᾤατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν *ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, ⁴⁴ προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. ⁴⁵ Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Τίς ὁ ἀψάμενός μου; Ἀρνούμενων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος †καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, †καὶ λέγεις, Τίς ὁ ἀψάμενός μου; ⁴⁶ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἦψατό μου τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνωνα δύναμιν ᾤξελεθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. ⁴⁷ Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἤψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν *αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. ⁴⁸ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, †Θάρσει, †θυγάτερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

⁴⁹ Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων ᾤαὐτῷ ὅτι Τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· *μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον. ⁵⁰ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, †λέγων, Μὴ φοβοῦ· μόνον †πίστευε, καὶ σωθήσεται. ⁵¹ ᾤελθὼν δὲ εἰς

§ 8:35 ηλθον | ηλθαν WH * 8:35 ευρον | ευραν WH † 8:35 εξεληλυθει | εξηλθεν CT † 8:36 και | — ANT CT § 8:37 ηρωτησαν | ηρωτησεν CT * 8:37 γαδαρηνων | γερασηνων CT † 8:37 το | — CT † 8:38 εδεετο | εδειτο CT § 8:38 ο ιησους | — CT * 8:39 εποιησε σοι | σοι εποιησεν CT † 8:40 εγενετο δε εν | εν δε CT † 8:40 υποστρεψαι | υποστρεφειν CT § 8:41 αιειρος | ιαιρος NA SBL * 8:41 αυτος | ουτος CT † 8:41 του | — TH WH † 8:42 αυτη | αυτη BYZ NA SBL WH § 8:43 ιατροις ... βιον | εις ιατρους ... βιον TR | ιατροις ... βιον αυτης TH | — WH * 8:43 υπ | απ CT † 8:45 και οι μετ αυτου | και οι συν αυτω ANT TH | — NA SBL WH † 8:45 και λεγεις τις ο αψαμενος μου | — CT § 8:46 εξελθουσαν | εξεληλυθειαν CT * 8:47 αυτω | — CT † 8:48 θαρσει | — CT † 8:48 θυγατερ | θυγατηρ CT § 8:49 αυτω | — CT * 8:49 μη | μηκετι CT † 8:50 λεγων | — CT † 8:50 πιστευε | πιστευσου CT § 8:51 ελθων | εισελθων TR

τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν *οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα.
 52 Ἐκκλιον δὲ πάντες, καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. Ὁ δὲ εἶπε, Μὴ κλαίετε· †οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. 53 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. 54 Αὐτὸς δὲ †ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε λέγων, Ἡ παῖς, *ἐγειροῦ.
 55 Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. 56 Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδεὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

9

1 *Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς †δώδεκα, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν. 2 Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι †τοὺς ἀσθενοῦντας. 3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν· μήτε †ράβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε *ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. 4 Καὶ εἰς ἣν †ἀν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. 5 Καὶ ὅσοι †εἰς ἀν μὴ †δδέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης *καὶ τὸν κουριοτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν †ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. 6 Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

7 Ἦκουσε δὲ Ἠρώδης ὁ †τετράρχης τὰ †ἰγινόμενα *ὑπ' αὐτοῦ πάντα· καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ τινων ὅτι Ἰωάννης †ἐγήγερται ἐκ †νεκρῶν. 8 ὑπὸ τινων δὲ ὅτι *Ἡλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ ὅτι Προφήτης †εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 9 †Καὶ εἶπεν Ὁ Ἠρώδης, *Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δὲ ἐστὶν οὗτος, περὶ οὗ †ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. Καὶ παραλαβὼν αὐτούς, ὑπεχώρησε κατ' ἰδίαν εἰς †τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης †Βηθσαϊδάν. 11 Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ *δεξάμενος αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας †ἵατο.

* 8:51 ουδενα | τινα συν αυτω CT † 8:51 ιωαννην και ιακωβον | ιακωβον και ιωαννην TR | ιωαννην και ιακωβον WH † 8:52 ουκ 88.5% | ου γαρ CT 11.3% § 8:54 εκβαλων εξω παντας και | — CT * 8:54 εγειρου | εγειρε CT * 9:1 συγκαλεσαμενος | συγκαλεσαμενος WH † 9:1 δωδεκα | δωδεκα μαθητας αυτου ANT TR † 9:2 τους ασθενουντας 97.3% | τους ασθενεις NA SBL TH 1.3% | — WH 0.1% § 9:3 ραβδους | ραβδον CT * 9:3 ανα 98.9% | — TH WH 1% † 9:4 αν | — PCK † 9:5 εαν | αν CT TR § 9:5 δεξωνται | δεχωνται CT * 9:5 και | — CT † 9:5 αποτιναξατε | αποτινασσετε NA SBL WH | αποτινασσετε TH † 9:7 τετραρχης | τετραρχης NA SBL WH § 9:7 γινομενα | γεινομενα TH * 9:7 υπ αυτου | — CT † 9:7 ιωαννης | ιωαννης WH † 9:7 εγηγερται | ηγηρηθη CT § 9:7 νεκρων | των νεκρων ANT * 9:8 ηλιας | ηλειας TH WH † 9:8 εις | τις ANT CT † 9:9 και ειπεν | ειπε δε CT § 9:9 ηρωδης | ο ηρωδης ANT SBL TR WH * 9:9 ιωαννην | ιωαννην WH † 9:9 εγω | — CT † 9:10 τοπον ερημον πολεως καλουμενης | πολιν καλουμενην CT § 9:10 βηθσαιδαν | βηθσαιδα ANT CT PCK TR * 9:11 δεξαμενος | αποδεξαμενος CT † 9:11 ιατο | ιασατο ANT

12 Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο †κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα Σεῖπον αὐτῷ, Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα *ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλω κώμας καὶ †τοὺς ἀγροὺς καταλύσωσι, καὶ εὐρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. 13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Δότε αὐτοῖς †ὕμεις φαγεῖν. Οἱ δὲ Σεῖπον, Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ *πέντε ἄρτοι καὶ †ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς †ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. 14 Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες Σπεντακισχίλιοι. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας *ἀνὰ πεντήκοντα. 15 Καὶ ἐποίησαν οὕτω, καὶ †ἀνεκλίναν ἅπαντας. 16 Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ κατέκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς †παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ. 17 Καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινου δώδεκα.

18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς, λέγων, Τίνα με Σλέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι; 19 Οἱ δὲ ἀποκριθέντες *εἶπον, †Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ †Ἡλίαν· ἄλλοι δὲ ὅτι Προφῆτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 20 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ΣΑποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε, Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ.

21 Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλε μηδενὶ *εἰπεῖν τοῦτο, 22 εἰπὼν ὅτι Δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ †ἀναστῆναι.

23 Ἐλεγε δὲ πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου †ἐλθεῖν, Σἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν *αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 24 Ὅς γὰρ †ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. 25 Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτόν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; 26 Ὅς γὰρ †ἂν ἐπαισχυνηθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνηθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. 27 Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶ τινες τῶν Σῶδε *ἐστῶτων, οἳ οὐ μὴ †γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

† 9:12 κλίνειν | κλεινειν TH § 9:12 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 9:12 απελθοντες | πορευθεντες ANT CT † 9:12 τους | — CT † 9:13 υμεις φαγειν | φαγειν υμεις WH § 9:13 ειπον | ειπαν CT * 9:13 πεντε αρτοι | αρτοι πεντε CT † 9:13 ιχθυες δυο | δυο ιχθυες TR † 9:13 αγορασωμεν | αγορασομεν ANT PCK § 9:14 πεντακισχιλιοι | πεντακισχειλιοι TH * 9:14 ανα | ωσει ανα CT † 9:15 ανεκλιναν | κατεκλιναν CT † 9:16 παρατιθεναι | παραθειναι ANT CT § 9:18 λεγουσιν οι οχλοι | οι οχλοι λεγουσιν SBL TH WH * 9:19 ειπον | ειπαν CT † 9:19 ιωαννην | ιωανην WH † 9:19 ηλιαν | ηλειαν TH WH § 9:20 αποκριθεις δε ο πετρος | αποκριθεις δε πετρος PCK | πετρος δε αποκριθεις CT * 9:21 ειπειν | λεγειν ANT CT † 9:22 αναστηναι | εγερθηναι ANT BYZ CT HF PCK TR † 9:23 ελθειν | ερχεσθαι ANT CT § 9:23 απαρνησασθω | αρνησασθω CT * 9:23 αυτου | αυτου καθ ημεραν ANT CT TR † 9:24 εαν | αν ANT CT TR † 9:26 αν | εαν ANT § 9:27 ωδε | αυτου CT * 9:27 εστωτων | εστηκοτων ANT CT TR † 9:27 γευσωνται | γευσονται TR

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, †καὶ παραλαβὼν ΣΠέτρον καὶ *Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 29 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτόν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων. 30 Καὶ ἰδοῦ, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν †Μωσῆς καὶ †Ἡλίας, 31 οἱ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἣν Σῆμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. 32 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὑπνω· διαγρηγορήσαντες δὲ *εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. 33 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπε †Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοί, καὶ †μίαν Μωσῆ, καὶ μίαν Σῆλίας· μὴ εἰδῶς ὃ λέγει. 34 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη καὶ *ἐπεσκίασεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ †ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην. 35 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ †ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε. 36 Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνήν, εὐρέθη Σὸ Ἰησοῦς μόνος. Καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν *ἔωράκασιν.

37 Ἐγένετο δὲ †ἐν τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήνητησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. 38 Καὶ ἰδοῦ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου †ἀνεβόησε, λέγων, Διδάσκαλε, δέομαί σου, Σῆπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς *ἐστὶ μοι. 39 καὶ ἰδοῦ, πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ †ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτόν μετὰ ἀφροῦ, καὶ †μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, συντριβὸν αὐτόν. 40 Καὶ ἐδεήθη τῶν μαθητῶν σου ἵνα Σῆκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. 41 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; Προσάγαγε *τὸν υἱόν σου ὧδε. 42 Ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν αὐτόν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἴασατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτόν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43 Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ.

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς †ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, 44 Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι

† 9:28 και | — TH WH § 9:28 πετρον | τον πετρον ANT TR * 9:28 ιωαννην | ιωαννη WH † 9:30 μωσης | μωυσης ANT CT † 9:30 ηλιας | ηλειας TH WH § 9:31 εμελλε | ημελλε NA SBL WH * 9:32 ειδον | ειδαν WH † 9:33 πετρος | ο πετρος ANT CT PCK TR † 9:33 μιαν μωση | μιαν μωσει BYZ PCK | μωσει μιαν TR | μιαν μωυσει ANT CT § 9:33 ηλια | ηλεια TH WH * 9:34 επεσκιασεν | επεσκιαζεν CT † 9:34 εκεινους εισελθειν | εισελθειν εκεινους ANT | εισελθειν αυτους CT † 9:35 αγαπητος | εκλελεγμενος CT § 9:36 ο | — CT * 9:36 εωρακασιν | εωρακαν CT † 9:37 εν | — CT † 9:38 ανεβοησε | εβοησε CT § 9:38 επιβλεψαι | επιβλεπον ANT BYZ PCK TR * 9:38 εστι μοι | μοι εστι ANT CT † 9:39 εξαιφνης | εξεφνης WH † 9:39 μογισ | μολις WH § 9:40 εκβαλωσιν | εκβαλλωσιν TR * 9:41 τον υιον σου ωδε | ωδε τον υιον σου CT TR † 9:43 εποιησεν ο ιησους | εποιει CT

εις χειράς ἀνθρώπων. ⁴⁵ Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἰσθωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

⁴⁶ Εἰσηλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἶη μείζων αὐτῶν. ⁴⁷ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος Σπαιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῶ, ⁴⁸ καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅς *ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἔὰν ἐμὲ δέξηται δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ †μικρότερος ἐν πᾶσιν Σὺμῖν ὑπάρχων οὗτος *ἔσται μέγας.

⁴⁹ Ἀποκριθεὶς δὲ τὸ †Ἰωάννης εἶπεν, Ἐπιστάτα, Σεῖδομέν τινα *ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα †δαιμόνια· καὶ †ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. ⁵⁰ ΣΚαὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν *ὁ Ἰησοῦς, Μὴ †κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἔστιν.

⁵¹ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς Σἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς *τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, ⁵² καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου †αὐτοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσηλθὸν εἰς κώμην †Σαμαρειτῶν, Σῶστε ἐτοιμάσαι αὐτῶ. ⁵³ Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. ⁵⁴ Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ *αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ †Ἰωάννης †εἶπον, Κύριε, θέλεις εἰπῶμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ Στου οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς, *ὥς καὶ Ἥλιας ἐποίησε; ⁵⁵ Στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, †καὶ εἶπεν, Οὐκ οἶδατε οἴου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς. ⁵⁶ †ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

⁵⁷ ΣἘγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπέ τις πρὸς αὐτόν, Ἀκολουθήσω σοι ὅπου *ἂν ἀπέρχῃ, †Κύριε. ⁵⁸ Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν †κλίνη. ⁵⁹ Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον, Ἀκολουθεῖ μοι. Ὁ δὲ εἶπε, ΣΚύριε, ἐπίτρεψόν μοι *ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν

† 9:47 ιδων | ειδως CT § 9:47 παιδιου | παιδιον CT * 9:48 εαν | αν SBL TH WH † 9:48 εαν | αν CT † 9:48 μικροτερος | μικροτερος TH § 9:48 υμιν | υμων PCK * 9:48 εσται | εστι ANT CT † 9:49 ο | — CT † 9:49 ιωαννης | ιωανης WH § 9:49 ειδομεν | ειδαμεν WH * 9:49 επι | εν CT † 9:49 δαιμονια | τα δαιμονια TR † 9:49 εκωλυσαμεν | εκωλυομεν CT § 9:50 και ειπε | ειπε δε CT * 9:50 ο | — WH † 9:50 κωλυετε | κωλυετε ου γαρ εστι καθ υμων ANT † 9:50 ημων υπερ ημων | υμων υπερ υμων ANT CT § 9:51 αναληψεως | αναληψεως CT * 9:51 το προσωπον αυτου εστηριξε | εστηριξε το προσωπον αυτου ANT | το προσωπον εστηρισε CT † 9:52 αυτου | εαυτου PCK † 9:52 σαμαρειτων | σαμαριτων NA SBL § 9:52 ωστε | ως CT * 9:54 αυτου | — CT † 9:54 ιωαννης | ιωανης WH † 9:54 ειπον | ειπαν CT § 9:54 του | — ANT * 9:54 ως και ηλιας εποιησε 96.8% | — CT 1% † 9:55 και ειπεν ουκ οιδατε οιου πνευματος εστε υμεις 43.8% | και ειπεν ουκ οιδατε ποιου πνευματος εστε υμεις ANT 9.6% | — BYZ CT 24.8% † 9:56 ο γαρ υιος του ανθρωπου ουκ ηλθεν ψυχας ανθρωπων απολεσαι αλλα σωσαι 50.7% | ο υιος του ανθρωπου ουκ ηλθεν ψυχας ανθρωπων απολεσαι αλλα σωσαι ANT 10.4% | — BYZ CT 25.9% § 9:57 εγενετο δε | και CT * 9:57 αν | εαν ANT BYZ CT † 9:57 κυριε | — CT † 9:58 κλινη | κλεινη TH § 9:59 κυριε | — WH * 9:59 απελθοντι πρωτον |

πατέρα μου. ⁶⁰ Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διαγγέλλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ⁶¹ Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος, Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. ⁶² Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, Οὐδεὶς, ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα σαυτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὐθετός ἐστιν *εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

10

¹ Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος *καὶ ἑτέρους †ἐβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ †δυο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἔμελλεν αὐτοὺς ἔρχεσθαι. ² Ἐλεγεν *οὖν πρὸς αὐτούς, Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως †ἐκβάλη ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. ³ Ὑπάγετε· ἰδοὺ, †ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. ⁴ Μὴ βαστάζετε ἄβαλαντιον, μὴ πήραν, *μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μηδὲνα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. ⁵ Εἰς ἣν δ' ἂν †οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε, Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. ⁶ Καὶ ἐὰν †ἦ ἐκεῖ θυιὸς εἰρήνης, *ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτόν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς †ανακάμψει. ⁷ Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, †ἐσθίουτες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἔστι. Μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. ⁸ Καὶ εἰς ἣν *ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, ⁹ καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς, Ἦγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ¹⁰ Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν †εἰσέρχησθε, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἶπατε, ¹¹ Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν †ἐκ τῆς πόλεως ἑξ ὑμῶν ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο *γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν †ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ¹² †Λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

¹³ Οὐαὶ σοι, Ἱεροσόλει, οὐαὶ σοι, Βηθσαϊδᾶ· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ *Σιδῶνι †εγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ †καθήμεναι μετενόησαν. ¹⁴ Πλὴν Τύρῳ

† 9:60 ο ιησους | — CT † 9:62 ο ιησους προς αυτον | προς αυτον ο ιησους NA TH TR WH | ο ιησους SBL § 9:62 αυτου | — NA SBL WH * 9:62 εις την βασιλειαν | τη βασιλεια CT * 10:1 και | — NA TH WH † 10:1 εβδομηκοντα | εβδομηκοντα δυο NA SBL WH † 10:1 δυο | δυο δυο NA SBL WH § 10:1 εμελλεν | ημελλεν ANT CT * 10:2 ουν | δε CT † 10:2 εκβαλη εργατας | εκβαλλη εργατας TR | εργατας εκβαλη CT † 10:3 εγω | — CT § 10:4 βαλαντιον | βαλλαντιον ANT CT * 10:4 μηδε | μη CT PCK † 10:5 οικιαν εισερχησθε | εισελθητε οικιαν CT † 10:6 η εκει | μεν η εκει PCK TR | εκει η NA WH § 10:6 υιος | ο υιος SCR * 10:6 επαναπαυσεται | επαναπαρησεται CT † 10:6 ανακαμψει | επανακαμψει ANT † 10:7 εσθιοντες | εσθοντες WH § 10:7 εστι | — CT * 10:8 αν | δ αν PCK TR † 10:10 εισερχησθε | εισελθητε CT † 10:11 εκ | απο ANT § 10:11 υμων | υμων εις τους ποδας ημων ANT | υμων εις τους ποδας CT * 10:11 γινωσκετε | γεινωσκετε TH † 10:11 εφ υμας | — CT † 10:12 λεγω | λεγω δε ANT TR § 10:13 χοραζιν | χωραζιν PCK TR | χοραζειν TH WH * 10:13 σιδωνι | σειδωνι TH † 10:13 σιδωνι | σιδωνι PCK TR

καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν. ¹⁵ Καὶ σύ, *Καπερναοῦμ, †ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα, ἕως †Ἄδου Σκαταβιβασθήσῃ.

¹⁶ Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

¹⁷ Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ *ἐβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς, λέγοντες, Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. ¹⁸ Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. ¹⁹ Ἴδού, †δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ †ἀδικήσῃ. ²⁰ Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν *ἐγγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

²¹ Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο †τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. Naί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως †ἐγένετο εὐδοκία ἐμπροσθέν σου. ²² ΣΚαὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε, Πάντα *μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς †γινώσκει τίς ἐστὶν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ †ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

²³ Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπε, Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. ²⁴ Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφητῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ ᾔδειδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

²⁵ Καὶ ἰδού, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτόν, *καὶ λέγων, Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ²⁶ Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; Πῶς ἀναγινώσκεις; ²⁷ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Αγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐξ ὅλης †τῆς καρδίας σου, καὶ †ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ †ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ *ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς †σεαυτόν. ²⁸ Εἶπε δὲ αὐτῷ, Ὁρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποιεῖ, καὶ ζήσῃ.

§ 10:14 σιδωνι | σειδωνι TH * 10:15 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 10:15 η εως του ουρανου υψωθείσα | μη εως ουρανου υψώθησθ CT † 10:15 αδου | του αδου CT § 10:15 καταβιβασθησθ | καταβησθ NA WH * 10:17 εβδομηκοντα | εβδομηκοντα δυο NA SBL WH † 10:19 διδωμι | δεδωκα CT † 10:19 αδικησθ | αδικησει SCR WH § 10:20 δε | δε μαλλον TR * 10:20 εγραφη | εγγεγραπται NA SBL | ευγεγραπται TH WH † 10:21 τω πνευματι ο ιησους 92.4% | εν τω πνευματι τω αγιω NA 0.2% | τω πνευματι τω αγιω SBL TH WH 0.1% † 10:21 εγενετο ευδοκια | ευδοκια εγενετο CT § 10:22 και στραφεις προς τους μαθητας ειπε 76.1% | — CT SCR 9.5% * 10:22 μοι παρεδοθη | παρεδοθη μοι TR † 10:22 γινωσκει | επιγινωσκει ANT | γεινωσκει TH † 10:22 εαν | αν WH § 10:24 ειδον | ειδαν CT * 10:25 και | — CT † 10:27 της | — WH † 10:27 εξ ολης της ψυχης | εν ολη τη ψυχη CT § 10:27 εξ ολης της ισχυος | εν ολη τη ισχυι CT * 10:27 εξ ολης της διανοιας | εν ολη τη διανοια CT † 10:27 σεαυτον | εαυτον ANT

29 Ὁ δὲ θέλων †δικαιοῦν ἑαυτὸν εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Καὶ τίς ἐστὶ μου πλησίον; 30 Ὑπολαβὼν §δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς *Ἱεριχώ, καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμίθαν ἠ†τυγχάνοντα. 31 Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκεῖνη· καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρήλθεν. 32 Ὁμοίως δὲ καὶ †Λευίτης §γενόμενος κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρήλθε. 33 *Σαμαρείτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθε κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν †αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη, 34 καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβίβασας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτήνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον †ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν §δυὸ δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν *αὐτῷ, Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ· καὶ †ὅ τι ἂν προσδαπανήσης, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. 36 Τίς †οὖν τούτων τῶν τριῶν §πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπροσθέντος εἰς τοὺς ληστάς; 37 Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν *οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου, καὶ σὺ ποιεῖ ὁμοίως.

38 †Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοῦς, †καὶ αὐτὸς εἰσηλθὼν εἰς κώμην τινα· γυνὴ δὲ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν §εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. 39 Καὶ τῆδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη *Μαρία, †ἣ καὶ †παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ §Ἰησοῦ ἤκουε *τὸν λόγον αὐτοῦ. 40 Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπάτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε, Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνην με †κατέλειπε διακονεῖν; †Εἰπέ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. 41 Ἀποκριθεὶς δὲ §εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ *τυρβάζῃ περὶ πολλά· 42 †ἐνὸς δὲ ἐστὶ χρεῖα· †Μαρία §δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἣτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται *ἀπ' αὐτῆς.

11

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ *Ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητάς αὐτοῦ. 2 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὅταν προσεύχησθε, λέγετε,

† 10:29 δικαιοῦν | δικαιοσαι CT § 10:30 δε | — NA TH WH * 10:30 ιεριχω | ιεριχω TH WH † 10:30 τυχανοντα | — CT † 10:32 λευιτης | λευειτης TH WH § 10:32 γενομενος | — SBL TH WH * 10:33 σαμαρειτης | σαμαριτης NA SBL † 10:33 αυτον | — CT † 10:35 εξελθων | — CT § 10:35 δυο δηναρια εδωκε | εδωκε δυο δηναρια NA * 10:35 αυτω | — CT † 10:35 ο τι | οτι WH † 10:36 ουν | — CT § 10:36 πλησιον δοκει σοι | δοκει σοι πλησιον TR * 10:37 ουν | δε CT † 10:38 εγενετο δε εν | εν δε CT † 10:38 και | — CT § 10:38 εις τον οικον αυτης 98.2% | εις την οικιαν TH WH 0.5% | — NA SBL 0.2% * 10:39 μαρια | μαριαμ CT † 10:39 η | — TH † 10:39 παρακαθισασα παρα | παρακαθισθεισα προς CT § 10:39 ιησου | κυριου NA WH * 10:39 τον λογον | των λογων PCK † 10:40 κατελειπε | κατελιπε ANT NA PCK TR † 10:40 ειπε | ειπον WH § 10:41 ειπεν αυτη ο ιησους | ο ιησους ειπεν αυτη PCK | ειπεν αυτη ο κυριος CT * 10:41 τυρβαζη | θορυβαζη CT † 10:42 ενος δε εστι χρεια | ολιγων δε εστι χρεια η ενος SBL WH † 10:42 μαρια | μαριαμ CT § 10:42 δε | γαρ CT * 10:42 απ | — CT * 11:1 ιωαννης | ιωανης WH

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
 ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.

‡Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.

§Γενηθήτω τὸ θέλημά σου,

ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

³ Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν.

⁴ Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν,

καὶ γὰρ αὐτοὶ *ἀφίεμεν παντὶ ἴοφείλοντι ἡμῖν.

Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,

‡ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

⁵ Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσουκτιῶν, καὶ §εἶπη αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, ⁶ ἐπειδὴ *φίλος παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ. ⁷ κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἶπη, Μὴ μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστάς δοῦναί σοι. ⁸ Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστάς, διὰ τὸ εἶναι ἴαυτοῦ φίλον, διὰ γε τὴν †ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ §ῶσον χρῆζει. ⁹ Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρησεται· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. ¹⁰ Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει· καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει· καὶ τῷ κρούοντι *ἀνοιγήσεται. ¹¹ Τίνα δὲ ἴμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ υἱὸς †ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; Ἡ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν §ἐπιδώσει αὐτῷ; ¹² Ἡ καὶ *εἰάν αἰτήσῃ ὦρον, †μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; ¹³ Εἰ οὖν ὑμεῖς †πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε §δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ πατήρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει Πνεῦμα *Ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

¹⁴ Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, †καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. Ἐγένετο δέ, τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ †εθαύμασαν οἱ ὄχλοι. ¹⁵ Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν §εἶπον, Ἐν *Βεελζεβουλ ἴαρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. ¹⁶ Ἔτεροι δὲ πειράζοντες σημεῖον †παρ' αὐτοῦ ἐζητοῦν ἐξ οὐρανοῦ. ¹⁷ Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν

† 11:2 ημων ο εν τοις ουρανοις | — CT † 11:2 ελθετω | ελθατω WH § 11:2 γενηθητω το θελημα σου ως εν ουρανω και επι της γης | — CT * 11:4 αφιεμεν | αφιομεν CT † 11:4 οφειλοντι | τω οφειλοντι ANT † 11:4 αλλα ρυσαι ημας απο του πονηρου | — CT § 11:5 ειπη | ερει ANT * 11:6 φιλος | φιλος μου ANT CT TR † 11:8 αυτου φιλον | φιλον αυτου CT † 11:8 αναιδειαν | αναιδιαν WH § 11:8 οσον | οσων ANT CT TR * 11:10 ανοιγησεται | ανοιχθησεται ANT † 11:11 υμων | εξ υμων ANT CT † 11:11 αρτον μη λιθον επιδωσει αυτω η και ιχθυν μη | αρτον μη λιθον επιδωσει αυτω ει και ιχθυν μη TR | ιχθυν και NA SBL TH | ιχθυν μη WH § 11:11 επιδωσει αυτω | αυτω επιδωσει CT * 11:12 εαν αιτηση | αιτησει CT † 11:12 μη | — CT † 11:13 πονηροι υπαρχοντες | υπαρχοντες πονηροι ANT § 11:13 δοματα αγαθα | αγαθα δοματα TR * 11:13 αγιον | αγαθον ANT † 11:14 και αυτο ην 93.7% | — SBL TH WH 1.6% † 11:14 εθαυμασαν | εθαυμαζον ANT § 11:15 ειπον | ειπαν WH * 11:15 βεελζεβουλ | βεεζεβουλ WH † 11:15 αρχοντι | τω αρχοντι ANT CT † 11:16 παρ αυτου εξητουν εξ ουρανου | εξ ουρανου εξητουν παρ αυτου CT

διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται· καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει. ¹⁸ Εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; Ὅτι λέγετε ἐν Σβεελζεβουλ *ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. ¹⁹ Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Ἰβελζεβουλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι †ἐκβάλλουσι; Διὰ τοῦτο Ἰκριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. ²⁰ Εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ *ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ²¹ Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. ²² ἐπὶ δὲ τὸ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἶρει ἐφ' ἧ ἔπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. ²³ Ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστὶ· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. ²⁴ Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνδρῶν τόπων, ζητοῦν ἀνάπαισιν· καὶ μὴ εὐρίσκον †λέγει, Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. ²⁵ Καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει Ἰσεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. ²⁶ Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει *ἐπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ †έλθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ †γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων.

²⁷ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις Ἰγυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. ²⁸ Αὐτὸς δὲ εἶπε, *Μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες †αὐτόν.

²⁹ Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ αὕτη †πονηρὰ ἐστὶ· σημεῖον δὲ ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ *τοῦ προφήτου. ³⁰ Καθὼς γὰρ ἐγένετο †Ἰωνᾶς †σημεῖον τοῖς Νινευίταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ Ἰταύτῃ. ³¹ Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν *Σολομῶνος, καὶ ἰδοῦ, πλεῖον †Σολομῶνος ὤδε. ³² Ἄνδρες †Νινευεὶ ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινουῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοῦ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὤδε.

³³ Οὐδεὶς Ἰδε λύχρον ἄψας εἰς *κρύπτην τίθησιν, †οὐδὲ ὑπὸ τὸν

§ 11:18 βεελζεβουλ | βεζεβουλ WH * 11:18 εκβαλλειν με | με εκβαλλειν ANT † 11:19 βεελζεβουλ | βεζεβουλ WH † 11:19 εκβαλλουσι | εκβαλουσι ANT § 11:19 κριται υμων αυτοι | κριται αυτοι υμων PCK | αυτοι κριται υμων ANT | αυτοι υμων κριται CT * 11:20 εκβαλλω | εγω εκβαλλω NA WH † 11:22 ο | — CT † 11:24 λεγει | τοτε λεγει NA WH § 11:25 σεσαρωμενον | σχολαζοντα σεσαρωμενον WH * 11:26 επτα ετερα πνευματα πονηροτερα εαυτου | ετερα πνευματα πονηροτερα εαυτου επτα CT † 11:26 ελθοντα | εισελθοντα ANT CT TR † 11:26 γινεται | γινεται TH § 11:27 γυνη φωνην | φωνην γυνη CT * 11:28 μενουνγε | μενουν CT † 11:28 αυτον | — CT † 11:29 πονηρα | γενεα πονηρα ANT CT § 11:29 επιζητει | ζητει ANT CT * 11:29 του προφητου | — CT † 11:30 ιωνας | ο ιωνας WH † 11:30 σημειον τοις νινευιταις | τοις νινευιταις σημειον NA SBL | τοις νινευιταις σημειον TH WH § 11:30 ταυτη | ταυτη σημειον ANT * 11:31 σολομωνος | σολομωντος ANT TR † 11:31 σολομωνος | σολομωντος ANT TR † 11:32 νινευι | νινευιται BYZ NA SBL | νινευη HF | νινευειται TH WH § 11:33 δε | — CT * 11:33 κρυπτην | κρυπτον TR † 11:33 ουδε υπο τον μοδιον | — TH

μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ †φέγγος βλέπωσιν. ³⁴ Ὁ λυχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ὅταν *οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ᾖ, †καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου †φωτεινὸν ἐστίν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. ³⁵ Σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. ³⁶ Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον *φωτεινόν, μὴ ἔχον †τι μέρος †σκοτεινόν, ἔσται †φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λυχνος τῆ ἀστραπῆ φωτίζη σε.

³⁷ Ἐν δὲ τῷ *λαλῆσαι, †ἤρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός †τις ὅπως ἀριστήση παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. ³⁸ Ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. ³⁹ Εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν, Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας. ⁴⁰ Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε; ⁴¹ Πλὴν τὰ ἐνόητα δότε ἐλεημοσύνη· καὶ ἰδοὺ, †πάντα καθαρὰ ὑμῖν *ἐστίν.

⁴² †Ἄλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πῆγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· †ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κάκεῖνα μὴ †ἀφιέναι. ⁴³ Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. ⁴⁴ Οὐαὶ ὑμῖν, *γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι †περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν.

⁴⁵ Ἀποκριθεὶς δὲ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. ⁴⁶ Ὁ δὲ εἶπε, Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψάυετε τοῖς φορτίοις. ⁴⁷ Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. ⁴⁸ Ἄρα †μαρτυρεῖτε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε †αὐτῶν τὰ μνημεῖα. ⁴⁹ Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφῆτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ *ἐκδιώξουσιν· ⁵⁰ ἵνα ἐκζητηθῆ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ †ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, ⁵¹ ἀπὸ †τοῦ αἵματος Ἄβελ ἕως †τοῦ αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου. Naί, λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. ⁵² Οὐαὶ

† 11:33 φεγγος | φως NA TH WH § 11:34 οφθαλμος | οφθαλμος σου CT * 11:34 ουν | — CT † 11:34 και | — PCK † 11:34 φωτεινον | φωτινον WH § 11:34 σκοτεινον | σκοτινον WH * 11:36 φωτεινον | φωτινον WH † 11:36 τι μέρος | μέρος τι CT † 11:36 σκοτεινον | σκοτινον WH § 11:36 φωτεινον | φωτινον WH * 11:37 λαλησαι | λαλησαι αυτον ταυτα ANT † 11:37 ηρωτα | ερωτα CT † 11:37 τις | — CT § 11:41 παντα | απαντα ANT * 11:41 εστιν | εσται ANT † 11:42 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 11:42 ταυτα | ταυτα δε ANT CT § 11:42 αφιεναι | παρειναι CT * 11:44 γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται | — CT † 11:44 περιπατουντες | οι περιπατουντες CT TR † 11:48 μαρτυρειτε | μαρτυρες εστε CT § 11:48 αυτων τα μνημεια 95.8% | — CT 0.6% * 11:49 εκδιωξουσιν | διωξουσιν CT † 11:50 εκχυνομενον | εκκεχυμενον CT † 11:51 του | — CT § 11:51 του | — CT

ὕμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ *εἰσῆλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.

⁵³ †Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ‡ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ὀνειδέειν, καὶ ἀποστοματίζουσαν αὐτὸν περὶ πλειόνων, ⁵⁴ ἐνεδρεύοντες αὐτόν, *ζητοῦντες θηρεύσαι τὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

12

¹ Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, *ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης †τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. ² Οὐδὲν δὲ συγκεκριμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν ὃ οὐ γνωσθήσεται. ³ Ἄνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὐρανὸν ἐλάλησατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων.

⁴ Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν †ἀποκτενομένων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσώτερόν τι ποιῆσαι. ⁵ Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ὀνειδέοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναί, λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. ⁶ Οὐχὶ πέντε στρουθία *πωλεῖται ἀσσαρίων δύο; Καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐκ ἐστὶν ἐπιλεησθένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. ⁷ Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠριθμηταί. Μὴ τοῦν φοβεῖσθε· †πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.

⁸ Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ὃς ἂν ὀμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὀμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. ⁹ Ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. ¹⁰ Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. ¹¹ Ὅταν δὲ *προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ †μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί †ἀπολογήσησθε, ἢ τί εἶπητε. ¹² τὸ γὰρ Ἅγιον Πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

¹³ Εἶπε δὲ τις ὀμολογήσας ἐκ τοῦ ὄχλου, Διδάσκαλε, εἶπε τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι *μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. ¹⁴ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε †δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; ¹⁵ Εἶπε

* 11:52 εἰσῆλθετε | εἰσῆλθατε CT † 11:53 λεγοντος δε αυτου ταυτα προς αυτους | κακειθεν εξελθοντες αυτου CT ‡ 11:53 ταυτα προς αυτους | προς αυτους ταυτα ANT § 11:53 ενεχειν | συνεχειν PCK * 11:54 ζητουντες | και ζητουντες TR | — CT † 11:54 ινα κατηγορησωσιν αυτου | — CT * 12:1 ωστε | ως ANT † 12:1 των φαρισαιων ητις εστιν υποκρισις | ητις εστιν υποκρισις των φαρισαιων NA SBL WH ‡ 12:4 αποκτενοντων | αποκτεινοντων CT TR | αποκτεινοντων ANT § 12:5 εξουσιαν εχοντα | εχοντα εξουσιαν ANT CT * 12:6 πωλεται | πωλουνται CT † 12:7 ουν | — CT ‡ 12:7 πολλων | πολλω PCK § 12:8 ομολογηση | ομολογησει WH * 12:11 προσφερωσιν | εισφερωσιν CT † 12:11 μεριμνατε | μεριμνησητε CT ‡ 12:11 απολογησησθε | απολογησεσθε PCK § 12:13 αυτω εκ του οχλου | εκ του οχλου αυτω CT * 12:13 μετ εμου την κληρονομιαν | την κληρονομιαυ μετ εμου ANT † 12:14 δικαστην 93.3% | κριτην CT 2%

δὲ πρὸς αὐτούς, Ὅρατε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ †τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἢ ζωῇ ἑαυτῷ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων *αὐτοῦ. ¹⁶ Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων, Ἄνθρωπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα· ¹⁷ καὶ διελογίζετο ἐν †εαυτῷ λέγων, Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; ¹⁸ Καὶ εἶπε, Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα †τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου. ¹⁹ Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, Ψυχῆ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. ²⁰ Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός, Ἐαφρον, ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου *ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἠτοίμασας, τίνι ἔσται; ²¹ Οὕτως ὁ θησαυρίζων †εαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν.

²² Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς †αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο Σύμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ *ὑμῶν, τί φάγητε· μηδὲ τῷ †σώματι, τί †ἐνδύσθησθε. ²³ Ἡ ψυχὴ *πλεῖον ἐστὶ τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. ²⁴ Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσω μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν; ²⁵ Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται †προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν †ένα; ²⁶ Εἰ οὖν δοῦτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; ²⁷ Κατανοήσατε τὰ κρίνα πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω *δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. ²⁸ Εἰ δὲ †τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ †σημερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς ἑκλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως *ἀμφιέννυσι, πόσω μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; ²⁹ Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε, †ἢ τί πίνητε· καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. ³⁰ Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου †ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήζετε τούτων. ³¹ Πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα *πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. ³² Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποιμίμιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. ³³ Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην. Ποιήσατε ἑαυτοῖς †βαλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σῆς διαφθείρει· ³⁴ ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.

† 12:15 τῆς | πασης ANT CT § 12:15 αὐτω | αὐτου ANT CT PCK TR * 12:15 αὐτου | αὐτω CT † 12:17 ἑαυτῷ | αὐτῷ WH † 12:18 τα γενηματα μου | τον σιτον CT § 12:20 αφρον | αφρων CT ST * 12:20 απαιτουσιν | αιτουσιν TH WH † 12:21 ἑαυτῷ | αὐτῷ WH † 12:22 αὐτου | — TH § 12:22 ὑμιν λεγω | λεγω ὑμιν ANT CT PCK * 12:22 ὑμων | — CT † 12:22 σωματι | σωματι ὑμων ANT WH † 12:22 ενδυσησθε | ενδυσεσθε PCK § 12:23 η | ουχι η ANT | η γαρ CT * 12:23 πλειον | πλειων PCK † 12:25 προσθειναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ | προσθηναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ BYZ | ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ προσθειναι CT † 12:25 ενα | — CT § 12:26 ουτε | ουδε CT * 12:27 δε | — PCK † 12:28 τον χορτον εν τω αγρω | τον χορτον του αγρου ANT | εν αγρω τον χορτον CT † 12:28 σημερον οντα | οντα σημερον CT § 12:28 κλιβανον | κλειβανου TH * 12:28 αμφιεννυσι | αμφιεζει NA SBL TH | αμφιαζει WH † 12:29 η | και ANT CT † 12:30 επιζητει | επιζητουσιν CT § 12:31 του θεου | αυτου CT * 12:31 παντα | — CT † 12:33 βαλαντια | βαλλαντια ANT CT

35 Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμένοι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· 36 καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἐαυτῶν, πότε ἄναλυση ἐκ τῶν γάμων, ἴνα, ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐθέως ἀνοιξωσιν αὐτῷ. 37 Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὐρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. 38 Ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὖρη οὕτω, μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. 39 Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα ὥρα ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἔγρηγόρησεν ἅν, καὶ οὐκ εἴδῃ ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. 40 Καὶ ὑμεῖς τοῦν γίνεσθε ἔτοιμοι· ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

41 Εἶπε δὲ Σαυτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας; 42 *Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; 43 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ἔποιοντα οὕτως. 44 Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 45 Ἐὰν δὲ εἶπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· 46 ἤξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. 47 Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ἐτοιμάσας μὴδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς· 48 ὁ δὲ μὴ γνοὺς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. Παντὶ δὲ ὃ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ὃ παρέθεντο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.

49 Πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; 50 Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῆ. 51 Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. 52 Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἐνὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσί, καὶ δύο ἐπὶ τρισί. 53 Διαμερισθήσεται πατὴρ ἐπὶ υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρὶ, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρὶ· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς.

† 12:36 αναλυση | αναλυσει ANT HF PCK TR § 12:38 και εαν ελθῃ ἐν τῇ δευτερα φυλακῃ και | και ἐν τῇ δευτερα και CT * 12:38 οἱ δουλοι | — CT † 12:39 γινωσκετε | γεινωσκετε TH † 12:39 εγρηγορησεν αν και | — NA SBL § 12:39 αν | — TH WH * 12:39 διορυγῆναι | διορυχθῆναι NA SBL WH † 12:40 ουν 95.3% | — CT 1.6% † 12:40 γινεσθε | γεινεσθε TH § 12:41 αυτω | — CT * 12:42 ειπε δε | και ειπεν CT † 12:42 και | ο CT † 12:42 το | — TH § 12:43 ποιουντα ουτως | ουτω ποιουντα ANT TH * 12:46 γινωσκει | γεινωσκει TH † 12:47 εαυτοῦ | αὐτοῦ CT PCK † 12:47 μηδε | η CT § 12:49 εις | ἐπι ANT CT * 12:50 ου | οτου CT † 12:52 οικω ἐνι | ἐνι οικω CT † 12:53 διαμερισθησεται | διαμερισθησονται ANT CT § 12:53 ἐπι | ἐφ TR * 12:53 θυγατρι | τὴν θυγατερα NA TH | θυγατερα SBL WH † 12:53 μητρι | τὴν μητερα CT † 12:53 αυτω | — CT

54 Ἐλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, Ὅταν ἴδητε ἑστην νεφέλην ἀνατέλλουσαν *ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως †λέγετε, Ὅμβρος ἔρχεται· καὶ †γίνεται οὕτω. 55 Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι Καύσων ἔσται· καὶ †γίνεται. 56 Ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον *τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἶδατε δοκιμάζειν· τὸν †δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς †οὐ δοκιμάζετε;

57 Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; 58 Ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρη σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτὴς σε †παραδῶ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ *σε βάλῃ εἰς φυλακὴν. 59 Λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως τοῦ καὶ †τὸν ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῶς.

13

1 Παρήσαν δὲ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα *Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. 2 Καὶ ἀποκριθεὶς †ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἀμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι †τοιαῦτα πεπόνθασιν; 3 Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες †ὠσαύτως ἀπολεῖσθε. 4 Ἡ ἐκεῖνοι οἱ *δέκα καὶ ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι τοῦτοι ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας †ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας †ἐν Ἱερουσαλήμ; 5 Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ *μετανοῆτε, πάντες †ὁμοίως ἀπολεῖσθε.

6 Ἐλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν· Συκῆν εἶχε τις †ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην· καὶ ἦλθε †ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὔρεν. 7 Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελοουργόν, Ἰδού, τρία *ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὐρίσκω· †ἔκκοψον αὐτήν· ἵνα τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς †λέγει αὐτῷ, Κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν, καὶ βάλω †σκοπρία· 9 κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν· *εἰ δὲ μῆγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψει αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι· 11 καὶ ἰδού, γυνὴ ἥν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη †δέκα καὶ

§ 12:54 την | — SBL TH WH * 12:54 απο | επι CT † 12:54 λεγετε | λεγετε οτι CT

† 12:54 γινεται | γεινεται TH § 12:55 γινεται | γεινεται TH * 12:56 της γης και

του ουρανου | του ουρανου και της γης ANT PCK SCR † 12:56 δε καιρον | καιρον δε

NA TH WH † 12:56 ου δοκιμαζετε 94.3% | ουκ οιδατε δοκιμαζειν CT 0.8% § 12:58

παραδω | παραδωσει CT * 12:58 σε βαλη | βαλη σε PCK | σε βαλλη TR | σε βαλει ANT

CT † 12:59 ου | — CT † 12:59 τον | το ANT CT PCK TR * 13:1 πιλατος | πειλατος TH

WH † 13:2 ο ιησους | — CT † 13:2 τοιαυτα | ταυτα CT § 13:3 ωσαυτως | ομοιως

CT * 13:4 δεκα και οκτω | δεκαοκτω CT † 13:4 ουτοι | αυτοι CT † 13:4 ανθρωπους

| τους ανθρωπους ANT CT § 13:4 εν | — CT * 13:5 μετανοητε | μετανοησητε ANT

WH † 13:5 ομοιως | ωσαυτως CT † 13:6 εν τω αμπελωνι αυτου πεφυτευμενην |

πεφυτευμενην εν τω αμπελωνι αυτου CT § 13:6 ζητων καρπον | καρπον ζητων TR

* 13:7 ετη | ετη αφ ου CT † 13:7 εκκοψον | εκκοψον ουν NA TH † 13:8 λεγει | ειπεν

ANT § 13:8 κοπρια | κοπριαν TR * 13:9 ει δε μγη εις το μελλον | εις το μελλον ει

ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύβαι εἰς τὸ παντελές. ¹² Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου. ¹³ Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. ¹⁴ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ *ὄχλω, Ἐξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. ¹⁵ Ἀπεκρίθη τοῦν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν, Ὅτι ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ *ἀπαγαγὼν ποτίζει; ¹⁶ Ταύτην δέ, θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἦν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς, ἰδοὺ, δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; ¹⁷ Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς ἑυνοημένοις ὑπ' αὐτοῦ.

¹⁸ Ἐλεγε ἄρα, Τίνοι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; Καὶ τίνοι ὁμοιώσω αὐτήν; ¹⁹ Ὅμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ ἤβησεν, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

²⁰ *Πάλιν εἶπε, Τίνοι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; ²¹ Ὅμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔνεκρυσεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

²² Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ. ²³ Εἶπε δὲ τις αὐτῷ, Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, ²⁴ Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας· ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. ²⁵ Ἄφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες, Κύριε, *Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ· ²⁶ τότε ἄρξεσθε λέγειν, Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. ²⁷ Καὶ ἐρεῖ, Ἄλεγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες· οἱ ἐργαταὶ τῆς ἀδικίας. ²⁸ Ἐκεῖ ἐστὶ ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν *ὀψῆσθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφῆτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. ²⁹ Καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ ἔβρορα καὶ νότου, καὶ ἀνακληθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

§ 13:11 συγκυπτουσα | συνκυπτουσα TH WH * 13:14 οχλω | οχλω σι CT † 13:14 ταυταις | αυταις CT † 13:15 ουν | δε CT § 13:15 υποκριται | υποκριτα ANT TR * 13:15 απαγαγων | απαγων WH † 13:17 γινομενοις | γεινομενοις TH † 13:18 δε | ουν CT § 13:19 μεγα 91.5% | — CT 0.7% * 13:20 παλιν | και παλιν CT TR † 13:21 ενεκρυσεν | εκρυσεν ANT PCK SBL WH † 13:22 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα CT § 13:24 πυλης | θυρας CT * 13:25 κυριε | — CT † 13:27 λεγω 94% | λεγων NA SBL WH 1.4% † 13:27 υμας | — SBL WH § 13:27 οι εργαται της | εργαται CT * 13:28 οψησθε | οψεσθε PCK † 13:29 βορρα | απο βορρα ANT CT TR

30 Καὶ ἰδοῦ, εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶ πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι.

31 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ὁ προσήλθον τινας Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ, Ἐξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. 32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ, Ἰδοῦ, ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰασεῖς *ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἔχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἰερουσαλήμ. 34 Ἰερουσαλήμ, Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτενοῦσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιᾶν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 35 Ἰδοῦ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. Σλέγω δὲ ὑμῖν *ὅτι οὐ μὴ ἔμε ἴδητε ἕως ἄν ἤξει, ὅτε εἶπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

14

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων *τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 Καὶ ἰδοῦ, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἐμπροσθεν αὐτοῦ. 3 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων, Ἐἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ ἰθεραπεύειν; 4 Οἱ δὲ ἠσύχασαν. Καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυσε. 5 Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπε, Τίνος ὑμῶν *υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἔμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι σαυτῷ πρὸς ταῦτα.

7 Ἐλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς, 8 Ὅταν κληθῆς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῆς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μήποτε *ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, 9 καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ ἴσοι, Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνῃς τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. 10 Ἀλλ' ὅταν κληθῆς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον· ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε, *εἶπῃ σοι, Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον ἰσῶν συνακαειμένων σοι. 11 Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

‡ 13:31 ἡμερα | ωρα CT § 13:31 προσηλθον | προσηλθαν CT * 13:32 επιτελω | αποτελω CT † 13:34 αποκτενοῦσα | αποκτεινοῦσα BYZ CT TR | αποκτενοῦσα ANT ‡ 13:35 ερημος | — CT § 13:35 λεγω δε | αμην δε λεγω TR * 13:35 οτι | — CT † 13:35 με ιδητε | ιδητε με CT ‡ 13:35 αν ηξει οτε | αν ηξη οτε ANT HF TR | ηξει οτε NA SBL | — TH WH * 14:1 των | — TH † 14:3 ει | — CT ‡ 14:3 θεραπευειν | θεραπευσαι η ου CT § 14:5 αποκριθεις | — CT * 14:5 υιος | ονος TR † 14:5 εμπεσειται | πεσειται CT ‡ 14:5 τη | — CT § 14:6 αυτω | — CT * 14:8 εντιμοτερος | εντειμοτερος TH † 14:9 σοι | συ PCK ‡ 14:9 μετ | μετα CT § 14:10 αναπεσε | αναπεσον TR * 14:10 ειπη | ερει CT † 14:10 των | παντων των CT

12 Ἐλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν, Ὅταν ποιῆς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους· μήποτε καὶ αὐτοὶ †σε ἀντικαλέσωσι, καὶ §γένηται *σοι ἀνταπόδομα. 13 Ἀλλ' ὅταν †ποιῆς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς, †ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλοὺς. 14 καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

15 Ἀκούσας δὲ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος, §ὸς φάγεται *ἄριστον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. 16 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπός τις †ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλοὺς. 17 καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἐρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστι †πάντα. 18 Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς §παρατεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Ἄγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκη *ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. 19 Καὶ ἕτερος εἶπε, Ζεῦγῃ βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. 20 Καὶ ἕτερος εἶπε, Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. 21 Καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος †ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἐξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ †ἀναπήρους καὶ §χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. 22 Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος, Κύριε, γέγονεν *ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. 23 Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον, Ἐξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ †ὁ οἶκός μου. 24 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου. †Πολλοὶ γὰρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, 26 Εἴ τις ἔρχεται πρὸς με, καὶ οὐ §μισεῖ τὸν πατέρα *αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι †δὲ καὶ τὴν †ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναται §μου μαθητὴς εἶναι. 27 *Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν †αὐτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται †εἶναί μου μαθητὴς. 28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, §ὸ θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας

† 14:12 σε αντικαλεσωσι | αντικαλεσωσι σε CT § 14:12 γενηται | γενησεται ANT
 * 14:12 σοι ανταποδομα | ανταποδομα σοι CT † 14:13 ποιησ δοχην | δοχην ποιησ CT
 † 14:13 αναπηρους | αναπειρους CT § 14:15 ος | οστις CT * 14:15 αριστον | αρτου CT
 TR † 14:16 εποιησε | εποιει CT † 14:17 παντα 97% — CT 0.3% § 14:18 παραιτεισθαι
 παντες | παντες παραιτεισθαι CT * 14:18 εξελθειν και | εξελθων CT † 14:21 εκεινος |
 — CT † 14:21 αναπηρους | αναπειρους CT § 14:21 χωλους και τυφλους | τυφλους και
 χωλους CT PCK * 14:22 ως | ο CT † 14:23 ο οικος μου | μου ο οικος CT † 14:24 πολλοι
 γαρ εισι κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι | — ANT BYZ CT HF PCK TR § 14:26 μισει | μεισει TH
 * 14:26 αυτου | εαυτου ANT NA SBL TR WH † 14:26 δε | τε CT † 14:26 εαυτου ψυχην
 | ψυχην εαυτου NA SBL WH § 14:26 μου μαθητης ειναι | μου ειναι μαθητης PCK TH |
 ειναι μου μαθητης NA SBL WH * 14:27 και | — CT † 14:27 αυτου | εαυτου ANT NA
 SBL WH † 14:27 ειναι μου | μου ειναι TR § 14:28 ο | — ANT CT TR

ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει *τὰ ἴεις ἀπαρτισμόν; ²⁹ Ἴνα μήποτε, θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἱσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται δέμπαίζειν αὐτῷ, ³⁰ λέγοντες, ὅτι Οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. ³¹ Ἦ τίς βασιλεὺς πορευόμενος *συμβαλεῖν ἐτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον οὐχὶ ἱκαθίσας πρῶτον ἱβουλεύεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα ὄχιλιᾶσιν *ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι ἑχιλιᾶδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; ³² Εἰ δὲ μήγε, ἔτι ἱπόρρω αὐτοῦ ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ ὁ τὰ πρὸς εἰρήνην. ³³ Οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναταί *μου εἶναι μαθητής.

³⁴ Ἐκαλὸν τὸ ἄλας· ἐὰν ἱδὲ τὸ ἄλας μωρανηθῆ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; ³⁵ Οὐτε εἰς γῆν οὐτε εἰς κοπρίαν εὐθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὡτα ἀκούειν ἀκουέτω.

15

¹ Ἦσαν δὲ *ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοί, ἀκούειν αὐτοῦ. ² Καὶ διεγόγγυζον τοῖ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι Οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.

³ Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων, ⁴ Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἑνὲν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ δέενηκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, *ἕως εὗρη αὐτό; ⁵ Καὶ εὗρών ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὦμους ἑαυτοῦ χαίρων. ⁶ Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, ἱσυγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς, Ἦ συγχαρήτε μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. ⁷ Λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτω χαρὰ *ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἑνενηκοντα ἐννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρεῖαν ἔχουσι μετανοίας.

⁸ Ἦ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως ἱθου εὗρη; ⁹ Καὶ εὗροῦσα ἱσυγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ *τὰς γείτονας, λέγουσα, Ἦ συγχαρήτε μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν

* 14:28 τα | — CT † 14:28 εἰς | πρὸς ANT BYZ PCK TR † 14:29 ἰσχυοντος | ἰσχυσαντος ANT § 14:29 ἐμπαίζειν αὐτῷ | αὐτῷ ἐμπαίζειν ANT CT * 14:31 συμβαλεῖν ἐτερω βασιλεῖ | ἐτερω βασιλεῖ συμβαλεῖν NA SBL TH | ἐτερω βασιλεῖ συνβαλεῖν WH † 14:31 καθίσας πρῶτον | πρῶτον καθίσας ANT † 14:31 βουλεύεται | βουλεύσεται CT § 14:31 χιλιασιν | χειλιασιν TH * 14:31 ἀπαντῆσαι | ὑπαντῆσαι CT † 14:31 χιλιαδων | χειλιαδων TH † 14:32 πορρω αὐτου | αὐτου πορρω CT TR § 14:32 τα | — WH * 14:33 μου εἶναι | εἶναι μου ANT CT † 14:34 καλον | καλον οὖν CT † 14:34 δε | δε καὶ ANT CT * 15:1 ἐγγίζοντες αὐτῷ | αὐτῷ ἐγγίζοντες CT † 15:2 οἱ | οἱ τε CT † 15:4 ἐν ἐξ αὐτων | ἐξ αὐτων ἐν CT § 15:4 ἐνενηκοντα | ἐννενηκοντα TR * 15:4 ἐως | ἐως οὐ ANT † 15:5 ἑαυτοῦ | αὐτοῦ ANT CT PCK † 15:6 συγκαλεῖ | συγκαλεῖ WH § 15:6 συγχαρητε | συχαρητε WH * 15:7 ἐσται ἐν τῷ οὐρανῷ | ἐν τῷ οὐρανῷ ἐσται CT † 15:7 ἐνενηκοντα | ἐννενηκοντα TR † 15:8 οτου | ου CT § 15:9 συγκαλεῖται | συγκαλεῖ ANT NA SBL TH | συγκαλεῖ WH * 15:9 τας | — CT † 15:9 συχαρητε | συχαρητε WH

ἀπώλεσα. ¹⁰ Οὕτω, λέγω ὑμῖν, ἡ χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῶ μετανοοῦντι.

¹¹ Εἶπε δέ, Ἄνθρωπος τις εἶχε δύο υἱούς· ¹² καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί, Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. Ἐκαὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. ¹³ Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακρὰν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως. ¹⁴ Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. ¹⁵ Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν Σπολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. ¹⁶ Καὶ ἐπεθύμει *γεμίσει τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἦσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. ¹⁷ Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶπε, Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ ἄλιμω ἀπόλλυμαι. ¹⁸ ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου. ¹⁹ *καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου· ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. ²⁰ Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. ²¹ Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός, Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, Ἐκαὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός *σου. ²² Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας· ²³ καὶ ἔνεγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν· ²⁴ ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· *καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὐρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.

²⁵ Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν. ²⁶ Καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παίδων, ἐπυνθάνετο τί εἶη ταῦτα. ²⁷ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι Ὁ ἀδελφός σου ἦκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατὴρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτόν ἀπέλαβεν. ²⁸ Ὁργίσθη δέ, καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. ²⁹ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ *πατρί, Ἰδοὺ, τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρήλθον, καὶ

‡ 15:10 χαρα γίνεται | γίνεται χαρα NA SBL WH | γευεται χαρα TH § 15:12 και | ο δε CT * 15:13 απαντα | παντα CT † 15:14 λιμος | λειμος TH ‡ 15:14 ισχυρος | ισχυρα CT § 15:15 πολιτων | πολειτων TH * 15:16 γεμισαι την κοιλιαν αυτου απο 95.6% | χορτασθησαι εκ NA TH WH 2.2% † 15:17 ειπε | εφη CT ‡ 15:17 περισσεουσιν | περισσεουνται CT § 15:17 λιμω | λιμω ωδε NA SBL WH | λειμω ωδε TH * 15:19 και | — ANT CT † 15:20 αυτου | εαυτου BYZ CT PCK TR ‡ 15:21 αυτω ο υιος | ο υιος αυτω NA SBL WH § 15:21 και | — CT * 15:21 σου 87.1% | σου ποιησον με ως ενα των μισθιων σου WH 12.5% † 15:22 εξενεγκατε | ταχυ εξενεγκατε CT ‡ 15:22 την | — CT § 15:23 ενεγκαντες | φερετε CT * 15:24 και απολωλως ην | ην απολωλως CT † 15:26 παιδων | παιδων αυτου ST ‡ 15:26 ειη | αν ειη CT § 15:28 ουν | δε CT * 15:29 πατρι | πατρι αυτου NA SBL WH

έμοι οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ. ³⁰ Ὅτε δὲ ὁ υἱὸς σου οὗτος ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν ἴμωσμον τὸν σιτευτόν. ³¹ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἐστίν. ³² Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει· ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς ᾤη, καὶ εὐρέθη.

16

¹ Ἐλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς * αὐτοῦ, Ἄνθρωπος τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. ² Καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; Ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ ἴδυσήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν. ³ Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; Σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. ⁴ Ἐγὼ τί ποιήσω, ἵνα, ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ᾤων. ⁵ Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν * χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ, Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; ⁶ Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐκατὸν βάτους ἐλαίου. † Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Δέξαι σου ᾤον γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. ⁷ Ἐπειτα ἑτέρῳ εἶπε, Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐκατὸν κόρους σίτου. * Καὶ λέγει αὐτῷ, Δέξαι σου ἴον γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. ⁸ Καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεάν † τὴν ἑαυτῶν εἰσι. ⁹ Ἐγὼ ὑμῖν λέγω, * Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα, ὅταν ἔκλιπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

¹⁰ Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. ¹¹ Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾶ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; ¹² Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει; ¹³ Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα * μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνδὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ.

¹⁴ Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα † καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. ¹⁵ Καὶ εἶπεν αὐτοῖς,

† 15:30 μοσχον τον σιτευτον | σιτευτον μοσχον CT † 15:32 ανεζησε | εζησε CT § 15:32 ην | — CT * 16:1 αυτου | — CT † 16:2 δυνηση | δυνη ANT CT † 16:4 της | εκ της ANT CT § 16:4 αυτων | εαυτων ANT SBL TH WH * 16:5 χρεωφειλετων | χρεοφειλετων NA SBL TH | χρεοφιλετων WH † 16:5 οφειλεις | οφειλεις συ ANT † 16:6 και | ο δε CT § 16:6 το γραμμα | τα γραμματα CT * 16:7 και | — CT † 16:7 το γραμμα | τα γραμματα CT † 16:8 την | — SCR § 16:9 καγω | και εγω CT * 16:9 ποιησατε εαυτοις | εαυτοις ποιησατε CT † 16:9 εκλιπητε | εκλειπητε HF PCK | εκλιπη CT † 16:12 υμετερον | ημετερον WH § 16:12 υμιν δωσει | δωσει υμιν SBL WH * 16:13 μισησει | μεισησει TH † 16:14 και 82.4% | — CT 3.2%

Ἵμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς †γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ §Θεοῦ.

¹⁶ Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται *ἕως †Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. ¹⁷ Εὐκοπώτερον δὲ ἐστὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν †κεραΐαν πεσεῖν.

¹⁸ Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει· καὶ §πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει.

¹⁹ Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραϊνόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. ²⁰ Πτωχὸς δέ τις *ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ †ἠλκωμένος ²¹ καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ †τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι §ἀπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ. ²² Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον *Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη. ²³ Καὶ ἐν τῷ Ἄδη ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ †τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. ²⁴ Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε, Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλώσσαν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. ²⁵ Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες †σὺ τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ §ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾷσαι. ²⁶ Καὶ *ἐπὶ πᾶσι τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι †ἐνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ †οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. ²⁷ Εἶπε δέ, Ἐρωτῶ §οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ²⁸ ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. ²⁹ Λέγει *αὐτῷ Ἀβραάμ, Ἐχουσι †Μωσῆα καὶ τοὺς προφῆτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. ³⁰ Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. ³¹ Εἶπε δὲ αὐτῷ, Εἰ †Μωσῆος καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, §οὐδέ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ, πεισθήσονται.

† 16:15 γινωσκει | γεινωσκει TH § 16:15 θεου | θεου εστιν TR * 16:16 εως | μεχρις CT † 16:16 ιωαννου | ιωανου WH † 16:17 κεραιαν | κερεαν TH WH § 16:18 πας | — CT * 16:20 ην ονοματι λαζαρος ος 94.3% | ονοματι λαζαρος CT 1% † 16:20 ηλκωμενος | ειλκωμενος CT † 16:21 των ψιχιων 98.1% | — CT 0.3% § 16:21 απειλειχον | επειλειχον CT * 16:22 αβρααμ | του αβρααμ PCK TR † 16:23 τον | — CT † 16:25 συ | — CT § 16:25 ωδε | οδε PCK TR * 16:26 επι | εν CT † 16:26 ενθεν | εντευθεν TR † 16:26 οι | — CT § 16:27 ουν σε | σε ουν CT * 16:29 αυτω | δε CT † 16:29 μωσσα | μωσσεα ANT CT † 16:31 μωσσεως | μωσσεως ANT CT § 16:31 ουδε | ουδ CT

17

1 *Εἶπε ἰδὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ἀνένδεκτόν ἐστι τοῦ σκάνδαλου ἔλθειν τὰ σκάνδαλα· οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται. 2 Λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ ἄνθρωπος ὀνικός περικείται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίση ἓνα τῶν μικρῶν τούτων. 3 Προσέχετε ἑαυτοῖς. Ἐὰν ἴδῃς ἀμαρτίαν εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἂν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. 4 Καὶ ἂν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἴδῃς ἀμαρτίαν εἰς σὲ, καὶ ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἔπιστρέψῃ, λέγων, Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

5 Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ, Πρόσθεθες ἡμῖν πίστιν. 6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ, Ἐκριζώθητι, καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.

7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἔρει εὐθέως, Παρελθὼν ἀνάπεσε· ἄλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἐτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι, ἕως φάγω καὶ πίω· καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; 9 Μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα; Σοὺ δοκῶ. 10 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι Δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὅτι ὁ ὀφειλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. 12 Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τινα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἔστησαν πόρρωθεν· 13 καὶ αὐτοὶ ἤραν φωνήν, λέγοντες, Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. 14 Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἕκαθαρίσθησαν. 15 Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν· 16 καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρεῖτης. 17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐχὶ οἱ δέκα ἕκαθαρίσθησαν; Οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; 18 Οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗτος; 19 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀναστάς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.

* 17:1 ειπε | ελεγε ANT † 17:1 δε | δε και ANT ‡ 17:1 μαθητας | μαθητας αυτου ANT CT § 17:1 μη ελθειν τα σκανδαλα | τα σκανδαλα μη ελθειν CT * 17:1 ουαι δε | πλην ουαι CT † 17:2 μωλος ονικος | λιθος μυλικος ANT CT ‡ 17:2 ενα των μικρων τουτων | των μικρων τουτων ενα CT § 17:3 δε | — CT * 17:3 εις σε | — CT † 17:4 αμαρτη | αμαρτηση CT ‡ 17:4 της ημερας | — CT § 17:4 επιστρεψη | επιστρεψη επι σε TR | επιστρεψη προς σε ANT CT * 17:5 ειπον | ειπαν CT † 17:6 εχετε | ειχετε PCK TR ‡ 17:6 ταυτη | — TH § 17:7 ερει | ερει αυτω CT * 17:7 αναπεσε | αναπεσαι TR † 17:9 χαριν εχει | εχει χαριν CT ‡ 17:9 εκεινω | — CT § 17:9 ου δοκω 89.5% | αυτω ου δοκω TR 2.5% | — CT 1.4% * 17:10 οτι | — CT † 17:10 οφειλομεν | ωφειλομεν ANT BYZ CT HF PCK TR ‡ 17:11 αυτον | — CT § 17:11 μεσου | μεσον CT * 17:11 σαμαρειας | σαμαριας WH † 17:12 αυτω | — SBL WH ‡ 17:12 εστησαν | ανεστησαν WH § 17:16 σαμαρειτης | σαμαριτης NA SBL * 17:17 ουχι | ουχ WH

20 Ἐπερωτηθεῖς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως· 21 οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε, ἢ, Ἰδοὺ ἐκεῖ. Ἰδοὺ γάρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. 23 Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ ἴδε, ἢ, Ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθῃτε, μηδὲ διώξητε. 24 Ὡσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 26 Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰσῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 27 Ἦσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, *ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσηλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 28 Ὁμοίως ἔκαι ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λῶτ· ἦσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ὠκοδόμουν· 29 ἡ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθε Λῶτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας· 30 κατὰ *ταῦτα ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. 31 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκευὴ αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. 32 Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λῶτ. 33 Ὁς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἵσῶσαι ἀπολέσει αὐτήν· Ἐκαὶ ὃς ἐὰν *ἀπολέσῃ αὐτήν ζωογονήσει αὐτήν. 34 Λέγω ὑμῖν, ταύτη τῇ νυκτὶ ἔξουσιν δύο ἐπὶ ἑκλίνης μιᾶς· εἷς ἵπαραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. 35 Ἐδύο ἔξουσιν ἀλήθουςαι ἐπὶ τὸ αὐτό· Ἐμία *παραληφθήσεται, ἔκαι ἡ ἑτέρα ἔαφεθήσεται. 37 Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ, Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ Ἐσυναχθήσονται οἱ ἀετοί.

18

1 Ἐλεγε δὲ * καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε

† 17:21 ἰδου | — CT † 17:23 ωδε η ἰδου ἐκει | ωδε ἰδου ἐκει ANT | ἐκει η ἰδου ωδε NA TH WH | ἐκει ἰδου ωδε SBL § 17:24 η | — ANT CT * 17:24 υπ | υπο του CT † 17:24 ο | και ο ANT TR † 17:24 εν τη ημερα αυτου | — WH § 17:26 νωε | του νωε TR * 17:27 εξεγαμιζοντο | εγαμιζοντο CT † 17:27 απαντας | παντας CT † 17:28 και ως | καθως CT § 17:29 απαντας | παντας CT * 17:30 ταυτα | τα αυτα ANT NA SBL WH † 17:31 τω | — CT † 17:33 σωσαι | περιποιησασθαι CT § 17:33 και ος εαν | ος δ αν CT * 17:33 απολεση | απολεσει WH † 17:33 αυτην | — CT † 17:34 εσονται δυο | δυο εσονται ANT PCK § 17:34 κλινης | κλεινης TH * 17:34 εις | ο εις CT TR † 17:34 παραληφθησεται | παραλημφθησεται CT † 17:35 δυο εσονται | εσονται δυο CT § 17:35 μια | η μια CT SCR * 17:35 παραληφθησεται | παραλημφθησεται CT † 17:35 και η | η δε CT † 17:35 αφεθησεται | αφεθησεται 36 δυο εσονται εν τω αγρω ο εις παραληφθησεται και ο ετερος αφεθησεται SCR | αφεθησεται 36 δυο εν τω αγρω εις παραληφθησεται και ο ετερος αφεθησεται ANT § 17:37 συναχθησονται οι αετοι | συναχθησονται και οι αετοι PCK | επισυναχθησονται και οι αετοι ANT | και οι αετοι επισυναχθησονται CT * 18:1 και | — CT

†προσεύχεσθαι, καὶ μὴ †εκκακεῖν, ² λέγων, Κριτῆς τις ἦν ἐν τινὶ πόλει, τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος· ³ χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκεῖνη, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν, λέγουσα, Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. ⁴ Καὶ οὐκ †ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ *δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, †καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι· ⁵ διὰ γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη †υποπιάζῃ με. ⁶ Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Ἀκούσατε τί ὁ κριτῆς τῆς ἀδικίας λέγει. ⁷ Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ †ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βωόντων *πρὸς αὐτόν ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ †μακροθυμῶν ἐπ’ αὐτοῖς; ⁸ Λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. Πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εὐρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

⁹ Εἶπε †δὲ πρὸς τινὰς τοὺς πεποιθότας ἐφ’ ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ †ἐξουθενούντας τοὺς λοιπούς, τὴν παραβολὴν ταύτην· ¹⁰ Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· *ὁ εἰς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. ¹¹ Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς †πρὸς ἑαυτόν ταῦτα προσηύχετο, Ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμι ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης. ¹² Νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, †ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. ¹³ †Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἐστὼς οὐκ ἠθέλην οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς *εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάραι, ἀλλ’ ἔτυπεν †εἰς τὸ στήθος †αὐτοῦ, λέγων, Ὁ Θεός, †σιλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. ¹⁴ Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ *ἢ γὰρ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτόν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτόν ὑψωθήσεται.

¹⁵ Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἄπτηται· †ιδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ †ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ¹⁶ Ὁ δὲ Ἰησοῦς †προσκαλεσάμενος αὐτὰ εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ¹⁷ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς *ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

¹⁸ Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτόν ἄρχων, λέγων, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ¹⁹ Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἶς, ὁ Θεός. ²⁰ Τὰς

† 18:1 προσευχεσθαι | προσευχεσθαι αυτους ANT CT † 18:1 εκκακειν | εγκακειν NA SBL | ενκακειν TH WH § 18:4 ηθελησεν | ηθελεν CT PCK * 18:4 δε ταυτα | ταυτα δε SBL TH WH † 18:4 και ανθρωπον ουκ | ουδε ανθρωπον CT † 18:5 υποπιαζη | υπωπιαζη CT PCK TR § 18:7 ποιηση | ποιησει BYZ TR * 18:7 προς αυτον | αυτω CT † 18:7 μακροθυμων | μακροθυμει CT † 18:9 δε | δε και ANT CT TR § 18:9 εξουθενουντας | εξουθενουντες TH * 18:10 ο | — WH † 18:11 προς εαυτον ταυτα 95.8% | ταυτα προς εαυτον TH WH 2.1% † 18:12 αποδεκατω | αποδεκατεω WH § 18:13 και ο | ο δε CT * 18:13 εις τον ουρανον επαραι | επαραι εις τον ουρανον CT † 18:13 εις | — CT † 18:13 αυτου | εαυτου WH § 18:13 ιλασθητι | ειλασθητι TH * 18:14 η γαρ εκεινος | η εκεινος TR | παρ εκεινου CT † 18:15 ιδοντες δε | και ιδοντες ANT † 18:15 επιτιμησαν | επιτιμων CT § 18:16 προσκαλεσαμενος αυτα ειπεν | προσεκαλεσατο αυτα λεγων CT * 18:17 εαν | αν CT

έντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσης, μὴ φονεύσης, μὴ κλέψης, μὴ ψευδομαρτυρήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα ἴσου. ²¹ Ὁ δὲ εἶπε, Ταῦτα πάντα †ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός §μου. ²² Ἀκούσας δὲ *ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἔτι ἔν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν τοῦρανῶ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι. ²³ Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος †ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. ²⁴ Ἴδων δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς §περίλυπον γενόμενον εἶπε, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες *εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ²⁵ Εὐκόπωτερον γὰρ ἐστὶ κάμηλον διὰ ἴτρυμαλιᾶς ραφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. ²⁶ †Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ²⁷ Ὁ δὲ εἶπε, Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ §ἐστὶ παρὰ τῷ Θεῷ. ²⁸ Εἶπε δὲ *Πέτρος, Ἰδού, ἡμεῖς †ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι. ²⁹ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ †γονεῖς, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἡ γυναῖκα, ἢ τέκνα, §ἐνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ³⁰ ὃς *οὐ μὴ †ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶῃν αἰώνιον.

³¹ Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς †Ἱεροσόλυμα, καὶ §τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου. ³² Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαυχθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται, ³³ καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. ³⁴ Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ *ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

³⁵ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτὸν εἰς †Ἱεριχῶ, τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν †προσαιτῶν· ³⁶ ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί εἶη §τοῦτο. ³⁷ Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. ³⁸ Καὶ ἐβόησε, λέγων, Ἰησοῦ, υἱὲ *Δαυὶδ, ἐλέησόν με. ³⁹ Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα †σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῶ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ †Δαυὶδ, ἐλέησόν με. ⁴⁰ Σταθεὶς δὲ §ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν, ⁴¹ *λέγων, Τί σοι θέλεις

† 18:20 σου | — CT † 18:21 εφυλαξαμην | εφυλαξα CT § 18:21 μου | — NA WH
 * 18:22 ταυτα | — CT † 18:22 ουρανω | τοις ουρανοις NA WH | ουρανοις SBL TH
 † 18:23 εγενετο | εγενηθη CT § 18:24 περιλυπον γενομενον 95.6% | — SBL TH WH
 0.8% * 18:24 εισελευσονται εις την βασιλειαν του θεου | εις την βασιλειαν του θεου
 εισπορευονται CT † 18:25 τρυμαλιας ραφιδος | τρηματος βελουνης CT † 18:26 ειπον
 | ειπαν NA SBL WH § 18:27 εστι παρα τω θεω | παρα τω θεω εστιν ANT CT * 18:28
 πετρος | ο πετρος ANT CT TR † 18:28 αφηκαμεν παντα και | αφεντες τα ιδια CT † 18:29
 γονεις η αδελφους η γυναικα | γυναικα η αδελφους η γονεις CT § 18:29 ενεκεν | εινεκεν
 WH * 18:30 ου | ουχι CT † 18:30 απολαβη | λαβη WH † 18:31 ιεροσολυμα |
 ιερουσαλημ CT § 18:31 τελεσθησεται | τελειωθησεται ANT * 18:34 εγινωσκον |
 εγεινωσκον TH † 18:35 ιεριχω | ιερειχω TH WH † 18:35 προσαιτων | επαιτων CT
 § 18:36 τουτο | ταυτα ANT * 18:38 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 18:39
 σιωπηρη | σιωπηρη CT † 18:39 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 18:40 ο | — WH

ποιήσω; Ὁ δὲ εἶπε, Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. ⁴² Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. ⁴³ Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

19

¹ Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν ^{*}Ιεριχώ. ² Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ τοῦτος ἦν πλούσιος. ³ Καὶ ἐζήτηει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. ⁴ Καὶ προδραμῶν ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομωραίαν ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι ^{*}ἐκείνης ἔμελλε διέρχεσθαι. ⁵ Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. ⁶ Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτόν χαίρων. ⁷ Καὶ ἰδόντες ὅπαντες διεγόγγυζον, λέγοντες ὅτι Παρὰ ἀμαρτωλῶ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι. ⁸ Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον, Ἰδού, τὰ ^{*}ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, [†]δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. ⁹ Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ὅτι Σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν. ¹⁰ Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

¹¹ Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγυὸς αὐτόν εἶναι Ἱερουσαλήμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. ¹² Εἶπεν οὖν, Ἄνθρωπός τις εὐγενῆς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι. ¹³ Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Σπραγματεύσασθε ^{*}ἕως ἔρχομαι. ¹⁴ Οἱ δὲ [†]πολίται αὐτοῦ [‡]εμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες, Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. ¹⁵ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτόν λαβόντα τὴν βασιλείαν, [§]καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ^{*}ἔδωκε τὸ ἀργύριον, ἵνα [†]γνῶ [‡]τίς τί διεπραγματεύσατο. ¹⁶ Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου [§]προσειργάσατο δέκα μνᾶς. ¹⁷ Καὶ εἶπεν αὐτῷ, ^{*}Εὖ, ἀγαθὲ δούλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω

* **19:1** ιεριχω | ιερειχω TH WH † **19:2** ουτος ην | αυτος CT ‡ **19:4** εμπροσθεν | εις το εμπροσθεν CT § **19:4** συκομωραϊαν | συκομοραϊαν PCK | συκομορεαν ANT CT * **19:4** εκεινης | δι εκεινης BYZ TR † **19:4** εμελλε | ημελλε ANT CT PCK TR ‡ **19:5** ειδεν αυτον και | — CT § **19:7** παντες | απαντες TR * **19:8** ημιση των υπαρχοντων μου | ημισια μου των υπαρχοντων CT † **19:8** διδωμι τοις πτωχοις | τοις πτωχοις διδωμι CT ‡ **19:11** αυτον εινα ιερουσαλημ | εινα ιερουσαλημ αυτον CT § **19:13** πραγματευσασθε | πραγματευσασθαι WH * **19:13** εως | εν ω ANT CT † **19:14** πολιται | πολειται TH ‡ **19:14** εμισουν | εμεισουν TH § **19:15** και | — BYZ PCK * **19:15** εδωκε | δεδωκει CT † **19:15** γνω | επιγνω ANT | γνοι CT ‡ **19:15** τις τι διεπραγματευσατο 92.2% | τι διεπραγματευσαντο CT 0.4% § **19:16** προσειργασατο δεκα | δεκα προσηργασατο CT * **19:17** ευ | ευγε CT

δέκα πόλεων. ¹⁸ Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων, ἸΚύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς. ¹⁹ Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ ἱγίνου ἐπάνω πέντε πόλεων. ²⁰ Καὶ ἄτερος ἦλθε, λέγων, Κύριε, ἰδοῦ, ἡ μνᾶ σου, ἦν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ. ²¹ ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος ἀυστηρὸς εἶ· αἶρεις ὁ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὁ οὐκ ἔσπειρας. ²² Λέγει ἰδὲ αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. Ἦδεις ὅτι ἔγῳ ἄνθρωπος ἀυστηρὸς εἰμι, αἶρων ὁ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὁ οὐκ ἔσπειρα. ²³ καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκας *τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ ἱτραπέζαν, ἱκαὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἄν ἔπραξα αὐτό; ²⁴ Καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν, Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. ²⁵ Καὶ *εἶπον αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. ²⁶ Λέγω ἱγάρ ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται ἱἀπ' αὐτοῦ. ²⁷ Πλὴν τοὺς ἔχθρούς μου ἔκεινους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὦδε, καὶ *κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου.

²⁸ Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα. ²⁹ Καὶ ἐγένετο ὡς ἠγγισεν εἰς Ἱβηθφαγὴ καὶ Ἱβηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν σαυτοῦ, ³⁰ *εἰπὼν, Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ἡ εἰσπορευόμενοι εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἱέκαθισε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. ³¹ Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ, Διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε ἱαὐτῷ ὅτι Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρειαν ἔχει. ³² Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν σαυτοῖς. ³³ Λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, *εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, Τί λύετε τὸν πῶλον; ³⁴ Οἱ δὲ ἱεἶπον, Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρειαν ἔχει. ³⁵ Καὶ ἠγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἱἐπιρρίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. ³⁶ Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννυσαν τὰ ἱμάτια *αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. ³⁷ Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἡδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, ἱῆρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλη περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, ³⁸ λέγοντες,

† 19:18 κυριε η μνα σου | η μνα σου κυριε CT † 19:19 γινου επανω | επανω γινου NA SBL WH | επανω γεινου TH § 19:20 ετερος | ο ετερος CT * 19:21 εσπειρας | εσπειρας και συναγεις οθεν ου διεσκορπισας ANT † 19:22 δε | — ANT CT † 19:22 εγω ανθρωπος αυστηρος εμι | ανθρωπος αυστηρος εμι εγω ANT § 19:22 εσπειρα | εσπειρα και συναγων οθεν ου διεσκορπισα ANT * 19:23 το αργυριον μου | μου το αργυριον CT † 19:23 τραπεζαν | την τραπεζαν ANT PCK TR † 19:23 και εγω | καγω CT § 19:23 επραξα αυτο | αυτο επραξα CT * 19:25 ειπον | ειπαν CT † 19:26 γαρ | — CT † 19:26 απ αυτου | — CT § 19:27 εκεινους | τουτους CT * 19:27 κατασφαξατε | κατασφαξατε αυτους ANT CT † 19:29 βηθφαγη | βηθφαγη BYZ CT TR † 19:29 βηθανια | βηθανια TH WH § 19:29 αυτου | — CT * 19:30 ειπων | λεγων CT † 19:30 εκαθισε | εκαθισε και CT † 19:31 αυτω | — CT § 19:32 αυτοις | αυτοις εστωτα του πωλον ANT * 19:33 ειπον | ειπαν CT † 19:34 ειπον | ειπον οτι ANT | ειπαν οτι CT † 19:35 επιρριψαντες | επιρριψαντες CT § 19:35 εαυτων | αυτων CT * 19:36 αυτων | εαυτων SBL WH † 19:37 ηρξαντο | ηρξατο ANT

Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
 †βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου·
 Σειρήνη ἐν οὐρανῷ,
 καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.

³⁹ Καὶ τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου *εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. ⁴⁰ Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν ταῦτοῖς, Λέγω ὑμῖν †ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι *κεκράζονται.

⁴¹ Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' ταύτην, ⁴² λέγων ὅτι Εἰ ἔγνωσ †καὶ σύ, καὶ γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, ὅτι πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. ⁴³ Ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ *περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροὶ σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν, ⁴⁴ καὶ ἐδαφιοῦσί σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἓν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ· ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνωσ τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

⁴⁵ Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας †ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας, ⁴⁶ λέγων αὐτοῖς, ΣΓέγραπται, *Ὁ οἶκος μου οἶκος προσευχῆς ἐστίν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.

⁴⁷ Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ. ⁴⁸ καὶ οὐχ ἔευρισκον τὸ τί †ποιήσωσιν, ὁ λαὸς γὰρ ἅπας Σέξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

20

¹ Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν *ἐκείνων, διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, ² καὶ †εἶπον πρὸς αὐτόν, λέγοντες, Εἶπε ἡμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστίν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ³ Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ Σῆνα λόγον, καὶ εἴπατέ μοι. ⁴ Τὸ βάπτισμα *Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ⁵ Οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες ὅτι Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ⁶ Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων,

† 19:38 βασιλεὺς | ο βασιλεὺς NA WH § 19:38 ειρηνη εν ουρανω | εν ουρανω ειρηνη CT * 19:39 ειπον | ειπαν CT † 19:40 αυτοις | — CT † 19:40 οτι | — NA WH § 19:40 σιωπησωσιν | σιωπησουσιν CT * 19:40 κκραζονται | κραξουσι CT † 19:41 αυτη | αυτην CT † 19:42 και συ και γε εν τη ημερα σου ταυτη 85.4% | εν τη ημερα ταυτη και συ CT 1% § 19:42 τα προς ειρηνην σου | τα προς ειρηνην CT * 19:43 περιβαλουσιν | παρεμβαλουσιν NA SBL WH † 19:44 εν σοι λιθον επι λιθω | λιθον επι λιθον εν σοι CT † 19:45 εν αυτω και αγοραζοντας | — CT § 19:46 γεγραπται | γεγραπται οτι ANT * 19:46 ο οικος μου οικος προσευχης εστιν | και εσται ο οικος μου οικος προσευχης CT † 19:48 ευρισκον | ηυρισκον WH † 19:48 ποιησωσιν | ποιησουσιν ANT PCK § 19:48 εξεκρεματο | εξεκρεμετο WH * 20:1 εκεινων | — CT † 20:1 ιερεις | αρχιερεις CT TR † 20:2 ειπον προς αυτον λεγοντες ειπε | ειπαν λεγοντες προς αυτον ειπον CT § 20:3 ενα | — CT * 20:4 ιωαννου | ιωανου WH † 20:5 τι | τι ουν ANT TR

†πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γὰρ ἐστὶν Ὁ Ἰωάννην προφήτην εἶναι. ⁷ Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. ⁸ Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

⁹ Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην· *Ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ †ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἰκανοὺς· ¹⁰ καὶ †ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος ὀσῶσιν αὐτῷ. Οἱ δὲ γεωργοὶ *δειραντες αὐτὸν ἐξαπέστειλαν κενόν. ¹¹ Καὶ προσέθετο †πέμψαι ἕτερον δοῦλον· οἱ δὲ κάκεινον †δειραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. ¹² Καὶ προσέθετο ὀσῶσαι τρίτον· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. ¹³ Εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, Τί ποιήσω; Πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον *ιδόντες ἐντραπήσονται. ¹⁴ Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς †ἑαυτοὺς, λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· †θεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. ¹⁵ Καὶ ἐκβαλόντες ὀσῶτον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ¹⁶ Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Ἀκούσαντες δὲ *εἶπον, Μὴ γένοιτο. ¹⁷ Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπε, Τί οὖν ἐστὶ τὸ γεγραμμένον τοῦτο,

Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;

¹⁸ Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. ¹⁹ Καὶ ἐζήτησαν οἱ †ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ †εφοβήθησαν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.

²⁰ Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν *ἐγκαθέτους, ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, †εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτόν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. ²¹ Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις· καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. ²² Ἐξεστὶν

† 20:6 πας ο λαος | ο λαος απας CT § 20:6 ιωαννην | ιωαννη WH * 20:9 ανθρωπος | ανθρωπος τις ANT NA TR † 20:9 εξεδοτο | εξεδετο CT † 20:10 εν καιρω | εν τω καιρω ANT | καιρω CT § 20:10 δωσιν | δωσουσιν ANT CT * 20:10 δειραντες αυτον εξαπεστειλαν | δηραντες αυτον εξαπεστειλαν PCK | εξαπεστειλαν αυτου δειραντες CT † 20:11 πεμψαι ετερον | αυτοις πεμψαι ετερον ANT | ετερον πεμψαι CT † 20:11 δειραντες | δηραντες PCK § 20:12 πεμψαι τριτον | τριτον πεμψαι CT * 20:13 ιδοντες | — CT † 20:14 εαυτους | αλληλους CT † 20:14 δευτε | — CT § 20:15 αυτον | — PCK * 20:16 ειπον | ειπαν CT † 20:19 αρχιερεις και οι γραμματεις | γραμματεις και οι αρχιερεις CT † 20:19 εφοβηθησαν | εφοβηθησαν τον λαον ANT CT TR § 20:19 την παραβολην ταυτην ειπε | τας παραβολας ελεγε ANT | ειπε την παραβολην ταυτην CT * 20:20 εγκαθετους | ενκαθετους WH † 20:20 εις το | ωστε CT

†ἡμῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὐ; ²³ Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς, §Τί με πειράζετε; ²⁴ *Ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφὴν; †Ἀποκριθέντες δὲ †εἶπον, Καίσαρος. ²⁵ Ὁ δὲ εἶπεν §αὐτοῖς, *Ἀπόδοτε τοῖνυν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. ²⁶ Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι †αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

²⁷ Προσελθόντες δὲ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ †ἀντιλέγοντες §ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτόν, ²⁸ λέγοντες, Διδάσκαλε, *Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, Ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος †ἀποθάνῃ, ἵνα †λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ²⁹ Ἐπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος· ³⁰ καὶ §ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος. ³¹ Καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτὴν *ὡσαύτως. Ὅσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐπτά †οῦ κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον. ³² Ὑστερον †δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. ³³ §Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν *γίνεται γυνή; Οἱ γὰρ ἐπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

³⁴ Καὶ †ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ †ἐκγαμίσκονται· ³⁵ οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε §ἐκγαμίζονται· ³⁶ *οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γὰρ εἰσι, καὶ υἱοὶ εἰσι †τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. ³⁷ Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ †Μωσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει, Κύριον τὸν Θεὸν Ἀβραὰμ καὶ §τὸν Θεὸν Ἰσαὰκ καὶ *τὸν Θεὸν Ἰακώβ. ³⁸ Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. ³⁹ Ἀποκριθέντες δὲ τινες τῶν γραμματέων †εἶπον, Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. ⁴⁰ Οὐκέτι †δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτόν οὐδέν.

⁴¹ Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Πῶς λέγουσι τὸν Χριστὸν §υῖον Δαυίδ

† 20:22 ἡμιν | ἡμας CT § 20:23 τι με πειραζετε | — CT * 20:24 επιδειξατε | δειξατε ANT CT † 20:24 αποκριθεντες | οι NA TH WH † 20:24 ειπον | ειπαν CT § 20:25 αυτοις | προς αυτους CT * 20:25 αποδοτε τοινυν | τοινυν αποδοτε CT † 20:26 αυτου | του SBL TH WH † 20:27 αντιλεγοντες 94.1% | λεγοντες ANT TH WH 5.2% § 20:27 αναστασιν μη ειναι | μη ειναι αναστασιν ANT * 20:28 μωσης | μωυσης ANT CT † 20:28 αποθानη | η CT † 20:28 λαβη ο αδελφος αυτου | ο αδελφος αυτου λαβη PCK § 20:30 ελαβεν ο δευτερος την γυναικα και ουτος απεθανεν ατεκνος | ο δευτερος CT * 20:31 ωσαυτως | — CT HF PCK TR † 20:31 ου | και ου SCR † 20:32 δε παντων απεθανε και η γυνη | παντων απεθανε και η γυνη BYZ | παντων απεθανε και η γυνη SCR | δε παντων και η γυνη απεθανεν ANT | και η γυνη απεθανεν CT § 20:33 εν τη ουν αναστασει | εν τη αναστασει ουν ANT | η γυνη ουν εν τη αναστασει CT * 20:33 γινεται | γεινεται TH † 20:34 αποκριθεις | — CT † 20:34 εκγαμισκονται | εκγαμιζονται ANT | γαμισκονται CT § 20:35 εκγαμιζονται | εκγαμισκονται TR | γαμιζονται ANT CT * 20:36 ουτε | ουδε CT † 20:36 του | — CT † 20:37 μωσης | μωυσης ANT BYZ CT PCK § 20:37 τον | — CT * 20:37 τον | — CT † 20:39 ειπον | ειπαν CT † 20:40 δε | γαρ CT § 20:41 υιον δαυιδ ειναι | υιον δαβιδ ειναι HF TR | ειναι δαυιδ υιον NA SBL | ειναι δαυειδ υιον TH WH

εἶναι; ⁴² *Καὶ αὐτὸς †Δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ †ψαλμῶν,

Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

⁴³ ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

⁴⁴ *Δαυὶδ οὖν †Κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς †υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν;

⁴⁵ Ἀκούοντας δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς ὁ αὐτοῦ,
⁴⁶ Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλοῦντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· ⁴⁷ οἱ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν πτωχῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται. Οὗτοι *λήφονται περισσώτερον κρίμα.

21

¹ Ἀναβλέψας δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας *τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίους· ² εἶδε δὲ †τινα καὶ χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ †δύο λεπτά, ³ καὶ εἶπεν, Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ὁὗτη πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν· ⁴ *ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα †τοῦ Θεοῦ· αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς †ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλε.

⁵ Καὶ τινῶν λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, εἶπε, ⁶ Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται.

⁷ Ἐπληρώτησαν δὲ αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα *γίνεσθαι; ⁸ Ὁ δὲ εἶπε, Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες †ὅτι Ἐγὼ εἰμι· καί, Ὁ καιρὸς ἤγγικε, μὴ †οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. ⁹ Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.

¹⁰ Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἐγερθήσεται ἔθνος ἑπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· ¹¹ σεισμοὶ τε μεγάλοι *κατὰ τόπους καὶ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, †φόβητρά τε καὶ †σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ

* **20:42** καὶ αὐτος | αὐτος γὰρ CT † **20:42** δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † **20:42** ψαλμων | των ψαλμων ANT § **20:42** ο | — NA SBL WH * **20:44** δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † **20:44** κυριον αυτον | αυτου κυριον ANT SBL WH † **20:44** υιος αυτου | αυτου υιος NA SBL WH § **20:45** αυτου | — SBL WH * **20:47** ληφονται | λημφονται CT * **21:1** τα δωρα αυτων εις το γαζοφυλακιον | εις το γαζοφυλακιον τα δωρα αυτων CT † **21:2** τινα και | και τινα TR | τινα ANT CT † **21:2** δυο λεπτα | λεπτα δυο CT § **21:3** η πτωχη αυτη | αυτη η πτωχη NA TH WH * **21:4** απαντες | παντες CT † **21:4** του θεου | — CT † **21:4** απαντα | παντα CT § **21:6** λιθω 64.9% | λιθον PCK 32% | λιθω ωδε WH 0.5% * **21:7** γινεσθαι | γεινεσθαι TH † **21:8** οτι | — CT † **21:8** ουν | — CT § **21:10** επι | επ CT * **21:11** κατα τοπους και λιμοι και λοιμοι | και κατα τοπους λιμοι και λοιμοι NA SBL | και κατα τοπους λειμοι και λοιμοι TH | και κατα τοπους λοιμοι και λιμοι WH † **21:11** φοβητρα | φοβηθρα TH WH † **21:11** σημεια απ ουρανου 82% | απ ουρανου σημεια NA WH 0.1%

μεγάλα ἔσται. ¹² Πρὸ δὲ τούτων ὅσπαντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς *συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἄγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου. ¹³ Αποβήσεται ἡ δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. ¹⁴ Θέσθε οὖν *εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι. ¹⁵ ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ἣ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. ¹⁶ Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ συγγενῶν καὶ φίλων καὶ ἀδελφῶν, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν. ¹⁷ Καὶ ἔσεσθε *μισοῦμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. ¹⁸ Καὶ θριξέτω ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. ¹⁹ Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν ἵκτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

²⁰ Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων ἡ τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε γινώτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. ²¹ Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρεῖτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν. ²² Ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταῖ εἰσι, τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. ²³ Οὐαὶ *δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται ἵνα ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὄργη ἕν τῷ λαῷ τούτῳ. ²⁴ Καὶ πεσοῦνται στόματι ὄμαχαιρας, καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς *πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλήμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι πληρωθῶσι ἡ καιροὶ ἐθνῶν.

²⁵ Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἀστροῖς, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ, *ἡχούσης θαλάσσης καὶ σάλου, ²⁶ ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. ²⁷ Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. ²⁸ Ἀρχομένων δὲ τούτων ἴγινεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

²⁹ Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς, Ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· ³⁰ ὅταν ἡπροβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἐαυτῶν ὀγινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. ³¹ Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα *γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ

§ 21:12 παντων | απαντων PCK TR * 21:12 συναγωγας | τας συναγωγας CT † 21:12
 αγομενους | απαγομενους CT † 21:13 δε | — CT § 21:14 θεσθε ουν εις τας καρδιας |
 θετε ουν εν ταις καρδιαις CT * 21:14 εις τας καρδιας | εν ταις καρδιαις CT † 21:15
 αντειπειν ουδε αντιστηναι | αντειπειν η αντιστηναι PCK | αντιστηναι η αντειπειν CT
 † 21:15 παντες | απαντες NA SBL WH § 21:16 συγγενων και φιλων και αδελφων |
 αδελφων και συγγενων και φιλων CT TR * 21:17 μισουμενοι | μεισουμενοι TH † 21:19
 κτησασθε | κτησεσθε WH † 21:20 την | — CT § 21:22 πλησθηναι | πληρωθηναι ANT
 BYZ PCK TR * 21:23 δε | — CT † 21:23 γαρ | γαρ τοτε ANT † 21:23 εν | — ANT
 CT § 21:24 μαχαιρας | μαχαιρης NA SBL WH * 21:24 παντα τα εθνη | τα εθνη παντα
 CT † 21:24 αχρι | αχρισ ου CT † 21:24 καιροι | και εσονται καιροι WH § 21:25
 εσται | εσονται CT * 21:25 ηχουσης | ηχους CT † 21:28 γινεσθαι | γεινεσθαι TH
 † 21:30 προβαλωσιν | προβαλλωσιν PCK § 21:30 γινωσκετε | γεινωσκετε TH * 21:31
 γινομενα γινωσκετε | γεινομενα γεινωσκετε TH

Θεοῦ. ³² Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται. ³³ Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ †παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ †παρέλθωσι.

³⁴ Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε ββαρηθῶσιν *ὕμων αἱ καρδίαι ἐν †κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ †αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπισητῇ ἡ ἡμέρα ἐκεῖνη. ³⁵ ὡς παγὶς βγαρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. ³⁶ Ἀγρυπνεῖτε *οὖν ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα †καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν †πάντα τὰ μέλλοντα βγίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

³⁷ Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων· τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ἠλύιζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν. ³⁸ Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθηριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ *ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

22

¹ Ἦγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη Πάσχα. ² Καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

³ Εἰσηλθε δὲ *Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν †ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα. ⁴ Καὶ ἀπελθὼν συναλάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ †στρατηγοῖς τὸ πῶς βγαυτόν παραδῶ αὐτοῖς. ⁵ Καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ *ἀργύριον δοῦναι. ⁶ Καὶ ἐξωμολόγησε καὶ ἐζήτηει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτόν †αυτοῖς ἄτερ ὄχλου.

⁷ Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, †ἐν ἧ ἔδει θύεσθαι τὸ Πάσχα. ⁸ Καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ βἸωάννην, εἰπὼν, Πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ Πάσχα, ἵνα φάγωμεν. ⁹ Οἱ δὲ *εἶπον αὐτῷ, Ποῦ θέλεις †ετοιμάσομεν; ¹⁰ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδοῦ, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσῃ ὑμῖν ἀνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν †οῦ εἰσπορεύεται. ¹¹ Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότη τῆς οἰκίας, Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστὶ τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; ¹² Κάκεῖνος ὑμῖν δείξει βανώγειον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε. ¹³ Ἀπελθόντες δὲ εὔρον καθὼς *εἶρηκεν αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ Πάσχα.

† 21:33 παρελευσονται | παρελευσεται PCK † 21:33 παρελθωσι | παρελευσονται CT
 § 21:34 βαρηθωσιν | βαρυνηθωσιν TR * 21:34 υμων αι καρδιαι | αι καρδιαι υμων WH
 † 21:34 κραιπαλη | κρεπαλη TH WH † 21:34 αφινιδιος εφ υμας επιστη | επιστη εφ υμας αφινιδιος NA SBL TH | επιστη εφ υμας εφινιδιος WH § 21:35 γαρ επελευσεται | επεισελευσεται γαρ CT * 21:36 ουν | δε CT † 21:36 καταξιωθητε | κατισχυσητε CT
 † 21:36 παντα | ταυτα παντα CT TR § 21:36 γινεσθαι | γεινεσθαι TH * 21:38 ιερω | ορει ANT * 22:3 σατανας | ο σατανας ANT PCK TR † 22:3 επικαλουμενον | καλουμενον CT † 22:4 στρατηγοις | τοις στρατηγοις TR | γραμματευσιν και στρατηγοις ANT § 22:4 αυτον παραδω αυτοις | αυτοις παραδω αυτον CT * 22:5 αργυριον | αργυρια ANT PCK
 † 22:6 αυτοις ατερ οχλου | ατερ οχλου αυτοις CT † 22:7 εν | — SBL TH WH § 22:8 ιωαννην | ιωαννη WH * 22:9 ειπον | ειπαν CT † 22:9 ετοιμασομεν | ετοιμασωμεν ANT BYZ CT TR † 22:10 ου | εις ην CT § 22:12 ανωγειον | αναγαιον CT PCK | ανωγαιον ANT * 22:13 ειρηκεν | ειρηκει CT

14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ ἄδωδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. 15 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ Πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν. 16 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι †οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἄξιόν μου, ἕως ὅτου πληρωθῆ ἔν τῃ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. 17 Καὶ δεξάμενος *ποτήριον, εὐχαριστήσας εἶπε, Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς. 18 λέγω γὰρ ὑμῖν †ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ *γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως ἴσθου ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ. 19 Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 20 Ἐσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἄρκυνομον. 21 Πλὴν ἰδοὺ, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. 22 *Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου †πορεύεται κατὰ τὸ ὠρισμένον· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται. 23 Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο †συζητεῖν πρὸς ἑαυτούς τὸ τίς ἄρα εἶη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. 25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται. 26 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν *γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. 27 Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; †Οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; Ἐγὼ δὲ εἶμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν.

28 Ὑμεῖς δὲ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. 29 κάγω διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν, 30 ἵνα ἴνα ἔσθῃτε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης *μου καὶ †καθίσεσθε ἐπὶ θρόνων, †κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραήλ.

31 Ἐἶπε δὲ ὁ Κύριος, Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ, ὁ Σατανᾶς ἐζητήσατο ὑμᾶς, τοῦ *σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον. 32 ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ †ἐκκλίπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας †στηρίξον τοὺς ἀδελφούς σου. 33 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. 34 Ὁ δὲ εἶπε, Λέγω σοι,

† 22:14 δωδεκα | — CT † 22:16 ουκετι | — CT § 22:16 εξ αυτου | αυτο CT * 22:17 ποτηριον | το ποτηριον ANT † 22:17 εαυτοις | εις εαυτους CT † 22:18 οτι | — SBL TH WH § 22:18 του | του νυν απο του CT * 22:18 γενηματος | γεννηματος TR † 22:18 οτου | ου CT † 22:20 ωσαυτως και το ποτηριον | και το ποτηριον ωσαυτως CT § 22:20 εκχυνομενον | εκχυννομενον CT * 22:22 και ο μεν υιος | οτι ο υιος μεν CT † 22:22 πορευεται κατα το ωρισμενον | κατα το ωρισμενον πορευεται CT † 22:23 συζητειν | συνζητειν TH WH § 22:24 φιλονεικια | φιλονικια TH * 22:26 γενεσθω | γινεσθω ANT NA SBL WH | γεινεσθω TH † 22:27 ουχι | ουχ PCK † 22:27 ειμι εν μεσω υμων | εν μεσω υμων ειμι CT § 22:30 εσθητε | εσθητε CT * 22:30 μου | μου εν τη βασιλεια μου ANT BYZ CT HF PCK TR † 22:30 καθισεσθε | καθισθητε TR | καθησεσθε NA SBL | καθησθε TH WH † 22:30 κρινοντες τας δωδεκα φυλας | τας δωδεκα φυλας κρινοντες CT § 22:31 ειπε δε ο κυριος | — NA SBL WH * 22:31 σινιασαι | σεινιασαι TH † 22:32 εκλιπη | εκλειπη BYZ TR † 22:32 στηριξον | στηρισον CT

Πέτρε, οὐ ἤμῃ φωνήσῃ σήμερον ἀλέκτωρ, *πρὶν ἢ τρεῖς ἄπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.

³⁵ Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ †βαλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μὴ τινος ὑστερήσατε; Οἱ δὲ *εἶπον, †οὐθενός. ³⁶ Εἶπεν †οὖν αὐτοῖς, Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων †βαλαντίον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων, *πωλήσει τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ †ἀγοράσει μάχαιραν. ³⁷ Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι †ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ †τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. ³⁸ Οἱ δὲ *εἶπον, Κύριε, ἰδοῦ, μάχαιραι ὧδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἴκανόν ἐστι.

³⁹ Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ †αὐτοῦ. ⁴⁰ Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς, Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. ⁴¹ Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεῖς τὰ γόνατα προσήχετο, ⁴² λέγων, Πάτερ, εἰ βούλει †παρενεγκεῖν †τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν *γενέσθω. ⁴³ †Ἦθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος †ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. ⁴⁴ Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσήχετο. Ἐγένετο δὲ ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. ⁴⁵ Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς *μαθητὰς εὗρεν †αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης, ⁴⁶ καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί καθεύδετε; Ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

⁴⁷ Ἐτι †δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοῦ, ὄχλος καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, †προήρχετο *αὐτούς, καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλήσας †αὐτόν. ⁴⁸ †Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; ⁴⁹ Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον †εἶπον αὐτῷ, Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν *μαχαίρᾳ; ⁵⁰ Καὶ ἐπάταξεν εἰς τις ἐξ αὐτῶν †τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν †αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν. ⁵¹ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐὰτε ἕως τούτου. Καὶ

§ 22:34 μη φωνηση | μη φωνησει TR | φωνησει ANT CT * 22:34 πριν η | εως CT † 22:34 απαρνηση μη ειδεναι με | με απαρνηση ειδεναι CT † 22:35 βαλαντιου | βαλλαντιου ANT CT § 22:35 υστερησατε | υστερηθητε ANT * 22:35 ειπον | ειπαν CT † 22:35 ουθενος | ουδενοσ PCK TR † 22:36 ουν | δε CT § 22:36 βαλαντιον | βαλλαντιον ANT CT * 22:36 πωλησει | πωλησατω CT TR † 22:36 αγορασει | αγορασατω CT TR † 22:37 ετι | — CT § 22:37 τα | το CT * 22:38 ειπον | ειπαν CT † 22:39 αυτου | — CT † 22:42 παρενεγκειν | παρενεγκε CT SCR § 22:42 το ποτηριον τουτο | τουτο το ποτηριον ANT CT * 22:42 γενεσθω | γινεσθω ANT BYZ NA SBL WH | γεινεσθω TH † 22:43 {include verses 43-44} 98.7% | {omit verses 43-44} 1% [Note: Included in the figure of 98.7% are 38 manuscripts that also include the content of verses 43-44 after Matthew 26:39. An additional six manuscripts include the content of verses 43-44 only after Matthew 26:39. NA and WH enclose this text with double brackets.] † 22:43 απ | απο του WH § 22:44 εγενετο δε | και εγενετο NA SBL WH * 22:45 μαθητας | μαθητας αυτου SCR † 22:45 αυτους κοιμωμενους | κοιμωμενους αυτους CT † 22:47 δε | — CT § 22:47 προηρχετο | προηγεν ANT * 22:47 αυτους | αυτων TR † 22:47 αυτον | αυτον τουτο γαρ σημειον δεδωκει αυτοις ον αν φιλησω αυτος εστιν ANT PCK † 22:48 ο δε ιησους | ιησους δε CT § 22:49 ειπον αυτω | ειπαν CT * 22:49 μαχαιρα | μαχαιρη CT † 22:50 τον δουλον

ἀψάμενος τοῦ ὠτίου Σαυτοῦ, ἴασατο αὐτόν. ⁵² Εἶπε δὲ *ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους †ἐπ' αὐτόν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους, Ὡς ἐπὶ ληστήν †ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων; ⁵³ Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. Σἄλλ' αὕτη *ὑμῶν ἐστὶν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκοτόυς.

⁵⁴ Συλλαβόντες δὲ αὐτόν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον †αὐτόν εἰς †τόν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. ⁵⁵ ΣἈψάντων δὲ *πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ †συγκαθισάντων †αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος Σἐν μέσῳ αὐτῶν. ⁵⁶ Ἰδοῦσα δὲ αὐτόν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε, Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. ⁵⁷ Ὁ δὲ ἠρνήσατο *αὐτόν, λέγων, †Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν. ⁵⁸ Καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτόν ἔφη, Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος †εἶπεν, Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. ⁵⁹ Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιάς, ἄλλος τις διίσχυρίζετο, λέγων, Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. ⁶⁰ Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. Καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν Σἀλέκτωρ. ⁶¹ Καὶ στραφεὶς ὁ Κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ. Καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ *λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα †φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς. ⁶² Καὶ ἐξελθὼν ἔξω †ὁ Πέτρος ἔκλαυσε πικρῶς.

⁶³ Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες Στόν Ἰησοῦν ἐνέπαιζον αὐτῷ, *δέρνοντες. ⁶⁴ Καὶ περικαλύψαντες αὐτόν, †ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτόν, λέγοντες, Προφήτευσον. Τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε; ⁶⁵ Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

⁶⁶ Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς †καὶ γραμματεῖς, καὶ Σἀνήγαγον αὐτόν εἰς τὸ συνέδριον *αὐτῶν, λέγοντες, ⁶⁷ Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, †εἶπὲ ἡμῖν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐὰν ὑμῖν εἶπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· ⁶⁸ ἐὰν δὲ †καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ Σμοι, ἢ ἀπολύσητε. ⁶⁹ Ἀπὸ τοῦ *νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. ⁷⁰ †Εἶπον δὲ πάντες, Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, Ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγὼ εἰμι. ⁷¹ Οἱ δὲ †εἶπον, Τί ἔτι Σχρεῖαν ἔχομεν

§ 22:51 αυτου | — CT * 22:52 ο | — CT † 22:52 επ | προς PCK † 22:52 εξηληλυθατε | εξηληθατε CT § 22:53 αλλ | αλλα PCK * 22:53 υμων εστιν | εστιν υμων ANT CT † 22:54 αυτον | — CT PCK † 22:54 τον οικον | την οικιαν CT § 22:55 αφαντων | περι αφαντων CT * 22:55 πυρ | πυραν ANT † 22:55 συγκαθισαντων | συγκαθισαντων TH WH † 22:55 αυτων | — CT § 22:55 εν μεσω | μεσος CT * 22:57 αυτον | — ANT CT † 22:57 γυναι ουκ οιδα αυτον | ουκ οιδα αυτον γυναι CT † 22:58 ειπεν | εφη CT § 22:60 αλεκτωρ | ο αλεκτωρ TR * 22:61 λογου | ρηματος NA TH WH † 22:61 φωνησαι | φωνησαι σημερον CT † 22:62 ο πετρος | — CT PCK § 22:63 τον ιησουν | αυτον CT * 22:63 δερνοντες | δαιροντες PCK † 22:64 ετυπτον αυτου το προσωπον και επηρωτων αυτον | επηρωτων CT † 22:66 και | τε και CT PCK TR § 22:66 ανηγαγον | απηγαγον CT PCK * 22:66 αυτων | εαυτων ANT TR † 22:67 ειπε | ειπον CT † 22:68 και | — CT § 22:68 μοι η απολυσητε 93.7% | — CT 0.4% * 22:69 νυν | νυν δε CT † 22:70 ειπον | ειπαν CT † 22:71 ειπον | ειπαν CT § 22:71 χρειαν εχομεν μαρτυριας

μαρτυρίας; Αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

23

¹ Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλήθος αὐτῶν, *ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Ἰππλάτων. ² Ἦρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες, Τοῦτον εὐρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα *Καίσαρι φόρους διδόναι, †λέγοντα †ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. ³ Ὁ δὲ †Πιλάτος *ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη, Σὺ λέγεις. ⁴ Ὁ δὲ †Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς †ὄχλους, Οὐδὲν εὐρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. ⁵ Οἱ δὲ ἐπίσχουν, λέγοντες ὅτι Ἀνασεῖει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, Σάρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.

⁶ *Πιλάτος δὲ ἀκούσας †Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστι. ⁷ Καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς †Ἡρώδη, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. ⁸ Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη ἑλίαν· ἦν γὰρ *θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτόν, διὰ τὸ †ἀκούειν †πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἠλπίζε τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ ἑγινόμενον. ⁹ Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. ¹⁰ *Εἰστήκεισαν δὲ οἱ †ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. ¹¹ Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν †ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν ἑαυτὸν ἐσθῆτα λαμπράν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ *Πιλάτῳ. ¹² Ἐγένοντο δὲ φίλοι ὁ τε †Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προὑπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς †ἑαυτοῦς.

¹³ †Πιλάτος δὲ *συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαόν, ¹⁴ εἶπε πρὸς αὐτούς, Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδοῦ, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας †οὐδὲν εὔρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. ¹⁵ ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· †ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδοῦ, οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ. ¹⁶ Παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

* 23:1 ἠγαγον | ἠγαγεν TR † 23:1 πιλατον | πειλατον TH WH † 23:2 ευρομεν | ευραμεν CT § 23:2 εθνος | εθνος ημων CT * 23:2 καισαρι φορους | φορους καισαρι CT † 23:2 λεγοντα | και λεγοντα CT † 23:2 εαυτον | αυτον SBL WH § 23:3 πιλατος | πειλατος TH WH * 23:3 επηρωτησεν | ηρωτησεν CT † 23:4 πιλατος | πειλατος TH WH † 23:4 οχλους | οχλους οτι ANT § 23:5 αρξαμενος | και αρξαμενος CT * 23:6 πιλατος | πειλατος TH WH † 23:6 γαλιλαιαν | — CT † 23:7 ηρωδη | τον ηρωδη TH § 23:8 λιαν | λειαν TH * 23:8 θελων εξ ικανου | εξ ικανου θελων ANT | εξ ικανων χρονων θελων CT † 23:8 ακουειν | ακουειν αυτον ANT † 23:8 πολλα | — CT § 23:8 γινομενον | γεινομενον TH * 23:10 ειστηκεισαν | ιστηκεισαν TH WH † 23:10 αρχιερεις και οι γραμματεις | γραμματεις και οι αρχιερεις ANT † 23:11 ο | και ο NA SBL TH § 23:11 αυτον | — CT * 23:11 πιλατω | πειλατω TH WH † 23:12 πιλατος και ο ηρωδης | ηρωδης και ο πιλατος ANT NA SBL | ηρωδης και ο πειλατος TH WH † 23:12 εαυτους | αυτους NA TH | αυτους SBL WH § 23:13 πιλατος | πειλατος TH WH * 23:13 συγκαλεσαμενος | συγκαλεσαμενος TH WH † 23:14 ουδεν | ουθεν CT † 23:15 ανεπεμψα γαρ υμας προς αυτον | ανεπεμψε γαρ αυτον προς ημας CT

17 Ἐνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἐορτὴν ἓνα.
 18 *Ἀνεκράξαν δὲ †παμπληθεὶ, λέγοντες, Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν †Βαραββᾶν· 19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινα γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον ἔβηλημένος εἰς φυλακὴν. 20 Πάλιν *οὖν ὁ †Πιλάτος †προσεφώνησε, θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες, Ἐσταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. 22 Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; Οὐδὲν *αἴτιον θανάτου εὔρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπόλυσω. 23 Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν †καὶ τῶν ἀρχιερέων. 24 †Ὁ δὲ Ἐπιλάτος *ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν. 25 Ἀπέλυσε †δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βηλημένον εἰς †τὴν φυλακὴν, ὃν ἠτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν.

26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Ἐσίμωνός τινος Κυρηναίου ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρόν, φέρειν *ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27 Ἦκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν αἱ †καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 Στραφεῖς δὲ πρὸς αὐτὰς †ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Θυγατέρες Ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. 29 Ὅτι ἰδοὺ, ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι, Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ ἄκοιλαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ *ἐθήλασαν. 30 Τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι, †Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς. 31 Ὅτι εἰ ἐν †τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;

32 Ἦγοντο δὲ καὶ ἕτεροι ἄλλοι κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. 33 Καὶ ὅτε *ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. 34 †Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε, Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσι. Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, †ἔβαλον ἄκλῆρον. 35 Καὶ *εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. Ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες †σὺν αὐτοῖς, λέγοντες, Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν,

§ 23:17 αναγκην δε ειχεν απολυειν αυτοις κατα εορτην ενα 77.2% | — CT 2% * 23:18 ανεκραξαν | ανεκραγον CT † 23:18 παμπληθει | πανπληθει TH WH † 23:18 βαραββαν | του βαραββαν CT TR § 23:19 βηλημενος εις φυλακην | βηλημενος εις την φυλακην ANT | βληθεις εν τη φυλακη CT * 23:20 ουν | δε CT † 23:20 πιλατος | πειλατος TH WH † 23:20 προσεφωνησε | προσεφωνησεν αυτοις NA TH WH § 23:21 σταυρωσον σταυρωσον | σταυρου σταυρου CT * 23:22 αιτιον | αξιον ANT † 23:23 και των αρχιερων 98.7% | — CT 0.5% † 23:24 ο δε | και CT § 23:24 πιλατος | πειλατος TH WH * 23:24 επεκρινε | επεκρινε TH † 23:25 δε | δε αυτοις TR | δε αυτοις του βαραββαν ANT † 23:25 την φυλακην | φυλακην CT § 23:26 σιμωνος τινος κυρηναιου ερχομενου | σιμωνος τινος κυρηναιου του ερχομενου TR | σιμωνα τινα κυρηναιου ερχομενου CT * 23:26 οπισθεν | οπισω ANT † 23:27 και | — CT † 23:28 ο | — TH WH § 23:29 κοιλαι | αι κοιλαι CT * 23:29 εθηλασαν | εθρεψαν CT † 23:30 πεσετε | πεσατε WH † 23:31 τω | — WH § 23:32 δυο κακουργοι | κακουργοι δυο NA SBL WH * 23:33 απηλθον | ηλθον NA SBL TH | ηλθαν WH † 23:34 ο δε ιησους ελεγεν πατερ αφες αυτοις ου γαρ οιδασιν τι ποιουσιν 89.3% | — 1% [Note: NA and WH enclose this text with double brackets.] † 23:34 εβαλον | εβαλλον ANT § 23:34 κληρον | κληρους NA SBL * 23:35

εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός, †ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός. ³⁶ Ὁ ἐνεπαιζων δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, προσερχόμενοι *καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ, ³⁷ καὶ λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. ³⁸ Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφή †γεγραμμένη ἐπ’ αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν †Ἰουδαίων.

³⁹ Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν, Ὁ λέγων, *Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, σῶσον σεαυτόν καὶ ἡμᾶς. ⁴⁰ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος †ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων, Οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; ⁴¹ Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε. ⁴² Καὶ ἔλεγε †τῷ Ἰησοῦ, Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς Ὁ ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ⁴³ Καὶ εἶπεν αὐτῷ *Ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν †λέγω σοι, σήμερον μετ’ ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

⁴⁴ Ἦν δὲ ὥσει ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ’ ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας Ὁ ἐνάτης. ⁴⁵ *Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, †καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. ⁴⁶ Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Πάτερ, εἰς χεῖράς σου †παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου· Ὁ καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν. ⁴⁷ Ἴδὼν δὲ ὁ *ἐκατόνταρχος τὸ γινόμενον, †ἐδόξασε τὸν Θεόν, λέγων, Οὕτως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. ⁴⁸ Καὶ πάντες οἱ †συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, Ὁ θεωροῦντες τὰ γινόμενα, τύπτοντες *ἐαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον. ⁴⁹ Εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ †αὐτοῦ †μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ Ὁ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὀρῶσαι ταῦτα.

⁵⁰ Καὶ ἰδοῦ, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτῆς ὑπάρχων, *ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος— ⁵¹ οὗτος οὐκ ἦν †συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν—ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς †καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ⁵² οὗτος προσελθὼν τῷ Ὁ Πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ⁵³ Καὶ καθελὼν *αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ

† 23:35 ο του θεου | του θεου ο CT § 23:36 ενεπαιζον | ενεπαιξαν CT * 23:36 και | — CT † 23:38 γεγραμμενη επ αυτω γραμμασιν ελληνικοις και ρωμαικοις και εβραικοις ουτος εστιν | επ αυτω CT † 23:38 ιουδαιων | ιουδαιων ουτος CT § 23:39 λεγων | — WH * 23:39 ει | ουχι CT † 23:40 επετιμα αυτω λεγων | επιτιμων αυτω εφη CT † 23:42 τω ιησου μνησθητι μου κυριε | ιησου μνησθητι μου CT § 23:42 εν τη βασιλεια | εις την βασιλειαν NA WH * 23:43 ο ιησους | — CT † 23:43 λεγω σοι | σοι λεγω CT † 23:44 ην δε | και ην ηδη CT § 23:44 ενατης | εννατης TR * 23:45 και εσκοτισθη ο ηλιος 96.4% | του ηλιου εκλειποντος ANT WH 0.4% | του ηλιου εκλιποντος NA SBL TH 0.4% † 23:45 και εσχισθη | εσχισθη δε CT † 23:46 παραθησομαι | παρατιθεμαι ANT CT § 23:46 και ταυτα | τουτο δε CT * 23:47 εκατονταρχος | εκατονταρχης CT † 23:47 εδοξασε | εδοξαζε CT † 23:48 συμπαραγενομενοι | συνπαραγενομενοι TH WH § 23:48 θεωρουντες | θεωρησαντες CT * 23:48 εαυτων | — CT † 23:49 αυτου | αυτω CT † 23:49 μακροθεν | απο μακροθεν ANT NA TH WH § 23:49 συνακολουθησασαι | συνακολουθουσαι CT * 23:50 ανηρ | και ανηρ ANT NA † 23:51 συγκατατεθειμενος | συνκατατεθειμενος TH WH † 23:51 και προσεδεχετο και αυτος | προσεδεχετο και αυτος ANT PCK | προσεδεχετο CT § 23:52 πιλατω | πειλατω TH WH * 23:53 αυτω

ἔθηκεν τὸ ἐν μνήματι λαξευτῶ, οὗ οὐκ ἦν †οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος. ⁵⁴ Καὶ ἡμέρα ἦν §Παρασκευή, σάββατον ἐπέφωσκε. ⁵⁵ Κατακολουθήσασαι δὲ *γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνελθλυθῦαι τὰυτῶ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. ⁵⁶ Ὑποστρέψασαι δὲ ἠτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα. Καὶ τὸ μὲν σάββατον ἠσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

24

¹ Τῆ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὄρθρου *βαθέος, †ἦλθον ἐπὶ τὸ μνήμα, φέρουσαι ἃ ἠτοίμασαν ἀρώματα, †καὶ τινες σὺν αὐταῖς. ² Εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου. ³ §Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶμα *τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. ⁴ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ †διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοῦ, †ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν §ἔσθήσεσιν ἀστραπτουσαῖς. ⁵ ἐμόφβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ *κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, †εἶπον πρὸς αὐτάς, Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; ⁶ Οὐκ ἔστιν ὧδε, †ἀλλ' ἠγέρθη μνησθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ⁷ λέγων §ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. ⁸ Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, ⁹ καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς. ¹⁰ Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ *Ἰωάννα καὶ Μαρία †Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, †αἱ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. ¹¹ Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα §αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. ¹² Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια *κείμενα μόνᾳ· καὶ ἀπῆλθε πρὸς †ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

¹³ Καὶ ἰδοῦ, δύο ἐξ αὐτῶν †ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἐξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἧ ὄνομα Ἐμμαούς. ¹⁴ Καὶ αὐτοὶ ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. ¹⁵ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὀμιλεῖν αὐτοὺς καὶ §συζητεῖν, καὶ αὐτὸς *ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς. ¹⁶ Οἱ

† 23:53 αυτο | αυτον CT † 23:53 ουδεπω ουδεις | ουδεις ουδεπω ANT | ουδεις ουπω CT

§ 23:54 παρασκευη | παρασκευη και TR | παρασκευης και CT * 23:55 γυναικες | και

γυναικες TR | αι γυναικες ANT CT † 23:55 αυτω εκ της γαλιλαιας | εκ της γαλιλαιας

αυτω CT * 24:1 βαθεος | βαθεως BYZ CT HF † 24:1 ηλθον επι το μνημα | επι το

μνημα ηλθον NA SBL TH | επι το μνημα ηλθαν WH † 24:1 και τινες συν αυταις | — CT

§ 24:3 και εισελθουσαι | εισελθουσαι δε CT * 24:3 του κυριου ιησου | — SBL † 24:4

διαπορεισθαι | απορεισθαι CT † 24:4 ανδρες δυο | δυο ανδρες TR § 24:4 εσθησεσιν

αστραπτουσαις | εσθητι αστραπτουση CT * 24:5 κλινουσων το προσωπον | κλινουσων

τα προσωπα NA SBL WH | κλεινουσων τα προσωπα TH † 24:5 ειπον | ειπαν CT † 24:6

αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 24:7 οτι δει τον υιον του ανθρωπου | τον υιον του

ανθρωπου οτι δει CT * 24:10 ιωαννα | ιωανα WH † 24:10 ιακωβου | η ιακωβου BYZ

CT PCK † 24:10 αι ελεγον | ελεγον CT § 24:11 αυτων | ταυτα CT * 24:12 κειμενα |

— CT † 24:12 εαυτον | αυτον SBL WH | αυτον TH † 24:13 ησαν πορευομενοι εν αυτη

τη ημερα | εν αυτη τη ημερα ησαν πορευομενοι CT § 24:15 συζητειν | συζητειν TH

WH * 24:15 ο ιησους | ο ιησους CT

δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγῶναι αὐτόν. ¹⁷ Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὐς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καὶ ἔστε σκυθρωποί; ¹⁸ Ἀποκριθεὶς δὲ ἰὸ εἷς, ὃ ὄνομα Κλεοπᾶς, εἶπε πρὸς αὐτόν, Σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; ¹⁹ Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ποῖα; Οἱ δὲ *εἶπον αὐτῷ, Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ ἸΝαζωραίου, ἃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ. ²⁰ ὅπως τε παρέδωκαν αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἔσταύρωσαν αὐτόν. ²¹ Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ. Ἀλλὰ ὅγε σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει *σήμερον ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. ²² Ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ἰδορυαὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον. ²³ καὶ μὴ εὐροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἠλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑώρακεναι, οἱ λέγουσιν αὐτόν ζῆν. ²⁴ Καὶ ἠπηλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὔρον οὕτω καθὼς *καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτόν δὲ οὐκ εἶδον. ²⁵ Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς, Ὡ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεῦναι ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται. ²⁶ οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; ²⁷ Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Ἰμωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, ἠδημήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ.

²⁸ Καὶ ἠγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς ἠπροσεποιεῖτο *πορρωτέρω πορεύεσθαι. ²⁹ Καὶ παρεβιάσαντο αὐτόν, λέγοντες, Μείνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστί, καὶ ἰκέκλικεν ἡ ἡμέρα. Καὶ εἰσηλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. ³⁰ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτόν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπέδιδου αὐτοῖς. ³¹ Αὐτῶν δὲ διηνοῦχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. ³² Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ὅτι ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, *καὶ ὡς διηνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; ³³ Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὔρον ἰσθηροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, ³⁴ λέγοντας ὅτι ἠγέρθη ὁ Κύριος ὁντως, καὶ ὤφθη Σίμωνι. ³⁵ Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνωσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

³⁶ Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλοῦντων, ἑαυτὸς *ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ

† 24:17 εστε | εσταθησαν CT † 24:18 ο εις ω ονομα | εις ονοματι CT § 24:18 ιερουσαλημ | εν ιερουσαλημ ANT TR * 24:19 ειπον | ειπαν CT † 24:19 ναζωραιου 98.8% | ναζαρηνου CT 0.5% † 24:19 ος | ως PCK § 24:21 γε | γε και CT * 24:21 σημερον | — CT † 24:22 ορθρια | ορθριαι CT † 24:23 ηλθον | ηλθαν WH § 24:24 απηλθον | απηλθαν WH * 24:24 και | — WH † 24:27 μωσεως | μωσσεως ANT CT † 24:27 διηρμηνευεν | διερμηνευσεν CT § 24:28 προσεποιετο | προσεποιησατο CT * 24:28 πορρωτερω | πορρωτερον CT † 24:29 κεκλικεν | κεκλικεν ηδη CT † 24:32 ειπον | ειπαν CT § 24:32 εν ημιν | — WH * 24:32 και | — CT † 24:33 συνηροισμενους | ηθηροισμενους CT † 24:34 ηγερθη ο κυριος οντως | οντως ηγερθη ο κυριος CT § 24:36 αυτος | και αυτος PCK * 24:36 ο ιησους | — CT

αὐτῶν, †καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν. ³⁷ Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. ³⁸ Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν †ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ³⁹ Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι σαυτὸς ἐγὼ εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σὰρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. ⁴⁰ Καὶ τοῦτο εἰπὼν *ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. ⁴¹ Ἐτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς, Ἐχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε; ⁴² Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, †καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου. ⁴³ Καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

⁴⁴ Εἶπε δὲ †αὐτοῖς, Οὗτοι οἱ ὁ λόγοι οὐς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὦν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ *Μωσέως καὶ †προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. ⁴⁵ Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· ⁴⁶ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Οὕτω γέγραπται, †καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ⁴⁷ καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν ὁσκαὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, *ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. ⁴⁸ Ὑμεῖς †δέ ἐστε μάρτυρες τούτων. ⁴⁹ †Καὶ ἰδοῦ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει Ὑερουσαλήμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθε *δύναμιν ἐξ ὕψους.

⁵⁰ Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς †ἐξω ἕως †εἰς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. ⁵¹ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτούς, διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. ⁵² Καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης· ⁵³ καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, ὁσαίνουντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. *Ἀμήν.

Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ἰε´ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.†

† 24:36 και λεγει αυτοις ειρηνη υμιν | — SBL † 24:38 ταις καρδιαις | τη καρδια CT
 § 24:39 αυτος εγω ειμι | εγω ειμι αυτος CT * 24:40 επεδειξεν | εδειξεν CT † 24:42
 και απο μελισσιου (μελισσειου PCK) κηριου 91.9% | — CT 0.7% † 24:44 αυτοις | προς
 αυτους CT § 24:44 λογοι | λογοι μου CT * 24:44 μωσεως | μωυσεως ANT CT † 24:44
 προφηταις | τοις προφηταις NA TH WH † 24:46 και ουτως εδει | — CT § 24:47 και
 99.4% | εις NA WH 0.5% * 24:47 αρξαμενον 94.7% | αρξαμενοι CT 1.1% † 24:48 δε εστε
 | εστε SBL TH | — NA WH † 24:49 και ιδου εγω αποστελλω | και ιδου εγω εξαποστελλω
 SBL WH | καγω εξαποστελλω TH § 24:49 ιερουσαλημ | — CT * 24:49 δυναμιν εξ υψους
 | εξ υψους δυναμιν CT † 24:50 εξω | — SBL TH WH † 24:50 εις | προς CT § 24:53
 αινουντες και | — CT * 24:53 αμην | — CT † 24:53 This scribal note is included in the
 colophons of many Greek manuscripts.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

¹ Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος. ² Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. ³ Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. ⁴ Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, ⁵ καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

⁶ Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ *Ἰωάννης. ⁷ Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. ⁸ Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.

⁹ Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. ¹⁰ Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. ¹¹ Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. ¹² Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ¹³ οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.

¹⁴ Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν—καὶ ἔθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός—πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. ¹⁵ †Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε λέγων, Οὗτος ἦν ‡ὃν εἶπον, Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. ¹⁶ §Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος. ¹⁷ Ὅτι ὁ νόμος διὰ *Μωσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. ¹⁸ Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· †ὁ μονογενὴς υἱός, ὃς ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

¹⁹ Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ †Ἰωάννου, ὅτε §ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ *Λευίτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν, Σὺ τίς εἶ; ²⁰ Καὶ ὠμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὠμολόγησεν ὅτι †Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός. ²¹ Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, Τί οὖν; ‡Ἠλίας εἶ σύ; Καὶ λέγει, Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ; Καὶ ἀπεκρίθη, Οὐ. ²² §Εἶπον οὖν αὐτῷ, Τίς εἶ; Ἴνα ἀποκρισὶν δώμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς. Τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; ²³ Ἐφη, Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης.

²⁴ Καὶ *οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων. ²⁵ Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, καὶ †εἶπον αὐτῷ, Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ

* 1:6 ιωαννης | ιωανης WH † 1:15 ιωαννης | ιωανης WH ‡ 1:15 ον ειπον | ο ειπων WH § 1:16 και | οτι CT * 1:17 μωσσεως | μωυσεως ANT CT † 1:18 ο μονογενης υιος 98.3% | μονογενης θεος NA SBL WH 0.3% ‡ 1:19 ιωαννου | ιωανου WH § 1:19 απεστειλαν | απεστειλαν προς αυτον NA TH WH * 1:19 λευιτας | λευειτας TH WH † 1:20 ουκ ειμι εγω | εγω ουκ ειμι CT ‡ 1:21 ηλιας ει συ | συ ηλιας ει NA SBL | συ ηλειας ει TH WH § 1:22 ειπον | ειπαν CT * 1:24 οι | — CT † 1:25 ειπον | ειπαν NA SBL

ὁ Χριστός, †οὔτε Ἡλίας, οὔτε ὁ προφήτης; ²⁶ Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Σίωάννης λέγων, Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος *δὲ ὑμῶν ἔστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ²⁷ †Αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἐμπροσθέν μου γέγονεν· οὗ *ἐγὼ οὐκ εἶμι ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. ²⁸ Ταῦτα ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν †Ἰωάννης βαπτίζων.

²⁹ Τῇ ἐπαύριον ἑώρακεν τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει, Ἴδε ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. ³⁰ Οὗτός ἐστι *περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον, Ὅπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἐμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. ³¹ Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων. ³² Καὶ ἐμαρτύρησεν †Ἰωάννης λέγων ὅτι Τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. ³³ Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζει ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστι ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. ³⁴ Κἀγὼ ἐώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ *υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

³⁵ Τῇ ἐπαύριον πάλιν τειστήκει †ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο· ³⁶ καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει, Ἴδε ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ. ³⁷ Καὶ ἤκουσαν ἑαυτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. ³⁸ Στραφεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς, Τί ζητεῖτε; Οἱ δὲ *εἶπον αὐτῷ, †Ραββί—ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον, Διδάσκαλε—ποῦ μένεις; ³⁹ Λέγει αὐτοῖς, Ἐρχεσθε καὶ ἴδετε. *Ἦλθον καὶ τῆσθε ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· †ῥα ἦν ὡς δεκάτη. ⁴⁰ Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Σίωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. ⁴¹ Εὐρίσκει οὗτος *πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, Εὐρήκαμεν τὸν †Μεσίαν—ὃ ἐστι μεθερμηνευόμενον, †Χριστός. ⁴² Ἐκείνη ἡμέρην αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. *Ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννη· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς—ὃ ἐρμηνεύεται

† 1:25 ουτε ηλιας ουτε | ουδε ηλιας ουδε NA SBL | ουδε ηλειας ουδε TH WH § 1:26
ιωαννης | ιωανης WH * 1:26 δε | — CT † 1:26 εστηκεν | στηκει WH † 1:27 αυτος
εστιν ο 95.8% | ο NA SBL TH 2.2% | — WH 0.4% § 1:27 ος εμπροσθεν μου γεγονεν | —
CT * 1:27 εγω ουκ ειμι 86.2% | ουκ ειμι SBL 6.9% | ουκ ειμι εγω NA TH WH 3% † 1:28
βηθανια | βιθαβαρα PCK | βηθαβαρα TR † 1:28 ιωαννης | ο ιωαννης NA SBL TH | ο
ιωανης WH § 1:29 βλεπει | βλεπει ο ιωαννης ANT BYZ PCK TR * 1:30 περι 98.9% |
υπερ CT 0.6% † 1:31 τω | — CT † 1:32 ιωαννης | ιωανης WH § 1:32 ωσει | ως
ANT BYZ CT PCK * 1:34 υιος 99.5% | εκλεκτος SBL 0.4% † 1:35 εισηκει | ιστηκει
TH WH † 1:35 ο ιωαννης | ιωανης WH § 1:37 αυτου οι δυο μαθηται 93.4% | οι δυο
μαθηται αυτου CT 1.6% * 1:38 ειπον | ειπαν CT † 1:38 ραββι | ραββει TH WH † 1:38
ερμηνευομενον 93.8% | μεθερμηνευομενον CT 3.2% § 1:39 ιδετε | οψεσθε CT * 1:39
ηλθον | ηλθον ουν ANT | ηλθαν ουν CT † 1:39 ειδον | ειδαν CT † 1:39 ωρα | ωρα δε TR
§ 1:40 ιωαννου | ιωανου WH * 1:41 πρωτος | πρωτον CT † 1:41 μεσιαν | μεσιαν
ANT CT TR † 1:41 χριστος | ο χριστος TR § 1:42 και | — CT * 1:42 εμβλεψας |
εμβλεψας δε BYZ TR † 1:42 ιωαννης 98.6% | ιωαννης NA SBL TH 0.4% | ιωανου WH 0.1%

Πέτρος.

⁴³ Τῇ ἐπαύριον †ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὐρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ §ὸ Ἰησοῦς, Ἀκολούθει μοι. ⁴⁴ Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. ⁴⁵ Εὐρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὅν ἔγραψε *Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν †τὸν υἱὸν †τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ §Ναζαρέτ. ⁴⁶ Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ, Ἐκ *Ναζαρέτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει αὐτῷ †Φίλιππος, Ἔρχου καὶ ἴδε. ⁴⁷ Εἶδεν †ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, Ἴδε ἀληθῶς §Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι. ⁴⁸ Λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ, Πόθεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη *Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶδόν σε. ⁴⁹ Ἀπεκρίθη †Ναθαναήλ καὶ λέγει αὐτῷ, †Ραββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ §εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. ⁵⁰ Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι εἶπόν *σοι, Εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; Μείζω τούτων †ᾧψει. ⁵¹ Καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, †ἀπ' ἄρτι ᾧψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

2

¹ Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ. ² ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. ³ Καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν, Οἶνον οὐκ ἔχουσι. ⁴ *Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; Οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου. ⁵ Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις, †Ὁ τι ἂν λέγη ὑμῖν, ποιήσατε.

⁶ Ἦσαν δὲ ἐκεῖ †ὕδρια λίθινα ἐξ κείμενα κατὰ τὸν καθαρισμόν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνά μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. ⁷ Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. Καὶ ἐγένισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. ⁸ Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ §ἀρχιτρικλίνῳ. *Καὶ ἤνεγκαν. ⁹ Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ †ἀρχιτρικλίνος τὸ ὕδωρ οἴνου γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν—οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ—φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ †ἀρχιτρικλίνος, ¹⁰ καὶ λέγει αὐτῷ, Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, §τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετῆρκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως

† 1:43 ηθελησεν | ηθελησεν ο ιησους ANT TR § 1:43 ο ιησους | — ANT BYZ PCK TR
 * 1:45 μωσης | μωυσης ANT CT † 1:45 τον | — CT † 1:45 του | — PCK § 1:45
 ναζαρετ | ναζαρεθ SCR * 1:46 ναζαρετ | ναζαρεθ SCR † 1:46 φιλιππος | ο φιλιππος
 NA SBL WH † 1:47 ο | — WH § 1:47 ισραηλιτης | ισραηλειτης TH WH * 1:48 ιησους
 | ο ιησους TR † 1:49 ναθαναηλ και λεγει αυτω 92.9% | αυτω ναθαναηλ CT 1% † 1:49
 ραββι | ραββει TH WH § 1:49 ει ο βασιλευς | βασιλευς ει CT * 1:50 σοι | σοι οτι CT
 † 1:50 οψει | οψη CT † 1:51 απ αρτι 95.9% | — CT 0.7% * 2:4 λεγει | και λεγει NA SBL
 WH † 2:5 ο τι | οτι WH † 2:6 υδρια λιθινα εξ κειμενα κατα τον καθαρισμον των
 ιουδαιων 95.1% | λιθινα υδρια εξ κατα τον καθαρισμον των ιουδαιων κειμενα CT 0.9%
 § 2:8 αρχιτρικλινω | αρχιτρικλεινω TH * 2:8 και | οι δε CT † 2:9 αρχιτρικλινος |
 αρχιτρικλεινος TH † 2:9 αρχιτρικλινος | αρχιτρικλεινος TH § 2:10 τοτε | — CT

ἄρτι. ¹¹ Ταύτην ἐποίησε *τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανερώσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

¹² Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Ἰκαπερναοῦμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ †αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

¹³ Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. ¹⁴ Καὶ εὔρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστεράς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους. ¹⁵ Καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε †τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας *ἀνέστρεψε. ¹⁶ καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν, Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. ¹⁷ Ἐμνήσθησαν †δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν, Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου †καταφάγεται με.

¹⁸ Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ Σεῖπον αὐτῷ, Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; ¹⁹ Ἀπεκρίθη *Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. ²⁰ †Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, †Τεσσαράκοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν ὤκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; ²¹ Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. ²² Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο *ἔλεγε· καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ †ὃ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

²³ Ὡς δὲ ἦν ἐν †τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ Πάσχα, ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. ²⁴ Αὐτὸς δὲ †ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν *ἐαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας, ²⁵ καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

3

¹ Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· ² οὗτος ἦλθε πρὸς *αὐτὸν νυκτός, καὶ εἶπεν αὐτῷ, †Ραββί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ †ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν ἢ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ἦ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ. ³ Ἀπεκρίθη †ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἄμην ἀμην λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν

* 2:11 την | — CT † 2:12 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 2:12 αυτου 90.6% | — SBL TH WH 0.4% § 2:15 το κερμα 98.8% | τα κερματα SBL WH 0.8% * 2:15 ανεστρεψε 85.1% | ανετρεψε NA TH WH 9.2% † 2:17 δε | — CT † 2:17 καταφαγεται | κατεφαγε TR § 2:18 ειπον | ειπαν CT * 2:19 ιησους | ο ιησους TR † 2:20 ειπον | ειπαν CT † 2:20 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT § 2:20 ωκοδομηθη | οικοδομηθη CT * 2:22 ελεγε | ελεγεν αυτοις TR † 2:22 ω 98.1% | ον CT 0.9% † 2:23 τοις | — TR § 2:24 ο 98.3% | — CT 0.5% * 2:24 εαυτον | αυτον NA | αυτον SBL WH * 3:2 αυτον | τον ιησουν BYZ PCK TR † 3:2 ραββι | ραββει TH WH † 3:2 ταυτα τα σημεια δυναται | δυναται ταυτα τα σημεια CT § 3:3 ο | — ANT CT PCK

τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ⁴ Λέγει πρὸς αὐτὸν *ὁ Νικόδημος, Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὢν; Μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δευτέρου εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; ⁵ Ἀπεκρίθη †Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἔξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ⁶ Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστὶ· καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστι. ⁷ Μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. ⁸ Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος.

⁹ Ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; ¹⁰ Ἀπεκρίθη †Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; ¹¹ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὁ ἐωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. ¹² Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς, ἐὰν εἶπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; ¹³ Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὃς ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. ¹⁴ Καὶ καθὼς *Μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου. ¹⁵ ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων †εἰς αὐτὸν †μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

¹⁶ Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν ὁ αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, *ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον. ¹⁷ Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν †αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνη τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. ¹⁸ Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ †δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. ¹⁹ Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ †πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα. ²⁰ Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσει μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ. ²¹ Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.

²² Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. ²³ Ἦν δὲ καὶ *Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγυὸς τοῦ †Σαλήμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ †παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο. ²⁴ Οὕτω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.

* 3:4 ο | — PCK TH † 3:5 ιησους 82.2% | ο ιησους TR WH 16.7% † 3:10 ιησους | ο ιησους TR § 3:13 ο ων εν τω ουρανω 97.6% | — CT 1.1% * 3:14 μωσης | μωσσης ANT CT † 3:15 εις αυτον 96.7% | εν αυτω NA SBL WH 0.4% † 3:15 μη αποληται αλλ | — CT § 3:16 αυτου 95.9% | — CT 0.4% * 3:16 αλλ | αλλα SBL WH † 3:17 αυτου | — CT † 3:18 δε | — WH § 3:19 πονηρα αυτων | αυτων πονηρα CT * 3:23 ιωαννης | ο ιωαννης NA SBL | ο ιωαννης WH † 3:23 σαλημ | σαλειμ ANT BYZ CT TR † 3:23 παρεγινοντο | παρεγεινοντο TH § 3:24 ο ιωαννης | ιωαννης WH

25 Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν *Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. 26 Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν ΣἸωάννην καὶ *εἶπον αὐτῷ, Ἰραββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὃ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. 27 Ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν, Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν Σουδέν, ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28 Αὐτοὶ ὑμεῖς *μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον, Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι Ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. 29 Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἐστηκώς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾶ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. 30 Ἐκείνου δεῖ ἀξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.

31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν. Ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστὶ, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστὶ. 32 Ἐκαὶ ὁ ἐώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. 33 Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. 34 Ὁν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεός, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν Σὸ Θεὸς τὸ πνεῦμα. 35 Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 36 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται *ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἴμενει ἐπ' αὐτόν.

4

1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ *Κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης— 2 καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ— 3 ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἠπάγηθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 4 Ἐδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. 5 Ἐρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς *Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου τὸ ἐδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ· 6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. Ὡρα ἦν Σώσει ἔκρη.

7 Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς *Σαμαρείας ἀντλήσαι ὕδωρ· λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Δός μοι πειεῖν. 8 Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. 9 Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις, Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ Σπειν αἰτεῖς, *οὔσης

* 3:25 ιωαννου | ιωανου WH † 3:25 ιουδαιου 85.1% | ιουδαιων TR 13.5% † 3:26 ηλθον | ηλθαν WH § 3:26 ιωαννην | ιωαννην WH * 3:26 ειπον | ειπαν CT † 3:26 ραββι | ραββει TH WH † 3:27 ιωαννης | ιωαννης WH § 3:27 ουδεν 88.7% | ουδε εν NA SBL 0.1% * 3:28 μαρτυρειτε | μοι μαρτυρειτε ANT CT PCK TR † 3:28 ειπον | ειπον οτι NA | ειπον εγω WH † 3:32 και | — CT § 3:34 ο θεος | — CT * 3:36 ζωην | την ζωην BYZ HF PCK † 3:36 μένει | μενεῖ PCK * 4:1 κυριος 76.1% | ιησους NA PCK SBL 22.1% † 4:1 ιωαννης | ιωαννης WH † 4:3 απηλθεν 91% | απηλθε παλιν CT TR 8.7% § 4:4 σαμαρειας | σαμαριας WH * 4:5 σαμαρειας | σαμαριας WH † 4:5 ο | ου PCK † 4:5 ιωσηφ | τω ιωσηφ NA SBL WH § 4:6 ωσει | ως CT * 4:7 σαμαρειας | σαμαριας WH † 4:7 πειν | πειν CT † 4:9 σαμαρειτις | σαμαριτις NA SBL § 4:9 πειν | πειν CT * 4:9 ουσης γυναικος σαμαρειτιδος | γυναικος σαμαρειτιδος ουσης NA SBL | γυναικος σαμαρειτιδος ουσης TH WH

γυναικὸς Σαμαρείτιδος;—Οὐ γὰρ ἴσχυονται Ἰουδαῖοι †Σαμαρείταις.
 10 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, Εἰ ἦδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ,
 καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι, Δός μοι †σιπεῖν, σὺ ἂν ἤτησας αὐτόν,
 καὶ ἔδωκεν ἅν σοι ὕδωρ ζῶν. 11 Λέγει αὐτῷ *ἡ γυνή, Κύριε, οὔτε
 ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ
 τὸ ζῶν; 12 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν
 ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ
 θρέμματα αὐτοῦ; 13 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, Πᾶς ὁ πίνων
 ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν· 14 ὃς δ' ἂν πῖνῃ ἐκ τοῦ ὕδατος
 οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ †διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ
 δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν
 αἰώνιον. 15 Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή, Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ,
 ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ †ἔρχομαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.

16 Λέγει αὐτῇ *ὁ Ἰησοῦς, Ὑπαγε, φώνησον ἰτὸν ἄνδρα σου, καὶ
 ἐλθὲ ἐνθάδε. 17 Ἀπεκρίθη ἡ γυνή καὶ †εἶπεν, Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει
 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Καλῶς †εἶπας ὅτι Ἄνδρα οὐκ ἔχω· 18 πέντε γὰρ
 ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστι σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς
 εἶρηκας. 19 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ.
 20 Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν *τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς
 λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου †δεῖ προσκυνεῖν.
 21 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, †Γύναι, πιστευσόν μοι ὅτι ἔρχεται ὥρα,
 ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ
 πατρί. 22 Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἶδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ
 οἶδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. 23 Ἐπειὶ ἔρχεται
 ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι
 τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους
 ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας *αὐτόν. 24 Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς
 προσκυνοῦντας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.
 25 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Οἶδα ὅτι †Μεσίας ἔρχεται—ὁ λεγόμενος
 Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν †πάντα. 26 Λέγει αὐτῇ
 ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.

27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ †ἤλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ *ἐθαύμασαν ὅτι
 μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μὲντοι εἶπε, Τί ζητεῖς; ἢ, Τί λαλεῖς
 μετ' αὐτῆς; 28 Ἀπῆκεν οὖν τὴν ὕδριαν αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλθεν
 εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις, 29 Δεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον,
 ὃς εἶπέ μοι πάντα ἴσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;
 30 †Ἐξηλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

† 4:9 συγχρωνται | συγχρωνται TH WH † 4:9 σαμαρειταις | σαμαριταις NA SBL § 4:10
 πειν | πειν CT * 4:11 ἡ γυνη 99.6% | — WH 0.1% † 4:13 ιησους | ο ιησους TR † 4:14
 διψηση | διψησει CT § 4:15 ερχομαι | ερχομαι ANT PCK TH TR | διερχομαι NA SBL WH
 * 4:16 ο ιησους | ιησους TH | — NA SBL WH † 4:16 τον ανδρα σου | σου τον ανδρα WH
 † 4:17 ειπεν | ειπεν αυτω NA SBL WH § 4:17 ειπας | ειπες WH * 4:20 τω ορει τουτω
 | τουτω τω ορει TR † 4:20 δει προσκυνειν | προσκυνειν δει CT † 4:21 γυναι πιστευσον
 μοι | πιστευε μοι γυναι CT § 4:23 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 4:23 αυτον | αυτον
 ST † 4:25 μεσιας | μεσσιας ANT CT TR † 4:25 παντα | απαντα CT § 4:27 ηλθον |
 ηλθαν NA SBL WH * 4:27 εθαυμασαν | εθαυμαζον CT † 4:29 οσα 99.4% | α WH 0.2%
 † 4:30 εξηλθον | εξηλθον ουν ANT TR

31 Ἐν ὧδε τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ *μαθηταί, λέγοντες, †Ραββί, φάγε. 32 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐγὼ βρώσιν ἔχω φαγεῖν ἢν ὑμεῖς οὐκ οἶδατε. 33 Ἐλεγον οὖν οἱ μαθηταί πρὸς ἀλλήλους, Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; 34 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐμὸν βρώμά ἐστιν, ἵνα †ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. 35 Οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι Ὕτι *τετράμηνός ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; Ἰδοῦ, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη. 36 †Καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα †καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρη καὶ ὁ θερίζων. 37 Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὅ ἄληθινός, ὅτι Ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. 38 Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.

39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν *Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι Εἶπέ μοι πάντα ἴσα ἐποίησα. 40 Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ †Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. 41 Καὶ πολλῶ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι Οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλίαν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, Ὁ Χριστός.

43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, *καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 44 Αὐτὸς γὰρ τὸ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἐωρακότες †ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

46 Ἦλθεν οὖν Σπάλιν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. Καὶ ἦν τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν *Καπερναοῦμ. 47 Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα †αὐτὸν ἵνα καταβῆ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν· †ἔμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύσητε. 49 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός, Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. 50 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῆ. Ὡκαὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ *ῶ εἶπεν αὐτῷ τὸ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. 51 Ἦδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ †ἀπήντησαν αὐτῷ, Ὡκαὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες ὅτι

§ 4:31 δε | — CT * 4:31 μαθηται | μαθηται αυτου PCK † 4:31 ραββι | ραββει TH WH † 4:34 ποιω | ποιησω CT § 4:35 ετι | — PCK * 4:35 τετραμηνος | τετραμηνον TR † 4:36 και | — CT † 4:36 και | — CT § 4:37 ο 78.8% | — CT SCR 16.6% * 4:39 σαμαρειτων | σαμαριτων NA SBL † 4:39 οσα 99.5% | α CT 0.4% † 4:40 σαμαρειται | σαμαριται NA SBL § 4:42 ο χριστος | — CT * 4:43 και απηλθεν 91.9% | — CT 2.1% † 4:44 ο | — CT † 4:45 α | οσα CT § 4:46 παλιν ο ιησους | ο ιησους παλιν TR | παλιν CT * 4:46 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 4:47 αυτον | — CT † 4:47 εμελλε | ημελλε ANT BYZ CT PCK TR § 4:50 και | — CT * 4:50 ω | ον CT † 4:50 ο | — TR † 4:51 απηνητησαν | υπηνητησαν CT § 4:51 και απηγγειλαν 87.6% | — CT 1.9%

Ὁ παῖς *σου ζῆ. ⁵² Ἐπύθετο οὖν ἴπαρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ἧ κομψότερον ἔσχε. †Καὶ εἶπον αὐτῷ ὅτι ΣΧθὲς ὥραν ἐβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. ⁵³ Ἐγνω οὖν ὁ πατήρ ὅτι *ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ἧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ἴδι Ὁ υἱός σου ζῆ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. ⁵⁴ †Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

5

¹ Μετὰ ταῦτα ἦν *ἡ ἐορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ἰὸ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.

² Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ †Βηθεσδά, πέντε στοᾶς ἔχουσα. ³ Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος Σπολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, *ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. ⁴ †Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρα, καὶ †ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγένετο, ὧ δὴποτε κατείχето νοσήματι. ⁵ Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ Στριάκοντα ὀκτῶ ἔτη ἔχων ἐν τῇ *ἀσθενείᾳ. ⁶ Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; ⁷ Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω ἵνα, ὅταν ταραχθῆ τὸ ὕδωρ, ἴβάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ὧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. ⁸ Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, †Ἐγειραι, ἄρον τὸν Σκράββατόν σου, καὶ περιπάτει. ⁹ Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν *κράββατον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει.

Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ¹⁰ Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ, Σάββατόν ἐστιν· τοῦκ ἔξεστί σοι ἄραι τὸν †κράββατον. ¹¹ ΣἈπεκρίθη αὐτοῖς, Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, ἄρον τὸν *κράββατόν σου καὶ περιπάτει. ¹² Ἠρώτησαν τοῦν αὐτόν, Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι, ἄρον †τὸν Σκράββατόν σου καὶ περιπάτει; ¹³ Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ἤδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ.

* **4:51** σου 77.5% | αυτου CT 1% † **4:52** παρ αυτων την ωραν | την ωραν παρ αυτων CT † **4:52** και ειπον | ειπαν ουν NA SBL WH | ειπον ουν TH § **4:52** χθες | εχθες CT * **4:53** εν | — SBL TH WH † **4:53** οτι | — CT † **4:54** τουτο | τουτο δε CT * **5:1** η | — BYZ CT TR † **5:1** ο | — CT † **5:2** βηθεσδα 97.1% | βηθζαθα NA WH 0.2% § **5:3** πολυ | — CT * **5:3** εκδεχομενων την του υδατος κινησιν 97.2% | — CT 0.7% † **5:4** αγγελος γαρ κατα καιρον κατεβαινεν εν τη κολυμβηθρα και ... το υδωρ ο ουν πρωτος εμβας μετα την ταραχην του υδατος υγιης εγενετο ω δηποτε κατειχετο νοσηματι 99.1% | — CT 0.8% † **5:4** εταρασσε | εταρασσετο ANT § **5:5** τριακοντα | τριακοντα και ANT BYZ HF NA SCR TH WH * **5:5** ασθενεια | ασθενεια αυτου ANT CT † **5:7** βαλη | βαλλη TR † **5:8** εγειραι | εγειρε ANT CT § **5:8** κραββατον | κραβαττου ANT CT * **5:9** κραββατον | κραβαττου ANT CT † **5:10** ουκ | και ουκ CT † **5:10** κραββατον | κραβαττου ANT SBL TH WH | κραβαττου σου NA § **5:11** απεκριθη | ο δε απεκριθη NA TH | ος δε απεκριθη SBL WH * **5:11** κραββατον | κραβαττου ANT NA TH † **5:12** ουν | — NA TH WH † **5:12** τον κραββατον σου | — CT § **5:12** κραββατον | κραβαττου ANT

14 Μετὰ ταῦτα εὕρισκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἴδε ὑγιῆς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν *τί σοι γένηται. 15 Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἰανήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. 16 Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον †τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. 17 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, Ὁ πατὴρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. 18 Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.

19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ *εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἄφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἢ ἐὰν μὴ τι βλέπη τὸν πατέρα ποιῶντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῆ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. 20 Ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων δεῖξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. 21 Ὡσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὖς θέλει ζωοποιεῖ. 22 Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ. 23 ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. Ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱόν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. 24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν.

25 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ †ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες Ἰζήσονται. 26 Ὡσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως *ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. 27 καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ †καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί. 28 Μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ἣ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις †ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, 29 καὶ ἐκπορεύσονται, οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἄπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω, κρίνω· καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δίκαια ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με *πατρός.

31 Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής. 32 Ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστίν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. 33 Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ. 34 Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. 35 Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ

* 5:14 τι σοι | σοι τι ANT BYZ CT † 5:15 ἀνηγγειλε | εἶπε WH ‡ 5:16 τον ἰησουν οἱ ἰουδαιοι καὶ ἐζήτουν αὐτον ἀποκτεῖναι 92% | οἱ ἰουδαιοι τον ἰησουν CT 1.3% § 5:17 ἰησους | — SBL TH WH * 5:19 εἶπεν | ἐλεγεν CT † 5:19 εαν | αν WH ‡ 5:25 ακουσονται | ακουσουσι CT § 5:25 ζησονται | ζησουσιν CT * 5:26 εδωκε καὶ τω υιω | καὶ τω υιω εδωκε CT † 5:27 καὶ | — CT ‡ 5:28 ακουσονται | ακουσουσι CT § 5:29 δε | — WH * 5:30 πατρος | — CT † 5:33 ἰωαννην | ἰωανη WH

ἤθελήσατε †αγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. ³⁶ Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν Σμείζω τοῦ *Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ †ἔδωκέ μοι ὁ πατήρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ †ἐγὼ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκε. ³⁷ Καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, Σαυτὸς μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ. Οὔτε φωνὴν αὐτοῦ *ἀκηκόατε πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑώρακατε. ³⁸ Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε †μένοντα ἐν ὑμῖν, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. ³⁹ †Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· ⁴⁰ καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρὸς με, ἵνα ζωὴν ἔχητε. ⁴¹ Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω· ⁴² Σἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. ⁴³ Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐ λαμβάνετε με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον *λήψεσθε. ⁴⁴ Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν †παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε; ⁴⁵ Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, †Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. ⁴⁶ Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε ΣΜωσῆ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ *γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. ⁴⁷ Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύετε;

6

¹ Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας, τῆς Τιβεριάδος. ² *Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι †ἑώρων †αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. ³ Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος Σὸ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ⁴ Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ Πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. ⁵ Ἐπάρας οὖν *ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς †τὸν Φίλιππον, Πόθεν †ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι; ⁶ Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί Σἔμελλε ποιεῖν. ⁷ Ἀπεκρίθη *αὐτῷ Φίλιππος, Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος †αὐτῶν βραχὺ †τι λάβῃ. ⁸ Λέγει αὐτῷ εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, ⁹ Ἔστι παιδάριον Σἔν ὧδε, *ὃ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἔστιν εἰς τοσοῦτους; ¹⁰ Εἶπε †δὲ ὁ Ἰησοῦς,

† 5:35 αγαλλιαθηναι | αγαλλιασθηναι TR § 5:36 μειζω | μειζων TH * 5:36 ιωαννου | ιωανου WH † 5:36 εδωκε | δεδωκε CT † 5:36 εγω | — CT § 5:37 αυτος 98.1% | εκεινος CT 0.8% * 5:37 ακηκοατε πωποτε | πωποτε ακηκοατε CT † 5:38 μενοντα εν υμιν | εν υμιν μενοντα CT † 5:39 ερευνατε | εραυνατε CT § 5:42 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 5:43 ληψεσθε | λημψεσθε CT † 5:44 παρα αλληλων 76.4% | παρα ανθρωπων PCK 23% | παρ αλληλων SBL WH 0.1% † 5:45 μωσης | μωσυσης ANT CT § 5:46 μωση | μωσει BYZ HF PCK | μωσει ANT CT * 5:46 γαρ εμου | εμου γαρ PCK * 6:2 και ηκολουθει | ηκολουθει δε CT † 6:2 εωρων 93.5% | εθεωρων NA SBL WH 2.6% † 6:2 αυτου | — CT § 6:3 ο | — CT * 6:5 ο ιησους τους οφθαλμους | τους οφθαλμους ο ιησους CT † 6:5 τον | — CT † 6:5 αγορασομεν | αγορασωμεν ANT CT § 6:6 εμελλε | ημελλε PCK * 6:7 φιλιππος | ο φιλιππος NA † 6:7 αυτων | — CT † 6:7 τι | — WH § 6:9 εν | CT * 6:9 ο | ος ANT CT † 6:10 δε | — CT

Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. Ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. †Ανέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὧσει πεντακισχίλιοι. 11 Ἐλαβε *δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὑψαρίων ὅσον ἤθελον. 12 Ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα †κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπόληται. 13 Συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγένισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἔπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν. 14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες *ὁ ἐποίησε σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. 15 Ἰησοῦς οὖν γινὸς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάζειν αὐτόν, ἵνα ποιήσωσιν †αὐτὸν βασιλέα, †ἀνεχώρησεν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

16 Ὡς δὲ ὄψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντες εἰς ἑστὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς *Καπερναοῦμ. Καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ τοῦκ †ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς. 18 Ἦ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος ἔδιηγείρετο. 19 Ἐηλεκότες οὖν ὡς σταδίου *εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου †γινόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν. 20 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. 21 Ἦθελον οὖν λαβεῖν αὐτόν εἰς τὸ πλοῖον· καὶ εὐθέως †τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

22 Τῆ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἐστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης, Ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἔν ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισηλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ †πλοιάριον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον— 23 †ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου— 24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν ἑαυτοὶ εἰς τὰ *πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς †Καπερναοῦμ, ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν.

25 Καὶ εὐρόντες αὐτόν πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ, †Ραββί, πότε ὤδε γέγονας; 26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Ἀμὴν

† 6:10 ανεπεσον | ανεπεσαν BYZ CT § 6:10 ωσει | ως CT * 6:11 δε | ουν CT † 6:11 τοις μαθηταις οι δε μαθηται | — CT † 6:12 κλασματα | των κλασματων PCK § 6:13 επερισσευσε | επερισσευσαν CT * 6:14 ο εποιησεν σημειον ο ιησους 89% | ο εποιησεν σημειον NA SBL TH 0.5% | α εποιησεν σημεια WH 0.3% † 6:15 αυτον | — CT † 6:15 ανεχωρησεν | ανεχωρησε παλιν ANT CT PCK TR § 6:17 το | — CT * 6:17 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 6:17 ουκ | ουπω CT † 6:17 εληλυθει προς αυτους 83% | προς αυτους εληλυθει TH 0.8% § 6:18 διηγειρετο | διεγειρετο CT * 6:19 εικοσι πεντε | εικοσιπεντε TR † 6:19 γινομενον | γεινομενον TH † 6:21 το πλοιον εγενετο | εγενετο το πλοιον CT § 6:22 ιδων | ειδον CT * 6:22 εκεινο εις ο ενεβησαν οι μαθηται αυτου 74.8% | — CT 4.1% † 6:22 πλοιαριον | πλοιον CT † 6:23 ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια 77% | ἄλλα (ἀλλὰ SBL) ἦλθε πλοιάρια NA 0.1% | ἄλλα (ἀλλὰ WH) ἦλθε πλοῖα TH 0.1% § 6:24 αυτοι 75% | και αυτοι TR 5.3% * 6:24 πλοια | πλοιαρια CT † 6:24 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 6:25 ραββι | ραββει TH WH

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. ²⁷ Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ Θεός. ²⁸ Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, Τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ; ²⁹ Απεκρίθη *Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἰπιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. ³⁰ Εἶπον οὖν αὐτῷ, Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; Τί ἐργάζη; ³¹ Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἐφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον, Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. ³² Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ ἡ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατὴρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. ³³ Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. ³⁴ Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.

³⁵ Εἶπε *δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἔμε οὐ μὴ πεινάσῃ· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε. ³⁶ Ἄλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐωράκατέ με, καὶ οὐ πιστεύετε. ³⁷ Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἤξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς ἔμε οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω. ³⁸ Ὅτι καταβέβηκα *ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. ³⁹ Τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω ἑαυτὸ *τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ⁴⁰ Τοῦτο ἴδὲ ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτόν, ἔχη ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ στῆ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

⁴¹ Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν, Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. ⁴² Καὶ ἔλεγον, *Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; Πῶς τοῦν λέγει τοῦτος ὅτι Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; ⁴³ Απεκρίθη ὁ οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. ⁴⁴ Οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς *με, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ αὐτόν, ἵνα καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτόν ἔν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ⁴⁵ Ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις, Καὶ ἔσονται πάντες διδασκατοὶ τοῦ Θεοῦ. Πᾶς *οὖν ὁ ἰακούων παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ

§ 6:28 ποιωμεν | ποιουμεν ST * 6:29 ιησους | ο ιησους NA SBL TR WH † 6:29 πιστευσητε | πιστευητε CT † 6:32 μωσης | μωυσης ANT CT § 6:32 δεδωκεν | εδωκεν WH * 6:35 δε | — CT † 6:35 με | εμε CT † 6:35 διψηση | διψησει CT § 6:37 με | εμε NA TH * 6:38 εκ | απο CT † 6:39 πατρος | — CT † 6:39 αλλα | αλλ NA²⁸ § 6:39 αυτο | αυτου BYZ HF * 6:39 τη | εν τη ANT BYZ NA PCK TR † 6:40 δε | γαρ CT † 6:40 πεμψαντος με | πατρος μου CT § 6:40 τη | εν τη NA * 6:42 ουχ | ουχι WH † 6:42 ουν 98.9% | υνυ CT 0.6% † 6:42 ουτος 92.8% | — CT 4.8% § 6:43 ουν ο | — CT * 6:44 με | εμε TH † 6:44 και εγω | καγω CT † 6:44 εν | — ANT TR § 6:45 θεου | του θεου TR * 6:45 ουν | — ANT CT † 6:45 ακουων | ακουσας CT TR

μαθών, ἔρχεται πρὸς †με. ⁴⁶ Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα Στις ἐώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἐώρακε τὸν πατέρα. ⁴⁷ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων *εἰς ἐμέ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ⁴⁸ Ἐγὼ εἶμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. ⁴⁹ Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον †τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον. ⁵⁰ Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγη καὶ μὴ ἀποθάνῃ. ⁵¹ Ἐγὼ εἶμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγη ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, †ζησεται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σὰρξ μου ἐστίν, †ἢ ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

⁵² Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν *σάρκα φαγεῖν; ⁵³ Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίνητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ⁵⁴ Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, †καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν †τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ⁵⁵ Ἡ γὰρ σὰρξ μου †ἀληθῶς ἐστὶ βρώσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστὶ πόσις. ⁵⁶ Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. ⁵⁷ Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος *ζησεται δι' ἐμέ. ⁵⁸ Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ †ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες †ὑμῶν †τὸ μάννα, καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων *τουτοῦ τὸν ἄρτον, †ζησεται εἰς τὸν αἰῶνα. ⁵⁹ Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν †Καπερναοῦμ.

⁶⁰ Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ †εἶπον, Σκληρός ἐστὶν *οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; ⁶¹ Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; ⁶² Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; ⁶³ Τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ †λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωὴ ἐστίν. ⁶⁴ †Ἄλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἱ οὐ πιστεύουσιν. Ἦδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστὶν ὁ παραδώσω αὐτόν. ⁶⁵ Καὶ ἔλεγε, Διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με, ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρὸς †μου.

⁶⁶ Ἐκ τούτου πολλοὶ *ἀπῆλθον †τῶν μαθητῶν †αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. ⁶⁷ Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς

† 6:45 με | εμε CT § 6:46 τις εωρακεν | εωρακε τις CT * 6:47 εις εμε 98.9% | — CT 0.7% † 6:49 το μαννα εν τη ερημω | εν τη ερημω το μαννα CT † 6:51 ζησεται | ζησει NA SBL WH § 6:51 ην εγω δωσω | — CT * 6:52 σαρκα | σαρκα αυτου NA SBL WH † 6:54 και εγω | καγω CT † 6:54 τη | εν τη ANT BYZ § 6:55 αληθως ... αληθως 71.3% | αληθης ... αληθης CT 22.5% * 6:57 ζησεται | ζησει CT † 6:58 εκ του 99.6% | εξ CT 0.4% † 6:58 υμων 94% | — CT 0.6% § 6:58 το μαννα 91.6% | — CT 1% * 6:58 τουτον | μου τουτον PCK † 6:58 ζησεται | ζησει BYZ CT † 6:59 καπερναουμ | καφαρναουμ CT § 6:60 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 6:60 ουτος ο λογος | ο λογος ουτος CT † 6:63 λαλω | λελαληκα CT † 6:64 αλλ | αλλα SBL WH § 6:65 μου | — CT * 6:66 απηλθον | — CT † 6:66 των 95.1% | εκ των ANT CT 4.7% † 6:66 αυτου | αυτου απηλθον CT

τοῖς δώδεκα, Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; ⁶⁸ Ἀπεκρίθη Ἰσοῦν αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; Ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις. ⁶⁹ Καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ *Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ †τοῦ ζῶντος. ⁷⁰ Ἀπεκρίθη αὐτοῖς †ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν; ⁷¹ Ἐλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος †Ἰσκαριώτην· οὗτος γὰρ *ἐμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς †ὼν ἐκ τῶν δώδεκα.

7

¹ Καὶ *περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. ² Ἦν δὲ ἐγγυὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ Σκηνοπηγία. ³ Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὑπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου †θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς. ⁴ Οὐδεὶς γὰρ †ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. Εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. ⁵ Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. ⁶ Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω πάρεστιν, ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἔτοιμος. ⁷ Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. ⁸ Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν †σταύτην· ἐγὼ *οὐπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ †καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω πεπλήρωται. ⁹ Ταῦτα †δὲ εἰπὼν †αὐτοῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

¹⁰ Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, *τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερώς, †ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ. ¹¹ Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; ¹² Καὶ γογγυσμὸς †πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι Ἄγαθός ἐστιν· †ἄλλοι ἔλεγον, Οὐ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. ¹³ Οὐδεὶς μὲντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

¹⁴ Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης, ἀνέβη *ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκε. ¹⁵ †Καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, Πῶς οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς; ¹⁶ Ἀπεκρίθη †οὖν αὐτοῖς †ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Ἡ ἐμὴ διδασχὴ οὐκ ἔστιν ἐμή, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με. ¹⁷ Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδασχῆς, πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἔστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἑμαυτοῦ λαλῶ. ¹⁸ Ὁ ἀφ'

§ 6:68 ουν | — CT * 6:69 χριστος ο υιος 98.6% | αγιος CT 0.5% † 6:69 του ζωντος 97.2% | — CT 1.8% † 6:70 ο ιησους | — BYZ HF PCK § 6:71 ισκαριωτην 96% | ισκαριωτου CT 2.9% * 6:71 εμελλεν αυτον παραδιδοναι 78.2% | ημελλεν αυτον παραδιδοναι TR 14.4% | εμελλεν παραδιδοναι αυτον CT 2.9% † 6:71 ων | — NA SBL WH * 7:1 περιεπατει ο ιησους μετα ταυτα | μετα ταυτα περιεπατει ο ιησους CT † 7:3 θεωρησωσι τα εργα σου | θεωρησωσι τα εργα PCK | θεωρησουσι σου τα εργα CT † 7:4 εν κρυπτω τι | τι εν κρυπτω CT § 7:8 ταυτην | — CT * 7:8 ουπω | ουκ NA SBL † 7:8 καιρος ο εμος | εμος καιρος CT † 7:9 δε | — TH § 7:9 αυτοις 87.6% | αυτος NA SBL TH 8.4% * 7:10 τοτε και αυτος ανεβη εις την εορτην | εις την εορτην τοτε και αυτος ανεβη CT † 7:10 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 7:12 πολυς περι αυτου ην 89.1% | περι αυτου ην πολυς CT 1.4% § 7:12 αλλοι | αλλοι δε CT TR * 7:14 ο | — CT † 7:15 και εθαυμαζον | εθαυμαζον ουν CT † 7:16 ουν | — TR § 7:16 ο | — WH

ἐαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθῆς ἐστὶ, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. ¹⁹ Οὐ *Μωσῆς †δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον; Τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; ²⁰ Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος †καὶ εἶπε, Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; ²¹ Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε. ²² Διὰ τοῦτο *Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν—οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ †Μωσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων—καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. ²³ Εἰ περιτομὴν λαμβάνει †ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος ὁ Μωσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; ²⁴ Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν *κρίνατε.

²⁵ Ἐλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν †Ἱεροσολυμιτῶν, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; ²⁶ Καὶ ἶδε παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι. Μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν †ἀληθῶς ὁ Χριστός; ²⁷ Ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. ²⁸ Ἐκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων, Κάμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ²⁹ Ὅτι ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, κάκεῖνός με ἀπέστειλεν. ³⁰ Ἐζητοῦν οὖν αὐτόν πᾶσαι. Καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὴν χεῖρα, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. ³¹ *Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον †ὅτι Ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, †μήτι πλείονα σημεῖα στυύτων ποιήσει ὢν οὗτος ἐποίησεν;

³² Ἦκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ ἀπέστειλαν *ὑπηρέτας οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. ³³ Εἶπεν τῶν ὁ Ἰησοῦς, Ἐτι †μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. ³⁴ Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὐρήσετε· καὶ ὅπου εἰμι ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. ³⁵ Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἐαυτούς, Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν; Μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Ἑλληνας; ³⁶ Τίς ἐστὶν *οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε, Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὐρήσετε· καὶ ὅπου εἰμι ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

³⁷ Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἐορτῆς †εἰστήκει ὁ

* 7:19 μωσης | μωσσης ANT CT † 7:19 δεδωκεν | εδωκεν WH † 7:20 και ειπε | — CT § 7:21 ιησους | ο ιησους TR * 7:22 μωσης | μωσσης ANT CT † 7:22 μωσσεως | μωσσεως ANT CT † 7:23 ανθρωπος | ο ανθρωπος WH § 7:23 μωσσεως | μωσσεως ANT CT * 7:24 κρινατε | κρινετε CT † 7:25 ιεροσολυμιτων | ιεροσολυμιτων TH WH † 7:26 αληθως | — CT § 7:29 εγω | εγω δε TR * 7:31 πολλοι δε εκ του οχλου | εκ του οχλου δε πολλοι CT † 7:31 οτι | — CT † 7:31 μητι | μη CT § 7:31 τουτων | — CT PCK * 7:32 υπηρετας οι φαρισαιοι και οι αρχιερεις | οι φαρισαιοι και οι αρχιερεις υπηρετας TR | οι αρχιερεις και οι φαρισαιοι υπηρετας CT † 7:33 ουν | ουν αυτοις TR † 7:33 μικρον χρονον | χρονον μικρον CT § 7:34 ευρησετε | ευρησετε με NA WH * 7:36 ουτος ο λογος | ο λογος ουτος CT † 7:36 ευρησετε | ευρησετε με NA WH † 7:37 εισηκει | ιστηκει TH WH

Ἰησοῦς καὶ ἔκραξε, λέγων, Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πνέτω. ³⁸ Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. ³⁹ Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύματος ᾧ οὐκ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ ἰπιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ἦν Πνεῦμα ἁγίον, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη.

⁴⁰ Ἐπολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν λόγον ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. ⁴¹ Ἄλλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. Ἄλλοι ἔλεγον, Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; ⁴² Τοῦχι ἡ γραφή εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος δαυίδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεέμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν ὁ δαυίδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; ⁴³ Σχίσμα οὖν ἔν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. ⁴⁴ Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας.

⁴⁵ Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; ⁴⁶ Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται, Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὥς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. ⁴⁷ Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; ⁴⁸ Μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ⁴⁹ Ἄλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπικατάρτοι εἰσι. ⁵⁰ Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς—ὁ ἐλθὼν στυκτὸς πρὸς αὐτόν, εἷς ὧν ἐξ αὐτῶν— ⁵¹ Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, εἰ μὴ ἀκούσῃ ἄπαρ' αὐτοῦ πρότερον καὶ γνῶ τί ποιεῖ; ⁵² Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; Ἐρεῦνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγγίγεται.

⁵³ Καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ.

8

¹ Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. ² Ὁρθρου δὲ πάλιν ἔπαρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο· καὶ καθίσας

§ 7:39 ου | ο BYZ NA PCK TH * 7:39 εμελλον | ημελλον PCK † 7:39 πιστευοντες | πιστευσαντες CT ‡ 7:39 αγιον 96.9% | — NA SBL WH 2% § 7:39 ιησους | ο ιησους TR * 7:39 ουδεπω | ουπω WH † 7:40 πολλοι ουν εκ του οχλου | εκ του οχλου ουν CT ‡ 7:40 τον λογον 53.2% | των λογων τουτων CT 5% § 7:40 ελεγον 98.2% | ελεγον οτι WH 1.5% * 7:41 αλλοι | αλλοι δε TR | οι δε CT † 7:42 ουχι | ουχ CT ‡ 7:42 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 7:42 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 7:42 ο χριστος ερχεται 97.1% | ερχεται ο χριστος CT 0.8% † 7:43 εν τω οχλω εγενετο | εγενετο εν τω οχλω CT ‡ 7:44 επεβαλεν | εβαλεν WH § 7:46 ουτως ελαλησεν | ελαλησεν ουτως CT * 7:46 ως ουτος ο ανθρωπος 96.9% | — CT 1.1% † 7:49 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH ‡ 7:49 επικαταρατοι | επαταροι CT § 7:50 νυκτος προς αυτον 88.3% | προς αυτον CT 0.7% * 7:50 εις 95.7% | το προτερον εις NA 2.8% | προτερον εις SBL TH WH 0.7% † 7:51 παρ αυτου προτερον | πρωτον παρ αυτου CT ‡ 7:52 ειπον | ειπαν CT § 7:52 ερευνησον | εραυνησον CT * 7:52 προφητης εκ της γαλιλαιας 96.8% | εκ της γαλιλαιας προφητης CT 2.2% † 7:52 εγγεραται | εγειραται CT ‡ 7:53 {include 7:53—8:11} 78.7% | {omit 7:53—8:11} SBL TH 16.8% [Note: ANT, NA, and WH enclose this text with double brackets. WH places it in a separate section after chapter 21.] § 7:53 επορευθη | απηλθεν ANT BYZ HF PCK | επορευθησαν NA WH * 8:1 ιησους δε | και ο ιησους BYZ HF † 8:2 παρεγενετο | βαθως πλην ο ιησους BYZ HF | βαθως πλην ο ιησους BYZ

ἐδίδασκεν αὐτούς. ³ Ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
 ἑπὶ αὐτὸν γυναῖκα *ἐν μοιχείᾳ ἑκαταληφθεῖσαν· καὶ στήσαντες
 αὐτήν ἐν ἡμέσῳ, ⁴ ἑλέγουσιν αὐτῷ, *πειράζοντες, Διδάσκαλε,
 ταύτη ἡ γυνὴ κατελήφθη ἐπ' αὐτοφόρῳ ἡμοιχευομένη. ⁵ *Ἐν δὲ
 τῷ νόμῳ ἡμῶν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας ἑλιθοβολεῖσθαι·
 σὺ οὖν τί λέγεις; ⁶ Τοῦτο δὲ *ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα
 ἑχῶσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ
 ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν, ἡμῶν προσποιούμενος. ⁷ Ὡς δὲ ἐπέμενον
 *ἑρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε ἑπὶ αὐτούς, Ὁ ἀναμάρτητος
 ὑμῶν, ἑπὶ αὐτήν τὸν λίθον βαλέτω. ⁸ Καὶ πάλιν ἑκάτω
 κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. ⁹ Οἱ δὲ, ἀκούσαντες, ἑκαὶ ὑπὸ τῆς
 συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἰς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ
 τῶν πρεσβυτέρων· καὶ κατελείφθη *μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν
 ἡμέσῳ τοῦσα. ¹⁰ Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἑκαὶ μηδένα θεασάμενος
 πλὴν τῆς γυναικός, εἶπεν ταύτῃ, Ποῦ εἰσιν *ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί
 σου; Οὐδεὶς σε κατέκρινεν; ¹¹ Ἡ δὲ εἶπεν, Οὐδεὶς, Κύριε. Εἶπε ἑδὲ
 ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ ἐγὼ σε κρίνω· πορεύου ἑκαὶ μηκέτι ἀμάρτανε.

¹² Πάλιν οὖν *αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε λέγων, Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς
 τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἑμοί οὐ μὴ ἑ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ,
 ἀλλ' ἐξεῖ τὸ φῶς τῆς ζωῆς. ¹³ Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, Σὺ περὶ
 σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. ¹⁴ Ἀπεκρίθη
 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἀληθής
 ἔστιν ἡ μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω·

§ 8:3 προς αυτον | — ANT BYZ NA WH * 8:3 εν | επι ANT BYZ HF NA PCK WH † 8:3
 καταληφθεισαν | κατειλημμενην ANT BYZ HF NA PCK TR WH ‡ 8:3 μεσω | τω μεσω BYZ
 HF § 8:4 λεγουσιν | ειπον BYZ HF * 8:4 πειραζοντες | — ANT BYZ HF NA PCK TR WH
 † 8:4 αυτη η γυνη κατεληφθη | ταυτην ευρομεν BYZ HF PCK | αυτη η γυνη κατειληφθη TR
 | αυτη η γυνη κατειληπται ANT NA WH ‡ 8:4 αυτοφορω | αυτοφωρω ANT BYZ HF NA
 PCK TR WH § 8:4 μοιχευομενη | μοιχευομενην BYZ HF PCK * 8:5 εν δε | και εν ANT
 † 8:5 μωσης ημιν | μωσης ημιν BYZ | ημων μωσης BYZ HF PCK | ημων μωσης ANT
 BYZ | ημιν μωσης NA WH ‡ 8:5 λιθοβολεισθαι | λιθαζειν ANT BYZ HF NA WH § 8:5
 λεγεις | λεγεις περι αυτης BYZ HF * 8:6 ελεγον πειραζοντες | ειπον εκπειραζοντες ANT
 † 8:6 εχωσι κατηγορειν | εχωσι κατηγοριαν κατ BYZ HF PCK | σχωσι κατηγοριαν κατ
 ANT ‡ 8:6 εγραφεν | κατεγραφεν BYZ NA WH § 8:6 μη προσποιουμενος | — ANT BYZ
 HF NA ST WH * 8:7 ερωτωντες | επερωτωντες BYZ HF † 8:7 ανακυψας | αναβλεψας
 BYZ HF | ανεκυψε και ANT NA WH ‡ 8:7 προς αυτους | αυτοις ANT BYZ HF NA WH
 § 8:7 πρωτον | πρωτος ANT BYZ HF NA PCK TR WH * 8:7 επ αυτην τον λιθον βαλετω |
 επ αυτην [τον] λιθον βαλλετω BYZ | λιθον βαλετω επ αυτην BYZ HF | τον λιθον επ αυτη
 βαλετω PCK TR | βαλετω λιθον επ αυτην ANT | επ αυτην βαλετω λιθον NA WH † 8:8
 κατω κυψας | κατακυψας NA WH ‡ 8:9 και υπο της συνειδησεως ελεγχομενοι | — ANT
 BYZ HF NA WH § 8:9 πρεσβυτερων | πρεσβυτερων εως των εσχατων BYZ HF PCK TR
 * 8:9 μονος ο ιησους | ο ιησους μονος BYZ | ο ιησους ANT | μονος NA WH † 8:9 ουσα
 | εστωσα TR ‡ 8:10 και μηδεν θεασαμενος πλην της γυναικος | ειδεν αυτην και BYZ
 HF | — ANT NA WH § 8:10 αυτη | γυναι BYZ HF | αυτη η γυνη TR | αυτη γυναι ANT NA
 WH * 8:10 εκεινοι οι κατηγοροι σου | οι κατηγοροι σου BYZ HF | — ANT BYZ NA WH
 † 8:11 δε | δε αυτη BYZ HF PCK TR ‡ 8:11 κρινω | κατακρινω ANT BYZ HF NA PCK TR
 WH § 8:11 αυτην | αυτην περὶ σεαυτου ANT BYZ HF NA PCK TR

ὕμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι, ἄκαὶ ποῦ ὑπάγω. ¹⁵ Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε· ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. ¹⁶ Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ *ἀληθῆς ἐστίν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. ¹⁷ Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθῆς ἐστίν. ¹⁸ Ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἑμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. ¹⁹ Ἐλεγον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστίν ὁ πατήρ σου; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ἤδείτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἤδειτε ἄν. ²⁰ Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίσασεν αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

²¹ Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς *ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετε με, καὶ ἐν τῇ ἀμαρτία ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. ²² Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Μῆτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει, Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; ²³ Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. ²⁴ Εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν. ²⁵ Ἐλεγον οὖν αὐτῷ, Σὺ τίς εἶ; ἄκαὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ἀρχὴν *ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. ²⁶ Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθῆς ἐστί, κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον. ²⁷ Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. ²⁸ Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ ἀπ' ἑμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ ἡμου, ταῦτα λαλῶ. ²⁹ καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφήκέ με μόνον *ὁ πατήρ, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. ³⁰ Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

³¹ Ἐλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους, Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταὶ μου ἐστέ. ³² καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. ³³ Ἀπεκρίθησαν ταῦτῳ, Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδεὶς δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι Ἐλεύθεροι γενήσεσθε;

³⁴ Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν δοῦλός ἐστι τῆς ἀμαρτίας. ³⁵ Ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. ³⁶ Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. ³⁷ Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστέ· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ

§ 8:14 καὶ | η ANT CT PCK * 8:16 αληθης 97.5% | αληθινη CT 1% † 8:19 ιησους | ο ιησους TR ‡ 8:19 ηδείτε αν | αν ηδείτε CT § 8:20 ο ιησους | — CT * 8:21 ο ιησους 91.7% | — CT 1.7% † 8:23 ειπεν | ελεγεν CT ‡ 8:23 του κοσμου τουτου 95.5% | τουτου του κοσμου CT 0.7% § 8:25 καὶ | — CT * 8:25 ο τι | οτι WH † 8:26 λεγω | λαλω CT ‡ 8:28 αυτοις 96.5% | — SBL TH WH 0.8% § 8:28 μου | — NA SBL WH * 8:29 ο πατηρ | — CT † 8:33 αυτω | και ειπον αυτω PCK | προς αυτον CT

ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ³⁸ †Εγὼ ὁ ἐώρακα παρὰ τῷ πατρὶ μου, λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν *ὁ †εώρακατε παρὰ †τῷ πατρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε.

³⁹ Απεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστι. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ *ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ †εποιεῖτε. ⁴⁰ Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν. ⁴¹ Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. †Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ἡμεῖς ἐκ πορνείας *οὐ γεγεννημέθα· ἓνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν. ⁴² Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἤκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε. ⁴³ Διὰ τί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; Ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. ⁴⁴ Ὑμεῖς ἐκ †τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. Ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. Ὅταν λαλήσῃ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ⁴⁵ Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. ⁴⁶ Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγγχει με περὶ ἁμαρτίας; Εἰ *δὲ ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; ⁴⁷ Ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ.

⁴⁸ Απεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ, Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρείτης εἶ σύ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις; ⁴⁹ Απεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με. ⁵⁰ Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. ⁵¹ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν *λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. ⁵² †Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραάμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις, Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ σκευάσῃται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. ⁵³ Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανε; Καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν *σὺ ποιεῖς; ⁵⁴ Απεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐάν ἐγὼ †δοξάζω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατὴρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς †ἡμῶν ἐστι, ⁵⁵ καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν, ὁ καὶ ἐάν εἶπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὁμοῖος *ὑμῶν, ψεύστης· †ἀλλ' οἶδα αὐτόν, καὶ τὸν

† 8:38 εγω ο 92.2% | α εγω CT 0.6% § 8:38 μου 95.4% | — CT 1.1% * 8:38 ο | α CT
† 8:38 εωρακατε 86.7% | ηκουσατε CT 9.9% † 8:38 τω πατρι υμων 88.9% | του πατρος CT 0.5% § 8:39 ειπον | ειπαν CT * 8:39 ητε | εστε CT † 8:39 εποιειτε | εποιειτε αν BYZ TR | ποιειτε WH † 8:41 ειπον | ειπαν NA SBL WH § 8:41 ουν | — SBL TH WH * 8:41 ου γεγεννημεθα | ουκ εγεννηθημεν WH † 8:42 ουν | — CT SCR † 8:44 του | — TR § 8:44 ουχ εστηκεν | ουκ εστηκεν CT * 8:46 δε | — CT † 8:48 ουν | — CT † 8:48 ειπον | ειπαν CT § 8:48 σαμαρειτης | σαμαριτης NA SBL * 8:51 λογον τον εμον | εμον λογον CT † 8:52 ειπον | ειπαν WH † 8:52 ουν | — SBL TH WH § 8:52 γευσηται | γευσεται TR * 8:53 συ | — CT † 8:54 δοξαζω | δοξασω CT † 8:54 ημων | υμων ANT TH TR WH § 8:55 και εαν | και CT * 8:55 υμων 93% | υμιν NA SBL WH 3.3% † 8:55 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

λόγον αὐτοῦ τηρῶ. ⁵⁶ Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη. ⁵⁷ †Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν, Πεντήκοντα ἔτη οὐπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἐώρακας; ⁵⁸ Εἶπεν αὐτοῖς δὲ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμι. ⁵⁹ Ἦσαν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ’ αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, *διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ παρήγεν οὕτως.

9

¹ Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. ² Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, *Ραββί, τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ; ³ Ἀπεκρίθη †Ἰησοῦς, Οὔτε οὗτος ἡμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ’ ἵνα φανερωθῆ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. ⁴ †Εμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρας ἐστίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. ⁵ Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾶ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. ⁶ Ταῦτα εἰπὼν, ἔπτυσε χαμαί, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ σῆπέχρισε *τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ⁷ καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὑπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ— ὃ ἐρμηνεύεται, Ἀπεσταλμένος. Ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων. ⁸ Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτόν τὸ πρότερον ὅτι †τυφλὸς ἦν, ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; ⁹ Ἄλλοι ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν· ἄλλοι †δὲ ὅτι Ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. Ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι Ἐγὼ εἰμι. ¹⁰ Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, ΣΠῶς *ἀνεώχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; ¹¹ Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος †καὶ εἶπεν, Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέ †μοι, Ὑπαγε εἰς Στὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, καὶ νίψαι. Ἀπελθὼν *δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα. ¹² †Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Λέγει, Οὐκ οἶδα.

¹³ Ἄγουσιν αὐτόν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν. ¹⁴ Ἦν δὲ σάββατον †ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. ¹⁵ Πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτόν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Πηλὸν ἐπέθηκέ μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. ¹⁶ Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές, *Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ

† 8:57 ειπον | ειπαν WH § 8:58 ο | — NA SBL WH * 8:59 διελθων δια μεσου αυτων και παρηγεν ουτως 89.7% | — CT 1% * 9:2 ραββι | ραββει TH WH † 9:3 ιησους | ο ιησους TR † 9:4 εμε 99.2% | ημας CT 0.5% § 9:6 επεχρισε | επεθηκεν WH * 9:6 τον πηλον επι τους οφθαλμους του τυφλου | αυτου τον πηλον επι τους οφθαλμους CT † 9:8 τυφλος | προσαιτης CT † 9:9 δε οτι | ελεγον ουχι αλλα NA²⁷ SBL WH | ελεγον ουχι αλλ NA²⁸ TH § 9:10 πως | πως ουν NA WH * 9:10 ανεωχθησαν | ηνεωχθησαν BYZ CT † 9:11 και ειπεν ανθρωπος | ο ανθρωπος ο CT † 9:11 μοι | μοι οτι CT § 9:11 την κολυμβηθραν του 95.8% | του CT 2% * 9:11 δε | ουν CT † 9:12 ειπον ουν | και ειπαν CT † 9:14 οτε 98.9% | εν η ημερα CT 0.8% § 9:15 μου επι τους οφθαλμους | επι τους οφθαλμους μου TR * 9:16 ουτος ο ανθρωπος ουκ εστι παρα του θεου | ουκ εστιν ουτος παρα θεου ο ανθρωπος CT

Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον, Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. ¹⁷ Ἄλεγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν, Ὡς τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι *ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν ὅτι Προφήτης ἐστίν.

¹⁸ Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἄτυφλος ἦν καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, ¹⁹ καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; Πῶς οὖν ἄρτι βλέπει; ²⁰ Ἀπεκρίθησαν ὁ δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ *εἶπον, Οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη. ²¹ πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἶδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· ταῦτος ἡλικίαν ἔχει· αὐτὸν ἐρωτήσατε, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. ²² Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. ²³ Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ *εἶπον ὅτι Ἠλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.

²⁴ Ἐφώνησαν οὖν ἕκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ, Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι *ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀμαρτωλὸς ἐστίν. ²⁵ Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος ἄκαὶ εἶπεν, Εἰ ἀμαρτωλὸς ἐστίν, οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν, ἄρτι βλέπω. ²⁶ εἶπον ὁ δὲ αὐτῷ πάλιν, Τί ἐποίησέ σοι; Πῶς *ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ²⁷ Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε. Τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; ²⁸ Ἐλοιδόρησαν αὐτόν, καὶ εἶπον, Σὺ εἰ μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ *Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί. ²⁹ Ἠμεῖς οἶδαμεν ὅτι Ἰησοῦς λελάληκεν ὁ Θεός· τοῦτου δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν. ³⁰ Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐν τῷ γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστίν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ὁ ἀνεψιός μου τοὺς ὀφθαλμούς. ³¹ Οἶδαμεν *ὁ δὲ ὅτι ἄμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς ᾖ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῆ, τούτου ἀκούει. ³² Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἄνοιξέ τις ὀφθαλμούς τυφλοῦ γεγεννημένου. ³³ εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ

† 9:16 αλλοι | αλλοι δε NA WH † 9:17 λεγουσι | λεγουσιν ουν CT PCK § 9:17 συ τι | τι συ NA SBL WH * 9:17 ηνοιξε | ηνεωξε CT † 9:18 τυφλος ην | ην τυφλος CT † 9:19 αρτι βλεπει 98.3% | βλεπει αρτι CT 1% § 9:20 δε αυτοις | αυτοις TR | ουν CT * 9:20 ειπον | ειπαν CT † 9:21 αυτος ηλικιαν εχει αυτον ερωτησατε | αυτον ερωτησατε ηλικιαν εχει CT † 9:21 εαυτου | αυτου TR § 9:22 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 9:23 ειπον | ειπαν CT † 9:23 ερωτησατε | επερωτησατε CT † 9:24 εκ δευτερου τον ανθρωπον | τον ανθρωπον εκ δευτερου CT § 9:24 ειπον | ειπαν CT * 9:24 ο ανθρωπος ουτος | ουτος ο ανθρωπος CT † 9:25 και ειπεν | — CT † 9:26 ειπον | ειπαν WH § 9:26 δε αυτω παλιν | ουν αυτω CT * 9:26 ηνοιξε | ανεωξε PCK † 9:28 ελοιδωρησαν | ελοιδωρησαν ουν TR | και ελοιδωρησαν NA WH † 9:28 ειπον | ειπαν WH § 9:28 ει μαθητης | μαθητης ει CT * 9:28 μωσεως | μωσσεως ANT CT † 9:29 μωση | μωσει HF PCK | μωσει ANT CT † 9:30 γαρ τουτω | τουτω γαρ το CT § 9:30 ανεωξε | ηνοιξε CT * 9:31 δε | — CT † 9:31 αμαρτωλων ο θεος | ο θεος αμαρτωλων WH † 9:32 ηνοιξε

Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. ³⁴ Ἀπεκρίθησαν καὶ Σεῖπον αὐτῶ, Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης *ὄλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

³⁵ Ἦκουσεν ἰὸ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω· καὶ εὐρῶν αὐτόν, εἶπεν †αὐτῶ, Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ §Θεοῦ; ³⁶ Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε, *Καὶ τίς ἐστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; ³⁷ Εἶπε †δὲ αὐτῶ ὁ Ἰησοῦς, Καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. ³⁸ Ὁ δὲ ἔφη, Πιστεύω, Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῶ. ³⁹ Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτου ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. ⁴⁰ †Καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ §δόντες μετ' αὐτοῦ, καὶ *εἶπον αὐτῶ, Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν; ⁴¹ Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι Βλέπομεν· ἡ †οῦν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

10

¹ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν ἀγλήν τῶν προβάτων, *ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ ληστής. ² Ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμὴν ἐστὶ τῶν προβάτων. ³ Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα †καλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά. ⁴ †Καὶ ὅταν τὰ ἴδια §πρόβατα *εκβάλη, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῶ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ. ⁵ Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ †ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἶδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. ⁶ Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

⁷ Εἶπεν οὖν πάλιν †αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν §ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. ⁸ Πάντες ὅσοι *ἦλθον κλέπται εἰσὶ καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. ⁹ Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει. ¹⁰ Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσιν. ¹¹ Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων. ¹² Ὁ †μισθωτὸς δέ, καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ †εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει

§ 9:34 ειπον | ειπαν CT * 9:34 ολος | ολωσ PCK † 9:35 ο 88.5% | — NA SBL WH 0.4% † 9:35 αυτω 98.1% | — CT 0.7% § 9:35 θεου 99.5% | ανθρωπου CT 0.4% * 9:36 και | — TR † 9:37 δε | — CT † 9:40 και | — CT § 9:40 οντες μετ αυτου | μετ αυτου οντες CT * 9:40 ειπον | ειπαν WH † 9:41 ουν | — CT * 10:1 αλλα | αλλ NA²⁸ † 10:3 καλει | φωνει CT † 10:4 και | — CT § 10:4 προβατα | παντα CT * 10:4 εκβαλη | εκβαλλη PCK † 10:5 ακολουθησωσιν | ακολουθησουσιν CT † 10:7 αυτοις 83.7% | — NA WH 0.5% § 10:7 οτι 73.1% | — WH 26.6% * 10:8 ηλθον | ηλθον προ εμου ANT CT PCK | προ εμου ηλθον TR † 10:12 μισθωτος δε | μισθωτος NA SBL WH | δε μισθωτος TH † 10:12 εισι | οστι CT

αὐτά, καὶ σκορπίζει στὰ πρόβατα. ¹³ *Ο δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτὸς ἐστὶ, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. ¹⁴ Ἐγὼ εἶμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ ἴγινώσκω τὰ ἐμά, καὶ †γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν. ¹⁵ Καθὼς ὁ γινώσκει με ὁ πατήρ, κἀγὼ *γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. ¹⁶ Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς ἀυλῆς ταύτης· κἀκεῖνὰ †με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ †γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμὴν. ¹⁷ Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. ¹⁸ Οὐδεὶς *αἶρει αὐτήν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτήν ἀπ' ἑμαυτοῦ. Ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. Ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου.

¹⁹ Σχίσμα τοῦν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. ²⁰ Ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; ²¹ Ἄλλοι ἔλεγον, Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς †ανοίγειν;

²² Ἐγένετο ὁ δὲ τὰ *Ἐγκαίνια ἐν Ἱεροσολύμοις, †καὶ χειμῶν ἦν· ²³ καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Σολομῶνος. ²⁴ Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, Ἔως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἶρεις; Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, *εἰπέ ἡμῖν παρρησίᾳ. ²⁵ Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. ²⁶ †ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· †οὐ γάρ ἐστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, ὁ καθὼς εἶπον ὑμῖν. ²⁷ Τὰ πρόβατα τὰ ἐμά τῆς φωνῆς μου *ἀκούει, κἀγὼ ἴγινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι. ²⁸ κἀγὼ †ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς· καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἀρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου. ²⁹ Ὁ πατήρ μου ὁ δὲ δέδωκέ μοι, *μείζων πάντων ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάξειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός †μου. ³⁰ Ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἑσμεν.

³¹ Ἐβάστασαν τοῦν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. ³² Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πολλὰ ὁκαλὰ ἔργα ἐδειξα

§ 10:12 τα προβατα † — CT * 10:13 ο δε μισθωτος φευγει † — CT † 10:14 γινωσκω † γεινωσκω TH † 10:14 γινωσκομαι υπο των εμων † γινωσκουσι με τα εμα NA SBL WH † γεινωσκουσι με τα εμα TH § 10:15 γινωσκει † γεινωσκει TH * 10:15 γινωσκω † γεινωσκω TH † 10:16 με δει † δει με CT † 10:16 γενησεται 97.7% † γενησονται CT 2.1% § 10:17 ο πατηρ με † με ο πατηρ CT * 10:18 αιρει † ηρει WH † 10:19 ουν 92.2% † — CT 1.2% † 10:21 ανοιγειν † ανοιξει CT § 10:22 δε † τοτε CT * 10:22 εγκαινια † εγκαινια TH WH † 10:22 ιεροσολυμοις † τοις ιεροσολυμοις ANT CT TR † 10:22 και † — CT § 10:23 σολομωνος † του σολομωντος TR † του σολομωνος ANT CT * 10:24 ειπε † ειπον WH † 10:26 αλλ † αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 10:26 ου γαρ † οτι ουκ CT § 10:26 καθως ειπον υμιν 94.4% † — CT 4.6% * 10:27 ακουει † ακουουσι CT † 10:27 γινωσκω † γεινωσκω TH † 10:28 ζων αιωνιον διδωμι αυτοις 97% † διδωμι αυτοις ζων αιωνιου CT 1.7% § 10:29 ος 92.6% † ο CT 0.5% * 10:29 μειζων παντων 97% † παντων μειζων SBL TH 0.7% † παντων μειζον NA WH 0.1% † 10:29 μου 98.8% † — CT 0.9% † 10:31 ουν 92.3% † — NA TH WH 1.2% § 10:32 καλα εργα εδειξα υμιν 87.2% † εργα καλα εδειξα υμιν NA SBL TH 9.4% † εργα εδειξα υμιν καλα WH 0.2%

ὕμῃν ἐκ τοῦ πατρός *μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον †λιθάζετέ με; ³³ Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι †λέγοντες, Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν. ³⁴ Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ Σὺμῶν, Ἐγὼ εἶπα, Θεοί ἐστε; ³⁵ Εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο—καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή—³⁶ ὃν ὁ πατήρ ἡγάσασκε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι Βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον, Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἶμι; ³⁷ Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετε μοι· ³⁸ εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις *πιστεύσατε· ἵνα γνῶτε καὶ †πιστεύσητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατήρ, κἀγὼ ἐν †αὐτῷ. ³⁹ Ἐζήτησαν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

⁴⁰ Καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν *Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ †ἔμεινεν ἐκεῖ. ⁴¹ Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν, καὶ ἔλεγον ὅτι †Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν· πάντα δὲ ὅσα εἶπεν ὁ Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν. ⁴² Καὶ *ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

11

¹ Ἦν δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. ² Ἦν δὲ *Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρω, καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν †αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. ³ Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι, Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. ⁴ Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς. ⁵ Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. ⁶ Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας. ⁷ Ἐπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς, Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. ⁸ Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, †Ραββί, νῦν ἐζήτησον σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; ⁹ Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὐχὶ δώδεκά *εἰσιν ὥραι τῆς ἡμέρας; Ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει. ¹⁰ Ἐὰν δὲ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. ¹¹ Ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. ¹² †Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ †αὐτοῦ,

* **10:32** μου 99.4% | — NA SBL WH 0.4% † **10:32** λιθαζετε με 98.8% | εμε λιθαζετε CT 1% † **10:33** λεγοντες | — CT § **10:34** υμων | υμων οτι CT * **10:38** πιστευσατε | πιστευετε CT † **10:38** πιστευσητε 94.4% | γινωσκητε (γεινωσκητε TH) NA SBL WH 1.4% † **10:38** αυτω | τω πατρι CT § **10:39** ουν παλιν αυτον πιασαι 32.8% | παλιν αυτον πιασαι BYZ TH 29.9% | ουν παλιν πιασαι αυτον ANT PCK 18.3% | ουν αυτον παλιν πιασαι NA WH 11.9% * **10:40** ιωαννης | ιωανης WH † **10:40** εμεινεν | εμενευ WH † **10:41** ιωαννης | ιωανης WH § **10:41** ιωαννης | ιωανης WH * **10:42** επιστευσαν πολλοι εκει εις αυτον | πολλοι επιστευσαν εις αυτον εκει CT * **11:2** μαρια | μαριαμ NA SBL WH † **11:2** αυτης | εαυτης PCK † **11:8** ραββι | ραββει TH WH § **11:9** ιησους | ο ιησους TR * **11:9** εισιν ωραι | ωραι εισι CT PCK † **11:12** ειπον | ειπαν NA SBL WH † **11:12** αυτου | αυτω CT

Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. ¹³ Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. ¹⁴ Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ, Λάζαρος ἀπέθανε. ¹⁵ Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἦμην ἐκεῖ· ὁ δὲ ἄλλοι ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. ¹⁶ Εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς *συμμαθηταῖς, Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

¹⁷ Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὔρεν αὐτόν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. ¹⁸ Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. ¹⁹ Ὅσοι πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς *τὰς περὶ Μάρθᾳ καὶ Ἰακώβου, ἵνα παραμυθῶνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ τῶν αὐτῶν. ²⁰ Ἦ οὖν Μάρθα, ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· *Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. ²¹ Εἶπεν οὖν Ἰακώβου πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει. ²² *Ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεόν, δώσει σοι ὁ Θεός. ²³ Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. ²⁴ Λέγει αὐτῷ Ἰακώβου, Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ²⁵ Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται· ²⁶ καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις τοῦτο; ²⁷ Λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα, ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.

²⁸ Καὶ τὰ αὐτὰ εἰπούσα ἀπήλθε, καὶ ἐφώνησε Ἰακώβου τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάζαρον, *εἰπούσα, Ὁ διδάσκαλος πάρεστι καὶ φωνεῖ σε. ²⁹ Ἐκεῖνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν. ³⁰ Οὐπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. ³¹ Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Ἰακώβου ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες ὅτι ὕπαγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. ³² Ἦ οὖν Ἰακώβου, ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτόν, ἔπεσεν αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας λέγουσα αὐτῷ, Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός. ³³ Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ

§ 11:15 αλλα | αλλ ANT NA²⁸ TR * 11:16 συμμαθηταις | συμμαθηταις TH WH † 11:17 ημερας ηδη | ηδη ημερας CT † 11:18 η | — WH § 11:19 και πολλοι | πολλοι δε CT * 11:19 τας περι | την CT † 11:19 μαριαν | μαριαμ CT † 11:19 αυτων | — CT § 11:20 ιησους | ο ιησους ANT TR * 11:20 μαρια | μαριαμ NA WH † 11:21 μαρθα | η μαρθα ANT CT TR † 11:21 τον | — WH § 11:21 ο αδελφος μου ουκ αν ετεθνηκει | ουκ αν απεθανεν ο αδελφος μου NA SBL WH * 11:22 αλλα | — SBL WH † 11:24 μαρθα | η μαρθα NA SBL WH † 11:28 ταυτα | τουτο CT § 11:28 μαριαν | μαριαμ CT * 11:28 ειπουσα | ειπασα WH † 11:29 εκεινη | εκεινη δε CT † 11:29 εγειρεται | ηγερθη CT § 11:29 ερχεται | ηρχετο CT * 11:30 ην | ην ετι CT † 11:31 μαριαν | μαριαμ CT † 11:31 λεγοντες | δοξαντες CT § 11:32 μαρια | μαριαμ NA SBL WH * 11:32 ο | — CT † 11:32 αυτου εις τους ποδας | εις τους ποδας αυτου TR | αυτου προς τους ποδας CT † 11:32 απεθανε μου | μου απεθανεν CT

πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, ³⁴ καὶ εἶπε, Ποῦ τεθείκατε αὐτόν; Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. ³⁵ Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. ³⁶ Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. ³⁷ Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, Οὐκ ἠδύνατο οὗτος, ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;

³⁸ Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. Ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. ³⁹ Λέγει ὁ Ἰησοῦς, Ἄρατε τὸν λίθον. Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τεθνηκότος Μάρθα, Κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστι. ⁴⁰ Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, †ῶσει τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ; ⁴¹ Ἦραν οὖν τὸν λίθον, σοῦ ἦν ὁ τεθνηκῶς κείμενος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ εἶπε, Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. ⁴² Ἐγὼ δὲ ἤδην ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. ⁴³ Καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνὴ μεγάλη ἐκραύγασε, Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. ⁴⁴ *Καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκῶς, δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. Λέγει ταῦτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Λύσατε αὐτόν, καὶ †ᾶφετε ὑπάγειν.

⁴⁵ Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Σμαρίαν καὶ θεασάμενοι *ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. ⁴⁶ Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπήλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους, καὶ †εἶπον αὐτοῖς †ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς. ⁴⁷ Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον, Τί ποιοῦμεν; Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ *σημεῖα ποιεῖ. ⁴⁸ Ἐὰν ἀφῶμεν αὐτόν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. ⁴⁹ Εἷς δὲ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, ⁵⁰ οὐδὲ †διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει †ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. ⁵¹ Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ὁ ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, *προεφήτευσεν ὅτι †ἔμελλεν †Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, ⁵² καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνου, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν. ⁵³ Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας Συναβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

⁵⁴ *Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, †ἀλλὰ ἀπήλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραῖμ

§ 11:37 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 11:37 ηδυνατο | εδυνατο CT † 11:39 τεθνηκτος | τετελευτηκτος CT † 11:40 σπει | οση CT § 11:41 ου ην ο τεθνηκως κειμενος | — CT * 11:44 και | — CT † 11:44 αυτοις ο ιησους | ο ιησους αυτοις WH † 11:44 αφετε | αφετε αυτον CT § 11:45 μαριαν | μαριαμ CT * 11:45 α εποιησεν ο ιησους | α εποιησεν NA SBL TH | ο εποιησεν WH † 11:46 ειπον | ειπαν NA SBL WH † 11:46 α | οσα PCK § 11:46 ο | — NA SBL WH * 11:47 σημεια ποιει | ποιει σημεια CT † 11:50 διαλογιζεσθε | λογιζεσθε CT † 11:50 ημιν | υμιν CT § 11:51 αλλα | αλλ NA²⁸ * 11:51 προεφητευσεν | επροφητευσεν CT † 11:51 εμελλεν | ημελλεν TH † 11:51 ιησους | ο ιησους ANT PCK TR § 11:53 συνεβουλευσαντο | εβουλευσαντο CT * 11:54 ιησους ουν | ο ουν ιησους CT † 11:54 αλλα | αλλ NA²⁸

λεγομένην πόλιν, κάκει †διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν Σαύτοϋ.

⁵⁵ Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ Πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς. ⁵⁶ Ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἔστηκότες, Τί *δοκεῖ ὑμῖν; Ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; ⁵⁷ Δεδώκεισαν δὲ †καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι †ἐντολήν, ἵνα ἕαν τις γνῶ ποῦ ἐστί, μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

12

¹ Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος *ὁ τεθνηκώς, ὃν ἠγειρεν ἐκ νεκρῶν. ² Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν †τῶν Σάνακειμένων σὺν αὐτῷ. ³ Ἡ οὖν *Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. ⁴ Λέγει τοῦν †εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι, ⁵ Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; ⁶ Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, Σάλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον *εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. ⁷ Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες αὐτήν· †εἷς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου †τετήρηκεν αὐτό. ⁸ Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

⁹ Ἐγνώ οὖν Σὸχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστί· καὶ *ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἠγειρεν ἐκ νεκρῶν. ¹⁰ Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν· ¹¹ ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

¹² Τῇ ἐπαύριον ἰσχυλὸς πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται †Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ¹³ ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς Σὺπάντησιν αὐτῷ, καὶ *ἔκραζον,

Ὡσαννά·

εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου,

†βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

† 11:54 διετριβε | εμεινε CT § 11:54 αυτου | — CT * 11:56 δοκει υμιν | υμιν δοκει PCK † 11:57 και | — CT † 11:57 εντολην | εντολας CT * 12:1 ο τεθνηκως | — CT † 12:1 νεκρων | νεκρων ιησους NA SBL WH | νεκρων ο ιησους TH † 12:2 των | εκ των CT § 12:2 ανακειμενων συν | συνανακειμενων TR * 12:3 μαρια | μαριαμ NA SBL WH † 12:4 ουν | δε CT † 12:4 εις εκ των μαθητων αυτου ιουδας σιμωνος ισκαριωτης | ιουδας ο ισκαριωτης εις εκ των μαθητων αυτου NA | ιουδας ο ισκαριωτης εις των μαθητων αυτου SBL TH WH § 12:6 αλλ | αλλα HF SCR * 12:6 ειχε και | εχων CT † 12:7 εις | ινα εις CT † 12:7 τετηρηκεν | τηρηση CT § 12:9 οχλος | ο οχλος NA TH WH * 12:9 ηλθον | ηλθαν WH † 12:12 οχλος | ο οχλος NA SBL WH † 12:12 ιησους | ο ιησους NA PCK SBL TH TR § 12:13 υπαντησιν | απαντησιν PCK * 12:13 εκραζον | εκραυγαζον CT † 12:13 βασιλευς | ο βασιλευς TR | και ο βασιλευς CT

14 Εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον,

15 Μὴ φοβοῦ, θύγατερ *Σιών·
 ἰδοῦ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται,
 καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.

16 Ταῦτα ἔδὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. 17 Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσε τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. 19 Οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς, Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπήλθεν.

20 Ἦσαν δὲ οἱ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ. 21 οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 Ἐρχεται *Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ Ἰησοῦ. 23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων, Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσῶν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολλὸν καρπὸν φέρει. 25 Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. 26 Ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω· καὶ ὅπου εἰμι ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· καὶ ἐὰν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.

27 Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται· καὶ τί εἶπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. 28 Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω. 29 Ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἐστῶς καὶ ἀκούσας ἔλεγε βροντὴν γεγενῆσθαι· ἄλλοι ἔλεγον, Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. 30 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Οὐ δι' ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. 31 Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω. 32 Κἀγὼ ἔὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐλκυσώ πρὸς ἑμαυτόν. 33 Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἔμελλεν ἀποθνήσκειν. 34 Ἀπεκρίθη αὐτῷ

† 12:14 αυτο | αυτω PCK § 12:15 θυγατερ | θυγατηρ CT * 12:15 σιων | σειων TH
 † 12:16 δε | — CT † 12:16 οι μαθηται αυτου | αυτου οι μαθηται CT § 12:16 ιησους |
 ο ιησους ANT BYZ HF PCK TR * 12:18 ηκουσε | ηκουσαν ANT CT † 12:19 ειπον | ειπαν
 CT † 12:20 τινες ελληνες | ελληνες τινες CT § 12:21 προσηλθον | προσηλθαν WH
 * 12:22 φιλιππος | ο φιλιππος CT † 12:22 και παλιν | ερχεται CT † 12:22 λεγουσι |
 και λεγουσι CT § 12:23 απεκρινατο | αποκρινεται CT * 12:25 απολεσει | απολλυει
 CT † 12:26 διακονη τις | τις διακονη CT † 12:26 και | — CT § 12:30 ιησους και
 ειπεν | ο ιησους και ειπεν ANT BYZ HF TR | και ειπεν ιησους WH * 12:30 αυτη η φωνη
 | η φωνη αυτη CT † 12:32 εαν | αν WH † 12:33 εμελλεν | ημελλεν ANT CT PCK TR
 § 12:34 απεκριθη | απεκριθη ουν CT

ὁ ὄχλος, Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς * σὺ λέγεις, Δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; Τίς ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; ³⁵ Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἔμεθ' ὑμῶν ἐστὶ. Περιπατεῖτε † ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. ³⁶ Ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.

Ταῦτα ἐλάλησεν * ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν. ³⁷ Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν· ³⁸ ἵνα ὁ λόγος Ἡσαίου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε,

Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;
Καὶ ὁ βραχίον Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;

³⁹ Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαίας,

⁴⁰ Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμούς,
καὶ ἔπεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν·
ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς,
καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ † ἐπιστραφῶσι,
καὶ † διάσωμαι αὐτούς.

⁴¹ Ταῦτα εἶπεν Ἡσαίας, * ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ. ⁴² Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται. ⁴³ Ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

⁴⁴ Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν, Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ, † ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με· ⁴⁵ καὶ ὁ θεωρῶν ἐμέ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. ⁴⁶ Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. ⁴⁷ Καὶ ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ρημάτων καὶ μὴ † πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. ⁴⁸ Ὁ ἀθετῶν ἐμέ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ρήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ⁴⁹ Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἑμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα· ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός μοι ἐντολὴν † ἔδωκε, τί εἶπω καὶ τί λαλήσω. ⁵⁰ Καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐστίν· ἃ οὖν * λαλῶ ἐγώ, καθὼς εἶρηκέ μοι ὁ πατήρ, οὕτω λαλῶ.

* **12:34** συ λεγεις | συ λεγεις οτι TR | λεγεις συ οτι CT † **12:35** μεθ υμων | εν υμιν CT † **12:35** εως | ως CT § **12:36** εως | ως CT * **12:36** ο | — CT † **12:40** πεπωρωκεν | επωρωσεν CT † **12:40** επιστραφωσι | στραφωσι CT § **12:40** ιασωμαι | ιασομαι ANT BYZ CT * **12:41** οτε | οτι CT † **12:44** αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † **12:47** πιστευση | φυλαξη CT § **12:49** εδωκε | δεδωκε CT * **12:50** λαλω εγω | εγω λαλω CT

13

1 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι *ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῆ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. 2 Καὶ δεῖπνου ἔγενομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν †Ιούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου ἵνα αὐτὸν παραδῶ, 3 εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα *δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει, 4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ δεῖπνου, καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια, καὶ λαβῶν λέντιον διεζῶσεν ἑαυτόν. 5 Εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ὃ ἦν διεζωσμένος. 6 Ἐρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· †καὶ λέγει αὐτῷ †ἐκεῖνος, Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; 7 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώση δὲ μετὰ ταῦτα. 8 Λέγει αὐτῷ Πέτρος, Οὐ μὴ νίψης ἑτοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀπεκρίθη *αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. 9 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν. 10 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὁ λελουμένος †οὐ χρεῖαν ἔχει ἑῆ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. 11 Ἦδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο *εἶπεν, Οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστε.

12 Ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, †ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς, †Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; 13 Ὑμεῖς φωνεῖτέ με, Ὁ διδάσκαλος, καὶ Ὁ Κύριος· καὶ καλῶς λέγετε, εἰμὶ γάρ. 14 Εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ Κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας. 15 Ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς *ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. 16 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δοῦλος μεῖζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μεῖζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. 17 Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. 18 Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα †οὺς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῆ, Ὁ τρώγων †μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπήρην ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρυαν αὐτοῦ. 19 Ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα, ὅταν γένηται, πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι. 20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ λαμβάνων *ἐάν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

* 13:1 ἐληλυθεν | ἠλθεν CT † 13:2 γενομένου | γινόμενου CT † 13:2 ιουδα σιμωνος ισκαριωτου ἵνα αὐτὸν παραδῶ | ἵνα παραδοῖ αὐτὸν ιουδας σιμωνος ισκαριωτου NA SBL | ἵνα παραδοῖ αὐτὸν ιουδας σιμωνος ισκαριωτης TH WH § 13:3 ο ἰησους | — CT * 13:3 δεδωκεν | εδωκεν NA SBL WH † 13:6 και | — CT † 13:6 εκεινος | — NA SBL WH § 13:8 τους ποδας μου | μου τους ποδας CT * 13:8 αυτω ο ἰησους | ἰησους αυτω CT † 13:10 ο | — WH † 13:10 ου χρεϊαν εχει | ουκ εχει χρεϊαν CT § 13:10 η | εἰ μη CT * 13:11 ειπεν | ειπεν οτι CT † 13:12 αναπεσων | και ανεπεσε CT † 13:12 γινωσκετε | γεινωσκετε TH § 13:15 εδωκα | δεδωκα ANT PCK * 13:15 εγω | — PCK † 13:18 ους | τινας CT † 13:18 μετ εμου | μου CT § 13:19 οταν γενηται πιστευσητε | πιστευσητε οταν γενηται NA SBL TH | πιστευητε οταν γενηται WH * 13:20 εαν | αν CT

21 Ταῦτα εἰπὼν ἰὸ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρτύρησε καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22 Ἔβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. 23 Ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς *τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς. 24 νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος ἵπυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει. 25 Ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, Κύριε, τίς ἐστιν; 26 *Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς, Ἐκεῖνός ἐστιν ὃν ἐγὼ ἰβάψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. Καὶ ἔμβάψας τὸ ψωμίον, *δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτη. 27 Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσηλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ ἰὸ Ἰησοῦς, Ὅ ποιεῖς, ποιήσον Στάχιον. 28 Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. 29 Τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν *ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ἰὸ Ἰησοῦς, Ἀγόρασον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν· ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. 30 Λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, ἐυθέως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ νύξ.

31 Ὅτε ἐξῆλθε, λέγει *ὁ Ἰησοῦς, Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. 32 Ἐὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. 33 Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. Ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ὅπου ἑπάγω ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 35 Ἐν τούτῳ γίνονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη *αὐτῷ ἰὸ Ἰησοῦς, Ὅπου ἑπάγω, οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι. 37 Λέγει αὐτῷ *Πέτρος, Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι ἑπάρθαι ἄρτι; Τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. 38 Ἐπεκρίθη αὐτῷ ἰὸ Ἰησοῦς, Τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ *φωνήσῃ ἕως οὗ ἑπάρθῃ με τρίς.

† 13:21 ο | — WH † 13:22 ουν εις | δε προς PCK | εις NA SBL WH § 13:23 δε | — CT
 * 13:23 των | εκ των ANT CT † 13:24 πυθεσθαι τις αν ειη | και λεγει αυτω ειπε τις
 εστι WH † 13:25 επιπεσων δε | αναπεσων ουν NA TH | αναπεσων SBL WH § 13:25
 ουτως | — ANT PCK TR * 13:26 αποκρινεται | αποκρινεται ουν WH † 13:26 βαψας |
 βαψω CT † 13:26 επιδωσω | και δωσω αυτω CT § 13:26 και εμβαψας | βαψας ουν CT
 * 13:26 διδωσιν | λαμβανει και διδωσιν NA WH † 13:26 ισκαριωτη | ισκαριωτου CT
 † 13:27 ο | — WH § 13:27 ταχιον | ταχειον WH * 13:29 ο | — CT † 13:29 ο | —
 WH † 13:30 ευθεως εξηλθεν | εξηλθεν ευθυς CT § 13:31 οτε | οτε ουν ANT CT SCR
 * 13:31 ο | — CT † 13:32 ει ο θεος εδοξασθη εν αυτω | — TH WH † 13:32 εαυτω |
 αυτω NA TH | αυτω SBL WH § 13:33 υπαγω εγω | εγω υπαγω CT * 13:36 αυτω | —
 SBL WH † 13:36 ο | — CT † 13:36 υπαγω | εγω υπαγω ANT PCK § 13:36 υστερον
 δε ακολουθησεις μοι | ακολουθησεις δε υστερον CT * 13:37 πετρος | ο πετρος ANT
 NA SBL TR WH † 13:37 ακολουθησαι | ακολουθειν TH WH † 13:38 απεκριθη αυτω
 | αποκρινεται CT § 13:38 ο | — CT * 13:38 φωνηση | φωνησει ANT TR † 13:38
 απαρνηση | αρνηση CT

14

1 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. 2 Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς μου μοναὶ πολλαὶ εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν *ὑμῖν· Πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν. 3 Καὶ ἐὰν πορευθῶ, †ἐτοιμάσω ‡ὑμῖν τόπον· πάλιν ἔρχομαι καὶ Σπαραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτὸν, ἵνα ὅπου εἰμι ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ἦτε. 4 Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἶδατε, *καὶ τὴν ὁδὸν οἶδατε. 5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, Κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· †καὶ πῶς ‡δυναμέθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι; 6 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. 7 Εἰ *ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου †ἐγνώκειτε ἂν· ‡καὶ ἅπ' ἄρτι Σγινώσκετε αὐτόν, καὶ ἐωράκατε *αὐτόν.

8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. 9 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, †Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἐγνώκας με, Φίλιππε; Ὁ ἐωρακῶς ἐμέ, ἐώρακε τὸν πατέρα· ‡καὶ πῶς σὺ λέγεις, Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; 10 Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; Τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ Σλαλῶ ὑμῖν, ἅπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ *ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, †αὐτὸς ποιεῖ τὰ ‡ἔργα. 11 Πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ Σμοι. 12 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κάκεινος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα *μου πορεύομαι. 13 Καὶ †ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. 14 Ἐὰν τι αἰτήσητέ ‡με ἐν τῷ ὀνόματί μου, Σὲγῶ ποιήσω.

15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς *τηρήσατε. 16 †Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα ‡μένῃ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, 17 τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτό, οὐδὲ Σγινώσκει *αὐτό. Ὑμεῖς †δὲ ‡γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν Σῆσται.

18 Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. 19 Ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς *ζήσεσθε. 20 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ †γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι

* 14:2 ὑμιν | υμιν οτι CT † 14:3 ετοιμασω | και ετοιμασω ANT BYZ CT HF PCK TR | ετοιμασαι BYZ ‡ 14:3 ὑμιν τοπον | τοπον υμιν CT § 14:3 παραληψομαι | παραληψομαι CT * 14:4 και την οδον οιδατε | την οδον CT † 14:5 και | — CT ‡ 14:5 δυναμεθα την οδον ειδεναι | οιδαμεν την οδον WH § 14:6 ο | — WH * 14:7 εγνωκειτε | εγνωκατε NA † 14:7 εγνωκειτε αν | γνωσεσθε NA | αν ηδευτε SBL TH WH ‡ 14:7 και | — SBL TH WH § 14:7 γινωσκετε | γεινωσκετε TH * 14:7 αυτον | — WH † 14:9 τοσουτον χρονον | τοσουτω χρονω NA SBL ‡ 14:9 και | — CT § 14:10 λαλω | λεγω CT * 14:10 ο | — CT † 14:10 αυτος | — CT ‡ 14:10 εργα | εργα αυτου CT § 14:11 μοι | — CT * 14:12 μου | — CT † 14:13 ο τι | οτι WH ‡ 14:14 με | — ANT BYZ HF PCK TR § 14:14 εγω | τουτο WH * 14:15 τηρησατε | τηρησετε CT † 14:16 και εγω | καγω CT ‡ 14:16 μενη μεθ υμων εις τον αιωνα | μεθ υμων εις τον αιωνα η NA TH | η μεθ υμων εις τον αιωνα SBL WH § 14:17 γινωσκει | γεινωσκει TH * 14:17 αυτο | — CT † 14:17 δε | — CT ‡ 14:17 γινωσκετε | γεινωσκετε TH § 14:17 εσται | εστιν WH * 14:19 ζησεσθε | ζησετε CT † 14:20 γνωσεσθε υμεις | υμεις γνωσεσθε WH

ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοί, †καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν. ²¹ Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου· ὁ δὲ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτόν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. ²² Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης, Κύριε, * καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτόν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; ²³ Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ †ποιήσομεν. ²⁴ Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμός, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός.

²⁵ Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων. ²⁶ Ὁ δὲ παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. ²⁷ Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά, μηδὲ δειλιάτω. ²⁸ Ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι *εἶπον, Πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ πατήρ †μου μεῖζων μου ἐστι. ²⁹ Καὶ νῦν εἶρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι· ἵνα, ὅταν γένηται, πιστεύσητε. ³⁰ Οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ †κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοί οὐκ ἔχει οὐδέν· ³¹ ἀλλ' ἵνα γινῶ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ὁ ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτω ποιῶ. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

15

¹ Ἐγὼ εἶμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι. ² Πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοί μὴ φέρον καρπὸν, αἶρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτό, ἵνα *πλείονα καρπὸν φέρῃ. ³ Ἦδη ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. ⁴ Μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. Καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἄφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ †μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοί †μείνητε. ⁵ Ἐγὼ εἶμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. Ὁ μένων ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολὺν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. ⁶ Ἐὰν μὴ τις ὁ μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς *τὸ πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται. ⁷ Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε †αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. ⁸ Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε· καὶ †γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. ⁹ Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ

† 14:20 και εγω | καγω ANT CT HF PCK TR § 14:21 και εγω | καγω CT * 14:22 και | — SBL TH TR WH † 14:23 ιησους | ο ιησους TR † 14:23 ποιησομεν | ποιησομεθα CT § 14:26 υμιν | υμιν εγω NA WH * 14:28 ειπον | — CT † 14:28 μου | — NA SBL WH † 14:30 κοσμου | κοσμου τουτου TR § 14:31 ενετειλατο | εντολην εδωκε WH * 15:2 πλειονα καρπον | καρπον πλειονα CT † 15:4 μεινη | μεινη CT † 15:4 μεινητε | μεινητε CT § 15:6 μεινη | μεινη CT * 15:6 το | — TR † 15:7 αιτησεσθε | αιτησασθε ANT CT † 15:8 γενησεσθε | γενησθε CT

Σηγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. ¹⁰ Ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ * τὰς ἐντολάς τοῦ πατρός μου τητήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. ¹¹ Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ἡμεῖν, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.

¹² Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. ¹³ Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. ¹⁴ Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστε, ἐὰν ποιῆτε † ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. ¹⁵ Οὐκέτι ὁ ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἵρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. ¹⁶ Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέριτε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη· ἵνα * ὅ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, † δῶ ὑμῖν. ¹⁷ Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

¹⁸ Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. ¹⁹ Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. ²⁰ Μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. ²¹ Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν † ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδασι τὸν πέμψαντά με. ²² Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἀμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῶν. ²³ Ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. ²⁴ Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος * πεποίηκεν, ἀμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ ἐωράκασι καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. ²⁵ Ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ † γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν ὅτι Ἐμίσησάν με δωρεάν.

²⁶ Ὅταν ὁ εἴθνη ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρός ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· ²⁷ καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε.

16

¹ Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. ² Ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνων ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ. ³ Καὶ ταῦτα * ποιήσουσιν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. ⁴ Ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ἴωρα, μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἦμην.

§ 15:9 ἠγαπησα υμας | υμας ἠγαπησα CT * 15:10 τας εντολας του πατρος μου | του πατρος τας εντολας WH † 15:11 μενη | η CT † 15:14 οσα | α NA SBL TH | ο WH § 15:15 υμας λεγω | λεγω υμας CT * 15:16 ο τι | οτι WH † 15:16 δω | δωη BYZ HF PCK † 15:21 υμιν | εις υμας CT § 15:22 ειχον | ειχοσαν CT * 15:24 πεποιηκεν | εποιησεν CT † 15:24 ειχον | ειχοσαν CT † 15:25 γεγραμμενος εν τω νομω αυτων | εν τω νομω αυτων γεγραμμενος CT § 15:26 δε | — CT * 16:3 ποιησουσιν | ποιησουσιν υμιν TR † 16:4 ωρα | ωρα αυτων CT

5 Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με, Ποῦ ὑπάγεις; 6 Ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν· συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ †ἐγὼ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος Σοὺκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. 8 Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἀμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως· 9 περὶ ἀμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· 10 περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα *μου ὑπάγω, καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με· 11 περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.

12 Ἔτι πολλὰ ἔχω †λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι. 13 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὀδηγήσει ὑμᾶς †εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἐαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα Ἰᾶν ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 14 Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ *λήπεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 15 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμὰ ἐστὶ· διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ †λαμβάνει, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

16 Μικρὸν καὶ †οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με, Ἰᾶτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα. 17 *Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους, Τί ἐστὶ τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; Καὶ ὅτι †Εγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; 18 Ἔλεγον οὖν, †Τοῦτο τί ἐστὶν ὃ λέγει, Ἰτὸ μικρὸν; Οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ. 19 Ἔγνω *οὖν ἰὸ Ἰησοῦς ὅτι ἠθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; 20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς †δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. 21 Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτη λύπην ἔχει, ὅτι ἤλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως, διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. 22 Καὶ ὑμεῖς οὖν Ἰλύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς *αἶρει ἀφ' ὑμῶν. 23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν Ἰᾶτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα †ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. 24 Ἔως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδέν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ Ἰλήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ἦ πεπληρωμένη.

25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· *ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε

† 16:7 εγω | — CT TR § 16:7 ουκ ελευσεται | ου μη ελθη SBL WH * 16:10 μου | — CT † 16:12 λεγειν υμιν | υμιν λεγειν CT † 16:13 εις πασαν την αληθειαν | εν τη αληθεια παση NA SBL | εις την αληθειαν πασαν TH WH § 16:13 αν ακουση | ακουσει NA SBL TH | ακουει WH * 16:14 ληπεται | λημπεται CT † 16:15 λαμβανει | λημπεται ANT TR † 16:16 ου | ουκετι CT § 16:16 οτι υπαγω προς τον πατερα | οτι εγω υπαγω προς τον πατερα ANT TR | — CT * 16:17 ειπον | ειπαν CT † 16:17 εγω | — CT † 16:18 τουτο τι εστιν | τι εστι τουτο CT § 16:18 το | — SBL WH * 16:19 ουν | — CT † 16:19 ο | — SBL WH † 16:20 δε | — CT § 16:22 λυπην μεν νυν | νυν μεν λυπην CT * 16:22 αρει | αρει WH † 16:23 οτι οσα αν | αν τι CT † 16:23 εν τω ονοματι μου δωσει υμιν | δωσει υμιν εν τω ονοματι μου SBL TH WH § 16:24 ληψεσθε | λημψεσθε CT * 16:25 αλλ | — CT SCR

οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἴαναγγελῶ ὑμῖν. ²⁶ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· ²⁷ αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον. ²⁸ Ἐξῆλθον ὅραρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφήμι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.

²⁹ Λέγουσιν *αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ἴδε, νῦν ἱπαρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. ³⁰ Νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες. ³¹ Απεκρίθη αὐτοῖς ἰὸ Ἰησοῦς, Ἄρτι πιστεύετε; ³² Ἰδοῦ, ἔρχεται ὥρα καὶ ὁρῶν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, *καὶ ἐμὲ μόνον ἀφήτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστι. ³³ Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

17

¹ Ταῦτα ἐλάλησεν *ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔπεῃρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, ἰκαὶ εἶπε, Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁρκαὶ ὁ υἱὸς σου δοξάσῃ σε· ² καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, *δώσει αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. ³ Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. ⁴ Ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον ἔτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω. ⁵ Καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί.

⁶ Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἰδέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, ὁρκαὶ ἐμοὶ αὐτοὺς *δέδωκας· καὶ τὸν λόγον σου ἰτετηρήκασι. ⁷ Νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα ἰδέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ὁρστιν· ⁸ ὅτι τὰ ῥήματα ἃ *δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. ⁹ Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσι· ¹⁰ καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμὰ· καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. ¹¹ Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ἰούτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσί, ἰκαὶ ἐγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. Πάτερ ἄγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, ὁρ δέδωκάς μοι, ἵνα ὧσιν ἔν, καθὼς *ἡμεῖς. ¹² Ὅτε

† 16:25 αναγγελω | απαγγελω CT † 16:27 του θεου | θεου TH | του πατρος WH § 16:28 παρα | εκ SBL WH * 16:29 αυτω | — CT † 16:29 παρρησια | εν παρρησια CT † 16:31 ο | — CT § 16:32 νυν | — CT * 16:32 και εμε | καμε CT † 16:33 εχετε | εξετε ANT SCR * 17:1 ο ιησους | ιησους CT † 17:1 επηρε | επαρας CT † 17:1 και | — CT § 17:1 και ο υιος σου | ο υιος CT * 17:2 δωσει | δωση NA SBL TR † 17:4 ετελειωσα | τελειωσας CT † 17:6 δεδωκας | εδωκας CT § 17:6 και εμοι | καμοι NA SBL WH * 17:6 δεδωκας | εδωκας CT † 17:6 τετηρηκασι | τετηρηκαν CT † 17:7 δεδωκας | εδωκας WH § 17:7 εστιν | εισιν CT * 17:8 δεδωκας | εδωκας CT † 17:11 ουτοι | αυτοι NA SBL WH † 17:11 και εγω | καγω CT § 17:11 ω | ους TR * 17:11 ημεις | και ημεις TH

ἤμην μετ' αὐτῶν ἔν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· †οὓς δέδωκάς μοι, §εφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. ¹³ Νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν *αὐτοῖς. ¹⁴ Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. ¹⁵ Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. ¹⁶ Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ †ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί. ¹⁷ Ἀγιάσου αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ †σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι. ¹⁸ Καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον. ¹⁹ Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἀγιάζω ἐμαυτὸν, ἵνα §καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.

²⁰ Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν *πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ· ²¹ ἵνα πάντες ἐν ὧσι· καθὼς σύ, †πάτερ, ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν †ἐν ὧσιν· ἵνα ὁ κόσμος §πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. ²² *Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὧσιν ἔν, καθὼς ἡμεῖς ἐν †ἐσμεν. ²³ Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὧσι τετελειωμένοι εἰς ἔν, †καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτούς, καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. ²⁴ §Πάτερ, *οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὧσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν †έδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου. ²⁵ †Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δὲ σε ἔγνω, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας· ²⁶ καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη, ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ἦ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

18

¹ Ταῦτα εἰπὼν *ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου †τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ² Ἦδει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδούς αὐτόν, τὸν τόπον· ὅτι πολλακίς συνήχθη †ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ³ Ὁ οὖν Ἰούδας, λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ §Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὄπλων. ⁴ Ἰησοῦς οὖν, εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτόν, *ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα ζητεῖτε; ⁵ Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Ἰησοῦν

† 17:12 ἐν τῷ κόσμῳ | — CT † 17:12 οὓς | ὦ CT § 17:12 εφυλαξα | καὶ εφυλαξα CT * 17:13 αὐτοῖς | εαυτοῖς CT † 17:16 ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμι | οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ κόσμου CT † 17:17 σου | — CT § 17:19 καὶ αὐτοὶ ὧσιν | ὧσι καὶ αὐτοὶ CT * 17:20 πιστευόντων | πιστευουσῶν TR † 17:21 πατερ | πατηρ WH † 17:21 ἐν | — NA SBL WH § 17:21 πιστευση | πιστευη CT * 17:22 καὶ ἐγὼ | κἀγὼ CT † 17:22 ἐσμεν | — CT † 17:23 καὶ | — CT § 17:24 πατερ | πατηρ WH * 17:24 οὓς | ο CT † 17:24 ἐδωκας | δεδωκας ANT BYZ NA PCK SBL WH † 17:25 πατερ | πατηρ WH * 18:1 ο | — NA SBL WH † 18:1 των | του NA SBL † 18:2 ο | καὶ ο ANT BYZ HF | — NA SBL WH § 18:3 φαρισαιων | ἐκ των φαρισαιων CT * 18:4 ἐξελθων εἶπεν | ἐξῆλθε καὶ λεγει CT

τὸν Ναζωραῖον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι. †Εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν μετ' αὐτῶν. ⁶ Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς ᾗς ὅτι Ἐγὼ εἰμι, *ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ †ἔπεσον χαμαί. ⁷ Πάλιν οὖν †αὐτοὺς ἐπηρώτησε, Τίνα ζητεῖτε; Οἱ δὲ ᾗς ἔειπον, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. ⁸ Ἀπεκρίθη *Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν· ⁹ ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν ὅτι Οὐδὲ δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. ¹⁰ Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἴλκυσεν αὐτήν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ἴωτιον τὸ δεξιόν. Ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. ¹¹ Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Βάλε τὴν †μάχαιραν εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῖω αὐτό;

¹² Ἦ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτόν, ¹³ καὶ ᾗς ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. ¹⁴ Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλευσας τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἓνα ἄνθρωπον *ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

¹⁵ Ἦκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητής. Ὁ δὲ μαθητής ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισηῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλήν τοῦ ἀρχιερέως· ¹⁶ ὁ δὲ Πέτρος †εἰστήκει πρὸς τῆ θύρα ἔξω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητής ὁ ἄλλος ᾗς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῆ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον. ¹⁷ Λέγει οὖν *ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Λέγει ἐκεῖνος, Οὐκ εἰμί. ¹⁸ †Εἰστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψύχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ †μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἐστῶς καὶ θερμαινόμενος.

¹⁹ Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδασχῆς αὐτοῦ. ²⁰ Ἀπεκρίθη αὐτῷ ᾗς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ παρησίᾳ *ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν ἱεροῦ συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου †πάντοτε οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. ²¹ Τί με ᾗς ἐπερωτᾷς; Ἐπερωτήσου τοὺς ἀκηκόοντας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, οὗτοι οἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. ²² Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἶς *τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκῶς

† 18:5 ο ιησους | — NA SBL WH † 18:5 εισηκει | ιστηκει TH WH § 18:6 οτι | — CT * 18:6 απηλθον | απηλθαν TH WH † 18:6 επεσον | επεσαν CT † 18:7 αυτους επηρωτησε | επηρωτησεν αυτους CT § 18:7 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 18:8 ιησους | ο ιησους TR † 18:10 ωτιον | ωταριον CT † 18:11 μαχαιραν | μαχαιραν σου BYZ HF TR § 18:13 απηγαγον αυτον | ηγαγον CT * 18:14 απολεσθαι | αποθανειν CT † 18:15 ο | — CT SCR † 18:16 εισηκει | ιστηκει TH WH § 18:16 ος ην γνωστος τω αρχιερει | ο γνωστος του αρχιερεως CT * 18:17 η παιδισκη η θυρωρος τω πετρω | τω πετρω η παιδισκη η θυρωρος CT † 18:18 εισηκεισαν | ιστηκεισαν TH WH † 18:18 μετ αυτων ο πετρος | και ο πετρος μετ αυτων CT § 18:20 ο | — CT * 18:20 ελαλησα | λελαληκα CT † 18:20 συναγωγη | τη συναγωγη TR † 18:20 παντοτε | παντες CT § 18:21 επερωτας επερωτησον | ερωτας ερωτησον CT * 18:22 των υπηρετων παρεστηκως | παρεστηκως των υπηρετων CT

ἔδωκε ράπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών, Οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ;
 23 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ
 τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με ἔδερεις; 24 Ὁ Ἄννας
 δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.

25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστῶς καὶ θερμαινόμενος· εἶπον οὖν
 αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; Ἠρνήσατο *οὖν ἐκεῖνος,
 καὶ εἶπεν, Οὐκ εἰμί. 26 Λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως,
 συγγενῆς ὧν οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον, Οὐκ ἐγὼ σε εἶδον ἐν
 τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; 27 Πάλιν οὖν ἠρνήσατο ὁ Πέτρος, καὶ εὐθέως
 ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον·
 ἦν δὲ ἑβραϊκῶς, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσηλθόντες εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα
 μὴ μιανθῶσιν, ὁ δὲ ἵνα φάγωσι τὸ Πάσχα. 29 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ
 *Πιλάτος πρὸς αὐτούς, καὶ εἶπε, Τίνα κατηγορίαν φέρετε ἑκατὰ
 τοῦ ἀνθρώπου τούτου; 30 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Εἰ μὴ ἦν
 οὗτος ἑκακοποιός, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. 31 Εἶπεν οὖν
 αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Λάβετε αὐτόν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν
 κρίνατε αὐτόν. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν
 ἀποκτεῖναι οὐδένα. 32 ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῆ, ὃν εἶπε,
 σημαίνων ποίῳ θανάτῳ *ἔμελλεν ἀποθνήσκειν.

33 Εἰσηλθὼν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλάτος, καὶ
 ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν
 Ἰουδαίων; 34 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἶμι· σὺ τοῦτο
 λέγεις, ἢ ἄλλοι σοὶ εἶπον περὶ ἐμοῦ; 35 Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, Μήτι
 ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; Τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν
 σε ἐμοί· τί ἐποίησας; 36 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ
 ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία
 ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἔαυτον οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς
 Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 Εἶπεν
 οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς,
 Σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεὺς εἰμι *ἐγώ. Ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, καὶ
 εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ.
 Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. 38 Λέγει αὐτῷ
 ὁ Πιλάτος, Τί ἐστὶν ἀλήθεια;

† 18:23 ο | — CT † 18:23 δερεις | δαιρεις PCK § 18:24 απεστειλεν | απεστειλεν
 ουν CT SCR * 18:25 ουν | — CT TR † 18:27 ο | — CT † 18:28 πρωι | πρωια BYZ TR
 § 18:28 αλλ ινα | αλλα CT * 18:29 πιλατος | πειλατος TH WH † 18:29 προς | εξω
 προς CT † 18:29 ειπε | φησι CT § 18:29 κατα | — WH * 18:30 ειπον | ειπαν CT
 † 18:30 κακοποιος | κακον ποιων CT † 18:31 ο πιλατος | ο πειλατος TH | πειλατος WH
 § 18:31 ουν | — NA SBL WH * 18:32 εμελλεν | ημελλεν ANT BYZ CT HF TR † 18:33
 εις το πραιτωριον παλιν | παλιν εις το πραιτωριον CT † 18:33 πιλατος | πειλατος TH
 WH § 18:34 αυτω | — CT * 18:34 ο | — CT † 18:34 αφ εαυτου | απο σεαυτου CT
 † 18:34 σοι ειπον | ειπον σοι CT § 18:35 πιλατος | πειλατος TH WH * 18:36 ιησους
 | ο ιησους TR † 18:36 αν οι εμοι ηγωνιζοντο | οι εμοι ηγωνιζοντο αν CT † 18:37
 πιλατος | πειλατος TH WH § 18:37 ιησους | ο ιησους BYZ CT TR * 18:37 εγω | — CT
 † 18:38 πιλατος | πειλατος TH WH

Καὶ τοῦτο εἰπών, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἐγὼ οὐδεμίαν ἑαίτιαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ. ³⁹ Ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἓνα *ὕμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ Πάσχα· βούλεσθε οὖν ἑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ⁴⁰ Ἐκραύγασαν οὖν ἑάλιν πάντες, λέγοντες, Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν· ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

19

¹ Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ *Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐμαστίγωσε. ² Καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, ³ καὶ ἔλεγον, Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἑδίδουν αὐτῷ ράπισματα. ⁴ Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ *Πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι ἔν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω. ⁵ Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. Καὶ λέγει αὐτοῖς, ἴδε, ὁ ἄνθρωπος. ⁶ Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες, Σταύρωσον, σταύρωσον ἑαυτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ *Πιλάτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. ⁷ Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ ἐποίησεν.

⁸ Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Σπιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, ⁹ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, Πόθεν εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. ¹⁰ Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ *Πιλάτος, Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; Οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἑσταυρώσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαί σε; ¹¹ Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν *οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν ἑσοὶ δεδομένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ ἑαραδιδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. ¹² Ἐκ τούτου ἑζήτηει ὁ Πιλάτος ἀπολύσαι αὐτόν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκραζον λέγοντες, Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσης, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.

¹³ Ὁ οὖν ἑπιλάτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον ἤγαγεν ἔξω

† 18:38 αἰτιαν ευρισκω εν αυτω | ευρισκω εν αυτω αιτιαν CT § 18:39 υμιν | ημιν PCK * 18:39 υμιν απολυσω | απολυσω υμιν CT † 18:39 υμιν απολυσω | απολυσω υμιν CT † 18:40 παλιν παντες | παντες PCK | παλιν CT * 19:1 πιλατος | πειλατος TH WH † 19:3 ελεγον | ηρχοντο προς αυτον και ελεγον CT † 19:3 εδιδουν | εδιδουσαν CT § 19:4 εξηλθεν ουν | και εξηλθε CT * 19:4 πιλατος | πειλατος TH WH † 19:4 εν αυτω ουδεμιαν αιτιαν ευρισκω | ουδεμιαν αιτιαν ευρισκω εν αυτω NA SBL WH † 19:5 ιδε | ιδου CT § 19:6 αυτον | — CT TR * 19:6 πιλατος | πειλατος TH WH † 19:7 ημων | — CT † 19:7 εαυτον υιον θεου | εαυτον θεου υιον ANT HF | εαυτον υιον του θεου SCR | υιον θεου εαυτον CT § 19:8 πιλατος | πειλατος TH WH * 19:10 πιλατος | πειλατος TH WH † 19:10 σταυρωσαι ... απολυσαι | απολυσαι ... σταυρωσαι CT † 19:11 απεκριθη | απεκριθη αυτω CT § 19:11 ιησους | ο ιησους TR * 19:11 ουδεμιαν κατ εμου | κατ εμου ουδεμιαν CT † 19:11 σοι δεδομενον | δεδομενον σοι CT † 19:11 παραδιδους | παραδους CT § 19:12 εξητει ο πιλατος | ο πιλατος εξητει NA SBL | ο πειλατος εξητει TH WH * 19:12 εκραζον | εκραυγασαν CT † 19:12 εαυτον | αυτον TR † 19:13 πιλατος

τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ *τοῦ βήματος, εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ †Γαββαθᾶ. ¹⁴ ἦν δὲ Παρασκευὴ τοῦ Πάσχα, ὥρα †δὲ ὡσεὶ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, Ἴδε, ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. ¹⁵ §Οἱ δὲ ἐκραύγασαν, Ἄρον, ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ *Πιλάτος, Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ ἄρχιερεῖς, Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. ¹⁶ Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῆ̅.

Παρέλαβον †δὲ τὸν Ἰησοῦν †καὶ ἤγαγον· ¹⁷ καὶ βαστάζων §τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς *τόπον λεγόμενον Κρανίου Τόπον, †ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ· ¹⁸ ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. ¹⁹ *Ἐγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ †Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον, Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. ²⁰ Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγυὸς ἦν §ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστὶ, *Ἑλληνιστί, Ῥωμαϊστὶ. ²¹ *Ἐλεγον οὖν τῷ †Πιλάτῳ οἱ ἄρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων, Μὴ γράφει, Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι Ἐκεῖνος εἶπε, Βασιλεὺς †εἰμι τῶν Ἰουδαίων. ²² Ἀπεκρίθη ὁ §Πιλάτος, Ὁ γέγραφα, γέγραφα.

²³ Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν *τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. Ἦν δὲ ὁ χιτῶν †ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. ²⁴ †Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, Μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῆ̅ §ἡ λέγουσα,

Διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς,
καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλῆρον.

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

²⁵ *Εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνῆ. ²⁶ Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ †αὐτοῦ, Γύναι, †ίδου ὁ υἱός

* 19:13 του | — CT † 19:13 γαββαθα | γαβαθα PCK † 19:14 δε ωσει | δε ως BYZ | ην ωσει PCK | ην ως CT § 19:15 οι δε εκραυγασαν | εκραυγασαν ουν εκεινοι CT
* 19:15 πιλατος | πειλατος TH WH † 19:16 δε | ουν CT † 19:16 και ηγαγον | και απηγαγον TR | — CT § 19:17 τὸν σταυρὸν αὐτοῦ | ἑαυτῷ τὸν σταυρὸν NA TH | αὐτῷ τὸν σταυρὸν SBL WH * 19:17 τοπον | του ANT CT PCK TR † 19:17 ος | ο CT † 19:19 πιλατος | πειλατος TH WH § 19:20 ο τοπος της πολεις | της πολεις ο τοπος ANT TR
* 19:20 ελληνιστι ρωμαιστι | ρωμαιστι ελληνιστι CT † 19:21 πιλατω | πειλατω TH WH † 19:21 ειμι των ιουδαιων | των ιουδαιων ειμι SBL WH § 19:22 πιλατος | πειλατος TH WH * 19:23 τεσσαρα | τεσσερα TH WH † 19:23 αραφος | αρραφος ANT PCK TR † 19:24 ειπον | ειπαν NA SBL WH § 19:24 η λεγουσα | — WH * 19:25 ειστηκεισαν | ιστηκεισαν TH WH † 19:26 αυτου | — CT † 19:26 ιδου | ιδε ANT BYZ CT HF PCK

σου. ²⁷ Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, Ἴδου ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν *ὁ μαθητῆς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια.

²⁸ Μετὰ τοῦτο ἴδων ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει, Διψῶ. ²⁹ Σκεῦος σοῦν ἔκειτο ὄξους μεστόν· οἱ δέ, πλήσαντες σπόγγον ὄξους, καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. ³⁰ Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε, Τετέλεσται· καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

³¹ Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ Παρασκευὴ ἦν—ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου—ἠρώτησαν τὸν Σπιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν. ³² Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ *συσταυρωθέντος αὐτῷ· ³³ ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη· ³⁴ ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἐνυξε, καὶ εὐθέως ἐξηλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. ³⁵ Καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ ἔστιν αὐτοῦ ἡ μαρτυρία, *κάκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ὑμεῖς πιστεύσητε. ³⁶ Ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὅστοῦν οὐ συντριβήσεται ἅπ' αὐτοῦ. ³⁷ Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, Ὅψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

³⁸ *Μετὰ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλάτον Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητῆς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεπεν ὁ *Πιλάτος. Ἦλθεν οὖν καὶ ἤρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ³⁹ Ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων ἑμίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης *ὡς λίτρας ἑκατόν. ⁴⁰ Ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ ἐν ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. ⁴¹ Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη. ⁴² Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν Παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγυὲς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

§ 19:27 ιδου | ιδε CT * 19:27 ο μαθητης αυτην | αυτην ο μαθητης TR † 19:28 ιδων | ειδως ANT CT PCK TR ‡ 19:28 παντα ηδη | ηδη παντα CT PCK § 19:29 ουν | — CT * 19:29 οι δε πλησαντες σπογγον οξους και | σπογγον ουν μεστον του οξους CT † 19:30 κλινας | κλεινας TH ‡ 19:31 ινα ... σαββατω επει παρασκευη ην | επει παρασκευη ην ινα ... σαββατω CT SCR § 19:31 πιλατον | πειλατον TH WH * 19:32 συσταυρωθεντος | συνσταυρωθεντος TH WH † 19:33 αυτον ηδη | ηδη αυτον CT ‡ 19:34 ευθεως εξηλθεν | ευθως εξηλθεν TR | εξηλθεν ευθως CT § 19:35 εστιν αυτου η μαρτυρια | αυτου εστιν η μαρτυρια ANT BYZ CT TR | εστιν η μαρτυρια αυτου PCK * 19:35 κακεινος | και εκεινος CT † 19:35 υμεις | και υμεις ANT CT ‡ 19:35 πιστευσητε | πιστευητε SBL TH WH § 19:36 απ | — ANT CT HF TR * 19:38 μετα | μετα δε ANT CT TR † 19:38 πιλατον | πειλατον TH WH ‡ 19:38 ιωσηφ | ο ιωσηφ BYZ HF TR § 19:38 ο | — SBL TH WH * 19:38 πιλατος | πειλατος TH WH † 19:38 του ιησου | αυτου CT ‡ 19:39 τον ιησουν | αυτον CT § 19:39 μιγμα | ελιγμα WH * 19:39 ως | ωσει BYZ TR † 19:40 εν | — CT TR ‡ 19:41 ετεθη | ην τεθειμενος CT

20

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρώτῃ, σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημεῖου. 2 Τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἦσαν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημεῖου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 3 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. 4 Ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε *τάχιον τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, 5 καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6 Ἐρχεται οὖν Ἰσίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, 7 καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον. 8 Τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ ἐπίστευσεν· 9 οὐδέπω γὰρ ἤδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 10 Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς †ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.

11 Μαρία δὲ Σειστήκει πρὸς *τὸ μνημεῖον †κλαίουσα ἔξω· ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, 12 καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 13 Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει αὐτοῖς, ὅτι Ἦσαν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 14 †Καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ὁ Ἰησοῦς ἐστί. 15 Λέγει αὐτῇ *ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, τί κλαίεις; Τίνα ζητεῖς; Ἐκεῖνη, δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστί, λέγει αὐτῷ, Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ †ἔθηκας αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. 16 Λέγει αὐτῇ †ὁ Ἰησοῦς, Ὁ Μαρία. Στραφεῖσα ἐκεῖνη λέγει *αὐτῷ, †Ραββουνί—ὃ λέγεται, Διδάσκαλε. 17 Λέγει αὐτῇ †ὁ Ἰησοῦς, Μὴ μου ἅπτου, οὐπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν. 18 Ἐρχεται *Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ †ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι †ἔώρακε τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

19 Οὔσης οὖν ὀψίας, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ ὅτων σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταί *συνηγμένοι, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον,

* 20:4 ταχιον | ταχειου WH † 20:6 σιμων | και σιμων CT † 20:10 ἑαυτοὺς | αὐτοὺς NA | αὐτοὺς SBL WH § 20:11 εισηκει | ιστηκει TH WH * 20:11 το μνημειον | τω μνημειω ANT BYZ CT PCK † 20:11 κλαιουσα εξω | εξω κλαιουσα CT † 20:14 και | — CT § 20:14 ιησους | ο ιησους TR * 20:15 ο | — CT † 20:15 εθηκας αυτον | αυτον εθηκας TR † 20:16 ο | — CT § 20:16 μαρια | μαριαμ CT * 20:16 αυτω | αυτω εβραιστι CT † 20:16 ραββουνι | ραβουνι PCK | ραββουνει WH † 20:17 ο | — CT § 20:17 μου | — NA SBL WH * 20:18 μαρια | μαριαμ CT † 20:18 απαγγελουσα | αγγελουσα CT † 20:18 εωρακε | εωρακα CT § 20:19 των | — CT * 20:19 συνηγμενοι | — CT

καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν. ²⁰ Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν ἑαυτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. ²¹ Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν, Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. ²² Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς, Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον. ²³ Ἄν τινων ἀφήτε τὰς ἁμαρτίας, ἑαφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.

²⁴ Ὡμᾶς δέ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. ²⁵ Ἐλεγον οὖν αὐτῶ οἱ ἄλλοι μαθηταί, Ἐωράκαμεν τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω *τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

²⁶ Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Ὡμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν, Εἰρήνη ὑμῖν. ²⁷ Εἶτα λέγει τῷ Ὡμᾶ, Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. ²⁸ †Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Ὡμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῶ, Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. ²⁹ Λέγει αὐτῶ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι ἐωράκας ἤμε, πεπίστευκας; Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες.

³⁰ Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν *αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. ³¹ Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα †πιστεύσητε ὅτι †Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

21

¹ Μετὰ ταῦτα ἐφάνερωσεν ἑαυτὸν *πάλιν τὸ Ἰησοῦς τοῖς †μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφάνερωσε δὲ οὕτως. ² Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ Ὡμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. ³ Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, Ὑπάγω ἀλιεύειν. Λέγουσιν αὐτῶ, Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. Ἐξῆλθον καὶ *ἐνεβήσαν εἰς τὸ πλοῖον †εὐθύς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

⁴ Πρωίας δὲ ἤδη †γενομένης ἔστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μὲντοι ἤδειςαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶ. ⁵ Λέγει οὖν αὐτοῖς

† 20:20 αυτοις τας χειρας και την πλευραν αυτου | τας χειρας και την πλευραν αυτοις NA SBL TH | και τας χειρας και την πλευραν αυτοις WH † 20:23 αφιενται | αφεωνται NA SBL WH § 20:24 ο | — CT * 20:25 την χειρα μου | μου την χειρα NA SBL WH † 20:28 και | — CT † 20:28 θωμας | ο θωμας TR § 20:29 με | με θωμα TR * 20:30 αυτου | — SBL WH † 20:31 πιστευσητε | πιστευητε SBL TH WH † 20:31 ιησους | ο ιησους TR * 21:1 παλιν | — PCK † 21:1 ο | — WH † 21:1 μαθηταις | μαθηταις αυτου BYZ | μαθηταις αυτου εγερθεις εκ νεκρων PCK § 21:3 εξηλθον | εξηλθαν WH * 21:3 ενεβησαν | ανεβησαν TR † 21:3 ευθους | — CT † 21:4 γενομενης | γινομενης WH § 21:4 ο | — CT

*ὁ Ἰησοῦς, Παιδιά, μή τι προσφάγιον ἔχετε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Οὐ.
 6 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον,
 καὶ εὐρήσετε. Ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἐλκύσαι ἴσχυσαν ἀπὸ
 τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. 7 Λέγει οὖν ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ
 Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ
 Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο—ἦν γὰρ γυμνός—καὶ ἔβαλεν
 ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. 8 Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον—
 οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων—
 σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων.

9 Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην
 καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. 10 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
 Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπάσατε νῦν. 11 Ἐνέβη Σίμων
 Πέτρος, καὶ εἴλκυσε τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων
 μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσοῦτων ὄντων, οὐκ
 ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. 12 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ἀριστήσατε.
 Οὐδεὶς ἔδεδόξατο τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν, Σὺ τίς εἶ; εἰδότες
 ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν. 13 Ἐρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν
 ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. 14 Τοῦτο ἤδη
 τρίτον ἐφανερώθη *ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ταύτου, ἐγερθεὶς ἐκ
 νεκρῶν.

15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς, Σίμων
 υἱὸν Ἀβραάμ, ἀγαπᾷς με πλεῖον τούτων; Λέγει αὐτῷ, Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας
 ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ, Βόσκει τὰ ἀρνία μου. 16 Λέγει αὐτῷ πάλιν
 δεῦτερον, Σίμων υἱὸν Ἀβραάμ, ἀγαπᾷς με; Λέγει αὐτῷ, Ναὶ Κύριε· σὺ
 οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ, Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου. 17 Λέγει
 αὐτῷ τὸ τρίτον, Σίμων υἱὸν Ἀβραάμ, φιλεῖς με; Ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι
 εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, Φιλεῖς με; Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, *σὺ πάντα
 οἶδας· σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Βόσκει τὰ
 πρόβατά μου. 18 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες
 σεαυτόν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἠθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς
 τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ οἶσει ὅπου οὐ θέλεις.
 19 Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποῖω θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν. Καὶ
 τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι.

20 Ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ
 Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος
 αὐτοῦ καὶ εἶπε, Κύριε, τίς ἐστὶν ὁ παραδιδούς σε; 21 Τοῦτον ἰδὼν ὁ
 Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, οὗτος δὲ τίς; 22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,

* 21:5 ο | — WH † 21:6 ισχυσαν | ισχυον CT † 21:8 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH
 § 21:11 ανεβη | ανεβη ουν CT * 21:11 επι της γης | εις την γην CT † 21:12 δε | —
 WH † 21:13 ουν | — CT § 21:13 ο | — NA WH * 21:14 ο | — NA WH † 21:14 αυτου
 | — CT † 21:15 ιωνα | ιωαννου NA SBL TH | ιωανου WH § 21:15 πλειον | πλεον CT
 * 21:16 ιωνα | ιωαννου NA SBL TH | ιωανου WH † 21:16 προβατα | προβατια WH
 † 21:17 ιωνα | ιωαννου NA SBL TH | ιωανου WH § 21:17 ειπεν | λεγει NA * 21:17 συ
 παντα | παντα συ CT † 21:17 ο | — WH † 21:17 προβατα | προβατια WH § 21:18
 σε ζωσει | ζωσει σε TH WH * 21:20 δε | — CT † 21:21 τουτον | τουτον ουν CT

Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; Σὺ †ἀκολούθει μοι.
 23 Ἐξῆλθεν οὖν §ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ μαθητῆς
 ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· *καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ
 ἀποθνήσκει· ἀλλ', Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς
 σέ;

24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητῆς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ †γράφας
 ταῦτα· καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθῆς †ἐστὶν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.

25 Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ §ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν
 γράφηται καθ' ἕν, *οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον †χωρῆσαι τὰ
 γραφόμενα βιβλία. †Ἀμήν.

Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους λβ' τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως. §

† 21:22 ακολουθει μοι | μοι ακολουθει CT § 21:23 ο λογος ουτος | ουτος ο λογος
 CT * 21:23 και ουκ ειπεν | ουκ ειπεν δε CT † 21:24 γραφας | ο γραφας NA SBL WH
 † 21:24 εστιν η μαρτυρια αυτου | αυτου η μαρτυρια εστιν NA SBL WH § 21:25 οσα |
 α CT * 21:25 ουδε | ουδ CT † 21:25 χωρησαι | χωρησειν SBL WH † 21:25 αμην |
 — CT § 21:25 This scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

¹ Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποίησάμην περὶ πάντων, ὃ Θεόφιλε, ὃν ἤρξατο *ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, ² ἄχρι ἧς ἡμέρας, ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος Ἁγίου οὗς ἐξελέξατο, †ἀνελήφθη. ³ οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν †τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. ⁴ Καὶ ὁ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, Ἦν ἠκούσατέ μου. ⁵ ὅτι *Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ †βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας.

⁶ Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες †ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; ⁷ Εἶπε ὁ δὲ πρὸς αὐτούς, Οὐχ ὑμῶν ἐστὶ γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὗς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ. ⁸ Ἀλλὰ *λήψεσθε δύναμιν, ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθέ †μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλήμ, καὶ †ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ, καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. ⁹ Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. ¹⁰ Καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανόν, πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο *παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν †ἐσθῆτι λευκῇ, ¹¹ οἱ καὶ †εἶπον, Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε ἔμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; Οὗτος *ὁ Ἰησοῦς, ὁ †ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ὄν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

¹² Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου Ἑλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλήμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν. ¹³ Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, †ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῶν οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὃ τε Πέτρος καὶ Στῆνῆ καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ *Ματθαῖος, Ἰακώβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτής, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. ¹⁴ Οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ †καὶ τῇ δεήσει, σὺν

* 1:1 ο | — WH † 1:2 ανεληφθη | ανελημφθη CT † 1:3 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT § 1:4 συναλιζομενος | συναλιζομενος μετ αυτων SCR * 1:5 ιωαννης | ιωανης WH † 1:5 βαπτισθησεσθε εν πνευματι 92.1% | εν πνευματι βαπτισθησεσθε CT 0.9% † 1:6 επρωτων | ηρωτων ECM† NA SBL TH WH § 1:7 δε | — WH * 1:8 ληψεσθε | ληψεσθε CT † 1:8 μοι | μου ECM† NA SBL TH WH † 1:8 εν | — PCK § 1:8 σαμαρια | σαμαρια WH * 1:10 παρειστηκεισαν | παριστηκεισαν WH † 1:10 εσθητι λευκη | εσθησει λευκαις NA SBL TH WH † 1:11 ειπον | ειπαν CT § 1:11 εμβλεποντες | βλεποντες SBL TH WH * 1:11 ο | — PCK † 1:11 αναληφθεις | αναλημφθεις CT † 1:13 ανεβησαν εις το υπερων | εις το υπερων ανεβησαν CT § 1:13 ιακωβος και ιωαννης | ιακωβος ιωαννης PCK | ιωαννης και ιακωβος ECM NA SBL TH | ιωανης και ιακωβος WH * 1:13 ματθαιος | μαθθαιος CT † 1:14 και τη δεσει 95.5% | — CT 3.9%

γυναιξὶ καὶ †Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ †σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

¹⁵ Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν *μαθητῶν εἶπεν—ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ †ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν — ¹⁶ Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν †ταύτην, ἣν προεῖπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ στόματος †Δαυὶδ περὶ Ἰούδα, τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι *τὸν Ἰησοῦν. ¹⁷ Ὅτι κατηριθμημένος ἦν †σὺν ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης— ¹⁸ Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ †μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος †ἐλάκησε μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ. ¹⁹ Καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ *ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν †Ἀκελδαμά, τοῦτ' ἔστι, χωρίον αἵματος— ²⁰ Γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ Ψαλμῶν,

Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος,
καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ·

καί,

Τὴν ἐπίσκοπὴν αὐτοῦ †λάβοι ἕτερος.

²¹ Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ †ἐν ᾧ εἰσηλθε καὶ ἐξηλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς, ²² ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος *Ἰωάννου, ἕως τῆς ἡμέρας ἧς †ἀνελήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ †γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων. ²³ Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον †Βαρσαβᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ *Ματθίαν. ²⁴ Καὶ προσευξάμενοι †εἶπον, Σὺ Κύριε καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον †δὸν ἐξελέξω, ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα ²⁵ λαβεῖν τὸν †κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, *ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. ²⁶ Καὶ ἔδωκαν κλήρους †αὐτῶν, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ †Ματθίαν, καὶ †συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

2

¹ Καὶ ἐν τῷ *συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἦσαν

† 1:14 μαρια | μαριαμ CT § 1:14 συν | — ECM† NA * 1:15 μαθητων | αδελφων CT
† 1:15 ως | ωσει NA † 1:16 ταυτην | — CT § 1:16 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH
WH * 1:16 τον | — CT † 1:17 συν | εν CT † 1:18 μισθου | του μισθου TR § 1:18
ελακησε | ελακισε PCK * 1:19 ιδια | — WH † 1:19 ακελδαμα | ακελδαμαχ ECM NA
SBL WH | αχελδαμαχ TH † 1:20 λαβοι | λαβετω CT § 1:21 εν | — CT * 1:22 ιωαννου
| ιωανου WH † 1:22 ανεληφθη | ανελημφθη CT † 1:22 γενεσθαι συν ημιν | συν ημιν
γενεσθαι CT § 1:23 βαρσαβαν | βαρσαββαν ANT CT * 1:23 μαθιαν | μαθιαν ECM
NA SBL WH † 1:24 ειπον | ειπαν CT † 1:24 ον εξελεξω εκ τουτων των δυο ενα | εκ
τουτων των δυο ον ενα εξελεξω SCR | εκ τουτων των δυο ενα ον εξελεξω ST § 1:25
κληρον | τοπον CT * 1:25 εξ | αφ ECM† NA SBL TH WH † 1:26 αυτων | αυτοις NA
SBL TH WH † 1:26 μαθιαν | μαθιαν CT § 1:26 συγκατεψηφισθη | συγκατεψηφισθη
TH WH * 2:1 συμπληρουσθαι | συμπληρουσθαι TH WH

† ἅπαντες † ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό. ² Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι. ³ Καὶ ὠφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμενοι γλώσσαι ὡσεὶ πυρός, § ἐκάθισέ τε ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν. ⁴ Καὶ ἐπλήσθησαν * ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἐτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου † αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι.

⁵ Ἦσαν δὲ † ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς, ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. ⁶ Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι § ἤκουον εἰς ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. ⁷ Ἐξίσταντο δὲ * πάντες καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες † πρὸς ἀλλήλους, † Οὐκ ἰδοὺ § πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; ⁸ Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν; ⁹ Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ * Ἐλαμίται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, ¹⁰ Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, ¹¹ Κρήτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. ¹² Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ † διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες, Τί † ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι; ¹³ Ἄτεροι δὲ § χλευάζοντες ἔλεγον ὅτι Γλεύκουσ μεμεστωμένοι εἰσὶ.

¹⁴ Σταθεῖς δὲ * Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκα, ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ † ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς, Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ † ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. ¹⁵ Οὐ γάρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθύουσιν· ἔστι γὰρ ὥρα τρίτῃ τῆς ἡμέρας· ¹⁶ ἀλλὰ τοῦτο ἔστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ,

¹⁷ Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεός,
ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα·
καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν,
καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὀράσεις ὄψονται,

καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν § ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται·

¹⁸ καὶ γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ
προφητεύσουσι.

¹⁹ Καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω,

† 2:1 ἅπαντες | παντες CT † 2:1 ὁμοθυμαδον 94.1% | ὁμου CT 2.3% § 2:3 ἐκαθισεν τε | και ἐκαθισεν NA SBL TH WH * 2:4 ἅπαντες | παντες CT † 2:4 αυτοις ἀποφθεγγεσθαι | ἀποφθεγγεσθαι αυτοις CT † 2:5 ἐν | εἰς NA § 2:6 ἠκουον | ἠκουσεν WH * 2:7 παντες | — ECM† HF NA PCK SBL WH † 2:7 πρὸς ἀλλήλους 94.2% | — CT 2.7% † 2:7 ουκ | ουχ ECM NA SBL TH | ουχι WH § 2:7 παντες | ἅπαντες ECM† NA * 2:9 ἐλαμιται | ἐλαμειται TH WH † 2:12 διηπορουν | διηπορουντο WH † 2:12 ἀν θελοι | θελει CT § 2:13 χλευαζοντες | διαχλευαζοντες CT PCK * 2:14 πετρος | ο πετρος CT † 2:14 ἀπεφθεγγετο | ἐπεφθεγγετο PCK † 2:14 ἅπαντες | παντες CT § 2:17 ἐνυπνια | ἐνυπνιοις CT

καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω,
 αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ·
 20 ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος,
 καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα,
 πρὶν *ἢ ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ·
 21 καὶ ἔσται, πᾶς ὃς †ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται.

22 Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα *ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησε δι' αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς †καὶ αὐτοὶ οἶδατε, 23 τοῦτον τῇ ὠρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ Θεοῦ ἔκδοτον †λαβόντες, διὰ ἑχειρῶν ἀνόμων προσπῆξαντες *ἀνείλετε· 24 ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησε, λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ.
 25 †Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν,

†Προρωμὴν τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός·
 ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ·
 26 διὰ τοῦτο ἑεύφρανθη *ἡ καρδία μου, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου·
 ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι·
 27 ὅτι οὐκ ἔγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς †Ἄδου,
 οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
 28 Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς·
 πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου.

29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἶπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου ἑΔαυίδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνημα αὐτοῦ ἐστίν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. 30 Προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκω ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεός, ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ *τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν Χριστόν, καθίσει ἐπὶ τῷ θρόνῳ αὐτοῦ, 31 προῖδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι †οὐ ἑκατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς *Ἄδου, τοῦδὲ ἡ σάρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν. 32 Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. 33 Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψωθείς, τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ †Ἁγίου Πνεύματος

* 2:20 η | — NA TH WH † 2:20 την | — NA SBL TH WH † 2:21 αν | εαν SBL WH § 2:22 ισραηλιται | ισραηλειται TH WH * 2:22 απο του θεου αποδεδειγμενον | αποδεδειγμενον απο του θεου ECM† NA SBL TH WH † 2:22 και | — CT † 2:23 λαβοντες 95.1% | — CT 2.7% § 2:23 χειρων | χειρος CT * 2:23 ανειλετε | ανειλατε CT † 2:25 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 2:25 προρωμην | προορωμην CT § 2:26 ευφρανθη | ηυφρανθη CT * 2:26 η καρδια μου | μου η καρδια WH † 2:27 εγκαταλειψεις | ευκαταλειψεις TH WH † 2:27 αδου | αδην CT § 2:29 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 2:30 το κατα σαρκα αναστησειν τον χριστον 75.9% | — CT 2.4% † 2:30 του θρονου | τον θρονου CT † 2:31 ου | ουτε CT § 2:31 κατελειφθη η ψυχη αυτου 68% | εγκατελειφθη (εν- TH WH) ECM NA SBL 1.6% * 2:31 αδου | αδην ECM NA SBL WH † 2:31 ουδε | ουτε CT † 2:33 αγιου πνευματος | πνευματος του αγιου CT

λαβών παρὰ τοῦ πατρός, ἐξέχεε τοῦτο ὁ Ὡνῦν ὑμεῖς *βλέπετε καὶ ἀκούετε. ³⁴ Οὐ γὰρ Ἰδαυιδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτός,

Εἶπεν †ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

³⁵ ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθροὺς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

³⁶ Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραήλ, ὅτι καὶ Κύριον Ὑκαὶ Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

³⁷ Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν *τῇ καρδίᾳ, †εἶπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, Τί †ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί; ³⁸ ὙΠέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτούς, Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν *ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ †λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. ³⁹ Ὑμῖν γὰρ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακράν, ὅσους ἂν προσκαλέσῃται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν. ⁴⁰ Ἐτέροις τε λόγοις πλείοσι Ὑδιεμαρτύρετο καὶ *παρεκάλει λέγων, Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιαῖς ταύτης. ⁴¹ Οἱ μὲν οὖν ἁσμένως ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν· καὶ προσετέθησαν †τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλια. ⁴² Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, Ὑκαὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.

⁴³ *Ἐγένετο δὲ πάση ψυχῇ φόβος, πολλὰ †τε τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγένετο. ⁴⁴ Πάντες δὲ οἱ †πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, ⁴⁵ καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι, καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχε. ⁴⁶ Καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλώντες τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, ⁴⁷ αἰνοῦντες τὸν Θεόν, καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ Κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν Ὑτῇ ἐκκλησίᾳ.

3

1 Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ *Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν

§ 2:33 νυν | — CT * 2:33 βλέπετε | και βλεπετε NA WH † 2:34 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 2:34 ο | — WH § 2:36 και χριστον αυτον ο θεος εποιησε | αυτον και χριστον εποιησεν ο θεος ECM† NA SBL WH | αυτον και χριστον ο θεος εποιησε ECM* TH * 2:37 τη καρδια | την καρδιαν ECM† NA SBL TH WH † 2:37 ειπον | ειπαν WH † 2:37 ποιησομεν | ποιησωμεν BYZ CT HF § 2:38 πετρος δε εφη προς αυτους μετανοησατε | ειπε δε πετρος προς αυτους μετανοησατε PCK | πετρος δε προς αυτους μετανοησατε φησι ECM NA TH | πετρος δε προς αυτους μετανοησατε SBL WH * 2:38 επι | εν WH † 2:38 αμαρτιων 94.8% | των αμαρτιων υμων ECM† NA SBL TH WH 1.8% † 2:38 ληψεσθε | λημψεσθε CT § 2:40 διεμαρτυρετο | διεμαρτυρατο CT PCK * 2:40 παρεκαλει | παρεκαλει αυτους ECM† NA SBL TH WH † 2:41 ασμενως | — CT † 2:41 τη | εν τη CT § 2:42 και | — CT * 2:43 εγενετο | εγινετο ECM† NA SBL TH WH † 2:43 τε | δε WH † 2:44 πιστευοντες ησαν επι το αυτο και | πιστευσαντες επι το αυτο WH § 2:47 τη εκκλησια επι το αυτο δε πετρος 86.6% | επι το αυτο πετρος δε CT 2.4% * 3:1

ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἑνάτην. ² Καὶ τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιτίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο· ὃν ἐτίθουσαν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην Ὠραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν. ³ Ὅς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερόν, ἠρώτα Σέλεημοσύνην. ⁴ Ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ, εἶπε, Βλέψον εἰς ἡμᾶς. ⁵ Ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς, προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. ⁶ Εἶπε δὲ Πέτρος, Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι. Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ἔγειραι καὶ περιπάτει. ⁷ Καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρε· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν ἑαυτοῦ αἱ βάσεις καὶ τὰ σφυρά. ⁸ Καὶ ἐξαλλόμενος ἕστη καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερόν, περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν. ⁹ Καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν Θεόν. ¹⁰ ἐπεγίνωσκόν τε αὐτὸν ὅτι Σούτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ Ὠραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

¹¹ Κρατοῦντος δὲ τοῦ ἱαθέντος χωλοῦ τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην, συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομώντος, ἔκθαμβοι. ¹² Ἰδὼν δὲ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν, Ἄνδρες Ἰσραηλίται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; ¹³ Ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν· ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκεῖνου ἀπολύειν. ¹⁴ Ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, ¹⁵ τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνετε· ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. ¹⁶ Καὶ Σέπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἶδατε ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.

¹⁷ Καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὡσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν. ¹⁸ Ὁ δὲ Θεὸς ἂν προκατήγγειλε διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, παθεῖν τὸν Χριστόν, ἐπλήρωσεν

† 3:1 ἐνατην | ἐννατην TR † 3:3 ἰωαννην | ἰωαννη WH § 3:3 ἐλεημοσυνην | ἐλεημοσυνην λαβειν CT ST * 3:4 ἰωαννη | ἰωανη WH † 3:6 ἐγειραι και | ἐγειρε και ANT BYZ ECM† HF NA TH | — ECM* SBL WH † 3:7 ηγειρε | ηγειρεν αυτου ECM† NA SBL TH WH § 3:7 αυτου αι βασεις | αι βασεις αυτου ECM† NA SBL TH WH * 3:7 σφυρα | σφυδρα CT † 3:9 αυτον πας ο λαος | πας ο λαος αυτου ECM† NA SBL TH WH † 3:10 τε | δε ECM† NA SBL TH WH § 3:10 ουτος | αυτος ECM† NA TH * 3:11 του ιαθεντος χωλου τον πετρον και ιωαννην συνεδραμεν προς αυτους πας ο λαος 78.6% | αυτου τον πετρον και τον ιωαννην (ιωαννη WH) συνεδραμεν πας ο λαος προς αυτους ECM† NA SBL TH 2.9% | αυτου τον πετρον και ιωαννην συνεδραμεν προς αυτους πας ο λαος ECM* 1.8% † 3:12 πετρος | ο πετρος ECM† NA SBL TH WH † 3:12 ισραηλιται | ισραηλειται TH WH § 3:13 ισαακ και | ο θεος ισαακ και ο θεος NA * 3:13 μεν | — TR † 3:13 αυτον | — CT † 3:13 πιλατου | πειλατου WH § 3:16 επι | — WH * 3:18 αυτου παθειν τον χριστον | παθειν τον χριστον αυτου CT

οὔτω. ¹⁹ Μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, ἵεις τὸ ἑξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, ²⁰ καὶ ἀποστείλῃ τὸν Σπροκεχειρισμένον ὑμῖν *Χριστὸν Ἰησοῦν. ²¹ ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων, ὧν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος ἱπάντων ἑτῶν ἀγίων Σαυτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος. ²² *Μωσῆς μὲν ἴγὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν ὅτι Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. ²³ Ἔσται δέ, πᾶσα ψυχὴ, ἣτις Σέαν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, *ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. ²⁴ Καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ ἑκατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. ²⁵ Ὑμεῖς ἐστε ἑτιοὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς Σδιέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ, Καὶ ἔν τῷ σπέρματί σου ἑνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. ²⁶ Ὑμῖν πρῶτον Σὸ Θεός, ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ *Ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

4

¹ Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ *ιερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, ² διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαόν, καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν ἑτῶν νεκρῶν. ³ Καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἐσπέρα ἡδη. ⁴ Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη ἑὸ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν Σώσει χιλιάδες πέντε.

⁵ Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ *πρεσβυτέρους καὶ ἑγραμματοεῖς ἑῖς Ἰερουσαλήμ, ⁶ καὶ ΣἈναν τὸν ἀρχιερέα, καὶ Καϊάφαν, καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ. ⁷ Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν *μέσῳ ἐπυθάνοντο, Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε

† 3:19 εις | προς ECM* SBL WH † 3:19 εξαλειφθῆναι | εξαλιφθῆναι WH § 3:20 προκεχειρισμενον | προκεκηρυγμενον TR * 3:20 χριστον ιησουν | ιησουν χριστον TR † 3:21 παντων | — CT † 3:21 των | — ANT TR § 3:21 αυτου προφητων απ αιωνος 79.3% | απ αιωνος αυτου προφητων CT 5.3% * 3:22 μωσης | μωυσης ANT CT PCK † 3:22 γαρ προς τους πατερας 80.3% | — CT 4% † 3:22 ημων | υμων ANT ECM NA TH TR | — SBL WH § 3:23 εαν | αν BYZ PCK SBL TR WH * 3:23 εξολοθρευθησεται | εξολεθρευθησεται CT † 3:24 κατηγγειλαν | προκατηγγειλαν BYZ PCK TR † 3:25 υιοι | οι υιοι CT § 3:25 διεθετο ο θεος | ο θεος διεθετο WH * 3:25 ημων | υμων ECM† NA SBL TH WH † 3:25 εν | — TR † 3:25 ενευλογηθησονται | ευλογηθησονται WH § 3:26 ο θεος αναστησας | αναστησας ο θεος ECM† NA SBL TH WH * 3:26 ιησουν | — CT * 4:1 ιερεις | αρχιερεις WH † 4:2 των | την εκ CT TR † 4:4 ο | — WH § 4:4 ωσει | ως NA SBL TH WH * 4:5 πρεσβυτερους | τους πρεσβυτερους ANT CT † 4:5 γραμματεις | τους γραμματεις CT † 4:5 εις | εν CT PCK § 4:6 ανναν τον αρχιερα και καιαφαν και ιωαννην και αλεξανδρον | αννας ο αρχιερευς και καιαφας και ιωαννης και αλεξανδρος CT * 4:7 μεσω | τω μεσω ANT ECM† NA SBL TH TR WH

τοῦτο ὑμεῖς; ⁸ Τότε Πέτρος πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσραήλ, ⁹ εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος †σεσωσται. ¹⁰ γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. ¹¹ Οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν δοικοδομούντων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. ¹² Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία. *οὔτε γὰρ ὄνομά †έστιν ἕτερον τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

¹³ Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ †Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσι καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτούς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν. ¹⁴ Τὸν δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἐστῶτα *τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. ¹⁵ Κελεύσαντες δὲ αὐτούς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, †συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους, ¹⁶ λέγοντες, Τί †ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; Ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι' αὐτῶν, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα δᾶρνησασθαι. ¹⁷ Ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, *ἀπειλῇ †ἀπειλησόμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ †ἀνθρώπων. ¹⁸ Καὶ καλέσαντες αὐτούς, παρήγγειλαν δαυτοῖς *τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. ¹⁹ Ὁ δὲ Πέτρος καὶ †Ἰωάννης ἀποκριθέντες †πρὸς αὐτούς εἶπον, Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ, κρίνατε. ²⁰ Οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἃ δεῖδομεν καὶ *ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν. ²¹ Οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πῶς †κολάσσονται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι. ²² Ἐτῶν γὰρ ἦν πλείονων †τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν δέγγονε τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

²³ Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ *ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτούς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι †εἶπον. ²⁴ Οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἤραν φωνὴν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ †εἶπον,

† 4:8 του ισραηλ 96.9% | — CT 1.8% † 4:9 σεσωσται | σεσωται ECM NA § 4:11 οικοδομουντων | οικοδομων CT * 4:12 ουτε | ουδε ANT ECM† NA PCK SBL TH WH † 4:12 εστιν ετερον | εστιν ετερον υπο του ουρανον ANT BYZ ECM† HF NA SBL TH TR WH | ετερον εστιν υπο του ουρανον ECM* PCK † 4:13 ιωαννου | ιωανου WH § 4:14 δε | τε CT * 4:14 τον | — PCK † 4:15 συνεβαλλον | συνεβαλον TR † 4:16 ποιησομεν | ποιησωμεν BYZ ECM† HF NA SBL TH WH § 4:16 αρνησασθαι | αρνεισθαι CT * 4:17 απειλη | — CT † 4:17 απειλησομεθα | απειλησωμεθα ANT BYZ CT HF PCK TR † 4:17 ανθρωπων | ανθρωπω PCK § 4:18 αυτοις | — CT * 4:18 το | — WH † 4:19 ιωαννης | ιωανης WH † 4:19 προς αυτους ειπον | ειπον προς αυτους ECM NA SBL TH | ειπαν προς αυτους WH § 4:20 ειδομεν | ειδαμεν CT * 4:20 ηκουσαμεν | α ηκουσαμεν PCK † 4:21 κολασονται | κολασωνται ECM† NA SBL TH TR WH † 4:22 τεσσαρακοντα | τεσερακοντα CT § 4:22 εγεγονει | γεγονει ECM NA SBL WH * 4:23 απηγγειλαν | ανηγγειλαν PCK † 4:23 ειπον | ειπαν CT † 4:24 ειπον | ειπαν CT

Δέσποτα, σὺ ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς·²⁵ ὁ *διὰ στόματος Δαυὶδ παιδός σου εἰπών,

Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη,

καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά·

²⁶ Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς,

καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ

κατὰ τοῦ Κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ·

²⁷ συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἔπι τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος †Πιλάτος, σὺν ἔθνεσι καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ, ²⁸ ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή Ὕσου προώρισε γενέσθαι. ²⁹ Καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου, ³⁰ ἐν τῷ τὴν χεῖρά *σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. ³¹ Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες †Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας.

³² Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν †ἡ καρδία καὶ ὁ ψυχὴ μία· καὶ *οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων †αὐτῶν ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς †ἅπαντα κοινά. ³³ Καὶ ὁμεγάλη δυνάμει ἀπεδίδουν *τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι †τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. ³⁴ Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις †ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων, ³⁵ καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· ὁ διεδίδετο δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν. ³⁶ *Ἰωσῆς δέ, ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας †ἀπὸ τῶν ἀποστόλων—ὁ ἐστὶ, μεθερμηνευόμενον, υἱὸς παρακλήσεως— †Λευίτης, Κύπριος τῷ γένει, ³⁷ ὑπάρχωντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε ὁμετὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

5

¹ Ἄνθρωπος δὲ τις Ἀνανίας ὀνόματι, σὺν *Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἐπώλησε κτῆμα, ² καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, †συνειδυίας καὶ

§ 4:24 ο θεος | — ANT ECM† NA SBL TH WH * 4:25 δια στοματος δαυιδ (δαβιδ HF) 64% | δια στοματος δαβιδ του TR 24.5% | του πατρος ημων δια πνευματος αγιου στοματος δαυιδ (δαυειδ TH WH) ECM NA SBL 5.2% † 4:27 επι | εν τη πολει ταυτη επι CT † 4:27 πιλατος | πειλατος WH § 4:28 σου | — ECM* SBL WH * 4:30 σου | — WH † 4:31 πνευματος αγιου | του αγιου πνευματος CT † 4:32 η | — ECM† NA SBL TH WH § 4:32 η | — ECM† NA SBL TH WH * 4:32 ουδε | ουδ SCR † 4:32 αυτων | αυτω ANT BYZ CT PCK TR † 4:32 απαντα | παντα SBL WH § 4:33 μεγαλη δυναμει | δυναμει μεγαλη ECM† NA PCK SBL TH WH * 4:33 το μαρτυριον οι αποστολοι | οι αποστολοι το μαρτυριον PCK † 4:33 της αναστασεως του κυριου ιησου 78.4% | του κυριου ιησου της αναστασεως ECM* WH 0.2% † 4:34 υπηρχεν 73.8% | ην CT PCK 24.4% § 4:35 διεδιδετο | διεδιδετο CT * 4:36 ιωσης | ιωσηφ CT † 4:36 απο | υπο TR † 4:36 λευιτης | λευειτης WH § 4:37 παρα | προς ECM NA * 5:1 σαπφειρη | σαπφειρα PCK TH | σαπφειρη ECM NA SBL † 5:2 συνειδυιας | συνειδυιης CT

τῆς γυναικὸς †αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. ³ Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, Ἀνανία, διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαί *σε ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; ⁴ Οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενε, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῆ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; Τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; Οὐκ ἐψεύσω ἄνθρωποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ. ⁵ Ἀκούων δὲ †ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξε· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας †ταῦτα. ⁶ Ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτόν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν.

⁷ Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διαστήματα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός εἰσηλθεν. ⁸ Ἀπεκρίθη δὲ ἡ αὐτῇ *ὁ Πέτρος, Εἶπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; Ἡ δὲ εἶπε, Ναί, τοσούτου. ⁹ Ὁ δὲ Πέτρος †εἶπε πρὸς αὐτήν, Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα Κυρίου; Ἰδοὺ, οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσί σε. ¹⁰ Ἐπεσε δὲ παραχρῆμα †παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. ¹¹ Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

¹² Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δὲ γίνεται σημεῖα καὶ τέρατα *ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν †ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ †Σολομῶντος. ¹³ Τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός. ¹⁴ μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν. ¹⁵ ὥστε ἄκατὰ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τιθέναι ἐπὶ *κλινῶν καὶ †κραββάτων, ἵνα ἐρχομένου †Πέτρου κἂν ἡ σκιά δέπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. ¹⁶ Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων *εἰς Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, †οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

¹⁷ Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ—ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων—ἐπλήσθησαν ζήλου, ¹⁸ καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας †αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. ¹⁹ Ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς *ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπε, ²⁰ Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. ²¹ Ἀκούσαντες δὲ εἰσηλθὼν ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκον.

Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερούσιαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ

† 5:2 αὐτοῦ | — CT § 5:3 πετρος | ο πετρος CT * 5:3 σε | — ANT CT TR † 5:5 ο | — TR † 5:5 ταυτα | — CT § 5:8 αυτη | προς αυτην CT * 5:8 ο | — CT † 5:9 ειπε | — CT † 5:10 παρα | προς ECM† NA SBL TH WH § 5:12 εγινετο | εγενετο BYZ PCK ST * 5:12 εν τω λαω πολλα | πολλα εν τω λαω CT † 5:12 απαντες | παντες WH † 5:12 σολομωντος | σολομωνος PCK § 5:15 κατα | και εις CT * 5:15 κλινων | κλιναριων CT † 5:15 κραβατων | κραβαττων ANT CT † 5:15 πετρου | του πετρου PCK § 5:15 επισκιαση | επισκιασει WH * 5:16 εις | — CT † 5:16 οιτινες | και PCK † 5:18 αυτων | — ECM† NA SBL TH WH § 5:19 της | — CT * 5:19 ηνοιξε | ανοιξας ECM† NA

ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς. ²² Οἱ δὲ ὑπηρέται παραγενόμενοι οὐχ εὔρον αὐτούς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν, ²³ λέγοντες ὅτι Τὸ ἄμεν δεσμωτήριον εὔρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας ξέστῳτας *πρὸ τῶν θυρῶν· ἀνοίξαντες δέ, ἔσω οὐδένα εὔρομεν. ²⁴ Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὁ τε ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. ²⁵ Παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ἵτι Ἰδοῦ, οἱ ἄνδρες οὐκ ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῳτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. ²⁶ Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις σῆγαγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, *ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.

²⁷ Ἀγαθόντες δὲ αὐτούς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς ὁ ἀρχιερεὺς, ²⁸ λέγων, Ἐὐ παραγγελία παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτου; Καὶ ἰδοῦ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλήμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. ²⁹ Ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπον, Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. ³⁰ Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε, κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. ³¹ Τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὑψώσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, *δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. ³² Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ταύτου μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ Πνεῦμα ἁγίον, ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.

³³ Οἱ δὲ Σάκουοντες διεπρίοντο, καὶ *ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς. ³⁴ Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ ἵτι τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι. ³⁵ Εἶπέ τε πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες Ἰσραηλιταί, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν. ³⁶ Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θεοδᾶς, λέγων εἶναι τινα ἑαυτόν, ᾧ *προσεκλήθη ἰσχυρὸς ἀνδρῶν ἵωσει τετρακοσίων· ὃς ἀνηρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. ³⁷ Μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν Σικανὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κάκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. ³⁸ Καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ *ἔασατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν

† 5:22 υπηρεται παραγενομενοι | παραγενομενοι υπηρεται CT PCK ‡ 5:23 μεν | — CT § 5:23 εστωτας | εξω εστωτας TR * 5:23 προ | επι ECM† NA SBL TH WH † 5:24 ιερεις και ο 81.7% | — CT 8.1% ‡ 5:25 οτι | λεγων οτι TR § 5:26 ηγαγεν | ηγεν NA TH WH * 5:26 ινα | — CT † 5:28 ου | — ECM* SBL TH WH ‡ 5:29 πετρος | ο πετρος TR § 5:29 ειπον | ειπαν CT * 5:31 δουναι | του δουναι NA SBL WH † 5:32 αυτου | — ECM† NA SBL TH WH ‡ 5:32 δε | — CT § 5:33 ακουοντες | ακουσαντες ANT BYZ CT HF TR * 5:33 εβουλευοντο | εβουλοντο NA SBL TH WH † 5:34 τι | — CT ‡ 5:34 αποστολους 98.3% | ανθρωπους CT 1.1% § 5:35 ισραηλιται | ισραηλειται TH WH * 5:36 προσεκληθη | προσεκληθη ANT CT PCK | προσεκολληθη TR † 5:36 αριθμος ανδρων | ανδρων αριθμος CT ‡ 5:36 ωσει | ως CT PCK § 5:37 ικανον | — CT * 5:38 εασατε | αφετε ECM† NA SBL TH WH

ἢ ἐξ ἀνθρώπων ἢ ἴβουλη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· ³⁹ εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστίν, οὐ ἔδυνασθε καταλύσαι Ἐαυτό, μήποτε καὶ θεομάχοι εὔρεθῆτε. ⁴⁰ Ἐπεισθησαν δὲ αὐτῶ· καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, *δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν ταυτοῦς. ⁴¹ Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι ἔνπερ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ κατηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι. ⁴² Πᾶσάν τε ἡμέραν, ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον, οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι ἘἸησοῦν τὸν Χριστόν.

6

¹ Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις, πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. ² Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, *εἶπον, Οὐκ ἄρεστόν ἐστιν ἡμᾶς, καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις. ³ Ἐπισκέψασθε ταῦν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπτά, πλήρεις Πνεύματος Ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς Ἐκαταστήσωμεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης. ⁴ Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου *προσκαρτερήσομεν. ⁵ Καὶ ἤρρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα ἠπλήρης πίστεως καὶ Πνεύματος Ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα, ⁶ οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

⁷ Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἠύξανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολὺς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.

⁸ Στέφανος δὲ πλήρης Ἐπίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. ⁹ Ἀνέστησαν δὲ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων, καὶ Κυρηναίων, καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας, *συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ. ¹⁰ Καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. ¹¹ Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι Ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς τὸν Μωσῆν καὶ τὸν Θεόν. ¹² Ἐσυνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτόν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ

† 5:38 βουλη | βουλη αυτη ANT CT TR † 5:39 δυνασθε | δυνησεσθε CT PCK § 5:39 αυτο | αυτους CT * 5:40 δειραντες | δηραντες PCK † 5:40 αυτους | — CT † 5:41 υπερ του ονοματος του ιησου κατηξιωθησαν | υπερ του ονοματος αυτου κατηξιωθησαν ANT BYZ TR | κατηξιωθησαν υπερ του ονοματος του χριστου PCK | κατηξιωθησαν υπερ του ονοματος CT § 5:42 ιησουν τον χριστον | τον χριστον ιησουν CT PCK * 6:2 ειπον | ειπαν CT † 6:3 ουν | δε ECM NA SBL WH † 6:3 αγιου | — CT § 6:3 καταστησωμεν | καταστησομεν ANT BYZ CT PCK TR * 6:4 προσκαρτερησομεν | προσκαρτερησωμεν ECM* † 6:5 πληρης | πληρη ANT BYZ PCK TR WH † 6:7 ιερων | ιουδαιων ANT § 6:8 πιστεως 78.4% | χαριτος CT 19.8% * 6:9 συζητουντες | συζητουντες TH WH † 6:11 μωσην | μωσσην ANT CT † 6:12 συνεκνησαν | συνεκεινησαν TH

συνέδριον, ¹³ ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας, Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα βλάσφημα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ *ἀγίου καὶ τοῦ νόμου· ¹⁴ ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Ἰωσήφ. ¹⁵ Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἄπαντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, ᾄδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

7

¹ Εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, Εἰ *ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει; ² Ὁ δὲ ἔφη, Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, ³ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἔκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἄν σοι δεῖξω. ⁴ Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατώκησεν ἐν Χαρράν· κάκειθεν, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετώκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε· ⁵ καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός· καὶ ἐπηγγείλατο ἰδοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν *αὐτῆν, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. ⁶ Ἐλάλησε δὲ οὕτως ὁ Θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν, ἔτη τετρακόσια. ⁷ Καὶ τὸ ἔθνος, ᾧ ἔαυτον ἔδουλεύσωσι, κρινῶ ἐγώ, ᾄδειπεν ὁ Θεός· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. ⁸ Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ *ὁ Ἰσαάκ τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας.

⁹ Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ, ¹⁰ καὶ ἔξειλετο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραῶ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἰσοῦν τὸν οἶκον αὐτοῦ. ¹¹ Ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν *γῆν Αἰγύπτου καὶ Χαναάν, καὶ θλίψις μεγάλη· καὶ οὐχ ἔβρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. ¹² Ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα ἄσιτα ἐν Αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον. ¹³ Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἄνεγνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραῶ τὸ γένος *τοῦ

§ 6:13 ρηματα βλασφημα λαλων | λαλων ρηματα CT * 6:13 αγιου | αγιου τουτου ECM†
 NA TR WH † 6:14 μωσης | μωυσης ANT CT TR † 6:15 απαντες | παντες CT § 6:15
 ειδον | ειδαν WH * 7:1 αρα | — CT † 7:3 εκ | — WH † 7:3 γην | την γην CT § 7:5
 δουναι αυτω | αυτω δουναι BYZ TR | δουναι αυτην PCK * 7:5 αυτην | αυτω PCK † 7:7
 εαν | αν WH † 7:7 δουλευσωσι | δουλευσουσι NA SBL WH § 7:7 ειπεν ο θεος | ο θεος
 ειπε CT * 7:8 ο | — CT † 7:8 ο | — CT † 7:10 εξειλετο | εξειλατο CT § 7:10 ολον
 | εφ ολον ECM† NA * 7:11 γην αιγυπτου 90.2% | αιγυπτου CT 3.9% † 7:11 ευρισκον
 | ηυρισκον ECM NA SBL WH † 7:12 σιτα εν αιγυπτω | σιτια εις αιγυπτου CT § 7:13
 ανεγνωρισθη | εγνωρισθη WH * 7:13 του ιωσηφ | ιωσηφ SBL WH | αυτου TH

Ἰωσήφ. ¹⁴ Αποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέσατο τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακώβ, καὶ πᾶσαν τὴν †συγγένειαν, ἐν Ψυχαιῖς ἐβδομήκοντα πέντε. ¹⁵ *Κατέβη δὲ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν. ¹⁶ καὶ μετετέθησαν εἰς †Συχέμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι †δὲ ὠνήσατο Ἀβραάμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Σ'Εμμὸρ *τοῦ †Συχέμ.

¹⁷ Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας †ἧς Σῶμοσεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ἠΰξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, ¹⁸ ἄχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς *ἕτερος, ὃς οὐκ ἤδει τὸν Ἰωσήφ. ¹⁹ Οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας †ἡμῶν, τοῦ ποιεῖν †ἐκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. ²⁰ Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Σ'Μωσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ Θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ *πατρός. ²¹ †Ἐκτεθέντα δὲ αὐτόν, ἀνείλετο ἡ θυγάτηρ Φαραώ, καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. ²² Καὶ ἐπαιδεύθη †Μωσῆς Σ'πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ *ἔργοις.

²³ Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ †τεσσαρακονταετῆς χρόνος, ἀνέβη †ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. ²⁴ Καὶ ἰδὼν τινα ἀδικούμενον, ἠμύνατο καὶ Σ'ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. ²⁵ ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς *αὐτοῦ ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν †αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. ²⁶ Τῇ †τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ Σ'συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπὼν, Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε *ὑμεῖς· ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; ²⁷ Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο †αὐτόν, εἰπὼν, Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' †ἡμᾶς; ²⁸ Μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνείλες Σ'χθὲς τὸν Αἰγύπτιον; ²⁹ Ἐφυγε δὲ *Μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῆ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο.

³⁰ Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν †τεσσαράκοντα, ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος †Κυρίου ἐν Σ'φλογὶ πυρὸς βάτου.

† 7:14 τον πατερα αυτου ιακωβ | ιακωβ τον πατερα αυτου CT PCK † 7:14 συγγειαν | συγγειαν αυτου ANT BYZ PCK TR § 7:14 ψυχαις εβδομηκοντα πεντε | εβδομηκοντα πεντε ψυχαις PCK * 7:15 κατεβη δε | και κατεβη ECM† NA SBL TH † 7:16 συχημ | σιχημ SCR † 7:16 ο | ω ANT CT § 7:16 εμμορ | εμμορ CT PCK | εμορ SCR * 7:16 του | εν CT † 7:16 συχημ | σιχημ SCR † 7:17 ης | ην ANT § 7:17 ωμοσεν 96.3% | ωμολογησεν CT 2.2% * 7:18 ετερος | ετερος επ αιγυπτου ECM† NA SBL TH WH † 7:19 ημων | — ECM* SBL TH WH † 7:19 εκθετα τα βρεφη | τα βρεφη εκθετα CT § 7:20 μωσης | μωυσης ANT CT PCK * 7:20 πατρος | πατρος αυτου ANT TR † 7:21 εκτεθεντα δε αυτον ανειλετο | εκτεθεντα δε αυτον ανειλετο αυτου ANT TR | εκτεθεντος δε αυτου ανειλατο αυτου CT † 7:22 μωσης | μωυσης ANT CT PCK § 7:22 παση | εν παση NA * 7:22 εργοις | εν εργοις ANT TR | εργοις αυτου ECM† NA SBL TH WH † 7:23 τεσσαρακονταετης | τεσσαρακονταετης CT † 7:23 επι | εις ANT § 7:24 εποιησεν | εποιησατο ANT * 7:25 αυτου | — SBL WH † 7:25 αυτοις σωτηριαν | σωτηριαν αυτοις CT † 7:26 τε | δε SCR § 7:26 συνηλασεν | συνηλλασεν CT * 7:26 υμεις | — CT † 7:27 αυτον | τουτον PCK † 7:27 ημας | ημων ANT BYZ ECM† NA SBL TH WH § 7:28 χθες | εχθες CT * 7:29 μωυσης | μωυσης ANT CT † 7:30 τεσσαρακοντα | τεσσαρακοντα CT † 7:30 κυριου |

31 Ὁ δὲ *Μωσῆς ἰδὼν †εθαύμαζε τὸ ὄραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ Κυρίου †πρὸς αὐτόν, 32 Ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ †ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ. Ἐντρομος δὲ γενόμενος *Μωσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. 33 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος, Λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος †ἐν ᾧ ἔστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. 34 Ἴδων εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ †αὐτῶν ἤκουσα· καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο, †ἀποστελῶ σε εἰς Αἴγυπτον.

35 Τοῦτον τὸν *Μωσῆν ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες, Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ Θεὸς †ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν †ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάρῃ. 36 Οὗτος ἐξήγαγεν αὐτούς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν Σγῆ *Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη †τεσσαράκοντα. 37 Οὗτός ἐστιν †ὁ ΣΜωσῆς ὁ *εἰπὼν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει †Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς †ἐμέ. 38 Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν· ὃς ἐδέξατο †λόγον ζῶντα δοῦναι *ἡμῖν. 39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, †ἀλλ' ἀπώσαντο, καὶ ἐστράφησαν †τῇ καρδίᾳ αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, 40 εἰπόντες τῷ Ἀαρών, Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῶν· ὁ γὰρ ΣΜωσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί *γέγονεν αὐτῷ. 41 Καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 Ἔστρεψε δὲ ὁ Θεός, καὶ παρέδωκεν αὐτούς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ· καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν,

Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι
†ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ;
43 Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολόχ,
καὶ τὸ ἄστρον τοῦ Θεοῦ †ὑμῶν ΣΡεμφάν,
τοὺς τύπους οὓς ἐποίησατε προσκυνεῖν αὐτοῖς·

* 7:31 μωσης | μωσης ANT CT † 7:31 εθαυμαζε | εθαυμασε BYZ PCK SBL TH TR WH † 7:31 προς αυτον | — CT § 7:32 ο θεος ισαακ και ο θεος | ισαακ και CT * 7:32 μωσης | μωσης ANT CT PCK † 7:33 εν | εφ CT † 7:34 αυτων | αυτου SBL WH § 7:34 αποστελω | αποστειλω CT * 7:35 μωσην | μωσην ANT CT PCK TR † 7:35 αρχοντα | αρχηγου PCK | και αρχοντα ECM† NA SBL WH † 7:35 απεστειλεν εν | απεσταλκε συν CT § 7:36 γη | τη WH * 7:36 αιγυπτω | αιγυπτου TR † 7:36 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT † 7:37 ο | — PCK § 7:37 μωσης | μωσης ANT CT PCK TR * 7:37 ειπων | ειπας CT † 7:37 κυριος ο θεος ημων | κυριος ο θεος υμων ANT TR | ο θεος CT † 7:37 εμε | εμε αυτου ακουσεσθε ANT TR § 7:38 λογον | λογια ANT BYZ CT HF PCK TR * 7:38 ημιν | υμιν WH † 7:39 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 7:39 τη καρδια | ταις καρδιαις TR | εν ταις καρδιαις CT § 7:40 μωσης | μωσης ANT CT PCK * 7:40 γεγονεν | εγενετο CT † 7:42 ετη τεσσαρακοντα εν τη ερημω | εν τη ερημω ετη τεσσαρακοντα PCK | ετη τεσσαρακοντα εν τη ερημω CT † 7:43 υμων | — SBL WH § 7:43 ρεμφαν | ρεμφαν BYZ TH | ρεμφαν PCK | ρεμφαν ECM NA SBL | ρεμφαν WH

καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος.

44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν * τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ †Μωσῆ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἐώρακεῖ. 45 Ἦν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῶσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν †Δαυίδ· 46 ὃς εὔρε χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἠτήσατο εὐρεῖν σκῆνωμα τῷ §Θεῷ Ἰακώβ. 47 Σολομῶν δὲ * ὠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 48 Ἀλλ' οὐχ ὁ ὑψιστος ἐν χειροποιήτοις †ναοῖς κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει,

49 Ὁ οὐρανός μοι θρόνος,

‡ ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου·

ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι; λέγει Κύριος·

ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου;

50 Οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα;

51 Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι §τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς αἰεὶ τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ ἀντιπίπτετε· ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς. 52 Τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; Καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὓς νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς * γεγένησθε. 53 οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. 55 Ὑπάρχων δὲ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανόν, εἶδε δόξαν Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, 56 καὶ εἶπεν, Ἴδού, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς †ανεωγμένους, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν †ἐστῶτα τοῦ Θεοῦ. 57 Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὠρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν· 58 καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν· καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ §ῖματια παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου. 59 Καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα, Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. 60 Θεοὶ δὲ τὰ γόνατα, ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς * τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.

8

1 Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

* 7:44 τοις | εν τοις ST † 7:44 μωση | μωση ANT CT PCK ‡ 7:45 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 7:46 θεω | οικω ECM† NA * 7:47 ωκοδομησεν | οικοδομησεν ECM NA SBL WH † 7:48 ναοις | — CT ‡ 7:49 η δε | και η WH § 7:51 τη καρδια | καρδιας ECM NA SBL WH | ταις καρδιας υμων TH * 7:52 γεγενησθε | εγενεσθε CT † 7:56 ανεωγμενους | διηνοιγμενους CT ‡ 7:56 εστωτα του θεου | του θεου εστωτα ANT § 7:58 ιματια | ιματια αυτων ANT CT TR * 7:60 την αμαρτιαν ταυτην | ταυτην την αμαρτιαν ECM† NA SBL TH WH

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες *δὲ διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ †Σαμαρείας, πληρὴν τῶν ἀποστόλων. ² Συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ‡ἐποιήσαντο κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. ³ Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνεται τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακὴν.

⁴ Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον, εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον. ⁵ Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς Σπόλιν τῆς *Σαμαρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. ⁶ Προσεῖχόν †τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὀμοθυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. ⁷ ‡Πολλῶν γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα Σφωνῆ μεγάλη *ἐξήρχετο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν. ⁸ †Καὶ ἐγένετο ‡χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

⁹ Ἀνὴρ δὲ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ Σέξιστων τὸ ἔθνος τῆς *Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν. ¹⁰ ᾧ †προσεῖχον ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡ ‡μεγάλη. ¹¹ Προσεῖχον δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἰκανῶ χρόνῳ ταῖς Σμαγείαις ἐξεστακένοι αὐτοῦς. ¹² Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ *τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος †Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. ¹³ Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ· θεωρῶν τε ‡δυνάμεις καὶ σημεῖα γινόμενα, ἐξίστατο.

¹⁴ Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ ΣΣαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς *τὸν Πέτρον καὶ †Ἰωάννην· ¹⁵ οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσι Πνεῦμα Ἅγιον· ¹⁶ ‡οὕτω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ΣΧριστοῦ Ἰησοῦ. ¹⁷ Τότε *ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα Ἅγιον. ¹⁸ †Θεασάμενος δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ Πνεῦμα ‡τὸ Ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, ¹⁹ λέγων, Δότε κάμοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ Σἔαν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνη

* 8:1 δε | τε TR † 8:1 σαμαρειας | σαμαριας WH ‡ 8:2 εποιησαντο | εποιησαν ANT CT § 8:5 πολιν | την πολιν ECM† NA SBL WH * 8:5 σαμαρειας | σαμαριας WH † 8:6 τε | δε ANT CT PCK ‡ 8:7 πολλων | πολλοι CT § 8:7 φωνη μεγαλη | μεγαλη φωνη TR * 8:7 εξηρχετο | εξηρχοντο CT † 8:8 και εγενετο | εγενετο δε CT ‡ 8:8 χαρα μεγαλη | πολλη χαρα CT § 8:9 εξιστων | εξιστανων CT * 8:9 σαμαρειας | σαμαριας WH † 8:10 προσειχον | προσειχον παντες ANT CT TR ‡ 8:10 μεγαλη 90.4% | καλουμενη μεγαλη CT 6.6% § 8:11 μαγειαις | μαγιαις WH * 8:12 τα περι | περι ECM† NA SBL TH WH † 8:12 ιησου | του ιησου TR ‡ 8:13 δυναμεις και σημεια γινομενα | σημεια και δυναμεις μεγαλας γινομενας CT ST § 8:14 σαμαρεια | σαμαρια WH * 8:14 τον | — CT † 8:14 ιωαννην | ιωαννη WH ‡ 8:16 ουπω | ουδεπω CT § 8:16 χριστου | κυριου ANT CT TR * 8:17 επετιθουν | επετιθεσαν CT † 8:18 θεασαμενος | ιδων ANT CT ‡ 8:18 το αγιον 98.9% | — ECM NA SBL WH 0.4% § 8:19 εαν | αν PCK ST

Πνεῦμα Ἅγιον. ²⁰ Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἶη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. ²¹ Οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. Ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεΐα *ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. ²² Μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ Ἰεσοῦ, εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου. ²³ Εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὀρώ σε ὄντα. ²⁴ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε, Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.

²⁵ Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ὤπείστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, πολλὰς τε κώμας τῶν Ἰσαμαρειτῶν ἐσηγγέλισαντο.

²⁶ Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον, λέγων, Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. ²⁷ Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης Στῆς βασιλίσσης Αἰθίοπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, ²⁸ ἦν *τε ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ, Ἰκαὶ ἀνεγίνωσκε τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. ²⁹ Εἶπε δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ, Πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ. ³⁰ Προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἰκαὶ τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, καὶ εἶπεν, Ἄρα γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; ³¹ Ὁ δὲ εἶπε, Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μὴ τις ὀδηγήσῃ με; Παρεκάλεσέ τε τὸν Φίλιππον ἀναβάττα καθῆσαι σὺν αὐτῷ. ³² Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἦν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη,

Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη,

καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ *κείροντος αὐτὸν ἄφωνος,
οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.

³³ Ἐν τῇ ταπεινώσει Ἰαὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη,

τὴν Ἰδε γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται;

Ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.

³⁴ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπε, Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; Περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τινός;
³⁵ Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, ἐσηγγέλισατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. ³⁶ Ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπὶ τι ὕδωρ· καὶ φησιν ὁ

* **8:21** ἐνώπιον | ἐναντίον ECM* PCK | ἐναντι ECM† NA SBL TH WH † **8:22** θεοῦ | κυρίου CT † **8:24** κυρίον | θεον ANT § **8:25** ὑπεστρεψαν | ὑπεστρεφον CT * **8:25** ἱερουσαλημ | ἱεροσολυμα CT † **8:25** σαμαρειτων | σαμαριτων ECM NA SBL † **8:25** εὐηγγελισαντο | εὐηγγελιζοντο CT § **8:27** της | — CT * **8:28** τε | δε WH † **8:28** και | — SCR † **8:30** τον προφητην ησαιαν | ησαιαν τον προφητην CT § **8:31** οδηγηση | οδηγησει NA SBL TH WH * **8:32** κειροντος | κειραντος ECM† HF NA SBL TH † **8:33** αυτου | — ECM* SBL TH WH † **8:33** δε | — ECM† NA SBL TH WH

εὐνοῦχος, Ἰδοῦ, ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι; ³⁸ Καὶ ἐκέλευσε στῆναι τὸ ἄρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφοτέροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. ³⁹ Ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα Κυρίου ἤρπασε τὸν Φίλιππον· καὶ οὐκ εἶδεν αὐτόν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος, ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. ⁴⁰ Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἄζωτον· καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτόν εἰς *Καισάρειαν.

9

¹ Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι *ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ, ² ἠτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τις εὐρη τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. ³ Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτόν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ· †καὶ ἐξαίφνης †περιήστραψεν αὐτόν φῶς *ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ· ⁴ καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ, Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; ⁵ Εἶπε δέ, Τίς εἶ, Κύριε; Ὁ δὲ †Κύριος εἶπεν, Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ †διώκεις· ⁶ Ὅλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταιί σοι *τί σε δεῖ ποιεῖν. ⁷ Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ †εἰστήκεισαν †ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. ⁸ Ἠγέρθη δὲ †ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεωγμένων *τε τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, †οὐδένα ἔβλεπε, χειραγωγοῦντες δὲ αὐτόν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. ⁹ Καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπεν.

¹⁰ Ἦν δὲ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν †ὁ Κύριος ἐν ὄραματι, Ἀνανία. Ὁ δὲ εἶπεν, Ἰδοῦ ἐγώ, Κύριε. ¹¹ Ὁ δὲ Κύριος πρὸς αὐτόν, †Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην Εὐθεΐαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι, Ταρσέα· ἰδοῦ γὰρ προσεύχεται, ¹² καὶ εἶδεν *ἐν ὄραματι ἄνδρα ἰονόματι Ἀνανίαν εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ †χεῖρα, ὅπως ἀναβλέψῃ. ¹³ Ἀπεκρίθη δὲ †Ἀνανίας, Κύριε, *ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ †ἐποίησε τοῖς ἀγίοις σου ἐν Ἱερουσαλήμ· ¹⁴ καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων,

§ 8:36 βαπτισθηναι 86.5% | βαπτισθηναι 37 ειπε δε ο φιλιππος ει πιστευεις εξ ολης της καρδιας εξεστιν αποκριθεις δε ειπε πιστευω τον υιον του θεου ειναι τον ιησουν χριστον ANT TR 0.2% * 8:40 καισαρειαν | καισαριαν WH * 9:1 εμπνεων | ενπνεων WH † 9:2 της οδου οντας | οντας της οδου ECM* † 9:3 και εξαιφνης | εξαιφνης τε ECM NA SBL | εξεφνης τε TH WH § 9:3 περιηστραψεν αυτον | αυτον περιηστραψε CT * 9:3 απο | εκ CT † 9:5 κυριος ειπεν | — CT † 9:5 διωκεις | διωκεις σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν τρεμων τε και θαμβων ειπε κυριε τι με θελεις ποιησαι και ο κυριος προς αυτον TR § 9:6 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ | — TR * 9:6 τι | ο τι ECM NA SBL TH | οτι WH † 9:7 εισητηκεισαν | ιστηκεισαν TH WH † 9:7 ενεοι | εννεοι BYZ TR § 9:8 ο | — CT * 9:8 τε | δε CT TR † 9:8 ουδενα | ουδεν NA SBL TH WH † 9:10 ο κυριος εν οραματι | εν οραματι ο κυριος CT § 9:11 αναστας | αναστα WH * 9:12 εν οραματι ανδρα | ανδρα ECM | ανδρα εν οραματι NA SBL TH WH † 9:12 ονοματι ανανιαν | ανανιαν ονοματι CT PCK † 9:12 χειρα | τας χειρας NA WH | χειρας ECM SBL TH § 9:13 ανανιας | ο ανανιας TR * 9:13 ακηκοα | ηκουσα CT † 9:13 εποιησε τοις αγιοις σου | τοις αγιοις σου εποιησεν ECM[†] NA SBL TH WH

δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. ¹⁵ Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος, Πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς †μοί ἐστιν οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ὁθνῶν *καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραὴλ. ¹⁶ ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. ¹⁷ Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσηῆθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπθεις ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπε, Σαουλ ἀδελφέ, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με, τὸ ὀφθεις σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἧ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψης καὶ πλησθῆς Πνεύματος Ἁγίου. ¹⁸ Καὶ εὐθέως †ἀπέπεσον ὁ από τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ *ὡσεὶ λεπίδες, ἀνέβλεψέ †τε καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, ¹⁹ καὶ λαβὼν τροφήν †ἐνίσχυσεν.

Ἐγένετο δὲ ὁ Σαῦλος μετὰ *τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς. ²⁰ Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. ²¹ Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας †ἐν Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ὁ ἐλήλυθεν ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγη ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; ²² Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ *συνέχυνε †τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, †συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.

²³ Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν. ²⁴ ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. Ὁ Παρετήρουν τε τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσι. ²⁵ λαβόντες δὲ *αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτός, †καθήκαν διὰ τοῦ τείχους, χαλάσαντες ἐν †σφυρίδι.

²⁶ Παραγενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος *ἐν Ἱερουσαλὴμ, †ἐπειράτο κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητῆς. ²⁷ Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι †τοῦ Ἰησοῦ. ²⁸ Καὶ ἦν μετ' αὐτῶν ὁ Σεισπορευόμενος *εἰς Ἱερουσαλήμ, †καὶ παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ †Κυρίου Ἰησοῦ, ²⁹ ἐλάλει τε καὶ συνεζῆτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν ὁ αὐτὸν ἀνελεῖν. ³⁰ Ἐπιγνόντες δὲ

† 9:15 μοι ἐστιν | ἐστι μοι CT § 9:15 ἐθνῶν | τῶν ἐθνῶν WH * 9:15 καὶ | τε καὶ CT † 9:17 ο | ἰησοῦς ο ANT CT TR † 9:18 ἀπέπεσον | ἀπέπεσαν CT § 9:18 ἀπο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ | αὐτοῦ ἀπο τῶν ὀφθαλμῶν CT * 9:18 ὡσεὶ | ὡς ECM† NA SBL TH WH † 9:18 τε | τε παραχρημα BYZ PCK TR † 9:19 ἐνίσχυσεν | ἐνίσχυθη WH § 9:19 ο σαυλος | — CT * 9:19 τῶν | τῶν οὐτῶν ANT † 9:20 χριστοῦ | ἰησοῦ ANT CT PCK † 9:21 ἐν | εἰς NA § 9:21 ἐληλυθεν | ἐληλυθει CT TR * 9:22 συνέχυνε | συνέχυνε ECM NA SBL WH † 9:22 τοὺς | — WH † 9:22 συμβιβαζων | συμβιβαζων WH § 9:24 παρετήρουν τε | παρετήρουντο δε καὶ CT * 9:25 αὐτὸν οἱ μαθηταὶ 86.6% | οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ CT 2.1% † 9:25 καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους | διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν αὐτοῦ CT † 9:25 σφυρίδι | σφυρίδι WH § 9:26 ο σαυλος | — CT * 9:26 ἐν | εἰς ANT CT TR † 9:26 ἐπειράτο | ἐπειράζε ECM† NA SBL TH WH † 9:27 τοῦ ἰησοῦ | τοῦ κυρίου ἰησοῦ PCK | ἰησοῦ WH § 9:28 εἰσπορευόμενος | εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος ANT BYZ CT PCK TR * 9:28 εἰς | ἐν ANT BYZ PCK TR † 9:28 καὶ | — CT † 9:28 κυρίου ἰησοῦ | ἰησοῦ PCK | κυρίου CT § 9:29 αὐτὸν ἀνελεῖν | ἀνελεῖν αὐτοῦ CT PCK

οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς *Καισάρειαν, καὶ ἐξάπεστειλαν ταύτῳ εἰς Ταρσόν.

³¹ †Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχον εἰρήνην οἰκοδομοῦμεναι, καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ Κυρίου καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπληθύνοντο.

³² Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας *Λύδδαν. ³³ Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπὸν τινα †Αἰνέαν ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκτῶ κατακείμενον ἐπὶ †κραβάτῳ, ὃς ἦν παραλελυμένος. ³⁴ Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος, Αἰνέα, ἰάταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρώσον σεαυτῷ. Καὶ εὐθέως ἀνέστη. ³⁵ Καὶ *εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες †Λύδδαν καὶ τὸν †Ἀσάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

³⁶ Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Σταβηθά, ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης *ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυῶν ὧν ἐποίει. ³⁷ Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ταύτην ἔθηκαν ἐν †υπερῳ. ³⁸ Ἐγγὺς δὲ οὔσης Σλύδδης τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, *ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, παρακαλοῦντες μὴ †οκνηῖσαι διελθεῖν ἕως αὐτῶν. ³⁹ Ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῶν, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὔσα ἡ Δορκάς. ⁴⁰ Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος †θεῖς τὰ γόνατα προσήξατο· καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε, Σταβηθά, ἀνάστηθι. Ἡ δὲ ἠνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθισε. ⁴¹ Δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα, ἀνέστησεν αὐτὴν· φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. ⁴² Γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης *τῆς Ἰόππης, καὶ †πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν Κύριον. ⁴³ Ἐγένετο δὲ †ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

* **9:30** καισαρειαν | καισαριαν WH † **9:30** αυτον | — ECM* PCK † **9:31** αι ... εκκλησαι ... ειχον ... οικοδομουμεναι ... πορευομεναι ... πληθυνοντο 87.6% | η ... εκκλησια ... ειχεν ... οικοδομουμενη ... πορευομενη ... πληθυνετο CT 7.8% § **9:31** σαμαρειας | σαμαριας WH * **9:32** λυδδαν | λυδδα CT † **9:33** αινεαν ονοματι | ονοματι αινεαν CT † **9:33** κραβατω | κραβατου BYZ | κραβαττω ANT | κραβαττου ECM† NA SBL TH WH § **9:34** ο | — ECM† NA SBL TH WH * **9:35** ειδον | ειδαν CT † **9:35** λυδδαν | λυδδα CT † **9:35** ασσαρωνα | σαρωνα ANT CT SCR | σαρωναν ST § **9:36** ταβηθα | ταβιθα ANT ECM HF NA SBL TH TR | ταβειθα WH * **9:36** αγαθων εργων | εργων αγαθων ECM† NA SBL TH WH † **9:37** αυτην εθηκαν | εθηκαν αυτην ECM† NA SBL TH | εθηκαν WH † **9:37** υπερω | τω υπερω PCK § **9:38** λυδδης | λυδδας CT * **9:38** απεστειλαν | απεστειλαν δυο ανδρας ANT CT TR † **9:38** οκνησαι διελθειν εως αυτων | οκνησης διελθειν εως ημων CT † **9:40** θεις | και θεις CT § **9:40** ταβηθα | ταβιθα ANT ECM HF NA SBL TH TR | ταβειθα WH * **9:42** της | — WH † **9:42** πολλοι επιστευσαν | επιστευσαν πολλοι CT † **9:43** ημερας ικανας μειναι αυτον ECM* | αυτον ημερας ικανας μειναι ECM* PCK TH | ημερας ικανας μειναι ECM† NA SBL WH

10

1 Ἀνὴρ δέ τις *ἦν ἐν ἸΚαισαρεία ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ †σπειρῆς τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, 2 εὐσεβῆς καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ὅστε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ διὰ παντός. 3 Εἶδεν ἐν ὀράματι φανερῶς, ὥσει *ῶραν ἑνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτόν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Κορνήλιε. 4 Ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπε, Τί ἐστὶ, Κύριε; Εἶπε δὲ αὐτῷ, Αἰ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον †ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 5 Καὶ νῦν πέμπω σε εἰς Ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετάπεμψαι *Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον. 6 οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ὃς ἐστὶν οἰκία παρὰ †θάλασσαν. 7 Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ὅτι Κορνηλίῳ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν *αὐτοῦ, καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 καὶ ἐξηγησάμενος †αὐτοῖς ἅπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ὁδοιπορούντων †ἐκείνων καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι, περὶ ὥραν ἕκτην. 10 ἐγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ †ἐκείνων, *ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἕκστασις, 11 καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ καταβαῖνον †ἐπ' αὐτὸν σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς †δεδεμένον, καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς. 12 ἐν ᾧ ὑπῆρχε πάντα τὰ τετράποδα ὅτι τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετά καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. 13 Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν, Ἀναστάς, Πέτρε, θύσον καὶ φάγε. 14 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε, Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοῖνον *ἢ ἀκάθαρτον. 15 Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν, Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοῖνου. 16 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ †πάλιν ἀνελήφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.

17 Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἶη τὸ ὄραμα ὃ εἶδε, †καὶ ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι *ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν †Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, 18 καὶ φωνήσαντες †ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων, ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος, ἐνθάδε ξενίζεται. 19 Τοῦ δὲ Πέτρου †διενθυμούμενου περὶ

* 10:1 ἦν | — ANT CT † 10:1 καισαρεια | καισαρια WH † 10:1 σπειρης | σπειρας PCK § 10:2 τε | — CT * 10:3 ωραν | περι ωραν CT † 10:3 ενατην | εννατην BYZ TR † 10:4 ενωπιον | εμπροσθεν CT § 10:5 εις ιοππην ανδρας | ανδρας εις ιοππην CT * 10:5 σιμωνα | σιμωνα τινα CT † 10:5 τον επικαλουμενον πετρον | ος επικαλειται πετρος BYZ CT PCK TR † 10:6 θαλασσαν | θαλασσαν ουτος λαλησει σοι τι σε δει ποιειν TR § 10:7 τω κορνηλιω | αυτω CT * 10:7 αυτου | — CT † 10:8 αυτοις απαντα | απαντα αυτοις CT † 10:9 εκεινων | αυτων ECM § 10:10 εκεινων | αυτων CT * 10:10 επεπεσεν 78.6% | εγενετο CT 10.9% † 10:11 επ αυτον | — CT † 10:11 δεδεμενον και 88.6% | — ECM NA SBL WH 4.2% § 10:12 της γης και τα θηρια και τα ερπετα και τα 79.3% | και ερπετα της γης και CT 1.5% * 10:14 η | και CT † 10:16 παλιν | ευθυς CT † 10:16 ανεληφθη | ανελημφθη CT § 10:17 και | — CT * 10:17 απο | υπο CT PCK † 10:17 σιμωνος | του σιμωνος CT † 10:18 επυνθανοντο | επυθοντο WH § 10:19 διενθυμουμενου | ενθυμουμενου TR

τοῦ ὀράματος, εἶπεν *αὐτῷ τὸ πνεῦμα, Ἴδου, †ἄνδρες †ζητοῦσί σε. ²⁰ Ἐλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος· *διότι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. ²¹ Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν, Ἴδου, ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; ²² Οἱ δὲ †εἶπον, Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὄλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου Σάγιου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. ²³ Εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτούς ἐξένισε.

Τῇ δὲ ἐπαύριον *ὁ Πέτρος ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς, καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης †συνῆλθον αὐτῷ. ²⁴ Ἐκαὶ τῇ ἐπαύριον *εἰσῆλθον εἰς τὴν †Καισάρειαν. Ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς, †συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. ²⁵ Ὡς δὲ ἐγένετο ἑτοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας, προσεκύνησεν. ²⁶ Ὁ δὲ Πέτρος *αὐτὸν ἤγειρε λέγων, Ἀνάστηθι· †κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. ²⁷ Καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθε, καὶ εὐρίσκει συνεληλυθότας πολλούς, ²⁸ ἔφη τε πρὸς αὐτούς, Ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· †καὶ ἐμοὶ ἡ Θεὸς ἔδειξε μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· ²⁹ διὸ καὶ *ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθεῖς. Πυνθάνομαι οὖν, τίني λόγῳ μεταπέμψασθέ με.

³⁰ Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη, Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην ἑνηστεύων, καὶ τὴν ἐνάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδού, ἀνὴρ ἕστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, ³¹ καὶ φησι, Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχή, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. ³² Πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην, καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν· †ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι. ³³ Ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σε· σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. Νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ ἑαυτοῦ.

³⁴ Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ *στόμα εἶπεν, Ἐπ' ἀληθείας

* **10:19** αυτω το πνευμα 95.8% | το πνευμα αυτω ECM* TH 3.8% | το πνευμα WH 0.2%
† **10:19** ανδρες | ανδρες τρεις ANT ECM NA TH TR | ανδρες δυο WH † **10:19** ζητουσι | ζητουντες ECM NA SBL WH § **10:20** αλλα | αλλ ECM NA²⁸ * **10:20** διοτι | οτι CT † **10:21** ανδρας | ανδρας τους απεσταλμενους απο του κορνηλιου προς αυτον TR † **10:22** ειπον | ειπαν CT § **10:22** αγιου | — PCK * **10:23** ο πετρος | αναστας ANT CT † **10:23** ιοππης | της ιοππης ANT TR † **10:23** συνηλθον | συνηλθαν WH § **10:24** και τη | τη δε CT * **10:24** εισηλθον | εισηλθεν ECM† NA SBL WH | εισηλθαν TH † **10:24** καισαρειαν | καισαριαν WH † **10:24** συγκαλεσαμενος | συγκαλεσαμενος WH § **10:25** του 70.4% | — TR 8.1% * **10:26** αυτον ηγειρε | ηγειρεν αυτον CT HF PCK † **10:26** καγω | και εγω CT † **10:28** και εμοι | καμοι CT § **10:28** ο θεος εδειξε | εδειξεν ο θεος ECM* * **10:29** αναντιρρητως | αναντιρητως WH † **10:30** νηστευων και την ενατην (εννατην TR) ωραν 93.1% | την ενατην CT 3.3% † **10:32** ος παραγενομενος λαλησει σοι 93.6% | — CT 4.6% § **10:33** θεου | κυριου CT * **10:34** στομα | στομα αυτου ANT

καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι ἴπροσωπολήπτης ὁ Θεός· ³⁵ ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἐστι. ³⁶ Τὸν λόγον †ὄν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ—οὗτός ἐστι πάντων Κύριος— ³⁷ ὑμεῖς οἶδατε, τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, Σάρξάμενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν *Ἰωάννης· ³⁸ Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ †Ναζαρέτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διήλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ. ³⁹ Καὶ ἡμεῖς †ἔσμεν μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ Σὲν Ἱερουσαλήμ· ὃν *καὶ †ἀνεῖλον κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. ⁴⁰ Τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρε †τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, ⁴¹ οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ⁴² Καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ, καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι Σαυτὸς ἐστὶν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτῆς ζώντων καὶ νεκρῶν. ⁴³ Τούτῳ πάντες οἱ προφητῶν μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

⁴⁴ Ἐτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. ⁴⁵ Καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοί, *ὅσοι †συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ †Ἁγίου Πνεύματος ἐκκέχυται. ⁴⁶ Ἦκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγαλυνόντων τὸν Θεόν. Τότε ἀπεκρίθη Σὸ Πέτρος, ⁴⁷ Μῆτι τὸ ὕδωρ *κωλύσαι δύναται τις, τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔλαβον †καθὼς καὶ ἡμεῖς; ⁴⁸ Προσέταξέ †τε αὐτοὺς Σβαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου. Τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

11

¹ Ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. ² *Καὶ ὅτε ἀνέβη Πέτρος εἰς †Ἱεροσόλυμα, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, ³ λέγοντες ὅτι †Πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας

† 10:34 προσωπολήπτης | προσωπολήπιτης CT † 10:36 ον | —WH § 10:37 αρξαμενον | αρξαμενος CT * 10:37 ιωαννης | ιωανης WH † 10:38 ναζαρετ | ναζαρεθ CT SCR † 10:39 εσμεν | —CT § 10:39 εν | —SBL WH * 10:39 και | —TR † 10:39 ανειλον | ανειλαν CT † 10:40 τη | εν τη NA § 10:42 αυτος | ουτος ECM† NA SBL WH * 10:45 οσοι | οι WH † 10:45 συνηλθον | συνηλθαν ECM NA SBL WH † 10:45 αγιου πνευματος | πνευματος του αγιου WH § 10:46 ο | —CT * 10:47 κωλυσαι δυναται 86.1% | δυναται κωλυσαι CT 3.2% † 10:47 καθως | ως CT PCK † 10:48 τε | δε ECM† NA SBL TH WH § 10:48 βαπτισθηναι εν τω ονοματι του κυριου | βαπτισθηναι εν τω ονοματι του κυριου ιησου PCK | εν τω ονοματι ιησου χριστου βαπτισθηναι CT * 11:2 και οτε 87.8% | οτε δε CT 7.4% † 11:2 ιεροσολυμα | ιερουσαλημ CT † 11:3 προς ανδρας ακροβυστιαν εχοντας εισηλθες και συνεφαγες | εισηλθες προς ανδρας ακροβυστιαν εχοντας και συνεφαγες ECM† NA PCK SBL TH | εισηλθε προς ανδρας ακροβυστιαν εχοντας και συνεφαγεν ECM* WH

εισήλθες, καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. ⁴ Ἀρξάμενος δὲ Σὸ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων, ⁵ Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππη προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα, καταβαῖνον σκευὸς τι, ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ. ⁶ εἰς ἣν ἀτεινίαν κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετα καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. ⁷ Ἦκουσα *δὲ φωνῆς λεγούσης μοι, Ἀναστάς, Πέτρε, θύσον καὶ φάγε. ⁸ Εἶπον δέ, Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι ἴπαν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσήλθην εἰς τὸ στόμα μου. ⁹ Ἀπεκρίθη δέ μοι φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου. ¹⁰ Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ *πάλιν ἀνεσπάσθη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. ¹¹ Καὶ ἰδοὺ, ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ἣ ἦμην, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρὸς με. ¹² Εἶπε δέ μοι τὸ πνεῦμα συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν *διακρινόμενον. Ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἕξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. ¹³ ἀπήγγειλέ τε ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα, καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην Σάνδρα, καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα, τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, ¹⁴ ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. ¹⁵ Ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ὡσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. ¹⁶ Ἐμνήσθη δὲ τοῦ ῥήματος *Κυρίου, ὡς ἔλεγεν, Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. ¹⁷ Εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασι ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν ΣΧριστόν, ἐγὼ *δὲ τίς ἤμην δυνατὸς κωλύσαι τὸν Θεόν; ¹⁸ Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἠσύχασαν, καὶ ἔδοξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες, Ἄρα γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωὴν.

¹⁹ Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διήλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. ²⁰ Ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες *εἰσελθόντες εἰς Ἀντιόχειαν, ἐλάλουν ἵπρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν. ²¹ Καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν· πολὺς τε ἀριθμὸς ἠπιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον. ²² Ἦκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς Σέν *Ἱεροσολύμοις περὶ

§ 11:4 ο | —CT * 11:7 δε | δε και CT † 11:8 παν | —CT † 11:9 μοι | —CT § 11:9 φωνη εκ δευτερου | εκ δευτερου φωνη PCK WH * 11:10 παλιν ανεσπασθη | ανεσπασθη παλιν CT † 11:11 ημην | ημεν CT † 11:11 καισαρειας | καισαριας WH § 11:12 μοι το πνευμα | το πνευμα μοι CT * 11:12 διακρινομενον | διακριναντα CT † 11:13 τε | δε CT PCK † 11:13 αυτω | —CT § 11:13 ανδρας | —CT PCK * 11:16 κυριου | του κυριου CT PCK † 11:16 ελεγεν | ελεγεν οτι PCK † 11:16 ιωαννης | ιωανης WH § 11:17 χριστον | —PCK * 11:17 δε | —CT PCK † 11:18 εδοξαζον | εδοξασαν ECM† NA SBL TH WH † 11:18 γε | —CT § 11:18 εδωκεν εις ζωην | εις ζωην εδωκεν ECM† NA SBL TH WH * 11:20 εισελθοντες | ελθοντες CT † 11:20 προς | και προς CT † 11:21 πιστευσας | ο πιστευσας ECM† NA SBL TH WH § 11:22 εν | ουσης εν CT * 11:22 ιεροσολυμοις | ιερουσαλημ CT

αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν †διελθεῖν ἕως Ἀντιοχείας· ²³ ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν †χάριν τοῦ Θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν Ὡς Κυρίῳ· ²⁴ ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου καὶ πίστεως· καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ· ²⁵ Ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρσὸν *ὁ Βαρνάβας ἀναζητῆσαι Σαῦλον, ²⁶ καὶ εὗρὼν †ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν· Ἐγένετο δὲ †αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι Ὡς ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε *πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς.

²⁷ Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατήλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφηταὶ εἰς Ἀντιόχειαν· ²⁸ Ἀναστάς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαθος, †ἐσήμανε διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν †μέγαν μέλλειν ἔσσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· Ὡς οὖν καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου *Καίσαρος· ²⁹ τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς †εὐπορεῖτο τις, ὤρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· ³⁰ ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

12

¹ Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας· ² Ἀνεῖλε δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν *Ἰωάννου †μαχαίρα· ³ †Καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστὸν ἔστι τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον—ἦσαν δὲ ὧς αἱ ἡμέραι τῶν ἀζύμων— ⁴ ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδούς τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ Πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ· ⁵ Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν *ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν †ὑπὲρ αὐτοῦ.

⁶ Ὅτε δὲ †ἐμελλεν Ὡς αὐτὸν προάγειν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκεῖνη ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἀλύσεισι δυσὶ· φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν· ⁷ Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν λέγων, Ἀνάστα ἐν τάχει· Καὶ *ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν· ⁸ Εἶπέ †τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν, †Περιζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου· Ἐποίησε δὲ οὕτω· Καὶ λέγει αὐτῷ, Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι· ⁹ Καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει

† 11:22 διελθειν | — ECM SBL TH WH † 11:23 χαριν | χαριν την ECM NA SBL WH
 § 11:23 τω | εν τω WH * 11:25 ο βαρναβας | — CT † 11:26 ηγαγεν αυτον | ηγαγεν
 CT PCK | αυτον ηγαγεν αυτον ANT TR † 11:26 αυτους | αυτοις και CT § 11:26 τη
 | εν τη ANT CT TR * 11:26 πρωτον | πρωτως CT † 11:28 εσημανε | εσημαινε WH
 † 11:28 μεγαν | μεγαλην CT § 11:28 οστις και | ητις CT * 11:28 καισαρος | — CT
 † 11:29 ευπορειτο | ηυπορειτο ANT TR * 12:2 ιωαννου | ιωανου WH † 12:2 μαχαιρα
 | μαχαιρη CT † 12:3 και ιδων | ιδων δε CT § 12:3 αι | — ECM* SBL TH TR WH * 12:5
 εκτενης | εκτενωσ CT † 12:5 υπερ | περι CT † 12:6 εμελλεν | ημελλεν CT § 12:6
 αυτον προαγειν | προαγειν αυτον PCK | προαγαγειν αυτον ECM NA SBL | προσαγαγειν
 αυτον TH WH * 12:7 εξεπεσον | εξεπεσαν CT † 12:8 τε | δε CT † 12:8 περιζωσαι
 | ζωσαι CT

Σαύτῳ· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθὲς ἐστὶ τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὄραμα βλέπειν. ¹⁰ Διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν, *ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηραῖν, τὴν φέρουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἣτις αὐτομάτη ἤνοιχθη αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. ¹¹ Καὶ ὁ Πέτρος, †γενόμενος ἐν ἑαυτῷ, εἶπε, Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλε ὁ Κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ *ἐξείλετό με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. ¹² Συνιδῶν τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. ¹³ Κρούσαντος δὲ τοῦ Πέτρου τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη. ¹⁴ Καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἠνοιξε τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἐστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. ¹⁵ Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν *εἶπον, Μαίνη. Ἡ δὲ διῖσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. Οἱ †δὲ ἔλεγον, Ὁ ἄγγελος †αὐτοῦ ἐστίν. ¹⁶ Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδον αὐτόν, καὶ ἐξέστησαν. ¹⁷ Κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγαῖν, διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ Κύριος *αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς. Εἶπε †δέ, Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

¹⁸ Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. ¹⁹ Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτόν καὶ μὴ εὐρῶν, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι. Καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς †τὴν Ὑκαϊσάρειαν διέτριβεν.

²⁰ Ἦν δὲ *ὁ Ἡρώδης θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν †δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστων τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, ἠτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. ²¹ Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικήν, †καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς. ²² Ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει, Ὁ Φωνὴ Θεοῦ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. ²³ Παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτόν ἄγγελος Κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε *δόξαν τῷ Θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκώβρωτος, ἐξέψυξεν.

²⁴ Ὁ δὲ λόγος τοῦ †Θεοῦ ἠῤῥαξε καὶ ἐπληθύνετο. ²⁵ Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν †εἰς Ἱερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν

§ 12:9 αυτω | — CT * 12:10 ηλθον | ηλθαν CT † 12:10 ηνοιχθη | ηνοιγη CT † 12:11 γενομενος εν εαυτω | εν εαυτω γενομενος CT § 12:11 κυριος | ο κυριος NA SBL WH * 12:11 εξειλετο | εξειλατο CT † 12:12 μαριας | της μαριας CT † 12:12 ιωαννου | ιωανου WH § 12:13 του πετρου | αυτου ANT CT * 12:15 ειπον | ειπαν CT † 12:15 δε | δ TR † 12:15 αυτου εστιν | εστιν αυτου CT § 12:16 ειδον | ειδαν ECM NA SBL WH * 12:17 αυτον εξηγαγεν | εξηγαγεν αυτον ANT † 12:17 δε | τε ECM† NA SBL TH WH † 12:19 την | — CT § 12:19 καισαρειαν | καισαριαν WH * 12:20 ο ηρωδης | ηρωδης ANT | — CT † 12:20 δε | τε ANT PCK † 12:21 και | — WH § 12:22 φωνη θεου | θεου φωνη ANT BYZ CT PCK TR * 12:23 δοξαν | την δοξαν ANT CT TR † 12:24 θεου | κυριου WH † 12:25 εις ιερουσαλημ 58.4% | απο ιερουσαλημ BYZ 11.1% | εις αντιοχειαν PCK 4.9% | εξ ιερουσαλημ ANT TR 3.3%

διακονίαν, Συμπαλαβόντες *καὶ Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

13

¹ Ἦσαν δέ *τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφηῆται καὶ διδάσκαλοι, ὃ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ ἑκαλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναὴν τε Ἡρώδου τοῦ ἑτετράρχου σύντροφος, καὶ Σαῦλος. ² Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστευόντων, εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν ΣΒαρνάβαν καὶ *τὸν Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. ³ Τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες ἑτάς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν.

⁴ Ἐοῦτοι μὲν Σοῦν, ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ *Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, κατήλθον εἰς ἑτὴν ἑλευκίαν· ἐκεῖθεν ἑδὲ ἀπέπλευσαν εἰς *τὴν Κύπρον. ⁵ Καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμίῃ, κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. ⁶ Διελθόντες δὲ ἑτὴν νῆσον ἄχρι Πάφου, εὔρον ἑτινα μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα ΣΒαριησοῦς, ⁷ ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. Οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. ⁸ Ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας, ὁ μάγος—οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ—ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. ⁹ Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου, *καὶ ἀτενίσας ἑῖς αὐτὸν ¹⁰ εἶπεν, Ὡ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύση διαστρέφων τὰς ὁδοὺς ἑΚυρίου τὰς εὐθείας; ¹¹ Καὶ νῦν ἰδοῦ, χεὶρ ἑΚυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔση τυφλός, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. Παραχρῆμα *δὲ ἑπέπεσεν ἐπ’ αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. ¹² Τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς ἐπίστευσεν, ἑκπλησσομένος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου.

¹³ Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ ἑτὸν Παῦλον ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας. *Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ’ αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. ¹⁴ Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν ἑτῆς Πισιδίας, καὶ ἑἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων,

§ 12:25 συμπαλαβοντες | συνπαλαβοντες TH WH * 12:25 και | — CT † 12:25 ιωαννην | ιωαννη WH * 13:1 τινες | — CT † 13:1 καλουμενος | επικαλουμενος ANT † 13:1 τετραρχου | τετρααρχου ECM NA SBL WH § 13:2 βαρναβαν | τε βαρναβαν TR * 13:2 τον | — CT † 13:3 τας χειρας αυτοις | αυτοις τας χειρας ANT † 13:4 ουτοι | αυτοι CT § 13:4 ουν | — PCK * 13:4 πνευματος του αγιου | αγιου πνευματος CT † 13:4 την | — CT † 13:4 σελευκειαν | σελευκιαν WH § 13:4 δε | τε ANT BYZ CT PCK TR * 13:4 την | — CT † 13:6 την | ολην την CT † 13:6 τινα | αυδρα τινα CT § 13:6 βαριησους | βαριησουν BYZ HF PCK | βαριησου ECM NA SBL * 13:9 και | — CT † 13:9 εις | προς ANT † 13:10 κυριου | του κυριου ECM† NA WH § 13:11 κυριου | του κυριου TR * 13:11 δε | τε ECM† NA † 13:11 επεπεσεν | επεσεν ANT NA SBL TH WH † 13:12 εκπλησσομενος | εκπληττομενος PCK WH § 13:13 τον | — CT * 13:13 ιωαννης | ιωαννης WH † 13:14 της πισιδιας | την πισιδιαν CT † 13:14 εισελθοντες | ελθοντες TH WH

ἐκάθισαν. ¹⁵ Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν σοὶ ἀρχισυναγωγοὶ πρὸς αὐτούς, λέγοντες, Ἄνδρες ἀδελφοί, εἰ ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε.

¹⁶ Ἀναστάς δὲ Παῦλος, καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ, εἶπεν, Ἄνδρες Ἰσραηλίται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεόν, ἀκούσατε. ¹⁷ Ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῆ Σαῖνίῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς. ¹⁸ Καὶ ὡς τεσσαρακονταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ. ¹⁹ Καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῆ Χαναάν, κατεκληρονόμησεν αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν. ²⁰ Καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα, ἔδωκε κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου. ²¹ Κάκειθεν ἠτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κίς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, ἔτη τεσσαράκοντα. ²² Καὶ μεταστήσας αὐτόν, ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν Δαυὶδ εἰς βασιλέα, ὃς καὶ εἶπε μαρτυρήσας, Εὗρον Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. ²³ Τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγε τῷ Ἰσραὴλ σωτηρίαν, ²⁴ προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας τῷ Ἰσραήλ. ²⁵ Ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγε, τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι; Οὐκ εἰμὶ ἐγώ. Ἀλλ' ἰδοὺ, ἔρχεται μετ' ἐμέ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.

²⁶ Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν Θεόν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη. ²⁷ Οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρωσαν. ²⁸ Καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες, ἠτήσαντο Πιλάτου ἀναιρεθῆναι αὐτόν. ²⁹ Ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. ³⁰ Ὁ δὲ Θεὸς ἤγειρεν αὐτόν ἐκ νεκρῶν. ³¹ ὃς ὡφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς

§ 13:15 οἱ ἀρχισυναγωγοὶ πρὸς αὐτοὺς | πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχισυναγωγοὶ PCK * 13:15 ἐστὶ λόγος ἐν ὑμῖν | τις ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγος CT † 13:16 ἰσραηλίται | ἰσραηλιεῖται TH WH † 13:17 τουτου | τουτου ἰσραηλ ANT CT TR § 13:17 αἰγυπτω | αἰγυπτου CT * 13:18 τεσσαρακονταετη | τεσσαρακονταετη CT † 13:19 και | — WH † 13:19 κατεκληρονομησεν | κατεκληροδοτησεν TR § 13:19 αυτοις | — CT * 13:20 και μετα ταυτα ὡς ἐτεσι τετρακοσίοις και πεντηκοντα 90.4% | ὡς ἐτεσι τετρακοσίοις και πεντηκοντα και μετα ταυτα CT 5.2% † 13:20 του | — ECM* WH † 13:21 κίς | κείς TH WH § 13:21 βενιαμιν | βενιαμειν TH WH * 13:21 τεσσαρακοντα | τεσσαρακοντα CT † 13:22 αυτοις τον δαυιδ | αυτοις τον δαβιδ HF TR | τον δαυιδ αυτοις ECM† NA SBL | τον δαυειδ αυτοις TH WH † 13:22 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 13:23 ηγαγε | ηγειρε TR * 13:23 σωτηριαν | σωτηρα ιησουν CT TR † 13:24 ιωαννου | ιωανου WH † 13:24 τω | παντι τω λαω ANT CT TR § 13:25 ο | — BYZ ECM† NA SBL TH WH * 13:25 ιωαννης | ιωανης WH † 13:25 τινα με | τι εμε CT † 13:26 υμιν | ημιν ECM† NA SBL TH WH § 13:26 απεσταλη | εξαπεσταλη CT PCK * 13:27 εν | — BYZ HF PCK † 13:28 πιλατου | πειλατου WH † 13:29 παντα | σπαντα TR

Ἱερουσαλήμ, οἵτινες ἴσῃσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. ³² Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκπεπλήρωκε τοῖς τέκνοις *αὐτῶν ἡμῖν, ἀναστήσας Ἰησοῦν. ³³ ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ †τῷ δευτέρῳ γέγραπται,

Υἱός μου εἶ σύ,
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.

³⁴ Ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν ὅτι

Δώσω ὑμῖν τὰ ὄσια †Δαυὶδ τὰ πιστά.

³⁵ ἘΔιὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει,

Ὁὗ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.

³⁶ *Δαυὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν. ³⁷ ὃν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν. ³⁸ Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται. ³⁹ †καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν †τῷ νόμῳ ἘΜωϋσέως δικαιοθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται. ⁴⁰ Βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ *ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις,

⁴¹ Ἴδτετε, οἱ καταφρονηταί,
καὶ θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε·
ὅτι ἔργον †ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν,
†ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε,
ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

⁴² Ἐξιόντων δὲ Ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων, παρεκάλουν *τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ †ρήματα. ⁴³ Λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῃ·

§ 13:31 εἰσι | υνυ εἰσι ECM NA SBL WH * 13:32 αὐτων ημιν 95% | ημων SBL WH 1.5% | ημιν ECM 0% † 13:33 τω δευτερω γεγραπται | γεγραπται τω δευτερω CT † 13:34 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 13:35 διο | διοτι ECM† NA SBL TH WH * 13:36 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 13:39 και | — ECM* † 13:39 τω | — CT PCK § 13:39 μωυσεως | μωυσεως BYZ HF TR | μωυσεος PCK * 13:40 εφ υμας | — CT † 13:41 εγω εργαζομαι | εργαζομαι εγω CT † 13:41 ο | ω PCK | εργον ω ANT TR | εργον ο CT § 13:42 εκ της συναγωγης των ιουδαιων 59.8% | αυτων εκ της συναγωγης των ιουδαιων ANT BYZ 20.9% | αυτων CT 15.8% * 13:42 τα εθνη | — CT † 13:42 ρηματα | ρηματα ταυτα ANT BYZ CT HF PCK TR

οἵτινες †προσλαοῦντες, ἔπειθον ἑαυτοὺς ἐπιμένειν τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.

44 Τῷ *τε ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ †Θεοῦ. 45 Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ †τοῦ Παύλου ἑλεγομένοις, *ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. 46 Παρρησιασάμενοι †δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας †εἶπον, Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτόν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἴδου στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. 47 Οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος,

Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν,

τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

48 Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη *ἔχαιρε, καὶ †ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ †Κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. 49 Διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ἑδι' ὅλης τῆς χώρας. 50 Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας *καὶ τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρῶτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ †τὸν Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν. 51 Οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κοινορτὸν τῶν ποδῶν †αὐτῶν ἐπ' αὐτούς, ἤλθον εἰς Ἰκόνιον. 52 Οἱ ἑδὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος Ἁγίου.

14

1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. 2 Οἱ δὲ *ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. 3 Ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι †τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, †διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 4 Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. 5 Ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς, 6 συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς

† 13:43 προσλαοῦντες | προσλαοῦντες αυτοῖς ANT CT TR § 13:43 αυτοὺς ἐπιμένειν | ἐπιμένειν αυτοὺς PCK | αυτοὺς προσμένειν ANT CT * 13:44 τε | δε CT TR † 13:44 θεοῦ | κυρίου ECM NA SBL TH † 13:45 του | — ECM† NA SBL TH WH § 13:45 λεγομένοις | λαλοῦμενοις ECM† NA SBL TH WH * 13:45 ἀντιλέγοντες καὶ 79.1% | — CT 19.3% † 13:46 δε | τε CT † 13:46 εἶπον | εἶπαν CT § 13:46 ἐπειδὴ δε ECM* | ἐπειδὴ ECM† NA SBL WH | ἐπει δε ECM* * 13:48 εχαιρε | εχαιρουν ANT BYZ CT PCK TR † 13:48 εδοξαζον | εδεξαντο ANT † 13:48 κυριου | θεου WH § 13:49 δι | καθ ECM* * 13:50 και | — CT † 13:50 τον | — CT † 13:51 αυτων | — CT § 13:52 δε | τε ECM† NA SBL TH WH * 14:2 ἀπειθοῦντες | ἀπειθησαντες CT † 14:3 τω | ἐπι τω NA † 14:3 διδοντι | και διδοντι TR

Λυκαονίας, Λύστραν καὶ Δέρβην, καὶ τὴν περίχωρον· ⁷ κάκει ᾤσαν εὐαγγελιζόμενοι.

⁸ Καὶ τις ἀνὴρ * ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χλωδὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ἑπιπέπατος, ὃς οὐδέποτε ἑπιπέπατος ἦν. ⁹ Οὗτος ᾤκουσε τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν ὅτι *πίστιν ἔχει τοῦ σωθῆναι, ¹⁰ εἶπε μεγάλη τῆ φωνῆ, Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ἑπιπέπατος. Καὶ ᾤλλετο καὶ περιεπάτει. ¹¹ Οἱ *δὲ ὄχλοι, ἰδόντες ὃ ἐποίησεν ὁ Παῦλος, ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες, Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς. ¹² Ἐκάλουν τε τὸν ἑμὲν Βαρνάβαν, Δία· τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. ¹³ Ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως *αὐτῶν, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελε θύειν. ¹⁴ Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν, ἑισεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κρίζοντες ¹⁵ καὶ λέγοντες, Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; Καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἔσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ *τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· ¹⁶ ὃς ἐν ταῖς παρωχημέναις γενεαῖς εἶασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. ¹⁷ Ἐκαίτοιγε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν ἁγαθοποιῶν, οὐρανόθεν *ὑμῖν ἑτεροὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν. ¹⁸ Καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

¹⁹ Ἐπῆλθον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον, *ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίσαντες αὐτὸν τεθνάναι. ²⁰ Κυκλωσάντων δὲ αὐτὸν τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ τῆ ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβῃ εἰς Δέρβην.

²¹ Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ *Ἰκόνιον καὶ Ἀντιόχειαν, ²² ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων

§ 14:7 ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι | εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν CT * 14:8 ἐν λυστροῖς ἀδυνατος | ἀδυνατος ἐν λυστροῖς ECM NA SBL WH † 14:8 ὑπαρχων | — CT † 14:8 περιπεπατηκει | περιπεπατηκει SCR | περιπεπατησεν CT § 14:9 ἠκουσε | ἠκουε BYZ PCK TR WH * 14:9 πιστιν εχει | εχει πιστιν CT † 14:10 τη | — NA SBL TH WH † 14:10 ορθως | ορθος ANT BYZ CT HF PCK TR § 14:10 ἠλλετο | ἠλλατο PCK | ἠλατο ANT CT * 14:11 δε | τε ECM† NA SBL TH WH † 14:11 ο | — CT † 14:12 μεν | — CT § 14:13 δε | τε CT * 14:13 αυτων | — CT † 14:14 αυτων | εαυτων WH † 14:14 εισεπηδησαν | εξεπηδησαν CT § 14:15 εσμεν υμιν | υμιν εσμεν PCK * 14:15 τον θεον τον | θεου CT † 14:17 καιτοιγε | καιτοι CT † 14:17 εαυτον | αυτον NA TH | αυτον SBL WH § 14:17 αγαθοποιων | αγαθουργων CT * 14:17 υμιν | ημιν TR † 14:17 υετους διδους | διδους υετους ECM* † 14:17 ημων | υμων ANT CT § 14:19 επηλθον | επηλθαν CT * 14:19 εσυρον | εσυραν ANT PCK † 14:19 νομισαντες αυτον τεθναναι | νομιζοντες αυτον τεθνηκεναι CT † 14:20 αυτον των μαθητων | των μαθητων αυτου CT PCK § 14:21 την | — PCK * 14:21 την | — PCK

δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ²³ Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς †πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, §προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ εἰς ὃν *πεπιστεύκεισαν.

²⁴ Καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν †ἦλθον εἰς †Παμφυλίαν. ²⁵ Καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς §Αττάλειαν· ²⁶ κάκειθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. ²⁷ Παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, *ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως. ²⁸ Διέτριβον δὲ †ἐκεῖ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

15

¹ Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι Ἐὰν μὴ *περιτέμνησθε τῷ ἔθει †Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. ² Γενομένης †οὖν στάσεως καὶ §ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινὰς ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. ³ Οἱ μὲν οὖν, προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν *Φοινίκην καὶ †Σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐποιοῦν χάρακον μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. ⁴ Παραγενόμενοι δὲ εἰς †Ἱερουσαλὴμ, §ἀπεδέχθησαν *ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν. ⁵ Ἐξανέστησαν δὲ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι Δεῖ περιτέμνειν αὐτούς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον †Μωϋσέως.

⁶ Συνήχθησαν §δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. ⁷ Πολλῆς δὲ *συζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων †ὁ Θεὸς †ἐν ἡμῖν §ἔξελεξάτο, διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι. ⁸ Καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς *αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν· ⁹ καὶ †οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθάρισας τὰς καρδίας αὐτῶν. ¹⁰ Νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν Θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν

† 14:23 πρεσβυτερουσ κατ εκκλησιαν | κατ εκκλησιαν πρεσβυτερουσ CT § 14:23

προσευξαμενοι | και προσευξαμενοι ANT * 14:23 πεπιστευκεισαν | πεπιστευκασι ANT

† 14:24 ηλθον | ηλθαν WH † 14:24 παμφυλιαν | την παμφυλιαν ECM† NA SBL TH WH

§ 14:25 ατταλειαν | ατταλιαν WH * 14:27 ανηγγειλαν | ανηγγελλον CT † 14:28

εκει | — CT * 15:1 περιτεμνησθε | περιτημηητε CT † 15:1 μωσσεως | μωσεως HF |

μωσσεος PCK | τω μωσσεως ECM† NA SBL TH WH † 15:2 ουν | δε CT § 15:2 ζητησεως

| συζητησεως TR * 15:3 φοινικην | τε φοινικην ECM† NA SBL TH WH † 15:3 σαμαρειαν

| σαμαριαν WH † 15:4 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα SBL TH WH § 15:4 απεδεχθησαν

| παρεδεχθησαν ECM† NA SBL TH WH * 15:4 υπο | απο NA SBL WH † 15:4 αυτων

| αυτων και οτι ηνοιξε τοις εθνεσι θυραν πιστεως ANT † 15:5 μωσσεως | μωσεως HF

PCK § 15:6 δε | τε ECM† NA SBL WH * 15:7 συζητησεως | ζητησεως ECM† NA SBL

TH WH † 15:7 ο θεος | — CT † 15:7 εν ημιν 61.8% | εν υμιν CT PCK 34% § 15:7

εξελεξατο | εξελεξατο ο θεος CT * 15:8 αυτοις | — CT † 15:9 ουδεν | ουθεν CT

μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι·
 11 Ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος †τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι,
 καθ' ὃν τρόπον κάκεινοι.

12 Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου
 ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς
 ἔθνεσι δι' αὐτῶν. 13 Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτούς, ἀπεκρίθη Ἰάκωβος
 λέγων, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου· 14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς
 πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν §ἐπὶ τῷ ὀνόματι
 αὐτοῦ. 15 Καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς
 γέγραπται,

16 Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω,

καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν *Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν·

καὶ τὰ †κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω,

καὶ ἀνορθώσω αὐτήν·

17 ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον,
 καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ'
 αὐτούς,

λέγει Κύριος †ὁ ποιῶν §ταῦτα πάντα.

18 Γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός ἐστι τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. 19 Διὸ
 ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν
 ἐπὶ τὸν Θεόν· 20 *ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι †ἀπὸ τῶν
 ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ †τοῦ πνικτοῦ καὶ
 τοῦ αἵματος. 21 §Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς
 κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον
 ἀναγινωσκόμενος.

22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν
 ὄλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς
 Ἀντιόχειαν σὺν *Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν †ἐπικαλούμενον
 †Βαρσαββάν, καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἠγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς,
 23 γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν §τάδε, Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ
 πρεσβύτεροι *καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ †τὴν Ἀντιόχειαν καὶ
 Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν· 24 ἐπειδὴ
 ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν †ἐξεληθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις,
 ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, §λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ
 τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεστείλάμεθα· 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις
 ὁμοθυμαδόν, *ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς

† 15:11 του κυριου ιησου | κυριου ιησου χριστου TR § 15:14 επι | — CT * 15:16
 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 15:16 κατεσκαμμενα | κατεστραμμενα WH
 † 15:17 ο | — NA SBL WH § 15:17 ταυτα παντα γνωστα απ αιωνος εστι τω θεω παντα
 τα εργα αυτου 70.4% | ταυτα γνωστα απ αιωνος CT 3.7% * 15:20 αλλα | αλλ ECM NA²⁸
 PCK † 15:20 απο | — CT † 15:20 του | — WH § 15:21 μωυσης | μωσης HF PCK TR
 * 15:22 παυλω | τω παυλω ANT CT TR † 15:22 επικαλουμενον | καλουμενον CT † 15:22
 βαρσαββαν | βαρσαβαν BYZ PCK TR § 15:23 ταδε 90.9% | — CT 1.2% * 15:23 και οι |
 — CT † 15:23 την | — PCK † 15:24 εξελθοντες 94.4% | — WH 1.7% § 15:24 λεγοντες
 περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον | — CT * 15:25 εκλεξαμενους | εκλεξαμενους ECM
 NA PCK SBL WH

ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβη καὶ Παύλῳ, ²⁶ ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ²⁷ Ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. ²⁸ Ἔδοξε γὰρ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος, πλὴν [†]τῶν ἐπάναγκες τούτων, ²⁹ ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ σπυκτοῦ καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς, εὖ πράξετε. Ἔρρωσθε.

³⁰ Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες *ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν· καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. ³¹ Ἀναγνόντες δέ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. ³² Ἰούδας [†]τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφήται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐπεστήριξαν. ³³ Ποίησαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς [†]ἀποστόλους. ³⁵ ΣΠαῦλος δὲ καὶ Βαρνάβης διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

³⁶ Μετὰ δέ τινος ἡμέρας εἶπε *Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν, Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφούς [†]ἡμῶν κατὰ [†]πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσι. ³⁷ Βαρνάβης δὲ [§]ἐβουλεύσατο *συμπαλαβεῖν [†]τὸν [†]Ἰωάννην, τὸν [§]καλούμενον Μάρκον. ³⁸ Παῦλος δὲ ἤξιου, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ *συμπαλαβεῖν τοῦτον. ³⁹ Ἐγένετο τοῦν παροξυσμός, ὥστε [†]ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον· ⁴⁰ Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθε, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ [§]Θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. ⁴¹ Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ *Κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

16

¹ Κατήνησε *δὲ εἰς Δέρβην καὶ [†]Λύστραν· καὶ ἰδοὺ, μαθητὴς τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς [†]τινος Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἑλλήνος· ² ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. ³ Τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτόν, διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν

[†] 15:28 αγιω πνευματι | πνευματι τω αγιω ECM[†] NA SBL TH WH [†] 15:28 των επαναγκες τουτων | τουτων των επαναγκες CT [§] 15:29 πνικτου | πνικτων ECM[†] NA SBL TH WH * 15:30 ηλθον | κατηλθον CT [†] 15:32 τε | δε SCR [†] 15:33 αποστολους | αποστειλαντας αυτους CT [§] 15:35 παυλος 69.3% | 34 εδοξε δε τω σιλα επιμειναι αυτου 35 παυλος ANT TR 18% * 15:36 παυλος προς βαρναβαν | προς βαρναβαν παυλος CT [†] 15:36 ημων | — CT [†] 15:36 πασαν πολιν | πολιν πασαν CT [§] 15:37 εβουλευσατο | εβουλετο CT * 15:37 συμπαλαβειν | συναπαλαβειν TH WH [†] 15:37 τον | και ECM PCK | και του NA SBL TH WH [†] 15:37 ιωαννην | ιωαννην WH [§] 15:37 καλουμενον | επικαλουμενον ANT * 15:38 συμπαλαβειν | συμπαλαμβανειν ECM NA SBL | συναπαλαμβανειν TH WH [†] 15:39 ουν | δε CT [†] 15:39 αποχωρισθηναι | χωρισθηναι PCK [§] 15:40 θεου | κυριου ECM[†] NA SBL TH WH * 15:41 κιλικιαν | την κιλικιαν NA SBL WH * 16:1 δε | δε και CT [†] 16:1 λυστραν | εις λυστραν CT [†] 16:1 τινος | — CT

τοῖς τόποις ἐκεῖνοις· ᾤδεισαν γὰρ ἅπαντες *τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν. ⁴ Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, †παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ †τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν Σῆρουσαλήμ. ⁵ Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησῖαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.

⁶ *Διελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ †τὴν Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λαλήσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ⁷ †ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπέειραζον ἄσκατὰ τὴν Βιθυνίαν *πορεύεσθαι· καὶ οὐκ εἶασεν αὐτοὺς τὸ †πνεῦμα· ⁸ παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρωάδα. ⁹ Καὶ ὄραμα διὰ †τῆς νυκτὸς ὤφθη τῷ Παύλῳ· ἀνὴρ *τις ἦν Μακεδῶν ἐστῶς, †παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων, Διαβάς εἰς †Μακεδονίαν, βοήθησον ἡμῖν. ¹⁰ Ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελεθεῖν εἰς Στὴν Μακεδονίαν, *συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ †Κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

¹¹ Ἀναχθέντες †οὖν ἀπὸ Στῆς Τρωάδος, εὐθυδρομήσαμεν εἰς *Σαμοθράκην, τῇ †τε ἐπιούσῃ εἰς †Νεάπολιν, ¹² ἄκεῖθεν τε εἰς Φιλίππους, ἣτις ἐστὶ *πρῶτη τῆς μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις, †κολωνεῖα· ἡμεν δὲ ἐν †αὐτῇ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. ¹³ Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλομεν ἔξω τῆς ἑπόλεως παρὰ ποταμόν, οὗ *ἐνομιζέτο προσευχῆ εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξί. ¹⁴ Καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν Θεόν, ἤκουεν· ἥς ὁ Κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ †τοῦ Παύλου. ¹⁵ Ὡς δὲ †ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε λέγουσα, Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ Κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου, ὁμιλεῖτε. Καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

¹⁶ Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς *προσευχὴν, παιδίσκηνην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα †Πύθωνος †ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἣτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένη. ¹⁷ Αὕτη ἄσκατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ *ἡμῖν, ἔκραζε λέγουσα, Οὗτοι

§ 16:3 ηδεισαν | ηδεσαν PCK * 16:3 τον πατερα αυτου οτι ελλην | οτι ελλην ο πατηρ αυτου CT † 16:4 παρεδιδουν | παρεδιδουσαν CT † 16:4 των | — CT § 16:4 ιερουσαλημ | ιεροσολυμοις CT * 16:6 διελθοντες | διηλθον CT † 16:6 την | — CT † 16:7 ελθοντες | ελθοντες δε CT § 16:7 κατα | εις CT * 16:7 πορευεσθαι | πορευεσθαι ECM† NA SBL TH WH † 16:7 πνευμα | πνευμα ιησου CT † 16:9 της | — SBL WH § 16:9 ωφθη τω παυλω | τω παυλω ωφθη CT * 16:9 τις ην μακεδων | μακεδων τις ην CT † 16:9 παρακαλων | και παρακαλων CT † 16:9 μακεδονιαν | την μακεδονιαν PCK § 16:10 την | — CT * 16:10 συμβιβαζοντες | συνβιβαζοντες WH † 16:10 κυριος | θεος CT † 16:11 ουν | δε NA § 16:11 της | — CT * 16:11 σαμοθρακην | την σαμοθρακην PCK † 16:11 τε | δε ANT CT † 16:11 νεαπολιν | νεαυ πολιν CT § 16:12 εκειθεν τε | κακειθεν CT * 16:12 πρωτη της μεριδος της | πρωτης μεριδος της NA | πρωτη της μεριδος SBL TH WH † 16:12 κολωνια | κολωνια ANT CT TR † 16:12 αυτη | ταυτη CT TR § 16:13 πολεως | πυλης CT * 16:13 ενομιζετο προσευχη | ενομιζομεν προσευχην NA SBL TH WH † 16:14 του | — WH † 16:15 εβαπτισθη | εβαπτισθη αυτη PCK § 16:15 μεινατε | μενετε ECM† NA SBL TH WH * 16:16 προσευχην | την προσευχην CT † 16:16 πυθωνος | πυθωνια CT † 16:16 απαντησαι | απαντησαι CT § 16:17 κατακολουθησασα

οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας. ¹⁸ Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Διαπονηθεὶς δὲ ἡ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπε, Παραγγέλλω σοι ἐν ᾧ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξελεθεῖν ἀπ' αὐτῆς. Καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.

¹⁹ Ἴδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπίς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, εἴλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, ²⁰ καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς *εἶπον, Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, ²¹ καὶ καταγγέλλουσιν ἔθνη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν, Ῥωμαῖοι οὖσι. ²² Καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ ἵπεριρρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίσειν. ²³ Πολλὰς ἔτε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς. ²⁴ ὅς, παραγγελίαν τοιαύτην Σείληφως, ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας *αὐτῶν ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον.

²⁵ Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνου τὸν Θεόν, ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι. ²⁶ ἄφνω δὲ σεισμός ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου. Ἰανεώχθησάν τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. ²⁷ Ἐξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος Σμάχαιραν, *ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφυγέναι τοὺς δεσμίους. ²⁸ Ἐφώνησε δὲ ἴφωνῃ μεγάλῃ ὁ Παῦλος λέγων, Μηδὲν πράξης σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γὰρ ἐσμεν ἐνθάδε. ²⁹ Αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησε, καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσε τῷ Παύλῳ καὶ ἔειπεν Σίλα, ³⁰ καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη, Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; ³¹ Οἱ δὲ Σείπον, Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν *Χριστόν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. ³² Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ Ἰκυρίου, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. ³³ Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ Σπάντες παραχρῆμα. ³⁴ Ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον *αὐτοῦ παρέθηκε τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιᾶτο ἵπανοικὶ πεπιστευκῶς τῷ Θεῷ.

³⁵ Ἡμέρας δὲ γενομένης, ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες, Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους.

† 16:17 ἡμιν | υμιν CT ‡ 16:18 ο | — ECM† NA SBL TH WH § 16:18 τω | — CT
 * 16:20 ειπον | ειπαν CT † 16:22 περιρρηξαντες | περιρηξαντες CT ‡ 16:23 τε | δε
 WH § 16:24 ειληφως | λαβων CT * 16:24 αυτων ησφαλισατο | ησφαλισατο αυτων CT
 † 16:26 ανεωχθησαν | ηνεωχθησαν CT ‡ 16:26 τε | δε CT PCK § 16:27 μαχαιραν | την
 μαχαιραν NA SBL WH * 16:27 εμελλεν | ημελλεν CT † 16:28 φωνη μεγαλη ο παυλος
 90.7% | φωνη μεγαλη παυλος TH 3.1% | μεγαλη φωνη ο παυλος NA 0.6% | παυλος μεγαλη
 φωνη WH 0.2% ‡ 16:29 τω | — WH § 16:31 ειπον | ειπαν CT * 16:31 χριστον | —
 CT † 16:32 κυριου | θεου WH ‡ 16:32 και | συν CT § 16:33 παντες 87.4% | απαντες
 WH 3.7% * 16:34 αυτου | — CT † 16:34 ηγαλιατο | ηγαλιασατο CT TR ‡ 16:34
 πανοικι | πανοικει CT

36 Ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους Στούτους πρὸς τὸν Παῦλον ὅτι *Ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοί, ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. 37 Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς, †Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, †ἔβαλον εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; Οὐ γάρ· Ὡστόσο ἐλθόντες αὐτοὶ *ἐξαγαγέτωσαν. 38 †Ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· †καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσι, 39 καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἡρώτων Σέξελεθεῖν τῆς πόλεως. 40 Ἐξελθόντες δὲ *ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσηλθον †πρὸς τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες †τοὺς ἀδελφούς, παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ Σέξεηλθον.

17

1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ *Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων· 2 κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσηλθε πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία †διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, 3 διανοίγων καὶ παρατιθέμενος, ὅτι Τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 4 Καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπίστησαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλα, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων *πολὴν πλῆθος, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. 5 †Προσλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἀπειθοῦντες, τῶν ἀγοραίων †τινας ἄνδρας πονηροὺς, καὶ ὀχλοποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν· Σέπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος, ἐζήτουν αὐτοὺς *ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον. 6 Μὴ εὐρόντες δὲ αὐτούς, ἔσυρον †τὸν Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι Οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες, οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, 7 οὐδ' ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος †πράσσουσι, βασιλέα Σλέγοντες ἕτερον εἶναι, Ἰησοῦν. 8 Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα.

§ 16:36 τουτους | — WH * 16:36 απεσταλκασιν | απεσταλκαν CT † 16:37 δειραντες | δηραντες PCK † 16:37 εβαλον | εβαλαν CT § 16:37 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ * 16:37 εξαγαγετωσαν | ημας εξαγαγετωσαν ANT CT TR † 16:38 ανηγγειλαν | απηγγειλαν CT † 16:38 και εφοβηθησαν | εφοβηθησαν δε CT PCK § 16:39 εξελθειν | απελθειν απο CT * 16:40 εκ | απο ECM NA PCK SBL WH † 16:40 προς | εις TR † 16:40 τους αδελφους παρεκαλεσαν αυτους | παρεκαλεσαν τους αδελφους CT § 16:40 εξηλθον | εξηλθαν CT * 17:1 απολλωνιαν | την απολλωνιαν CT † 17:1 η | — CT † 17:2 διελεξατο | διελεγετο ANT PCK TR § 17:3 ο χριστος ιησους ECM* | ιησους ο χριστος PCK | ο χριστος ο ιησους ECM† NA SBL WH | χριστος ιησους ECM* TH * 17:4 πολυ πληθος | πληθος πολυ CT PCK † 17:5 προσλαβομενοι δε οι ιουδαιοι οι απειθουντες | ζηλωσαντες δε οι απειθουντες ιουδαιοι και προσλαβομενοι TR | προσλαβομενοι δε οι απειθουντες ιουδαιοι ANT | ζηλωσαντες δε οι ιουδαιοι και προσλαβομενοι CT † 17:5 τινας ανδρας | ανδρας τινας CT PCK § 17:5 επισταντες τε | και επισταντες CT * 17:5 αγαγειν | προαγαγειν CT † 17:6 τον | — CT † 17:7 πρασσουσι | πραττουσι TR § 17:7 λεγοντες ετερον | ετερον λεγοντες ANT CT PCK

9 Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτούς.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ *τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Ἰβέροιαν· οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν ἠπήεσαν τῶν Ἰουδαίων. 11 Οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκη, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, ὅτε καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντας τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτω. 12 Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσημημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. 13 Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ *Βερούια κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἦλθον κάκεῖ Ἰσαλεύοντες τοὺς ὄχλους. 14 Εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμενον δὲ ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. 15 Οἱ δὲ *καθιστῶντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον αὐτὸν ἕως Ἀθηνῶν· καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ Ἰτιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσι πρὸς αὐτόν, ἐξήεσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοῦ τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, ὁθεωροῦντι κατειδῶλον οὖσαν τὴν πόλιν. 17 Διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. 18 Τινὲς δὲ *καὶ τῶν Ἐπικουρείων καὶ ἱερῶν Ὑστοϊκῶν φιλοσόφων *συνέβαλλον αὐτῷ. Καί τινες ἔλεγον, Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; Οἱ δέ, Ἐένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν ἔενηγγελίζετο. 19 Ἐπιλαβόμενοι ἕτε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον λέγοντες, Δυνάμεθα γνῶναι, τίς ἡ καινὴ αὕτη ἢ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδασχῆ; 20 Ἐενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι, ὅτι ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι— 21 Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον *εὐκαίρουν, ἢ λέγειν τι ἢ καὶ ἰσχυροῦν καινότερον.

22 Σταθεῖς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου ἔφη, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. 23 Διερχόμενος γάρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εἶδον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, Ἄγνωστῷ Θεῷ. *Ὁν οὖν ἀγνοοῦντες

* 17:10 τῆς | —CT † 17:10 βεροιαν | βερροιαν PCK ‡ 17:10 απηεσαν των ιουδαιων | των ιουδαιων απηεσαν CT TR § 17:11 το | —ECM NA PCK TH * 17:13 βεροια | βερροια PCK † 17:13 σαλευοντες 77.1% | σαλευοντες και ταρασσουντες CT 22% ‡ 17:14 ως | εως CT § 17:14 υπεμενον δε | υπεμειναν τε CT * 17:15 καθιστωντες | καθιστανοντες ECM† NA SBL TH WH † 17:15 αυτον | —CT ‡ 17:15 τιμοθεον | τον τιμοθεον ECM† NA SBL TH WH § 17:16 θεωρουντι | θεωρουντος CT * 17:18 και | —ANT TR † 17:18 επικουρειων | επικουριων WH ‡ 17:18 των | —CT § 17:18 στοικων | στωικων BYZ PCK TR WH * 17:18 συνεβαλλον | συνεβαλον PCK † 17:18 ευηγγελιζετο | αυτοις ευηγγελιζετο TR | ευηγγελιζετο αυτοις ANT ‡ 17:19 τε | δε WH § 17:20 τι αν θελοι | τινα θελει CT * 17:21 ευκαιρουν | ηυκαιρουν CT † 17:21 και | η ECM† NA SBL TH WH ‡ 17:21 ακουειν | ακουειν τι ECM† NA SBL TH WH § 17:22 ο | —SBL TH WH * 17:23 ον ... τουτον 89.4% | ο ... τουτο CT 1.5%

εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. ²⁴ Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος, οὐρανοῦ καὶ γῆς ἸΚύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, ²⁵ οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται, προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν ἄκατὰ πάντα. ²⁶ ἐποίησέ τε ἐξ ἐνὸς *αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων, κατοικεῖν ἐπὶ ἑκάστῳ τῷ πρόσωπον τῆς γῆς, ὀρίσας ἑπιπροστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν. ²⁷ ζητεῖν τὸν ἸΚύριον, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν *καὶ εὐροῖεν, ἵκαί γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. ²⁸ Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν· ὡς καὶ τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι,

Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.

²⁹ Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσοῦ ἢ ἀργύρου ἢ λίθου, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. ³⁰ Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεός, τὰ νῦν ἑπιπροσπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις *πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν. ³¹ Ἰδιότι ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ἧ ἔμελλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

³² Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον· οἱ δὲ εἶπον, Ἀκουσόμεθά σου ἑπιπάλιν περὶ τούτου. ³³ Καὶ οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. ³⁴ Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

18

¹ Μετὰ *δὲ ταῦτα χωρισθεὶς τὸ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον. ² Καὶ εὐρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ ἑπιτεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντα τοὺς Ἰουδαίους ἑκ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς. ³ καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι, *ἔμενε παρ' αὐτοῖς καὶ εἰργάζετο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην. ⁴ Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέ τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλληνας.

† 17:24 κυριος υπαρχων | υπαρχων κυριος CT † 17:25 ανθρωπων | ανθρωπιων CT
 § 17:25 κατα | και τα CT SCR * 17:26 αιματος 95% | — CT 4.4% † 17:26 παν το
 προσωπον | παντος προσωπου CT † 17:26 προστεταγμενους | προτεταγμενους TR
 § 17:27 κυριον | θεον CT * 17:27 και | η ECM* † 17:27 και γε | καιτοιγε TR † 17:28
 κινουμεθα | κεινουμεθα TH § 17:30 παραγγελλει | απαγγελλει WH * 17:30 πασι |
 παντας CT † 17:31 διοτι | καθοτι CT † 17:32 ειπον | ειπαν CT § 17:32 παλιν περι
 τουτου και | περι τουτου και παλιν CT * 18:1 δε | — CT † 18:1 ο παυλος 97.1% | —
 CT 1.5% † 18:2 τεταχεναι | διατεταχεναι ANT BYZ CT PCK TR § 18:2 εκ | απο ANT CT
 * 18:3 εμενε | εμεινε ANT † 18:3 ειργαζετο 91.4% | ηργαζετο ECM NA SBL TH 7.8% |
 ηργαζουτο WH 0.4% † 18:3 την τεχνην | τη τεχνη ANT BYZ CT

5 Ὡς δὲ κατήλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ ἁγνεύματι ὁ Παῦλος, διαμαρτυρούμενος τοῖς Ἰουδαίοις *τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. 6 Ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτούς, Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. 7 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Σῖουστου, σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ σὺν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος *δι' ὀράματος ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ, Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσης· 10 διότι ἐγὼ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοὶ τοῦ κακῶσαι σε· διότι λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. 11 Ἐκάθισέ ἑτε ἑνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

12 Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς Αἰαχίας, κατεπέστησαν Σόμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 λέγοντες ὅτι Παρὰ τὸν νόμον *οὗτος ἀναπειθεὶ τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν Θεόν. 14 Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, Εἰ μὲν τοῦν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιούργημα πονηρόν, ὡς Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἤνεσχόμην ὑμῶν· 15 εἰ δὲ Σζήτημά ἐστι περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς *γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. 17 Ἐπλαβόμενοι δὲ πάντες ἵοι Ἕλληνες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος. Καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίῳι ἔμελλεν.

18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἰκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος Στὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχρεαῖς· εἶχε γὰρ εὐχήν. 19 *Κατήνησε δὲ εἰς Ἐφεσον, ἑκαὶ ἐκεῖνους κατέλιπεν αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν ἑδιελέχθη τοῖς Ἰουδαίοις. 20 Ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι Σπαρ' αὐτοῖς, οὐκ ἐπένευσεν· 21 *ἀλλ' ἵαπετάξατο αὐτοῖς εἰπὼν, Δεῖ με πάντως τὴν ἐορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα·

§ 18:5 πνευματι 93.5% | λογω CT 6.1% * 18:5 τον | ειναι του CT † 18:6 την κεφαλην | τας κεφαλας PCK ‡ 18:7 ηλθεν | εισηλθεν ECM† NA SBL § 18:7 ιουστου | τιτιου ιουστου NA SBL WH | τιτου ιουστου ECM * 18:9 δι οραματος εν νυκτι | εν νυκτι δι οραματος CT † 18:11 τε | δε CT ‡ 18:12 αυθυπατευοντος | αυθυπατου οντος ECM† NA SBL TH WH § 18:12 ομοθυμαδον οι ιουδαιοι | οι ιουδαιοι ομοθυμαδον WH * 18:13 ουτος αναπειθει | αναπειθει ουτος CT PCK † 18:14 ουν | — CT ‡ 18:14 ηνεσχομην | ανεσχομην CT § 18:15 ζητημα | ζητηματα CT * 18:15 γαρ | — CT † 18:17 οι ελληνες 95.4% | — ECM† NA SBL TH WH 1.7% ‡ 18:17 εμελλεν | εμελεν ANT CT TR § 18:18 την κεφαλην εν κεγχραις | εν κεγχραις την κεφαλην ECM NA SBL | εν κεγχραις την κεφαλην TH WH * 18:19 κατηνησε | κατηνησαν ECM† NA SBL TH WH † 18:19 και εκεινους | κακεινους ANT BYZ CT PCK TR ‡ 18:19 διελεχθη | διελεξατο CT § 18:20 παρ αυτοις 86.4% | — CT 8.1% * 18:21 αλλ | αλλα ANT NA²⁷ SBL TH WH † 18:21 απεταξατο αυτοις ειπων δει με παντως την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα παλιν δε | αποταξαμενος και ειπων παλιν CT

πάλιν δὲ ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος. †Ανηχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου, ²² καὶ κατελθὼν εἰς Σκαισάρειαν, ἀναβάς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν. ²³ Καὶ ποιήσας χρόνον τινα ἐξῆλθε, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, *ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.

²⁴ Ἰουδαῖος δὲ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήνησεν εἰς Ἐφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. ²⁵ Οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ ἸΚυρίου, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα †Ἰωάννου. ²⁶ οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. Ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ ΣΑκύλας καὶ Πρίσκιλλα, προσελάβοντο αὐτόν, καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν *τοῦ Θεοῦ ὁδόν. ²⁷ Βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος. ²⁸ εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγγετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

19

¹ Ἐγένετο δέ, ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη *ἐλθεῖν εἰς Ἐφεσον· καὶ τεύρων τινὰς μαθητάς ² εἶπε πρὸς αὐτούς, Εἰ Πνεῦμα Ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; Οἱ δὲ †εἶπον πρὸς αὐτόν, Ἄλλ' ὁὐδὲ εἰ Πνεῦμα Ἅγιόν ἐστιν, ἠκούσαμεν. ³ Εἶπέ τε *πρὸς αὐτούς, Εἰς τί οὖν ἐβάπτισθητε; Οἱ δὲ †εἶπον, Εἰς τὸ †Ἰωάννου βάπτισμα. ⁴ Εἶπε δὲ Παῦλος, ΣἸωάννης *μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτόν ἵνα πιστεύσωσι, τοῦτ' ἔστιν, εἰς τὸν ἸΧριστὸν Ἰησοῦν. ⁵ Ἀκούσαντες δὲ ἐβάπτισθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. ⁶ Καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου †τάς χεῖρας, ἦλθε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ Σπροφητεύουν. ⁷ Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ *δεκαδύο.

⁸ Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο, ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων †τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. ⁹ Ὡς δὲ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπειθουν, κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισε τοὺς μαθητάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου †τινός. ¹⁰ Τοῦτο

† 18:21 ἀνηχθη | και ἀνηχθη ANT HF PCK TR § 18:22 καισαρειαν | καισαριαν WH

* 18:23 επιστηριζων | στηριζων ECM* SBL TH WH † 18:25 κυριου | ιησου CT PCK

† 18:25 ιωαννου | ιωανου WH § 18:26 ακυλας και πρισκιλλα | πρισκιλλα και ακυλας

ECM† NA SBL TH WH * 18:26 του θεου οδον | οδον του θεου ANT CT * 19:1 ελθειν

| κατελθειν ECM† NA † 19:1 ευρων τινας μαθητας ειπε 91.2% | ευρειν τινας μαθητας

ειπε τε CT 3.6% | ευρων μαθητας τινας ειπε ANT 0% † 19:2 ειπον | — CT § 19:2 ουδε

| ουδ CT * 19:3 προς αυτους 59.4% | — CT PCK 18.3% † 19:3 ειπον | ειπαν CT † 19:3

ιωαννου | ιωανου WH § 19:4 ιωαννης | ιωανης WH * 19:4 μεν | — CT † 19:4

χριστον ιησουν | ιησουν χριστον ANT | ιησουν CT † 19:6 τας | — ECM* SBL TH WH

§ 19:6 προφητευουν | επροφητευουν CT * 19:7 δεκαδυο | δωδεκα CT † 19:8 τα | —

SBI WH † 19:9 τινος | — CT

δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλήνας.

¹¹ Δυνάμεις *τε οὐ τὰς τυχοῦσας ἔποιεῖ ὁ Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, ¹² ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἔπιφέρεισθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ δὲξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν. ¹³ Ἐπεχείρησαν δέ τινες *ἀπὸ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες, Ἵρκίζομεν ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν †ὁ Παῦλος κηρύσσει. ¹⁴ Ἦσαν δέ Στινες υἱοὶ Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ οἱ τοῦτο ποιοῦντες. ¹⁵ Ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν *εἶπε, †Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνας ἐστέ; ¹⁶ Καὶ †ἐφαλλόμενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, †καὶ κατακυριεύσαν *αὐτῶν, ἴσχυσε κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. ¹⁷ Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἄγνωστον πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσι τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἐφεσον, καὶ ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. ¹⁸ Πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο, ἐξομολογούμενοι, καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. ¹⁹ Ἴκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ †συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὔρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. ²⁰ Οὕτω κατὰ κράτος †ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ἠύξανε καὶ ἴσχυεν.

²¹ Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι, διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ *Ἀχαΐαν, πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰπὼν ὅτι Μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. ²² Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἐραστον, αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.

²³ Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. ²⁴ Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις †ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην· ²⁵ οὓς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν, Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία

§ 19:10 ἰησου | — CT * 19:11 τε | δε PCK † 19:11 εποιει ο θεος | ο θεος εποιει CT † 19:12 επιφερεσθαι | αποφερεσθαι CT § 19:12 εξερχεσθαι απ αυτων | εκπορευεσθαι CT * 19:13 απο | και CT † 19:13 ορκιζομεν | ορκιζω CT † 19:13 ο | — CT § 19:14 τινες υιοι σκευα ιουδαιου αρχιερεως επτα οι 86.9% | τινες σκευα ιουδαιου αρχιερεως επτα υιοι ECM 3.6% | τινος σκευα ιουδαιου αρχιερεως επτα υιοι NA SBL TH WH 0.8% * 19:15 ειπε | ειπεν αυτοις CT † 19:15 τον | τον μεν NA WH † 19:16 εφαλλομενος επ αυτους ο ανθρωπος | εφαλλομενος ο ανθρωπος επ αυτους ECM† NA SBL TH WH | εφαλλομενος ο ανθρωπος επ αυτους ECM* § 19:16 και κατακυριευσαν | και κατακυριευσας ANT TR | κατακυριευσας CT * 19:16 αυτων | αμφοτερων CT † 19:17 γνωστον πασι | πασι γνωστον PCK † 19:19 συνεψηφισαν | συνεψηφισαντο PCK § 19:20 ο λογος του κυριου | του κυριου ο λογος CT * 19:21 αχαιαν | την αχαιαν ECM* † 19:21 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα CT † 19:24 εργασιαν ουκ ολιγην | ουκ ολιγην εργασιαν CT

Σήμων ἔστι. ²⁶ Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας, ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. ²⁷ Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς *ἱερὸν Ἀρτέμιδος εἰς τοῦθ' ἐν λογισθῆναι, μέλλειν †δὲ καὶ καθαιρεῖσθαι ἡτὴν μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται.

²⁸ Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον λέγοντες, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. ²⁹ Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις *ὅλη †τῆς συγχύσεως· ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους †Παῦλου. ³⁰ ΣΤοῦ δὲ Παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἶων αὐτὸν οἱ μαθηταί. ³¹ Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτόν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. ³² Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία *συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος †ἐνεκεν συνεληλύθεισαν. ³³ Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου †προεβίβασαν Ἀλέξανδρον, Σπροβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, κατασεΐσας τὴν χεῖρα, ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. ³⁴ *Ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων ὥς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. ³⁵ Καταστείλας δὲ †ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησίν, Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἄνθρωπος ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὔσαν τῆς μεγάλης *θεᾶς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Διοπετοῦς; ³⁶ †Ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετὲς †πράσσειν. ³⁷ Ἥγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους, οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν ἑθεὸν *ὑμῶν. ³⁸ Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται †ἐχουσι πρὸς τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν· ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις. ³⁹ Εἰ δέ τι †περὶ ἐτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. ⁴⁰ Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ ἑοῦ δυνησόμεθα *δοῦναι λόγον †τῆς συστροφῆς ταύτης. ⁴¹ Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

§ 19:25 ἡμων | ημιν CT * 19:27 ιερων αρτεμιδος | αρτεμιδος ιερων ANT BYZ CT PCK TR
† 19:27 ουθεν | ουδεν PCK TR † 19:27 δε | τε ANT CT SCR § 19:27 την μεγαλειοτητα
| της μεγαλειοτητος CT * 19:29 ολη | — CT † 19:29 της | — TR † 19:29 παυλου
| του παυλου TR § 19:30 του δε παυλου | παυλου δε ECM† NA SBL TH WH * 19:32
συγκεχυμενη | συνεχυμενη TH WH † 19:32 ενεκεν | ενεκα CT † 19:33 προεβιβασαν
| συνεβιβασαν CT § 19:33 προβαλοντων | προβαλλοντων ANT ECM* PCK SCR * 19:34
επιγνοντες | επιγνοντων TR † 19:34 ως | ωσει WH † 19:35 ο γραμματευσ τον οχλον |
τον οχλον ο γραμματευσ WH § 19:35 ανθρωπος | ανθρωπων CT * 19:35 θεας | — CT
† 19:36 αναντιρρητων | αναντιρητων WH † 19:36 πρασσειν | πραττειν TR § 19:37
θεον | θεαν ANT TR * 19:37 υμων | ημων CT † 19:38 εχουσι προς τινα λογον | προς
τινα λογον εχουσιν TR † 19:39 περι ετερων 91.7% | περαιτερω CT 4.7% § 19:40 ου |
— ANT TR * 19:40 δουναι | αποδουναι ANT BYZ CT PCK TR † 19:40 της | περι της CT

20

1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, *προσκαλεσάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητάς, καὶ †ἀσπασάμενος, ἐξῆλθε ‡πορευθῆναι εἰς §τὴν Μακεδονίαν. 2 Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακάλεσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. 3 Ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης *αὐτῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλουσι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο †γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. 4 Συνεΐπετο δὲ αὐτῷ ‡ἄχρι τῆς Ἀσίας §Σώπατρος *Βεροιαῖος· Θεσσαλονικέων δέ, Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦνδος, καὶ Γάϊος Δερβαῖος, καὶ Τιμόθεος· Ἀσιανοὶ δέ, Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος. 5 †Οὗτοι ‡προσελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι. 6 Ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρις ἡμερῶν πέντε, §οὗ διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμένων *τῶν μαθητῶν †κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξίεναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου. 8 Ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῷ οὗ ‡ἦμεν συνηγμένοι. 9 §Καθήμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτύχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὑπνῷ βαθεῖ, διαλεγόμενου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλείον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὑπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω, καὶ ἦρθη νεκρός. 10 Καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ *συμπεριλαβὼν εἶπε, Μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 Ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας †ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. 12 Ἦγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 Ἡμεῖς δέ, ‡προσελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν §εἰς τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτω γὰρ *ἦν διατεταγμένος, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. 14 Ὡς δὲ †συνέβαλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαμβάνοντες αὐτὸν ἦλθομεν εἰς Μιτυλήνην. 15 Κάκειθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν †ἀντικρὺ Χίου· τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον· §καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλλίῳ, τῇ ἐχομένῃ ἦλθομεν εἰς Μίλητον. 16 *Ἐκρινε γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἐφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ

* 20:1 προσκαλεσάμενος | μεταπεψάμενος CT † 20:1 ἀσπασάμενος | παρακάλεσας ἀσπασάμενος CT ‡ 20:1 πορευθῆναι | πορευεσθαι CT § 20:1 τὴν | — ANT CT * 20:3 αὐτῷ ἐπιβουλῆς | ἐπιβουλῆς αὐτῷ ECM† NA PCK SBL TH WH † 20:3 γνώμη | γνώμης CT ‡ 20:4 ἀχρι τῆς ἀσίας 96.2% | — ECM NA SBL WH 1.1% § 20:4 σῶπατρος | σῶπατρος πυρρου CT * 20:4 βεροιαῖος | βερροιαῖος PCK † 20:5 οὗτοι | οὗτοι δε CT ‡ 20:5 προσελθόντες | προελθόντες ANT NA PCK TR § 20:6 οὐ | οπου NA * 20:7 τῶν μαθητῶν | ἡμῶν CT † 20:7 κλάσαι | τοῦ κλάσαι TR ‡ 20:8 ἡμεν | ἦσαν TR § 20:9 καθήμενος | καθεζόμενος CT * 20:10 συμπεριλαβῶν | συνπεριλαβῶν TH WH † 20:11 ἄρτον | τοῦ ἄρτου CT ‡ 20:13 προσελθόντες | προελθόντες ANT ECM† NA SBL TR WH § 20:13 εἰς | ἐπι CT * 20:13 ἦν διατεταγμένος | διατεταγμένος ἦν CT † 20:14 συνέβαλεν | συνέβαλλεν ECM† NA SBL TH WH ‡ 20:15 ἀντικρῦ | ἀντικρῦς CT § 20:15 καὶ μείναντες ἐν τρωγυλλίῳ (τρωγυλίῳ ANT PCK) τῇ 82.1% | τῇ δε CT 4% * 20:16 ἐκρινε | κεκρικει CT

χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γάρ, εἰ δυνατόν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 Ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, 19 δουλεύων τῷ Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πολλῶν δακρῶν καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων· 20 ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκου, 21 διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλησι τὴν εἰς *τὸν Θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν ἰτὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν. 22 Καὶ νῦν ἰδοῦ, Σέγῳ δεδεμένος τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ *συναντήσοντά ἔμοι μὴ εἰδώς, 23 πλὴν ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον κατὰ πόλιν ἑδιαμαρτύρεται λέγον ὅτι δεσμά ἔμε καὶ θλίψεις μένουσιν. 24 Ἄλλ' οὐδενὸς *λόγον ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχὴν μου τιμῖαν ἐμαυτῷ, ὡς ἰτελειῶσαι τὸν δρόμον μου ἑμετὰ χαρᾶς, καὶ τὴν διακονίαν ἦν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.

25 Καὶ νῦν ἰδοῦ, ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διήλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. 26 *Διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς ἔγῳ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων. 27 Οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ἑμῖν πᾶσαν τὴν βουλήν τοῦ Θεοῦ. 28 Προσέχετε σοῦν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ *Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιεποίησατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος. 29 Ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἀφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου· 30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω σαυτῶν. 31 Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρῶν νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. 32 Καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς, *ἀδελφοί, τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ἑποικοδομῆσαι, καὶ δοῦναι ἑμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. 33 Ἀργυρίου

† 20:16 ην | ειη CT † 20:18 αφ | — PCK § 20:19 πολλων | — CT * 20:21 τον | — ECM† NA PCK SBL TH WH † 20:21 την | — CT † 20:21 ιησουν | ιησουν χριστου ANT ECM TR § 20:22 εγω δεδεμενος | δεδεμενος εγω CT * 20:22 συνανηθησοντα | συνανηθησαντα ECM* † 20:22 μοι | εμοι WH † 20:23 διαμαρτυρεται | διαμαρτυρεται μοι CT § 20:23 με και θλιψεις | και θλιψεις με CT * 20:24 λογον ποιουμαι ουδε εχω την ψυχην μου 77.6% | λογου ποιουμαι την ψυχην CT 1.2% † 20:24 τελειωσαι | τελειωσω WH † 20:24 μετα χαρας 96% | — CT 2.9% § 20:25 του θεου | — CT * 20:26 διοτι | διο ANT BYZ HF PCK TR † 20:26 εγω | ειμι CT † 20:27 υμιν πασαν την βουλην του θεου | πασαν την βουλην του θεου υμιν CT § 20:28 ουν | — CT * 20:28 κυριου και θεου | θεου ECM NA SBL TR WH | κυριου TH † 20:28 ιδιου αιματος | αιματος του ιδιου CT † 20:29 γαρ οιδα τουτο 90.9% | οιδα CT 4.1% § 20:30 αυτων | εαυτων SBL TH WH * 20:32 αδελφοι | — CT † 20:32 θεω | κυριω WH † 20:32 εποικοδομησαι | εποικοδομησω WH

ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα. ³⁴ *Αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρεῖαις μου καὶ τοῖς οὕσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρετήσαν αἱ χεῖρες αὐταί. ³⁵ Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε, Μακάριόν ἐστι μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν.

³⁶ Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσήυξατο. ³⁷ Ἰκανὸς δὲ ἔγένετο κλαυθμὸς πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουσαν αὐτόν, ³⁸ ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. Προέπεμπον δὲ αὐτόν εἰς τὸ πλοῖον.

21

¹ Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν *Κῶν, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κάκειθεν εἰς Πάταρα· ² καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ³ Ἀναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον, καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ †κατήχθημεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ ἔῃν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. ⁴ *Καὶ ἀνευρόντες †μαθητάς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτὰ· οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος, μὴ †ἀναβαίνειν εἰς Σῆρουσαλήμ. ⁵ Ὅτε δὲ ἐγένετο *ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἕξω τῆς πόλεως· καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν †προσηυξάμεθα. ⁶ †Καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ἔπεβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

⁷ Ἡμεῖς δέ, τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου, κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. ⁸ Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες *οἱ περὶ τὸν Παῦλον ἤλθον εἰς †Καίσαρειαν· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, †ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ, ἐμείναμεν παρ' αὐτῶ. ⁹ Τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες ἑσπαρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι. ¹⁰ Ἐπιμενόντων δὲ *ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατήλθέ τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος. ¹¹ Καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας †τε αὐτοῦ †τοὺς πόδας

* 20:34 αυτοι | αυτοι δε TR † 20:35 των λογων | του λογου PCK | του λογον ANT † 20:35 μαλλον διδοναι | διδοναι μαλλον TR § 20:37 εγενετο κλαυθος | κλαυθος εγενετο CT PCK * 21:1 κων | κω ANT CT PCK † 21:3 αναφανεντες | αναφαναντες CT TR † 21:3 κατηχθημεν | κατηλθομεν CT § 21:3 ην το πλοιον | το πλοιον ην ECM† NA SBL TH WH * 21:4 και ανευροντες | ανευροντες δε CT † 21:4 μαθητας | τους μαθητας ANT CT ST † 21:4 αναβαινειν | επιβαινειν CT § 21:4 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα ANT CT * 21:5 ημας εξαρτισαι | εξαρτισαι ημας SBL TH WH † 21:5 προσηυξαμεθα | προσευξαμενοι CT † 21:6 και ασπασαμενοι αλληλους | απησπασαμεθα αλληλους και CT § 21:6 επεβημεν | ανεβημεν ECM NA | ενεβημεν SBL TH WH * 21:8 οι περι τον παυλον ηλθον 46.1% | ηλθομεν ANT BYZ ECM NA PCK SBL TH 37.4% | οι περι τον παυλον ηλθομεν SCR 13.8% | ηλθαμεν WH 0.4% † 21:8 καισαρειαν | καισαριαν WH † 21:8 οντος | του οντος TR § 21:9 παρθενoi τεσσαρες | τεσσαρες παρθενoi CT * 21:10 ημων 84.8% | — CT 14.2% † 21:11 τε αυτου | εαυτου CT † 21:11 τους ποδας και τας

καὶ τὰς χεῖρας εἶπε, Τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Τὸν ἄνδρα οὗ ἔστιν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτω δῆσουσιν ἅεν Ἰερουσαλήμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. ¹² Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλήμ. ¹³ *Ἀπεκρίθη τε τὸ Παῦλος, Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; Ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἰερουσαλήμ ἐτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. ¹⁴ Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν εἰπόντες, †Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου Ὑγενέσθω.

¹⁵ Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας *ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς †Ἰερουσαλήμ. ¹⁶ Συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ †Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ὧ ξενισθῶμεν, Μνάσωμί τιμι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

¹⁷ Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἰεροσόλυμα, ἀσμένως ὤδεξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. ¹⁸ Τῇ *δὲ ἐπιούσῃ εἰσήει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. ¹⁹ Καὶ ἀσπασάμενος αὐτούς, ἐξηγεῖτο καθ' ἕνα ἕνα ὧν ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. ²⁰ Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν †Κύριον, †εἰπόντες αὐτῷ, Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν ὙΙουδαίων τῶν πεπιστευκότων· καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσι· ²¹ κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ *Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτούς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν. ²² Τί οὖν ἐστί; Πάντως †δεῖ πλῆθος συνελθεῖν· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. ²³ Τοῦτο οὖν ποιήσον ὅ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες †ἐφ' ἑαυτῶν· ²⁴ τούτους παραλαβὼν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα Ὑξυρήσωνται τὴν κεφαλὴν, καὶ *γνώσι πάντες ὅτι ὧν κατήχηται περὶ σοῦ οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς †τὸν νόμον φυλάσσω. ²⁵ Περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς †ἐπεστείλαμεν, κρίναντες Ὑμηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτούς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτούς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ *τὸ αἶμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν. ²⁶ Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεῖς εἰσήει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου

§ 21:11 εν | εις ANT * 21:13 απεκριθη τε | απεκριθη δε TR | τοτε απεκριθη ECM† NA SBL TH WH | τοτε απεκριθη δε ECM* † 21:13 ο | — ECM* † 21:14 το θελημα του κυριου | του κυριου το θελημα CT § 21:14 γενεσθω | γινεσθω ANT CT * 21:15 επισκευασαμενοι | αποσκευασαμενοι TR † 21:15 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα CT † 21:16 καισαρειας | καισαριας WH § 21:17 δεδεξαντο | απεδεξαντο CT * 21:18 δε | τε ECM* † 21:20 κυριον | θεον CT † 21:20 ειποντες | ειπον τε ANT ECM NA SBL TR | ειπαν τε TH WH § 21:20 ιουδαιων 88.2% | εν τοις ιουδαιοις CT 6.6% * 21:21 μωυσεως | μωυσεος BYZ PCK | μωσεως HF TR † 21:22 δει πληθος συνελθειν ακουσονται γαρ | ακουσονται CT † 21:23 εφ | αφ SBL WH § 21:24 ξυρησωνται | ξυρησονται CT * 21:24 γνωσι | γνωσονται CT † 21:24 τον νομον φυλασσω | φυλασσω τον νομον CT † 21:25 επεστειλαμεν | απεστειλαμεν SBL WH § 21:25 μηδεν τοιουτον τηρειν αυτους ει μη 83.8% | μηδεν τοιουτο τηρειν αυτους ει μη HF 4.4% | — CT 2.1% * 21:25 το | — CT

αὐτῶν ἢ προσφορά.

²⁷ Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἔπέβαλον ὅτις χεῖρας ἐπ' αὐτόν, ²⁸ κρᾶζοντες, Ἄνδρες *Ἰσραηλίται, βοηθεῖτε. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας ἵπανταχοῦ διδάσκων· ἔτι τε καὶ Ἑλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν, καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον τούτον. ²⁹ Ἦσαν γὰρ ἑωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερόν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. ³⁰ Ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἶλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. ³¹ Ζητούντων *δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς Ἰσπείρης, ὅτι ὅλη ἡ συγκέχυται Ἰερουσαλήμ· ³² ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχους, κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς· οἱ δέ, ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. ³³ *Ἐγγίσας δὲ ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἀλύσει δις· καὶ ἐπυθάνετο τίς ἂν εἴη, καὶ τί ἐστὶ πεποιηκώς. ³⁴ Ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἔβόων ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ ἴδυνάμενος δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. ³⁵ Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου. ³⁶ Ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ *κρᾶζον, Αἴρε αὐτόν.

³⁷ Μέλλων ἵτε ἑισάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ, Εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν πρὸς σε; Ὁ δὲ ἔφη, Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; ³⁸ Οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; ³⁹ Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεὺς τῆς Κιλικίας, οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. ⁴⁰ Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος ἐστῶς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης, *προσεφώνει τῇ Ἑβραϊδί διαλέκτῳ λέγων,

22

¹ Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς *νουὶ

† 21:27 εμελλον | ημελλον PCK ‡ 21:27 επεβαλον | επεβαλαν WH § 21:27 τας χειρας επ αυτον | επ αυτον τας χειρας CT PCK * 21:28 ισραηλιται | ισραηλειται TH WH † 21:28 πανταχου | πανταχη CT ‡ 21:29 εωρακοτες | προεωρακοτες CT TR § 21:30 εκινηθη | εκεινηθη TH * 21:31 δε | τε CT † 21:31 σπειρης | σπειρας PCK ‡ 21:31 συγκεχυται | συγχυνηται ECM† NA SBL | συγχυνηται TH WH § 21:32 εκατονταρχους | εκατονταρχας CT * 21:33 εγγισας δε | τοτε εγγισας CT TR † 21:33 αν | — CT ‡ 21:34 εβων | επεφωνουν CT § 21:34 δυναμενος δε | δυναμενου δε αυτου CT * 21:36 κραζον | κραζοντες CT † 21:37 τε | δε PCK ‡ 21:37 εισαγεσθαι εις την παρεμβολην | εις την παρεμβολην εισαγεσθαι PCK § 21:37 ειπειν | ειπειν τι ANT CT TR * 21:40 προσεφωνει | προσεφωνησε ANT CT HF TR * 22:1 νουι | νυν TR

ἀπολογίας. ² Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραϊδί διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. Καὶ φησιν, ³ Ἐγὼ ἴμεν εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῶου νόμου, ζηλωτῆς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον· ⁴ ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας. ⁵ Ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφούς, εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄζων καὶ τοὺς ἐκείσε ὄντας δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλήμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν.

⁶ Ἐγένετο δὲ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ, περὶ μεσημβρίαν, ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιεστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ. ⁷ Ἐπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι, Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; ⁸ Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην, Τίς εἶ, Κύριε; Εἶπέ τε πρὸς ἤμε, Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. ⁹ Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, * καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο· τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. ¹⁰ Εἶπον δέ, Τί ποιήσω, Κύριε; Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς με, Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκὸν· κάκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακται σοι ποιῆσαι. ¹¹ Ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι, ἤλθον εἰς Δαμασκόν.

¹² Ἀνανίας δὲ τις, ἀνὴρ εὐσεβῆς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατακοινοῦντων Ἰουδαίων, ¹³ ἐλθὼν πρὸς ἤμε καὶ ἐπιστὰς εἶπέ μοι, Σαούλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. Κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. ¹⁴ Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. ¹⁵ Ὅτι ἔση μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἐώρακας καὶ ἤκουσας. ¹⁶ Καὶ νῦν τί μέλλεις; Ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα * τοῦ Κυρίου.

¹⁷ Ἐγένετο δὲ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ προσευχομένῳ μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, ¹⁸ καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι, Σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει εἰς Ἱερουσαλήμ· διότι οὐ παραδέξονται σοὶ τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. ¹⁹ Κἀγὼ εἶπον, Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ ἔδέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἑπὶ σέ· ²⁰ καὶ ὅτε * ἐξεχεῖτο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστῶς καὶ συνευδοκῶν τῇ ἀναίρεσει αὐτοῦ, φυλάσσω τὰ

† 22:3 μεν | — CT ‡ 22:7 επεσα | επεσον ANT BYZ PCK TR § 22:8 με | εμε SBL TH WH * 22:9 και εμφοβοι εγενοντο 86.4% | — CT 10.4% † 22:12 ευσεβης | ευλαβης CT HF ‡ 22:12 κατοικουντων | κατοικουντων εν δαμασκω ANT HF PCK § 22:13 με | εμε SBL TH WH * 22:16 του κυριου | αυτου CT † 22:18 την | — CT ‡ 22:19 δερων | δαιρων PCK § 22:19 επι | εις PCK * 22:20 εξεχειτο | εξεχυννετο CT † 22:20 τη αναιρεσει αυτου 96.6% | — CT 2.3% ‡ 22:20 φυλασσω | και φυλασσων ANT BYZ CT PCK TR

ιμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. ²¹ Καὶ εἶπε πρὸς με, Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.

²² Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες, Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ σκαθῆκεν αὐτὸν ζῆν. ²³ *Κραζόντων ἴδὲ αὐτῶν, καὶ ῥιπτούντων τὰ ιμάτια, καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, ²⁴ ἐκέλευσεν σαυτὸν ὁ χιλιάρχος ἀγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν, *εἰπὼν μαστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. ²⁵ Ὡς δὲ ἔπροέτεινεν αὐτὸν τοῖς ἱμασιν, εἶπε πρὸς τὸν ἐστῶτα ἐκατόνταρχον ὁ Παῦλος, Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; ²⁶ Ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος, προσελθὼν Σάπηγγειλε τῷ χιλιάρχῳ λέγων, *Ὅρα τί μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστι. ²⁷ Προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ, Λέγε μοι, ἦεὶ σὺ Ῥωμαῖός εἶ; Ὁ δὲ ἔφη, Ναί. ²⁸ Ἀπεκρίθη ἔτε ὁ χιλιάρχος, Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη, Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. ²⁹ Εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν. Καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι σῆν αὐτὸν δεδεκώς.

³⁰ Τῆ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γινῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατηγορεῖται *παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν ἵαπὸ τῶν δεσμῶν, καὶ ἐκέλευσεν ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ δῶλον τὸ συνέδριον *αὐτῶν, καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς.

23

¹ Ἀτενίσας δὲ *ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάση συνειδήσει ἀγαθῆ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. ² Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. ³ Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε, Τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθη κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; ⁴ Οἱ δὲ παρεστῶτες ἔειπον, Τὸν ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς; ⁵ Ἐφη τε ὁ Παῦλος, Οὐκ ἤδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς· γέγραπται ἔγάρ, Ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.

§ 22:22 καθηκεν | καθηκου TR * 22:23 κραζοντων | κραυγαζοντων ANT BYZ CT PCK TR
 † 22:23 δε | τε ECM† NA SBL TH WH ‡ 22:23 ριπτουντων | ριπτοντων ANT § 22:24
 αυτον ο χιλιαρχος αγεσθαι | ο χιλιαρχος αγεσθαι αυτον PCK | ο χιλιαρχος εισαγεσθαι
 αυτον CT * 22:24 ειπων | ειπας CT † 22:25 προετεινεν | προετειναν ANT BYZ CT
 PCK SCR ‡ 22:26 εκατονταρχος | εκατονταρχης ECM NA SBL WH § 22:26 απηγγειλε
 τω χιλιαρχω | τω χιλιαρχω απηγγειλε CT PCK * 22:26 ορα | — CT † 22:27 ει | —
 CT ‡ 22:28 τε | δε CT § 22:29 ην αυτον | αυτον ην CT * 22:30 παρα | υπο CT PCK
 † 22:30 απο των δεσμων 87.7% | — CT 9.8% ‡ 22:30 ελθειν | συνηλθειν CT § 22:30
 ολον | παν CT PCK * 22:30 αυτων | — CT * 23:1 ο παυλος τω συνεδριω 84.5% |
 παυλος τω συνεδριω WH 9% | τω συνεδριω ο παυλος ECM TH 5% † 23:4 ειπον | ειπαν
 CT ‡ 23:5 γαρ | γαρ οτι NA SBL TH WH

6 Γνούς δε ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶ Σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, *ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Ἰσραήλ· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν †ἐγὼ κρίνομαι. 7 Τοῦτο δὲ αὐτοῦ ὁμιλήσαντος, ἐγένετο στάσις τῶν *Φαρισαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. 8 Σαδδουκαῖοι †μὲν γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι ἀνάστασιν, †μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφοτέρωθεν. 9 Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη καὶ ἀναστάντες ὁμοθυμαδὸν γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες, Οὐδὲν κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος, *μὴ θεομαχῶμεν. 10 Πολλῆς δὲ ἰσχυρῆς στάσεως, †εὐλαβηθεὶς ὁ χιλιάρχος μὴ διασπασθῆ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στράτευμα ἵστασθαι καὶ ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν *τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπε, Θάρσει †Παῦλε· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτως σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

12 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές †τινες τῶν Ἰουδαίων συστροφὴν, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, ὁμιλῶντες μήτε φαγεῖν μήτε *πιεῖν ἕως οὗ †ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον. 13 Ἦσαν δὲ πλείους †τεσσαράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ὁμιλοῦντες. 14 οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις *εἶπον, Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτούς, μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. 15 Νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως †αὐτὸν καταγάγῃ ἵππῳ πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ, πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτόν, ἔτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν.

16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου *τὸ ἐνεδρὸν, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολήν, ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ. 17 Προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων ἔφη, Τὸν νεανίαν τοῦτον †ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον· ἔχει γὰρ †τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. 18 Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτόν ἤγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον, καὶ φησιν, Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός

§ 23:6 σαδδουκαιων το δε ετερον φαρισαιων | φαρισαιων το δε ετερον σαδδουκαιων PCK

* 23:6 εκραξεν | εκραξεν CT † 23:6 φαρισαιου | φαρισαιων CT † 23:6 εγω | — WH

§ 23:7 λαλησαντος | ειποντος ECM NA TH | λαλουντος SBL WH * 23:7 φαρισαιων | φαρισαιων και των σαδδουκαιων ANT BYZ HF PCK TR | φαρισαιων και σαδδουκαιων CT

† 23:8 μεν | — WH † 23:8 μηδε | μητε ANT CT PCK § 23:9 οι γραμματεις | τινες των γραμματεων CT * 23:9 μη θεομαχωμεν 94.6% | — CT 4.3% † 23:10 γενομενης | γινομενης NA SBL TH WH † 23:10 ευλαβηθεις | φοβηθεις CT § 23:10 καταβηναι και | καταβαν CT TR * 23:10 τε | — WH † 23:11 παυλε | — CT † 23:12 τινες των ιουδαιων συστροφην | συστροφην οι ιουδαιοι CT § 23:12 λεγοντες | — PCK * 23:12 πιειν | πιειν WH † 23:12 αποκτεινωσι | ανελωσι PCK † 23:13 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT § 23:13 πεποιηκοτες | ποιησαμενοι CT * 23:14 ειπον | ειπαν CT † 23:15 αυριον | — CT † 23:15 αυτον καταγαγη | καταγαγη αυτον BYZ CT PCK § 23:15 προς | εις CT * 23:16 το ενεδρον | την ενεδραν CT SCR † 23:17 απαγαγε | απαγε SBL WH † 23:17 τι απαγγειλαι | απαγγειλαι τι ECM† NA SBL TH WH

με ἠρώτησε τοῦτον τὸν Σνεανίαν ἀγαγεῖν πρὸς σε, ἔχοντά τι λαλήσαι σοι. ¹⁹ Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος, καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἴδιαν ἐπυθάνετο, τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαι μοι; ²⁰ Εἶπε δὲ ὅτι Οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαι σε, ὅπως αὐρίου *εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν Παῦλον, ὡς ἴμελλοντά τι ἀκριβέστερον πυθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. ²¹ Σὺ οὖν μὴ πεισθῆς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους †τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε σπιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ νῦν *ἔτοιμοί εἰσι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. ²² Ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν Ἰνεανίαν, παραγγείλας Μηδενὶ ἐκλαλήσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς †με.

²³ Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ δύο τινας τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν, Ἐτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως *Καισαρείας, καὶ ἵππεῖς ἑβδομήκοντα, καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός. ²⁴ κτήνη τε παραστήσαι, ἵνα ἐπιβιάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα. ²⁵ γράψας ἐπιστολὴν †περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον. ²⁶ Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. ²⁷ Τὸν ἄνδρα τοῦτον †συλληφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ὁ ἔξειλομένην *αὐτόν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι. ²⁸ Βουλόμενος †δὲ †γνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον ὁ αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν. ²⁹ ὃν εὖρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, *μηδὲν ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν †ἐγκλημα ἔχοντα. ³⁰ Μηνυθείσης δὲ μοι ἐπιβουλής εἰς τὸν ἄνδρα †μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρὸς σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγοροῖς λέγειν ὅτι πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. *Ἐρρωσο.

³¹ Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ †τῆς νυκτός εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. ³² Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἵππεῖς †πορευέσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. ³³ οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Ὑκαισάρειαν, καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. ³⁴ Ἀναγνοὺς δὲ *ὁ ἡγεμών,

§ 23:18 νεανιαν | νεανισκου ECM NA TH * 23:20 εἰς το συνεδριον καταγαγῃς του παυλον | του παυλον καταγαγῃς εἰς το συνεδριον CT † 23:20 μελλοντα 26.6% | μελλοντες BYZ PCK TR 33.1% | μελλοντων ANT 17.6% | μελλων TH WH 9.2% | μελλον ECM NA SBL 7.4% † 23:21 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT § 23:21 πειν | πειν WH * 23:21 ετοιμοι εἰσι | εἰσι ετοιμοι CT † 23:22 νεανιαν | νεανισκου CT † 23:22 με | εμε SBL TH WH § 23:23 δυο τινας | τινας δυο SBL TH WH * 23:23 καισαρειας | καισαριας WH † 23:25 περιεχουσαν | εχουσαν CT † 23:27 συλληφθεντα | συλλημφθεντα CT § 23:27 εξειλομην | εξειλαμην CT * 23:27 αυτον | — CT † 23:28 δε | τε CT † 23:28 γνῶναι | επιγνῶναι CT § 23:28 αυτον | — CT * 23:29 μηδεν | μηδεν δε ANT CT TR † 23:29 εγκλημα εχοντα | εχοντα εγκλημα CT † 23:30 μελλειν εσεσθαι υπο των ιουδαιων 86.2% | εσεσθαι CT 3.1% § 23:30 τα | — SBL WH * 23:30 ερρωσο | — ECM† NA SBL WH † 23:31 της | — CT † 23:32 πορευεσθαι | απερχεσθαι ECM† NA SBL TH WH § 23:33 καισαρειαν | καισαριαν WH * 23:34 ο ηγεμων | — CT

καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἔπαρχίας ἐστὶ, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, ³⁵ Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται. †Ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ πραιτωρίῳ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι.

24

¹ Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ *τῶν πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. ² Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων, Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ, καὶ ἑκατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, ³ πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. ⁴ Ἴνα δὲ μὴ ἐπὶ †πλεῖόν σε ἔεγκόπτω, παρακαλῶ ἀκούσαί σε ἡμῶν συντόμως τῆ σῆ *ἐπεικεία. ⁵ Εὐρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμόν, καὶ †κινουῦντα †στάσιν πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἰρέσεως· ⁶ ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπέειρασε βεβηλώσαι· ὄν καὶ ἔεκρατήσαμεν· ⁸ παρ' οὗ δυνήσῃ, αὐτὸς ἀνακρίνας, περὶ πάντων τούτων ἐπιγνώναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.

⁹ *Συνεπέθετο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

¹⁰ Ἀπεκρίθη †δὲ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν, Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε †κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, Ἐεὐθυμότερον τὰ περὶ ἑμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, ¹¹ δυναμένου σου *γνώναι ὅτι οὐ πλείους εἰσὶ μοι ἡμέραι †δεκαδύο, ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων †ἐν Ἱερουσαλήμ· ¹² καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὐρόν με πρὸς τινα διαλεγόμενον ἢ ἔεπισύστασιν ποιῶντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν. ¹³ *Οὔτε †παραστήσαί με †δύνανται περὶ ὧν ἔσυν κατηγοροῦσί μου. ¹⁴ Ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἦν λέγουσιν αἴρεσιν, οὕτω λατρεύω τῷ πατρώῳ Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς *προφήταις

† 23:34 επαρχιας | επαρχιας CT † 23:35 εκελευσε τε αυτον εν τω πραιτωριω ηρωδου φυλασσεσθαι | εκελευσε τε αυτον εν τω πραιτωριω του ηρωδου φυλασσεσθαι ANT PCK TR | κελευσας εν τω πραιτωριω του ηρωδου φυλασσεσθαι αυτον CT * 24:1 των πρεσβυτερων 83.4% | πρεσβυτερων τινων CT 14.9% † 24:2 κατορθωματαων | διορθωματαων CT † 24:4 πλειον | πλεον PCK § 24:4 εγκοπτω | ενκοπτω TH WH * 24:4 επεικεια | επεικια WH † 24:5 κινουντα | κεινουντα TH † 24:5 στασιν | στασεις CT § 24:6 εκρατησαμεν 8 παρ 55.3% | εκρατησαμεν και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κριναι 7 παρελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε 8 κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σε παρ BYZ 9.3% | εκρατησαμεν και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κριναι 7 παρελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε 8 κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σου παρ BYZ 5.7% | εκρατησαμεν και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν 7 παρελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε 8 κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σε παρ ANT TR 1% * 24:9 συνεπεθεντο | συνεθεντο TR † 24:10 δε | τε CT † 24:10 κριτην | κριτην δικαιον PCK § 24:10 ευθυμοτερον | ευθυμως CT * 24:11 γνωναι | επιγνωναι CT † 24:11 δεκαδυο | η δεκαδυο TR | δωδεκα CT † 24:11 εν | εις ANT CT § 24:12 επισυστασιν | επιστασιν CT * 24:13 ουτε | ουδε ECM† NA SBL TH WH † 24:13 παραστησαι με | παραστησαι ANT CT PCK SCR † 24:13 δυνανται | δυνανται σοι CT § 24:13 νυν | νυνι CT * 24:14 προφηταις 78.4% | εν των προφηταις ANT CT 20.4%

γεγραμμένοι· ¹⁵ ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεόν, ἦν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἕσσεσθαι ἴνεκρῶν, δικαίων τε καὶ ἀδίκων. ¹⁶ Ἐν τούτῳ †δὲ αὐτὸς ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχων * πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. ¹⁷ Δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἴπαρεγενόμην ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου καὶ προσφοράς· ¹⁸ ἐν †οἷς εὐρόν με ἠγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, Ἔτινές ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι· ¹⁹ οὐς *δεῖ ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἴμε. ²⁰ Ἡ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν, †τί εὐρον ἔεν ἐμοὶ ἀδίκημα, στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, ²¹ ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς *ἔκραξα ἔεστὼς ἐν αὐτοῖς, ὅτι Περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον †ὕφ' ὑμῶν.

²² Ἐκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτούς, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, *εἰπὼν, Ὅταν Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῆ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς· ²³ διαταξάμενός †τε τῷ ἑκατοντάρχη τηρεῖσθαι †τὸν Παῦλον, ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν ἢ προσέρχεσθαι αὐτῷ.

²⁴ Μετὰ δὲ ἡμέρας τινάς, παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ *γυναικὶ οὖσῃ Ἰουδαία, μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς †Χριστὸν πίστεως. ²⁵ Διαλεγόμενου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος †ἕσεσθαι, ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη, Τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε· ²⁶ ἅμα ἔκαὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου, *ὅπως λύσῃ αὐτόν· διὸ καὶ πυκνότερον †αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὠμίλει αὐτῷ. ²⁷ Διετίας δὲ πληρωθείσης, ἔλαβε διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων †τε Ἐχάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

25

¹ Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ *ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ †Καισαρείας. ² Ἐνεφάνισαν †δὲ αὐτῷ Ἐὸ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν, ³ αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως

† 24:15 νεκρων 91.6% | — CT 6.6% † 24:16 δε | δε και ANT | και CT § 24:16 εχων | εχειν ANT CT TR * 24:16 προς | προς τε PCK † 24:17 παρεγενομην ελεημοσυνας ποιησων εις το εθνος μου | ελεημοσυνας ποιησων εις το εθνος μου παρεγενομην CT † 24:18 οις | αις CT § 24:18 τινες | τινες δε CT ST * 24:19 δει | εδει ANT CT PCK SCR † 24:19 με | εμε CT † 24:20 τι | ει τι TR § 24:20 εν εμοι | — CT * 24:21 εκραξα | εκεκραξα CT † 24:21 εστως εν αυτοις | εν αυτοις εστως CT † 24:21 υφ | εφ CT § 24:22 ακουσας δε ταυτα ο φηλιξ ανεβαλετο αυτους 80.7% | ανεβαλετο δε αυτους ο φηλιξ CT 4.1% * 24:22 ειπων | ειπας CT † 24:23 τε | — CT † 24:23 τον παυλον | αυτον CT § 24:23 η προσερχεσθαι | — CT * 24:24 γυναικι | γυναικι αυτου ANT ECM* TR | ιδια γυναικι ECM† NA SBL TH WH † 24:24 χριστον | χριστον ιησουν CT PCK † 24:25 εσεσθαι | — CT § 24:26 και | δε και ANT TR * 24:26 οπως λυση αυτον | — CT † 24:26 αυτον | — PCK † 24:27 τε | δε ANT ECM* PCK § 24:27 χαριτας | χαριν ANT | χαριτα CT * 25:1 επαρχια | επαρχια CT † 25:1 καισαρειας | καισαριας WH † 25:2 δε | τε CT

μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιῶντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. ⁴ Ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη, τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον *ἐν Καισαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι. ⁵ Οἱ οὖν ἴδυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησί, †συγκαταβάντες, εἴ τί ἐστιν §ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, κατηγορεῖτωσαν αὐτοῦ.

⁶ Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας *πλείους ἢ δέκα, καταβὰς εἰς †Καισαρείαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. ⁷ Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, †περιέστησαν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα §αἰτιώματα *φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδειξαι, ⁸ †ἀπολογουμένου αὐτοῦ ὅτι Οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερόν, οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἤμαρτον. ⁹ Ὁ Φῆστος δὲ †τοῖς Ἰουδαίοις θέλων χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπε, Θέλεις εἰς §Ἱεροσόλυμα ἀναβάς, ἐκεῖ περὶ τούτων *κρίνεσθαι †ἐπ' ἐμοῦ; ¹⁰ Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, †Επὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἐστὼς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι· Ἰουδαίους οὐδὲν §ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. ¹¹ Εἰ μὲν *γὰρ ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσί μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. ¹² Τότε ὁ Φῆστος †συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη, Καίσαρα ἐπικέκλησαι; Ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

¹³ Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς †Καισαρείαν, §ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον. ¹⁴ Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας *διέτριβεν ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων, Ἀνὴρ τίς ἐστι †καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, ¹⁵ περὶ οὗ, γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ †δίκην. ¹⁶ Πρὸς οὓς ἀπεκρίθη, ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινα ἄνθρωπον §εἰς ἀπώλειαν, πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγοροῦς, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. ¹⁷ Συνελθόντων οὖν *αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα

* 25:4 ἐν καισαρειᾳ | εἰς καισαρειαν ECM NA SBL TH | εἰς καισαριαν WH † 25:5 δυνατοὶ ἐν ὑμῖν φησι | ἐν ὑμῖν φησι δυνατοὶ CT † 25:5 συγκαταβαντες | συνκαταβαντες TH WH § 25:5 ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ 72.6% | ἐν τῷ ἀνδρὶ ἀτοποῦν CT 9.3% | ἀτοποῦν ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ SCR 2.9% * 25:6 πλείους | οὐ πλείους οκτῶ CT † 25:6 καισαρειαν | καισαριαν WH † 25:7 περιεστησαν | περιεστησαν αὐτοῦ CT § 25:7 αἰτιώματα | αἰτιαματα BYZ PCK TR * 25:7 φεροντες κατα του παυλου | καταφεροντες CT † 25:8 ἀπολογουμένου αὐτοῦ | του παυλου ἀπολογουμένου CT † 25:9 τοῖς ἰουδαίοις θελων | θελων τοῖς ἰουδαίοις ANT CT § 25:9 ἱεροσολυμα | ἱερουσαλημ ANT * 25:9 κρινεσθαι | κριθηται CT † 25:9 ἐπ | ὑπ PCK † 25:10 ἐπὶ του βηματος καισαρος ἐστως | ἐστως ἐπὶ του βηματος καισαρος WH § 25:10 ἠδικησα | ἠδικηκα TH WH * 25:11 γαρ | οὖν CT † 25:12 συλλαλησας | συνλαλησας TH WH † 25:13 καισαρειαν | καισαριαν WH § 25:13 ἀσπασαμενοι | ἀσπασομενοι ANT BYZ PCK TR * 25:14 διετριβεν | διετριβον ANT BYZ CT PCK TR † 25:14 καταλελειμμενος | καταλελιμμενος WH † 25:15 δικην | καταδικην CT § 25:16 εἰς ἀπωλειαν 89.9% | — CT 7.4% * 25:17 αὐτων 87.4% | — SBL WH 7%

ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· ¹⁸ περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔπέφερον ὧν ἔυπενούουν ἐγώ, ¹⁹ ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτόν, καὶ περὶ τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. ²⁰ Ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ ἤτην περὶ *τούτου ζήτησιν, ἔλεγον, εἰ βούλοιο πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, κάκει κρίνεσθαι περὶ τούτων. ²¹ Τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτόν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διαγνώσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτόν, ἕως οὗ ἔπέμψω αὐτόν πρὸς Καίσαρα. ²² Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον ἔφη, Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. *Ὁ δέ, Αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

²³ Τῇ οὖν ἐπαύριον, ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον, σὺν τε ἰστοῖς χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἐξοχὴν τοῖσι τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ Φῆστου, ἤχθη ὁ Παῦλος. ²⁴ Καὶ φησιν ὁ Φῆστος, Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ συμμαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ *πᾶν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνετύχον μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἔπιβῶντες μὴ δεῖν ἰδεῖν ἄλλον αὐτόν μηκέτι. ²⁵ Ἐγὼ δὲ *καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον θανάτου αὐτόν πεπραχέναι, ἔκαι αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστόν, ἔκρινα πέμπειν σαυτόν. ²⁶ Περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω. Διὸ προήγαγον αὐτόν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ *τι γράψαι. ²⁷ Ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημάσαι.

26

¹ Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, Ἐπιτρέπεται σοι *ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. Τότε ὁ Παῦλος ἄπελογοεῖτο, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ² Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἡγῆμαι ἐμαυτὸν μακάριον ἔπι σοῦ μέλλων ἀπολογεῖσθαι σήμερον· ³ μάλιστα γνώστην ὄντα ἴσε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους *ἠθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαί ἴσου, μακροθύμως ἀκοῦσαί μου.

† 25:18 επεφερον | εφερον CT † 25:18 υπενουουν εγω | εγω υπενουουν πονηρων NA SBL WH | εγω υπενουουν πονηραν ECM TH § 25:20 την περι | περι την PCK | εις την περι ECM* TR * 25:20 τουτου | τουτων CT PCK † 25:20 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα ANT CT † 25:21 πεμψω | αναπεμψω CT § 25:22 εφη | — CT * 25:22 ο δε | — CT † 25:23 τοις | — CT † 25:23 ουσι | — CT § 25:24 συμπαροντες | συνπαροντες TH WH * 25:24 παν | απαν CT † 25:24 ενετυχον | ενετυχε WH † 25:24 επιβωντες | βωντες CT § 25:24 ζην αυτον | αυτον ζην CT * 25:25 καταλαβομενος | κατελαβομην CT † 25:25 θανατου αυτον | αυτον θανατου CT † 25:25 και | — CT § 25:25 αυτον | — CT * 25:26 τι γραψαι | τι γραψω CT * 26:1 υπερ | περι ECM NA † 26:1 απελογειτο εκτεινας την χειρα | εκτεινας την χειρα απελογειτο ANT CT † 26:2 επι σου μελλων απολογεισθαι σημερον | μελλων απολογεισθαι επι σου σημερον TR | επι σου μελλων σημερον απολογεισθαι CT § 26:3 σε | σε ειδωσ SCR * 26:3 ηθων | εθων ANT BYZ CT PCK TR † 26:3 σου | — CT

4 Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου †τὴν ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ὅθεν Ἰεροσολύμοις, ἴσασι πάντες *οἱ Ἰουδαῖοι, 5 προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἴρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος. 6 Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς †πρὸς τοὺς †πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, 7 εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ὅσπτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι, *βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὑπὸ Ἰουδαίων. 8 Τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν, εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς ἐγείρει;

9 Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι. 10 ὁ καὶ ἐποίησα ἐν Ἰεροσολύμοις, καὶ †πολλοὺς τῶν ἁγίων ἐγὼ †φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατῆνεγκα ψῆφον. 11 Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτούς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν· περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἕξω πόλεις.

12 Ἐν οἷς ὅσπτενείᾳ καὶ πορευόμενος εἰς *τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς †παρὰ τῶν ἀρχιερέων, 13 ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμπαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. 14 Πάντων †δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν ὄντα λαλοῦσαν πρὸς με καὶ λέγουσαν τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ, Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; Σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζεις. 15 Ἐγὼ δὲ *εἶπον, Τίς εἶ, Κύριε; Ὁ ὅσπτενείᾳ εἶπεν, Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. 16 †Ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρετήν καὶ μάρτυρα ὧν τε ὄσπτενείᾳ ὧν τε ὀφθῆσομαί σοι, 17 ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ *τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς †ἐγὼ σε ἀποστέλλω, 18 ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, †τοῦ ὑποστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κληρὸν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ.

19 Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ ὀψασίᾳ, 20 ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτον ὅσπτενείᾳ καὶ Ἰεροσολύμοις, εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, *ἀπαγγέλλων

† 26:4 τὴν | — WH § 26:4 ἐν | ἐν τε CT * 26:4 οἱ | — ECM* SBL TH WH † 26:6 πρὸς | εἰς ECM† NA SBL TH WH † 26:6 πατέρας | πατέρας ἡμῶν CT § 26:7 εκτενεια | εκτενια PCK * 26:7 βασιλεῦ αγριππα υπο ιουδαιων | βασιλεῦ αγριππα υπο των ιουδαιων ANT TR | υπο ιουδαιων βασιλεῦ CT † 26:10 πολλους | πολλους τε CT † 26:10 φυλακαῖς | ἐν φυλακαῖς ANT CT § 26:12 καὶ | — CT * 26:12 τὴν | — PCK † 26:12 παρα | — CT † 26:14 δε | τε CT § 26:14 λαλοῦσαν πρὸς με καὶ λεγουσαν 74% | λεγουσαν πρὸς με CT 8.4% * 26:15 εἶπον | εἶπα CT † 26:15 δε | δε κυριος CT † 26:16 ἀλλα | ἀλλ ECM NA²⁸ § 26:16 εἶδες | εἶδες με ECM† NA SBL TH WH * 26:17 των | ἐκ των CT † 26:17 ἐγὼ σε ἀποστέλλω | νῦν σε ἀποστέλλω TR | ἐγὼ ἀποστέλλω σε ECM† NA SBL TH WH | ἐγὼ ἐξαποστέλλω σε ECM* † 26:18 του υποστρεψαι | του επιστρεψαι ANT BYZ CT PCK ST | καὶ επιστρεψαι SCR § 26:20 καὶ ιεροσολυμοις εἰς | τε καὶ ιεροσολυμοις CT * 26:20 ἀπαγγελλων | ἀπαγγελλω ANT PCK | ἀπηγγελλων CT SCR

μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. ²¹ Ἐνεκα τούτων ἰοὶ Ἰουδαῖοί με συλλαβόμενοι †ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. ²² Ἐπικουρίας οὖν τυχῶν τῆς Σπαρὰ τοῦ Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκε *μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφήται ἐλάλησαν μελλόντων †γίνεσθαι καὶ †Μωϋσῆς, ²³ εἰ παθητὸς ὁ Χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ Σλαῶ καὶ τοῖς ἔθνεσι.

²⁴ Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλη τῆ φωνῆ *ἔφη, Μαίρη, Παῦλε· τὰ πολλὰ σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. ²⁵ Ὁ ἴδὲ, Οὐ μαίνομαι, φησί, κράτιστε Φῆστε, †ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. ²⁶ Ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν Σκαὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν *τι τούτων οὐ πείθομαι ἰοῦδέν· οὐ †γὰρ ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. ²⁷ Πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; Οἶδα ὅτι πιστεύεις. ²⁸ Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον Σἔφη, Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν *γενέσθαι. ²⁹ Ὁ δὲ Παῦλος †εἶπεν, Εὐξαίμην ἂν τῷ Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν †πολλῷ οὐ μόνον σέ, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιοῦτους ὁποῖος Σκάγῳ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.

³⁰ *Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμῶν, ἦ τε Βερνίκη, καὶ οἱ †συγκαθήμενοι αὐτοῖς· ³¹ καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες ὅτι Οὐδὲν θανάτου †ἄξιον ἦ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. ³² Ἀγρίππας δὲ τῷ Φῆστῳ ἔφη, Ἀπολελεύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

27

¹ Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τὸν τε Παῦλον καὶ τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχη, ὄνοματι Ἰουλίῳ, *σπειρῆς Σεβαστῆς. ² Ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ †Ἀδραμυττηνῶ, †μέλλοντες πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνης Θεσσαλονικέως. ³ Τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα· φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψε πρὸς Στοὺς φίλους *πορευθέντα ἐπιμελείας

† 26:21 οἱ ἰουδαῖοι με | με οἱ ἰουδαῖοι ANT BYZ HF PCK TR | με ἰουδαῖοι CT † 26:21 ἐν | οὔτα ἐν ECM† NA § 26:22 παρα | ἀπο CT * 26:22 μαρτυρομενος | μαρτυρουμενος TR † 26:22 γινεσθαι | γενεσθαι ANT † 26:22 μωυσης | μωυσης HF TR § 26:23 λαω | τε λαω CT PCK * 26:24 εφη | φησι CT † 26:25 δε | δε παυλος CT † 26:25 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ TR § 26:26 και | — WH * 26:26 τι | — SBL WH † 26:26 ουδεν | ουθεν CT † 26:26 γαρ | γαρ εστιν ANT CT TR § 26:28 εφη | — CT * 26:28 γενεσθαι 96.5% | ποιησαι CT 3.5% † 26:29 ειπεν | — CT † 26:29 πολλω | μεγαλω CT § 26:29 καγω | και εγω ECM NA SBL WH * 26:30 και ταυτα ειποντος αυτου ανεστη | ανεστη τε CT † 26:30 συγκαθημενοι | συνκαθημενοι TH WH † 26:31 αξιον η δεσμων | η δεσμων αξιον τι ECM NA SBL TH | η δεσμων αξιον WH * 27:1 σπειρης | σπειρας PCK † 27:2 αδραμυττηνω | ατραμυτινω PCK | αδραμυτηνω WH † 27:2 μελλοντες πλειν | μελλοντι πλειν εις CT § 27:3 τους | — ST * 27:3 πορευθεντα | πορευθεντι CT

τυχεῖν. ⁴ Κάκει̅θεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους. ⁵ Τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες, †κατήλθομεν εἰς †Μύρα τῆς Λυκίας. ⁶ Κάκει̅ εὐρῶν ὁ §εκατόνταρχος πλοῖον Ἀλεξανδρίνου πλέον εἰς *τὴν Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. ⁷ Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδου, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην. ⁸ μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς Λιμένας, ὧ̅ ἐγγὺς †τῆν πόλιν †Λασαία.

⁹ Ἰκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοός, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρήνει ὁ Παῦλος ¹⁰ λέγων αὐτοῖς, Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας, οὐ μόνον τοῦ §φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. ¹¹ Ὁ δὲ *ἐκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ †επέειθετο μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ †τοῦ Παύλου λεγομένοις. ¹² Ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ §πλείους ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι *κάκει̅θεν, εἴ πως δύναιντο κατανήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον.

¹³ Ὑποπνεύσαντος δὲ νότου, δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες †ἄσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. ¹⁴ Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός, ὁ καλούμενος †Εὐροκλύδων. ¹⁵ συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. ¹⁶ Νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον §Κλαύδην *μόλις ἰσχύσαμεν περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης. ¹⁷ ἦν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν †Σύρτην ἐκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. ¹⁸ Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο. ¹⁹ καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου †εῤῥίψαμεν. ²⁰ Μῆτε δὲ ἡλίου μῆτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιηρεῖτο §πᾶσα ἐλπὶς τοῦ σῶζεσθαι ἡμᾶς.

²¹ Πολλῆς *δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν, Ἔδει μὲν, ὧ̅ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδησαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. ²² Καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλην τοῦ πλοίου. ²³ Παρέστη γάρ

† 27:5 κατηλθομεν | κατηχθημεν PCK | κατηλθαμεν WH † 27:5 μυρα | μυρρα WH
 § 27:6 εκατονταρχος | εκατονταρχης ANT CT * 27:6 την | — PCK † 27:8 ην πολις |
 πολις ην NA † 27:8 λασαία | λασαία TH WH § 27:10 φορτίου | φορτου ANT PCK TR
 * 27:11 εκατονταρχης | εκατονταρχος BYZ PCK TR † 27:11 επειθετο μαλλον | μαλλον
 επειθετο CT † 27:11 του | — ECM† NA SBL TH WH § 27:12 πλειους | πλειονες CT
 * 27:12 κακειθεν | εκειθεν CT PCK † 27:13 ἄσσον | ἄσσου ST † 27:14 ευροκλυδων
 95.1% | ευρακυλων CT 0.8% § 27:16 κλαυδην | καυδα ECM NA SBL WH | κλαυδα TH
 * 27:16 μολις ισχυσαμεν | ισχυσαμεν μολις CT † 27:17 συρτην | συρτιν ANT CT PCK
 TR † 27:19 εριψαμεν | εριψαν ECM NA SBL TH | εριψαν WH § 27:20 πασα ελπιδι |
 ελπιδι πασα ECM† NA SBL TH WH * 27:21 δε | τε CT

μοι ἴταύτη τῇ νυκτὶ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ, οὗ εἰμι, ᾧ καὶ λατρεύω,²⁴ λέγων, Μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παραστήναι· καὶ ἰδοῦ, κεχάρισταί σοι ὁ Θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ.²⁵ Διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ Θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι.²⁶ Εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

²⁷ Ὡς δὲ τεσσαρεσκαίδεκάτη νύξ ἐγένετο, διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρία, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενδούν οἱ ἡῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν·²⁸ καὶ βολίσαντες εὖρον ὄργυιᾶς εἴκοσι· βραχὺ δὲ διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εὖρον ὄργυιᾶς δεκαπέντε·²⁹ φοβούμενοί τε Σμήπως εἰς τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ρίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας, ἠύχοντο ἡμέραν γενέσθαι.³⁰ Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ ἱπρώρας ἡμελλόντων ἀγκύρας ἐκτείνειν,³¹ εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχη καὶ τοῖς στρατιώταις, Ἐὰν μὴ οὗτοι Σμείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.³² Τότε *οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς σκάφης, καὶ εἶασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν.

³³ Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέλλεν ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων, Τεσσαρεσκαίδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε, ἡμῶν προσλαβόμενοι.³⁴ Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς Σπροσλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς *ὕμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θριξ ἔκ τῆς κεφαλῆς πεσεῖται.³⁵ Ἐἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων· καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν.³⁶ Εὐθυμοὶ δὲ γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς.³⁷ Ἦμεν δὲ *ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαί, ἱδιακόσαι ἐβδομήκοντα ἕξ.³⁸ Κορεσθέντες δὲ ἡμῶν τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν.

³⁹ Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον· κόλπον δὲ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν Σέβουλεύσαντο, εἰ *δυνατόν, ἔξωσαι τὸ πλοῖον.⁴⁰ Καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἶων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπάραντες τὸν ἄρτεμονα τῇ πνεύσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν.⁴¹ Περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον Σέπώκειλαν τὴν ναῦν·

† 27:23 ταυτη τη νυκτι | τη νυκτι ταυτη ANT TR † 27:23 αγγελος του θεου ου ειμι ω και λατρευω | του θεου ου ειμι εγω ω και λατρευω αγγελος NA | του θεου ου ειμι ω και λατρευω αγγελος ECM SBL TH WH § 27:29 μηπως εις | μη που κατα CT * 27:29 εκπεσωμεν | εκπεσωσιν ST † 27:30 πρωρας | πρωρης ECM NA SBL WH † 27:30 μελλοντων αγκυρας | αγκυρας μελλοντων CT § 27:31 μεινωσιν εν τω πλοιω | εν τω πλοιω μεινωσιν PCK * 27:32 οι στρατιωται απεκοψαν | απεκοψαν οι στρατιωται CT † 27:33 ημελλεν ημερα | εμελλεν ημερα ANT BYZ PCK TR | ημερα ημελλε CT † 27:33 μηδεν | μηθεν CT § 27:34 προσλαβειν | μεταλαβειν ANT CT PCK * 27:34 υμετερας | ημετερας PCK † 27:34 εκ της κεφαλης πεσειται | απο της κεφαλης απολειται CT † 27:35 ειπων | ειπας CT § 27:37 ημεν | ημεθα ECM† NA SBL TH WH * 27:37 εν τω πλοιω αι πασαι ψυχαι | αι πασαι ψυχαι εν τω πλοιω CT † 27:37 διακοσαι | ως WH † 27:38 της | — ANT BYZ CT PCK TR § 27:39 εβουλευσαντο | εβουλευοντο CT * 27:39 δυνατον | δυναιαντο ANT CT TR † 27:39 εξωσαι | εκσωσαι WH † 27:40 αρτεμονα | αρτεμωνια ANT CT § 27:41 επωκειλαν | επεκειλαν CT

καὶ ἡ μὲν πρῶρα ἐρείσασα *ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας †τῶν κυμάτων. ⁴² Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μὴ τις ἐκκολυμβήσας †διαφύγη. ⁴³ Ὁ δὲ Ὄκατονταρχος, βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέ τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν *ἀπορρίψαντας πρῶτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι. ⁴⁴ καὶ τοὺς λοιπούς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπὶ τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. Καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

28

¹ Καὶ διασωθέντες, τότε *ἐπέγνωσαν ὅτι †Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται. ² Οἱ †δε βάρβαροι ὤπαρῆχον οὐ τὴν τυχούσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· *ἀνάψαντες γὰρ πυράν, προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα, καὶ διὰ τὸ ψῦχος. ³ Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων †πλήθος, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα †ἐκ τῆς θερμῆς ὤδιεξελθοῦσα *καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ. ⁴ Ὡς δὲ †εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, †ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Πάντως φονεύς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ Δίκη ζῆν οὐκ εἶασεν. ⁵ Ὁ μὲν οὖν, Ὄποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν. ⁶ Οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πῖμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, *μεταβαλλόμενοι ἔλεγον †θεὸν αὐτὸν εἶναι.

⁷ Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῶ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς †τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. ⁸ Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ ὤδυσεντερία συνεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν, καὶ προσευξάμενος, *ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῶ, ἰάσατο αὐτόν. ⁹ Τούτου τοῦ γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ †ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο. ¹⁰ οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς ὄσπην χρεῖαν.

¹¹ Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας *ἤχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῶ, παρασήμῳ Διοσκοούροις. ¹² Καὶ καταχθέντες

* 27:41 εμεινεν | εμενεν PCK † 27:41 των κυματων 97.2% | — SBL WH 1.2% † 27:42 διαφυγη | διαφυγοι ANT TR § 27:43 εκατονταρχος | εκατονταρχης ANT CT * 27:43 απορριψαντας | αποριψαντας CT * 28:1 επεγνωσαν | επεγνωμεν CT † 28:1 μελιτη | μελιτηνη WH † 28:2 δε | τε CT § 28:2 παρειχον | παρειχαν TH WH * 28:2 αναψαντες | αψαντες CT † 28:3 πληθος | τι πληθος CT † 28:3 εκ | απο ANT CT § 28:3 διεξελθοουσα | εξελθοουσα BYZ CT PCK TR * 28:3 καθηψε | καθηψατο PCK † 28:4 ειδον | ειδαν WH † 28:4 ελεγον προς αλληλους | προς αλληλους ελεγον CT § 28:5 αποτιναξας | αποτιναξαμενος ECM PCK * 28:6 μεταβαλλομενοι | μεταβαλομενοι CT † 28:6 θεον αυτον ειναι | αυτον ειναι θεον ECM† NA SBL TH WH † 28:7 τρεις ημερας | ημερας τρεις WH § 28:8 δυσεντερια | δυσεντεριω ANT CT * 28:8 επιθεις | και επιθεις ANT † 28:9 ουν | δε CT † 28:9 εχοντες ασθενειας εν τη νησω | εν τη νησω εχοντες ασθενειας CT § 28:10 την χρειαν | τας χρειας CT * 28:11 ηχθημεν | ανηχθημεν ANT BYZ CT HF PCK TR

εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς· ¹³ ὅθεν †περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου, δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους· ¹⁴ οὗ εὐρόντες ἀδελφούς, παρεκλήθημεν †ἐπ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἐπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην §ἤλθομεν. ¹⁵ Κάκειθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, *ἐξήλθον εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις Ἀππίου Φόρου καὶ Τριῶν Ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

¹⁶ Ὅτε δὲ †ἤλθομεν εἰς Ῥώμην, §ὁ ἐκατόνταρχος παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχη· τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ' ἑαυτόν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιῶτη.

¹⁷ Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς *συγκαλέσασθαι †τὸν Παῦλον τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρῶτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτούς, †Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρώοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων· ¹⁸ οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολύσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. ¹⁹ Ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι §κατηγορηῆσαι. ²⁰ Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλήσαι· *ἔνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περὶκειμαι. ²¹ Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν †εἶπον, Ἡμεῖς οὐτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὐτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέ τι †περὶ σοῦ πονηρόν. ²² Ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστόν §ἔστιν ἡμῖν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.

²³ Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, *ἦγον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες· οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς †τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ τε τοῦ νόμου †Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρῶτῃ ἕως ἑσπέρας. ²⁴ Καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν. ²⁵ Ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἐν, ὅτι Καλῶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐλάλησε διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας §ἡμῶν, ²⁶ *λέγων,

† 28:13 περιελθοντες | περιελοντες ECM† NA SBL WH † 28:14 επ | παρ CT § 28:14 ηλθομεν | ηλθαμεν CT * 28:15 εξηλθον | ηλθαν ECM† NA SBL TH WH † 28:15 ημιν | ημων ECM* † 28:16 ηλθομεν | εισηλθομεν ECM NA SBL TH | εισηλθαμεν WH § 28:16 ο εκατονταρχος παρεδωκε τους δεσμιους τω στρατοπεδαρχη τω δε παυλω επετραπη 64.6% | ο εκατονταρχος παρεδωκε τους δεσμιους τω στρατοπεδαρχω τω δε παυλω επετραπη BYZ HF 19.2% | επετραπη τω παυλω CT 4.4% | ο εκατονταρχης παρεδωκε τους δεσμιους τω στρατοπεδαρχη τω δε παυλω επετραπη ANT 0% * 28:17 συγκαλεσασθαι | συγκαλεσασθαι TH WH † 28:17 τον παυλον | αυτου CT † 28:17 ανδρες αδελφοι εγω | εγω ανδρες αδελφοι CT § 28:19 κατηγορησαι | κατηγορειν CT * 28:20 ενεκεν | εινεκεν WH † 28:21 ειπον | ειπαν CT † 28:21 περι σου πονηρον | πονηρον περι σου PCK § 28:22 εστιν ημιν | ημιν εστιν CT * 28:23 ηκον | ηλθον ECM NA TH | ηλθαν WH † 28:23 τα | — CT † 28:23 μωσσεως | μωσσεως HF TR | μωσσεος PCK § 28:25 ημων | υμων CT * 28:26 λεγον | λεγων ECM† NA SBL TH WH

Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ ἱεῖπόν,
 Ἀκοῆ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε·

καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

²⁷ Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,

καὶ τοῖς ὡσὶ βαρέως ἤκουσαν,

καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν·

μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς,

καὶ τοῖς ὡσὶν ἀκούσωσι,

καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι,

καὶ ἱιάσομαι αὐτούς.

²⁸ Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη *τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται. ²⁹ †Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπήλθον οἱ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν.

³⁰ ‡Ἐμεινε δὲ ὁ Παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντα τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, ³¹ κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ πάσης παρρησίας, ἀκωλύτως.

† 28:26 εἶπον | εἶπε TR ‡ 28:27 ἱασομαι | ἱασωμαι BYZ PCK TR § 28:28 εστω ὑμιν | ὑμιν εστω WH * 28:28 το | τουτο το ANT CT † 28:29 και ταυτα αυτου ειποντος απηλθον οι ιουδαιοι πολλην εχοντες εν εαυτοις συζητησιν 87.6% | — CT 4.6% ‡ 28:30 εμεινε | ενεμεινε CT § 28:30 ο παυλος | — CT

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

¹ Παῦλος, δοῦλος *Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἄφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ, ² ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις, ³ περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος †Δαυὶδ κατὰ σάρκα, ⁴ τοῦ ὀρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει, κατὰ πνεῦμα ἀγίωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ⁵ δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ⁶ ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ⁷ πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς Θεοῦ, κλητοῖς ἀγίοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

⁸ Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ †ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. ⁹ Μάρτυς γὰρ μοῦ ἐστὶν ὁ Θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνεῖαν ὑμῶν ποιοῦμαι, ¹⁰ πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμενος, εἴ πως ἤδη ποτὲ εὐδοωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. ¹¹ Ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικόν, εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, ¹² τοῦτο δέ ἐστι, Συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. ¹³ Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλακίς προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς—καὶ ἐκωλύθη ἄχρι τοῦ δεῦρο—ἵνα *τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. ¹⁴ Ἑλλησί τε καὶ βαρβάρους, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί· ¹⁵ οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι.

¹⁶ Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον †τοῦ Χριστοῦ· δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι. ¹⁷ Δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται, Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

¹⁸ Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικία κατεχόντων· ¹⁹ διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ †γὰρ Θεὸς αὐτοῖς ἐφάνέρωσε. ²⁰ Τὰ γὰρ ἄορατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἢ τε αἰδῖος αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους· ²¹ διότι γνόντες τὸν Θεόν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ Σευχαρίστησαν, *ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά. ²² Φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν,

* 1:1 ἰησου χριστου | χριστου ἰησου NA SBL † 1:3 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 1:8 υπερ | περι CT § 1:12 συμπαρακληθηναι | συνπαρακληθηναι TH WH * 1:13 τινα καρπον | καρπον τινα TR † 1:16 του χριστου | —CT † 1:19 γαρ θεος | θεος γαρ CT § 1:21 ευχαριστησαν | ηυχαιστησαν CT * 1:21 αλλ | αλλα SBL WH

23 καὶ ἠλλάξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνοσ φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἔρπετῶν.

24 Διὸ †καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ᾧ αὐτοῖς· 25 οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

26 Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἶ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν· 27 ὁμοίως *τε καὶ οἱ ἄρρενες, ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν †ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἦν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ᾧ αὐτοῖς ἀπολαμβάνοντες.

28 Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, 29 πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, *πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ· μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, †κακοηθείας· ψιθυριστάς, 30 καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὕβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, 31 ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, †ἀσπόνδους, ἀνελεήμονας· 32 οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσουσι.

2

1 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὧ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις, τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. 2 Οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. 3 Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὧ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ; 4 Ἡ τοῦ πλοῦτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; 5 Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὄργην ἐν ἡμέρᾳ ὄργῆς καὶ ἀποκαλύψεως *καὶ δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, 6 ὃς ἀποδώσει ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· 7 τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι, ζωὴν αἰώνιον· 8 τοῖς δὲ ἐξ ἔριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι †μὲν τῇ ἀληθείᾳ πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ᾗ θυμὸς καὶ ὀργή, 9 θλίψις καὶ στενοχωρία, ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνοσ· 10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ

† 1:23 ἠλλαξαν | ἠλλαξαντο PCK † 1:24 και | — CT § 1:24 εαυτοῖς | αὐτοῖς ANT CT * 1:27 τε | δε ANT BYZ | — PCK † 1:27 αρρενες | αρσενες ANT CT SCR † 1:27 εν | — PCK § 1:27 εαυτοῖς | αὐτοῖς WH * 1:29 πορνεια | — CT † 1:29 κακοηθειας | κακοηθιας WH † 1:31 ασπονδους | — CT * 2:5 και | — CT TR † 2:8 εριθειας | εριθιας WH † 2:8 μεν | — CT § 2:8 θυμος και οργη | οργη και θυμος CT

ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι· ¹¹ οὐ γὰρ ἔστι *προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ.

¹² Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἤμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἤμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· ¹³ οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ ἰστοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ ἰστοῦ νόμου δικαιωθήσονται. ¹⁴ Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ἔποιῃ, οὗτοι, νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμος· ¹⁵ οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, *συμμαρτυροῦσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, ¹⁶ ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ Σίησοῦ Χριστοῦ.

¹⁷ *Ἴδε σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ ἰστοῦ νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ, ¹⁸ καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου, ¹⁹ πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, ²⁰ παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· ²¹ ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; Ὁ κηρῦσσω μὴ κλέπτειν, κλέπτεις; ²² Ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; Ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἰδῶλα, ἱεροσυλεῖς; ²³ Ὁς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζεις; ²⁴ Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέγραπται.

²⁵ Περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφέλει, ἐὰν νόμον πράσσης· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομὴ σου ἀκροβυστία γέγονεν. ²⁶ Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσει, ἴσχυι ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται; ²⁷ Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία, τὸν νόμον τελοῦσα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου; ²⁸ Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερωῦ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερωῦ ἐν σαρκὶ περιτομή· ²⁹ ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖός, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι· οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.

3

¹ Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ *ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; ² Πολὺ κατὰ πάντα τρόπον· πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεῦθησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. ³ Τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινες; Μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσῃ; ⁴ Μὴ γένοιτο· ἴγινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, ἴκαθως γέγραπται,

Ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου,

* 2:11 προσωποληψία | προσωποληψία CT † 2:13 του | — CT ‡ 2:13 του | — CT
 § 2:14 ποιη | ποιωσιν CT * 2:15 συμμαρτυροῦσης | συμμαρτυροῦσης TH WH † 2:16
 ἡμερα οτε | ἡ ἡμερα WH ‡ 2:16 κρινεῖ | κρίνει NA SBL WH § 2:16 ἰησου χριστου |
 χριστου ἰησου NA SBL WH * 2:17 ἰδε | εἰ δε CT † 2:17 τω | — CT ‡ 2:26 ουχι |
 ουχ CT * 3:1 ὠφέλεια | ὠφέλια WH † 3:4 γινεσθω | γεινεσθω TH ‡ 3:4 καθως |
 καθαπερ WH

καὶ ὁ νικηθῆσθαι ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.

⁵ Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; Μὴ ἄδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν;—κατὰ ἄνθρωπον λέγω— ⁶ Μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν κόσμον; ⁷ Εἰ * γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κάγω ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; ⁸ Καὶ μὴ—καθὼς βλασφημούμεθα, καὶ καθὼς φασὶ τινες ἡμᾶς λέγειν—ὅτι Ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ; Ὡν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστι.

⁹ Τί οὖν; Προεχόμεθα; Οὐ πάντως· προητιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλήνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, ¹⁰ καθὼς γέγραπται ἵτι

Οὐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ εἷς·

¹¹ οὐκ ἔστιν ἴσοσυννίων,

οὐκ ἔστιν ἰσοἐκζητῶν τὸν Θεόν·

¹² πάντες * ἐξέκλιναν, ἅμα ἠηχρειώθησαν·

οὐκ ἔστι ἴσοποιῶν χρηστότητα,

οὐκ ἔστιν ἕως ἐνόος·

¹³ τάφος ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν,

ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν·

ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν·

¹⁴ ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει·

¹⁵ ὄξεις οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα·

¹⁶ σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν,

¹⁷ καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν·

¹⁸ οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

¹⁹ Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῆ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ· ²⁰ διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

²¹ Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν· ²² δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς πάντας ἡκαὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας· οὐ γὰρ ἐστι διαστολή· ²³ πάντες γὰρ ἡμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ²⁴ δικαιοῦμενοι δωρεὰν τῆ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ²⁵ ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἰλαστήριον, διὰ * τῆς πίστεως, ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἐνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων, ²⁶ ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ· πρὸς ἵενδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

§ 3:4 νικησης | νικησεις ANT BYZ CT * 3:7 γαρ | δε NA SBL WH † 3:10 οτι | — BYZ PCK ‡ 3:11 ο | — WH § 3:11 ο | — WH * 3:12 εξεκλιναν | εξεκλειναν TH † 3:12 ηχρειωθησαν | ηχρεωθησαν CT ‡ 3:12 ποιων | ο ποιων NA § 3:22 και επι παντας 92.6% | — CT 6.6% * 3:25 της | — SBL WH † 3:26 ενδειξιν | την ενδειξιν CT

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; Ἐξεκλείσθη. Διὰ ποίου νόμου; Τῶν ἔργων; Οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. 28 Λογίζομεθα †οῦν †πίστει δικαιοῦσθαι ἄνθρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου. 29 Ἡ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον; Οὐχί *δὲ καὶ ἐθνῶν; Ναὶ καὶ ἐθνῶν. 30 †πέπερ εἶς ὁ Θεός, ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως. 31 Νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον †ιστώμεν.

4

1 Τί οὖν ἐροῦμεν *Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὐρηκέναι κατὰ σάρκα; 2 Εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς †τὸν Θεόν. 3 Τί γὰρ ἡ γραφή λέγει; Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 4 Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ †όφειλμα. 5 Τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. 6 Καθάπερ καὶ †Δαυὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων,

7 Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι,
καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι.

8 Μακάριος ἀνὴρ *ᾧ οὐ μὴ λογίσθαι Κύριος ἁμαρτίαν.

9 Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; Λέγομεν γὰρ †ὅτι Ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. 10 Πῶς οὖν ἐλογίσθη; Ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; Οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ. 11 καὶ σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι †καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην. 12 καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι τῆς †πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραὰμ.

13 Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι *τοῦ κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. 14 Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήρηται ἡ ἐπαγγελία. 15 ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ †γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις.

† 3:28 ουν | γαρ CT § 3:28 πιστει δικαιοσθαι | δικαιοσθαι πιστει CT * 3:29 δε | — CT † 3:30 επειπερ | ειπερ CT † 3:31 ιστωμεν | ιστανομεν CT * 4:1 αβρααμ τον πατερα ημων ευρηκεναι | ευρηκεναι αβρααμ τον προπατορα ημων NA SBL TH | αβρααμ τον προπατορα ημων WH † 4:2 τον | — CT † 4:4 οφειλημα | το οφειλημα TR § 4:6 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 4:8 ω | ου CT † 4:9 οτι | — CT † 4:11 και | — SBL TH WH § 4:12 πιστεως της εν τη ακροβυστια | πιστεως της εν ακροβυστια BYZ PCK | εν τη ακροβυστια πιστεως ANT TR | εν ακροβυστια πιστεως CT * 4:13 του | — CT † 4:15 γαρ | δε CT

16 Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνου, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν—
 17 καθὼς γέγραπται ὅτι Πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε— κατέναντι οὗ ἐπίστευσε Θεοῦ, τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκρούς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. 18 Ὅς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον, Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου. 19 Καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει, Σοῦ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα *ἤδη νενεκρωμένον— ἑκατονταέτης που ὑπάρχων—καὶ τὴν νέκρωσιν ἴτης μητέρας Σάρρας·
 20 εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστία, ἄλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δὸς δόξαν τῷ Θεῷ, 21 καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ ἐπήγγελται, δυνατός ἐστι καὶ ποιῆσαι. 22 Διὸ Σκαὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 23 Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ· 24 ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

5

1 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην *ἔχομεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχίκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ἣ ἐστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. 3 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα· 5 ἡ δὲ ἐλπίς οὐ κατασχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν.

6 Ἦτι γὰρ Χριστός, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε. 7 Μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν. 8 Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἀμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε. 9 Πολλῶ οὖν μᾶλλον, δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. 10 Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ· 11 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ ἄκαυχόμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο, ὡσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἀμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσηλθε, καὶ διὰ τῆς ἀμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διήλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον— 13 ἄχρι γὰρ νόμου ἀμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἀμαρτία δὲ οὐκ ἔλλογεῖται, μὴ ὄντος

‡ 4:16 του | — PCK § 4:19 ου | — CT * 4:19 ηδη | — SBL † 4:19 της | — ANT ‡ 4:20 αλλ | αλλα SBL WH § 4:22 και | — SBL * 5:1 εχομεν 56.1% | εχομεν BYZ PCK TH WH 42.9% † 5:6 ετι γαρ χριστος οντων ημων ασθενων | ετι γαρ χριστος οντων ημων ασθενων ετι NA SBL TH | ειγε χριστος οντων ημων ασθενων ετι WH ‡ 5:11 καυχωμενοι | καυχωμεθα PCK § 5:13 ελλογειται | ελλογαται WH

νόμου. ¹⁴ *Ἄλλ' ἔβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Ἰμωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος.

¹⁵ Ἄλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα. Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἔνδος παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ μᾶλλον ἢ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῆ τοῦ ἔνδος ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε. ¹⁶ Καὶ οὐχ ὡς δι' ἔνδος ἁμαρτήσαντος, τὸ δῶρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἔνδος εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. ¹⁷ Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἔνδος παραπτώματι ὁ θάνατος ἔβασίλευσε διὰ τοῦ ἔνδος, πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἔνδος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

¹⁸ Ἄρα οὖν ὡς δι' ἔνδος παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτω καὶ δι' ἔνδος δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς. ¹⁹ Ὡσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἔνδος ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἔνδος δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. ²⁰ Νόμος δὲ παρεισηλθεν, ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὐ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις· ²¹ ἵνα ὡσπερ ἔβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

6

¹ Τί οὖν ἐροῦμεν; *Ἐπιμένομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ; ² Μὴ γένοιτο. Οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; ³ Ἡ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; ⁴ Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.

⁵ Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα· ⁶ τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· ⁷ ὁ γὰρ ἀποθανῶν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. ⁸ Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ ἴσυχῆσομεν αὐτῷ· ⁹ εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. ¹⁰ Ὁ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὁ δὲ ζῆ, ζῆ τῷ Θεῷ. ¹¹ Οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς †νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ Στῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

* 5:14 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH † 5:14 μωσσεως | μωσσεως BYZ TR | μωσσεως PCK

* 6:1 επιμενομεν | επιμενουμεν ANT BYZ PCK TR | επιμενωμεν BYZ CT † 6:8 συζησομεν | συζησομεν TH WH ‡ 6:11 νεκρους μεν ειναι | ειναι νεκρους μεν CT § 6:11 τω κυριω ημων 94.5% | — CT 3.5%

12 Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ ὑπακούειν * αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ. 13 μὴδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ † ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ. 14 Ἄμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γὰρ ἐστε ὑπὸ νόμον, ‡ ἀλλ' ὑπὸ χάριν.

15 Τί οὖν; § Ἀμαρτήσομεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, * ἀλλ' ὑπὸ χάριν; Μὴ γένοιτο. 16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον, ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; 17 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδασχῆς. 18 ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 Ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν· ὡσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.

20 Ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 Τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε τότε ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; Τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. 22 Νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. 23 Τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

7

1 Ἡ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί—γινώσκουσι γὰρ νόμον λαλῶ—ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ; 2 Ἡ γὰρ ὑπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. 3 Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίζει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ.

4 Ὅστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ. 5 Ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ. 6 Νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, * ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος, καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

7 Τί οὖν ἐροῦμεν; Ὁ νόμος ἁμαρτία; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνω, εἰ μὴ διὰ νόμου· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἤδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, Οὐκ ἐπιθυμήσεις· 8 ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν

* 6:12 αυτη εν 81.1% | — CT 7.5% † 6:13 ως | ωσει CT ‡ 6:14 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL

TH WH § 6:15 αμαρτησομεν | αμαρτησωμεν CT * 6:15 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

* 7:6 αποθανοντες | αποθανοντος SCR

ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. ⁹ Ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· ¹⁰ καὶ εὐρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἢ εἰς ζωὴν, αὕτη εἰς θάνατον· ¹¹ ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέ με, καὶ ἴδι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. ¹² Ὡστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἀγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθὴ.

¹³ Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ †γένεγονε θάνατος; Μὴ γένοιτο. Ἐλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον—ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. ¹⁴ Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικὸς ἐστίν· ἐγὼ δὲ *σαρκικός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. ¹⁵ Ὁ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὁ θέλω, τοῦτο πράσσω· ἀλλ' ὁ †μισῶ, τοῦτο ποιῶ. ¹⁶ Εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, †σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός. ¹⁷ Νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, Ἐλλ' ἡ *οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. ¹⁸ Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἐστίν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν †οὐχ εὐρίσκω. ¹⁹ Οὐ γὰρ ὁ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· †ἀλλ' ὁ οὐ θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω. ²⁰ Εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω ἄγῳ, τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, *ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.

²¹ Εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται. ²² Συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον· ²³ βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με †τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. ²⁴ Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; ²⁵ †Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοὶ δουλεύω νόμῳ Θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.

8

¹ Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, *μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. ² Ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέ †με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. ³ Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί· ⁴ ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. ⁵ Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος. ⁶ Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος· τὸ δὲ

† 7:11 δι | δια ANT † 7:13 γενεγονε | εγενετο CT § 7:13 αλλα | αλλ NA²⁸ * 7:14 σαρκικός | σαρκικός CT † 7:15 μισω | μεισω TH † 7:16 συμφημι | συνφημι WH § 7:17 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH * 7:17 οικουσα | ενοικουσα WH † 7:18 ουχ ευρισκω 91.8% | ου CT 2.3% † 7:19 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH § 7:20 εγω | — SBL TH WH * 7:20 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH † 7:23 τω | εν τω ANT BYZ CT HF † 7:25 ευχαριστω | χαρις δε NA WH | χαρις SBL * 8:1 μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα 91.9% | — CT 2.5% † 8:2 με | σε NA SBL WH

φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωῆ καὶ εἰρήνη· ⁷ διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς Θεόν, τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται· ⁸ οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες Θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται.

⁹ Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, †ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἶπερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. ¹⁰ Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν ὄντι διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωῆ διὰ δικαιοσύνην. ¹¹ Εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος *Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας †τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ †τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα ἐν ὑμῖν.

¹² Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμέν, οὐ τῇ σαρκί, τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν· ¹³ εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. ¹⁴ Ὅσοι γὰρ πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί στείουσιν υἱοὶ Θεοῦ. ¹⁵ Οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, *ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἰοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ. ¹⁶ Αὐτὸ τὸ πνεῦμα †συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμέν τέκνα Θεοῦ· ¹⁷ εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, †συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ· εἶπερ ὄντως συμπασχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

¹⁸ Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. ¹⁹ Ἡ γὰρ ἀποκαρδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἰῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται. ²⁰ Τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἔκουσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, *ἐπ' ἐλπίδι· ²¹ ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. ²² Οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις †συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν. ²³ Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, †καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν, υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. ²⁴ Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπίς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὁ γὰρ βλέπει τις, ὅτι καὶ ἐλπίζει; ²⁵ Εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

²⁶ Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται *ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν· τὸ γὰρ τί †προσευξόμεθα καθὸ δεῖ, οὐκ οἶδαμεν, †ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερευχαίνεται ὑπὲρ ἡμῶν στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· ²⁷ ὁ δὲ *ἐρευνῶν τὰς καρδίας οἶδε τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. ²⁸ Οἶδαμεν

† 8:9 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL TH WH § 8:10 δια | δι ANT PCK TR * 8:11 ἰησοῦν | τον ἰησοῦν CT † 8:11 τον χριστον εκ νεκρων 85.3% | χριστον εκ νεκρων NA TH 2.3% | εκ νεκρων χριστον ἰησοῦν SBL WH 2% † 8:11 το ἐνοικουν αὐτου πνευμα 77% | του ἐνοικουντος αὐτου πνευματος NA SCR WH 16.4% § 8:14 εἰσιν υἱοι θεου | υἱοι θεου εἰσιν NA TH WH | υἱοι εἰσι θεου SBL * 8:15 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL TH WH † 8:16 συμμαρτυρει | συμμαρτυρει TH WH † 8:17 συγκληρονομοι | συγκληρονομοι TH WH § 8:17 συμπασχομεν | συμπασχομεν TH WH * 8:20 ἐπ | ἐφ CT † 8:22 συστεναζει | συστεναζει WH † 8:23 καὶ ἡμεῖς 89.2% | ἡμεῖς καὶ CT 2.8% § 8:24 τι καὶ | — NA SBL WH * 8:26 ταῖς ἀσθενείαις 91.3% | τῆ ἀσθενεία CT 4.9% † 8:26 προσευξομεθα | προσευξομεθα CT TR † 8:26 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL TH WH § 8:26 ὑπερ ἡμων | — CT * 8:27 ἐρευνων | ἐραυων CT

δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα ἴσυνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. ²⁹ Ὅτι οὖς προέγνω, καὶ προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς. ³⁰ οὖς δὲ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε· καὶ οὖς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὖς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε.

³¹ Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; Εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; ³² Ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, †ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίζεται; ³³ Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαίων· ³⁴ τίς ὁ Ἰκατακρίνων; *Χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ †καὶ ἐγερθεὶς, ὃς †καὶ ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. ³⁵ Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; Θλίψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμός, ἢ λιμός, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα; ³⁶ Καθὼς γέγραπται ὅτι

Ἐνεκέν σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν·
ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.

³⁷ Ἄλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. ³⁸ Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε *δυνάμεις οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα ³⁹ οὔτε ὑψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

9

¹ Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, *συμμαρτυροῦσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ² ὅτι λύπη μοί ἐστι μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. ³ †Εὐχόμην γὰρ †αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα· ⁴ οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλῖται, ὧν ἡ υἰοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθήκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, ⁵ ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὧν ἐπὶ πάντων, Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

⁶ Οὐχ οἶον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραὴλ· ⁷ οὐδ' ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα· ἀλλ' Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα. ⁸ Τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκός, ταῦτα τέκνα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. ⁹ Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος, Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ Σάρρα υἱός.

† 8:28 συνεργεῖ | συνεργεῖ ο θεος WH † 8:32 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL TH WH § 8:34 κατακρίνων | κατακρινῶν NA SBL WH * 8:34 χριστος | χριστος ιησους NA WH † 8:34 καὶ ἐγερθεὶς 83.8% | ἐγερθεὶς NA SBL TH 9.5% | ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν WH 2.8% † 8:34 καὶ | — WH § 8:36 ἐνεκεν | ἐνεκα ANT PCK TR * 8:38 δυναμεις ουτε ἐνεστῶτα ουτε μελλοντα | ἐνεστῶτα ουτε μελλοντα ουτε δυναμεις CT * 9:1 συμμαρτυροῦσης | συμμαρτυρουσης TH WH † 9:3 ευχομην | ηυχομην ANT CT TR † 9:3 αυτος εγω αναθεμα ειναι | αναθεμα ειναι αυτος εγω CT § 9:4 ισραηλιται | ισραηλειται TH WH

10 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν— 11 μήπω γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ *κακόν, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν †προθέσις τοῦ Θεοῦ μένη, οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, 12 †ἐρρήθη αὐτῇ ὅτι Ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι. 13 §Καθὼς γέγραπται, Τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαΐ *ἐμίσησα.

14 Τί οὖν ἐροῦμεν; Μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; Μὴ γένοιτο. 15 Τῷ ἴγάρ Μωϋσῆ λέγει, Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ †οικτειρήσω ὃν ἂν §οικτείρω. 16 Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ *ἐλεοῦντος Θεοῦ. 17 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραῶ ὅτι Εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ. 18 Ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ· ὃν δὲ θέλει σκληρύνει.

19 Ἐρεῖς τοῦν μοι, †Τί ἔτι μέμφεται; Τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε; 20 §Μενοῦνγε, ὦ ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ Θεῷ; Μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, Τί με ἐποίησας οὕτως; 21 Ἡ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκευῆς, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; 22 Εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν, καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκευὴ ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν· 23 *καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκευὴ ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν, 24 οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἔθνων; 25 Ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει,

Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου·

καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημένην.

26 Καὶ ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ οὗ †ἐρρήθη αὐτοῖς, Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ Θεοῦ ζῶντος,

27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ,

Ἐὰν ᾗ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ †κατάλειμμα σωθήσεται·

28 λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων §ἐν δικαιοσύνῃ· ὅτι λόγον συντετημένον ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.

29 Καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας,

* 9:11 κακον | φαυλον CT † 9:11 προθεσις του θεου | του θεου προθεσις ANT TR † 9:12 ερρηθη | ερρεθη ANT CT HF PCK § 9:13 καθως | καθαπερ WH * 9:13 εμισσησα | εμεισησα TH † 9:15 γαρ μωυση | γαρ μωση BYZ TR | μωυση γαρ CT † 9:15 οικτειρησω | οικτηρησω NA SBL § 9:15 οικτειρω | οικτιρω NA SBL * 9:16 ελεουντος | ελεωντος CT † 9:19 ουν μοι | μοι ουν CT † 9:19 τι | τι ουν NA SBL § 9:20 μενουνγε ω ανθρωπε | ω ανθρωπε μενουνγε CT * 9:23 και | — WH † 9:26 ερρηθη | ερρεθη ANT CT HF PCK † 9:27 καταλειμμα 87.9% | υπολειμμα (υπολιμμα WH) NA SBL TH 1% § 9:28 εν δικαιοσυνη οτι λογον συντετημενον 94.5% | — CT 2.8%

Εἰ μὴ Κύριος Σαβαώθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα,
ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν,
καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὠμοιώθημεν.

³⁰ Τί οὖν ἐροῦμεν; Ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβε δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως· ³¹ Ἰσραὴλ δέ, διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς νόμον *δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασε. ³² Διὰ τί; Ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων ἴνομου προσέκοψαν †γὰρ τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, ³³ καθὼς γέγραπται,

Ἴδου τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου·
καὶ ὅς τις πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασχυνοθήσεται.

10

¹ Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις *ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ †τοῦ Ἰσραὴλ †ἐστὶν εἰς σωτηρίαν. ² Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. ³ Ἄγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν ὀδικοσύνην ζητοῦντες στηῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. ⁴ Τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι.

⁵ *Μωϋσῆς γὰρ γράφει †τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ ποιήσας †αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν ὧ αὐτοῖς. ⁶ Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτω λέγει, Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν;—τοῦτ' ἔστι Χριστὸν καταγαγεῖν— ⁷ ἢ, Τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον;—τοῦτ' ἔστι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ⁸ Ἀλλὰ τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστίν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. ⁹ ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς *ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. ¹⁰ καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. ¹¹ Λέγει γὰρ ἡ γραφή, Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασχυνοθήσεται. ¹² Οὐ γὰρ ἐστὶ διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνου· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. ¹³ Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται.

¹⁴ Πῶς οὖν †ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; Πῶς δὲ †πιστεύσουσιν οὐ οὐκ ἤκουσαν; Πῶς δὲ ὀκούσουσι χωρὶς

* 9:31 δικαιοσυνης | —CT † 9:32 νομου | —CT † 9:32 γαρ | —CT § 9:33 πας | —CT * 10:1 η | —CT † 10:1 του ισραηλ | αυτων CT † 10:1 εστιν | —CT § 10:3 δικαιοσυνην 92.5% | —SBL WH 3.7% * 10:5 μωυσης | μωυσης PCK TR † 10:5 την δικαιοσυνην την εκ του νομου οτι | οτι την δικαιοσυνην την εκ του νομου SBL | την δικαιοσυνην την εκ νομου οτι TH | οτι την δικαιοσυνην την εκ νομου WH † 10:5 αυτα | —SBL WH § 10:5 αυτοις | αυτη SBL TH WH * 10:9 εν τω στοματι σου κυριον ιησουν | το ρημα εν τω στοματι σου οτι κυριος ιησους WH † 10:14 επικαλεσονται | επικαλεσονται CT † 10:14 πιστευουσιν | πιστευσωσιν CT § 10:14 ακουσουσι | ακουσωσι CT

κηρύσσοντος; ¹⁵ Πῶς δὲ *κηρύξουσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; †Καθὼς γέγραπται, Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες †τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων §τὰ ἀγαθὰ. ¹⁶ Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ λέγει, Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; ¹⁷ Ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοῇ διὰ ῥήματος *Θεοῦ.

¹⁸ Ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; Μενοῦνγε·

Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν,
καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.

¹⁹ Ἀλλὰ λέγω, μὴ †οὐκ ἔγνω Ἰσραὴλ; Πρῶτος †Μωϋσῆς λέγει,

Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει,
§ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς.

²⁰ Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει,

Εὐρέθην *τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν,
ἐμφανῆς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι.

²¹ Πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει, Ὁλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

11

¹ Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; Μὴ γένοιτο. Καὶ γὰρ ἐγὼ *Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς †Βενιαμίν. ² Οὐκ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. Ἡ οὐκ οἶδατε ἐν †Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή; Ὡς ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ, §λέγων, ³ Κύριε, τοὺς προφῆτας σου ἀπέκτειναν, *καὶ τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν· κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχὴν μου. ⁴ Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; Κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαψαν γόνυ τῇ Βάαλ. ⁵ Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ †λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν. ⁶ Εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι †γίνεται χάρις. §Εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι ἐστὶν ἔργον.

⁷ Τί οὖν; Ὁ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ, *τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν· ⁸ †καθὼς γέγραπται,

Ἐδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξεως,

* **10:15** κηρυξουσιν | κηρυξωσιν CT † **10:15** καθως | καθαπερ WH † **10:15** των ευαγγελιζομενων ειρηνην 89.3% | — CT 10.4% § **10:15** τα | — WH * **10:17** θεου | χριστου CT † **10:19** ουκ εγνω ισραηλ | ισραηλ ουκ εγνω CT † **10:19** μωυσης | μωσης PCK TR § **10:19** επι | επ CT * **10:20** τοις | εν τοις NA SBL * **11:1** ισραηλιτης | ισραηλειτης TH WH † **11:1** βενιαμιν | βενιαμειν TH WH † **11:2** ηλια | ηλεια WH § **11:2** λεγων | — CT * **11:3** και | — CT † **11:5** λειμμα | λιμμα WH † **11:6** γινεται | γεινεται TH § **11:6** ει δε εξ εργαων ουκετι εστι χαρις επει το εργον ουκετι εστιν εργον 86.2% | — CT 3.5% * **11:7** τουτο | τουτου PCK TR † **11:8** καθως | καθαπερ WH

ὄφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν,
καὶ ὠτα τοῦ μὴ ἀκούειν,
ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

⁹ Καὶ †Δαυὶδ λέγει,

Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν,
καὶ εἰς σκάνδαλον, καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς·
¹⁰ σκοτισθήτωσαν οἱ ὄφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν,
καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντὸς ὁ σύγκαμψον.

¹¹ Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσι; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλώσαι αὐτούς. ¹² Εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμος, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσω μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;

¹³ Ὑμῖν * γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. Ἐφ' ὅσον †μέν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω. ¹⁴ εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινα ἐξ αὐτῶν. ¹⁵ Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ †πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; ¹⁶ Εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.

¹⁷ Εἰ δὲ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς, καὶ ὁ σύγκοινωνός τῆς ῥίζης *καὶ τῆς πότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, ¹⁸ μὴ κατακαυθῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυθᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάξεις, †ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ. ¹⁹ Ἐρεῖς οὖν, Ἐξεκλάσθησαν †κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ὁ ἐγκεντρισθῶ.

²⁰ Καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἔστηκας. Μὴ *ὕψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ. ²¹ εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, †μήπως οὐδὲ σοῦ †φείσεται. ²² Ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας, ὁ ἀποτομίαν· ἐπὶ δὲ σέ, *χρηστότητα, ἐὰν †ἐπιμείνης τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. ²³ †Καὶ ἐκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ὁ ἐπιμείνωσι τῇ ἀπιστίᾳ, *ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γὰρ †ὁ Θεὸς ἐστὶ πάλιν †ἐγκεντρίσαι αὐτούς. ²⁴ Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσω μᾶλλον οὗτοι, οἱ κατὰ φύσιν, ὁ ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ;

²⁵ Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε *παρ' ἐαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πῶρως ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ

† 11:9 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 11:10 συγκαμψον | συνκαμψον TH WH

* 11:13 γαρ | δε CT † 11:13 μεν | μεν ουν CT † 11:15 προσληψις | προσλημψις

CT § 11:17 συγκοινωνος | συνκοινωνος TH WH * 11:17 και | — CT † 11:18 αλλ

| αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 11:19 κλαδοι | οι κλαδοι ANT TR § 11:19 εγκεντρισθω

| ενκεντρισθω TH WH * 11:20 υψηλοφρονει | υψηλα φρονει CT † 11:21 μηπως |

— SBL TH WH † 11:21 φεισεται | φεισηται TR § 11:22 αποτομιαν | αποτομια CT

* 11:22 χρηστοτητα | χρηστοτης θεου CT † 11:22 επιμεινης | επιμενης CT † 11:23 και

εκεινοι | κακεινοι CT § 11:23 επιμεινωσι | επιμενωσι CT * 11:23 εγκεντρισθησονται

| ενκεντρισθησονται TH WH † 11:23 ο θεος εστι | εστιν ο θεος CT HF TR † 11:23

εγκεντρισαι | ενκεντρισαι TH WH § 11:24 εγκεντρισθησονται | ενκεντρισθησονται TH

WH * 11:25 παρ | εν WH | — SBL

γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ· ²⁶ καὶ οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται· καθὼς γέγραπται,

Ἦξει ἐκ Σιών ὁ ῥυόμενος,

† καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ·

²⁷ καὶ αὕτη αὐτοῖς ἢ παρ' ἐμοῦ διαθήκη,
ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.

²⁸ Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας. ²⁹ Ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κληῖσις τοῦ Θεοῦ. ³⁰ Ὡσπερ γὰρ † καὶ ὑμεῖς ποτε ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἁπειθείᾳ· ³¹ οὕτω καὶ οὗτοι νῦν ἠπειθήσαν, τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ * ἐλεηθῶσι· ³² συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἁπειθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.

³³ Ὡ βᾶθος πλοῦτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ. Ὡς † ἀνεξερευνητὰ τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.

³⁴ Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου;

Ἦ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;

³⁵ Ἦ τίς προέδωκεν αὐτῷ,

καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ;

³⁶ Ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

12

¹ Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν * οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἀγίαν, † εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν, ² καὶ μὴ † συσχηματίζεσθαι τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ ἁμεταμορφοῦσθαι τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς * ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.

³ Λέγω γάρ, διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστῳ ὡς ὁ Θεὸς ἐμέρισε μέτρον πίστεως. ⁴ Καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι † μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν· ⁵ οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σώμα ἔσμεν ἐν Χριστῷ, † ὁ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη. ⁶ Ἐχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· ⁷ εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· ⁸ εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ

† 11:26 καὶ | — CT † 11:30 καὶ | — CT § 11:30 απειθεια | απειθια WH * 11:31 ελεηθωσι | νυν ελεηθωσι NA SBL WH † 11:32 απειθειαν | απειθια WH † 11:33 ανεξερευνητα | ανεξεραυνητα CT * 12:1 οικτιρμων | οικτειρμων TH † 12:1 ευαρεστον τω θεω | τω θεω ευαρεστον WH † 12:2 συσχηματιζεσθαι | συσχηματιζεσθε BYZ HF NA PCK SBL TR | συνσχηματιζεσθε TH WH § 12:2 μεταμορφουσθαι | μεταμορφουσθε BYZ CT HF PCK TR * 12:2 υμων | — CT † 12:4 μελη πολλα | πολλα μελη CT † 12:5 ο | το CT

μεταδιδούς, ἐν ἀπλότητι· ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἰλαρότητι.

⁹ Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. Αποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ. ¹⁰ Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι· ¹¹ τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί· τῷ πνεύματι ζέοντες· τῷ Ἐκυρίῳ δουλεύοντες· ¹² τῇ ἐλπίδι χαίροντες· τῇ θλίψει ὑπομένοντες· τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες· ¹³ ταῖς χρεΐαις τῶν ἀγίων κοινωνοῦντες· τὴν φιλοξενίαν διώκοντες.

¹⁴ Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας *ὕμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε. ¹⁵ Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, †καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων. ¹⁶ Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες. Μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. Μὴ †γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. ¹⁷ Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες. Προνοοῦμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων. ¹⁸ Εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες. ¹⁹ Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ, Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος. ²⁰ Ἐάν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐάν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ²¹ Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

13

¹ Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχοῦσαις ὑποταστέσθω· οὐ γὰρ ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ *ὑπὸ Θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι †ἐξουσίαι ὑπὸ †τοῦ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. ² Ὡστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα ἑλήφονται. ³ Οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος *τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν. Θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; Τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· ⁴ Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστί σοι εἰς τὸ ἀγαθόν. Ἐάν δὲ τὸ κακὸν ποιῆς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκὴ τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, †ἐκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. ⁵ Διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. ⁶ Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. ⁷ Ἀπόδοτε †οὖν πᾶσι τὰς ὀφειλάς· τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμὴν.

⁸ Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ Ἐαγαπᾶν ἀλλήλους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκε. ⁹ Τὸ γὰρ, Οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ *κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἕτερα ἐντολή, ἐν †τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις

§ 12:11 κυριω | καιρω ST * 12:14 υμας | — SBL WH † 12:15 και | — CT † 12:16 γινεσθε | γεινεσθε TH § 12:20 εαν ουν 86.9% | αλλ εαν NA²⁸ 5% | αλλα εαν NA²⁷ SBL TH WH 1% * 13:1 υπο | απο TR † 13:1 εξουσαι | — CT † 13:1 του | — CT § 13:2 ληφονται | λημφονται CT * 13:3 των αγαθων εργαων αλλα των κακων 94.3% | τω αγαθω εργα αλλα τω κακω CT 3.7% † 13:4 εκδικος εις οργην | εις οργην εκδικος ANT † 13:7 ουν | — CT § 13:8 αγαπαν αλληλους | αλληλους αγαπαν CT * 13:9 κλεψεις | κλεψεις ου ψευδομαρτυρησεις BYZ PCK TR † 13:9 τουτω τω λογω | τω λογω τουτω CT

τὸν πλησίον σου ὡς †σεαυτόν. ¹⁰ Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

¹¹ Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. ¹² Ἡ νύξ προέκοπεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν· *ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, †καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός. ¹³ Ὡς ἐν ἡμέρα, εὐσημιότως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ. ¹⁴ †Ἄλλ' ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιῆσθε, εἰς ἐπιθυμίας.

14

¹ Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. ² Ὅς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. ³ Ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενεῖτω, *καὶ ὁ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. ⁴ Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; Τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει. Σταθήσεται δέ· †δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ †Θεὸς στηῆσαι αὐτόν.

⁵ Ὅς ἅμην κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὅς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν. Ἐκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῦ πληροφορεῖσθω. ⁶ Ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ φρονεῖ· *καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ φρονεῖ. †Καὶ ὁ ἐσθίων Κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ. ⁷ Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἐαυτῷ ζῆ, καὶ οὐδεὶς ἐαυτῷ ἀποθνήσκει. ⁸ Ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν· ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν. ⁹ Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς †καὶ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.

¹⁰ Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; Ἡ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; Πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ *Χριστοῦ. ¹¹ Γέγραπται γάρ,

Ζῶ ἐγώ, λέγει Κύριος· ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ,
καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ.

¹² Ἄρα †οὗν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἐαυτοῦ λόγον δώσει †τῷ Θεῷ.

¹³ Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. ¹⁴ Οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ· εἰ μὴ τῷ

† 13:9 σεαυτον | εαυτου TR § 13:11 ημας ηδη | ηδη υμας CT * 13:12 αποθωμεθα 98.2% | αποβαλωμεθα SBL 0.7% † 13:12 και ενδυσωμεθα | ενδυσωμεθα δε CT † 13:14 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 14:3 και ο 95.2% | ο δε CT 2% † 14:4 δυνατος γαρ εστιν 92.5% | δυνατει γαρ CT 1.3% † 14:4 θεος | κυριος CT § 14:5 μεν | μεν γαρ NA WH * 14:6 και ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει 92.8% | — CT 4.8% † 14:6 και | — TR † 14:9 και απεθανε και ανεστη | απεθανε CT § 14:9 εζησεν | ανεζησεν TR * 14:10 χριστου 96% | θεου CT 2.4% † 14:12 ουν | — SBL † 14:12 τω θεω | — SBL § 14:14 αυτου | εαυτου CT TR

λογιζομένω τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνω κοινόν. ¹⁵ Εἰ *δὲ διὰ βρώμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. Μὴ τῷ βρώματί σου ἐκείνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανε. ¹⁶ Μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν· ¹⁷ οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βρώσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. ¹⁸ Ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. ¹⁹ Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. ²⁰ Μὴ ἔνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. Πάντα μὲν καθαρὰ, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίουσι. ²¹ Καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πίνειν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ. ²² Σὺ *πίστιν ἔχεις; Κατὰ ἑαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει. ²³ Ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγη, κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστί.

²⁴ τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίζαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, ²⁵ φανερωθέντος δὲ νῦν, διὰ τε γραφῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, ²⁶ μόνῳ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

15

¹ Ὁφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. ² *Ἐκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν. ³ Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρρεσεν, ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται, Οἱ ὄνειδισμοὶ τῶν ὄνειδιζόντων σε ἔπέπεσον ἐπ' ἐμέ. ⁴ Ὅσα γὰρ προεγράφη, ἔεις τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἡ προεγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ *διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. ⁵ Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῶη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν· ⁶ ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

⁷ Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο ὑμᾶς, εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ. ⁸ Λέγω ἡμεῖς, *Χριστὸν Ἰησοῦν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων· ⁹ τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν Θεόν, καθὼς γέγραπται,

* **14:15** δε | γαρ CT † **14:18** τουτοις | τουτω CT ‡ **14:21** πειν | πειν WH § **14:21** η σκανδαλίζεται η ασθενει 86.5% | — NA WH 2.2% * **14:22** πιστιν | πιστιν ην CT † **14:22** σεαυτον | σαυτον TR ‡ **14:24** {include verses 24-26} 94.6% | {omit verses 24-26} CT TR 5.4% [Note: These verses appear at the end of chapter 16 in NA, TH, TR, and WH. SBL omits them completely.] § **14:26** ω | — SCR [Note: This variant appears in 16:27 in SCR.] * **15:2** εκαστος | εκαστος γαρ TR † **15:3** επεπεσον | επεπεσαν CT ‡ **15:4** εις 91.6% | παντα εις WH 1.9% § **15:4** προεγραφη | εγραφη CT * **15:4** δια | — ANT PCK TR † **15:7** υμας | ημας BYZ PCK TR WH ‡ **15:7** θεου | του θεου CT § **15:8** δε | γαρ CT * **15:8** χριστον ιησουν | ιησουν χριστον TR | χριστον CT

Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι,
καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ.

¹⁰ Καὶ πάλιν λέγει,

Εὐφράνθητε, ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

¹¹ Καὶ πάλιν,

Αἰνεῖτε †τὸν Κύριον πάντα τὰ ἔθνη,
καὶ §ἐπαινέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.

¹² Καὶ πάλιν Ἑσαίας λέγει,

Ἔσται ἡ ρίζα τοῦ Ἰεσσαί,
καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν·
ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν.

¹³ Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει Πνεύματος Ἁγίου.

¹⁴ Πέπειμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης *γνώσεως, δυνάμενοι καὶ †ἄλλους νουθετεῖν. ¹⁵ †Τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, §ἀδελφοί, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι *ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ¹⁶ εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν †Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱεουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. ¹⁷ Ἐχω οὖν †καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς §τὸν Θεόν. ¹⁸ Οὐ γὰρ τολμήσω *λαλεῖν τι ὧν οὐ κατειργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, ¹⁹ ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος †Θεοῦ· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· ²⁰ οὕτω δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἄλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ· ²¹ ἀλλά, καθὼς γέγραπται,

†Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται·
καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσι.

† 15:9 εθνεσι | εθνεσι κυριε ANT PCK † 15:11 τον κυριον παντα τα εθνη | παντα τα εθνη τον κυριον CT § 15:11 επαινεσατε | επαινεσατωσαν CT * 15:14 γνωσεως | της γνωσεως NA TH WH † 15:14 αλλους | αλληλους ANT CT TR † 15:15 τολμηροτερον | τολμηροτερω § 15:15 αδελφοι 91.6% | — CT 2.9% * 15:15 υπο | απο WH † 15:16 ιησου χριστου | χριστου ιησου CT † 15:17 καυχησιν | την καυχησιν NA SBL WH § 15:17 τον | — TR * 15:18 λαλειν τι | τι λαλειν CT † 15:19 θεου | αγιου WH | — SBL † 15:21 οις ουκ ανηγγελη περι αυτου οψονται | οψονται οις ουκ ανηγγελη περι αυτου WH

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς· 23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἔπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ *πολλῶν ἐτῶν, 24 ὡς †ἐὰν πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν, †ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ. 25 Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, διακονῶν τοῖς ἀγίοις. 26 Ἐὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινα ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἀγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. 27 *Εὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται †αὐτῶν εἰσιν. Εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινωνήσαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. 28 Τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς †τὴν Σπανίαν. 29 Οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας ἑτοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ἐλεύσομαι.

30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος, συναγωνίσασθαι μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν· 31 ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ *ἵνα ἡ διακονία μου ἢ εἰς Ἱερουσαλήμ εὐπρόσδεκτος †γένηται τοῖς ἀγίοις· 32 ἵνα ἐν χαρᾷ †ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. 33 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

16

1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὓσαν *διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν †Κεγχραεῖς· 2 ἵνα †αὐτὴν προσδέξησθε ἐν Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἀγίων, καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζη πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ ἑαυτοῦ ἐμοῦ.

3 Ἀσπάσασθε *Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 4 οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν· 5 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. Ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητὸν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς †Ἀχαΐας εἰς Χριστόν. 6 Ἀσπάσασθε †Μαριάμ, ἣτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἑμέα. 7 Ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς

§ 15:23 επιποθιαν | επιποθειαν WH * 15:23 πολλων | ικανων SBL WH † 15:24 εαν | αν CT † 15:24 ελευσομαι προς υμας 65.3% | — CT 3.5% § 15:26 ευδοκησαν | ηυδοκησαν WH * 15:27 ευδοκησαν | ηυδοκησαν WH † 15:27 αυτων εισιν | εισιν αυτων CT † 15:28 την | — CT § 15:29 του ευαγγελιου του 90.9% | — CT 3.6% * 15:31 ινα | — CT † 15:31 γενηται τοις αγιοις | τοις αγιοις γενηται CT † 15:32 ελθω ... και συναναπαυσωμαι | ελθων ... συναναπαυσωμαι NA SBL WH * 16:1 διακονον | και διακονον NA SBL WH † 16:1 κεγχραις | κενχραις TH WH † 16:2 αυτην προσδεξησθε | προσδεξησθε αυτην WH § 16:2 αυτου εμου | εμου αυτου CT * 16:3 πρισκαν | πρισκιλλαν ANT BYZ TR † 16:5 αχαιας 94.8% | ασιας CT 4.4% † 16:6 μαριαμ | μαριαν NA TH WH § 16:6 ημας 75.9% | υμας CT PCK 23.2%

ἀποστόλοις, οἱ καὶ πρὸ ἐμοῦ *γεγόνασιν ἐν Χριστῷ. ⁸ Ἀσπάσασθε Ἄμπλιαν τὸν ἀγαπητὸν μου ἐν Κυρίῳ. ⁹ Ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητὸν μου. ¹⁰ Ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. ¹¹ Ἀσπάσασθε †Ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆ μου. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου, τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ. ¹² Ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ. ¹³ Ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. ¹⁴ Ἀσπάσασθε *Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, †Ερμᾶν, Πατρόβαν, Ἐρμῆν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. ¹⁵ Ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. ¹⁶ Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ †ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ.

¹⁷ Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα, παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, ποιῶντας· καὶ Ἰεκκλίνατε ἀπ' αὐτῶν. ¹⁸ Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν *Ἰησοῦ Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἐαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. ¹⁹ Ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο. †Χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν· θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς †μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. ²⁰ Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἸΧριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

²¹ *Ἀσπάζονται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου.

²² Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος, ὁ γράψας τὴν ἐπιστολήν, ἐν Κυρίῳ.

²³ Ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ †τῆς ἐκκλησίας ὅλης. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐραστός ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

²⁴ †Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν. §

Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης τῆς διακόνου τῆς ἐν Κεγχρεαῖς ἐκκλησίας.*

* **16:7** γεγόνασιν | γεγοναν CT † **16:8** ἀμπλιαν | ἀμπλιατον CT † **16:11** ηρωδιωνα | ηροδιωνα TR § **16:11** συγγενη | συγγενην TH * **16:14** ασυγκριτον | ασυγκριτον WH † **16:14** ερμαν πατροβαν ερμην | ερμην πατροβαν ερμαν CT † **16:16** εκκλησαι 73.1% | εκκλησαι πασαι CT 12.7% § **16:17** εκκλινατε | εκκλινατε NA SBL WH | εκκλεινατε TH * **16:18** ιησου | — CT † **16:19** χαιρω ουν το εφ υμιν | εφ υμιν ουν χαιρω CT † **16:19** μεν | — NA SBL TH § **16:20** χριστου μεθ υμων 92% | χριστου μεθ υμων αμην SCR 3.9% | μεθ υμων NA TH WH 1% * **16:21** ασπαζονται | ασπαζεται CT † **16:23** της εκκλησιας ολης | ολης της εκκλησιας CT † **16:24** η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων αμην 83.3% | η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων ημων αμην PCK 8.2% | — NA TH WH 3.2% § **16:24** {omit verses 25-27} 92.9% | {include verses 25-27} NA TH TR WH 7.1% [Note: See 14:24-26.] * **16:24** This scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α

¹ Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος *Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφός, ² τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ †τῆ οὔση ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν †τε καὶ ᾠμῶν· ³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

⁴ Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ *μου πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ⁵ ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, ⁶ καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν· ⁷ ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ⁸ ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους, ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ⁹ Πιστὸς ὁ Θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

¹⁰ Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ἦ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἧτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῦ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. ¹¹ Ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἕριδες ἐν ὑμῖν εἰσι. ¹² Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει, Ἐγὼ μὲν εἶμι Παύλου, Ἐγὼ δὲ Απολλῶ, Ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, Ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. ¹³ Μεμέρισται ὁ Χριστός; Μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; ¹⁴ Εὐχαριστῶ †τῷ Θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον· ¹⁵ ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμόν ὄνομα †ἐβάπτισα. ¹⁶ Ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἶ τινα ἄλλον ἐβάπτισα. ¹⁷ Οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με Χριστὸς βαπτίζειν, ὁ δὲ εὐαγγελίζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.

¹⁸ Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστὶ, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστὶ. ¹⁹ Γέγραπται γάρ,

Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν,
καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.

²⁰ Ποῦ σοφός; Ποῦ γραμματεὺς; Ποῦ *συζητητῆς τοῦ αἰῶνος τούτου; Οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου †τούτου; ²¹ Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεόν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σώσαι τοὺς πιστεύοντας. ²² Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι

* **1:1** ιησου χριστου | χριστου ιησου NA SBL † **1:2** τη ουση εν κορινθω ηγιασμενοις εν χριστω ιησου 94.7% | ηγιασμενοις εν χριστω ιησου τη ουση εν κορινθω SBL 0.8% † **1:2** τε | — CT § **1:2** ημων | υμων PCK * **1:4** μου | — WH † **1:14** τω θεω | — SBL TH WH † **1:15** εβαπτισα | εβαπτισθητε CT § **1:17** αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * **1:20** συζητητης | συζητητης TH WH † **1:20** τουτου | — CT

†σημείον αἰτοῦσι, καὶ Ἑλληνας σοφίαν ζητοῦσιν· ²³ ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίους μὲν σκάνδαλον, Ἑλλησι δὲ μωρίαν· ²⁴ αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλησι, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν· ²⁵ Ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων *ἐστί.

²⁶ Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· ²⁷ ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα †τοὺς σοφοὺς καταισχύνη· καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα καταισχύνη τὰ ἰσχυρά· ²⁸ καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, †καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ· ²⁹ ὅπως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον ἑοῦ Θεοῦ· ³⁰ Ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη *ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμός, καὶ ἀπολύτρωσις· ³¹ ἵνα, καθὼς γέγραπται, Ὁ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.

2

¹ Κάγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ *μαρτύριον τοῦ Θεοῦ· ² Οὐ γὰρ ἔκρινα †τοῦ εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον· ³ †Καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς· ⁴ Καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν Σπειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως· ⁵ ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ἦ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει Θεοῦ.

⁶ Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου, τῶν καταργουμένων· ⁷ ἀλλὰ λαλοῦμεν *σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν· ⁸ ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἐγνώκεν· εἰ γὰρ ἐγνώσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν· ⁹ ἀλλὰ καθὼς γέγραπται,

Ἄ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὐκ ἤκουσε,
καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη,
†τὰ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

¹⁰ Ἡμῖν †δὲ ἑὸς Θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ πνεύματος *αὐτοῦ· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα †έρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ· ¹¹ Τίς γὰρ οἶδεν

† 1:22 σημειον | σημεια CT § 1:23 ελλησι | εθνεσι CT * 1:25 ἐστι | — CT † 1:27 τοὺς σοφοὺς καταισχύνη | καταισχύνη τοὺς σοφοὺς CT † 1:28 καὶ | — NA SBL TH § 1:29 τοῦ θεοῦ | αὐτοῦ TR * 1:30 ἡμιν σοφία | σοφία ἡμιν CT * 2:1 μαρτυριον 93.1% | μυστηριον NA WH 4.4% † 2:2 τοῦ εἰδέναι τι | τι εἰδέναι CT † 2:3 καὶ ἐγὼ | καγὼ CT § 2:4 πειθοις ἀνθρωπίνης σοφίας λογοις 66.9% | πειθοις σοφίας λογοις NA TH 3.9% | πθοις σοφίας λογοις WH 0.6% | πειθοι σοφίας SBL 0% * 2:7 σοφίαν θεοῦ | θεοῦ σοφίαν CT † 2:9 α | οσα SBL WH † 2:10 δε | γαρ SBL WH § 2:10 ο θεος ἀπεκαλυψε | ἀπεκαλυψεν ο θεος CT * 2:10 αὐτοῦ | — CT † 2:10 ἐρευνα | ἐραυνα CT

ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; Οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς ἴσθιεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. ¹² Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν. ¹³ Ἄ καὶ λαλοῦμεν, οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς Πνεύματος Ἁγίου, πνευματικοῖς πνευματικὰ *συγκρίνοντες.

¹⁴ Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστὶ, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. ¹⁵ Ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει ἅμην πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. ¹⁶ Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς ἴσχυται συμβιβᾶσαι αὐτόν; Ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

3

¹ *Καὶ ἐγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην ἰδεῖν λαλῆσαι ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. ² Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, ὡς οὐ βρῶμα· οὐπω γὰρ *ἐδύνασθε, ἀλλ' ἴσχυται εἶτι νῦν δύνασθε· ³ εἶτι γὰρ σαρκικοὶ ἐστε· ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις καὶ διχοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοὶ ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; ⁴ Ὅταν γὰρ λέγῃ τις, Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἕτερος δὲ, Ἐγὼ Ἀπολλῶ, οὐχὶ σαρκικοὶ ἐστε;

⁵ *Τίς οὖν ἐστὶ Ἰσχυται, τίς δὲ Ἀπολλῶς, ἢ διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστῳ ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν; ⁶ Ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ὡς ὁ Θεὸς ἠύξανεν. ⁷ Ὡστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστὶ τι, οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ ἀύξανων Θεός. ⁸ Ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἐν εἰσιν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν *λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. ⁹ Θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομὴ ἐστὲ.

¹⁰ Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἵκτισα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. Ἐκαστος δὲ βλέπετω πῶς ἐποικοδομεῖ. ¹¹ Θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς ἁγίος. ¹² Εἰ δὲ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον στυῖτον *χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, ¹³ ἐκάστου τὸ ἔργον φανερόν γενήσεται· ἢ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἐκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστὶ τὸ πῦρ ἰδοθήσεται. ¹⁴ Εἴ τις τὸ ἔργον ἴμνει ὁ ἰδοθήσεται, μισθὸν *λήψεται. ¹⁵ Εἴ τις τὸ

† 2:11 οἶδεν | ἐγνωκεν CT § 2:13 ἁγίου | — CT * 2:13 συγκρίνοντες | συνκρίνοντες TH WH † 2:15 μιν | τα NA SBL † 2:16 συμβιβᾶσαι | συνβιβᾶσαι WH * 3:1 καὶ ἐγὼ | καγω CT † 3:1 ὑμῖν λαλῆσαι | λαλῆσαι ὑμῖν CT TR † 3:1 σαρκικός | σαρκινός CT § 3:2 καὶ | — CT * 3:2 ἐδύνασθε | ἠδύνασθε ANT PCK TR † 3:2 οὔτε | οὐδε CT † 3:3 καὶ διχοστασίαι 91.2% | — CT 4.8% § 3:4 οὐχὶ σαρκικοί 94.9% | οὐκ ἀνθρώποι CT 2.7% * 3:5 τίς | τι CT † 3:5 παῦλος τίς δε ἀπολλῶς 87.5% | ἀπολλῶς τι δε ἐστὶ παῦλος CT 3% † 3:5 ἀλλ ἢ | — CT § 3:6 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL TH WH * 3:8 ληψεται | ληψεται CT † 3:10 τεθεικα | εθηκα CT † 3:11 χριστος | ὁ χριστος TR § 3:12 τουτον | — CT * 3:12 χρυσον ἀργυρον | χρυσιον ἀργυριον TH WH † 3:13 δοκιμασει | αυτο δοκιμασει CT † 3:14 μενει | μενει ANT NA PCK SBL WH § 3:14 εποικοδομησε | επωκοδομησε ANT PCK TR * 3:14 ληψεται | ληψεται CT

ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτω δὲ ὡς διὰ πυρός.

¹⁶ Οὐκ οἶδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἴοικεῖ ἐν ὑμῖν; ¹⁷ Εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθειρεῖ, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.

¹⁸ Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. ¹⁹ Ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστὶ. Γέγραπται γάρ, Ὁ δραστήσιμος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. ²⁰ Καὶ πάλιν, Κύριος ἔγνωσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι. ²¹ Ὅστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστὶν, ²² εἴτε Παῦλος, εἴτε Ἀπολλῶς, εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος, εἴτε ζωή, εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστώτα, εἴτε μέλλοντα· πάντα ὑμῶν ἔστιν, ²³ ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ Θεοῦ.

4

¹ Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ. ² *Ὁ δὲ λοιπὸν, ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστὸς τις εὑρεθῇ. ³ Ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἑμαυτὸν ἀνακρίνω. ⁴ Οὐδὲν γὰρ ἑμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαιῶμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με Κύριός ἐστιν. ⁵ Ὅστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

⁶ Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἑμαυτὸν καὶ Ἄπολλῶ δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἡδὲ γέγραπται φρονεῖν, ἵνα μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς ἑφυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἐτέρου. ⁷ Τίς γὰρ σε διακρίνει; Τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; Εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβῶν;

⁸ Ἦδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν *συμβασιλεύσωμεν. ⁹ Δοκῶ γὰρ ἴδιον ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανάτιους· ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀγγέλους, καὶ ἀνθρώπους. ¹⁰ Ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἐνδοξοί, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. ¹¹ Ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινώμεν, καὶ διψῶμεν, καὶ ἑγυμνητεύομεν, καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν, ¹² καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσὶ· λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι ἀνεχόμεθα· ¹³ *βλασφημούμενοι παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίφημα ἕως ἄρτι.

† 3:16 οικει εν υμιν | εν υμιν οικει WH † 3:20 γνωσκει | γεινωσκει TH § 3:22 εστιν | — CT * 4:2 ο δε | ωδε CT † 4:6 απολλω | απολλων CT † 4:6 ο γεγραπται φρονειν | α γεγραπται CT § 4:6 φυσιουσθε | μη φυσιουσθε HF PCK * 4:8 συμβασιλευσωμεν | συνβασιλευσωμεν TH WH † 4:9 οτι | — CT † 4:10 ημεις | υμεις PCK § 4:11 γυμνητευομεν | γυμνιτευομεν CT PCK * 4:13 βλασφημουμενοι | δυσφημουμενοι CT

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ ἴνουθετῶ. 15 Ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγούς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. 16 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταὶ μου γίνεσθε. 17 Διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστὶ Στέκνον μου ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν Κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδοὺς μου τὰς ἐν *Χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. 18 Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες. 19 Ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν. 20 Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. 21 Τί θέλετε; Ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε ἱπραότητος;

5

1 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία, ἣτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν *ὀνομάζεται, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. 2 Καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἔξαρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο †ποιήσας.

3 Ἐγὼ μὲν γὰρ Ὡς ἀπὼν τῷ σώματι παρῶν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρῶν, τὸν οὕτω τοῦτο κατεργασάμενον, 4 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ *Χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ †Χριστοῦ, 5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾶ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου †Ἰησοῦ.

6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. Οὐκ οἶδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; 7 Ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι. Καὶ γὰρ τὸ Πάσχα ἡμῶν *ὑπὲρ ἡμῶν †ἐτίθη Χριστός· 8 ὥστε ἐορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἄζυμοις †εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.

9 Ἐγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις· 10 Ὡς καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις, *ἢ ἄρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ †ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. 11 †Νῦν δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐὰν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοιδορός, ἢ μέθυσος, ἢ ἄρπαξ· τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. 12 Τί γάρ μοι Ὡς καὶ τοὺς ἔξω κρίνεις; Οὐχὶ τοὺς ἔσω

† 4:14 νουθετω | νουθετων NA SBL WH † 4:16 γινεσθε | γεινεσθε TH § 4:17 τεκνον μου | μου τεκνον CT * 4:17 χριστω 87.1% | χριστω ιησου NA SBL WH 12% † 4:21 πραοτητος | πραυτητος CT * 5:1 ονομαζεται 95.5% | — CT 3.3% † 5:2 εξαρθη | αρθη CT † 5:2 ποιησας | πραξας NA WH § 5:3 ως | — CT * 5:4 χριστου | — NA SBL WH † 5:4 χριστου | — CT † 5:5 ιησου | — NA SBL WH § 5:7 εκκαθαρατε | εκκαθαρατε ουν ANT BYZ PCK TR * 5:7 υπερ ημων 91.4% | — CT 3.5% † 5:7 ετυθη | εθυθη SCR † 5:8 ειλικρινειας | ειλικρινιας WH § 5:10 και | — CT * 5:10 η | και CT † 5:10 οφειλετε | ωφειλετε CT † 5:11 νυν | νυνη HF PCK TR § 5:12 και | — CT

ὕμεις κρίνετε; ¹³ Τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς *κρινεῖ. †Καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

6

¹ Τολμᾷ τις ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων; ² *Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινούσι; Καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; ³ Οὐκ οἶδατε ὅτι ἀγγέλους κρινούμεν; Μήτι γε βιωτικά; ⁴ Βιωτικά μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε. ⁵ Πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. Οὕτως οὐκ †ἐνὶ ἐν ὑμῖν †σοφὸς οὐδὲ εἷς, ὃς δυνησεται διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ⁶ Ὡστόσο ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; ⁷ Ἦδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα *ὑμῖν ἐστίν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. Διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; Διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ⁸ †Ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ †ταῦτα ἀδελφούς.

⁹ Ἦ οὐκ οἶδατε ὅτι ἄδικοι Ὡσβασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι; Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοῖται, ¹⁰ οὔτε *πλεονέκται, οὔτε κλέπται, οὔτε μέθυσοι, οὐ λοιδόροι, οὐχ ἄρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ †οὐ κληρονομήσουσι. ¹¹ Καὶ ταῦτά τινες ἦτε· †ἀλλὰ ἀπελούσασθε, Ὡστόσο ἠγιασθητε, *ἀλλ' ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου †Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

¹² Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τινος. ¹³ Τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. Τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι. ¹⁴ ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἠγειρεὶ καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. ¹⁵ Οὐκ οἶδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; Ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; Μὴ γένοιτο. ¹⁶ †Οὐκ οἶδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἐν σῶμα ἐστίν; Ἔσονται γάρ, φησί, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ¹⁷ Ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ ἐν πνεύματι ἐστίν. ¹⁸ Φεύγετε τὴν πορνείαν. Πᾶν ἀμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτός τοῦ σώματός ἐστίν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἀμαρτάνει. ¹⁹ Ἦ οὐκ οἶδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματος ἐστίν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ; Καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν, ²⁰ ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, Ὡσκαὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστὶ τοῦ Θεοῦ.

* 5:13 κρινεῖ | κρίνει SBL TR WH † 5:13 και εξαιρετε | εξαρτε CT * 6:2 ουκ | η ουκ CT † 6:5 ενι | εστιν TR † 6:5 σοφος ουδε εις | ουδεις σοφος CT § 6:6 αλλα | αλλ NA²⁸ * 6:7 υμιν | εν υμιν TR † 6:8 αλλα | αλλ NA²⁸ PCK † 6:8 ταυτα | τουτο CT § 6:9 βασιλειαν θεου | θεου βασιλειαν CT * 6:10 πλεονεκται ουτε κλεπται ουτε | κλεπται ουτε πλεονεκται ουτε TR | κλεπται ουτε πλεονεκται ου CT † 6:10 ου 82.1% — CT 14.3% † 6:11 αλλα | αλλ NA²⁸ § 6:11 αλλα | αλλ NA²⁸ PCK * 6:11 αλλ | αλλα ANT NA²⁷ SBL TH WH † 6:11 ιησου | ιησου χριστου NA | ημων ιησου χριστου TH WH † 6:16 ουκ | η ουκ ANT BYZ CT PCK TR § 6:20 και εν τω πνευματι υμων ατινα εστι του θεου 93.4% | — CT 3.8%

7

¹ Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ *μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἄπτεσθαι. ² Διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἐκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. ³ Τῆ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ἰοφειλομένην εὐνοίαν ἀποδιδότω· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ. ⁴ Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἄλλ' ὁ ἀνὴρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἄλλ' ἡ γυνὴ. ⁵ Μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μὴτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν, ἵνα *σχολάζητε τῆ νηστεία καὶ τῆ προσευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἑσυνέρχησθε, ἵνα μὴ πειράζη ὑμᾶς ὁ Σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. ⁶ Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ ἑσυνγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγὴν. ⁷ Ἐέλω *γὰρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἑμαυτὸν· ἄλλ' ἕκαστος ἴδιον ἑχάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, ὅς μὲν οὕτως, ὁ δὲ οὕτως.

⁸ Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς *ἔστιν ἔαν μείνωσιν ὡς κἀγώ. ⁹ Εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· ἑκρεῖσσον γὰρ ἔστι ἑγαμησαὶ ἢ πυροῦσθαι.

¹⁰ Τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγώ, ἄλλ' ὁ Κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι. ¹¹ ἔαν δὲ καὶ χωρισθῆ, μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω—καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.

¹² Τοῖς δὲ λοιποῖς *ἐγὼ λέγω, οὐχ ὁ Κύριος· εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ ταύτῃ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν. ¹³ Καὶ γυνὴ ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ ἑαυτὸς συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω *αὐτόν. ¹⁴ Ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀνδρὶ· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι, νῦν δὲ ἁγία ἐστιν. ¹⁵ Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωρίζεσθω. Οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιοῦτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ Θεός. ¹⁶ Τί γὰρ οἶδας, γυναί, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; Ἡ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις;

¹⁷ Εἰ μὴ ἐκάστω ὡς ἑμέρισεν ὁ *Θεός, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ ἑΚύριος, οὕτω περιπατεῖτω. Καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. ¹⁸ Περιτετημένος τις ἐκλήθη; Μὴ ἐπισπάσθω. Ἐν ἀκροβυστία ἑτις ἐκλήθη; Μὴ περιτεμνέσθω. ¹⁹ Ἡ περιτομὴ οὐδὲν ἐστι, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ. ²⁰ ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ἣ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. ²¹ Δοῦλος ἐκλήθη; Μὴ σοι μελέτω· ἄλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι,

* 7:1 μοι | — CT † 7:3 οφειλομένην ευνοίαν | οφειλην CT ‡ 7:4 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 7:4 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 7:5 σχολαζητε | σχολασητε CT † 7:5 τη νηστεια και 91.5% | — CT 6.8% ‡ 7:5 συνερχησθε | συνερχεσθε PCK | ητε CT § 7:6 συγγνωμην | συγγνωμην TH WH * 7:7 γαρ | δε CT † 7:7 αλλ | αλλα CT ‡ 7:7 χαρισμα χει | χει χαρισμα CT § 7:7 ος μεν ουτως ος 94% | ο μεν ουτως ο CT 4% * 7:8 εστιν | — CT † 7:9 κρεισσον | κρειττον CT ‡ 7:9 γαμησαι | γαμειν WH § 7:10 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 7:12 εγω λεγω | λεγω εγω CT † 7:12 αυτη | αυτη CT ‡ 7:13 ητις | ει τις ANT NA SBL § 7:13 αυτος | ουτος CT * 7:13 αυτον | του αυδρα CT † 7:14 αυδρι 94.7% | αδελφω CT 3.5% ‡ 7:15 ημας | υμας NA WH § 7:17 εμερισεν | μεμερικεν WH * 7:17 θεος 86% | κυριος CT 4.5% † 7:17 κυριος | θεος CT ‡ 7:18 τις εκληθη | κεκληται τις CT

μᾶλλον χρῆσαι. ²² Ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος Κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ἄκαὶ ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς, δοῦλός ἐστι Χριστοῦ. ²³ Τιμῆς ἡγοράσθητε· μὴ *γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. ²⁴ Ἐκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ ἑαυτοῦ.

²⁵ Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἡλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς εἶναι. ²⁶ Νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. ²⁷ Δέδεσαι γυναικί; Μὴ ζητεῖ λύσιν. Λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; Μὴ ζητεῖ γυναῖκα. ²⁸ Ἐὰν δὲ καὶ ἡγήμης, οὐχ ἡμαρτες· καὶ ἐὰν γῆμη ἢ παρθένος, οὐχ ἡμαρτε. Θλίψιν δὲ τῆ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. ²⁹ Τοῦτο δέ φημι, ἄδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος· *τὸ λοιπὸν ἐστὶν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ᾧσι· ³⁰ καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες· ³¹ καὶ οἱ χρώμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.

³² Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. Ὁ ἀγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς ἡἀρέσει τῷ Κυρίῳ· ³³ ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἡἀρέσει τῇ γυναικί. ³⁴ *Μεμερίσται καὶ ἡ γυνὴ ἡ καὶ ἡ παρθένος. Ἡ ἀγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ἡ ἀγία καὶ ἡ σῶματι καὶ ἡ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἡἀρέσει τῷ ἀνδρί. ³⁵ Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν ἡσυμφέρον λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ ἡεὐπρόσεδρον τῷ Κυρίῳ ἀπερισπᾶστως.

³⁶ Εἰ δὲ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ἡ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει ἡγίνεσθαι, ὁ θέλει ποιείτω· οὐχ ἡμαρτάνει· γαμείτωσαν. ³⁷ Ὅς δὲ ἔστηκεν *ἐδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἔξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἡκαρδίᾳ αὐτοῦ, ἡτοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ἡποιεῖ. ³⁸ Ὡστε καὶ ὁ *ἐγκαμίζων καλῶς ποιεῖ· τὸ δὲ μὴ ἡἐγκαμίζων κρεῖσσον ἡποιεῖ.

³⁹ Γυνὴ δέδεται *νόμῳ ἑφ' ὅσον χρόνον ζῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ ἡκαὶ κοιμηθῆ ὁ ἡἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν

§ 7:22 και | — CT * 7:23 γινεσθε | γεινεσθε TH † 7:24 θεω | τω θεω ANT TR ‡ 7:28 γημης | γαμησης CT § 7:29 αδελφοι | αδελφοι οτι SCR * 7:29 το λοιπον εστιν | εστι το λοιπον CT † 7:31 τω κοσμω τουτω | του κοσμου CT ‡ 7:32 αρεσει | αρεση CT § 7:33 αρεσει | αρεση CT * 7:34 μεμερισται και | μεμερισται TR | και μεμερισται και CT † 7:34 και η παρθενος η αγαμος 91.9% | η αγαμος και η παρθενος CT 3.7% ‡ 7:34 σωματι | τω σωματι CT § 7:34 πνευματι | τω πνευματι CT * 7:34 αρεσει | αρεση CT † 7:35 συμφερον | συμφορον CT ‡ 7:35 ευπροσεδρον | ευπαρεδρον ANT CT § 7:36 γινεσθαι | γεινεσθαι TH * 7:37 εδραιος εν τη καρδια | εν τη καρδια αυτου εδραιος CT † 7:37 καρδια αυτου | ιδια καρδια CT ‡ 7:37 του | — CT § 7:37 ποιει | ποιησει CT * 7:38 εκγαμιζων 69.7% | γαμιζων την εαυτου παρθενον NA WH 3.8% | γαμιζων την παρθενον εαυτου SBL TH 0.3% † 7:38 ο δε | και ο CT ‡ 7:38 εκγαμιζων | γαμιζων CT § 7:38 ποιει | ποιησει CT * 7:39 νομω 95.1% | — CT 2.5% † 7:39 και | — ANT CT TR ‡ 7:39 ανηρ | ανηρ αυτης ANT TR

Κυρίω. ⁴⁰ Μακαριωτέρα δέ ἐστὶν ἐὰν οὕτω μείνη, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ ὁ δὲ κάγω πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.

8

¹ Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώσκοντες ἔχομεν. Ἡ γινῶσις φυσιοῦ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. ² Εἰ *δέ τις δοκεῖ †εἰδέναι τι, †οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς δεῖ γινῶναι. ³ εἰ δὲ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ.

⁴ Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἰδῶλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς Θεὸς ὁ ἕτερος εἰ μὴ εἶς. ⁵ Καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοί, εἴτε ἐν οὐρανῶ εἴτε ἐπὶ *γῆς· ὡς περ εἰσὶ θεοὶ πολλοί, καὶ κύριοι πολλοί. ⁶ ἀλλ' ἡμῖν εἶς Θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἶς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.

⁷ Ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γινῶσις· τινὲς δὲ τῇ †συνειδήσει τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ ἡ συνειδήσις αὐτῶν ἀσθενῆς οὕσα μολύνεται. ⁸ Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ †παρίστησι τῷ Θεῷ· οὔτε ὅτι ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. ⁹ Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς *ἀσθενούσιν. ¹⁰ Ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γινῶσιν ἐν †ειδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνειδήσις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; ¹¹ †Καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθενῶν ὁ ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῆ γνώσει, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν; ¹² Οὕτω δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς, καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνειδήσιν ἀσθενούσαν, εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε. ¹³ Διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

9

¹ Οὐκ εἰμὶ *ἀπόστολος; Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; Οὐχὶ Ἰησοῦν †Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν †ἔώρακα; Οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ; ² Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμὶ· ἡ γὰρ σφραγὶς ὁ τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ.

³ Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν *αὕτη ἐστὶ. ⁴ Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ †πιεῖν; ⁵ Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ

§ 7:40 δε | γαρ WH * 8:2 δε | — CT † 8:2 εἰδεναι | εγνωκεναι CT † 8:2 ουδεπω ουδεν εγνωκε | ουπω εγνω CT § 8:4 ετερος | — CT * 8:5 γης | της γης ANT BYZ PCK TR † 8:7 συνειδησει του ειδωλου εως αρτι 93.3% | συνηθεια εως αρτι του ειδωλου CT 4.4% † 8:8 παριστησι | παραστησει CT § 8:8 γαρ εαν φαγωμεν περισσεουομεν ουτε εαν μη φαγωμεν υστερουομεθα 80.4% | εαν φαγωμεν περισσεουομεν ουτε εαν μη φαγωμεν υστερουομεθα TH 1.4% | εαν μη φαγωμεν υστερουομεθα ουτε εαν φαγωμεν περισσεουομεν NA WH 0.8% * 8:9 ασθενουσιν | ασθενουσιν CT † 8:10 ειδωλειω | ειδωλιω WH † 8:11 και απολειται 90.5% | απολλυται γαρ CT 0.8% § 8:11 αδελφος επι τη ση γνωσει 90% | εν τη ση γνωσει ο αδελφος CT 1.4% * 9:1 αποστολος ουκ ειμι ελευθερος 92% | ελευθερος ουκ ειμι αποστολος CT 5.8% † 9:1 χριστον | — CT † 9:1 εωρακα | εορακα NA SBL WH § 9:2 της εμης | μου της CT * 9:3 αυτη εστι | εστιν αυτη CT † 9:4 πιειν | πειν NA SBL WH

ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, καὶ Κηφᾶς; ⁶ Ἡ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν †τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι; ⁷ Τίς στρατεύεται ἰδίους ὀφωνίοις ποτέ; Τίς φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ ἔξ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; *Ἡ τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει;

⁸ Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ; Ἡ †οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα λέγει; ⁹ Ἐν γὰρ τῷ †Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται, Οὐ σφιμῶσεις βουὴν ἀλοῶντα. Μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ; ¹⁰ Ἡ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι *ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἄροτριῶν ἄροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν †τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν ἐπ' ἐλπίδι. ¹¹ Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; ¹² Εἰ ἄλλοι τῆς †ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς;

Ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ ἔγκοπὴν τινα δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. ¹³ Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι *ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν, οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ †προσεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ †συμμερίζονται; ¹⁴ Οὕτω καὶ ὁ Κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν.

¹⁵ Ἐγὼ δὲ σὺδενὶ ἐχρησάμην τούτων· οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτω γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά μου *ἵνα τις κενώσῃ. ¹⁶ Ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ †δὲ μοί ἐστιν, ἐὰν μὴ †εὐαγγελίζωμαι. ¹⁷ Εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. ¹⁸ Τίς οὖν ἔμοί ἐστιν ὁ μισθός; Ἴνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον *τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

¹⁹ Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω. ²⁰ Καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ ἴνoμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· ²¹ τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος †Θεῷ ἀλλ' ἔννομος ἘΧριστῷ, ἵνα *κερδήσω †ἀνόμους. ²² Ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν †ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω. Τοῖς πᾶσι γέγονα ἑστὰ πάντα, ἵνα πάντως τινας σώσω. ²³ *Τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα †συγκοινωνὸς αὐτοῦ

† 9:6 του | — CT § 9:7 εκ του καρπου | τον καρπον CT * 9:7 η | — SBL † 9:8 ουχι και ο νομος ταυτα | και ο νομος ταυτα ου CT † 9:9 μωυσεως | μωσεως ANT BYZ PCK TR § 9:9 φιμωσεις | κημωσεις NA SBL * 9:10 επ ελπιδι οφειλει | οφειλει επ ελπιδι CT † 9:10 της ελπιδος αυτου μετεχειν επ ελπιδι 90.1% | επ ελπιδι του μετεχειν CT 3.5% † 9:12 εξουσιας υμων | υμων εξουσιας CT § 9:12 εγκοπην τινα | τινα εγκοπην NA SBL TH | τινα ενκοπην WH * 9:13 εκ | τα εκ CT † 9:13 προσεδρευοντες | παρεδρευοντες CT † 9:13 συμμεριζονται | συνμεριζονται WH § 9:15 ουδενι εχρησαμην | ου κεχηρημαι ουδενι CT * 9:15 ινα τις κενωση | ουδεις κενωσει CT † 9:16 δε | γαρ CT † 9:16 ευαγγελιζωμαι | ευαγγελισωμαι NA SBL WH § 9:18 μοι 80.3% | μου CT 13.3% * 9:18 του χριστου | — CT † 9:20 νομον 92.1% | νομον μη ων αυτος υπο νομον CT 6.9% † 9:21 θεω | θεου CT § 9:21 χριστω | χριστου CT * 9:21 κερδησω | κερδανω CT † 9:21 ανομους | τους ανομους CT † 9:22 ως | — CT § 9:22 τα | — CT * 9:23 τουτο 91.4%

γένωμαί.

²⁴ Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; Οὕτω τρέχετε, ἵνα καταλάβητε. ²⁵ Πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. ²⁶ Ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλωσ· οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα †δέρων· ²⁷ Ὡλλ' *ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως, ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαί.

10

¹ Οὐ θέλω *δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διήλθον, ² καὶ πάντες εἰς τὸν †Μωϋσῆν †εβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ, ³ καὶ πάντες τὸ αὐτὸ §βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον, ⁴ καὶ πάντες τὸ αὐτὸ *πόμα πνευματικὸν ἔπιον· ἔπιον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ †δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός. ⁵ Ἄλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν †εὐδόκησεν ὁ Θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

⁶ Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κάκεῖνοι ἐπεθύμησαν. ⁷ Μηδὲ εἰδωλοάτραι §γίνεσθε, καθὼς τινες αὐτῶν· *ὡσπερ γέγραπται, Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ †πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. ⁸ Μηδὲ πορνεύωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ †ἔπεσον §ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες. ⁹ Μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν *Χριστόν, καθὼς †καὶ τινες αὐτῶν ἐπέiraσαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφρων †ἀπώλοντο. ¹⁰ Μηδὲ γογγύζετε, §καθὼς καὶ τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὄλοθρευτοῦ. ¹¹ Ταῦτα δὲ *πάντα †τύποι συνέβαινον ἐκείνοις· ἐγράφη δὲ πρὸς νοθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων †κατήνησεν. ¹² Ὡστε ὁ δοκῶν ἐστάναι, βλεπέτω μὴ πέση. ¹³ Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· §πιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὃς οὐκ ἑάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ δύνασθαι *ὑμᾶς ὑπενεγκεῖν.

¹⁴ Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς †εἰδωλολατρείας, ¹⁵ Ὡς φρονίμοις λέγω, κρίνατε ὑμεῖς ὁ φημι. ¹⁶ Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία †τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶ· Τὸν

† 9:26 δερων | δαιρων PCK § 9:27 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH * 9:27 υποπιαζω | υποπιαζω ANT * 10:1 δε | γαρ CT † 10:2 μωυσην | μωσην TR † 10:2 εβαπτισαντο | εβαπτισθησαν NA § 10:3 βρωμα πνευματικον | πνευματικον βρωμα CT * 10:4 πομα πνευματικον επιον | πνευματικον επιον πομα CT † 10:4 δε πετρα | πετρα δε CT † 10:5 ευδοκησεν | ηυδοκησεν SBL TH WH § 10:7 γινεσθε | γεινεσθε TH * 10:7 ωσπερ | ως ANT TR † 10:7 πιειν | πειν CT † 10:8 επεσον | επεσαν CT § 10:8 εν | — CT * 10:9 χριστον 89% | κυριον TH WH 7.3% † 10:9 και | — CT † 10:9 απωλοντο | απωλλυντο CT § 10:10 καθως και 78.2% | καθως TH 18% | καθαπερ NA SBL WH 1% * 10:11 παντα | — CT † 10:11 τυποι συνεβαινον 84.4% | τυπικως συνεβαινεν CT 7.8% † 10:11 κατηνησεν | κατηνηκεν CT § 10:13 πιστος | δυνατος PCK * 10:13 υμας | — CT † 10:14 ειδωλολατρειας | ειδωλολατρειας ANT CT PCK † 10:16 του αιματος του χριστου εστι | εστι του αιματος του χριστου CT

ἄρτον ὃν κλώμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; ¹⁷ Ὅτι εἷς ἄρτος, ἐν σώμα, οἱ πολλοὶ ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. ¹⁸ Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· Σοῦχι οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσὶ; ¹⁹ Τί οὖν φημι; Ὅτι *εἰδωλὸν τί ἐστίν; ἢ ὅτι εἰδωλόθυτόν τί ἐστίν; ²⁰ Ἀλλ' ὅτι ἅ ἴθυει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις †θύει, καὶ οὐ Θεῷ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων ὁρίεσθαι. ²¹ Οὐ δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. ²² ἢ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; Μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν;

²³ Πάντα *μοι ἕξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει. Πάντα †μοι ἕξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. ²⁴ Μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου †ἐκαστος. ²⁵ Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν. ²⁶ Τοῦ Ὑγάρ Κυρίου ἢ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. ²⁷ Εἰ *δέ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν. ²⁸ Ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ, Τοῦτο †εἰδωλόθυτόν ἐστι, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν· †Τοῦ γὰρ Κυρίου ἢ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. ²⁹ Συνείδησιν δὲ λέγω, οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου· ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; ³⁰ Ὡς εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;

³¹ Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε. ³² Ἀπρόσκοποι *γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἑλλήσι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ. ³³ καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ †συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι.

11

¹ Μιμηταί μου *γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ.

² Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, †ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. ³ Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστι· κεφαλὴ δὲ γυναικός, ὁ ἀνὴρ· κεφαλὴ δὲ †Χριστοῦ, ὁ Θεός. ⁴ Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων, κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ⁵ Πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ὁραυτῆς· ἐν γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένη. ⁶ Εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνὴ, καὶ κειράσθω· εἰ

§ 10:18 ουχι | ουχ NA SBL WH * 10:19 ειδωλον τι εστιν η οτι ειδωλοθυτον | ειδωλοθυτον τι εστιν η οτι ειδωλον CT † 10:20 θυει τα εθνη | θυουσι NA SBL | θυουσι τα εθνη TH WH † 10:20 θυει και ου θεω | και ου θεω θυουσιν CT § 10:20 γινεσθαι | γεινεσθαι TH * 10:23 μοι | — CT † 10:23 μοι | — CT † 10:24 εκαστος 82.1% | — CT 4.4% § 10:26 γαρ κυριου | κυριου γαρ CT * 10:27 δε | — CT † 10:28 ειδωλοθυτον | ιεροθυτον CT † 10:28 του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης 88.3% | — CT 8.3% § 10:30 ει | ει δε TR * 10:32 γινεσθε και ιουδαιοις | και ιουδαιοις γινεσθε NA SBL WH | και ιουδαιοις γεινεσθε TH † 10:33 συμφερον | συμφορον CT * 11:1 γινεσθε | γεινεσθε TH † 11:2 αδελφοι | — CT † 11:3 χριστου | του χριστου CT § 11:5 αυτης | αυτης CT

δὲ αἰσχροὺν γυναικὶ τὸ *κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. ⁷ Ἄνηρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· ἴγυνη δὲ δόξα ἀνδρός ἐστίν. ⁸ Οὐ γὰρ ἐστίν ἀνήρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· ⁹ καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνήρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα· ¹⁰ διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. ¹¹ Πλὴν οὔτε ἄνηρ χωρὶς γυναικός, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρός, ἐν Κυρίῳ. ¹² Ὡσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτω καὶ ὁ ἀνήρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ. ¹³ Ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶ γυναικὶ ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι; ¹⁴ Ὡς οὐδὲ *αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνήρ μὲν ἐάν κομᾶ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστί; ¹⁵ Γυνὴ δὲ ἐάν κομᾶ, δόξα αὐτῇ ἐστίν. Ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου ἴδεδόται. ¹⁶ Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἰ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ.

¹⁷ Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινώ, ὅτι οὐκ εἰς τὸ †κρεῖττον ὁμοίαν εἰς τὸ *ἥττον συνέρχεσθε. ¹⁸ Πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν †ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω. ¹⁹ Δεῖ γὰρ καὶ αἰρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα †οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. ²⁰ Συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτό, οὐκ ἔστι κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν. ²¹ Ἐκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὅς μὲν πεινᾷ, ὅς δὲ μεθύει. ²² Μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; Ἡ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ κατασιχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; Τί ὅμως εἶπω; Ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; Οὐκ ἐπαινώ.

²³ Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ *παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον, ²⁴ καὶ εὐχαριστήσας ἐκλάσε καὶ εἶπε, †Λάβετε, φάγετε· τοῦτό μού ἐστι τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν †κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ²⁵ Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστίν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡσάκις ὁμοίαν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ²⁶ Ὁσάκις γὰρ *ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον †τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε ἄχρις οὗ †ἂν ἔλθῃ.

²⁷ Ὡστε ὅς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ὁμοίαν τοῦτο ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως *τοῦ Κυρίου, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ †τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου. ²⁸ Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω. ²⁹ Ὁ γὰρ ἐσθίων

* 11:6 κείρασθαι | κειρεσθαι PCK † 11:7 γυνη | η γυνη CT † 11:11 ανηρ χωρις γυναικος ουτε γυνη χωρις ανδρος | γυνη χωρις ανδρος ουτε ανηρ χωρις γυναικος CT § 11:14 η | — CT * 11:14 αυτη η φυσις | η φυσις αυτη CT † 11:15 δεδοται | δεδοται αυτη ANT NA TR WH † 11:17 κρειττον | κρεισσον CT § 11:17 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 11:17 ηττον | ησσον CT † 11:18 εκκλησια | τη εκκλησια TR † 11:19 οι | και οι NA SBL WH § 11:22 υμιν ειπω | ειπω υμιν CT * 11:23 παρεδιδοτο | παρεδιδετο CT † 11:24 λαβετε φαγετε 88.7% | — CT 8.3% † 11:24 κλωμενον | — CT § 11:25 αν | εαν CT * 11:26 αν | εαν CT † 11:26 τουτο | — CT † 11:26 αν | — CT § 11:27 τουτον | — CT * 11:27 του κυριου | — ANT CT PCK TR † 11:27 του | — ANT TR

καὶ πίνων †ἀναξίως, κρίμα ἐαυτῶ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα §τοῦ Κυρίου. ³⁰ Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. ³¹ Εἰ * γὰρ ἐαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα. ³² Κρινόμενοι δέ, ὑπὸ †Κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν.

³³ Ὅστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. ³⁴ Εἰ †δὲ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω· ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. Τὰ δὲ λοιπὰ, ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

12

¹ Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν. ² Οἴδατε ὅτι * ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἶδωλα τὰ ἄφωνα, ὡς ἂν ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι. ³ Διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι Θεοῦ λαλῶν λέγει Ἀνάθεμα †Ἰησοῦν· καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν, †Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

⁴ Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶ, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα. ⁵ Καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσὶ, καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος. ⁶ Καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσὶν, §ὁ δὲ αὐτός * ἐστι Θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. ⁷ Ἐκάστῳ δὲ δίδεται ἢ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. ⁸ Ὡ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας, ἄλλω δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα. ⁹ ἐτέρω †δὲ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι· ἄλλω †δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ §αὐτῷ πνεύματι. ¹⁰ ἄλλω * δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλω †δὲ προφητεία, ἄλλω †δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἐτέρω §δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλω * δὲ †ἐρμηνεῖα γλωσσῶν. ¹¹ πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βούλεται.

¹² Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἓν ἐστι, καὶ μέλη †ἔχει πολλά, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος §τοῦ ἐνός, πολλὰ ὄντα, ἓν ἐστι σῶμα· οὕτω καὶ ὁ Χριστός. ¹³ Καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες * εἰς ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν.

¹⁴ Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος ἀλλὰ πολλά. ¹⁵ Ἐὰν εἴπη ὁ πούς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ χεῖρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; ¹⁶ Καὶ ἐὰν εἴπη τὸ οὖς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; ¹⁷ Εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; Εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις; ¹⁸ †Νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη ἐν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν. ¹⁹ Εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; ²⁰ Νῦν δὲ πολλὰ †μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα. ²¹ Οὐ

† 11:29 αναξίως 95.6% | — CT 1.5% § 11:29 του κυριου | — CT * 11:31 γαρ | δε CT † 11:32 κυριου | του κυριου ANT NA WH † 11:34 δε | — CT * 12:2 στε | — TR † 12:3 ιησουν 88.9% | ιησους CT 3.5% † 12:3 κυριον ιησουν 92.6% | κυριος ιησους CT 5.4% § 12:6 ο δε | και ο WH * 12:6 εστι 76.4% | — CT 16.9% † 12:9 δε | — CT † 12:9 δε | — SBL § 12:9 αυτω | ενι CT * 12:10 δε | — SBL † 12:10 δε | — SBL TH † 12:10 δε | — SBL TH § 12:10 δε | — CT * 12:10 δε | — SBL † 12:10 ερμηνεια | ερμηνια TH WH † 12:12 εχει πολλα | πολλα εχει CT § 12:12 του ενος | — CT * 12:13 εις | — CT † 12:18 νυνι | νυν WH † 12:20 μεν | — WH

δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρὶ, Χρείαν σου οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσὶ, Χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω. ²² Ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι. ²³ καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει. ²⁴ τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει· *ἀλλ' ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ ἴσπερουντι περισσοτέραν δοῦς τιμὴν, ²⁵ ἵνα μὴ ἦ †σχίσματα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη. ²⁶ Καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλος, ὁ συμπασχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται *ἐν μέλος, †συγχαίρει πάντα τὰ μέλη.

²⁷ Ὑμεῖς δὲ ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέρους. ²⁸ Καὶ οὐδὲν μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, †εἴτα χαρίσματα ἰαμάτων, ὁ ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. ²⁹ Μὴ πάντες ἀπόστολοι; Μὴ πάντες προφῆται; Μὴ πάντες διδασκαλοὶ; Μὴ πάντες δυνάμεις; ³⁰ Μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; Μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι; Μὴ πάντες διερμηνεύουσι; ³¹ Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ *κρείττονα.

Καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

13

¹ Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἡχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. ² *Καὶ ἐὰν ἔχω προφητεῖαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, †καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη †μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, ὁ οὐθέν εἰμι. ³ *Καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, †καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα †καυθῆσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι.

⁴ Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ὁ ἀγάπην οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, ⁵ οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, ⁶ οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, *συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ, ⁷ πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.

⁸ Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε †ἐκπίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλώσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται. ⁹ Ἐκ μέρους †δὲ ὁ γινώσκων, καὶ ἐκ μέρους

§ 12:21 ο | — ANT TR * 12:24 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL TH WH † 12:24 υστερουντι | υστερουμενω NA TH WH † 12:25 σχισματα | σχισμα ANT CT PCK TR § 12:26 συμπασχει | συμπασχη PCK | συνπασχει TH WH * 12:26 εν | — SBL TH WH † 12:26 συγχαίρει | συγχαίρη PCK | συνχαίρει TH WH † 12:28 ειτα | επειτα CT § 12:28 αντιληψεις | αντιληψεις CT * 12:31 κρειττονα 93% | μειζονα CT 5.8% * 13:2 και εν | καν WH † 13:2 και εν | καν WH † 13:2 μεθιστανειν | μεθισταναι NA SBL TH § 13:2 ουθεν | ουδεν ANT SCR * 13:3 και εν | καν NA TH WH † 13:3 και εν | καν WH † 13:3 καυθησωμαι 45.4% | καυθησομαι ANT BYZ PCK SBL TH 49.7% | καυχησωμαι NA WH 1.5% § 13:4 η αγαπη 83.2% | — WH 12.9% * 13:6 συγχαίρει | συνχαίρει TH WH † 13:8 εκπιπτει | πιπτει CT † 13:9 δε | γαρ CT TR § 13:9 γινωσκομεν | γεινωσκομεν TH

προφητεύομεν· ¹⁰ ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, *τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. ¹¹ Ὅτε ἤμην νήπιος, †ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζόμην· ὅτε †δὲ γέγονα ἀνὴρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. ¹² Βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι ὁρῶσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. ¹³ Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

14

¹ Διώκετε τὴν ἀγάπην· ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. ² Ὁ γὰρ λαλῶν γλώσση οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ *τῷ Θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια. ³ Ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. ⁴ Ὁ λαλῶν γλώσση ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ, ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. ⁵ Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων †γὰρ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ †διερμηνεύει, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ.

⁶ Ὅσον δὲ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν προφητεῖα ἢ ἐν διδαχῇ; ⁷ Ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλός, εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολῆν τοῖς φθόγγοις μὴ *διδῶ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; ⁸ Καὶ γὰρ ἐὰν ἀδηλον †φωνὴν σάλπιγξ δῶ, τίς παρασκευάζεται εἰς πόλεμον; ⁹ Οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δώτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; Ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. ¹⁰ Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν †ἐστὶν ἐν κόσμῳ καὶ οὐδὲν ἑαυτῶν ἄφωνον. ¹¹ Ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. ¹² Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταὶ ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε.

¹³ *Διόπερ ὁ λαλῶν γλώσση προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. ¹⁴ Ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστι. ¹⁵ Τί οὖν ἐστὶ; Προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοί· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοί. ¹⁶ Ἐπεὶ ἐὰν †εὐλογῆσῃς †τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ιδιώτου πῶς ἔρεῖ τὸ Ἀμήν ἐπὶ τῇ σῆ εὐχαριστίᾳ, ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε; ¹⁷ Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. ¹⁸ Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ ὁμοῦ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον

* **13:10** τότε | — CT † **13:11** ως νηπιος ελαλουν ... ελογιζομην | ελαλουν ... ελογιζομην
ως νηπιος CT † **13:11** δε | — CT § **13:12** γινωσκω | γεινωσκω TH * **14:2** τω | —
CT † **14:5** γαρ | δε CT † **14:5** διερμηνευει | διερμηνευη CT TR § **14:6** νυνι | νυν CT
* **14:7** διδω | δω CT TR † **14:8** φωνην σαλπιγξ | σαλπιγξ φωνην NA TH WH † **14:10**
εστιν | εισιν CT § **14:10** αυτων 89.7% | — CT SCR 7% * **14:13** διοπερ | διο CT † **14:16**
ευλογησης | ευλογης CT † **14:16** τω | εν NA WH | — SBL TH § **14:18** μου | — CT

γλώσσαις *λαλῶν· ¹⁹ ἄλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους †διὰ τοῦ νοός μου λαλήσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίουσ λόγους ἐν γλώσση.

²⁰ Ἀδελφοί, μὴ παιδία ὄντες γίνεσθε ταῖς φρεσίν· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι *γίνεσθε. ²¹ Ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι Ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χεῖλεσιν †ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται μου, λέγει Κύριος. ²² Ὡστε αἱ γλώσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ προφητεία, οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. ²³ Ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ πάντες †γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; ²⁴ Ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δὲ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, ²⁵ ὁ καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ *γίνεται· καὶ οὕτω πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ Θεῷ ἀπαγγέλλων ὅτι †Ὁ Θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστι.

²⁶ Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; Ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος †ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ὁ γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, *ἑρμηνείαν ἔχει. Πάντα πρὸς οἰκοδομὴν †γινέσθω. ²⁷ Εἴτε γλώσση τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἰς διερμηνευέτω. ²⁸ Ἐὰν δὲ μὴ ἦ διερμηνευτής, σιγᾶτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ λαλεῖτω καὶ τῷ Θεῷ. ²⁹ Προφήται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλεῖτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν. ³⁰ Ἐὰν δὲ ἄλλω ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγᾶτω. ³¹ Δύνασθε γὰρ καθ' ἓνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μαθηθῶσιν, καὶ πάντες παρακαλῶνται· ³² καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται. ³³ Οὐ γὰρ ἐστίν ἀκαταστασίας ὁ Θεός, †ἀλλὰ εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἀγίων.

³⁴ Αἱ γυναῖκες ὡς ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγᾶτωσαν· οὐ γὰρ *ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἄλλ' ὑποτάσσασθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. ³⁵ Εἰ δέ τι ἴσθατε θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γάρ ἐστι *γυναίξιν †ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν. ³⁶ Ἡ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξήλθεν; Ἡ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήνησεν;

³⁷ Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, †ἐπιγινωσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι ὁ Κυρίου *εἰσὶν ἐντολαί. ³⁸ Εἰ δέ τις ἀγνοεῖ,

* **14:18** λalων | λαλω CT † **14:19** αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † **14:19** δια του νοος 88.8% | τω νοι CT 7.8% § **14:20** γινεσθε | γεινεσθε TH * **14:20** γινεσθε | γεινεσθε TH † **14:21** ετεροις | ετερων CT † **14:23** γλωσσαις λαλωσιν | λαλωσι γλωσσαις CT § **14:25** και ουτω 92.9% | — CT 5.6% * **14:25** γινεται | γεινεται TH † **14:25** ο θεος οντως | οντως ο θεος CT PCK † **14:26** υμων 95% | — CT 2.7% § **14:26** γλωσσαν εχει αποκαλυψιν | αποκαλυψιν εχει γλωσσαν CT * **14:26** ερμηνειαν | ερμηνιαν TH WH † **14:26** γινεσθω | γενεσθω TR | γεινεσθω TH † **14:33** αλλα | αλλ NA²⁸ PCK TR § **14:34** υμων | — CT * **14:34** επιτετραπται | επιτρεπεται CT † **14:34** αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † **14:34** υποτασσεσθαι | υποτασσεσθωσαν CT § **14:35** μαθειν | μαθηθαιν WH * **14:35** γυναιξιν | γυναικι CT † **14:35** εν εκκλησια λαλειν | λαλειν εν εκκλησια CT † **14:37** επιγινωσκετω | επιγεινωσκετω TH § **14:37** κυριου | του κυριου ANT TR * **14:37** εισιν εντολαι | εστιν εντολη NA TH WH | εστιν SBL

† αγνοεῖτω. ³⁹ Ὡστε, † ἀδελφοί, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν ὧς γλῶσσαις μὴ κωλύετε. ⁴⁰ * πάντα εὐσημημόνως καὶ κατὰ τάξιν † γινέσθω.

15

¹ Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε, ² δι' οὗ καὶ σώζεσθε· τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῆ ἐπιστεύσατε.

³ Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς· ⁴ καὶ ὅτι ἐτάφη· καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ * τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφάς· ⁵ καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾶ, εἶτα τοῖς δώδεκα· ⁶ ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ † πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ † καὶ ἐκοιμήθησαν· ⁷ ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν· ⁸ ἔσχατον δὲ πάντων, ὡσπερὶ τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη κάμοι· ⁹ Ἐγὼ γὰρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμι ἰκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. ¹⁰ Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἢ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δέ, Ὡλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ * ἢ σὺν ἐμοί. ¹¹ Εἶτε οὖν ἐγώ, εἶτε ἐκεῖνοι, οὕτω κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

¹² Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν † τινες ἐν ὑμῖν ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; ¹³ Εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· ¹⁴ εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα † τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ Ὡδὲ καὶ ἡ πίστις * ὑμῶν. ¹⁵ Εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. ¹⁶ Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· ¹⁷ εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἢ πίστις † ὑμῶν· ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ¹⁸ Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. ¹⁹ Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ † ἠλπικότες ἐσμέν ἐν Χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.

²⁰ Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων Ὡγένετο. ²¹ Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου * ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. ²² Ὡσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. ²³ Ἐκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ † τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. ²⁴ Εἶτα

† 14:38 αγνοεῖτω | αγνοεῖται CT † 14:39 αδελφοι | αδελφοι μου CT § 14:39 γλωσσαις μη κωλυετε | μη κωλυετε γλωσσαις CT * 14:40 παντα | παντα δε CT † 14:40 γινεσθω | γινεσθω TH * 15:4 τριτη ημερα | ημερα τη τριτη CT † 15:6 πλειους | πλειονες CT † 15:6 και | — CT § 15:10 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 15:10 η | — TH WH † 15:12 τινες εν υμιν | εν υμιν τινες CT † 15:14 το | και το NA TH § 15:14 δε | — CT * 15:14 υμων | ημων WH † 15:17 υμων | υμων εστιν WH † 15:19 ηλπικότες εσμεν εν χριστω | εν χριστω ηλπικότες εσμεν CT § 15:20 εγενετο 92.5% | — CT 6.5% * 15:21 ο | — CT † 15:23 του | — ANT TR

τὸ τέλος, ὅταν παραδῶ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. ²⁵ Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρις οὗ ἄν θῆ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ²⁶ Ἐσχάτος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. ²⁷ Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ὅταν δὲ εἶπῃ ὅτι Πάντα ὑποτάσσονται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα. ²⁸ Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε *καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἢ ὁ Θεὸς ἴτα πάντα ἐν πᾶσιν.

²⁹ Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; Εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; ³⁰ Τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; ³¹ Καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νῆ τὴν ὕμετέραν *καύχησιν, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. ³² Εἰ κατὰ ἀνθρώπων ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; Φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὐριοὶ γὰρ ἀποθνήσκομεν. ³³ Μὴ πλανᾶσθε· Φθείρουσιν ἡθὴ ἄχρηστα ὀμιλία κακαί. ³⁴ Ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινας ἔχουσι· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῶν λέγω.

³⁵ Ἄλλ' ἐρεῖ τις, Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; Ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται; ³⁶ *Ἄφρον, σὺ δὲ σπεῖρεις, οὐ ζῶοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· ³⁷ καὶ ὁ σπεῖρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπεῖρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτου ἢ τινοσ τῶν λοιπῶν. ³⁸ ὁ δὲ Θεὸς ἴαυτῷ δίδωσι σῶμα καθὼς ἠθέλησε, καὶ ἐκάστῳ τῶν σπερμάτων ἴτὸ ἴδιον σῶμα. ³⁹ Οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σὰρξ· ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἄνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ *ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν. ⁴⁰ Καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἄλλ' ἑτέρα μὲν ἢ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἢ τῶν ἐπιγείων. ⁴¹ Ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ.

⁴² Οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. Σπεῖρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· ⁴³ σπεῖρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπεῖρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· ⁴⁴ σπεῖρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. Ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν. ⁴⁵ Οὕτω καὶ γέγραπται, Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδάμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν. Ὁ ἔσχατος Ἀδάμ εἰς πνεῦμα ζῶοποιῶν. ⁴⁶ Ἄλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. ⁴⁷ Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ. ⁴⁸ Οἶος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἶος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι

† 15:24 παραδω | παραδιδω CT § 15:25 αν | — CT * 15:28 και | — SBL † 15:28 τα | — SBL TH WH † 15:29 των νεκρων | αυτων CT § 15:31 υμετεραν | ημετεραν ST * 15:31 καυχησιν 91.6% | καυχησιν αδελφοι NA TH WH 7.8% † 15:33 χρηστα | χρησθ TR † 15:34 λεγω | λαλω CT § 15:35 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH * 15:36 αφρον | αφρων CT † 15:38 αυτω διδωσι | διδωσιν αυτω CT † 15:38 το | — CT § 15:39 ανθρωπων | σαρξ ανθρωπων TR * 15:39 ιχθυων αλλη δε πτηνων | ιχθυων αλλη δε πετεινων ANT | σαρξ πτηνων αλλη δε ιχθυων CT † 15:40 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 15:44 εστιν σωμα ψυχικον και εστιν σωμα | ει εστιν σωμα ψυχικον εστιν και CT § 15:47 ο κυριος 96.1% | — CT 2.5%

καὶ οἱ ἔπουράνιοι· ⁴⁹ καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, *φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἔπουρανίου.

⁵⁰ Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομησαὶ οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. ⁵¹ Ἴδού, μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες †μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, ⁵² ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίζει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. ⁵³ Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ⁵⁴ Ὅταν δὲ †τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται *ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος,

Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος.

⁵⁵ Ποῦ σου, Θάνατε, τὸ †κέντρον;

Ποῦ σου, Ἄδη, τὸ νῖκος;

⁵⁶ Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος· ⁵⁷ τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

⁵⁸ Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι †γίνεσθε, †ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.

16

¹ Περὶ δὲ τῆς *λογίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους, ὡσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. ² Κατὰ μίαν †σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω, θησαυρίζων †ὅ τι †Σᾶν *εὐδοῶται, ἵνα μή, ὅταν ἔλθω, τότε †λογίαι †γίνωνται. ³ Ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἂν δοκιμάσητε δι' ἐπιστολῶν, τούτους πέμπω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ· ⁴ ἂν δὲ †ἡ ἄξιον τοῦ κάμει πορευέσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύονται.

⁵ Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι· ⁶ πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν *παραμενῶ, ἢ †καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἂν πορεύωμαι. ⁷ Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω †δὲ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἂν ὁ Κύριος †ἐπιτρέπη. ⁸ *Ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς Πεντηκοστῆς· ⁹ θύρα γὰρ μοι ἀνέωγε μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

* 15:49 φορεσωμεν | φορεσομεν ANT NA SBL TR † 15:50 δυνανται | δυναται CT † 15:51 μεν 92% | — CT 0.3% § 15:54 το φθαρτον τουτο ενδυσηται αφθαρσιαν και | — WH * 15:54 αθανασιαν | την αθανασιαν WH † 15:55 κεντρον που σου αδη το νικος 92.7% | νικος που σου θανατε το κεντρον CT 0.8% † 15:58 γινεσθε | γεινεσθε TH § 15:58 αμετακινητοι | αμετακεινητοι TH * 16:1 λογιας | λογειας NA SBL † 16:2 σαββατων | σαββατου CT † 16:2 ο τι | οτι WH § 16:2 αν | εαν NA SBL WH * 16:2 ευοδωται | ευοδουται PCK † 16:2 λογιαι | λογειαι NA SBL † 16:2 γινωνται | γεινωνται TH § 16:4 η αξιον | αξιον η CT * 16:6 παραμενω | καταμενω WH † 16:6 και | — WH † 16:7 δε | γαρ CT § 16:7 επιτρεπη | επιτρεψη CT * 16:8 επιμενω | επιμενω WH

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται ὡς ἴκαί ἐγώ. 11 Μὴ τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ· προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.

14 Πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ ἴγινεσθω.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί—οἶδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἀγίοις ἔταξαν ἑαυτούς— 16 ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις, καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. 17 Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Σφουρτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ *ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν. 18 Ἀνεπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν· ἴεπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας· ἴασπάζονται ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Σπρίσκιλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. 20 Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ.

21 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. 22 Εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον *Ἰησοῦν Χριστόν, ἦτω ἀνάθεμα. ἴΜαράν ἀθά. 23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. 24 Ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ΣἈμὴν.

Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ καὶ Φουρουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ καὶ Τιμοθέου.*

† 16:10 και εγω | καγω ANT NA SBL TH | εγω WH † 16:14 γινεσθω | γεινεσθω TH
 § 16:17 φουρτουνατου | φορτουνατου CT * 16:17 υμων | υμετερον CT † 16:18
 επιγινωσκετε | επιγεινωσκετε TH † 16:19 ασπαζονται | ασπαζεται CT § 16:19
 πρισκιλλα | πρισκα CT * 16:22 ιησουν χριστον | ημων ιησουν χριστον PCK | — CT
 † 16:22 μαραν αθα | μαρανα θα HF NA SBL | μαραναθα PCK † 16:23 χριστου | — CT
 § 16:24 αμην | — NA SBL WH * 16:24 This scribal note is included in the colophons of
 many Greek manuscripts.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β

¹ Παῦλος ἀπόστολος *Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὔσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ· ² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

³ Εὐλόγητος ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν τοικτιρῶν καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως, ⁴ ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς †ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. ⁵ Ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω διὰ τοῦ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. ⁶ Εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας, *τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· ⁷ εἰδότες ὅτι †ὡσπερ κοινωνοὶ ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτω καὶ τῆς παρακλήσεως.

⁸ Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, †ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ᾗ ἡμῖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν *ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν. ⁹ †Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· ¹⁰ ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου †ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύεται, εἰς ὃν ἠλπικαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, ¹¹ συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ *ὑμῶν.

¹² Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστί, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν †ἀπλότῃ καὶ †εἰλικρινείᾳ ᾗ Θεοῦ, *οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ, ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. ¹³ Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι †καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε· ¹⁴ καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι

* **1:1** ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT † **1:3** οικτιρμων | οικτειρμων TH † **1:4** ἐπι | ἐν ANT § **1:5** του | — ANT TR * **1:6** τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν εἴτε παρακαλούμεθα ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας 67.2% | εἴτε παρακαλούμεθα ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν NA SBL WH 4% | τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν εἰτε παρακαλούμεθα ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν TR 0.8% † **1:7** ὡσπερ | ὡς CT † **1:8** ὑπὲρ | περὶ TH § **1:8** ἡμῖν 90.1% | — CT 8.2% * **1:8** ἐβαρηθημεν ὑπὲρ δύναμιν | ὑπὲρ δύναμιν ἐβαρηθημεν CT † **1:9** ἀλλα | ἀλλ NA²⁸ † **1:10** ἐρρυσάτο | ἐρυσάτο WH § **1:10** ῥυεταί | ρυεταί CT * **1:11** ὑμῶν | ἡμῶν ANT CT TR † **1:12** ἀπλοτῃ 94.3% | ἀγιότητι SBL TH WH 4.5% † **1:12** εἰλικρινείᾳ | εἰλικρινία WH § **1:12** θεοῦ | τοῦ θεοῦ CT * **1:12** οὐκ | καὶ οὐκ NA WH † **1:13** καὶ | — CT

καύχημα ὑμῶν ἔσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἄβυδου Κυρίου Ἰησοῦ.

¹⁵ Καὶ ταύτη τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην ἔλθεῖν πρὸς ὑμᾶς τὸ πρότερον, ἵνα δευτέραν *χάριν ἔχητε· ¹⁶ καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. ¹⁷ Τοῦτο οὖν βουλευόμενος, μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρία ἐχρησάμην; Ἦ ἂν βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ἢ παρ' ἐμοὶ τὸ Ναί, ναὶ καὶ τὸ Οὐ, οὐ; ¹⁸ Πιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔγένετο Ναὶ καὶ Οὐ. ¹⁹ Ὁ *γὰρ τοῦ Θεοῦ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὐ, ἀλλὰ Ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. ²⁰ Ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι Θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ Ναί, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ Ἀμήν, τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. ²¹ Ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστόν, καὶ χρίσας ἡμᾶς, Θεός· ²² ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἄρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

²³ Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον. ²⁴ Οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοὶ ἔσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε.

2

¹ Ἐκρινά *δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἔνι λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. ² Εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἔστιν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; ³ Καὶ ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπη *ἔχω ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθῶς ἐπὶ πάντα ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. ⁴ Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἦν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

⁵ Εἰ δὲ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἄλλὰ ἀπὸ μέρους—ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ—πάντας ὑμᾶς. ⁶ Ἰκανὸν τῷ τοιοῦτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων· ⁷ ὥστε τὸνναντίον ἡμᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῆ ὁ τοιοῦτος. ⁸ Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην. ⁹ Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. ¹⁰ Ὡ δέ τι χαρίζεσθε, καὶ ἐγὼ· καὶ γὰρ ἐγὼ *εἶ τι κεχάρισμαι, ὧ κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, ¹¹ ἵνα

† **1:14** κυριου | κυριου ημων NA SBL WH § **1:15** ελθειν προς υμας το προτερον 57.7% | προς υμας ελθειν το προτερον PCK 21.3% | προτερον προς υμας ελθειν CT 7% | προς υμας ελθειν προτερον ANT TR 2.3% * **1:15** χαριν | χαραν WH † **1:15** εχητε | σχητε CT † **1:17** βουλευομενος | βουλομενος ANT CT § **1:18** εγενετο | εστι CT * **1:19** γαρ του θεου | του θεου γαρ CT † **1:19** ιησους χριστος | χριστος ιησους WH † **1:20** και εν αυτω 90.3% | διο και δι αυτου CT 6.8% * **2:1** δε | γαρ NA SBL WH † **2:1** εν λυπη προς υμας ελθειν | ελθειν εν λυπη προς υμας TR | εν λυπη ελθειν προς υμας ANT † **2:2** εστιν | — CT § **2:3** υμιν | — CT * **2:3** εχω | σχω CT † **2:5** αλλα | αλλ NA²⁸ TR † **2:7** μαλλον | — WH § **2:10** και εγω | καγω CT * **2:10** ει τι κεχαρισμα ω 81.6% | ο κεχαρισμα ει τι CT 3.3%

μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

¹² Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεωγμένης ἐν Κυρίῳ, ¹³ οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὐρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου· ἄλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

¹⁴ Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ. ¹⁵ Ὅτι Χριστοῦ εὐδία ἐσμέν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· ¹⁶ οἷς μὲν ὁσμὴ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὁσμὴ ζωῆς εἰς ζωὴν. Καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἰκανός; ¹⁷ Οὐ γὰρ ἐσμεν ὡς οἱ *λοιποί, καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' ὡς ἐξ ἑλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ, †κατενώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

3

¹ Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; *Εἰ μὴ χρῆζομεν, ὡς τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν †συστατικῶν; ² Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, †εγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων· ³ φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, †εγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι Θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, *ἀλλ' ἐν πλαξὶ †καρδίαις σαρκίναις.

⁴ Πειποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν· ⁵ οὐχ ὅτι †ικανοὶ ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἰκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ· ⁶ ὃς καὶ ἰκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος, ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα *ἀποκτένει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.

⁷ Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν, ἐντετυπωμένη †ἐν λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον †Μωϋσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, τὴν καταργουμένην, ⁸ πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; ⁹ Εἰ γὰρ †ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης *ἐν δόξῃ. ¹⁰ Καὶ γὰρ †τοῦ δεδοξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, †ἔνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. ¹¹ Εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ.

† 2:13 αλλα | αλλ NA²⁸ † 2:16 θανατου | εκ θανατου CT § 2:16 ζωης | εκ ζωης CT * 2:17 λοιποι 51.9% | πολλοι BYZ CT TR 46.1% † 2:17 ελικρινειας | ελικρινιας WH † 2:17 κατενωπιον του 87.3% | κατεναντι CT 3.5% * 3:1 ει | η CT SCR † 3:1 συστατικων | — CT † 3:2 εγγεγραμμενη | ευγεγραμμενη TH WH § 3:3 εγγεγραμμενη | ευγεγραμμενη TH WH * 3:3 αλλ | αλλα ANT † 3:3 καρδιας | καρδιας TR † 3:5 ικανοι εσμεν αφ εαυτων | αφ εαυτων ικανοι εσμεν CT § 3:5 εαυτων | αυτων SBL WH * 3:6 αποκτενει | αποκτεινει TR WH | αποκτεννει ANT NA SBL TH † 3:7 εν | — CT † 3:7 μωυσεως | μωυσεος PCK | μωσεως TR § 3:9 η διακονια | τη διακονια NA SBL TH * 3:9 εν | — CT † 3:10 ου | ουδε ANT TR † 3:10 ενεκεν | εινεκεν CT PCK

12 Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα·
 13 καὶ οὐ καθάπερ Ἐμωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον
 *ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ
 καταργουμένου· 14 ἄλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι γὰρ
 τῆς ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς
 διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται.
 15 Ἀλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα *ἀναγινώσκειται Ἐμωϋσῆς, κάλυμμα
 ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται. 16 Ἡνίκα ἡμεῖς ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς
 Κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. 17 Ὁ δὲ Κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν·
 οὗ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου, ἔχει ἑλευθερίαν. 18 Ἡμεῖς δὲ πάντες,
 ἀνακακαλυμμένω προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι,
 τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ
 ἀπὸ Κυρίου πνεύματος.

4

1 Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν,
 οὐκ *ἐκκακοῦμεν· 2 ἄλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης,
 μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ
 Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας ἑσυστοιῶντες ἑαυτοὺς
 πρὸς πᾶσαν συνειδήσιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 3 Εἰ δὲ καὶ
 ἔστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶ
 κεκαλυμμένον· 4 ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ
 νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ ἀγᾶσαι ἑαυτοῖς τὸν φωτισμὸν
 τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ.
 5 Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, *ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν Κύριον·
 ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. 6 Ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ
 σκότους φῶς ἔλαμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς
 φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ
 Χριστοῦ.

7 Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν,
 ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυναμείας ἡ τοῦ Θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν· 8 ἐν
 παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ'
 οὐκ ἐξαπορούμενοι· 9 διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι·
 καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι· 10 πάντοτε τὴν νέκρωσιν
 τοῦ Ἐκκυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ
 Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. 11 Αἰεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες
 εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ
 φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. 12 Ὡστε ὁ *μὲν θάνατος ἐν
 ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν.

§ 3:13 μωυσης | μωσης TR * 3:13 ἑαυτοῦ | αὐτοῦ CT † 3:14 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL
 WH † 3:14 σημερον | σημερον ημερας CT § 3:14 ο τι | οτι ANT CT HF PCK * 3:15
 ἀναγινωσκειται | ἀν ἀναγινωσκηται CT † 3:15 μωυσης | μωσης PCK TR † 3:16 δ αν |
 δε εαν NA SBL WH § 3:17 ἐκει | — CT * 4:1 ἐκκακομεν | εγκακομεν CT † 4:2 ἀλλα
 | ἀλλ ANT NA²⁸ TR † 4:2 συνιστωντες | συνιστανοντες NA SBL WH | συνισταντες TH
 § 4:4 αυτοις | — CT * 4:5 ἀλλα χριστον ιησουν | ἀλλα ιησουν χριστον NA²⁷ SBL TH
 WH | ἀλλ ιησουν χριστον NA²⁸ † 4:6 λαμψαι | λαμψει CT † 4:6 ιησου | — SBL WH
 § 4:10 κυριου | — CT * 4:12 μεν | — CT

13 Ἐχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον, Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν· 14 εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Ἰκύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς †διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. 15 Τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ ἔκκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ *ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα. 17 Τὸ γὰρ παραντίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως †ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, 18 μὴ σκοποῦντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

5

1 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνου καταλυθῇ, οἰκοδομῆν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποιήτου, αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες· 3 εἶγε καὶ *ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὔρεθησόμεθα. 4 Καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνῳ στενάζομεν βαρούμενοι· †ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. 5 Ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο Θεός, ὁ †καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος.

6 Θαρροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου— 7 διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἶδους— 8 θαρροῦμεν δέ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν Κύριον. 9 Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. 10 Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε ἄκακόν.

11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, Θεῷ δὲ πεφανερῶμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. 12 Οὐ *γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, †ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ †οὐ καρδιά. 13 Εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, Θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. 14 Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι ἴσμεν εἶς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· 15 καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ *αὐτῶν ἀποθάνοντι καὶ ἐγερθῆντι.

† 4:14 κυριον | —SBL † 4:14 δια | συν CT § 4:16 εκκακουμεν | εγκακουμεν CT * 4:16 εσωθεν | εσω ημων CT † 4:17 ημων | —WH * 5:3 ενδυσαμενοι | εκδυσαμενοι NA † 5:4 εφ ω | επειδη ST † 5:5 και | —CT § 5:10 κακον 93.8% | φαυλον CT 4.3% * 5:12 γαρ | —CT † 5:12 αλλα | αλλ NA²⁸ † 5:12 ου | μη εν CT § 5:14 ει | —BYZ CT * 5:15 αυτων | παντων PCK

16 Ὡστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ ἴδῃ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκουμεν. 17 Ὡστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοῦ, γέγονε †καινὰ τὰ πάντα. 18 Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ, τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς. 19 ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος *ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. 20 Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύουμεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ Θεῷ. 21 Τὸν ἴγάρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς †γενώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

6

1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς— 2 λέγει γάρ,

Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου,
καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβόηθησά σοι·

ἰδοῦ, νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοῦ, νῦν ἡμέρα σωτηρίας— 3 μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῆ ἡ διακονία. 4 ἀλλ' ἐν παντὶ *συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, 5 ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, 6 ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, 7 ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, 8 διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς· 9 ὡς ἀγνοοῦμενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοῦ, ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θανατούμενοι· 10 ὡς λυπούμενοι, αἰεὶ δὲ χαίροντες· ὡς πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτιζόντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέωγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται. 12 Οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχχνοις ὑμῶν. 13 Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν—ὡς τέκνοις λέγω—πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

14 Μὴ ἴγινεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομίας; †Τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; 15 Τίς δὲ συμφώνησις Ἰησοῦ πρὸς *Βελίαν; Ἡ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ

† 5:16 δε | — CT † 5:17 καινα τα παντα 55.3% | τα παντα καινα BYZ 38.8% | καινα CT 2.5% § 5:18 ιησου | — CT * 5:19 εν | — PCK † 5:21 γαρ | — CT † 5:21 γενωμεθα | γινωμεθα TR * 6:4 συνιστωντες | συνισταντες NA TH | συνιστανοντες SBL WH † 6:14 γινεσθε | γεινεσθε TH † 6:14 τις δε | η τις CT § 6:15 χριστω | χριστου CT * 6:15 βελιαρ | βελιαλ ANT SCR

ἀπίστου; ¹⁶ Τίς δὲ ἴσσυγκατάθεσις ναῶ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων; †Υμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ Θεὸς ὅτι

Ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ Ὡεμπεριπατήσω·
καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός,
καὶ αὐτοὶ ἔσονται *μοι λαός.

¹⁷ Διό, †Ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν
καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος,
καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε·
κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς,

¹⁸ καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα,
καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας,
λέγει Κύριος παντοκράτωρ.

7

¹ Ταῦτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ.

² Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. ³ *Οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω· προείρηκα γάρ, ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ ἴσσυζῆν. ⁴ Πολλή μοι παρηρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.

⁵ Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἢ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. ⁶ Ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς, ὁ Θεός, ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου. ⁷ οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ἣ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὄδυσμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆσαι. ⁸ Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω †γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὦραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς. ⁹ Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. ¹⁰ Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον Ὡκατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. ¹¹ Ἴδου γάρ, αὐτὸ τοῦτο, τὸ κατὰ Θεὸν λυπηθῆναι *ὑμᾶς, πόσῃν κατειργάσατο ὑμῖν σπουδὴν, †ἀλλὰ ἀπολογίαν, †ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, Ὡἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, *ἀλλὰ ἐκδίκησιν. Ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς

† 6:16 συγκαταθεσις | συνκαταθεσις WH † 6:16 υμεῖς ... ἐστε | ημεῖς ... ἐσμεν CT § 6:16 ἐμπεριπατήσω | ἐνπεριπατήσω WH * 6:16 μοι | μου CT † 6:17 ἐξέλθετε | ἐξελάθετε ANT CT * 7:3 οὐ πρὸς κατακρίσιν | πρὸς κατακρίσιν οὐ CT † 7:3 συζῆν | συνζῆν TH WH † 7:8 γὰρ | — SBL WH § 7:10 κατεργάζεται | ἐργάζεται CT * 7:11 υμας | — CT † 7:11 ἀλλα | ἀλλ NA²⁸ † 7:11 ἀλλα | ἀλλ NA²⁸ § 7:11 ἀλλα | ἀλλ NA²⁸ PCK * 7:11 ἀλλα | ἀλλ NA²⁸ PCK TR

ἀγνοῦς εἶναι ἔν τῷ πράγματι. ¹² Ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἔεινεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, § οὐδὲ * εἶνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἔεινεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν † ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. ¹³ Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα.

Ἐπὶ § δὲ τῇ παρακλήσει ὑμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπανται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν. ¹⁴ Ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύθη· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν * ἢ ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. ¹⁵ Καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστίν, ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. ¹⁶ † Χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

8

¹ * Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας· ² ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἢ περισσεῖα τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεῖα αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς † τὸν πλοῦτον τῆς ἀπλότητος αὐτῶν. ³ Ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ † ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι, ⁴ μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς Ἅγίους· ⁵ καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν, * ἀλλ' ἐαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος Θεοῦ ⁶ εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. ⁷ Ἄλλ' ὡσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ † ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε.

⁸ Οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων. ⁹ Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' † ὑμᾶς ἐπτώχευσε, πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχεῖα πλουτήσητε. ¹⁰ Καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι. ¹¹ Νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως, καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. ¹² Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχη § τις, εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. ¹³ Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν * δὲ θλίψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ¹⁴ ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν

† 7:11 εν | — CT † 7:12 εινεκεν | ενεκεν BYZ CT § 7:12 ουδε | αλλ ουδε WH * 7:12 εινεκεν | ενεκεν BYZ CT † 7:12 εινεκεν | ενεκεν BYZ CT † 7:12 υμων την υπερ ημων | ημων την υπερ υμων SCR § 7:13 δε τη παρακλησει υμων περισσοτερωσ | τη παρακλησει υμων περισσοτερωσ δε BYZ PCK TR | δε τη παρακλησει ημων περισσοτερωσ CT * 7:14 η | — WH † 7:16 χαιρω | χαιρω ουν SCR * 8:1 γνωριζομεν | γνωριζω ANT † 8:2 τον πλουτον | το πλουτος CT † 8:3 υπερ | παρα CT § 8:4 αγιους | αγιους δεξασθαι ημασ PCK TR * 8:5 αλλ | αλλα NA²⁷ † 8:7 υμων εν ημιν | ημων εν υμιν NA SBL WH † 8:9 υμασ | ημασ PCK § 8:12 τισ | — CT * 8:13 δε | — CT

ὑστέρημα· ὅπως γένηται ἰσότης, ¹⁵ καθὼς γέγραπται, Ὁ τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἤλαττόνησε.

¹⁶ Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ ἴδιόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου. ¹⁷ Ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς. ¹⁸ Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. ¹⁹ οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν †σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ τοῦ Κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν *ἡμῶν. ²⁰ στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμῆσται ἐν τῇ ἀδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν. ²¹ †προνοούμενοι καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον Κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. ²² Συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλαῖς σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. ²³ Εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. ²⁴ Τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχίσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς †ἐνδείξασθε ὅτι εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

9

¹ Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσὸν μοί ἐστι τὸ γράφειν ὑμῖν· ² οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσσι· καὶ *ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας. ³ Ἐπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα, καθὼς ἔλεγον, παρεσκευασμένοι ἦτε· ⁴ μήπως, ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὐρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυθῶμεν ἡμεῖς—ἵνα μὴ †λέγωμεν ὑμεῖς—ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ †τῆς καυχίσεως. ⁵ Ἀναγκαῖον οὖν ἠγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς, ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν †προκατηγγελημένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἐτοίμην εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ *ὡς πλεονεξίαν.

⁶ Τοῦτο δέ, ὁ σπεύρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπεύρων ἐπ' εὐλογίαις, ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. ⁷ Ἐκαστος καθὼς †προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ· μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἰλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός. ⁸ †Δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν· ⁹ καθὼς γέγραπται,

Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν·

† 8:16 διδοντι | δοντι NA † 8:19 συν | εν TH WH § 8:19 αυτου | — TH WH
 * 8:19 ημων | υμων TR † 8:21 προνοουμενοι 83.6% | προνοουμεν γαρ CT 8.8% † 8:24
 ενδειξασθε | ενδεικνυμενοι NA SBL § 8:24 εις | και εις TR * 9:2 ο εξ | το CT † 9:4
 λεγωμεν | λεγω NA † 9:4 της καυχησησεως 84.8% | — CT 3.6% § 9:5 προκατηγγελημενην
 | προεπηγγελημενη CT * 9:5 ως | ωσπερ TR † 9:7 προαιρειται | προρηται CT † 9:8
 δυνατος | δυνατει CT

ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

¹⁰ Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν ἡ σπέρμα τῷ σπείρουσι, καὶ ἄρτον εἰς βρώσιν *χορηγήσαι, καὶ πληθύναι τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσαι τὰ ἔγνηματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· ¹¹ ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ. ¹² Ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας αὐτῆς οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἀγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ· ¹³ διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας αὐτῆς δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας· ¹⁴ καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθόντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. ¹⁵ Χάρις ἔδὲ τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγῆτω αὐτοῦ δωρεᾷ.

10

¹ Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς *πραότητος καὶ ἔπεικειας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· ² δέομαι δέ, τὸ μὴ παρῶν θαρρῆσαι τῇ πεποιθῆσει ἣ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινος τοῦς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. ³ Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα— ⁴ τὰ γὰρ ὄπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων— ⁵ λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὑψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, ⁶ καὶ ἐν ἐτοιμίῳ ἔχοντες ἐδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

⁷ Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; Εἴ τις πέποιθεν ἐαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἄ Χριστοῦ. ⁸ Ἐάν τε γὰρ *καὶ περισσώτερόν τι καυχῆσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν—ἥς ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομήν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν—οὐκ αἰσχυνθήσομαι· ⁹ ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. ¹⁰ Ὅτι, Αἱ ἔμεν ἐπιστολαί, φησί, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενής, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. ¹¹ Τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἱοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.

¹² Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἡ ἐγκρίναι ἢ *συγκρίναι ἐαυτοῦς τισὶ τῶν ἐαυτοῦς συνισταπόντων· ἄλλὰ αὐτοὶ ἐν ἐαυτοῖς ἐαυτοῦς μετροῦντες, καὶ ἑσυγκρίνοντες ἐαυτοῦς ἐαυτοῖς, οὐ ἑσυνιοῦσιν.

§ 9:10 σπερμα | σπορον NA SBL * 9:10 χορηγησαι ... πληθυναι ... αυξησαι 89.1% | χορηγησει ... πληθυνει ... αυξησει CT 3% † 9:10 γεννηματα | γεννηματα TR ‡ 9:15 δε | —CT * 10:1 πραοτητος | πραυτητος CT † 10:1 επικειας | επικειας WH ‡ 10:7 αφ | εφ CT § 10:7 χριστου | —CT * 10:8 και | —CT † 10:8 ημιν | —CT ‡ 10:10 μεν επιστολαι | επιστολαι μεν CT § 10:12 εγκριναι | ενκριναι TH WH * 10:12 συγκριναι | συνκριναι TH WH † 10:12 αλλα | αλλ NA²⁸ ‡ 10:12 συγκρινοντες | συνκρινοντες TH WH § 10:12 συνιοσιν 85% | συνιασιν CT 4%

13 Ἡμεῖς δὲ *οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα καυησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεός, μέτρον, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. 14 Οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. 15 οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι, ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, ἀυξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσεΐαν, 16 εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχῆσασθαι. 17 Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω. 18 Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν ἴσυνιστῶν, ἐκεῖνός ἐστι δόκιμος, †ἀλλ' ὄν ὁ Κύριος συνίστησιν.

11

1 Ὅφελον ἀνείχεσθέ μου μικρὸν *τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. 2 Ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζηλῶ· ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένου ἀγνῆν παραστήσαι τῷ Χριστῷ. 3 Φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις †εὐαν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, †οὕτω φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ὁσιότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν. 4 Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς *ἠνείχεσθε. 5 Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκεῖναι τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων. 6 Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ' ἐν παντὶ †φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς.

7 Ἡ ἀμαρτίαν ἐποίησα †ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; 8 Ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· 9 καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς, οὐ κατενάρκησα Σουδενός· τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοί, ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῇ *ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. 10 Ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἢ καύχησις αὕτη οὐ †φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας. 11 Διὰ τί; Ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; Ὁ Θεὸς οἶδεν.

12 Ὁ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελώντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὐρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς. 13 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ. 14 Καὶ οὐ †θαυμαστόν· αὐτὸς γὰρ ὁ Σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. 15 Οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

* 10:13 ουχι | ουκ CT † 10:18 συνιστων | συνιστανων CT † 10:18 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH * 11:1 τη αφροσυνη | τι αφροσυνης CT † 11:3 ευαν εξηπατησεν | εξηπατησεν ευαν CT † 11:3 ουτω 86.6% | — CT 2% § 11:3 απλοτητος 94% | απλοτητος και της αγροτητος CT 4% * 11:4 ηνειχεσθε | ανειχεσθε ANT BYZ HF TH | ανεχεσθε NA SBL WH † 11:6 φανερωθεντες 94.5% | φανερωσαντες CT 1.3% † 11:7 εμαυτον | εαυτον PCK § 11:9 ουδενος | ουθενος CT * 11:9 υμιν εμαυτον | εμαυτον υμιν CT † 11:10 φραγησεται | σφραγισεται ST † 11:14 θαυμαστον | θαυμα CT

16 Πάλιν λέγω, μή τις με δόξη ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἄν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα Ἐκὰς μῖκρον τι καυχῆσωμαι. 17 Ὁ λαλῶ, οὐ *λαλῶ κατὰ Κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. 18 Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχῆσομαι. 19 Ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες. 20 Ἀνέχεσθε γάρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις ἔμυς εἰς πρόσωπον ἑδέξει. 21 Κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς *ἠσθενησαμεν· ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ—ἐν ἀφροσύνῃ λέγω—τολμῶ κἀγὼ. 22 Ἑβραῖοί εἰσι; Κἀγὼ. Ἰσραηλιταί εἰσι; Κἀγὼ. Σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι; Κἀγὼ. 23 Διάκονοι Χριστοῦ εἰσι;—παραφρονῶν λαλῶ— Ὑπὲρ ἐγώ. Ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς υπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις, 24 ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις ἑτεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον. 25 Τρὶς *ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· 26 ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις ληστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἔθνων, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις· 27 ἔν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. 28 Χωρὶς τῶν παρεκτός, ἡ ἐπισύστασίς μου ἢ καθ' ἡμέραν, ἢ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. 29 Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; Τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;

30 Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχῆσομαι. 31 Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ *Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ οἶδεν, ὃ ὧν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 32 Ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηῶν πόλιν, πιάσαι με θεέλων· 33 καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

12

1 Καυχᾶσθαι *δὴ οὐ τὸ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι ἄρα εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου. 2 Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων—εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτός τοῦ σώματος οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν—ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. 3 Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον—εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἔκτός τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν— 4 ὅτι ἠρπάγη εἰς τὸν παράδεισον,

§ 11:16 καγω μικρον τι | μικρον τι καγω TR * 11:17 λαλω κατα κυριον | κατα κυριον λαλω CT † 11:18 την | — NA SBL TH † 11:20 υμας εις προσωπον | εις προσωπον υμας CT § 11:20 δερει | δαιρει PCK * 11:21 ησθενησαμεν | ησθενηκαμεν CT † 11:22 ισραηλιται | ισραηλιται TH WH † 11:23 πληγαις υπερβαλλοντως εν φυλακαις περισσοτερωσ 93.6% | φυλακαις περισσοτερωσ εν πληγαις υπερβαλλοντως CT 1.6% § 11:24 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT * 11:25 εραβδισθην | εραβδισθην ANT NA PCK TR † 11:27 εν | — CT † 11:28 επισυσταις | επισταις CT § 11:28 μου | μοι CT * 11:31 κυριου | κυριου ημων ANT TR † 11:31 χριστου | — CT † 11:32 δαμασκηων πολιν | πολιν δαμασκηων CT § 11:32 θελων | — NA SBL WH * 12:1 δη | δει CT † 12:1 συμφερει μοι 95.4% | συμφερον μεν CT 2.3% † 12:1 γαρ | δε CT § 12:3 εκτος | χωρις NA SBL WH

καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλήσαι. ⁵ Ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχῆσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχῆσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις *μου. ⁶ Ἐὰν γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει †τι ἐξ ἐμοῦ. ⁷ Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων †ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος §Σαταῦν, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. ⁸ Ὑπὲρ τούτου τρις τὸν Κύριον παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῆ ἀπ' ἐμοῦ. ⁹ Καὶ εἶρηκέ μοι, Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις *μου ἐν ἀσθενείᾳ †τελειοῦται. Ἦδιστα οὖν μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις †μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. ¹⁰ Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, §ἐν στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

¹¹ Γέγονα ἄφρων *καυχώμενος· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε· ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι. ¹² Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, †ἐν σημείοις καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσι. ¹³ Τί γὰρ ἐστὶν ὃ †ἠτήτηθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; Χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.

¹⁴ Ἰδοῦ, §τρίτον ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω *ὑμῶν· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, †ἀλλὰ ὑμᾶς· οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, †ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. ¹⁵ Ἐγὼ δὲ ἠδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, εἰ §καὶ περισσοτέρως ὑμᾶς *ἀγαπῶν, †ἤττον ἀγαπῶμαι. ¹⁶ Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· †ἀλλ' ὑπάρχων πανοῦργος, δόλω ὑμᾶς ἔλαβον. ¹⁷ Μή τινα ὦν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; ¹⁸ Παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; Οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; Οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσι;

¹⁹ §Πάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; *Κατενώπιον τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. ²⁰ Φοβοῦμαι γὰρ, μήπως ἐλθὼν οὐχ οἴους θέλω εὔρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὔρεθῶ ὑμῖν οἶον οὐ θέλετε· μήπως †ἔρεις, †ζῆλοι, θυμοί, §ἐριθειαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι. ²¹ μὴ πάλιν *ἐλθόντα με ταπεινώσει ὁ Θεός μου

* 12:5 μου | — CT † 12:6 τι | — WH † 12:7 ινα | διο ινα CT § 12:7 σαταν | σατανα CT * 12:9 μου | — CT † 12:9 τελειουται | τελειται CT † 12:9 μου | — WH § 12:10 εν | και CT * 12:11 καυχωμενος 82.7% | — CT 10.2% † 12:12 εν σημειοις 91.2% | σημειοις τε NA SBL WH 4.5% | σημειοις TH 2.3% † 12:13 ητητηθητε | ησσωθητε CT § 12:14 τριτον | τριτον τουτο CT * 12:14 υμων | — CT † 12:14 αλλα | αλλ NA²⁸ PCK TR † 12:14 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 12:15 και | — CT * 12:15 αγαπων | αγαπω WH † 12:15 ηττον | ησσου CT † 12:16 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 12:19 παλιν 92.2% | παλαι CT 3.3% * 12:19 κατενωπιον του | κατεναντι CT † 12:20 ερεις | ερις NA PCK SBL WH † 12:20 ζηλοι | ζηλος CT § 12:20 εριθειαι | εριθιαι WH * 12:21 ελθοντα με ταπεινωσει 47.2% | ελθοντα με ταπειωση ANT BYZ PCK TR 46.2% | ελθοντος μου ταπεινωσει με TH 1.8% | ελθοντος μου ταπειωση με NA SBL WH 0.3%

πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ἣ ἔπραξαν.

13

¹ Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. ² Προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρῶν τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν *γράφω τοῖς προημαρτηκόσι καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι· ³ ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν· ⁴ καὶ γὰρ †εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῆ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ. Καὶ γὰρ †ἡμεῖς ἀσθενούμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ §ζησόμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς.

⁵ Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε. Ἦ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς, ὅτι *Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν †ἐστιν; Εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε. ⁶ Ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμέν ἀδόκιμοι. ⁷ †Ἐὔχομαι δὲ πρὸς τὸν Θεόν, μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὤμεν. ⁸ Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, §ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. ⁹ Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾗτε· τοῦτο *δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. ¹⁰ Διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρῶν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν †ἔδωκέ μοι ὁ Κύριος εἰς οἰκοδομήν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

¹¹ Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε· καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ †εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. ¹² Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι. ¹³ Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

¹⁴ Ἡ χάρις τοῦ §Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. *Ἀμήν. Πρὸς Κορινθίους δευτέρᾳ ἐγγράφῃ ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ.†

* 13:2 γραφω | — CT † 13:4 ει | — CT ‡ 13:4 ημεις | και ημεις SCR § 13:4 ζησομεθα | ζησομεν CT * 13:5 ιησους χριστος | χριστος ιησους TH † 13:5 εστιν | — CT ‡ 13:7 ευχομαι | ευχομεθα CT § 13:8 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 13:9 δε | — CT † 13:10 εδωκε μοι ο κυριος | ο κυριος εδωκε μοι CT ‡ 13:11 ειρηνης | της ειρηνης PCK § 13:14 κυριου | κυριου ημων PCK * 13:14 αμην | — CT † 13:14 This scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

¹ Παῦλος ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, ² καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας· ³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, *καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ⁴ τοῦ δόντος ἑαυτὸν ἵπερὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἔνεστῶτος αἰῶνος πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν· ⁵ ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

⁶ Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον· ⁷ ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μὴ τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ⁸ Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ σεῦαγγελίζεται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ⁹ Ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.

¹⁰ Ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν Θεόν; Ἡ ζητῶ ἀνθρώπους ἀρέσκειν; Εἰ *γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμην.

¹¹ Γνωρίζω ἴδὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον. ¹² Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό, ἴουτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἱησοῦ Χριστοῦ.

¹³ Ἦκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· ¹⁴ καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτῆς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. ¹⁵ Ὅτε δὲ εὐδόκησεν *ὁ Θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ, ¹⁶ ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι· ¹⁷ οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἰάλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.

¹⁸ Ἐπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορήσαι Σίπτρον, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε. ¹⁹ Ἐτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου. ²⁰ Ἄ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. ²¹ Ἐπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. ²² Ἦμην δὲ ἀγνωστούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις

* **1:3** και κυριου ημων | ημων και κυριου NA WH † **1:4** περι | υπερ ANT NA SBL TR WH ‡ **1:4** ενεστωτος αιωνος | αιωνος του ενεστωτος CT § **1:8** ευαγγελιζεται υμιν 48.5% | ευαγγελιζεται υμιν BYZ HF 39.7% | υμιν ευαγγελιζεται TH 1% | ευαγγελισηται υμιν WH 0.8% * **1:10** γαρ | — CT † **1:11** δε | γαρ NA SBL WH ‡ **1:12** ουτε | ουδε TH § **1:12** ιησου | — PCK * **1:15** ο θεος | — SBL † **1:17** αλλα | αλλ NA²⁸ TR ‡ **1:18** ετη τρια | τρια ετη WH § **1:18** πετρον 97.7% | κηφαν CT 2.3%

τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ· ²³ μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι Ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει. ²⁴ Καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν Θεόν.

2

¹ Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, * συμπαλαβῶν καὶ Τίτον· ² ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μήπως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. ³ Ἄλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλληνας ὢν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι· ⁴ διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπεῖσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς †καταδουλώσωσιν· ⁵ οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἶξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνη πρὸς ὑμᾶς. ⁶ Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι—ὅποιοί ποτε ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον †Θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει—§εμοὶ γὰρ οἱ δοκῶντες οὐδὲν προσανέθεντο· ⁷ ἀλλὰ τὸναντίον, ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς—⁸ ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη—⁹ καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ *Ἰωάννης, οἱ δοκῶντες στύλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβα κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς †μὲν εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομὴν· ¹⁰ μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

¹¹ Ὅτε δὲ ἦλθε †Πέτρος εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. ¹² Πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστειλλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. ¹³ Καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. ¹⁴ Ἄλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ §Πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων, Εἰ σύ, Ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἐθνικῶς *ζῆς καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς, †τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν;

¹⁵ Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἀμαρτωλοί, ¹⁶ †εἰδότες ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως §Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· *διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σὰρξ. ¹⁷ Εἰ δέ, ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ, εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἀμαρτωλοί, ἄρα Χριστὸς ἀμαρτίας διάκονος; Μὴ γένοιτο. ¹⁸ Εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα,

* 2:1 συμπαλαβων | συναπαλαβων TH WH † 2:4 καταδουλωσονται | καταδουλωσουσιν CT † 2:6 θεος | ο θεος NA WH § 2:6 εμοι | μοι SBL * 2:9 ιωαννης | ιωαννης WH † 2:9 μεν | — ANT BYZ CT HF TR † 2:11 πετρος 92.3% | κηφας CT 6.3% § 2:14 πετρω 91.7% | κηφα CT 4.8% * 2:14 ζης και ουκ ιουδαικως 77.9% | και ουχι ιουδαικως ζης NA 1.8% | και ουκ ιουδαικως ζης SBL TH WH 1.6% † 2:14 τι | πως CT † 2:16 ειδοτες | ειδοτες δε ANT CT § 2:16 ιησου χριστου | χριστου ιησου WH * 2:16 διοτι ου δικαιωθησεται εξ εργαων νομου | οτι εξ εργαων νομου ου δικαιωθησεται CT

ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν ἴσυνίστημι. ¹⁹ Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω. ²⁰ Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δέ, οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῆ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. ²¹ Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστός δωρεὰν ἀπέθανεν.

3

¹ Ὡ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς *εβάσκανε ἴτη ἀληθεία μὴ πείθεσθαι, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη †ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος; ² Τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; ³ Οὕτως ἀνόητοί ἐστε; Ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; ⁴ Τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ; Εἶγε καὶ εἰκῆ. ⁵ Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; ⁶ Καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

⁷ Γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί σεις υἱοὶ Ἀβραάμ. ⁸ Προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοὶ τὰ ἔθνη ὁ Θεός, προευηγγελίσαστο τῷ Ἀβραὰμ ὅτι *Ενευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. ⁹ Ὡστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ.

¹⁰ Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσὶ· γέγραπται ἴγάρ, Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει †ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτά. ¹¹ Ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιούται παρὰ τῷ Θεῷ, δῆλον· ὅτι Ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται. ¹² ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἄλλ' Ὁ ποιήσας αὐτὰ *ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς. ¹³ Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρης τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρη· †γέγραπται γάρ, Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου. ¹⁴ ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν †Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

¹⁵ Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω· ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. ¹⁶ Τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἔσρηθήσαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. Οὐ λέγει, Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός, Καὶ τῷ σπέρματί σου, ὃς ἔστι Χριστός. ¹⁷ Τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ *εἰς Χριστὸν ὁ μετὰ †ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα γεγυῶς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. ¹⁸ Εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός.

† 2:18 συνιστημι | συνιστανω CT * 3:1 εβασκανε | εβασκνηε PCK † 3:1 τη αληθεια μη πειθεσθαι 92% | — CT 3.1% † 3:1 εν υμιν 86.5% | — CT 9% § 3:7 εισιν υιοι | υιοι εισιν CT * 3:8 ενευλογηθησονται | ευλογηθησονται SCR † 3:10 γαρ | γαρ οτι CT † 3:10 εν | — CT § 3:12 αλλ | αλλα TH * 3:12 ανθρωπος 92.6% | — CT 6.6% † 3:13 γεγραπται γαρ | οτι γεγραπται CT † 3:14 χριστω ιησου | ιησου χριστω WH § 3:16 ερρηθησαν | ερρηθησαν ANT CT HF PCK * 3:17 εις χριστον | — CT † 3:17 ετη τετρακοσια και τριακοντα | τετρακοσια και τριακοντα ετη CT

¹⁹ Τί οὖν ὁ νόμος; Τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις τοῦ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγείς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου. ²⁰ Ὁ δὲ μεσίτης ἐνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ Θεὸς εἷς ἐστιν.

²¹ Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; Μὴ γένοιτο. Εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἦν ἐκ νόμου ἢ ἡ δικαιοσύνη. ²² Ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφή τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι.

²³ Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, ἴσχυκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. ²⁴ Ὅστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν. ²⁵ Ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. ²⁶ Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ²⁷ Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε, Χριστόν ἐνεδύσασθε. ²⁸ Οὐκ ἐν Ἰουδαίῳ οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἐν δούλῳ οὐδὲ ἐλεύθερῳ, οὐκ ἐν ἄρσεν καὶ θήλῃ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστέ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ²⁹ Εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραάμ σπέρμα ἐστέ, καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

4

¹ Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νηπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὢν. ² ἄλλα ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους, ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρὸς. ³ Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νηπιοὶ, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι. ⁴ ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ⁵ ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν. ⁶ Ὅτι δὲ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κρᾶζον, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ. ⁷ Ὅστε οὐκέτι εἶ δούλος, ἴσχυλλ' υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ.

⁸ Ἀλλὰ τότε μὲν, οὐκ εἰδότες Θεόν, ἐδουλεύσατε τοῖς ἴμῃ φύσει οὔσι θεοῖς. ⁹ νῦν δέ, γνόντες Θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; ¹⁰ Ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ καιρούς, καὶ ἐνιαυτούς. ¹¹ Φοβοῦμαι ὑμᾶς, μήπως εἰκῆ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

¹² Στίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. Οὐδέν με ἡδικήσατε. ¹³ οἶδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον. ¹⁴ Καὶ τὸν πειρασμόν μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἴσχυλλ' ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστόν Ἰησοῦν. ¹⁵ ἴσχυτίς οὖν ἦν

† 3:19 ου | αν WH § 3:21 αν εκ νομου 84.8% | εκ νομου αν NA SBL TH 1.3% | εν νομω αν WH 0.2% * 3:23 του δε | δε του ANT † 3:23 συγκεκλεισμενοι | συγκεκλεισμενοι NA SBL | συγκεκλεισμενοι TH WH † 3:29 και | — CT * 4:2 αλλα | αλλ NA²⁸ PCK † 4:3 ημεν | ημεθα NA SBL WH † 4:6 υμων | ημων CT § 4:7 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 4:7 θεου δια χριστου 72.6% | δια θεου CT 1% † 4:8 μη φυσει | φυσει μη CT † 4:9 δουλευειν | δουλευσαι WH § 4:12 γινεσθε | γεινεσθε TH * 4:14 μου τον 83.7% | υμων CT 1.1% † 4:14 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH † 4:15 τις ουν ην | που CT

ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; Μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι, εἰ δυνατόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ᾤοντο ἐδώκατέ μοι. ¹⁶ Ὅστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; ¹⁷ Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, *ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. ¹⁸ Καλὸν δὲ ἴδοτε ζηλοῦσθαι ἐν καλῶ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς. ¹⁹ †Τεκνία μου, οὐδὲ πάλιν ὠδίνω, ᾄχρις οὗ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ²⁰ ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

²¹ Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; ²² Γέγραπται γάρ, ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν· ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. ²³ Ἄλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας *διὰ τῆς ἐπαγγελίας. ²⁴ Ἄτινά ἐστὶν ἀλληγορούμενα· αὗται γὰρ εἰσι ἴδου διαθήκαι· μία μὲν ἀπὸ ὄρουσ †Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννώσα, ἣτις ἐστὶν Ἄγαρ. ²⁵ Τὸ ὄραρ Ἄγαρ *Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, ἴσυστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει †δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. ²⁶ Ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλήμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἣτις ἐστὶ μήτηρ ὅσων ἡμῶν· ²⁷ γέγραπται γάρ,

Εὐφράνθητι, στεῖρα, ἢ οὐκ τίκτουσα·
 ῥῆξον καὶ βόησον, ἢ οὐκ ὠδίνουσα·
 ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου
 μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.

²⁸ *Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαάκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν. ²⁹ Ἄλλ' ὡσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτω καὶ νῦν. ³⁰ Ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἐκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, οὐ ἴγάρ μὴ †κληρονομῆσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. ³¹ Ἄρα, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμέν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

5

¹ Τῇ ἐλευθερίᾳ *οὗν ἢ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῶ δουλείας ἐνέχεσθε.

² Ἴδε, ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. ³ Μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. ⁴ Κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε· τῆς χάριτος †ἐξεπέσατε. ⁵ Ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα

§ 4:15 αν | — CT * 4:17 αλλα | αλλ NA²⁸ † 4:18 το | — CT † 4:19 τεκνια | τεκνα NA SBL § 4:19 αχρις | μεχρις CT * 4:23 δια της | δι CT † 4:24 δυο | αι δυο TR † 4:24 σινα | σεινα TH § 4:25 γαρ 90% | δε NA SBL WH 5.1% * 4:25 σινα | σεινα TH † 4:25 συστοιχει | συνστοιχει WH † 4:25 δε | γαρ CT § 4:26 παντων | — CT * 4:28 ημεις ... εσμεν | υμεις ... εστε NA SBL TH † 4:30 γαρ μη | μη γαρ ANT † 4:30 κληρονομηση | κληρονομησει ANT CT § 4:31 αρα | διο CT * 5:1 ουν η χριστος ημας ηλευθερωσε στηκετε 65% | ημας χριστος ηλευθερωσε στηκετε ουν CT 1% † 5:4 του | — CT † 5:4 εξεπεσατε | εξεπεσετε BYZ HF PCK

δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. ⁶ Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.

⁷ Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ᾤκνησε *τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; ⁸ Ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. ⁹ Μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. ¹⁰ Ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταρασσὼν ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἴδαν ἦ. ¹¹ Ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; Ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. ¹² Ὁφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.

¹³ Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. ¹⁴ Ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ †πληροῦται, ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν. ¹⁵ Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ *ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

¹⁶ Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. ¹⁷ Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς· ταῦτα †δὲ †ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἂ ᾤαν θέλητε, ταῦτα ποιῆτε. ¹⁸ Εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. ¹⁹ Φανερὰ δὲ ἐστὶ τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς, ἅτινά ἐστι *μοιχεῖα, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, ²⁰ †εἰδωλολατρεία, †φαρμακεία, ἔχθραι, ἑξέρις, *ζῆλοι, θυμοί, †εἰριθεῖαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις, ²¹ φθόνοι, †φόννοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ἂ προλέγω ὑμῖν, καθὼς ἄκαὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. ²² Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, ²³ *πραότης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος. ²⁴ Οἱ δὲ τοῦ †Χριστοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.

²⁵ Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. ²⁶ Μὴ †γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλοῦμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

6

¹ Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ *προληφθῇ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι †πραότητος, σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς. ² Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως †ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. ³ Εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι, μὴδὲν ὢν, ἑαυτὸν φρεναπατᾷ· ⁴ τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν

§ 5:7 ενεκοψε | ανεκοψε TR * 5:7 τη | — WH † 5:10 αν | εαν CT † 5:14 πληροται | πεπληρωται CT § 5:14 εαυτον | σεαυτον ANT CT HF PCK * 5:15 υπο | υπ ANT CT † 5:17 δε | γαρ CT † 5:17 αντικειται αλληλοις | αλληλοις αντικειται CT § 5:17 αν | εαν CT * 5:19 μοιχεια | — CT † 5:20 ειδωλολατρεια | ειδωλολατρια ANT NA PCK SBL WH † 5:20 φαρμακεια | φαρμακια WH § 5:20 ερεις | ερις CT PCK * 5:20 ζηλοι | ζηλος CT † 5:20 εριθειαι | εριθιαι WH † 5:21 φονοι | — NA SBL WH § 5:21 και | — CT * 5:23 πραοτης | πραυτης CT † 5:24 χριστου | χριστου ιησου NA TH WH † 5:26 γινωμεθα | γεινωμεθα TH * 6:1 προληφθη | προλημφθη CT † 6:1 πραοτητος | πραυτητος CT † 6:2 αναπληρωσατε | αναπληρωσατε NA SBL TH § 6:3 εαυτον φρεναπατα | φρεναπατα εαυτον CT

μόνον τὸ καύχημα ἔξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον. ⁵ Ἐκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

⁶ Κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πάσιν ἀγαθοῖς. ⁷ Μὴ πλανᾶσθε, Θεὸς οὐ μκκτηρίζεται· ὁ γὰρ ἔαν σπεῖρη ἀνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει. ⁸ Ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. ⁹ Τὸ δὲ καλὸν ποιῶντες μὴ *ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν, μὴ ἐκλυόμενοι. ¹⁰ Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν †ἐχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

¹¹ Ἴδετε πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ. ¹² Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα ‡μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται. ¹³ Οὐδὲ γὰρ οἱ §περιτετμημένοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχῶσινται. ¹⁴ Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ *τῷ κόσμῳ. ¹⁵ †Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομὴ τι ‡ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. ¹⁶ Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.

¹⁷ Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ §Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

¹⁸ Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. Ἀμήν.

Πρὸς Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης.*

* **6:9** εκκακωμεν | εγκακωμεν NA SBL TH | εγκακωμεν WH † **6:10** εχομεν | εχωμεν WH ‡ **6:12** μη τω σταυρω του χριστου | τω σταυρω του χριστου μη NA SBL TH | τω σταυρω του χριστου ιησου μη WH § **6:13** περιτετμημενοι | περιτεμνομενοι NA SBL TR WH | περιτετμημενοι TH * **6:14** τω | — CT † **6:15** εν γαρ χριστω ιησου ουτε 95.5% | ουτε γαρ CT 2.7% ‡ **6:15** ισχυει | εστιν CT § **6:17** κυριου | — CT * **6:18** This scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

¹ Παῦλος, ἀπόστολος *Ἰησοῦ Χριστοῦ δια θελήματος Θεοῦ, τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

³ Εὐλόγητος ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλόγησας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἔν Χριστῷ· ⁴ †καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ, ⁵ προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, ⁶ εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ᾧ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ· ⁷ ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ *τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ, ⁸ ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει, ⁹ γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ ¹⁰ εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, †τὰ †ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· ¹¹ ἐν αὐτῷ, ἐν ᾧ καὶ ἐκκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλήν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, ¹² εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον ὁδοῦ αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ· ¹³ ἐν ᾧ καὶ *ὁμεις, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ Ἁγίῳ, ¹⁴ †ὅς ἐστὶν ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

¹⁵ Διὰ τοῦτο κάγω, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ †τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, ¹⁶ οὐ πάύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνεῖαν ὁμῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου· ¹⁷ ἵνα ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δῶῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ· ¹⁸ πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς *καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστὶν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, †καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, ¹⁹ καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ ²⁰ ἣν †ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ, ἐγείρας αὐτόν ἐκ ὄνων νεκρῶν, καὶ *ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, ²¹ ὑπεράνω πάσης

* **1:1** ἰησου χριστου | χριστου ἰησου NA SBL WH † **1:3** εν | — ST † **1:4** καθως | καθως και ANT § **1:6** εν η | ης CT * **1:7** τον πλουτον | το πλουτον SCR | το πλουτος CT † **1:10** τα | τα τε TR † **1:10** επι | εν TR § **1:12** δοξης | της δοξης PCK TR * **1:13** υμεις | ημεις PCK † **1:14** ος | ο CT † **1:15** την αγαπην 93.9% | — WH 1.3% § **1:16** υμων 91.1% | — CT 5% * **1:18** καρδιας | διανοιας TR † **1:18** και | — CT † **1:20** ενηργησεν | ενηργηκεν SBL WH § **1:20** των | — ANT CT TR * **1:20** εκαθισεν 85.3% | καθισας NA SBL WH 5.3% | καθισας αυτον TH 2.5%

ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· ²² καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ²³ ἣτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ †τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου.

2

¹ Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι καὶ ταῖς *ἀμαρτίαις, ² ἐν αἷς ποτε περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς †ἀπειθείας· ³ ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ †ἤμεν τέκνα φύσει ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί· ⁴ ὁ δὲ Θεός, πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἦν ἡγάπησεν ἡμᾶς, ⁵ καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι συνεζωοποίησε τῷ Χριστῷ—χάριτί ἐστε σεσωσμένοι—⁶ καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ⁷ ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις ὅτι ἐν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ’ ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ⁸ τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ *τῆς πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν· Θεοῦ τὸ δῶρον· ⁹ οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι. ¹⁰ Αὐτοῦ γὰρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

¹¹ Διὸ μνημονεύετε ὅτι †ὑμεῖς ποτε τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, ¹² ὅτι ἦτε †ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. ¹³ Νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν ὀργὴν ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. ¹⁴ Αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρα ἓν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, ¹⁵ τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι, καταργήσας· ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν *ἑαυτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην, ¹⁶ καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ· ¹⁷ καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην †ὑμῖν τοῖς μακρὰν †καὶ τοῖς ἐγγύς· ¹⁸ ὅτι δι’ αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. ¹⁹ Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ὁμοῦ συμπολιταὶ τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, ²⁰ ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων

† 1:23 τα | —TR * 2:1 αμαρτιας | αμαρτιας υμων CT † 2:2 απειθειας | απειθιας WH † 2:3 ημεν | ημεθα CT § 2:7 τον υπερβαλλοντα πλουτον 95.4% | το υπερβαλλον πλουτος CT 2.6% * 2:8 της | —CT † 2:11 υμεις ποτε | ποτε υμεις CT † 2:12 εν | —CT § 2:13 εγγυς εγενηθητε | εγενηθητε εγγυς CT * 2:15 εαυτῷ | αὐτῷ NA TH | αὐτῷ SBL WH † 2:17 υμιν | ημιν PCK † 2:17 και 91.1% | και ειρηνην CT 6.3% § 2:19 αλλα συμπολιται | αλλα εστε συμπολιται NA²⁷ SBL | αλλ εστε συμπολιται NA²⁸ | αλλα εστε συμπολιται TH WH

καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ *Ἰησοῦ Χριστοῦ, ²¹ ἐν ᾧ πᾶσα ἰοικοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναδὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ, ²² ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν πνεύματι.

3

¹ Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν, ² εἶγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, ³ *ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσέ μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, ⁴ πρὸς ὃ δύνασθε ἴαναγνωσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ· ⁵ ὃ ἡτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι· ⁶ εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ *σύσσωμα καὶ ἰσυμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἑαυτοῦ ἐν ἑτῷ Χριστῷ, διὰ τοῦ εὐαγγελίου, ⁷ οὗ *εγενομένην διάκονος κατὰ τὴν δωρεάν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἑτὴν δοθεῖσάν μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. ⁸ Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ἑ ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι *τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ, ⁹ καὶ φωτίσαι ἑπάντας τίς ἡ ἑοικονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι ἑδιὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ¹⁰ ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ, ¹¹ κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἦν ἐποίησεν ἐν *Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· ¹² ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ ἑτὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ. ¹³ Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἑκκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν.

¹⁴ Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα ἑτοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ¹⁵ ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, ¹⁶ ἵνα *δῶῃ ὑμῖν, κατὰ ἑτὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, ¹⁷ κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ¹⁸ ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ ἑβάθος καὶ ὑψος, ¹⁹ γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς

* 2:20 ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT † 2:21 οἰκοδομη | ἡ οἰκοδομη TR * 3:3 οτι κατα αποκλυψιν ἐγνωρισεν | οτι κατα αποκλυψιν ἐγνωρισθη NA TH WH | κατα αποκλυψιν ἐγνωρισθη SBL † 3:4 ἀναγνωσκοντες | ἀναγεινωσκοντες TH † 3:5 ετεραις | ἐν ετεραις TR § 3:6 συγκληρονομα | συγκληρονομα TH WH * 3:6 συσσωμα | συσσωμα TH WH † 3:6 συμετοχα | συμετοχα TH WH † 3:6 αουτου | — CT § 3:6 τω χριστω | χριστω ἰησου CT * 3:7 εγενομην | εγενηθη CT † 3:7 τὴν δοθεισαν | τῆς δοθεισης CT † 3:8 ἁγιων | των ἁγιων ANT TR § 3:8 ἐν | — CT * 3:8 τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον | τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος CT † 3:9 παντας | — WH † 3:9 οἰκονομια | κοινωνια TR § 3:9 δια ἰησου χριστου | — CT * 3:11 χριστω | τω χριστω CT † 3:12 τὴν | — CT † 3:13 ἐκκακειν | ἐγκακειν NA SBL | ἐγκακειν TH WH § 3:14 του κυριου ἡμων ἰησου χριστου | — CT * 3:16 δωη | δω CT † 3:16 τὸν πλοῦτον | τὸ πλοῦτος CT † 3:18 βαθος και υψος 93.2% | υψος και βαθος CT 5.3%

γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ.

²⁰ Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, ²¹ αὐτῷ ἢ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ᾧ Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

4

¹ Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγώ, ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, ² μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ *πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, ³ σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης. ⁴ Ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν. ⁵ εἷς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα, ⁶ εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ἡμῖν.

⁷ Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. ⁸ Διὸ λέγει,

Ἀναβάς εἰς ὕψος ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν,

‡καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις.

⁹ Τὸ δέ, Ἀνάβη, τί ἐστὶν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη ᾤπρωτον εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; ¹⁰ Ὁ καταβάς, αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. ¹¹ Καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, ¹² πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. ¹³ μέχρι *καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ. ¹⁴ ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ †κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν ‡μεθοδείαν τῆς πλάνης. ¹⁵ ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ ἀυξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, ᾧ Χριστός, ¹⁶ ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ *συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς ἐκάστου μέρους, τὴν αὐξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

¹⁷ Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ †λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς αὐτῶν, ¹⁸ ‡ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι

§ 3:21 ἐν | καὶ ἐν CT * 4:2 πραοτήτος | πραυτητος CT † 4:6 ἡμιν | υμιν TR | — CT ‡ 4:8 καὶ | — NA SBL TH § 4:9 πρῶτων 83.6% | — CT 2.8% * 4:13 καταντησωμεν | καταντησομεν PCK † 4:14 κυβεια | κυβια WH ‡ 4:14 μεθοδειαν | μεθοδιαν BYZ WH § 4:15 ο | — CT * 4:16 συμβιβαζομενον | συνβιβαζομενον TH WH † 4:17 λοιπα 90.8% | — CT 5.6% ‡ 4:18 εσκοτισμενοι | εσκοτωμενοι CT

τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν· ¹⁹ οἵτινες ἀπηληγκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ, εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. ²⁰ Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, ²¹ εἶγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ· ²² ἀποθέσθαι ὑμᾶς, κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν, τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης· ²³ ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν, ²⁴ καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

²⁵ Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. ²⁶ Ὁργίζεσθε καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ ἑστέων παροργισμῶ ὑμῶν· ²⁷ *μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. ²⁸ Ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπέτω· μᾶλλον δὲ κοπάτω, ἐργαζόμενος †τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν, ἵνα ἔχη μεταδιδόναι τῷ χρεῖαν ἔχοντι. ²⁹ Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, †ἀλλ' εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρεῖας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσι. ³⁰ Καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. ³¹ Πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ· ³² Ὑγίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὐσπλαγχοὶ, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο *ἡμῖν.

5

¹ *Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά· ² καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας.

³ Πορνεία δὲ καὶ †πᾶσα ἀκαθαρσία ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἀγίοις· ⁴ καὶ αἰσχροτήτης, καὶ μωρολογίας, ἢ εὐτραπελίας, ἑστὰ οὐκ ἀνήκοντα· ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. ⁵ Τοῦτο γάρ *ἐστε †γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ πλεονέκτης, †ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ.

⁶ Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ὀβριθείας. ⁷ Μὴ οὖν *γίνεσθε ἴσχυροὶ αὐτῶν· ⁸ ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε—⁹ ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ †πνεύματος ἐν πάσῃ

§ 4:26 τω | — SBL TH WH * 4:27 μηδε | μητε TR † 4:28 το αγαθον ταις χερσιν 70.1% | ταις ιδιαις χερσι το αγαθον NA SBL TH 7% | ταις χερσι το αγαθον WH 1.6% † 4:29 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 4:32 γινεσθε δε | γινεσθε SBL | γεινεσθε δε TH * 4:32 ημιν | υμιν NA PCK SBL TR WH * 5:1 γινεσθε | γεινεσθε TH † 5:2 ημας ... ημων | υμας ... υμων WH † 5:3 πασα ακαθαρσια | ακαθαρσια πασα CT § 5:4 τα ουκ ανηκοντα | α ουκ ανηκεν CT * 5:5 εστε | ιστε CT PCK † 5:5 γινωσκοντες | γεινωσκοντες TH † 5:5 ος | ο CT § 5:6 απειθειας | απειθιας WH * 5:7 γινεσθε | γεινεσθε TH † 5:7 συμμετοχοι | συμετοχοι TH WH † 5:9 πνευματος 93.9% | φωτος CT 5.4%

ἀγαθωσύνη καὶ δικαιοσύνη καὶ ἀληθεία—¹⁰ δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ·¹¹ καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάριοις τοῦ σκοτούς, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγγετε·¹² τὰ γὰρ κρυφῆ *γινόμενα ὑπ’ αὐτῶν αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν.¹³ Τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστὶ.¹⁴ Διὸ λέγει,

†[†]Εγείρε ὁ καθεύδων
καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν,
καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός.

¹⁵ Βλέπετε οὖν †πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ’ ὡς σοφοί,¹⁶ ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσι.¹⁷ Διὰ τοῦτο μὴ ὁγίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ *συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου.¹⁸ Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι,¹⁹ λαλοῦντες ἑαυτοῖς †ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἄδοντες καὶ ψάλλοντες †ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ,²⁰ εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ Θεῷ καὶ πατρί,²¹ ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ §Χριστοῦ.

²² Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν *υποτάσσεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ.²³ Ὅτι †ἀνήρ ἐστὶ κεφαλὴ τῆς γυναικός, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, †καὶ αὐτός ἐστι σωτὴρ τοῦ σώματος,²⁴ §[§]Αλλ’ *ὡσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς †ἰδίοις ἀνδράσιν ἐν παντί.

²⁵ Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας †ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς·²⁶ ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι,²⁷ ἵνα παραστήσῃ §αὐτὴν ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ’ ἵνα ἡ ἀγία καὶ ἄμωμος.²⁸ Οὕτως ὀφείλουσιν *οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. Ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ·²⁹ οὐδεὶς γὰρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα †ἐμίσησεν, †ἀλλ’ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ §Κύριος τὴν ἐκκλησίαν·³⁰ ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, *ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ.³¹ Ἄντὶ τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα †αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ

§ 5:11 συγκοινωνεῖτε | συνκοινωνεῖτε TH WH * 5:12 γινομενα | γεινομενα TH † 5:14 εγειρε | εγειραι PCK TR † 5:15 πως ακριβως | ακριβως πως CT § 5:17 γινεσθε | γεινεσθε TH * 5:17 συνιεντες | συνιετε CT † 5:19 ψαλμοις | εν ψαλμοις NA † 5:19 εν 85.7% | — CT 0.8% § 5:21 χριστου | θεου BYZ HF PCK TR * 5:22 υποτασσεσθε 84.7% | υποτασσεσθωσαν TH 8.5% | — NA SBL WH 0.3% † 5:23 ανηρ | ο ανηρ ANT TR † 5:23 και αυτος εστι | αυτος CT § 5:24 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 5:24 ωσπερ | ως CT † 5:24 ιδιοις | — CT † 5:25 εαυτων | — CT § 5:27 αυτην | αυτος CT * 5:28 οι | και οι CT † 5:29 εμισησεν | εμεισησεν TH † 5:29 αλλ | αλλα NA²⁷ PCK SBL TH WH § 5:29 κυριος | χριστος CT * 5:30 εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου 91.7% | — CT 2.5% † 5:31 αυτου | — CT

προσκολληθήσεται †πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ³² Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. ³³ Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

6

¹ Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον. ² Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα ἣτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, ³ ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἔση μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. ⁴ Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, *ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου.

⁵ Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς †κυρίοις κατὰ σάρκα, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἀπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ Χριστῷ· ⁶ μὴ κατ' †ὀφθαλμοδοσίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκ ψυχῆς, ⁷ μετ' εὐνοίας δουλεύοντες *ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις· ⁸ εἰδότες ὅτι †ὁ ἄντι ἐκαστος ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο †κομιεῖται παρὰ τοῦ Κυρίου, εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύθερος. ⁹ Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες ὅτι καὶ *ὑμῶν αὐτῶν ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ †προσωποληψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ.

¹⁰ †Τὸ λοιπόν, ὁ ἀδελφοί μου, ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. ¹¹ Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς *μεθοδείας τοῦ διαβόλου. ¹² Ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους †τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. ¹³ Διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στήναι. ¹⁴ Στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, ¹⁵ καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης· ¹⁶ †ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνησθεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ ὅτι πεπυρωμένα σβέσαι. ¹⁷ Καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου *δέξασθαι, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστι ῥῆμα Θεοῦ· ¹⁸ διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ †τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει

† 5:31 προς την γυναικα | τη γυναικι SBL * 6:4 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 6:5 κυριοι κατα σαρκα | κατα σαρκα κυριοι CT † 6:6 οφθαλμοδοσιαν | οφθαλμοδοσιαν ANT NA PCK SBL WH § 6:6 του | — CT * 6:7 ως | — PCK ST † 6:8 ο εαν τι εκαστος | εαν τι εκαστος HF | εκαστος εαν τι NA WH | εκαστος ο αν SBL | εκαστος ο εαν TH † 6:8 κομιεται | κομισεται CT § 6:8 του | — CT * 6:9 υμων αυτων | αυτων και υμων CT † 6:9 προσωποληψια | προσωποληψια CT † 6:10 το λοιπον | του λοιπου CT § 6:10 αδελφοι μου 88.3% | — CT 3.4% * 6:11 μεθοδειας | μεθοδιας WH † 6:12 του αιωνος 96.9% | — CT 3% † 6:16 επι | εν CT § 6:16 τα | — SBL * 6:17 δεξασθαι | δεξασθε ANT CT TR † 6:18 τουτο | — CT

περὶ πάντων τῶν ἁγίων, ¹⁹ καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι †δοθῆ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, ²⁰ ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

²¹ Ἴνα δὲ Σείδῃτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα *ὕμῖν γνωρίσει Τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ· ²² ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλέση τὰς καρδίας ὑμῶν.

²³ Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. ²⁴ Ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ. †Ἀμήν. Πρὸς Ἐφεσίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ.†

† 6:19 δοθη | δοθειη TR § 6:21 ειδητε και υμεις 80.8% | και υμεις ειδητε TH 8.6%
* 6:21 υμιν γνωρισει | γνωρισει υμιν CT † 6:24 αμην | — CT SCR ‡ 6:24 This scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

¹ Παῦλος καὶ Τιμόθεος, δούλοι *Ἰησοῦ Χριστοῦ, πᾶσι τοῖς ἀγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις, σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις· ² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

³ Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνεῖα ὑμῶν, ⁴ πάντοτε ἐν πάσῃ δεῖσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος, ⁵ ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ ἑπρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν· ⁶ πεποιθῶς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας †Χριστοῦ Ἰησοῦ· ⁷ καθὼς ἐστὶ δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἔν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, *συγκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. ⁸ Μάρτυς γάρ μου †εστὶν ὁ Θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις †Ἰησοῦ Χριστοῦ. ⁹ Καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, ¹⁰ εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ¹¹ πεπληρωμένοι Ἑσκαρῶν δικαιοσύνης τῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον Θεοῦ.

¹² *Γινώσκεις δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν· ¹³ ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὄλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσι, ¹⁴ καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ, πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν †λόγον λαλεῖν.

¹⁵ Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν· ¹⁶ οἱ μὲν ἐξ ἑριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν, οὐχ ἀγνῶς, οἰόμενοι θλίψιν Ἑπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου· ¹⁷ οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι. ¹⁸ Τί γάρ; *Πλὴν παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται· καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. ¹⁹ Οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ²⁰ κατὰ τὴν †ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ

* **1:1** ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT † **1:5** πρωτης | της πρωτης CT † **1:6** χριστου ἰησου | ἰησου χριστου ANT PCK TR WH § **1:7** εν | — TR * **1:7** συγκοινωνους | συνκοινωνους TH WH † **1:8** εστιν | — CT † **1:8** ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT § **1:11** καρπων δικαιοσυνης των 63.8% | καρπον δικαιοσυνης του CT 26.5% * **1:12** γινωσκειν | γεινωσκειν TH † **1:14** λογον 72.9% | λογον του θεου WH 16.3% † **1:16** εριθειας τον χριστον καταγγελουσιν ουχ αγνωσ οιομενοι ... τοις δεσμοις μου οι δε εξ αγαπης ειδοτες οτι εις απολογιαν του ευαγγελιου κειμαι 85.1% | αγαπης ειδοτες οτι εις απολογιαν του ευαγγελιου κειμαι οι δε εξ εριθειας (εριθιας WH 1%) του χριστον καταγγελουσιν ουχ αγνωσ οιομενοι ... τοις δεσμοις μου NA SBL TH 8.4% § **1:16** επιφερειν 90.9% | εγειρειν CT 4.3% * **1:18** πλην | πλην οτι CT † **1:20** αποκαραδοκιαν | καραδοκιαν PCK

αίσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάση παρρησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνηθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματι μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. ²¹ Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, Χριστός· καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος. ²² Εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου· καὶ τί αἰρήσομαι οὐ γνωρίζω. ²³ Συνέχομαι †δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι, Ἐπολλῶ μᾶλλον κρεῖσσον· ²⁴ τὸ δὲ ἐπιμένειν *ἐν τῇ σαρκὶ ἀναγκαϊότερον δι' ὑμᾶς. ²⁵ Καὶ τοῦτο πεποιθῶς οἶδα ὅτι μενῶ, καὶ Ἰσυμπαραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, ²⁶ ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοί, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

²⁷ Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθῶν καὶ ἰδῶν ὑμᾶς, εἴτε ἀπῶν, †ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, ²⁸ καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδεὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις ἑαυτοῖς μὲν ἐστὶν ἔνδειξις ἀπωλείας, *ὑμῖν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ Θεοῦ· ²⁹ ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν· ³⁰ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον †εἶδετε ἐν ἐμοί, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

2

¹ Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ *τις σπλάγχνα καὶ †οἰκτιρμοί, ² πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, †σύμψυχοι, τὸ ἐν φρονοῦντες· ³ μηδὲν Ἐκατὰ ἐριθειαν ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἠγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν· ⁴ μὴ τὰ ἑαυτῶν *ἕκαστος Ἰσκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ †τὰ ἐτέρων Ἐκαστος. ⁵ Τοῦτο *γὰρ φρονεῖσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ⁶ ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ⁷ †ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφήν δούλου λαβῶν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος· ⁸ καὶ σχήματι εὐρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπεινώσεν ἑαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. ⁹ Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ †ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· ¹⁰ ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, ¹¹ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσῃται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, εἰς δόξαν Θεοῦ πατρός.

¹² Ὡστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῶ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· ¹³ Ὅ

† 1:23 δε | γαρ TR § 1:23 πολλω | πολλω γαρ ANT CT * 1:24 εν | — TH WH † 1:25 συμπαραμενω | παραμενω CT † 1:27 ακουσω | ακουω NA SBL WH § 1:28 αυτοις μεν εστιν 82.2% | εστιν αυτοις CT 6.8% * 1:28 υμιν | υμων CT † 1:30 ειδετε | ιδετε ST * 2:1 τις | τι PCK | τινα TR † 2:1 οικτιρμοι | οικτειρμοι TH † 2:2 συμψυχοι | συνψυχοι TH WH § 2:3 κατα εριθειαν η | κατ εριθειαν μηδε κατα NA SBL TH | κατ εριθειαν μηδε κατα WH * 2:4 εκαστος | εκαστοι SBL WH † 2:4 σκοπειτε | σκοπουντες CT † 2:4 τα | το PCK § 2:4 εκαστος | εκαστοι CT * 2:5 γαρ φρονεισθω | φρονειτε CT † 2:7 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 2:9 ονομα | το ονομα CT § 2:13 ο | — CT

Θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.

¹⁴ Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, ¹⁵ ἵνα γένησθε ἀμεμπτοὶ καὶ ἀκέραιοι, τέκνα Θεοῦ *ἀμώμητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιάς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, ¹⁶ λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν ἔκοπίασα. ¹⁷ Ἄλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ †συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· ¹⁸ τὸ §δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ *συγχαίρετέ μοι.

¹⁹ Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ, γνούς τὰ περὶ ὑμῶν. ²⁰ Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει. ²¹ Οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Ἰησοῦ. ²² Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ †γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. ²³ Τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν §ἀπιδῶ τὰ περὶ ἐμέ, ἐξαυτῆς· ²⁴ πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.

²⁵ Αναγκαῖον δὲ ἠγησάμην Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ *συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον, καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς· ²⁶ ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησε· ²⁷ καὶ γὰρ ἠσθένησε παραπλήσιον †θανάτῳ, §ἀλλὰ ὁ Θεὸς *αὐτὸν ἠλέησεν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ ἴλύπην σχῶ. ²⁸ Σπουδαιοτέρως οὖν ἐπεμψα αὐτόν, ἵνα, ἰδόντες αὐτόν πάλιν, χαρῆτε, κἀγὼ ἀλυπότερος ᾶ. ²⁹ Προσδέχεσθε οὖν αὐτόν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε· ³⁰ ὅτι διὰ τὸ ἔργον †τοῦ Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἠγγισε, §παραβουλευσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα *ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς με λειτουργίας.

3

¹ Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ. Τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ *ἀσφαλές.

² Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν· ³ ἡμεῖς γὰρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι †Θεοῦ λατρεύοντες, καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες· ⁴ καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί· εἴ τις δοκεῖ

* 2:15 ἀμώμητα ἐν μέσῳ | ἀμώμα μεσον CT † 2:17 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL WH † 2:17 συγχαίρω | συγχαίρω TH WH § 2:18 δ | δε CT * 2:18 συγχαίρετε | συγχαίρετε TH WH † 2:21 χριστου ἰησου | του χριστου ἰησου TR | ἰησου χριστου NA SBL TH † 2:22 γινώσκετε | γεινώσκετε TH § 2:23 ἀπιδῶ | ἀφιδῶ CT * 2:25 συστρατιωτην | συνστρατιωτην TH WH † 2:26 υμας | υμας ιδειν WH † 2:27 θανατω | θανατου ANT WH § 2:27 ἀλλα | ἀλλ ANT HF NA²⁸ PCK TR * 2:27 αυτον ηλησεν | ηλησεν αυτον CT † 2:27 λυπην | λυπη TR † 2:30 του χριστου | χριστου NA SBL TH | κυριου WH § 2:30 παραβουλευσαμενος | παραβουλευσαμενος CT * 2:30 αναπληρωση | πληρωση PCK * 3:1 ασφαλες | το ασφαλες HF PCK † 3:3 θεου | θεω TR

ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον· ⁵ †περιτομή ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραήλ, φυλῆς ΣΒενιαμίν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος, ⁶ κατὰ *ζῆλον διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. ⁷ †Ἄλλ' ἄτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἤγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. ⁸ Ἀλλὰ †μὲν οὖν καὶ ἠγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου μου· δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἠγοῦμαι σκύβαλα Σεῖναι, ἵνα Χριστὸν κερδήσω, ⁹ καὶ εὔρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει· ¹⁰ τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ *τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ, †συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, ¹¹ εἴ πως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν †τῶν νεκρῶν.

¹² Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη τετελείωμαι· διώκω δέ, εἰ καὶ καταλάβω ἐφ' ᾧ καὶ Σκατελήφθην ὑπὸ *τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ. ¹³ Ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν τοῦ λογίζομαι κατειληφέναι· ἐν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, ¹⁴ κατὰ σκοπὸν διώκω †ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ¹⁵ Ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἐτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει· ¹⁶ πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν Σκανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν.

¹⁷ *Συμμιμηταί μου †γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. ¹⁸ Πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλακίς ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ· ¹⁹ ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνη αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπιγεια φρονοῦντες. ²⁰ Ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτήρα ἀπεκδεχόμεθα, Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν· ²¹ ὃς μετασχηματίζει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, †εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι Σἑαυτῷ τὰ πάντα.

4

¹ Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτω στήκετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητοί.

² *Εὐοδίαν παρακαλῶ, καὶ Συντύχην παρακαλῶ, τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυρίῳ. ³ †Ναί, ἐρωτῶ καὶ σέ, †σύζυγε γνήσιε, Σσυλλαμβάνου

† 3:5 περιτομή | περιτομή ANT CT HF PCK § 3:5 βενιαμιν | βενιαμιν TH WH * 3:6 ζηλον | ζηλος CT † 3:7 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 3:8 μεν ουν | μενουγγε ANT CT TR § 3:8 ειναι | — CT * 3:10 την κοινωνιαν των | κοινωνιαν SBL TH WH † 3:10 συμμορφουμενος | συμμορφιζομενος CT † 3:11 των | την εκ CT § 3:12 κατεληφθην | κατελημφθην CT * 3:12 του χριστου ιησου | χριστου ιησου NA TH WH | χριστου SBL † 3:13 ου | ουπω ANT BYZ PCK WH † 3:14 επι | εις CT § 3:16 κανονι το αυτο φρονειν 81.2% | — CT 1.6% * 3:17 συμμιμηται | συνμιμηται TH WH † 3:17 γινεσθε | γεινεσθε TH † 3:21 εις το γενεσθαι αυτο 89.8% | — CT 2.5% § 3:21 εαυτω | αυτω ANT NA TH | αυτω SBL WH * 4:2 ευοδιαν | ευωδιαν ST † 4:3 ναι | και TR † 4:3 συζυγε γνησιε | γνησιε συζυγε NA SBL | γνησιε συζυγε TH WH § 4:3 συλλαμβανου | συλλαμβανου TH WH

αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος, καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζῶῃς.

⁴ Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. ⁵ Τὸ ἐπεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. Ὁ Κύριος ἐγγύς. ⁶ Μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει *μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν Θεόν. ⁷ Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

⁸ Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε. ⁹ Ἄ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

¹⁰ Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλατε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. ¹¹ Οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰμι, αὐτάρκης εἶναι. ¹² Οἶδα †καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. ¹³ Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με †Χριστῷ. ¹⁴ Πλὴν καλῶς ἐποίησατε §συγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει.

¹⁵ Οἶδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινωνήσεν εἰς λόγον δόσεως καὶ *λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι· ¹⁶ ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκη καὶ ἄπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε. ¹⁷ Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, †ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. ¹⁸ Ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι, δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὅσμην εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ. ¹⁹ Ὁ δὲ Θεὸς μου πληρώσει πᾶσαν χρεῖαν ὑμῶν κατὰ †τὸν πλοῦτον αὐτοῦ ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ²⁰ Τῷ δὲ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

²¹ Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. ²² Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

²³ Ἡ χάρις τοῦ §Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ *πάντων ὑμῶν. †Ἀμήν.

Πρὸς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτου. †

* 4:6 μετα | μετ SBL WH † 4:12 και | δε ST † 4:13 χριστω | — CT § 4:14 συγκοινωνησαντες | συνκοινωνησαντες TH WH * 4:15 ληψεως | λημψεως CT † 4:17 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 4:19 τον πλουτον | το πλουτος CT § 4:23 κυριου | κυριου ημων TR * 4:23 παντων 89.5% | του πνευματος CT 8.8% † 4:23 αμην | — NA SBL WH † 4:23 This scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ

¹ Παῦλος ἀπόστολος *†Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, ² τοῖς ἐν †Κολασσαῖς ἀγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν †καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

³ Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ †καὶ πατρὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, ⁴ ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην *τὴν εἰς πάντας τοὺς ἀγίους, ⁵ διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου, ⁶ τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, †καὶ ἔστι καρποφορούμενον †καὶ αὐξανόμενον, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· ⁷ καθὼς †καὶ ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς ὑπὲρ *ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ, ⁸ ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.

⁹ Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, ¹⁰ περιπατῆσαι †ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Κυρίου εἰς πᾶσαν †ἀρεσκείαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι †εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ· ¹¹ ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς· ¹² εὐχαριστοῦντες τῷ *πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι †ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἀγίων ἐν τῷ φωτί, ¹³ ὃς †ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ¹⁴ ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν †ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν· ¹⁵ ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως· ¹⁶ ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, *τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ †τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὀρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται· ¹⁷ καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε· ¹⁸ Καὶ αὐτός ἐστὶν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας· ὃς ἐστὶν †ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων· ¹⁹ ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, ²⁰ καὶ δι'

* **1:1** ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT † **1:2** κολασσαις | κολοσσαις CT PCK SCR † **1:2** και κυριου ἰησου χριστου | — CT § **1:3** και | — NA SBL WH * **1:4** την 86.1% | ην εχετε CT 11.4% † **1:6** και | — CT † **1:6** και αυξανομενον 47.4% | — BYZ TR 51.3% § **1:7** και | — CT * **1:7** υμων | ημων SBL TH WH † **1:10** υμας | — CT † **1:10** αρεσκειαν | αρεσκιαν WH § **1:10** εις την επιγνωσιν 90.3% | τη επιγνωσει CT 4.4% * **1:12** πατρι | θεω και πατρι ANT † **1:12** ημας | υμας CT † **1:13** ερρυσατο | ερυσατο WH § **1:14** απολυτρωσιν | απολυτρωσιν δια του αιματος αυτου BYZ PCK TR * **1:16** τα | — CT † **1:16** τα | — CT † **1:18** αρχη | η αρχη WH

αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἑπὶ τοῖς οὐρανοῖς.

²¹ Καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῆ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ *ἀποκατήλλαξεν ²² ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ ἴθανάτου, παραστήσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ· ²³ εἶγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἐδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ ἑτῆ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

²⁴ *Νῦν χαίρω ἐν τοῖς ἴπαθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία· ²⁵ ἥς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος, κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ²⁶ τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν· ἔνυνυ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, ²⁷ οἷς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι ἑτί τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, *ὅς ἐστὶ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης· ²⁸ ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ²⁹ εἰς ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ, τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

2

¹ Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἠλίκον ἀγῶνα ἔχω *περὶ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Ἰαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ ἔεωράκασι τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί, ² ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, ἑσυμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς *πάντα πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ ἴκαὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ, ³ ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ ἑτῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι. ⁴ Τοῦτο ἑδὲ λέγω, ἵνα *μὴ τις ὑμᾶς παραλογίζεται ἐν πιθανολογίᾳ. ⁵ Εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἶμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.

⁶ Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, ⁷ ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ

§ 1:20 ἐπι | ἐν ANT CT TR * 1:21 ἀποκατηλλαξεν | ἀποκατηλλαγητε SBL † 1:22 θανάτου | θανάτου αὐτοῦ PCK ‡ 1:23 μετακινουμενοι | μετακεινουμενοι TH § 1:23 τη | — CT * 1:24 νυν | ος νυν SCR † 1:24 παθημασιν | παθημασι μου ANT PCK TR ‡ 1:26 νυνι | νυν CT § 1:27 τι το | τις ο ANT PCK TR * 1:27 ος | ο CT † 1:28 ιησου | — CT PCK * 2:1 περι | υπερ CT † 2:1 λαοδικεια | λαοδικια TH WH ‡ 2:1 εωρακασι | εορακαν NA SBL WH | εωρακαν TH § 2:2 συμβιβασθεντων | συμβιβασθεντες NA SBL TH | συνβιβασθεντες WH * 2:2 παντα πλουτον | παν πλουτος CT † 2:2 και πατρος και του 77.8% | πατρος του TH 0.6% | — NA SBL WH 0.3% ‡ 2:3 της | — CT § 2:4 δε | — CT * 2:4 μη τις | μηδεις CT

βεβαιούμενοι †έν τῇ πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες †έν αὐτῇ ἐν εὐχαριστία.

⁸ Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν· ⁹ ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, ¹⁰ καὶ ἔστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας· ¹¹ ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος ὧν ἀμαρτιῶν τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, ¹² συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ *βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ ἔκτων νεκρῶν. ¹³ Καὶ ὑμᾶς, νεκροὺς ὄντας †έν τοῖς παραπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκός ὑμῶν, ὁσυνεζωποίησεν *ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος †ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα, ¹⁴ ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν· καὶ αὐτὸ †ἤρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ· ¹⁵ ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

¹⁶ Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ὡς ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ *νουμηνίας ἢ σαββάτων· ¹⁷ ἃ ἐστὶ σκιά τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα †Χριστοῦ. ¹⁸ Μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ †μὴ ἐώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῆ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοοῦ τῆς σαρκός αὐτοῦ, ¹⁹ καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα, διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ ὁσυνμβιβαζόμενον, αὕξει τὴν αὕξησιν τοῦ Θεοῦ.

²⁰ *Εἰ ἀπεθάνατε σὺν †Χριστῷ, ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε, ²¹ Μὴ ἄψη, μηδὲ γεύση, μηδὲ θίγης— ²² ἃ ἐστὶ πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει—κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων; ²³ Ἄτινά ἐστὶ λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν †ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τιμῇ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

3

¹ Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος. ² Τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. ³ Ἀπεθάνατε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ. ⁴ Ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ *ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

† 2:7 εν | — NA SBL WH † 2:7 εν αυτη | — NA SBL TH § 2:11 των αμαρτιων 92.3% | — CT 6.9% * 2:12 βαπτισματι | βαπτισμω NA SBL † 2:12 των | — CT † 2:13 εν | — PCK WH § 2:13 συνεζωποησεν | συνεζωποησεν ST * 2:13 υμας | — TR † 2:13 ημιν | υμιν SCR † 2:14 ηρκεν | ηρεν ANT § 2:16 η | και NA WH * 2:16 νουμηνιας | νεομηνιας NA WH † 2:17 χριστου | του χριστου CT TR † 2:18 μη εωρακεν 80.7% | εωρακεν NA SBL WH 1% | εωρακεν TH 0.8% § 2:19 συμβιβαζομενον | συνβιβαζομενον TH WH * 2:20 ει | ει σουν ANT PCK TR † 2:20 χριστω | τω χριστω ANT TR † 2:23 εθελοθρησκεια | εθελοθρησκια ANT NA SBL WH * 3:4 ημων | υμων NA SBL TH

5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τῶν ὁσίων τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἣτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία, 6 δι' ἧς ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἅπασιν τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας· 7 ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζήτε ἐν αὐτοῖς. 8 Νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν· 9 μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ, 10 καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν· 11 ὅπου οὐκ ἔστι Ἕλληνας καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος· ἀλλὰ ἅπαντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός.

12 Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ, ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα εὐνοίας, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, Σπραότητα, μακροθυμίαν· 13 ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἕως ὅσον πρὸς τινὰ ἔχη μομφήν· καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτως καὶ ὑμεῖς· 14 ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἥτις ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος. 15 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ βραβεύετω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι ὄντες. 16 Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν πλουσίως ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ νοθετοῦντες ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς, καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν ἡμῶν ἡδοναῖς ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ. 17 Καὶ πᾶν ὅτι ἔστι ποιῆτε, ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι Κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἰσχύουσιν ἀνδράσιν, ὡς ἀνήκεν ἐν Κυρίῳ. 19 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. 20 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο γάρ ἐστιν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ. 21 Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμώσιν. 22 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείᾳ ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ, φοβούμενοι τὸν Θεόν· 23 καὶ πᾶν ὅτι ἔστι ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις· 24 εἰδότες ὅτι ἀπὸ Κυρίου ἔληψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ γὰρ Κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε. 25 Ὁ ὁσίων ἀδικῶν κομιεῖται ὁ ἠδίκησε· καὶ οὐκ ἔστι προσωποληψία.

† 3:5 ὑμων | — CT † 3:5 ειδωλολατρεία | ειδωλολατρία ANT NA PCK SBL WH § 3:6 ἐπι τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας | — WH * 3:7 αυτοῖς | τουτοις CT † 3:11 τα | — TH WH † 3:12 οἰκτιρμου | οἰκτιρμων BYZ TR | οἰκτειρμου TH § 3:12 πραοτητα | πραυτητα CT * 3:13 χριστος | κυριος CT † 3:14 ητις | ο CT † 3:15 θεου 95.2% | χριστου CT 4.8% § 3:15 γινεσθε | γεινεσθε TH * 3:16 και υμνοις και | υμνοις CT † 3:16 χαριτι | τη χαριτι NA † 3:16 τη καρδια | ταις καρδιαις CT § 3:16 κυριω | θεω CT * 3:17 ο τι | οτι WH † 3:17 αν | εαν CT † 3:17 και | — CT § 3:18 ιδιοις | — ANT CT * 3:20 εστιν ευαρεστον | ευαρεστον εστιν CT † 3:20 εν | τω ANT TR † 3:22 οφθαλμοδουλαιας | οφθαλμοδουλαιαις ANT PCK SBL WH | οφθαλμοδουλια NA § 3:22 θεον | κυριον CT * 3:23 και παν ο τι 59.6% | ο CT 2.9% † 3:24 ληψεσθε | αποληψεσθε ANT TR | αποληψεσθε CT † 3:24 γαρ | — CT § 3:25 δε | γαρ CT * 3:25 κομιετται | κομιεσεται NA SBL WH † 3:25 προσωποληψια | προσωποληψια CT

4

1 Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε Κύριον ἐν *οὐρανοῖς.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ·³ προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλήσῃαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι·⁴ ἵνα φανερώσω αὐτό, ὡς δεῖ με λαλήσῃαι.

⁵ Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. ⁶ Ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἄλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ ἐκάστω ἀποκρίνεσθαι.

⁷ Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικός, ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν Κυρίῳ·⁸ ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα ἴγῳ τὰ περὶ ὑμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν·⁹ σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν. Πάντα ὑμῖν †γνωριοῦσι τὰ ὧδε.

¹⁰ Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς—ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν·¹¹ καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰούστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. ¹² Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα *στήτε τέλειοι καὶ †πεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ Θεοῦ. ¹³ Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει †ζῆλον πολὺν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Ἰλαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. ¹⁴ Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητός, καὶ Δημᾶς. ¹⁵ Ἀσπάσασθε τοὺς ἐν *Λαοδικείᾳ ἀδελφούς, καὶ †Νυμφᾶν, καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν. ¹⁶ Καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ †Λαοδικαίων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Ἰλαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγῶντε. ¹⁷ Καὶ εἶπατε Ἀρχίππῳ, Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν Κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.

¹⁸ Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. Μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν. *Ἀμήν.

Πρὸς Κολασσαῖς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου.†

* **4:1** ουρανοῖς | ουρανω CT † **4:8** γνω τα περι υμων 85% | γνωτε τα περι ημων NA SBL WH 9% † **4:9** γνωριουσι | γνωρισουσι CT § **4:12** χριστου | χριστου ιησου NA TH WH * **4:12** στητε | σταθητε CT † **4:12** πεπληρωμενοι | πεπληροφορημενοι CT † **4:13** ζηλον πολυν | πολυν πονον CT § **4:13** λαοδικεια | λαοδικια TH WH * **4:15** λαοδικεια | λαοδικια TH WH † **4:15** νυμφᾶν ... αὐτοῦ | νύμφαν ... αὐτῆς NA SBL WH | νύμφαν ... αὐτῶν TH † **4:16** λαοδικαιων | λαοδικεων ANT CT HF PCK TR § **4:16** λαοδικειας | λαοδικιας TH WH * **4:18** αμην | — CT † **4:18** This scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α

¹ Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ πατρὶ, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη *ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

² Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνεῖαν ἑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, ³ ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν· ⁴ εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ Θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν· ⁵ ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, καὶ ὅτι ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἱοὶ ἐγενήθημεν *ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. ⁶ Καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ Κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς Πνεύματος Ἁγίου, ⁷ ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς ἑτάμους πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ τῇ Ἀχαΐᾳ. ⁸ Ἄφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ Κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ὅτι ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, *ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἢ πίστις ὑμῶν ἢ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξεληλύθει, ὥστε μὴ χρεῖαν ἔχημεν λαλεῖν τι. ⁹ Αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὅποιαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, ¹⁰ καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἠγείρεν ἐκ *τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν, τὸν ῥυθόμενον ἡμᾶς ἑτάμους τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

2

¹ Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν· ² *ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἴδατε, ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν λαλήσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. ³ Ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας, τοῦτε ἐν δόλῳ· ⁴ ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσαμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ ἑτάμους Θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. ⁵ Οὔτε γὰρ ποτε ἐν λόγῳ ἔσκολακεῖας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε *ἐν προφάσει πλεονεξίας· Θεὸς μάρτυς· ⁶ οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἑτάμους ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς

* 1:1 ἀπο θεου πατρος ημων και κυριου ιησου χριστου 84.7% | — CT 7.5% † 1:2 υμων | — CT † 1:4 θεου | του θεου NA WH § 1:5 ἐν | — SBL WH * 1:5 ἐν | — WH † 1:7 τυπους | τυπον CT † 1:7 τη | ἐν τη ANT CT | — PCK § 1:8 ἐν τη | — SBL TR WH * 1:8 ἀλλα και | ἀλλ CT † 1:8 ημας εχειν | εχειν ημας CT † 1:9 ημων | υμων PCK § 1:9 εσχομεν | εχομεν ST * 1:10 των | — TR † 1:10 ἀπο | ἐκ CT * 2:2 ἀλλα | ἀλλα και TR † 2:3 ουτε | ουδε CT † 2:4 τω | — CT § 2:5 κολακειας | κολακιας WH * 2:5 ἐν | — WH † 2:6 ἀπο | απ CT TR

Χριστοῦ ἀπόστολοι, ⁷ ἄλλ' ἐγενήθημεν ᾤησιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς * ἂν τροφὸς θάλπη τὰ ἐαυτῆς τέκνα· ⁸ οὕτως, ἴομαιρομενοι ὑμῶν, ἴδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ὄγεγενήθηθε.

⁹ Μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς * γὰρ καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ. ¹⁰ Ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ Θεός, ὡς ὀσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν· ¹¹ καθάπερ οἴδατε ὡς ἓνα ἕκαστον ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἐαυτοῦ, παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι ¹² καὶ ἴμαρτυρομενοι, εἰς τὸ ἴπεριπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἐαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

¹³ Ὡδιὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ Θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθὼς * ἐστιν ἀληθῶς, λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. ¹⁴ Ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὅτι ἴτὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ¹⁵ τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς ἴιδίους προφήτας, καὶ ᾤμας ἐκδιωξάντων, καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, ¹⁶ κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε· ἔφθασε δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.

¹⁷ Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὄρας, προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ· ¹⁸ * διὸ ἠεληήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἄπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς. ¹⁹ Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπίς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχῆσεως; Ἡ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς, ἐμπροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; ²⁰ Ὑμεῖς γὰρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἴη χαρὰ.

3

¹ Διὸ μηκέτι στέγοντες, * εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνον, ² καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ ἴδιακονον τοῦ Θεοῦ καὶ συνεργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ἴὑμᾶς περὶ τῆς πίστεως ὑμῶν, ³ Ὡτὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα. ⁴ Καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἴμεν, προελέγομεν

‡ 2:7 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL TH WH § 2:7 ηπιοι 85.9% | νηπιοι NA WH 11.5% * 2:7 ἀν | εαν NA SBL WH † 2:8 ομειρομενοι | μειρομενοι PCK TR ‡ 2:8 ευδοκουμεν | ηυδοκουμεν WH § 2:8 γεγενησθε | εγενηθητε CT * 2:9 γαρ | — CT † 2:12 μαρτυρομενοι | μαρτυρουμενοι TR ‡ 2:12 περιπατησαι | περιπατειν CT § 2:13 δια | και δια CT * 2:13 εστιν αληθως | αληθως εστι SBL WH † 2:14 τα αυτα | ταυτα TR ‡ 2:15 ιδιους 94% | — CT 5% § 2:15 ημας | υμας ST * 2:18 διο | διοτι CT † 2:19 ιησου | ιησου χριστου ANT TR ‡ 2:20 η | — ANT * 3:1 ευδοκησαμεν | ηυδοκησαμεν TH WH † 3:2 διακονον του θεου και συνεργον ημων 92.5% | διακονον του θεου TH WH 3.2% | συνεργον του θεου NA SBL 0.3% ‡ 3:2 υμας περι | υπερ CT § 3:3 το | τω TR

ὕμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. ⁵ Διὰ τοῦτο κάγω, μηκέτι στέγων, ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μήπως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.

⁶ Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνησίαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς. ⁷ διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ *θλίψει καὶ ἀνάγκῃ ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως. ⁸ ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς †στήκετε ἐν Κυρίῳ. ⁹ Τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἣ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ¹⁰ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

¹¹ Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς †Χριστός, κατευθύνει τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς. ¹² ὑμᾶς δὲ ὁ Κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, ¹³ εἰς τὸ στηριξάει ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγιωσύνῃ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ †Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων *αὐτοῦ.

4

¹ *Λοιπὸν †οὔν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ †καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν §Θεῷ, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. ² Οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. ³ Τοῦτο γὰρ ἐστὶ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας. ⁴ εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκευὸς κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, ⁵ μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν Θεόν. ⁶ τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἕκδικος *ὁ Κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ †προείπομεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. ⁷ Οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσία, ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ. ⁸ Τοιγαροῦν ὁ ἄθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἄθετεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν †καὶ δόντα τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ τὸ Ἅγιον εἰς §ὑμᾶς.

⁹ Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρεῖαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ *ὑμεῖς θεοδιδασκτοὶ ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους. ¹⁰ καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφούς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον, ¹¹ καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς †ιδίαις χερσίν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν. ¹² ἵνα

* 3:7 θλιψει και αναγκη | αναγκη και θλιψει CT † 3:8 στηκετε | στηκητε ANT PCK TR † 3:11 χριστος | — CT § 3:13 χριστου | — CT * 3:13 αυτου | αυτου αμην NA * 4:1 λοιπον | το λοιπον ANT BYZ PCK TR † 4:1 ουν | — WH † 4:1 καθως | ινα καθως CT § 4:1 θεω | θεω καθως και περιπατετε CT * 4:6 ο | — CT † 4:6 προειπομεν | προειπαμεν BYZ CT HF TR † 4:8 και δοντα | και διδοντα NA SBL | διδοντα WH § 4:8 υμας | ημας TR * 4:9 υμεις | — PCK † 4:11 ιδιαις | — SBL TH WH

περιπατήτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἕξω, καὶ μηδενὸς χρεῖαν ἔχητε. ¹³ Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν σκεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπήσθε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. ¹⁴ Εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. ¹⁵ Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας. ¹⁶ Ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ, καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον. ¹⁷ ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες, οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα. ¹⁸ Ὡστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

5

¹ Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρεῖαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι. ² Αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἶδατε ὅτι * ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται. ³ ὅταν ἴγὰρ λέγωσιν, Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐξίστανται ὄλεθρος, ὥσπερ ἡ ὠδὴν τῆ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. ⁴ Ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς σκλεπτῃς καταλάβῃ. ⁵ * πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμέν νυκτὸς οὐδὲ σκότους. ⁶ ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς ἴκαὶ οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. ⁷ Οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσι· καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσι. ⁸ Ἡμεῖς δέ, ἡμέρας ὄντες, νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης, καὶ περικεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτηρίας. ⁹ Ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀργήν, ὅλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ¹⁰ τοῦ ἀποθανόντος * ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα, εἴτε ἴγρηγορῶμεν εἴτε ἴκαθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. ¹¹ Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

¹² Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν, καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν Κυρίῳ, καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, ¹³ καὶ ἠγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. Εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. ¹⁴ Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. ¹⁵ Ὅρατε μὴ τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινι ἀποδῶ· ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε ὅκαὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. ¹⁶ Πάντοτε χαίρετε· ¹⁷ ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε· ¹⁸ ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. ¹⁹ Τὸ πνεῦμα μὴ

† 4:13 θελομεν | θελω TR § 4:13 κεκοιμημενων | κοιμωμενων CT * 5:2 η | — CT
† 5:3 γαρ | — CT † 5:3 εφισταται | επισταται TH WH § 5:4 κλεπτης | κλεπτας WH
* 5:5 παντες | παντες γαρ CT † 5:6 και | — CT † 5:8 ημεεις | υμεις ANT § 5:9 αλλ |
αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 5:10 υπερ | περι SBL WH † 5:10 γρηγορωμεν | γρηγορουμεν
BYZ PCK † 5:10 καθευδωμεν | καθευδομεν PCK § 5:15 και | — SBL WH

σβέννυτε· ²⁰ προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· ²¹ πάντα *δὲ †δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε· ²² ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.

²³ Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγιάσαι ὑμᾶς ὀλοτελεῖς· καὶ ὀλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθεῖη. ²⁴ Πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.

²⁵ Ἀδελφοί, ‡προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν.

²⁶ Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ.
²⁷ Ὡρκίζω ὑμᾶς τὸν Κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς *ἀγίοις ἀδελφοῖς.

²⁸ Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. †Ἀμήν.
Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.‡

* 5:21 δε | — TR † 5:21 δοκιμάζετε | δοκιμαζοντες BYZ ‡ 5:25 προσευχεσθε | προσευχεσθε και NA WH § 5:27 ορκιζω | ενορκιζω CT * 5:27 αγιοις 89.5% | — CT 5.3% † 5:28 αμην | — NA SBL WH ‡ 5:28 This scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β

¹ Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ·
² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς *ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

³ Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνδὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους· ⁴ ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν †καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε· ⁵ ἐνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε· ⁶ εἶπερ δίκαιον παρὰ Θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν, ⁷ καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ, ⁸ ἐν Σπυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι Θεόν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν *Ἰησοῦ· ⁹ οἵτινες δίκην τίσουσιν, ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ¹⁰ ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς †πιστεύσασιν ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ¹¹ Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει· ¹² ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν †Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2.

¹ Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, ² εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοός, * μῆτε θροεῖσθαι, μῆτε διὰ †πνεύματος, μῆτε διὰ λόγου, μῆτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ †Χριστοῦ· ³ μὴ τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς Σάμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ⁴ ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ * πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ †ὡς Θεὸν καθίσει, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ Θεός. ⁵ Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὦν πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; ⁶ Καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ

* 1:2 ἡμων | — SBL WH † 1:4 ἡμας αυτοους | αυτοους ημας CT ‡ 1:4 καυχασθαι | εγκαυχασθαι NA SBL | ενκαυχασθαι TH WH § 1:8 πυρι φλογος | φλογι πυρος SBL
* 1:8 ιησου | ιησου χριστου ANT BYZ HF PCK TR † 1:10 πιστευσασιν | πιστευουσιν TR
‡ 1:12 ιησου | ιησου χριστου ANT BYZ PCK TR * 2:2 μητε | μηδε CT † 2:2 πνευματος | του πνευματος ANT ‡ 2:2 χριστου | κυριου CT § 2:3 αμαρτιας 93.5% | ανομιας CT 5.5% * 2:4 παντα | παν το SCR † 2:4 ως θεον 78.4% | — CT 7.7%

ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ †ἐαυτοῦ καιρῷ. ⁷ Τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας· μόνον ὁ κατέχων ἄρτι, ἕως ἐκ μέσου γένηται, ⁸ καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Κύριος ὀνειδίσει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ. ⁹ οὗτός ἐστιν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασι ψεύδους, ¹⁰ καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ *τῆς ἀδικίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς. ¹¹ Καὶ διὰ τοῦτο †πέμψει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτούς τῷ ψεύδει. ¹² ἵνα κριθῶσι †πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, ὅτι ἄλλ' εὐδοκήσαντες *ἐν τῇ ἀδικίᾳ.

¹³ Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, ἡγαπημένοι ὑπὸ Κυρίου, ὅτι †εἴλετο ὑμᾶς ὁ Θεὸς †ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, καὶ πίστει ἀληθείας. ¹⁴ εἰς ὃ ὀνειδίσει ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ¹⁵ Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε, εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν.

¹⁶ Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, καὶ *ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς, καὶ δούς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, ¹⁷ παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας, καὶ στηριξάσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ †λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.

3

¹ Τὸ λοιπὸν, προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ Κυρίου τρέχη καὶ δοξάζεται, καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, ² καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις. ³ Πιστὸς δὲ ἐστὶν ὁ Κύριος, ὃς στηριξεί ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. ⁴ Πεποίθαμεν δὲ ἐν Κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἂ παραγγέλλομεν *ὑμῖν, καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. ⁵ Ὁ δὲ Κύριος κατευθύνει ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς †τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

⁶ Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου †ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν ὁ Θεὸς παρέλαβεν παρ' ἡμῶν. ⁷ Αὐτοὶ γὰρ οἶδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς· ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, ⁸ οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρὰ τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, *νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τίνα ὑμῶν· ⁹ οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δώμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. ¹⁰ Καὶ γὰρ

† 2:6 ἐαυτοῦ | αὐτοῦ WH § 2:8 ἀναλωσει 78.7% | ἰησοῦς ἀνελεῖ CT 4.2% * 2:10 τῆς ἀδικίας ἐν | ἀδικίας CT † 2:11 πέμψει | πεμπει CT † 2:12 παντες | ἀπαντες TH § 2:12 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL TH WH * 2:12 ἐν | — CT † 2:13 εἰλετο | εἰλατο CT † 2:13 ἀπ ἀρχῆς | ἀπαρχῆν NA SBL § 2:14 ἐκαλεσεν | καὶ ἐκαλεσεν NA * 2:16 ὁ θεὸς καὶ | ὁ θεὸς ὁ NA TH WH | θεὸς ὁ SBL † 2:17 ὑμας | — CT † 2:17 λογῳ καὶ ἐργῳ | ἐργῳ καὶ λογῳ CT * 3:4 ὑμιν | — CT † 3:5 τὴν | — ST † 3:6 ἡμῶν | — WH § 3:6 παρελαβον | παρελαβε TR | παρελαβοσαν NA SBL TH | παρελαβετε WH * 3:8 νυκτα καὶ ἡμεραν | νυκτος καὶ ἡμερας CT

ὅτε ἡμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. ¹¹ Ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους. ¹² Τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν †διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. ¹³ Ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ‡ἐκκακήσητε καλοποιοῦντες.

¹⁴ Εἴ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε, §καὶ μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπή, ¹⁵ καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἠγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν.

¹⁶ Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης δώη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. Ὁ Κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

¹⁷ Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστι σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτω γράφω. ¹⁸ Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. *Ἀμήν.

Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.†

† 3:12 δια του κυριου ημων ιησου χριστου | εν κυριω ιησου χριστω CT ‡ 3:13 εκκακησητε | εγκακησητε NA SBL TH | ενκακησητε WH § 3:14 και μη συναμιγνυσθε | μη συναμιγνυσθαι CT * 3:18 αμην | — CT † 3:18 This scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α

¹ Παῦλος ἀπόστολος *Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν, καὶ †Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, ² Τιμοθέε γνησίω τέκνω ἐν πίστει· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς †ἡμῶν καὶ †Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

³ Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλης τισὶ μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν, ⁴ μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες *ζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον ἢ †οἰκονομίαν Θεοῦ τὴν ἐν πίστει. ⁵ Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου· ⁶ ὧν τινες ἀστοχήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, ⁷ θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἂ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.

⁸ Οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, ⁹ εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίω νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοιοι δὲ καὶ ἀνυποτάκτοι, ἀσεβέσι καὶ ἀμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, †πατρολώαις καὶ †μητρολώαις, ἀνδροφόνοις, ¹⁰ πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, ¹¹ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθη ἐγώ.

¹² *Καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἠγήσατο, θέμενος εἰς διακονίαν, ¹³ †τὸν πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὕβριστήν· †ἀλλὰ ἠλεήθη, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ· ¹⁴ ὑπερεπλεόνασε δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ¹⁵ Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἀμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· ¹⁶ ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθη, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτῳ ἐνδείξηται †Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν *πᾶσαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεῦειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. ¹⁷ Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ †σοφῷ Θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¹⁸ Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, ¹⁹ ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνειδήσιν, ἣν τινες ἀπώσαμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· ²⁰ ὧν ἐστὶν

* 1:1 ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT † 1:1 κυριου ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT † 1:2 ἡμων | — CT § 1:2 χριστου ἰησου | ἰησου χριστου SCR * 1:4 ζητησεις | εκζητησεις CT † 1:4 οικονομιαν | οικοδομιαν SCR † 1:9 πατρολωαις | πατραλωαις BYZ TR | πατραλοιαις PCK § 1:9 μητρολωαις | μητραλωαις BYZ TR | μητραλοιαις PCK * 1:12 και | — CT † 1:13 του | το CT † 1:13 αλλα | αλλ ANT NA²⁸ TR § 1:16 ἰησους χριστος | χριστος ἰησους NA SBL WH * 1:16 πασαν | απασαν CT † 1:17 σοφω 96.6% | — CT 1.8%

Ἵμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾶ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

2

¹ Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων· ² ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. ³ Τοῦτο * γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, ⁴ ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. ⁵ Εἷς γὰρ Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, ⁶ ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίους, ⁷ εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος· ἀλήθειαν λέγω ἔν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι· διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.

⁸ Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὀσίους χεῖρας, χωρὶς ὀργῆς καὶ †διαλογισμοῦ. ⁹ Ὅσαύτως § καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης, κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν, * ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, ¹⁰ ἀλλ' ὃ πρέπει γυναξίῳ ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. ¹¹ Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ. ¹² † Γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ ἀυθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. ¹³ Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὕα· ¹⁴ καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ † ἀπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονε· ¹⁵ σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

3

¹ Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. ² Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον * ἀνεπίληπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, ἴνηφάλειον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν· ³ μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, † μὴ αἰσχροκερδῆ, § ἀλλ' ἐπεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον· ⁴ τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος. ⁵ Εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται; ⁶ Μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπέση τοῦ διαβόλου. ⁷ Δεῖ δὲ * αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὄνειδισμὸν ἐμπέση καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου.

⁸ Διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνω πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, ⁹ ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς

* 2:3 γαρ | — CT † 2:7 εν χριστω | — CT ‡ 2:8 διαλογισμου | διαλογισμων WH § 2:9 και τας 93.6% | και NA SBL 3.5% | — TH WH 1.5% * 2:9 η χρυσω | και χρυσιω NA SBL WH | και χρυσω TH † 2:12 γυναικι δε διδασκειν | διδασκειν δε γυναικι CT ‡ 2:14 απατηθεισα | εξαπατηθεισα CT * 3:2 ανεπιληπτον | ανεπιληπτον CT † 3:2 νηφαλειον | νηφαλιον ANT CT PCK SCR ‡ 3:3 μη αισχροκερδη 69.5% | — CT 29.5% § 3:3 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 3:7 αυτον | — CT

πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. ¹⁰ Καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονεῖτωσαν, ἀνέγκλητοι ὄντες. ¹¹ Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, ἴηφαλέους, πιστὰς ἐν πᾶσι. ¹² Διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. ¹³ Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται, καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

¹⁴ Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σε †τάχιον· ¹⁵ ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῆς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στύλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας. ¹⁶ Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον·

§Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί,
ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι,
ὤφθη ἀγγέλοις,
ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν,
ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ,
*ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.

4

¹ Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, ² ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, *κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, ³ κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν εἰς †μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. ⁴ Ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον· ⁵ ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

⁶ Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔση διάκονος †Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως, καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἧ παρηκολούθηκας. ⁷ Τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραῶδεις μύθους παραιτοῦ. Γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν· ⁸ ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμος ἐστὶν, Σέπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. ⁹ Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος. ¹⁰ Εἰς τοῦτο γὰρ *καὶ κοπιῶμεν καὶ †ὄνειδιζόμεθα, ὅτι ἠλπικαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

¹¹ Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. ¹² Μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, †ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν Σάγνεϊα. ¹³ Ἔως ἔρχομαι, πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ.

† 3:11 νηφαλεους | νηφαλιους ANT CT PCK SCR † 3:14 ταχιον 90.4% | εν ταχει NA SBL WH 1.7% § 3:16 θεος | ος CT * 3:16 ανεληφθη | ανελημφθη CT * 4:2 κεκαυτηριασμενων | κεκαυστηριασμενων ANT CT † 4:3 μεταληψιν | μεταλημψιν CT † 4:6 ιησου χριστου | χριστου ιησου CT § 4:8 επαγγελιαν | επαγγελιας ANT PCK * 4:10 και | — CT † 4:10 ονειδιζομεθα | αγωνιζομεθα NA TH WH † 4:12 εν πνευματι 90.4% | — CT 9% § 4:12 αγνεια | αγνια WH

14 Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. 15 Ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ *ἐν πᾶσιν. 16 Ἐπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ. Ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

5

1 Πρεσβυτέρω μὴ ἐπιπλήξης, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα· νεωτέρους, ὡς ἀδελφούς· 2 πρεσβυτέρας, ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς ἀδελφάς, ἐν πάσῃ *ἀγνεΐᾳ.

3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. 4 Εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνους· τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἄποδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 5 Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἠλπικεν ἐπὶ †τὸν Θεόν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας. 6 Ἡ δὲ σπαταλώσα, ζῶσα τέθνηκε. 7 Καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ὀνειδίηται ὡς οἱ. 8 Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα *τῶν οἰκείων οὐ †προνοεῖ, τὴν πίστιν ἥρνηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἐξήκοντα, γενοῦσα ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή, 10 ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἀγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε. 11 Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, 12 ἔχουσαι κρίμα, ὅτι τὴν πρῶτην πίστιν ἠθέτησαν. 13 Ἄμα δὲ καὶ ἀργαί μανθάνουσι, περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περιέργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. 14 Βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν. 15 Ἦδη γὰρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ. 16 Εἴ τις †πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἔπαρκεῖτω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρεῖσθω ἢ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέση.

17 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 Λέγει γὰρ ἡ γραφή, Βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις· καί, Ἄξιός ἐστι ἡ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. 20 *Τοὺς ἀμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι. 21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ †Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξης χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ †πρόσκλησιν. 22 Χεῖρας ταχέως

* 4:15 ἐν 95.4% | — CT 2.6% * 5:2 ἀγνεΐα | ἀγνία WH † 5:4 ἀποδεκτον | καλον καὶ ἀποδεκτον ANT TR † 5:5 τον | — NA SBL § 5:7 ἀνεπιληπτοι | ἀνεπιλημπτοι CT * 5:8 των | — CT † 5:8 προνοεῖ | προνοεῖται TH † 5:16 πιστος ἢ 87.4% | — CT 1.9% § 5:16 ἐπαρκεῖτω | ἐπαρκεῖσθω TH * 5:20 τοὺς | τοὺς δε WH † 5:21 κυριου ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT † 5:21 προσκλησιν | προσκλισιν CT PCK TR

μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἀμαρτίαις ἀλλοτρίαις· σεαυτὸν ἀγνὸν τήρει. ²³ Μηκέτι ὑδροπότει, §ἀλλ' οἶνω ὀλίγω χρῶ, διὰ τὸν στόμαχόν *σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. ²⁴ Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἀμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν. ²⁵ Ὡσαύτως καὶ τὰ †καλὰ ἔργα πρόδηλά ‡εστὶ· καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ §δύναται.

6

¹ Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότης πάσης τιμῆς ἀξίους ἠγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασημῆται. ² Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότης μὴ καταφρονεῖτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοὶ εἰσι καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.

Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. ³ Εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις, τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, ⁴ τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασημῆται, ὑπόνοιαι πονηραί, ⁵ *διαπαρτριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. †Αφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων. ⁶ Ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας· ⁷ οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ‡δηλον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα· ⁸ ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα τούτοις ἀρκεσθῆσόμεθα. ⁹ Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. ¹⁰ Ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύνας πολλαῖς.

¹¹ Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε §τοῦ Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, *πραότητα. ¹² Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς †τὴν ἐκλήθης, καὶ ὠμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. ¹³ Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ‡ζωοποιούντος τὰ πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου §Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, ¹⁴ τηρήσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπλον, *ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ¹⁵ ἦν καιροῖς ἰδίους δεῖξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων, ¹⁶ ὁ μόνος ἔχων

§ 5:23 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 5:23 σου | — CT † 5:25 καλα εργα | εργα τα καλα CT ‡ 5:25 εστι | — CT § 5:25 δυναται | δυναται TR * 6:5 διαπαρτριβαι | παραδιατριβαι ANT TR † 6:5 αφιστασο απο των τοιουτων 92.5% | — CT 2.9% ‡ 6:7 δηλον | — CT § 6:11 του | — CT * 6:11 πραοτητα | πραυπαθιαυ NA SBL WH | πραυπαθειαν TH † 6:12 ην | ην και ANT PCK TR ‡ 6:13 ζωοποιουντος | ζωογονουντος CT § 6:13 πιλατου | πειλατου WH * 6:14 ανεπιληπτον | ανεπιλημπτον CT

ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον. Ἀμήν.

¹⁷ Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε, μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλόγητι, ἀλλ' ἔν τῷ Θεῷ τῷ ζῶντι, τῷ παρέχοντι ἡμῖν †πάντα πλουσιῶς εἰς ἀπόλαυσιν·
¹⁸ ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, ¹⁹ ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς §αἰωνίου ζωῆς.

²⁰ Ὡ Τιμόθεε, τὴν * παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως·
²¹ ἦν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἡστόχησαν.

Ἡ χάρις †μετὰ σοῦ. †Ἀμήν.

Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἣτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς. §

† 6:17 ἐν τῷ θεῷ τῷ ζῶντι 77.2% | ἐπὶ θεῷ CT 1% † 6:17 πάντα πλουσιῶς | πλουσιῶς πάντα TR § 6:19 αἰωνίου | οὐτως CT * 6:20 παραθήκην | παρακαταθήκην ANT TR † 6:21 μετὰ σου | μεθ' ὑμῶν CT † 6:21 ἀμην | — CT § 6:21 This scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β

¹ Παῦλος, ἀπόστολος *Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ² Τιμοθέω ἀγαπητῷ τέκνω· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

³ Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσί μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ⁴ ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ, ⁵ ὑπόμνησιν †λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνώκησε πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου †Εὐνίκη, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. ⁶ Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὃ ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. ⁷ Οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ.

⁸ Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ §συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ, ⁹ τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἀγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ *κατ' ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, ¹⁰ φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν †Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, ¹¹ εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος †ἔθνων. ¹² Δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστι τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. ¹³ Ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαίνοντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας, ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ¹⁴ Τὴν καλὴν §παραθήκην φύλαξον διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.

¹⁵ Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστὶ *Φύγελος καὶ Ἑρμογένης. ¹⁶ Δῶν ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε, καὶ τὴν ἄλυσίν μου οὐκ †ἐπαισχύνθη, ¹⁷ ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, †σπουδαιότερον ἐζήτησέ με καὶ εὔρε— ¹⁸ δῶν αὐτῷ ὁ Κύριος εὐρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ—καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διεκόνησε, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

* **1:1** ἰησου χριστου | χριστου ἰησου ANT CT HF † **1:5** λαμβανων | λαβων CT † **1:5** ευνικη | ευνικη PCK ST § **1:8** συγκακοπαθησον | συνκακοπαθησον TH WH * **1:9** κατ | κατα CT † **1:10** ἰησου χριστου | χριστου ἰησου NA WH † **1:11** εθνων 98.1% | — CT 0.9% § **1:14** παραθηκην | παρακαταθηκην TR * **1:15** φυγελος | φυγελλος ANT PCK TR † **1:16** επαισχυνθη | επησχυνθη PCK TR † **1:17** σπουδαιότερον 91.6% | σπουδαιως CT 3.1%

2

¹ Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
² Καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἐτέρους διδάξαι.
³ *Σὺ οὖν κακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ.
⁴ Οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου ἡπραγματεΐαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. ⁵ Ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. ⁶ Τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. ⁷ Νόει ὁ λέγων· *δῶν γάρ σοι ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσι.

⁸ Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγνηγεμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Ἰδαυίδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου.⁹ ἐν ᾧ κακοπαθὼ μέχρι δεσμῶν, ὡς κακοῦργος· ἄλλ' ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται. ¹⁰ Διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου. ¹¹ Πιστὸς ὁ λόγος·

εἰ γὰρ συναπεθάνομεν,
καὶ συζηήσομεν·

¹² εἰ ὑπομένομεν,
καὶ *συμβασιλεύσομεν·

εἰ ἄρνούμεθα,
κάκεινος ἀρνήσεται ἡμᾶς·

¹³ εἰ ἀπιστοῦμεν,
ἐκεῖνος πιστὸς μένει·
ἄρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται.

¹⁴ Ταῦτα ὑπομίμησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ Ὁκυρίου μὴ λογομαχεῖν *εἰς οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκούοντων.

¹⁵ Σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστήσαι τῷ Θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. ¹⁶ Τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιίτασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας, ¹⁷ καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἔξει· ὧν ἔστιν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός· ¹⁸ οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες ἵτην ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσι τὴν τινῶν πίστιν. ¹⁹ Ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ Θεοῦ ἔστηκεν, ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην, Ἔγνω Κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καὶ Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα ἡκυρίου.

²⁰ Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν. ²¹ Ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται

* 2:3 σου οὖν κακοπαθησον 93.3% | συγκακοπαθησον (συν- TH WH) NA SBL 3.9% † 2:3 ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT ‡ 2:4 πραγματειαις | πραγματῆαις WH § 2:7 α | ο CT * 2:7 δωη | δωσει CT † 2:8 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ 2:9 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 2:11 συζηησομεν | συζηησομεν TH WH * 2:12 συμβασιλευσομεν | συνβασιλευσομεν WH † 2:12 αρνουμεθα | αρνησομεθα CT ‡ 2:13 αρνησασθαι | αρνησασθαι γαρ NA TH WH § 2:14 κυριου | θεου NA WH * 2:14 εις | επ CT † 2:18 την | — SBL WH ‡ 2:19 κυριου | χριστου TR

σκευός εἰς τιμὴν, ἡγιασμένοι, ὁ καὶ εὐχρηστον τῷ δεσπότη, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένοι.

²² Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην, μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. ²³ Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννώσι μάχας. ²⁴ Δοῦλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, *ἀλλ' ἥπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον, ²⁵ ἐν ἰσχυρότητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους· μήποτε ἴδῳ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, ²⁶ καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

3

¹ Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί. ² Ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαντοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, ³ ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, ⁴ προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, ⁵ ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου. ⁶ Ἐκ τούτων γὰρ εἰσὶν οἱ *ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ ἰαχμαλωτεύοντες ἡγναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, ⁷ πάντοτε μανθάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. ⁸ Ὅν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Σμωϋσῆ, οὕτω καὶ οὗτοι ἀντίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. ⁹ Ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἀνοία αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.

¹⁰ Σὺ δὲ *παρηκολούθηκάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, ¹¹ τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἔγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις, οἷους διωγμοὺς ὑπήνεγκα· καὶ ἐκ πάντων με ἔεργυσατο ὁ Κύριος. ¹² Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες σεῦσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. ¹³ Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. ¹⁴ Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες *καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ ἴτινος ἔμαθες, ¹⁵ καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους ἡτὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσει εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ¹⁶ Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ·

§ 2:21 καὶ | — CT * 2:24 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL TH WH † 2:25 πραοτητι | πραυτητι CT † 2:25 δω | δωη CT * 3:6 ενδυνοντες | ενδυοντες PCK † 3:6 αιχμαλωτευοντες | αιχμαλωτιζοντες ANT CT PCK † 3:6 γυναικαρια | τα γυναικαρια TR § 3:8 μωυση | μωυσει ANT CT HF TR * 3:10 παρηκολουθηκας | παρηκολουθησας CT † 3:11 εγενετο | εγενοντο ANT † 3:11 ερρυσατο | ερυσατο WH § 3:12 ευσεβως ζην | ζην ευσεβως SBL TH WH * 3:14 καὶ | καὶ οἱς PCK † 3:14 τινος | τινων CT † 3:15 τα | — SBL WH § 3:16 ελεγχον | ελεγμον CT

17 ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

4

1 Διαμαρτύρομαι * οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ † τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, ‡ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, 2 κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως, ἀκαίρως, ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. 3 Ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς Σέπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν· 4 καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται. 5 Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον.

6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς * ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε. 7 Τὸν † ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· 8 λοιπόν, ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής· οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς με ταχέως· 10 Δημᾶς γὰρ με † ἐγκατέλιπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην· ΣΚρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν. 11 Λουκάς ἐστι μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστι γὰρ μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν. 12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἐφeson. 13 Τὸν * φελόνην ὃν † ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας. 14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλὰ μοι κακὰ ἐνεδείξατο· † ἀποδῶν αὐτῷ ὁ Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· 15 ὃν καὶ σὺ φυλάσσου, λίαν γὰρ Σἀνθέστηκε τοῖς ἡμετέροις λόγοις.

16 Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογία οὐδεὶς μοι * συμπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με † ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθεῖν. 17 Ὁ δὲ Κύριός μοι παρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ, καὶ † ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Σέρρυσθην ἐκ στόματος λέοντος. 18 * Καὶ ρύσεται με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

* 4:1 οὖν ἐγὼ 83.5% | — CT 9% † 4:1 του κυριου ιησου χριστου | χριστου ιησου CT ‡ 4:1 κατα | και CT § 4:3 επιθυμιας τας ιδιας 69.7% | ιδιας επιθυμιας CT 30.2% * 4:6 ἐμης ἀναλυσεως | ἀναλυσεως μου CT † 4:7 ἀγωνα τον καλον | καλον ἀγωνα CT ‡ 4:10 ἐγκατελιπεν | ἐγκατελειπεν TH WH § 4:10 κρησκης | κρισκης PCK * 4:13 φελονην | φαιλονην ANT BYZ HF NA SBL ST † 4:13 απελιπον | απειλειπον TH WH ‡ 4:14 αποδωη | αποδωσει CT § 4:15 ανθεστηκε | αντεστη CT * 4:16 συμπαρεγενετο | παρεγενετο CT † 4:16 ἐγκατελιπον | ἐγκατελειπον TH WH ‡ 4:17 ακουση | ακουσωσι CT § 4:17 ἐρρυσθην | ερυσθην TH WH * 4:18 και | — CT

¹⁹ Ἀσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν, καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον.
²⁰ Ἐραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ· Τρόφιμον δὲ †ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ
 ἀσθενοῦντα. ²¹ Σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπάζεται σε
 Εὐβουλος, καὶ Πούδης, καὶ Λῖνος, καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ
 πάντες.

²² Ὁ Κύριος ‡Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου. Ἡ χάρις
 μεθ' ὑμῶν. §Ἀμήν.
 Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον
 ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγγράφη ἀπὸ Ῥώμης ὅτε ἐκ δευτέρου
 παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Νέρωνι.*

† 4:20 ἀπελιπον | απελειπον WH ‡ 4:22 ιησους χριστος | — CT § 4:22 αμην | — CT

* 4:22 This scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

¹ Παῦλος, δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν, ² ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων, ³ ἐφανέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθη ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, ⁴ Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις, *ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρός, καὶ †Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

⁵ Τούτου χάριν †κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διεταξάμην· ⁶ εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. ⁷ Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμου· μὴ αὐθάδῃ, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ⁸ ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὄσιον, ἐγκρατῆ, ⁹ ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν.

¹⁰ Εἰσὶ γὰρ πολλοὶ §καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ *περιτομῆς, ¹¹ οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσι, διδάσκοντες ἅ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους χάριν. ¹² Εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν, ἴδιος αὐτῶν προφήτης,

Κρήτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί.

¹³ Ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. Δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγγε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, ¹⁴ μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις, καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. ¹⁵ Πάντα †μὲν καθαρὰ τοῖς καθαρῶς· τοῖς δὲ †μειμασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν· ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. ¹⁶ Θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

2

¹ Σὺ δὲ λάλει ἅ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ· ² πρεσβύτας *νηφαλέους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· ³ πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστάματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, †μὴ οἴνω πολλῶ δεδουλωμένους,

* 1:4 ελεος 91.3% | και CT 4.2% † 1:4 κυριου ιησου χριστου | χριστου ιησου CT † 1:5 κατελιπον | απελιπον NA SBL | απελειπον TH WH § 1:10 και | — TH WH * 1:10 περιτομης | της περιτομης CT † 1:15 μεν | — CT † 1:15 μειμασμενοις | μειμαμμενοις ANT CT * 2:2 νηφαλεους | νηφαλιους ANT BYZ CT PCK TR † 2:3 μη | μηδε SBL TH WH

καλοδιδασκάλους, ⁴ ἵνα †σωφρονίζωσι τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, ⁵ σώφρονας, ἀγνάς, Σοικουρούς, ἀγαθάς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ βλασφημηταί· ⁶ τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν· ⁷ περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ *ἀδιαφορίαν, σεμνότητα, ἀφθαρσίαν, ⁸ λόγον ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῆ, μηδὲν ἔχων †περὶ †ἡμῶν λέγειν φαῦλον. ⁹ Δούλους ἰδίοις δεσπότηαις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, ¹⁰ μὴ νοσηζομένους, ἀλλὰ Σπίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν *τοῦ σωτῆρος †ἡμῶν Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.

¹¹ Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ †ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, ¹² παιδεύουσα ἡμᾶς ἵνα, ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, ¹³ προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Σῆσου Χριστοῦ, ¹⁴ ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθάρισῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. ¹⁵ Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς. Μηδεὶς σου περιφρονεῖτω.

3

¹ Ὑπομίμησε αὐτοὺς ἀρχαῖς *καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοίμους εἶναι, ² μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους †πραότητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. ³ Ἥμεν γὰρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, †μισοῦντες ἀλλήλους. ⁴ Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, ⁵ οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ Σῶν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ *τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ †παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος Ἁγίου, ⁶ οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ⁷ ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι †γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. ⁸ Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιουῖσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προίστασθαι οἱ πεπιστευκότες ΣΘεῶ. Ταῦτά ἐστι *τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις· ⁹ μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ †ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς

† 2:4 σωφρονίζωσι | σωφρονίζουσι TH § 2:5 οικουρούς | οικουργούς CT * 2:7 αδιαφοριαν σεμνοτητα αφαρσιαν 68% | αφοριαν σεμνοτητα CT 3.1% † 2:8 περι ημων λεγειν | λεγειν περι ημων CT † 2:8 ημων | υμων TR § 2:10 πιστιν πασαν 79.8% | πασαν πιστιν CT 8.8% * 2:10 του | την του CT † 2:10 ημων | υμων ST † 2:11 η | — CT § 2:13 ιησου χριστου | χριστου ιησου WH * 3:1 και | — CT † 3:2 πραοτητα | πραυτητα CT † 3:3 μισουντες | μεισουντες TH § 3:5 ων | α CT * 3:5 τον αυτου ελεον | το αυτου ελεος CT † 3:5 παλιγγενεσιαις | παλιγγενεσιαις TH WH † 3:7 γενωμεθα | γενηθωμεν CT § 3:8 θεω | τω θεω ANT PCK TR * 3:8 τα | — CT † 3:9 ερεις | ερις PCK | εριν WH

περίστασο· εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. ¹⁰ Αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, ¹¹ εἰδῶς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἀμαρτάνει, ὧν αὐτοκατάκριτος.

¹² Ὅταν πέμψω Ἀρτεμῆν πρὸς σε ἢ Τυχικόν, σπουδάσον ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. ¹³ Ζηναῖον τὸν νομικὸν καὶ †Ἀπολλῶ σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπη. ¹⁴ Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προϊστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.

¹⁵ Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. Ἀσπασαί τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. § Ἀμήν.

Πρὸς Τίτον τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας.*

† 3:13 απολλω | απολλων CT § 3:15 αμην | — CT * 3:15 This scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

¹ Παῦλος δέσμιος *Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν, ² καὶ Ἀφία τῇ ἄγαπητῇ, καὶ Ἀρχίππῳ τῷ ἑσυστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ· ³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

⁴ Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντοτε μνεῖαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ⁵ ἀκούων σου τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις ἑπρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, ⁶ ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν *ἡμῖν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν. ⁷ Ἐχάρην γὰρ ἔχομεν πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαιται διὰ σοῦ, ἀδελφέ.

⁸ Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, ⁹ διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ. ¹⁰ Παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς *μου, Ὀνήσιμον, ¹¹ τόν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ ἴδὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, ὃν ἀνέπεμψα· ¹² ἑσὺ δὲ αὐτόν, τοῦτ' ἔστι τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, ἑπροσλαβοῦ· ¹³ ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ *διακομῆ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου· ¹⁴ χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον. ¹⁵ Τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς· ¹⁶ οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἴαλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσω δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν Κυρίῳ.

¹⁷ Εἰ οὖν ἔμε ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτόν ὡς ἐμέ. ¹⁸ Εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἑέλλογαι· ¹⁹ ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσοφείλεις. ²⁰ Ναί, ἀδελφέ, ἐγὼ σου ὀναίμην ἐν Κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν *Κυρίῳ.

²¹ Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ τὸ λέγω ποιήσεις. ²² Ἄμα δὲ καὶ ἐτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

²³ Ἐσπάζονται σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμαλώτος μου ἐν Χριστῷ

* **1:1** χριστου ιησου [45.2%] | ιησου χριστου PCK [54.5%] † **1:2** αγαπητη 93.4% | αδελφη CT 5.4% † **1:2** συστρατιωτη [90.8%] | συστρατιωτη TH WH [4%] § **1:5** προς [97.3%] | εις WH [1.6%] * **1:6** ημιν [64.4%] | υμιν PCK TR [34.7%] † **1:6** ιησουν [96.6%] | — CT [2.1%] † **1:7** χαριν γαρ εχομεν πολλην 65.1% | χαραν γαρ εχομεν πολλην SCR 4.8% | χαραν γαρ πολλην εσχον CT 4.1% § **1:9** ιησου χριστου [91.9%] | χριστου ιησου CT [6.1%] * **1:10** μου [97.3%] | — CT [2.5%] † **1:11** δε [91.4%] | δε και NA [7.5%] † **1:12** συ δε [93.1%] | σοι CT [0.7%] § **1:12** προσλαβου 91.6% | — CT 0.9% * **1:13** διακομη μοι [80%] | μοι διακομη CT [12.7%] † **1:16** αλλ [96.1%] | αλλα SBL WH [2.8%] † **1:17** με [80.4%] | εμε TR [16.1%] § **1:18** ελλογει [92.2%] | ελλογα CT [2.1%] * **1:20** κυριω 74.4% | χριστω CT 20.3% † **1:21** ο [93.9%] | α CT [4%] † **1:23** اسپαζονται [72.8%] | اسپαζεται ANT CT [25.5%]

Ἰησοῦ, ²⁴ Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου.

²⁵ Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ *Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν. †Ἀμήν.

Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου οἰκέτου.‡

§ 1:25 ημων [89.4%] † — NA SBL WH [6.7%] * 1:25 χριστου [80%] † — PCK [15.9%]
 † 1:25 αμην [91.2%] † — NA SBL WH [2.3%] ‡ 1:25 This scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

¹ Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' *εσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ² ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ †τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν, ³ ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως ‡αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμόν †ποιησάμενος τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, ⁴ τοσοῦτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσω διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα.

⁵ Τίτι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων,

Υἱός μου εἶ σύ,
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε;

Καὶ πάλιν,

Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα,
καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν;

⁶ Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην λέγει,

Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ.

⁷ Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει,

Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα,
καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα·

⁸ πρὸς δὲ τὸν υἱόν,

Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ *αἰῶνος·
†ράβδος εὐθύτητος ἢ ῥάβδος τῆς βασιλείας ‡σου.

⁹ Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν·
διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σου,
ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.

¹⁰ Καί,

Σὺ κατ' ἀρχάς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας,
καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί·

* **1:1** εσχάτου | εσχάτων TR † **1:2** τους αιωνας εποιησεν | εποιησε τους αιωνας CT
‡ **1:3** αὐτοῦ δι' ἑαυτοῦ 89.2% | αὐτοῦ NA TH WH 5.1% | δι' αὐτοῦ SBL 0.3% § **1:3**
ποιησάμενος των αμαρτιων ημων | των αμαρτιων ποιησάμενος CT * **1:8** αιωνος |
αιωνος και † **1:8** ραβδος ευθυτητος η 97.8% | η ραβδος της ευθυτητος CT 1.4% ‡ **1:8**
σου | αυτου WH

11 αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις·
καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,

12 καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις ᾧ αὐτοῦς,
καὶ ἀλλαγῆσονται·

σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ,
καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι.

13 Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἶρηκέ ποτε,

Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

14 Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν
ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

2

1 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως * ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι,
μήποτε † παραρρῶμεν. 2 Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος
ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοῆ ἔλαβεν ἔνδικον
μισθαποδοσίαν, 3 πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες
σωτηρίας; Ἦτις, ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου,
ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, 4 συνεπιμαρτυροῦντος
τοῦ Θεοῦ σημείοις ‡ τε καὶ τέρασι, καὶ ποικίλαις δυνάμεσι, καὶ
Πνεύματος Ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλους ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ
ἧς λαλοῦμεν. 6 Διεμαρτύρατο δέ πού τις λέγων,

Τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμησκή αὐτοῦ;

Ἦ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν;

7 Ἠλάττωσας αὐτὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους·

δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας ᾧ αὐτόν·

8 πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

Ἐν * γὰρ τῷ ὑποτάξαι † αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ
ἀνυπότακτον. Νῦν δὲ οὕτω ὀρώμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.

9 Τὸν δὲ βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένου βλέπομεν Ἰησοῦν,
διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένου, ὅπως
‡ χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσεται θανάτου.

10 Ἐπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα,
πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας
αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. 11 Ὁ τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ
ἀγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται
ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, 12 λέγων,

§ 1:12 αὐτους 98.8% | αὐτους ὡς ἱμάτιον NA SBL WH 1.2% * 2:1 ἡμας προσεχειν |
προσεχειν ἡμας CT † 2:1 παραρρῶμεν | παραρρωμεν CT ‡ 2:4 τε | — PCK § 2:7
αυτον 73.6% | αυτον και κατεστησας αυτον επι τα εργα των χειρων σου TR WH 26.1%

* 2:8 γαρ τω | τω γαρ CT † 2:8 αυτω | — SBL ‡ 2:9 χαριτι | χωρις SBL

Απαγγεῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου,
ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε.

13 Καὶ πάλιν,

Ἐγὼ ἔσομαι πεποιοθῶς ἐπ' αὐτῷ.

Καὶ πάλιν,

Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός.

14 Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδιά κεκοινώνηκε Σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστι τὸν διάβολον, 15 καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. 16 Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. 17 Ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ *ἰλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. 18 Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

3

1 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν *Ἰησοῦν Χριστόν, 2 πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Ἰμωϋσῆς ἐν †ὄλω τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. 3 Πλείονος γὰρ ἡδόξης οὗτος παρὰ *Μωϋσῆν ἠξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. 4 Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος· ὁ δὲ †τὰ πάντα κατασκευάσας Θεός. 5 Καὶ †Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὄλω τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων· 6 Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· Σοῦ οἴκος ἐσμεν ἡμεῖς, *ἐάνπερ τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος ἡμέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.

7 Διό, καθῶς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον,

Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,

8 μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ,
κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,

9 οἷ ἐπέειράσαν †με οἱ πατέρες ὑμῶν, ἡδέοκίμασάν με,
καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου *τεσσαράκοντα ἔτη.

10 Διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ †ἐκείνῃ,

§ 2:14 σαρκος και αιματος | αιματος και σαρκος CT * 2:17 ιλασκεσθαι | ειλασκεσθαι TH * 3:1 ιησουν χριστον | χριστον ιησουν TR | ιησουν CT † 3:2 μωυσης | μωσης TR † 3:2 ολω | — SBL § 3:3 δοξης ουτος | ουτος δοξης CT * 3:3 μωυσην | μωσην TR † 3:4 τα | — CT † 3:5 μωυσης | μωσης TR § 3:6 ου | ος SBL * 3:6 εανπερ | εαν SBL TH WH † 3:6 μεχρι τελους βεβαιαν 95.3% | — NA SBL TH 0.8% † 3:9 με | — CT § 3:9 εδοκιμασαν με | εν δοκιμασια CT * 3:9 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT † 3:10 εκεινη | ταυτη CT

καὶ εἶπον, Αὐεὶ πλανῶνται τῆ καρδίᾳ·
αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου·
11 Ὡς ὤμοσα ἐν τῆ ὀργῇ μου,
Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.

12 Βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἐν τινι ὑμῶν καρδίᾳ πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος· 13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῆ ἔξ ὑμῶν τις ἀπάτη τῆς ἀμαρτίας· 14 μέτοχοι γὰρ ὕγεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν· 15 ἐν τῷ λέγεσθαι,

Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,
μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.

16 *Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν, ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξεληθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ τῆ Μωϋσέως. 17 Τίσι δὲ προσώχθισε τῆ τεσσαράκοντα ἔτη; Οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῆ ἐρήμῳ; 18 Τίσι δὲ ὤμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; 19 Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν ὁδοὶ ἀπιστίαν.

4

1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῆ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκεῖναι. 2 Καὶ γὰρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι, καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ *συγκεκριμένους τῆ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. 3 Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν,

Ὡς ὤμοσα ἐν τῆ ὀργῇ μου,
Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου·

καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γεννηθέντων. 4 Εἶρηκε γὰρ ποὺ περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτω, Καὶ κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆ ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ· 5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. 6 Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσηλθόν δι' ἀπειθείαν, 7 πάλιν τινὰ ὀρίζει ἡμέραν, Σήμερον, ἐν τῷ Δαυὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς δεῖρηται,

Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,
μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν.

† 3:13 εἰς ὑμῶν τις | τις ἐξ ὑμῶν NA SBL TR WH § 3:14 γεγοναμεν του χριστου | του χριστου γεγοναμεν CT * 3:16 τινὲς | τίνες ANT BYZ CT PCK † 3:16 μωυσεως | μωυσεος PCK | μωσεως TR † 3:17 τεσσαρακοντα | τεσερακοντα CT § 3:19 δι | δια PCK * 4:2 συγκεκριμενους | συγκεκριμενος TR | συγκεκριασμενους NA SBL | συγκεκριασμενους TH WH † 4:3 τῆν | — SBL † 4:7 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 4:7 ειρηται | προειρηται CT

8 Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. 9 Ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ. 10 Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὡσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ Θεός.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέση τῆς ἀπειθείας. 12 Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργής, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ διῆκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς *τε καὶ πνεύματος, ἀρμών τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας. 13 Καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνά καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

14 Ἐχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανοῦς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. 15 Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον ἴστυπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, †πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας. 16 Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρηρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν §ἔλεον, καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν.

5

1 Πᾶς γὰρ ἀρχιερέυς, ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν· 2 μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περικεῖται ἀσθένειαν· 3 καὶ *διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ †ἑαυτοῦ, προσφέρειν ‡ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. 4 Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, §ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, *καθάπερ καὶ †Ἰακώβου.

5 Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν,

Υἱός μου εἶ σύ,
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.

6 Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει,

Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

7 Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σῶζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρῶν προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, 8 καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν,

* 4:12 τε | — CT † 4:15 συμπαθῆσαι | συνπαθῆσαι TH WH ‡ 4:15 πεπειραμενον | πεπειρασμενον CT SCR § 4:16 ελεον | ελεος CT * 5:3 δια ταυτην 89.6% | δι αυτην CT 5.8% † 5:3 ἑαυτοῦ | αὐτοῦ NA | αὐτοῦ SBL ‡ 5:3 υπερ 92.6% | περι CT 6.4% § 5:4 αλλα | ἀλλ ο HF | ἀλλα ο TR * 5:4 καθαπερ | καθωσπερ CT † 5:4 αραων | ο αραων TR

⁹ καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο †τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου· ¹⁰ προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

¹¹ Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθοὶ γέγονατε ταῖς ἀκοαῖς. ¹² Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, ὅτι τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ· καὶ γέγονατε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος, * καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς. ¹³ Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης· νήπιος γὰρ ἐστὶ. ¹⁴ Τελείων δέ ἐστὶν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

6

¹ Διό, ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ Θεόν, ² βαπτισμῶν * διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς † τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου. ³ Καὶ τοῦτο † ποιήσωμεν, ἕνα περ ἐπιτρέπη ὁ Θεός. ⁴ Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γενηθέντας Πνεύματος Ἁγίου, ⁵ καὶ καλὸν γευσαμένους Θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, ⁶ καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. ⁷ Γῆ γὰρ ἡ ποῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ὄσπλον ἐρχόμενον ὑετόν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ· ⁸ ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.

⁹ Πειπίσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ * κρείσσονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν· ¹⁰ οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεὸς ἐπλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ † τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης ἥς † ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἀγίοις καὶ διακονοῦντες. ¹¹ Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους· ¹² ἵνα μὴ νωθοὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομοῦντων τὰς ἐπαγγελίας.

¹³ Τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχε μείζονος ὁμόσαι, ὥμοσε καθ' ἑαυτοῦ, ¹⁴ λέγων, Ὁ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε. ¹⁵ Καὶ οὕτω μακροθυμήσας ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας. ¹⁶ Ἄνθρωποι * μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς

† 5:9 τοὶς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν | πᾶσι τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ CT § 5:12 τίνα | τινὰ NA SBL WH * 5:12 καὶ | — SBL TH WH * 6:2 διδαχῆς | διδαχὴν SBL WH † 6:2 τε | — WH † 6:3 ποιήσωμεν | ποιησομεν ANT CT PCK TR § 6:7 πολλακίς ἐρχομενον | ἐρχομενον πολλακίς CT * 6:9 κρείσσονα | κρειττονα ANT TR † 6:10 τοῦ κόπου 86.6% | — CT 8.6% † 6:10 ἐνεδείξασθε | ἐνδείξασθε HF SCR § 6:14 ἡ | εἰ CT * 6:16 μὲν | — CT

ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὄρκος. ¹⁷ Ἐν ᾧ περισσώτερον βουλόμενος ὁ Θεὸς ἐπιδειξάτω τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὄρκῳ, ¹⁸ ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι ἰ Θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος. ¹⁹ ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος. ²⁰ ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσηλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

7

¹ Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, ² ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ—πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὁ ἐστὶ βασιλεὺς εἰρήνης. ³ ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ—μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.

⁴ Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ * καὶ δεκάτην Ἀβραάμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. ⁵ Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ὀκταεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἐστὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ. ⁶ ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκε * τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκε. ⁷ Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. ⁸ Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δέ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῆ. ⁹ Καί, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἰδιὰ Ἀβραάμ καὶ ἰδιὰ Ἰσραὴλ ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτῳται. ¹⁰ ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήνησεν αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.

¹¹ Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς * Λευϊτικῆς ἱερωσύνης ἦν—ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' ταύτῃ νενομοθέτητο—τίς ἐτι χρεῖα, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρῶν λέγεσθαι; ¹² Μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάρθεσις γίνεται. ¹³ Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχικεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχικε τῷ θυσιαστηρίῳ. ¹⁴ Πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰουδα ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης Μωϋσῆς ἐλάλησε.

¹⁵ Καὶ περισσώτερον ἐτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοίτητα Μελχισεδέκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ¹⁶ ὃς οὐ κατὰ νόμον

† 6:18 θεον | του θεου NA * 7:4 και | — SBL WH † 7:5 λευι | λευει TH WH ‡ 7:5 ιερατειαν | ιερατιαν WH § 7:5 αποδεκατου | αποδεκατοι WH * 7:6 τον | — CT † 7:9 δια | δι CT ‡ 7:9 λευι | λευεις TH WH § 7:10 ο | — CT * 7:11 λευιτικης | λευιτικης TH WH † 7:11 αυτη νενομοθετητο | αυτης νενομοθετηται CT ‡ 7:14 ουδεν περι ιερωσυνης μωυσης 63.4% | ουδεν περι ιερωσυνης μωυσης TR 20.2% | περι ιερων ουδεν μωυσης CT 1.5%

ἐντολῆς σαρκικῆς γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου·
17* μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι

Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές· 19 οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ.

20 Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας—οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, 21 ὁ δὲ †μετὰ ὀρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν,

Ἦμοσε Κύριος
καὶ οὐ μεταμεληθήσεται,
Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
‡κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ—

22 κατὰ τοσοῦτον κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἕγγυος Ἰησοῦς.

23 Καὶ οἱ μὲν πλείονες εἰσι γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· 24 ὁ δέ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην. 25 Ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν *ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος· 27 ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὡσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν ἀνενέγκας. 28 Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, οὐδὲν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

8

1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις· τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 2 τῶν ἀγίων λειτουργός, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος, *καὶ οὐκ ἀνθρωπος· 3 πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ †προσενέγκη. 4 Εἰ μὲν ‡γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων ὅτων ἱερέων τῶν προσφερόντων κατὰ *τὸν νόμον τὰ δῶρα, 5 οἷτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχηρμάτισται †Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνὴν,

§ 7:16 σαρκικῆς | σαρκινῆς CT PCK * 7:17 μαρτυρεῖ | μαρτυρεῖται CT † 7:21 μετὰ | μετ TH ‡ 7:21 κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδεκ 97.8% | — CT 1.9% § 7:22 τοσοῦτον | τοσοῦτο καὶ NA TH WH | τοσοῦτο SBL * 7:26 ἐπρεπεν | καὶ ἐπρεπεν CT * 8:2 καὶ | — CT † 8:3 προσενέγκη | προσενεγκοὶ PCK ‡ 8:4 γὰρ | οὐν CT § 8:4 τῶν ἱερέων 90.9% | — CT 4.6% * 8:4 τὸν | — CT † 8:5 μωυσης | μωυσης TR

Ὅρα, γάρ φησι, †ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. ⁶ Ἐννὺ δὲ διαφορωτέρας *τέτυχε λειτουργίας, ὅσω καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίας νενομοθέτηται.

⁷ Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. ⁸ Μεμφόμενος γὰρ †αὐτοῖς λέγει,

Ἰδοῦ, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος,

καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ

καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινὴν·

⁹ οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν

ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου·

ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου,

κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει Κύριος.

¹⁰ Ὅτι αὐτὴ ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ

μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος,

διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν,

καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς·

καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεόν,

καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν.

¹¹ Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν †πολίτην αὐτοῦ,

καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, Γνωθὶ τὸν Κύριον·

ὅτι πάντες εἰδήσουσί με,

ἀπὸ μικροῦ ὁσίων ἕως μεγάλου αὐτῶν.

¹² Ὅτι *ἔλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν,

καὶ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν †καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.

¹³ Ἐν τῷ λέγειν, Καινὴν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην. Τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

9

¹ Εἶχε μὲν οὖν *καὶ ἡ †πρώτη δικαιώματα λατρείας, τό τε ἅγιον κοσμικόν. ² Σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ἣ ἡ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια. ³ Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων, ⁴ χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ἣ στάμνος χρυσοῦ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης· ⁵ ὑπεράνω δὲ αὐτῆς †Χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος.

† 8:5 ποιησεις | ποιησης TR § 8:6 νυνι | νυν WH * 8:6 τετυχε | τετευχε ANT PCK TH TR † 8:8 αυτοις | αυτους NA SBL WH † 8:11 πολιτην | πλησιον PCK TR § 8:11 αυτων | — CT * 8:12 ιλεως | ειλεως TH † 8:12 και των ανομιων αυτων 90.6% | — CT 3.5% * 9:1 και | — SBL † 9:1 πρωτη | πρωτη σκηνη ANT ST † 9:5 χερουβιμ | χερουβιν NA SBL TH | χερουβειν WH

6 Τούτων δὲ οὕτω κατεσκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς, τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες· 7 εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἑνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων· 8 τοῦτο δηλοῦντος τοῦ Πνεύματος τοῦ Αγίου, μήπως παφανερωῶσθαι τὴν τῶν ἀγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν· 9 ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ὃν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, 10 μόνον ἐπὶ βρώμασι καὶ πόμασι καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς *καὶ δικαιώμασι σαρκός, μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν ἡμελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειότερας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, τοῦτ' ἔστιν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, 12 οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσηλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν ἑυράμενος. 13 Εἰ γὰρ τὸ αἶμα σταύρων καὶ τράγων, καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους, ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, 14 πόσω μᾶλλον τὸ αἶμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος *αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ, καθαρῶς τὴν συνείδησιν ἑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι;

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως, θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. 16 Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου. 17 Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ ἡμίποτε ἰσχύει ὅτε ζῆ ὁ διαθέμενος. 18 Ὅθεν δεῦδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος *ἐγκεκαίνισται. 19 Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ ἕννομον ὑπὸ ἡμῶσιν παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἶμα τῶν μόσχων ἑκαὶ τράγων, μετὰ ὕδατος καὶ ἕριου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν *ἐρράντισε, 20 λέγων, Τοῦτο τὸ αἶμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός. 21 Καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἑρράντισε. 22 Καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἵματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεςις.

23 Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας, 24 Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσηλθεν ὁ Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν,

§ 9:9 ον | ην CT * 9:10 και δικαιωμασι 93.2% | δικαιοματα CT 4.2% † 9:11 μελλοντων 97% | γενομενων NA SBL WH 0.9% † 9:12 ευραμενος | ευρομενος PCK § 9:13 ταυρων και τραγων | τραγων και ταυρων CT * 9:14 αιωνιου | αγιου PCK † 9:14 υμων | ημων NA SBL WH † 9:17 μηποτε | μη τοτε WH § 9:18 ουδ | ουδε CT PCK * 9:18 εγκεκαινισται | ενκεκαινισται TH WH † 9:19 νομον | τον νομον ANT CT † 9:19 μωυσεως | μωυσεος PCK § 9:19 και τραγων 77.5% | και των τραγων NA TH WH 5% | — SBL 16.4% * 9:19 ερραντισε | εραντισε SBL TH WH † 9:21 ερραντισε | εραντισε SBL TH WH † 9:24 αγια εισηλθεν | εισηλθεν αγια CT § 9:24 ο | — CT

νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν· ²⁵ οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὡσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ· ²⁶ ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· *νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν ἡμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. ²⁷ Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις· ²⁸ οὕτω †καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις, εἰς σωτηρίαν.

10

¹ Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκές, οὐδέποτε *δύνανται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι. ² Ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμενοι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας, ἅπαξ †κεκαθαρμένους; ³ Ἄλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν· ⁴ ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας.

⁵ Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει,

Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας,
σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι·

⁶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας
οὐκ εὐδόκησας·

⁷ τότε εἶπον, Ἰδοὺ, ἦκω—

ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ—
τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεός, τὸ θέλημά σου.

⁸ Ἀνώτερον λέγων ὅτι †Θυσίαν καὶ προσφορὰν καὶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ εὐδόκησας—αἴτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται—⁹ τότε εἶρηκεν, Ἰδοὺ, ἦκω τοῦ ποιῆσαι, *ὁ Θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ. ¹⁰ Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμέν, †οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος †Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

¹¹ Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκε καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἴτινες οὐδέποτε δύνανται περιλεῖν ἁμαρτίας· ¹² ὁ αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκές, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ¹³ τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ¹⁴ Μιᾶ γὰρ προσφορᾶ τέτελειώκεν εἰς τὸ διηνεκές τοὺς ἀγιαζομένους.

* **9:26** νυν | νυνι CT † **9:26** αμαρτίας | της αμαρτίας NA WH † **9:28** και | — TR * **10:1** δυνανται | δυναται ANT NA PCK SBL TR † **10:2** κεκαθαρμενους | κεκαθαρισμενους CT † **10:8** θυσιαν και προσφοραν | θυσιας και προσφορας CT § **10:8** τον | — CT * **10:9** ο θεος 71.2% | — CT 14.6% † **10:10** οι | — ANT CT SCR † **10:10** ιησου | του ιησου ANT TR § **10:12** αυτος | ουτος CT

15 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ *προειρηκέναι,

16 Αὐτὴ ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ ἑστῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς·

17 καὶ

τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ †μνησθῶ ἔτι.

18 Ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

19 Ἐχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 20 ἦν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστι, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 21 καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, 22 προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, *ἔρραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ †λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ· 23 κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινη, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγελιάμενος· 24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, 25 μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον, ὅσω βλέπετε ἐγγίζουσιν τὴν ἡμέραν.

26 Ἐκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία, 27 φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. 28 Ἀθετήσας τις νόμον †Μωϋσέως χωρὶς §οικτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει· 29 πῶσω, δοκεῖτε, χεῖρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἠγησάμενος ἐν ᾧ ἠγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας; 30 Οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, *λέγει Κύριος· καὶ πάλιν, †Κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31 Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος.

32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων· 33 τοῦτο μὲν, ὄνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι· τοῦτο δέ, κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφόμενων γενηθέντες. 34 Καὶ γὰρ τοῖς †δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν §εαυτοῖς κρείττονα

* 10:15 προειρηκεναι | ειρηκεναι CT † 10:16 των διανοιων 89.7% | την διανοιαν CT 3.6% ‡ 10:17 μνησθω | μνησθησομαι CT § 10:19 ιησου | του ιησου ANT * 10:22 ερραντισμενοι | ρεραντισμενοι CT † 10:22 λελουμενοι | λελουσμενοι NA SBL WH ‡ 10:28 μωσσεως | μωσσεως BYZ TR | μωσσεος PCK § 10:28 οικτιρμων | οικτειρμων TH * 10:30 λεγει κυριος 95.7% | — CT 4.2% † 10:30 κυριος κρινει | κρινει κυριος CT ‡ 10:34 δεσμοις μου 91% | δεσμοις CT 6.6% § 10:34 εαυτοις κρειττονα | εν εαυτοις κρειττονα ANT TR | εαυτους κρειττονα NA SBL | εαυτους κρεισσονα TH WH

ὑπαρξιν * ἐν οὐρανοῖς καὶ μένουσαν. ³⁵ Μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει ἴμισθαποδοσίαν μεγάλην. ³⁶ Ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν.

³⁷ Ἐτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον,
 Ὁ ἐρχόμενος ἤξει, καὶ οὐ †χρονιεῖ.
³⁸ Ὁ δὲ §δικαίος ἐκ πίστεως ζήσεται·
 καὶ ἐὰν ὑποστείληται,
 οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ.

³⁹ Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

11

¹ Ἔστι δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. ² Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.

³ Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων * τὰ βλεπόμενα γεγονέναι.

⁴ Πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάιν προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανῶν ἔτι †λαλεῖται.

⁵ Πίστει Ἐνώχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ †εὐρίσκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως §αὐτοῦ μεμαρτύρηται * εὐηρεστηκέναι τῷ Θεῷ. ⁶ χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ, ὅτι ἔστι, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται. ⁷ Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασε κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.

⁸ Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς †τὸν τόπον ὃν †ἠμελλε λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. ⁹ Πίστει παρώκησεν εἰς §γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς ἄλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τῶν * συγκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς. ¹⁰ ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσιν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός. ¹¹ Πίστει καὶ †αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας †ἔτεκεν, ἐπεὶ πιστὸν ἠγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. ¹² Διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα

* **10:34** ἐν οὐρανοῖς 93.6% | — CT 1.7% † **10:35** μισθαποδοσίαν μεγάλην | μεγάλην μισθαποδοσίαν CT † **10:37** χρονιεῖ | χρονισεῖ CT § **10:38** δικαίος | δικαίος μου CT * **11:3** τὰ βλεπομένα | τὸ βλεπομένον CT † **11:4** λαλεῖται | λαλεῖ CT SCR † **11:5** εὐρίσκετο | ηὐρίσκετο CT § **11:5** αὐτοῦ | — CT * **11:5** εὐηρεστηκεναι | εὐαρεστηκεναι NA SBL WH † **11:8** τον | — CT † **11:8** ἠμελλε | ἐμελλε ANT § **11:9** γην | τὴν γην ANT BYZ TR * **11:9** συγκληρονόμων | συγκληρονομῶν TH WH † **11:11** αὐτὴ σάρρα | αὐτὴ σάρρα στεῖρα NA | αὐτῇ Σάρρα SBL † **11:11** ετεκεν | — CT

νενεκρωμένου, καθώς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὧς ἡ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἢ ἀναρίθμητος.

¹³ Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ *λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες, καὶ †ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοὶ εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. ¹⁴ Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσι. ¹⁵ Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης †ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς ὤξῃθησαν, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι. ¹⁶ *Νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν, ἐπουρανίου· διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεός, Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἠτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

¹⁷ Πίστει προσεήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, ¹⁸ πρὸς ὃν ἐλάληθη, ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα· ¹⁹ λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ Θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. ²⁰ †Πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. ²¹ Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησε, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. ²² Πίστει Ἰωσήφ τελευταῖον περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.

²³ Πίστει †Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἄστεϊον τὸ παιδίον· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως. ²⁴ Πίστει Ὡμοϋσῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραῶ, ²⁵ μᾶλλον ἐλόμενος *συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν· ²⁶ μείζονα πλοῦτον ἠγησάμενος τῶν †Αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὄνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν. ²⁷ Πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἄορατον ὡς ὄρων ἐκαρτέρησε. ²⁸ Πίστει πεποιήκε τὸ Πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὄλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν.

²⁹ Πίστει διέβησαν τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ †ξηρᾶς· ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. ³⁰ Πίστει τὰ τεῖχη Ὡεριχῶ *ἔπεσε, κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. ³¹ Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκοπούς μετ' εἰρήνης.

³² Καὶ τί ἔτι λέγω; Ἐπιλείπει †γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεῶν, Βαράκ †τε καὶ Σαμψῶν καὶ Ἰεφθάε, Ὡδαυίδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν· ³³ οἱ δὲ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, *εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν

§ 11:12 ως η | ωσει TR * 11:13 λαβοντες 89.1% | κομισαμενοι WH 7% † 11:13 ασπασαμενοι | πεισθεντες και ασπασαμενοι TR † 11:15 εμνημονευον | μνημονευουσιν SBL § 11:15 εξηλθον 94.4% | εξεβησαν CT 3% * 11:16 νυν | νυνη TR † 11:20 πιστει | πιστει και CT † 11:23 μωυσης | μωυσης TR § 11:24 μωυσης | μωυσης TR * 11:25 συγκακουχεισθαι | συνκακουχεισθαι TH WH † 11:26 αιγυπτου | εν αιγυπτω TR † 11:29 ξηρας | ξηρας γης CT § 11:30 ιεριχω | ιερειχω WH * 11:30 επεσε | επεσαν CT † 11:32 γαρ με | με γαρ CT † 11:32 τε και σαμψων και | σαμψων CT § 11:32 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 11:33 ειργασαντο | ηργασαντο WH

στόματα λεόντων, ³⁴ ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα ἡμαχίρας, †ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτριῶν. ³⁵ Ἐλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν· ³⁶ ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πείραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· ³⁷ ἐλιθάσθησαν, ἔεπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ *μαχίρας ἀπέθανον· περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν ταίγειοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι— ³⁸ ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος—†ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὄπαϊς τῆς γῆς.

³⁹ Καὶ δοῦτοι πάντες, μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, ⁴⁰ τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι.

12

¹ Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἀμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχουμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ² ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὅς, ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε σταυρόν, αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ *κεκάθικεν.

³ Ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν εἰς ταύτῃ ἀντιλογία, ἵνα μὴ κάμῃτε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι. ⁴ Οὐπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἀμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι· ⁵ καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται,

Υἱέ μου, μὴ ὀλιγῶρει παιδείας Κυρίου,
μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος·

⁶ ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει·
μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.

⁷ †Εἰς παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός· τίς γὰρ ἔστιν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; ⁸ Εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδείας, ἥς μέτοχοι γεγόνασιν πάντες, ἄρα νόθοι *ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί. ⁹ Εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἶχομεν παιδευτάς, καὶ ἐντροπέμεθα· οὐ †πολλῷ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; ¹⁰ Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευσαν· ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ. ¹¹ Πᾶσα †δὲ παιδεία πρὸς μὲν

† 11:34 μαχαιρας | μαχαιρης CT † 11:34 ενεδυναμωθησαν | εδυναμωθησαν CT § 11:37 επιρσθησαν επιρασθησαν 86.7% | επιρσθησαν NA SBL 7.3% | επιρασθησαν επιρσθησαν WH 3.1% * 11:37 μαχαιρας | μαχαιρης CT † 11:37 αιγειοις | αιγιοις WH † 11:38 εν | επι CT § 11:39 ουτοι | — SBL * 12:2 κεκαθικεν | εκαθισεν TR † 12:3 αυτον 90.7% | αυτου NA TH 2.8% | αυτους SBL WH 1.1% † 12:7 εις | ει ANT BYZ PCK TR § 12:7 εστιν | — CT * 12:8 εστε και ουχ υιοι | και ουχ υιοι εστε CT † 12:9 πολλω | πολυ δε NA | πολυ SBL TH WH † 12:11 δε | μεν WH

τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηρικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνης.

¹² Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε· ¹³ καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ᾤποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χῶλον ἐκτραπῆ, ἰαθῆ δὲ μᾶλλον.

¹⁴ Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον· ¹⁵ ἐπισκοποῦντες μὴ τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· μὴ τις ρίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῆ, καὶ *διὰ ταύτης μιανθῶσι †πολλοί· ¹⁶ μὴ τις πόρνος, ἢ βέβηλος, ὡς Ἡσαΰ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς †ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. ¹⁷ Ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα, θέλων κληρονομησαί τὴν εὐλογίαν, ἀπεδοκίμασθη μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὔρε, καίπερ μετὰ δακρῶν ἐκζητήσας αὐτήν.

¹⁸ Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ *ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ πυρί, καὶ γνόφῳ, καὶ †σκοτῶ, καὶ θυέλλῃ, ¹⁹ καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο †μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον· ²⁰ οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον, Κἂν θηρίου θίγη τοῦ ὄρους, ᾠλιθοβοληθήσεται· ²¹ καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, *Μωϋσῆς εἶπεν, Ἐκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος. ²² Ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζῶντος, Ἰερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων, ²³ πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων †ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων, καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, ²⁴ καὶ διαθήκης νέας μεσίτη Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ραντισμοῦ †κρείττου λαλοῦντι παρὰ ᾠτὸν Ἄβελ.

²⁵ Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα. Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ *ἔφυγον, †τὸν ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα, †πολλῶ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι· ²⁶ οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλειψε τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται, λέγων, Ἐτι ἅπαξ ἐγὼ *σειῶ οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. ²⁷ Τὸ δέ, Ἐτι ἅπαξ, δηλοῖ †τῶν σαλευομένων τὴν μετάθεσιν, ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνη τὰ μὴ σαλευόμενα. ²⁸ Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς †λατρευόμεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ ᾠδοῦς καὶ εὐλαβείας· ²⁹ καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκων.

§ 12:13 ποιησατε | ποιειτε CT * 12:15 δια ταυτης 83.5% | δι αυτης CT 15.7% † 12:15 πολλοι | οι πολλοι WH † 12:16 απεδοτο | απεδετο CT § 12:16 αυτου | εαυτου CT * 12:18 ορει 93% | — CT 2.1% † 12:18 σκοτω 93% | ζοφω CT 4.8% † 12:19 μη | — WH § 12:20 λιθοβοληθησεται | λιθοβοληθησεται η βολιδι κατατοξευθησεται TR * 12:21 μωυσης | μωσης TR † 12:23 εν ουρανοις απογεγραμμενων | απογεγραμμενων εν ουρανοις CT † 12:24 κρειττον | κρειττονα TR § 12:24 τον | το HF PCK SCR * 12:25 εφυγον | εξεφυγον CT † 12:25 τον επι γης παραιτησαμενοι 86.3% | επι γης παραιτησαμενοι του CT 2.5% | του επι της γης παραιτησαμενοι ANT TR 0.7% † 12:25 πολλω | πολυ CT § 12:25 ουραων | ουρανου PCK * 12:26 σειω | σεισω CT † 12:27 των σαλευομενων την 93.6% | την των σαλευομενων NA TH WH 3% | των σαλευομενων SBL 1.4% † 12:28 λατρευομεν | λατρευομεν ANT NA SBL TR WH § 12:28 αιδους και ευλαβειας 89.7% | ευλαβειας και δεους CT 1.8%

13

¹ Ἡ φιλαδελφία μενέτω. ² Τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. ³ Μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς συνδεδεμένοι· τῶν κακουχομένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. ⁴ Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους *δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ Θεός. ⁵ Αφιλάργυρος ὁ τρόπος, ἀρκοῦμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν, Οὐ μὴ σε ἀνῶ, οὐδ' οὐ μὴ σε †ἐγκαταλείπω. ⁶ Ὡστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν,

Κύριος ἐμοὶ βοηθός,
‡καὶ οὐ φοβηθήσομαι
τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

⁷ Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμεῖσθε τὴν πίστιν. ⁸ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ὁμοειδὴς καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. ⁹ Διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξένοις μὴ *παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ †περιπατήσαντες. ¹⁰ Ἐχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. ¹¹ Ὡν γὰρ εἰσφέρεται ζῶων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. ¹² Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἀγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε. ¹³ Τοῖνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὄνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες. ¹⁴ Οὐ γὰρ ἔχομεν ὡδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. ¹⁵ Δι' αὐτοῦ †οὗ ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντός τῷ Θεῷ, τοῦτ' ἔστι, καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. ¹⁶ Τῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός.

¹⁷ Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπέικετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελεῆς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

¹⁸ Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· ὁμιλοῦμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. ¹⁹ Περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα *τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

²⁰ Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, ²¹ καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ †ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι

* 13:4 δε | γαρ CT † 13:5 εγκαταλειπω | εγκαταλιπω ANT NA PCK SBL TR WH ‡ 13:6 και | — SBL WH § 13:8 χτες | εχθες CT * 13:9 παραφερεσθε | περιφερεσθε TR † 13:9 περιπατησαντες | περιπατουντες CT ‡ 13:15 ουν | — WH § 13:18 πεποιθαμεν | πειθομεθα CT * 13:19 ταχιον | ταχειον WH † 13:21 εργω 95.9% | — CT 1.4%

τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἁίων αἰώνων. Ἀμήν.

²² Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. ²³ Γινώσκετε τὸν *ἀδελφὸν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ, ἐὰν ἰτάχιον ἔρχεται, ὄψομαι ὑμᾶς.

²⁴ Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

²⁵ Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου. §

‡ 13:21 ὁμιν | ημιν CT § 13:21 των αιωνων | — SBL * 13:23 αδελφον | αδελφον ημων CT † 13:23 ταχιον | ταχειου WH ‡ 13:25 αμην | — NA SBL WH § 13:25 This scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts.

ΙΑΚΩΒΟΥ

¹ Ἰάκωβος, Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν.

² Πᾶσαν χαρὰν ἠγάπησαθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοὶς περιπέσητε ποικίλοις, ³ γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν· ⁴ ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὀλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. ⁵ Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς, καὶ *οὐκ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. ⁶ Αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἕοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. ⁷ Μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι ἴληψεται τι παρὰ τοῦ Κυρίου. ⁸ Ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.

⁹ Καυχᾶσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ· ¹⁰ ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ· ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. ¹¹ Ἀνέτειλε γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.

¹² Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν· ὅτι δόκιμος γενόμενος †λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο ὁ Κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ¹³ Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι Ἀπὸ *Θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ Θεὸς ἀπειραστός ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα· ¹⁴ ἕκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος. ¹⁵ Εἴτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκει ἁμαρτίαν· ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

¹⁶ Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. ¹⁷ Πᾶσα δόσις ἀγαθῆ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φῶτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔστι παραλλαγὴ, ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. ¹⁸ Βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.

¹⁹ †Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν· ²⁰ ὀργὴ γὰρ ἄνδρὸς δικαιοσύνην Θεοῦ †οῦ κατεργάζεται. ²¹ Διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσεῖαν κακίας, ἐν πραύτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον, τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

²² Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ ὁμόνον ἀκροαταί, παραλογιζόμενοι ἑαυτούς. ²³ Ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς *λόγου ἐστὶ καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἕοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον

* 1:5 οὐκ 69.9% | μη CT TR 29.9% † 1:7 ληψεται | ληψεται CT † 1:12 ληψεται | ληψεται CT § 1:12 ο κυριος 89.1% | — CT 2% * 1:13 θεου | του θεου TR † 1:19 ωστε αδελφοι μου αγαπητοι εστω | ιστε αδελφοι μου αγαπητοι εστω δε CT † 1:20 ου κατεργαζεται 82.1% | ουκ εργαζεται NA²⁷ SBL TH WH 16.7% § 1:22 μονον ακροαται 93.8% | ακροαται μονον ECM* SBL WH 4.6% * 1:23 λογου | νομου PCK

τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ· ²⁴ κατενόησε γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. ²⁵ Ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, τοῦτος οὐκ ἀκροατῆς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητῆς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.

²⁶ Εἴ τις δοκεῖ θρησκός εἶναι †ἐν ὑμῖν, μὴ χαλιναγωγῶν γλώσσαν ἑαυτοῦ, *ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν †αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἢ θρησκεία. ²⁷ Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ †Θεῶ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὄρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

2

¹ Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν *προσωποληψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. ² Ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς †τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, ³ †καὶ ἐπιβλέψῃτε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἑσθῆτα τὴν λαμπράν, καὶ εἶπητε *αὐτῷ, Σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἶπητε, Σὺ στῆθι †εκεῖ, ἢ κάθου ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου. ⁴ †καὶ οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν;

⁵ Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. Οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς ἑαυτοῦ κόσμου πλουσίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγέλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; ⁶ Ὑμεῖς δὲ ἡτιμάσατε τὸν πτωχόν. Οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; ⁷ Οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; ⁸ Εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικόν, κατὰ τὴν γραφήν, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε. ⁹ εἰ δὲ *προσωποληπτεῖτε, ἀμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. ¹⁰ Ὅστις γὰρ ὄλον τὸν νόμον †τηρήσει, πταίσει δὲ ἐν ἐνί, γέγονε πάντων ἔνοχος. ¹¹ Ὁ γὰρ εἰπών, Μὴ †μοιχεύσεις, εἶπε καί, Μὴ ἑφονεύσεις· εἰ δὲ οὐ *μοιχεύσεις, φονεύσεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. ¹² Οὕτω λαλεῖτε καὶ οὕτω ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι. ¹³ Ἡ γὰρ κρίσις †ἀνέλκος τῷ μὴ ποιήσαντι †ἔλεος· κατακαυχᾶται ἑλεον κρίσεως.

† 1:25 ουτος 87.1% | — CT 5.4% † 1:26 εν υμιν 80.1% | — CT 9.4% § 1:26 αυτου | εαυτου WH * 1:26 αλλα | αλλ ANT ECM NA²⁸ PCK TR † 1:26 αυτου | εαυτου WH † 1:27 θεω | τω θεω ANT CT TR * 2:1 προσωποληψιαις | προσωπολημψιαις CT † 2:2 την | — CT † 2:3 και επιβλεψητε | επιβλεψητε δε ECM NA SBL WH § 2:3 εσθητα την λαμπραν | την λαμπραν εσθητα PCK * 2:3 αυτω | — CT † 2:3 εκει η καθου ωδε 86.4% | εκει η καθου NA²⁷ TH 1% | η καθου εκει ECM NA²⁸ SBL WH 1% † 2:4 και 70.3% | — NA²⁷ PCK SBL TH WH 27.3% § 2:5 του κοσμου 89.6% | του κοσμου τουτου TR 6.1% | τω κοσμω CT 2.3% * 2:9 προσωποληπτετε | προσωπολημπτετε CT † 2:10 τηρησει πταισει | τηρηση πταιση ANT CT † 2:11 μοιχευσεις | μοιχευσης ANT CT PCK TR § 2:11 φονευσεις | φονευσης ANT CT PCK TR * 2:11 μοιχευσεις φονευσεις | μοιχευεις φονευεις ECM† NA SBL TH WH † 2:13 ανελεος | ανηλεος PCK | ανιλεως TR † 2:13 ελεος | ελεος και TR § 2:13 ελεον | ελεος ANT CT TR

14 Τί *τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγη τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχη; Μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; 15 Ἐὰν †δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι καὶ λειπόμενοι ὦσι τῆς ἐφημέρου τροφῆς, 16 εἶπη δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δώτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί *τὸ ὄφελος; 17 Οὕτω καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχη, νεκρά ἐστὶ καθ' ἑαυτήν.

18 Ἄλλ' ἐρεῖ τις, Σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου †ἐκ τῶν ἔργων σου, κἀγὼ *δειξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν †μου. 19 Σὺ πιστεύεις ὅτι †ὁ Θεὸς εἷς ἐστὶ· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι, καὶ φρίσσουσι. 20 Θέλεις δὲ γνῶναι, ὡς ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων ὁ νεκρά ἐστὶν; 21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνευέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; 22 Βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη; 23 Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη. 24 Ὅρατε *τοῖνυν ὅτι ἐξ ἔργων δικαιούται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. 25 Ὅμοίως δὲ καὶ Ῥαββὴ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἑτέρα ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; 26 Ὡσπερ †γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρὸν ἐστὶν, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς †τῶν ἔργων νεκρά ἐστὶ.

3

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα *ληψόμεθα. 2 Πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες. Εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ, †δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. 3 †Ἴδε, τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν ὅπως τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. 4 Ἴδού, καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ *σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου †ἂν ἡ ὀρμὴ τοῦ †εὐθύνοντος ὁβουλήται. 5 Οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶ, καὶ *μεγαλαυχεῖ.

Ἴδού, τόλιγον πῦρ ἠλίκηνη ὕλην ἀνάπτει. 6 Καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας· †οὕτως ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. 7 Πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν, ἔρπετων τε καὶ ἐναλίω, δαμάζεται καὶ

* 2:14 το | — SBL WH † 2:14 εχη | εχει PCK † 2:15 δε | — CT § 2:15 ωσι | — NA²⁷ SBL TH WH * 2:16 το | — SBL WH † 2:17 εργα εχη | εχη εργα CT † 2:18 εκ 87.7% | χωρις CT SCR 11.1% § 2:18 σου | — CT * 2:18 δειξω σοι | σοι δειξω CT † 2:18 μου | — CT † 2:19 ο θεος εις εστι 80.6% | εις θεος εστι WH 4.1% | εις εστιν ο θεος ECM NA SBL TH 1.8% § 2:20 νεκρα 98.2% | αργη CT 1.6% * 2:24 τοιουν 86.9% | — CT 11.7% † 2:26 γαρ | — WH † 2:26 των | — CT * 3:1 ληψομεθα | ληψομεθα CT † 3:2 δυνατος | δυναμενος PCK † 3:3 ιδε | ιδου TR | ει δε CT § 3:3 προς 95.5% | εις CT 2.4% * 3:4 σκληρων ανεμων | ανεμων σκληρων ECM† NA PCK SBL TH WH † 3:4 αν | — CT † 3:4 ευθυνοντος | ιθυνοντος PCK § 3:4 βουληται | βουλεται CT * 3:5 μεγαλαυχει | μεγαλα αυχει CT † 3:5 ολιγον | ηλικον CT † 3:6 ουτως | — CT

δεδάμασται τῆ φύσει τῆ ἀνθρωπίνῃ· ⁸ τὴν δὲ γλώσσαν οὐδεὶς ὀδύναται ἀνθρώπων δαμάσαι· *ἀκατάσχετον κακόν, μεστή ἰοῦ θανατηφόρου. ⁹ Ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν †Θεὸν καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ γεγονότας· ¹⁰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. Οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω γίνεσθαι. ¹¹ Μῆτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρῦει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν; ¹² Μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα; †Οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἀλυκὸν καὶ γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

¹³ Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; Δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πράττητι σοφίας. ¹⁴ Εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ὀριθειάν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. ¹⁵ Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, *ἀλλ' ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης. ¹⁶ Ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ †εριθειά, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. ¹⁷ Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστίν, ἔπειτα εἰρηνικὴ, ἐπεικὴς, εὐπειθής, μεστή ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος †καὶ ἀνυπόκριτος. ¹⁸ Καρπὸς δὲ †τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπεύρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

4

¹ Πόθεν πόλεμοι καὶ *μάχαι ἐν ὑμῖν; Οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; ² Ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε, †οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· ³ αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. ⁴ †Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ οἶδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστίν; Ὅς ὁὖν βουληθῆ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἔχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται. ⁵ Ὅ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ *κατώκησεν ἐν ἡμῖν. ⁶ Μειζονα δὲ δίδωσι χάριν· διὸ λέγει, Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. ⁷ Ὑποτάγητε οὖν τῷ Θεῷ· ἀντίστητε †δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν. ⁸ Ἐγγίσατε τῷ Θεῷ, καὶ †ἐγγιεῖ ὑμῖν· καθάρισατε χεῖρας, ἀμαρτωλοί, καὶ ἀγνίσατε καρδίας, δίψυχοι. ⁹ Ταλαιπωρήσατε καὶ πενήθησατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος ὁ μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. ¹⁰ Ταπεινώθητε ἐνώπιον *τοῦ Κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

§ 3:8 δυναται ανθρωπων δαμασαι 84.2% | δαμασαι δυναται ανθρωπων CT 1% * 3:8 ακατασχετον 97.4% | ακαταστατον CT 2.6% † 3:9 θεον | κυριον CT † 3:12 ουτως ουδεμια πηγη αλυκον και | ουτε αλυκον CT § 3:14 εριθειαν | εριθιαν WH * 3:15 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 3:16 εριθεια | εριθια WH † 3:17 και | — CT § 3:18 της | — CT PCK * 4:1 μαχαι | ποθεν μαχαι CT † 4:2 ουκ εχετε | ουκ εχετε δε TR | και ουκ εχετε ANT † 4:4 μοιχοι και 97.8% | — CT 1.8% § 4:4 αν | εαν CT * 4:5 κατωκησεν | κατωκισεν CT † 4:7 δε | — ANT BYZ PCK TR † 4:8 εγγιει | εγγισει WH § 4:9 μεταστραφητω | μετατραπητω ECM† NA SBL WH * 4:10 του | — NA²⁷ SBL TH WH

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. Ἦ καταλαλῶν ἀδελφοῦ, †καὶ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου, καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου, ἀλλὰ κριτῆς. 12 Εἷς ἐστὶν θεὸς νομοθέτης, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ *δὲ τίς εἶ ὃς κρίνεις τὸν †ἕτερον;

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες, Σήμερον θεοὶ αὐριον *πορευσώμεθα εἰς τὴνδε τὴν πόλιν, καὶ †ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν †ἕνα, καὶ †ἐμπορευσώμεθα, καὶ *κερδήσωμεν. 14 οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε ἰσχύος αὐριον. Ποία †γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; Ἀτιμὸς γὰρ *ἔσται ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα †δὲ καὶ ἀφανιζομένη. 15 Ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, Ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ *ζήσωμεν, καὶ †ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 Νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς †ἀλαζονεῖαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρὰ ἐστίν. 17 Εἰδότες οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῶ ἐστίν.

5

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς τάλαιπωρίαῖς ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. 2 Ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν· 3 ὁ χρυσοδὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἴσος αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. Ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. 4 Ἴδού, ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ *ἀπεστερημένος ἀφ' ὑμῶν, κράζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα Κυρίου Σαβαώθ †εἰσεληλύθασιν. 5 Ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε· ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν †ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. 6 Κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου. Ἴδού, ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' ἑαυτόν, *ἕως λάβῃ τὸν πρῶτον καὶ ὄψιμον. 8 Μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἤγγικε. 9 Μὴ στενάζετε †κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ †κριθῆτε· ἰδού, *ὁ κριτῆς πρὸ τῶν θυρῶν

† 4:11 ο | ο γαρ PCK † 4:11 και 83.5% | η CT 15.3% § 4:12 ο νομοθετης | ο νομοθετης και κριτης ANT ECM NA PCK TH | νομοθετης και κριτης SBL WH * 4:12 δε | — TR † 4:12 ος κρινεις | ο κρινων ECM† NA SBL TH WH † 4:12 ετερον | πλησιον CT § 4:13 και | η CT SCR * 4:13 πορευσωμεθα | πορευσομεθα ANT CT SCR † 4:13 ποιησωμεν | ποιησομεν ANT CT SCR † 4:13 ενα | — CT § 4:13 εμπορευσωμεθα | εμπορευσομεθα ANT CT SCR * 4:13 κερδησωμεν | κερδησομεν ANT CT SCR † 4:14 το | τα ECM* | — WH † 4:14 γαρ | — CT § 4:14 υμων | ημων PCK * 4:14 εσται | εστιν BYZ PCK TR | εστε CT † 4:14 η | — WH † 4:14 δε και | δε TR | και CT | — PCK § 4:15 θεληση | θελη WH * 4:15 ζησωμεν | ζησομεν ANT CT SCR † 4:15 ποιησωμεν | ποιησομεν ANT CT SCR † 4:16 αλαζονειαις | αλαζονιαις TH WH * 5:4 απεστερημενος | αφυστερημενος ECM* SBL WH † 5:4 εισεληλυθασιν | εισεληλυθαν TH WH † 5:5 ως | — CT § 5:7 αυτον | αυτω ANT CT TR * 5:7 εως | εως αν PCK TR † 5:7 υετον πρωιμον 85.9% | προιμον CT 0.2% † 5:9 κατ αλληλων αδελφοι 78.5% | αδελφοι κατ αλληλων CT 7.3% § 5:9 κριθητε | κατακριθητε TR * 5:9 ο | — ST

ἔστηκεν. ¹⁰ Ὑπόδειγμα λάβετε, ἄδελφοί μου, τῆς κακοπαθείας, καὶ τῆς μακροθυμίας, τοὺς προφῆτας οἱ ἐλάλησαν ἡμῶν ὀνόματι Κυρίου. ¹¹ Ἴδού, μακαρίζομεν τοὺς ὑπομένοντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰωβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος Κυρίου *ἴδετε, ὅτι πολὺσπλαγχνός ἐστὶ καὶ ἰοικτίμων.

¹² Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανόν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τινὰ ὄρκον· ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ ναί, ναί, καὶ τὸ οὐ, οὐ· ἵνα μὴ ᾄδῃς ὑπόκρισιν πέσητε.

¹³ Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; Προσευχέσθω. Εὐθυμεῖ τις; Ψαλλέτω. ¹⁴ Ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; Προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες *αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου. ¹⁵ καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτόν ὁ Κύριος· κἂν ἁμαρτίας ἦ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. ¹⁶ Ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις ἡμῶν τὰ παραπτώματα, καὶ δεύχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε. Πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. ¹⁷ *Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσήύξατο τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ. ¹⁸ Καὶ πάλιν προσήύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ἔδωκεν ὕετον ἕδωκε, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς.

¹⁹ Ἄδελφοί, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, ²⁰ ὁ γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει *ψυχὴν ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

† 5:10 ἀδελφοί μου τῆς κακοπαθείας | ἀδελφοί τῆς κακοπαθείας ECM PCK TH | τῆς κακοπαθείας ἀδελφοί μου TR | ἀδελφοί τῆς κακοπαθείας NA SBL WH ‡ 5:10 τω | εν τω CT PCK § 5:11 υπομενοντας | υπομειναντας CT * 5:11 ιδετε | ειδετε ANT BYZ CT HF PCK TR † 5:11 εστι 87.7% | εστιν ο κυριος ANT CT TR 11.3% ‡ 5:11 οικτιμων | οικτειμων TH § 5:12 εις υποκρισιν | υπο κρισιν CT SCR * 5:14 αυτον | — WH † 5:16 εξομολογεισθε | εξομολογεισθε ουν CT ‡ 5:16 τα παραπτωματα 90.1% | τας αμαρτίας CT 9.7% § 5:16 ευχεσθε | προσευχεσθε WH * 5:17 ηλιας | ηλειας WH † 5:18 υετον εδωκε | εδωκεν υετον ECM* ‡ 5:19 ἀδελφοί | ἀδελφοί μου CT § 5:20 γινωσκετω | γινωσκετε WH * 5:20 ψυχην 90.9% | ψυχην αυτου CT 5.7%

ΠΕΤΡΟΥ Α

¹ Πέτρος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας, ² κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθεῖη.

³ Εὐλόγητος ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ *αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, ⁴ εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ἑμεῖς, ⁵ τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἐτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ. ⁶ Ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον †ἐστὶ, ὀλιπθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, ⁷ ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως *πολὺ τιμιώτερον χρυσοῦ τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῆ εἰς ἔπαινον καὶ †τιμὴν καὶ εἰς δόξαν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ· ⁸ ὃν οὐκ †εἰδότες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρώντες, πιστεύοντες δέ, ὀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῳ, ⁹ κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως *ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν. ¹⁰ Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ †ἐξηρεύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ἡμᾶς χάριτος προφητεύσαντες· ¹¹ †ερευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ, προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας. ¹² Οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ὁμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς *ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

¹³ Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελειῶς ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ· ¹⁴ ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ †συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ¹⁵ ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε· ¹⁶ διότι †γεγραπταί, Ἅγιοι ὄψεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός *εἰμι.

¹⁷ Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν †ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε· ¹⁸ εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου,

* 1:3 αὐτου ελεος | ελεος αὐτου PCK † 1:4 ὑμας | ημας ST † 1:6 ἐστὶ | — SBL WH § 1:6 λυπηθεντες | λυπηθεντας ECM NA²⁸ * 1:7 πολυ τιμιωτερον | πολυτιμοτερον ANT CT † 1:7 τιμην και εις δοξαν | δοξαν και τιμην CT PCK | τιμην και δοξαν ANT TR † 1:8 εἰδοτες | ἰδοντες CT SCR § 1:8 ἀγαλλιασθε | ἀγαλλιατε WH * 1:9 ὑμιν | — WH † 1:10 ἐξηρευνησαν | ἐξηραυνησαν CT † 1:11 ἐρευνωντες | ἐραυνωντες CT § 1:12 ὑμιν | ἡμιν TR * 1:12 ἐν | — SBL TH WH † 1:14 συσχηματιζομενοι | συσχηματιζομενοι WH † 1:16 γεγραπται | γεγραπται οτι NA²⁷ SBL WH § 1:16 γινεσθε | γενεσθε TR | εσεσθε CT * 1:16 εἰμι | — ECM NA²⁸ SBL TH WH † 1:17 ἀπροσωπολήπτως | ἀπροσωπολήμπτως CT

19 ἀλλὰ τιμῶ αἵματι ὡς ἄμνου ἁμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ,
20 προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ
ἐπ' ἑσχάτων τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς, 21 τοὺς δι' αὐτοῦ πιστεύοντας
εἰς Θεόν, τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα,
ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς Θεόν.

22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας *διὰ
πνεύματος εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ ἱκαθαρᾶς καρδίας
ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς· 23 ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς
φθαρτῆς, ἁλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος Θεοῦ καὶ μένοντος
ἕως τὸν αἰῶνα. 24 Διότι,

Πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος,

καὶ πᾶσα δόξα *ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου.

Ἐξηράνθη ὁ χόρτος,

καὶ τὸ ἄνθος ἑαυτοῦ ἐξέπεσε·

25 τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

Τοῦτο δέ ἐστι τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

2

1 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ *ὑποκρίσεις
καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιὰς, 2 ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη,
τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ ἰαυξηθῆτε,
3 ἑῖπερ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος· 4 πρὸς ὃν προσερχόμενοι,
λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδοδοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεῶ
ἐκλεκτόν, ἔντιμον, 5 καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος
πνευματικὸς, ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνευέγκαι πνευματικᾶς θυσίας
εὐπροσδέκτους *τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 6 Ἐπίτι περιέχει ἑν
τῇ γραφῇ,

Ἰδοῦ, τίθημι ἐν Σιών λίθον ἁκρογωνιαῖον,

ἐκλεκτόν, ἔντιμον·

καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ κατασχυνηθῆ.

7 Ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· *ἀπειθοῦσι δέ,

Ἐπίτι ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,

οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας,

8 καί,

† 1:20 εσχάτων | εσχάτου CT § 1:21 πιστευοντας | πιστους ECM NA SBL WH * 1:22
δια πνευματος 91.7% | — CT 7.5% † 1:22 καθαρὰς 99.2% | — ECM* SBL WH 0.6% † 1:23
ἀλλα | ἀλλ ECM NA²⁸ PCK § 1:23 εἰς τον αἰωνα 90.1% | — CT 6% * 1:24 ἀνθρώπου
| αὐτης CT † 1:24 αὐτου | — CT * 2:1 ὑποκρίσεις | ὑποκρισιν WH † 2:2 αὐξηθητε
| αὐξηθητε εἰς σωτηριαν ANT CT PCK † 2:3 εἰπερ | εἰ CT § 2:5 ἱερατευμα | εἰς
ἱερατευμα CT * 2:5 τω | — ECM NA²⁸ SBL TH WH † 2:6 διοτι | διο και TR † 2:6 ἐν
τη | ἡ PCK | ἐν CT § 2:6 ἀκρογωνιαιον ἐκλεκτον | ἐκλεκτον ἀκρογωνιαιου WH * 2:7
ἀπειθοῦσι | ἀπιστοῦσι CT † 2:7 λιθον | λιθος CT

Λίθος προσκόμματος
καὶ πέτρα σκανδάλου·

οἱ προσκόπτουσι τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες· εἰς δὲ καὶ ἐτέθησαν.

⁹ Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασιλείου ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· ¹⁰ οἱ ποτὲ οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς Θεοῦ· οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

¹¹ Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους, †ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς· ¹² τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ὄχοντες καλὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἵνα, ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων, *ἐποπτεύσαντες, δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

¹³ Ὑποτάγητε τοῦτον πάση ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν Κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι· ¹⁴ εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς †ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν. ¹⁵ Ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιῶντας ὁφιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· ¹⁶ ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς *δούλοι Θεοῦ. ¹⁷ Πάντας τιμήσατε. Τὴν ἀδελφότητα †ἀγαπήσατε. Τὸν Θεὸν φοβεῖσθε. Τὸν βασιλέα τιμᾶτε.

¹⁸ Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. ¹⁹ Τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν Θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδίκως. ²⁰ Ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἀμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; Ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιῶντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ †Θεῷ. ²¹ Εἰς τοῦτο ὁ γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ *ἡμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ· ²² ὃς ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ· ²³ ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδορεῖ, πάσχων οὐκ ἠπέιλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως· ²⁴ ὃς τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα, ταῖς ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ μῶλωπι †αὐτοῦ ἰάθητε. ²⁵ Ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα †πλανώμενα· ὁ δὲ ἀπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν *ὑμῶν.

3

¹ Ὁμοίως, *αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίῳ ἀνδράσιν,

† 2:11 ἀπεχεσθαι | ἀπεχεσθε ANT § 2:12 ἔχοντες καλὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν | ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλὴν CT TR * 2:12 ἐποπτεύσαντες | ἐποπτευόντες ECM† NA SBL TH WH † 2:13 οὖν | —CT † 2:14 ἐκδίκησιν | ἐκδικησιν μεν ANT PCK TR § 2:15 φιμοῦν | φιμοῖν WH * 2:16 δούλοι Θεοῦ | Θεοῦ δούλοι CT † 2:17 ἀγαπήσατε | ἀγαπάτε ANT CT TR † 2:20 Θεῷ | τῷ Θεῷ PCK § 2:21 γὰρ | γὰρ καὶ PCK * 2:21 ἡμῶν ὑμῖν 64% | ἡμῶν ἡμῖν TR 10.3% | ὑμῶν ὑμῖν CT 10.2% † 2:24 αὐτοῦ | —CT † 2:25 πλανώμενα | πλανώμενοι CT § 2:25 ἀλλ | ἀλλὰ NA²⁷ SBL WH * 2:25 ὑμῶν | ἡμῶν PCK * 3:1 αἱ | —SBL TH WH

ἵνα, †καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου †κερδηθήσονται, ² ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνὴν ἀναστροφήν ὑμῶν. ³ Ὡν ἔστω οὐχ ὁ ἕξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν, καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος· ⁴ ἀλλ' ὁ κρυπτός τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ Σπράεος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὃ ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελής. ⁵ Οὕτω γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιοι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι *ἐπὶ †Θεὸν ἐκόσμου ἐαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίῳ ἀνδράσιν· ⁶ ὡς Σάρρα †ὑπήκουσε τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα, ἀγαθοποιούσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.

⁷ Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γυνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρω σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ Σσυγκληρονόμοι χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ *ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

⁸ Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὐσπλαγχοι, †φιλοφρονες· ⁹ μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας· τὸναντίον δὲ εὐλογοῦντες, †εἰδότες ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε.

¹⁰ Ὅ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν,
καὶ †ιδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς,
πασάτω τὴν γλῶσσαν *αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ,
καὶ χεῖλη †αὐτοῦ τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον·
¹¹ †ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιησάτω ἀγαθόν·
ζητησάτω εἰρήνην, καὶ διωξάτω αὐτήν.
¹² Ὅτι †ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους,
καὶ ὤτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν·
πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιῶντας κακά.

¹³ Καὶ τίς ὁ κακῶσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ *μιμηταὶ γένησθε;
¹⁴ Ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι· τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε· ¹⁵ Κύριον δὲ τὸν †Θεὸν ἀγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ἔτοιμοι †δὲ αἰεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, †μετὰ πραύτητος καὶ φόβου· ¹⁶ συνειδήσιν ἔχοντες ἀγαθῆν, ἵνα, ἐν ᾧ *καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, καταισχυρθῶσιν

† 3:1 και | — WH † 3:1 κερδηθησονται | κερδηθησωνται TR § 3:4 πραεος και ησυχιου | πραεως και ησυχιου ECM NA SBL TH | ησυχιου και πραεως WH * 3:5 επι | επι του SCR | εις ECM† NA SBL TH WH | εις του ECM* † 3:5 θεου | του θεου ANT PCK TR † 3:6 υπηκουσε | υπηκουε WH § 3:7 συγκληρονομοι | συγκληρονομοις ECM NA SBL | συνκληρονομοις TH | συνκληρονομοι WH * 3:7 εγκοπτεσθαι | εκκοπτεσθαι TR † 3:8 φιλοφρονες 71.8% | ταπεινοφρονες CT 22.7% † 3:9 ειδοτες 84.9% | — CT 9% § 3:10 ιδειν ημερας | ημερας ιδειν PCK * 3:10 αυτου | — CT † 3:10 αυτου | — CT † 3:11 εκκλινατω | εκκλινατω δε CT § 3:12 οφθαλμοι | οι οφθαλμοι TR * 3:13 μιμηται | ζηλωται CT † 3:15 θεου | χριστου CT † 3:15 δε | — CT § 3:15 μετα | αλλα μετα CT * 3:16 καταλαουσιν υμων ως κακοποιων 43.1% | καταλαωσιν υμων ως κακοποιων BYZ HF TR 46% | καταλαλεισθε CT 5%

οὶ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφὴν. 17 Κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακοποιοῦντας.

18 Ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ᾤπαθε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ὑμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι, 19 ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν, 20 ἀπειθήσασί ποτε, ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν δόλιγαι, τοῦτ' ἐστὶν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος· 21 ὁ ἀντίτυπον νῦν καὶ ἡμᾶς σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεόν, δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, 22 ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

4

1 Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὀπλίσασθε· ὅτι ὁ παθὼν ἐν σαρκί, πέπαυται ἁμαρτίας· 2 εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίας, ἀλλὰ θελήματι Θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιώσαι χρόνον. 3 Ἀρκετὸς γὰρ ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου τὸ θέλημα τῶν ἐθνῶν καταεργάσασθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίας, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις σειδωλοατρείαις· 4 ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες· 5 οἱ ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἐτοίμῳ ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. 6 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι.

7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικε· σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς τὰς προσευχάς· 8 πρὸ πάντων δεῖ τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενεῖν ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν· 9 φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ ἰσοσυμῶν· 10 ἕκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ· 11 εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ· εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἢ ὡς χορηγεῖ ὁ Θεός· ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζεται ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ

† 3:16 την αγαθην ... αναστροφην | τη αγαθη ... αναστροφη PCK † 3:17 θελοι | θελει TR
 § 3:18 επαθε | απεθανε WH * 3:18 υμας | ημας ANT PCK TR † 3:18 πνευματι | τω
 πνευματι TR † 3:20 απεξεδεχετο | απαξ εξεδεχετο TR § 3:20 ολιγαι τουτ εστιν |
 ολιγοι τουτ εστιν ECM† NA SBL TH WH * 3:21 ο αντιτυπον νυν και ημας | ω και ημας
 αντιτυπον νυν SCR | ο και ημας αντιτυπον νυν ST | ο και υμας αντιτυπον νυν CT † 3:22
 του | — SBL WH * 4:1 υπερ ημων 83% | — CT 2.8% † 4:1 εν | — CT PCK † 4:1
 αμαρτιας | αμαρτιας WH § 4:2 θεου | του θεου PCK * 4:3 ημιν 47% | υμιν ANT BYZ
 HF PCK 41.5% | — CT 11.2% † 4:3 του βιου το θελημα | το θελημα PCK | το βουλημα
 CT † 4:3 κατεργασασθαι | κατειργασθαι CT § 4:3 ειδωλοατρειαις | ειδωλοαττριας
 ECM NA PCK SBL WH * 4:5 εχοντι κριναι | κρινοντι WH † 4:7 τας | — CT † 4:8 δε
 | — CT § 4:8 αγαπη | η αγαπη ANT PCK SCR * 4:8 καλυψει | καλυπτει CT PCK † 4:9
 γογγυσμων | γογγυσμου CT † 4:11 ως | ης CT TR § 4:11 ο | — PCK

Χριστοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας *τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένη, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος· 13 ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρήτε ἀγαλλιώμενοι. 14 Εἰ ὄνειδίξεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς δόξης †καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς †αναπαύεται· Σκατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται. 15 Μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεύς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιός, ἢ ὡς *ἀλλοτριεπίσκοπος· 16 εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξάζεται δὲ τὸν Θεὸν ἐν τῷ †μέρει τούτῳ. 17 Ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίῳ; 18 Καὶ

εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται,

†ὁ ἀσεβῆς καὶ ἀμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται;

19 Ὅστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, Σὺς πιστῶ κτίστη παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς *αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιίᾳ.

5

1 Πρεσβυτέρους *τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ †συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός· 2 ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποιμνίου τοῦ Θεοῦ, †ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, §ἀλλ' *ἐκουσίως· μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως· 3 †μηδὲ ὡς κατακυριεύοντες τῶν κληρῶν, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου. 4 Καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιεπίσκοπου, κομειῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.

5 Ὁμοίως, νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· πάντες δὲ ἀλλήλοις †ὑποτασσόμενοι, τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε· ὅτι ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσσειται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.

6 Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν §ἐπιρρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει *περὶ ὑμῶν.

8 Νήψατε, †γρηγορήσατε· ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος, †περιπατεῖ ζητῶν §τίνα καταπίῃ· 9 ὃ ἄντίστητε στερεοῖ

* 4:11 των αιωνων | — ECM* PCK † 4:14 και 71.5% | και δυναμεως και ANT 15.7% † 4:14 αναπαυεται | αναπευαυται PCK § 4:14 κατα μεν αυτους βλασφημεται κατα δε υμας δοξαζεται | — CT * 4:15 αλλοτριεπισκοπος | αλλοτριεπισκοπος CT † 4:16 μερει | ονοματι NA²⁷ SBL TH WH † 4:18 ο | ο δε WH § 4:19 ως | — CT * 4:19 αυτων | εαυτων TR | — WH * 5:1 τους | ουν NA²⁷ SBL WH | ουν τους TH † 5:1 συμπρεσβυτερος | συνπρεσβυτερος TH WH † 5:2 επισκοπουντες 95% | — WH 0.8% § 5:2 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 5:2 εκουσιως | εκουσιως κατα θεον ECM NA SBL TH † 5:3 μηδε | μηδ ANT CT TR † 5:5 υποτασσομενοι 90.6% | — CT 3.5% § 5:7 επιρριψαντες | επιριψαντες CT * 5:7 περι | υπερ PCK † 5:8 γρηγορησατε | γρηγορησατε οτι PCK TR † 5:8 περιπατει | περιερχεται PCK § 5:8 τινα καταπιῃ | τινα καταπειν ECM NA PCK SBL TH | καταπειν WH

τῆ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῆ ἐν *κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. ¹⁰ Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ †Ἰησοῦ, ὀλίγον παθόντας αὐτὸς Ἐκαταρτίσαι ὑμᾶς, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει. ¹¹ Αὐτῷ *ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¹² Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ Θεοῦ εἰς ἣν †ἐστήκατε. ¹³ Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτή, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. ¹⁴ Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.

Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν Χριστῷ ἘἸησοῦ. *Ἀμήν.

* 5:9 κοσμῳ | τω κοσμῳ ECM* NA²⁷ SBL WH † 5:10 υμας | ημας TR ‡ 5:10 ιησου | — ECM† NA²⁸ SBL TH WH § 5:10 καταρτισαι υμας στηριξει σθενωσει θεμελιωσει | καταρτισαι υμας στηριξει σθενωσει θεμελιωσει PCK TR | καταρτισαι υμας στηριξει σθενωσει θεμελιωσει ANT | καταρτισαι στηριξει σθενωσει θεμελιωσει ECM NA SBL TH | καταρτισαι στηριξει σθενωσει WH * 5:11 η δοξα και 60% | — CT 0.6% † 5:11 των αιωνων | — ECM† NA WH ‡ 5:12 εστηκατε | στητε CT § 5:14 ιησου | — ECM† NA SBL TH WH * 5:14 αμην | — CT

ΠΕΤΡΟΥ Β

¹ *Συμεών Πέτρος, δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῖς ἰσότημον ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ ἰσωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ· ² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθεῖ ἐν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν· ³ ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζῶην καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης, διὰ τῆς ἐπίγνωσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξης καὶ ἀρετῆς· ⁴ δι' ὧν τὰ στίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδῶρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν *κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. ⁵ Καὶ αὐτὸ τοῦτο δέ, σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες, ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνώσιν, ⁶ ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατεῖᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ⁷ ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. ⁸ Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα, οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν. ⁹ Ὡ γὰρ μὴ πάρεστι ταῦτα, τυφλὸς ἐστὶ, μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν. ¹⁰ Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλησιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταιστέ ποτε· ¹¹ οὕτω γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

¹² Διὸ οὐκ ἀμελήσω *αἰεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκω περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας, καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείας. ¹³ Δίκαιον δὲ ἠγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμι ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει· ¹⁴ εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστὶν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέ μοι. ¹⁵ Σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι.

¹⁶ Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γεννηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. ¹⁷ Λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαῦδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, Ἰούτος ἐστὶν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα· ¹⁸ καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ἔρει τῷ ἁγίῳ. ¹⁹ Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν

* **1:1** συμεων | σιμων SCR WH † **1:1** σωτηρος | σωτηρος ημων SCR † **1:3** δια δοξης και αρετης | ιδια δοξη και αρετη ECM NA SBL TH § **1:4** τιμα ημιν και μεγαιστα 75.8% | τιμα και μεγαιστα ημιν ECM† NA SBL WH 5.9% | μεγαιστα ημιν και τιμα TR 1% * **1:4** κοσμο | τω κοσμο ECM† NA SBL TH WH † **1:5** τουτο δε | δε τουτο ECM* PCK † **1:9** αμαρτιων | αμαρτηματων ECM* SBL § **1:12** ουκ αμελησω 95.2% | μελλησω CT 2.8% * **1:12** αει υμας | υμας αει TR † **1:17** ουτος εστιν ο υιος μου ο αγαπητος 97.6% | ο υιος μου ο αγαπητος μου ουτος εστιν ECM NA SBL WH 0.4% † **1:18** ορει τω αγιω 97.4% | αγιω ορει ECM NA SBL WH 2.4%

λόγον, ὧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς λύχνω φαίνοντι ἐν ἀύχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ, καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. ²⁰ τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. ²¹ Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ἡ ποτε προφητεία, *ἀλλ' ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἄγιοι Θεοῦ ἄνθρωποι.

2

¹ Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφηταὶ ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἰρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχυνὴν ἀπώλειαν. ² Καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς *ἀσελγείαις, δι' τοῦς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται. ³ Καὶ ἐν πλεονεξία πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύονται· οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ ἔνυστάξει.

⁴ Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν *τηρουμένους· ⁵ καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἄλλα ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξε, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας· ⁶ καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἁσεβεῖν τεθεικῶς· ⁷ καὶ δίκαιον Λώτ, καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελείᾳ ἀναστροφῆς, *ἐρρύσατο· ⁸ βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ τὸ δίκαιος, ἔγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν· ⁹ οἶδε Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ Σπειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν· ¹⁰ μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μiasμοῦ πορευομένους, καὶ κυριότητος καταφρονούντας.

Τολμηταί, αὐθάδει, δόξας οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες· ¹¹ ὅπου ἄγγελοι, ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσι κατ' αὐτῶν *παρὰ Κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν. ¹² Οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα φυσικὰ γεγεννημένα εἰς ἄλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καταφθαρήσονται, ¹³ σκομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἠγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφῆν, σπῖλοι καὶ μῶμοι, ἐν τρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν συνευωχούμενοι ὑμῖν, ¹⁴ ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος

§ 1:21 ποτε προφητεια | προφητεια ποτε ECM† NA SBL TH WH * 1:21 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 1:21 αγιοι 83.5% | απο CT 5.6% | οι αγιοι ST 4.4% * 2:2 ασελγεια | απωλειαις TR † 2:2 ους | ας PCK † 2:3 νυσταξει | νυσταζει ECM† NA SBL TH TR WH § 2:4 σειραις | σειροις TH WH * 2:4 τηρουμενους | τετηρημενους TR † 2:5 αλλα | αλλ BYZ ECM HF NA²⁸ PCK TR † 2:6 καταστροφη | — WH § 2:6 ασεβειν | ασεβεισιν NA²⁷ SBL WH * 2:7 ερρυσατο | ερυσατο TH WH † 2:8 ο | — WH † 2:8 εγκατοικων | ενκατοικων TH WH § 2:9 πειρασμου | πειρασμων PCK SCR * 2:11 παρα κυριω | παρα κυριου NA²⁷ | — ECM* SBL † 2:12 φυσικα γεγεννημενα | γεγεννημενα φυσικα PCK | γεγεννημενα φυσικα CT † 2:12 καταφθαρησονται | και καταφθαρησονται HF | και φθαρησονται CT § 2:13 κομιουμενοι 97.6% | αδικουμενοι ECM NA SBL WH 2%

καὶ *ἀκαταπαύστους ἀμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην ἱπλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα·
 15 †καταλιπόντες δευθεῖαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ *Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν,
 16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον, ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν.

17 Οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνδρῳ, ἱνεφέλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται.
 18 Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι, δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκός, †ἀσελγείαις, τοὺς δευτως *ἀποφυγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφόμενους, 19 ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δούλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ὧ γὰρ τις ἠττηται, τούτῳ †καὶ δεδούλωται. 20 Εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ †Κυρίου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἠπτῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χεῖρονα τῶν πρώτων. 21 Κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνωῖσιν δεπιστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς. 22 Συμβέβηκε *δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας, Κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καὶ ὅς λουσαμένη εἰς †κύλισμα βορβόρου.

3

1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, 2 μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἀγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων *ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος· 3 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἔσχατου τῶν ἡμερῶν †ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἰδίας δεπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, 4 καὶ λέγοντες, Ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; Ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτω διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. 5 Λαυθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι, καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος *συνεστῶσα, τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ, 6 δι' τῶν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο· 7 οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ †τῷ αὐτοῦ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶ,

* 2:14 ακαταπαυστους | ακαταπαστους WH † 2:14 πλεονεξίας | πλεονεξιας TR

† 2:15 καταλιποντες | καταλειποντες NA²⁷ TH WH § 2:15 ευθειαν | την ευθειαν TR

* 2:15 βοσορ | βεωρ WH † 2:17 νεφελαι υπο ... σκοτους εις αιωνα 58.9% | νεφελαι υπο

... σκοτους εις αιωνας PCK 22.8% | και ομιχλαι υπο ... σκοτους CT 1% † 2:18 ασελγεια

| ασελγειας PCK | εν ασελγειας SCR § 2:18 οντως | ολιγως NA²⁷ SBL WH * 2:18

αποφυγοντας | αποφευγοντας CT † 2:19 και | — ECM NA TH WH † 2:20 κυριου 74.1%

| κυριου ημων NA²⁷ 14.7% § 2:21 επιστρεψαι 82.5% | υποστρεψαι CT 4.7% * 2:22

δε | — CT † 2:22 κυλισμα | κυλισμον ECM† NA SBL TH WH * 3:2 υμων | ημων TR

† 3:3 εσχατου | εσχατων ANT ECM† NA SBL TH WH † 3:3 εμπαικται | εν εμπαιγμονη

εμπαικται CT § 3:3 επιθυμιας αυτων | αυτων επιθυμιας TR * 3:5 συνεστωσα |

συνεστωτα PCK † 3:6 ων | ον ECM NA²⁸ † 3:7 τω αυτου | τω αυτω CT SCR | αυτου

ST

πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων.

⁸ Ἐν δὲ τούτῳ μὴ λαυθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. ⁹ Οὐ βραδύνει ὁ Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται· ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. ¹⁰ Ἦξει δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτί, ἐν ἧ ὁ οὐρανὸς ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα *λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα ἴκατακαήσεται.

¹¹ Τούτων τοῦν πάντων λυομένων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἀγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, ¹² προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται, καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται; ¹³ Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

¹⁴ Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες, σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ. ¹⁵ Καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἠγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν ἑαυτῷ δοθεῖσαν σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν· ¹⁶ ὡς καὶ ἐν πάσαις *ταῖς ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων· ἐν τοῖς ἐστὶ δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι Ἰστρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφάς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. ¹⁷ Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ, τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες, ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ. ¹⁸ *Αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος. †Ἀμήν.

§ 3:9 ο | — CT * 3:9 ημας | υμας CT † 3:10 η | — ECM† NA SBL TH WH ‡ 3:10 ἐν νυκτι 87.9% | — CT 12.1% § 3:10 οι | — ANT PCK * 3:10 λυθησονται | λυθησεται CT † 3:10 κατακαησεται 89.6% | ευρεθησεται NA²⁷ SBL TH WH 3.1% | ουχ ευρεθησεται ECM NA²⁸ 0% ‡ 3:11 ουν 86% | ουτω ECM NA SBL WH 4.8% § 3:15 αυτω δοθεισαν | δοθεισαν αυτω CT * 3:16 ταις 96.2% | — NA²⁷ TH WH 2.8% † 3:16 οις | αις CT ‡ 3:16 εστι | εισι PCK § 3:16 στρεβλουσιν | στρεβλωσουσιν ECM NA²⁸ * 3:18 αυξανετε | αυξανητε PCK † 3:18 αμην 96.8% | — ECM NA²⁸ WH 2.6%

ΙΩΑΝΝΟΥ Α

1 Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὁ ἀκηκόαμεν, ὁ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὁ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς. 2 Καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἐωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν. 3 Ὁ ἐωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν * ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 4 καὶ ταῦτα γράφομεν ἵμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ † ἡμῶν ἧ πεπληρωμένη.

5 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ * ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστὶ, καὶ σκοτία † ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. 6 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει † περιπατῶμεν, ψευδόμεθα, καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν. 7 Ἐὰν ἴδῃ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ * Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀμαρτίας. 8 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἀμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἐαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια † οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. 9 Ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστι καὶ δίκαιος ἵνα ἀφῆ ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας, καὶ καθάρσις ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. 10 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

2

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἀμάρτητε. Καὶ ἐὰν τις ἀμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον. 2 καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστι περὶ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. 3 Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. 4 Ὁ * λέγων, Ἐγνώκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστί, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν. 5 ὃς δ' ἂν τηρῆ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τετελειώται. Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμεν. 6 ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς † οὕτω περιπατεῖν.

7 † Ἀδελφοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστὶν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε ἅπ' ἀρχῆς. 8 Πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὃ ἐστὶν ἀληθές ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία παράγεται, καὶ τὸ

* 1:3 υμιν | και υμιν CT † 1:4 υμιν | ημεις CT † 1:4 ημων | υμων BYZ ECM* SCR
 § 1:5 εστιν αυτη | αυτη εστιν ANT TR * 1:5 αγγελια | επαγγελια ANT ST † 1:5 εν αυτω ουκ εστιν | ουκ εστιν εν αυτω WH † 1:6 περιπατωμεν | περιπατουμεν PCK § 1:7 δε | — ECM† NA²⁸ * 1:7 χριστου 92.5% | — CT 4.5% † 1:8 ουκ εστιν εν ημιν | εν ημιν ουκ εστιν ECM* * 2:4 λεγων | λεγων οτι ECM† NA SBL TH WH † 2:6 ουτω | — ECM* SBL WH † 2:7 αδελφοι 82.8% | αγαπητοι CT 15% § 2:7 απ αρχης 87% | — CT 8.2%

φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. ⁹ Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. ¹⁰ Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. ¹¹ Ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστί, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

¹² Γράφω ὑμῖν, τεκνία,
ὅτι ἀφένονται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

¹³ Γράφω ὑμῖν, πατέρες,
ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς.

Γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι,
ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρὸν.

*Γράφω ὑμῖν, παιδιά,
ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα.

¹⁴ Ἐγραψα ὑμῖν, πατέρες,
ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς.

Ἐγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι,
ὅτι ἰσχυροὶ ἐστε,
καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει,
καὶ νενικήκατε τὸν πονηρὸν.

¹⁵ Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ. ¹⁶ Ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκός, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἰαλαζονεῖα τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἐστί. ¹⁷ Καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία σαυτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

¹⁸ Παιδιά, ἐσχάτη ὥρα ἐστί· καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι *ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστί. ¹⁹ Ἐξ ἡμῶν ἔξῆλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν. ²⁰ Καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἀγίου, ἡκαὶ οἴδατε *πάντα. ²¹ Οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι. ²² Τίς ἐστὶν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; Οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. ²³ Πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει. ²⁴ Ὑμεῖς οὖν ὁ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. Ἐάν ἐν ὑμῖν μείνη ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ δειῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε.

* **2:13** γραφω 80.3% | εγραψα ANT CT 18.5% † **2:16** αλαζονεια | αλαζονια TH WH
‡ **2:16** αλλ | αλλα SBL TH WH § **2:17** αυτου | — ECM* * **2:18** ο | — CT † **2:19**
εξηλθον | εξηλθαν CT ‡ **2:19** ησαν εξ ημων 92.2% | εξ ημων ησαν ECM NA SBL WH 5.3%
§ **2:20** και | — WH * **2:20** παντα 96.4% | παντες ECM NA SBL WH 2.4% † **2:23** εχει
77.5% | εχει ο ομολογων τον υιον και τον πατερα εχει CT SCR 21% ‡ **2:24** ουν | — CT
§ **2:24** υιω και εν τω πατρι | πατρι και εν τω υιω PCK

25 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. 27 Καὶ ὑμεῖς, τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ * ἐν ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκη ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ ἴαυτό χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστὶ, καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, †μενεῖτε ἐν αὐτῷ.

28 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα ᾄδταν φανερωθῆ, * ἔχωμεν παρρησίαν, καὶ μὴ αἰσχυρθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.

29 Ἐὰν †εἰδητε ὅτι δίκαιός ἐστὶ, γινώσκετε ὅτι †πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἔξ αὐτοῦ γεγέννηται.

3

1 †Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, ἵνα τέκνα Θεοῦ * κληθῶμεν. Διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει † ὑμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. 2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἶδαμεν † δὲ ὅτι ἐὰν φανερωθῆ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁψόμεθα αὐτὸν καθὼς ἐστὶ. 3 Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἀγνίζει ἐαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστὶ.

4 Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ ἀμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. 5 Καὶ οἶδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἀμαρτίας ᾄδμων ἄρη· καὶ ἀμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι. 6 Πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἀμαρτάνει· * πᾶς ὁ ἀμαρτάνων οὐχ ἐώρακεν αὐτόν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν. 7 † Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην δίκαιός ἐστὶ, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· 8 ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστὶν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἀμαρτάνει. Εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. 9 Πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ ἀμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἀμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται. 10 Ἐν τούτῳ φανερά ἐστὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

11 Ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· 12 οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; Ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια. 13 † Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί μου, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος· 14 ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς. Ὁ μὴ ἀγαπῶν * τὸν ἀδελφόν, μένει ἐν τῷ θανάτῳ. 15 Πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος

* 2:27 ἐν ὑμῖν μένει | μένει ἐν ὑμῖν CT † 2:27 αὐτο | αὐτοῦ CT † 2:27 μενεῖτε | μενετε CT § 2:28 ὅταν 92.5% | ἐὰν CT 6.2% * 2:28 ἐχωμεν 79.3% | σχωμεν CT 9.1% † 2:29 εἰδητε | ἰδητε ECM* † 2:29 πας | καὶ πας ECM NA TH * 3:1 κληθωμεν 83.5% | κληθωμεν καὶ ἐσμεν CT 13.4% † 3:1 ὑμας | ἡμας CT PCK TR † 3:2 δε | — CT § 3:5 ἡμῶν | — CT * 3:6 πας | καὶ πας PCK † 3:7 τεκνία | παιδία ECM NA²⁸ † 3:13 μὴ | καὶ μὴ ECM NA § 3:13 μου | — CT * 3:14 τὸν ἀδελφὸν 79.9% | — CT 3.7%

ἐστί· καὶ οἶδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ μένουσαν.

¹⁶ Ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς στήθηναι. ¹⁷ Ὅς δ' ἂν ἔχη τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔχοντα, καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ; ¹⁸ Τεκνία *μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῆ γλώσση, ἀλλ' ἔν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ.

¹⁹ *Καὶ ἐν τούτῳ ἴγινώσκομεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ ἐμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν ἑτάς καρδίας ἡμῶν, ²⁰ ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδιά, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα. ²¹ Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδιά *ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν, ²² καὶ ὁ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν παρ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. ²³ Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα ἰπιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν *ἐντολήν. ²⁴ Καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ. †Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

4

¹ Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶν· ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐξεληλυθάσιν εἰς τὸν κόσμον. ² Ἐν τούτῳ *γινώσκεται τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστί· ³ καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστι· καὶ τοῦτό ἐστί τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. ⁴ Ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστε, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς· ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. ⁵ Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσὶ· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. ⁶ Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν· ὃ γινώσκων τὸν Θεόν, ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

⁷ Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστί, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται, καὶ γινώσκει τὸν Θεόν. ⁸ Ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν. ⁹ Ἐν

† 3:15 ἑαυτῷ | αὐτῷ ECM NA SBL TR WH † 3:16 ἀγαπην | ἀγαπην του θεου SCR § 3:16 τιθεναι | θειναι CT * 3:18 μου | — CT † 3:18 τη | — TR † 3:18 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 3:18 εν | — TR * 3:19 και | — SBL WH † 3:19 γινωσκομεν | γρωσομεθα CT † 3:19 πεισομεν | πεισωμεν PCK § 3:19 τας καρδιας | την καρδιαν ECM NA SBL WH * 3:21 ημων μη καταγινωσκη ημων | ημων μη καταγινωσκη ECM NA | μη καταγινωσκη ημων SBL TH | μη καταγινωσκη WH † 3:22 εαν | αν WH † 3:22 παρ | απ CT § 3:23 πιστευσωμεν 66.2% | πιστευωμεν TH 26.8% * 3:23 εντολην | εντολην ημιν CT TR † 3:24 και | — PCK * 4:2 γινωσκεται | γινωσκετε ANT CT TR † 4:3 ιησουν χριστον 72.7% | του ιησουν χριστου ANT TR 14.3% | του ιησου CT 5.2% † 4:3 εν σαρκι εληλυθοτα 93.7% | — CT 2.5%

τούτω ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. ¹⁰ Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ᾄγαπήσαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. ¹¹ Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. ¹² Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ *τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

¹³ Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. ¹⁴ Καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου. ¹⁵ Ὃς ἴδὼν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ. ¹⁶ Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν.

Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ ἑμένει. ¹⁷ Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. ¹⁸ Φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. ¹⁹ Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν *αὐτόν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. ²⁰ Ἐὰν τις εἴπῃ ὅτι Ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἴμισθ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακε, τὸν Θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακε ἅπῳς δύναται ἀγαπᾶν; ²¹ Καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ἀγαπᾶ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

5

¹ Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾶ *καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. ² Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. ³ Αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. ⁴ Ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἢ νικήσασα τὸν κόσμον, ἢ πίστις ἡμῶν. ⁵ Τίς ἔστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;

⁶ Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς *Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἰτῷ αἵματι. Καὶ τὸ πνεῦμά ἐστὶ τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστὶν ἡ ἀλήθεια. ⁷ Ὅτι

§ 4:10 ἠγαπήσαμεν | ἠγαπήκαμεν CT * 4:12 τετελειωμενη εστιν εν ημιν 89.7% | εν ημιν τετελειωμενη εστιν ECM† NA SBL 7.7% | τετελειωμενη εν ημιν εστιν TH WH 0.8% † 4:15 αν | εαν CT ‡ 4:15 ιησους | ιησους χριστος WH § 4:16 μενει | — ANT BYZ PCK TR * 4:19 αυτον | — CT † 4:20 μιση | μισει PCK ‡ 4:20 αυτου | — ANT § 4:20 πως 95.5% | ου ECM† NA SBL TH WH 4.3% * 5:1 και | — WH † 5:2 τηρωμεν | ποιωμεν CT ‡ 5:4 ημων 56.4% | υμων BYZ HF 43% § 5:5 εστιν | δε εστιν ECM NA SBL TH | εστι δε WH * 5:6 χριστος | ο χριστος TR † 5:6 τω | εν τω ECM† NA SBL WH

τρεις εισιν οι †μαρτυροουντες, ⁸ το πνευμα, και το υδωρ, και το αιμα· και οι τρεις εις το εν εισιν. ⁹ Ει την μαρτυριαν των ανθρωπων λαμβανομεν, η μαρτυρια του Θεου μειζων εστιν· οτι αυτη εστιν η μαρτυρια του Θεου, §ην μεμαρτύρηκε περι του υιου αυτου. ¹⁰ Ο πιστευων εις τον υιον του Θεου εχει την μαρτυριαν εν *αυτω· ο μη πιστευων τω Θεω ψευστην πεποιηκεν αυτον, οτι ου πεπιστευκεν εις την μαρτυριαν, ην μεμαρτύρηκεν ο Θεος περι του υιου αυτου. ¹¹ Και αυτη εστιν η μαρτυρια, οτι ζωην αιωνιον εδωκεν †ημιν ο Θεος, και αυτη η ζωη εν τω υιω αυτου εστιν. ¹² Ο εχων τον υιον εχει την ζωην· ο μη εχων τον υιον του Θεου την ζωην ουκ εχει.

¹³ Ταυτα εγραψα υμιν †τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υιου του Θεου, ινα ειδητε οτι ζωην αιωνιον εχετε, §και ινα πιστευητε εις το ονομα του υιου του Θεου. ¹⁴ Και αυτη εστιν η παρησια ην εχομεν προς αυτον, οτι εαν τι αιτωμεθα κατα το θελημα αυτου, ακουει ημων· ¹⁵ και εαν οϊδαμεν οτι ακουει ημων, ο *εαν αιτωμεθα, οϊδαμεν οτι εχομεν τα αιτηματα α ητηκαμεν †παρ' αυτου.

¹⁶ Εαν τις ιδη τον αδελφον αυτου αμαρτανοντα αμαρτιαν μη προς θανατον, αιτησει, και δωσει αυτω ζωην τοις αμαρτανουσι μη προς θανατον. †Εστιν αμαρτια προς θανατον· ου περι εκεινης λεγω ινα ερωτηση. ¹⁷ Πασα αδικια αμαρτια εστι· και εστιν αμαρτια ου προς θανατον.

¹⁸ Οϊδαμεν οτι πας ο γεγεννημενος εκ του Θεου ουχ αμαρτανει· αλλ' ο γεννηθεις εκ του Θεου τηρει †εαυτον, και ο πονηρος ουχ απτεται αυτου. ¹⁹ Οϊδαμεν οτι εκ του Θεου εσμεν, και ο κοσμος ολος εν τω πονηρω κειται. ²⁰ Οϊδαμεν δε οτι ο υιος του Θεου ηκει, και δεδωκεν ημιν διανοιαν ινα §γνωσκωμεν τον αληθινον· και εσμεν εν τω αληθινω, εν τω υιω αυτου Ιησου Χριστω. Ουτος εστιν ο αληθινος Θεος, και *ζωη αιωνιος.

²¹ Τεκνια, φυλαξατε †εαυτα απο των ειδωλων. †Αμην.

† 5:7 μαρτυροουντες 87.3% | μαρτυροουντες εν τω ουρανω ο πατηρ ο λογος και το αγιον πνευμα και ουτοι οι τρεις εν εισι και τρεις εισιν οι μαρτυροουντες εν τη γη ANT TR 0.6%
 § 5:9 ην | οτι CT * 5:10 αυτω | εαυτω NA²⁷ PCK TH TR | αυτω SBL WH † 5:11 ημιν ο θεος | ο θεος ημιν ECM* PCK SBL WH † 5:13 τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υιου του θεου ινα ειδητε οτι ζωην εχετε αιωνιον εχετε 69.9% | τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υιου του θεου ινα ειδητε οτι ζωην εχετε αιωνιον TR 1% | ινα ειδητε οτι ζωην εχετε αιωνιον τοις πιστευουσιν CT 0.8% § 5:13 και ινα πιστευητε 73% | — CT 4.7% * 5:15 εαν | αν ANT TR † 5:15 παρ | απ CT † 5:18 εαυτον | αυτου NA²⁷ SBL WH § 5:20 γνωσκωμεν | γνωσκομεν TH WH * 5:20 ζωη | η ζωη η BYZ HF PCK | η ζωη TR † 5:21 εαυτα | εαυτους ANT BYZ ECM* HF PCK TR † 5:21 αμην 84.3% | — CT 15.5%

ΙΩΑΝΝΟΥ Β

¹ Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῆ κυρία καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, ² διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα· ³ ἔσται μεθ' ἡμῶν χάρις, ἔλεος, εἰρήνη παρὰ Θεοῦ πατρός, καὶ παρὰ Ἰκυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

⁴ Ἐχάρην λίαν ὅτι εὑρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός. ⁵ Καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν ἔγραψον σοι καινὴν, ὁμοίως ἢν εἶχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. ⁶ Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ. Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολή, καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε. ⁷ Ὅτι πολλοὶ πλάνοι εἰσηλθόντες εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί. Οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. ⁸ Βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέσωμεν ἃ εἰργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβωμεν. ⁹ Πᾶς ὁ παραβαίνων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, Θεὸν οὐκ ἔχει ἢ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. ¹⁰ Εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε. ¹¹ Ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

¹² Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ ἐβουλήθη διὰ χάρτου καὶ μέλανος· ὁμοίως ἢν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσαι, ἵνα ἡ χαρὰ τῆς ἀγάπης ὑμῶν πληρωμένη.

¹³ Ἀσπάζεται σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς. Ἀμήν.

* **1:3** ἡμων | υμων ANT PCK SCR † **1:3** κυριου 91.2% | — CT 6.2% ‡ **1:5** γραφων σοι καινην 72.1% | γραφω σοι καινην ST 12.4% | καινην γραφων σοι NA²⁷ SBL TH 9.2% § **1:5** αλλα | αλλ ECM NA²⁸ PCK * **1:5** ειχομεν | εχομεν PCK | ειχαμεν WH † **1:6** εστιν η εντολη | η εντολη εστι CT ‡ **1:7** εισηλθον | εξηλθον ECM NA SBL TH | εξηλθον WH § **1:8** απολεσωμεν ... απολαβωμεν 74.9% | απολεσητε ... απολαβητε CT 17% * **1:8** ειργασαμεθα | ειργασασθε TH | ηργασαμεθα WH † **1:9** παραβαινων 99% | προαγων CT 1% ‡ **1:9** ο | ο δε PCK § **1:9** του χριστου 89.3% | — CT 4.5% * **1:9** πατερα και τον υιον | υιον και τον πατερα ECM* † **1:11** γαρ λεγων | λεγων γαρ CT ‡ **1:12** εβουληθη | ηβουληθη ANT TR § **1:12** αλλα | αλλ ECM NA²⁸ PCK * **1:12** ελθειν 87.1% | γενεσθαι CT 11.4% † **1:12** ἡμων | υμων ECM* SBL WH ‡ **1:12** η πεπληρωμενη | πεπληρωμενη η NA²⁷ SBL WH § **1:13** αμην 89% | — CT 8.8%

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ

¹ Ὁ πρεσβύτερος Γαίῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.

² Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐδοῦταί σου ἡ ψυχή. ³ Ἐχάρην γὰρ λίαν, ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. ⁴ Μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω *χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν †ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

⁵ Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ †εἰς τοὺς ξένους, ⁶ οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὐδὲ καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ Θεοῦ. ⁷ Ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος *ἐξῆλθον μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἔθνων. ⁸ Ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν †ἀπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ.

⁹ Ἐγραψα τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφῆς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. ¹⁰ Διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

¹¹ Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. Ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν· *ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακε τὸν Θεόν. ¹² Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ †ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ †οἶδατε ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθῆς ἐστίν.

¹³ Πολλὰ εἶχον ὀγράφειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι *γράψαι. ¹⁴ Ἐλπίζω δὲ εὐθέως †ιδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν.

Εἰρήνη σοι. Ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι. Ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

* **1:4** χαραν | χαριν WH † **1:4** αληθεια | τη αληθεια NA²⁷ SBL TH WH † **1:5** εἰς τοὺς 89.8% | τουτο CT 7.6% § **1:7** ονοματος | ονοματος αυτου SCR * **1:7** εξηλθον | εξηλθαν WH † **1:7** εθνων 88% | εθνικων ANT CT 12% † **1:8** απολαμβανειν 91.4% | υπολαμβανειν CT 7.6% § **1:9** εγραψα | εγραψα τι CT * **1:11** ο | ο δε PCK TR † **1:12** υπ | υπο CT † **1:12** οιδατε 61.2% | οιδαμεν PCK 23.2% | οιδας CT 15% § **1:13** γραφειν | γραψαι σοι CT * **1:13** γραψαι | γραφειν CT † **1:14** ιδειν σε 95% | σε ιδειν CT 4.8%

ΙΟΥΔΑ

¹ Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ πατρὶ *ἡγιασμένοις, καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις, κλητοῖς·
² ἔλθος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.

³ Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς †κοινηῆς σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἀπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἀγίοις πίστει.
⁴ †Παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ὄχλην μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον δεσπότην *Θεὸν καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.

⁵ Ὑπομνήσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας †ὕμᾶς ἀπαξ τοῦτο, ὅτι ὁ Κύριος, λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας, τὸ δευτέρου τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν. ⁶ Ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχήν, †ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς ἀϊδίους ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν. ⁷ Ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα, καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον ὁμοίους τρόπον ἐκπορνεύσασαι, καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας, πρόκεινται δεῖγμα, πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι.

⁸ Ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μαίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. ⁹ Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ *Μωϋσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, †ἀλλ' εἶπεν, Ἐπιτιμήσαι σοι Κύριος, ¹⁰ Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασι βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθειρόνται. ¹¹ Οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κόρε ἀπώλοντο. ¹² Οὗτοι εἰσιν †ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπλάδες, ὁμοιωμένοι, ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων *παραφερόμεναι· δένδρα φθινοπωρινά, ἄκαρπα, δις ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα· ¹³ κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας· ἀστέρεις πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς †αἰῶνα τετήρηται.

* **1:1** ηγιασμενοι [90.2%] | ηγαπημενοις CT [8.9%] † **1:3** κοινης 83.7% | κοινης ημων CT 11.1% † **1:4** παρεισεδυσαν [98.2%] | παρεισεδυθησαν WH [0.4%] § **1:4** χαριν [99.3%] | χαριτα CT [0.7%] * **1:4** θεον 78.7% | — ANT CT 12.9% † **1:5** υμας απαξ τουτου οτι ο κυριος 69.4% | υμας απαξ παντα οτι ιησους ECM NA²⁸ SBL 0.2% | απαξ παντα οτι ιησους TH 0.2% | υμας παντα οτι ο κυριος απαξ NA²⁷ 0% | απαξ παντα οτι κυριος WH 0% † **1:6** αλλα | αλλ ECM NA²⁸ PCK § **1:7** τουτοις τροπον [84.1%] | τροπον τουτοις CT [8.4%] * **1:9** μωυσεως [36.4%] | μωσεως ANT BYZ HF PCK TR [60.1%] † **1:9** αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † **1:12** εν [85.7%] | οι εν CT [14.1%] § **1:12** συνευχουμενοι [83.6%] | συνευχουμενοι υμιν SCR [16.4%] * **1:12** παραφερομεναι [87.4%] | περιφερομεναι TR [4.7%] † **1:13** αιωνα [54.6%] | τον αιωνα ANT TR [37%]

14 †Προεφήτευσε δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνώχ, λέγων, Ἰδοὺ, ἦλθε Κύριος ἐν ῥαγίαις μυριάσιν αὐτοῦ, 15 ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ *ἐλέγξει †πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. 16 Οὗτοί εἰσι γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας †αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ῥωφελείας χάριν.

17 Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν *ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 18 ὅτι ἔλεγον ὑμῖν †ὅτι †ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἐαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. 19 Οὗτοί εἰσιν οἱ ῥαποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. 20 Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, *τῇ ἀγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτούς, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ προσευχόμενοι, 21 ἑαυτούς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον. 22 Καὶ οὐς μὲν †ἐλεεῖτε διακρινόμενοι. 23 †οὐς δὲ ἐν φόβῳ σώζετε, ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ῥαυτοὺς ἀπταίστους, καὶ στήσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει, 25 μόνῳ *σοφῷ Θεῷ σωτήρι τῆμῶν, δόξα †καὶ μεγαλωσύνη, κράτος καὶ ἐξουσία, ῥκαὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

† 1:14 προεφητευσσε [97.4%] | επροφητευσσε WH [0.4%] § 1:14 αγιαις μυριασιν [88.4%] | μυριασιν αγιαις TR [5.1%] * 1:15 ελεγξει [88%] | εξελεγξει TR [10.2%] † 1:15 παντας τους ασεβεις αυτων 79.5% | παντας τους ασεβεις SBL TH WH 15.8% | πασαν ψυχην ECM NA 0.6% † 1:16 αυτων [48.3%] | εαυτων BYZ ECM NA PCK [47.2%] § 1:16 ωφελειας | ωφελιας WH * 1:17 ρηματων των προειρημενων [90.8%] | προειρημενων ρηματων ECM* [7%] † 1:18 οτι [98.5%] | — ECM† NA²⁸ SBL WH [1.5%] † 1:18 εν εσχατω χρονω 77.8% | επ εσχατου του χρονου NA²⁷ 5.3% | επ εσχατου χρονου ECM NA²⁸ SBL TH WH 1.4% § 1:19 αποδιοριζοντες [77.5%] | αποδιοριζοντες εαυτους SCR [20.8%] * 1:20 τη αγιωτατη υμων πιστει εποικοδομουντες εαυτους [78%] | εποικοδομουντες εαυτους τη αγιωτατη υμων πιστει CT [9.5%] † 1:22 ελεειτε διακρινομενοι [88%] | ελεγχετε διακρινομενους TH [6.9%] | ελεατε διακρινομενους ECM NA SBL WH [2.1%] † 1:23 ους δε εν φοβω σωζετε εκ πυρος αρπαζοντες 66.9% | ους δε εν φοβω σωζετε εκ του πυρος αρπαζοντες ANT TR 8% | ους δε σωζετε εκ πυρος αρπαζοντες ους δε ελεατε εν φοβω ECM NA SBL TH 5% | σωζετε εκ πυρος αρπαζοντες ους δε ελεατε εν φοβω WH 0.2% § 1:24 αυτους 63% | υμας CT SCR 21.9% * 1:25 σοφω 82.3% | — CT 7.4% † 1:25 ημων 77.9% | ημων δια ιησου χριστου του κυριου ημων CT 21.1% † 1:25 και [86.4%] | — CT [11.2%] § 1:25 και 78.4% | εξουσια προ παντος του αιωνος και CT 13.2%

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

¹ Αποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ *Ἰωάννη, ² ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἃ ἑώρα ἔειδε. ³ Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

⁴ Ὁ Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ *Θεοῦ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ. ⁵ καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

Τῷ Σάγαπῶντι ἡμᾶς, καὶ *λούσαντι ἡμᾶς ἄπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ. ⁶ καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας ὅτων αἰῶνων. Ἀμήν. ⁷ Ἴδού, ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμός, καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξέκεντησαν· καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. Ναί, ἀμήν.

⁸ Ἐγὼ εἶμι τὸ *Ἄλφα καὶ τὸ Ἦ, λέγει ὁ Κύριος ὁ Θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

⁹ Ἐγὼ Ὁ Ἰωάννης, ὁ *ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ ἑταίρος ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ Σὲν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ¹⁰ Ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος, ¹¹ Σλεγούσης, Ὅ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἐφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ εἰς Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτειρα, καὶ εἰς Σάρδεις, καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς Σλαοδίκειαν.

* **1:1** ιωαννη | ιωανει WH † **1:2** οσα | οσα τε TR † **1:2** ειδη | ειδη και ατινα εισι και ατινα χρη γενεσθαι μετα ταυτα BYZ | ειδη και ατινα εισι και α χρη γενεσθαι μετα ταυτα PCK § **1:4** ιωαννης | ιωανης WH * **1:4** θεου 51.5% | του TR 8.4% | — Av BYZ CT PCK 37.4% † **1:4** α | α εστιν BYZ PCK TR † **1:5** των | εκ των PCK TR § **1:5** αγαπωντι | αγαπησαντι Av BYZ PCK TR * **1:5** λουσанти | λουσанти Av CT † **1:5** απο | εκ Av CT † **1:6** βασιλειαν | βασιλεις και Av TR § **1:6** των αιωνων 82.5% | — WH 15.2% * **1:8** αλφα | A ANT TR † **1:8** Ω 63.7% | Ω αρχη και τελος TR 22.5% † **1:8** κυριος ο θεος | ο κυριος TR § **1:9** ιωαννης | ιωανης WH * **1:9** αδελφος | και αδελφος TR † **1:9** κοινωνος | συκοινωνος Av ANT BYZ NA SBL TR | συνκοινωνος TH WH † **1:9** βασιλεια | εν τη βασιλεια TR § **1:9** εν χριστω ιησου 66.1% | ιησου χριστου Av TR 25.7% | εν ιησου CT 3.9% | εν ιησου χριστω ANT 0.4% * **1:9** δια 73.6% | — CT 26% † **1:9** χριστου | — CT † **1:10** φωνην οπισω μου | οπισω μου φωνην Av CT TR § **1:11** λεγουσης | λεγουσης εγω ειμι το Α και το Ω ο πρωτος και ο εσχατος και TR * **1:11** επτα | — ST † **1:11** εκκλησιαις | εκκλησιαις ταις εν ασια TR † **1:11** φιλαδελφειαν | φιλαδελφειαν TH WH § **1:11** λαοδικειαν | λαοδικειαν TH WH

12 Καὶ *ἐκεῖ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις †ἐλάλει μετ' ἐμοῦ. Καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἐπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, 13 καὶ ἐν μέσῳ τῶν †ἐπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον θυῖν ἄνθρωπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς *μαστοῖς ζώνην †χρυσὴν. 14 Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ †ὡς ἔριον λευκόν, ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός· 15 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ †πεπυρωμένοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν. 16 Καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ *αὐτοῦ χειρὶ ἀστέρας ἐπτὰ· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὄξεια ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ, ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.

17 Καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ †ἔθηκε τὴν δεξιὰν †αὐτοῦ ἐπ' ἐμέ, †λέγων, Μὴ φοβοῦ· ἐγὼ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, 18 καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ, ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, *ἀμὴν· καὶ ἔχω τὰς †κλεῖς τοῦ †Θανάτου καὶ τοῦ Ἄδου. 19 Γράψον θοῦν ἃ εἶδες, καὶ ἃ εἰσι, καὶ ἃ μέλλει *γίνεσθαι μετὰ ταῦτα· 20 τὸ μυστήριον τῶν ἐπτὰ ἀστέρων †ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἐπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς. Οἱ ἐπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἐπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσι· καὶ αἱ †λυχνίαι αἱ ἐπτὰ †ἐπτὰ ἐκκλησίαι εἰσί.

2

1 Τῷ ἀγγέλῳ *τῆς †ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἐπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἐπτὰ λυχνιῶν τῶν †χρυσῶν· 2 Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον σου, καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνη βαστάσαι κακοὺς, καὶ *ἐπίρασας τοὺς †λέγοντας ἑαυτοὺς †ἀποστόλους εἶναι καὶ οὐκ εἰσί, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς, 3 καὶ ὑπομονὴν ἔχεις καὶ ἐβάστασας *διὰ τὸ ὄνομά μου †καὶ οὐκ ἐκοπίσας. 4 †Ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην †ἀφῆκας. 5 Μνημόνευε οὗν πόθεν *πέπτωκας, καὶ μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα

* 1:12 ἐκεῖ | — Av BYZ CT TR † 1:12 ἐλάλει | ἐλαλήσε TR † 1:13 ἐπτα 73.5% | — NA SBL WH 25.3% § 1:13 υἱοῦ | υἱον BYZ HF NA SBL WH * 1:13 μαστοις | μαζοις PCK † 1:13 χρυσην | χρυσαν CT † 1:14 ὡς | ὡσει BYZ PCK TR | και ὡς HF § 1:15 πεπυρωμενοι 82.8% | πεπυρωμενης CT 1.1% * 1:16 αὐτου χειρι 45% | χειρι αὐτου ANT BYZ CT PCK 37.7% † 1:17 εθηκε | επεθηκε Av BYZ PCK TR † 1:17 αὐτου 55.2% | αὐτου χειρα Av ANT BYZ PCK TR 41.8% § 1:17 λεγων | λεγων μοι TR * 1:18 αμην 79.2% | — ANT CT 18.1% † 1:18 κλεις | κλειδας K BYZ HF † 1:18 θανατου και του αδου | αδου και του θανατου Av TR § 1:19 ουν | — TR * 1:19 γινεσθαι | γενεσθαι NA PCK TH † 1:20 ὦν | οὐς CT † 1:20 λυχνιαι αι επτα | επτα λυχνιαι BYZ PCK TR § 1:20 επτα | ας ειδες επτα Av BYZ PCK TR * 2:1 της | τω WH † 2:1 εν εφεσω | εφεσινης TR † 2:1 χρυσων | χρυσεων TH § 2:2 σου 68.5% | — CT PCK 30% * 2:2 επειρασας | επειρασω TR † 2:2 λεγοντας εαυτους | φασκοντας TR † 2:2 αποστολους ειναι 84.8% | ειναι αποστολους TR 5.8% | αποστολους CT 4.7% § 2:3 υπομονην εχεις και εβαστασας | εβαστασας και υπομονην εχεις BYZ PCK TR * 2:3 δια | και δια TR † 2:3 και ουκ εκοπιασας 68.1% | και ου κεκοπακας ANT 7.8% | κεκοπακας και ου κεκηκας TR 3.9% | και ου κεκοπακες CT 1.2% † 2:4 αλλα | αλλ Av BYZ NA²⁸ TR § 2:4 αφηκας | αφηκες CT * 2:5 μετανοησον | μετανοησον Av BYZ PCK TR | μετανοησον WH

ἔργα ποιήσουν· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ἴταχύ, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσης. ⁶ Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. ⁷ Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Τῷ νικῶντι δώσω ἑαυτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν Στῷ παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ *μου.

⁸ Καὶ τῷ ἀγγέλῳ ἰστῆς ἑν Σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὁ δὲ ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν. ⁹ Οἶδά σου *τὰ ἔργα καὶ τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἄλλα πλοῦσιος εἶ· καὶ τὴν βλασφημίαν ἑκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἐαυτοῦς, καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ συναγωγή τοῦ Σατανᾶ. ¹⁰ Σμῆδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις *παθεῖν· ἰδοὺ ἴδῃ, μέλλει ἑβαλεῖν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν, ἵνα πειρασθῆτε· καὶ *ἔξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. Γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. ¹¹ Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῆ ἑκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

¹² Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξειαν. ¹³ Οἶδα ἑτὰ ἔργα σου καὶ ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου ἑν ταῖς ἡμέραις *ἐν αἷς Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου, ὁ ἰπιστός, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ἑὸ Σατανᾶς κατοικεῖ. ¹⁴ Ἐτὰ κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδασχὴν Βαλαάμ, ὃς *ἐδίδαξε ἑτὸν Βαλακ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἑκαὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. ¹⁵ Οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδασχὴν Στῶν Νικολαϊτῶν *ὁμοίως. ¹⁶ Μετανόησον ἑοῦν· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχύ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. ¹⁷ Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ ἑτοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς ὁῖδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

¹⁸ Καὶ τῷ ἀγγέλῳ *τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα

† 2:5 ταχύ 91.8% | ταχει ST 2.7% | — CT 5.1% † 2:7 αὐτῷ | — PCK § 2:7 τῷ παραδείσῳ | μεσῶ τοῦ παραδείσου **A** **B** **BYZ** **PCK** **TR** * 2:7 μου | — **A** **v** **CT** **TR** † 2:8 τῆς | τῷ **WH** † 2:8 ἐν σμύρνῃ ἐκκλησίας | ἐκκλησίας σμυρναίων **TR** § 2:8 ος | — **K** * 2:9 τὰ ἔργα καὶ 94.1% | — **CT** 4.3% † 2:9 ἀλλὰ πλοῦσιος | πλοῦσιος δε **TR** † 2:9 ἐκ 52.9% | — **BYZ** **PCK** **TR** 42.7% § 2:10 μῆδεν | μὴ **WH** * 2:10 παθεῖν | πασχεῖν **A** **v** **BYZ** **CT** **PCK** **TR** † 2:10 δῆ | — **A** **v** **BYZ** **CT** **TR** † 2:10 βαλεῖν | βαλλεῖν **CT** § 2:10 ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν | ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος **TR** * 2:10 ἐξετε | ἐχητε **WH** † 2:10 ἡμερῶν | ἡμερας **K** **ANT** **BYZ** **HF** † 2:13 τὰ ἔργα σου καὶ 87% | — **CT** 5.5% § 2:13 ἐν 91.8% | καὶ ἐν **ANT** **CT** **TR** 8.2% * 2:13 ἐν αἷς 47.3% | αἷς **K** **ANT** **BYZ** **HF** 43.4% | — **CT** 2.7% † 2:13 πιστός 85.5% | πιστός μου **NA** **SBL** **WH** 2.7% † 2:13 ὁ σατανᾶς κατοικεῖ | κατοικεῖ ὁ σατανᾶς **TR** § 2:14 ἀλλὰ | ἀλλὰ **K** **ANT** **BYZ** **HF** **SBL** **WH** * 2:14 ἐδίδαξε | ἐδίδασκε(ν) **A** **v** **CT** **TR** † 2:14 τὸν | ἐν τῷ **ST** | τῷ **CT** † 2:14 καὶ | — **A** **v** **BYZ** **CT** **PCK** **TR** § 2:15 τῶν | — **K** **BYZ** **HF** **SBL** **WH** * 2:15 ὁμοίως | ὁ μισῶ **TR** † 2:16 οὖν | — **A** **v** **BYZ** **PCK** **TH** **TR** † 2:17 τοῦ | φαγεῖν ἀπὸ τοῦ **A** **v** **BYZ** **PCK** **TR** § 2:17 οἶδεν | ἐγνω **TR** * 2:18 τῆς | τῷ **WH**

πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ. ¹⁹ Οἶδά σου τὰ ἔργα, καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου, †τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. ²⁰ Ἐλλ’ ἔχω κατὰ σοῦ *ὅτι ἴαφεῖς τὴν γυναῖκά †σου Ἐζεζάβελ, *ἣ λέγει ἑαυτὴν προφητίν, καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. ²¹ Καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, †καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς. ²² Ἴδού, ἔβαλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ’ αὐτῆς εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ *μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων ταύτης. ²³ Καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ· καὶ γινώσκονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ †ερευνητὴς νεφροῦς καὶ καρδίας· καὶ δώσω ὑμῖν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. ²⁴ Ὑμῖν δὲ λέγω, ἑτοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν ταύτην, *οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ ἔβαθα τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, οὐ †βάλλω ἐφ’ ὑμᾶς ἄλλο βάρος. ²⁵ Πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε, ἄχρις οὗ ἔαν ἦξω. ²⁶ Καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν. ²⁷ καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾶ· ὡς τὰ σκεῦη τὰ κεραμικά, *συντριβήσεται· ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρὸς μου. ²⁸ καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωῖνόν. ²⁹ Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

3

¹ Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας· Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ἴδιον ἔχεις †ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ. ² Γίνου γρηγορῶν, καὶ ἑστηρίσῃς τὰ λοιπὰ ἃ *ἐμελλες ἀποβάλλειν· οὐ γὰρ εὕρηκά σου †τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ †μου. ³ Μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας ἑκαὶ ἠκουσας, καὶ τήρει, καὶ μετανόησον. Ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἦξω *ἐπὶ σὲ ὡς κλέπτῃς, καὶ οὐ μὴ ἴγνως ποῖαν ὥραν ἦξω ἐπὶ σέ. ⁴ †Ἐλλ’ ὀλίγα ἔχεις

† 2:19 πιστιν και την διακονιαν | διακονιαν και την πιστιν TR † 2:19 τα | και τα TR § 2:20 αλλ | αλλα K ANT BYZ HF NA²⁷ SBL WH * 2:20 οτι | ολιγα οτι ANT TR † 2:20 αφεις ... και διδασκει και πλανα τους | εας ... διδασκειν και πλανασθαι TR † 2:20 σου 70% | — CT TR 27.2% § 2:20 ιεζαβελ | ιεζαβηλ TR * 2:20 η λεγει 71.3% | την λεγουσαν TR 23.1% | η λεγουσα CT 2.4% † 2:20 φαγειν ειδωλοθυτα | ειδωλοθυτα φαγειν TR † 2:21 και ου θελει μετανοησαι εκ της πορνειας αυτης | εκ της πορνειας αυτης και ου μετενοησεν TR § 2:22 βαλλω | εγω βαλλω TR * 2:22 μετανοησωσιν | μετανοησουσιν WH † 2:22 αυτης | αυτων TR † 2:23 ερευνων | εραυνων CT § 2:24 τοις | και TR * 2:24 οιτινες | και οιτινες TR † 2:24 βαθεα | βαθη Av TR † 2:24 βαλλω 68.6% | βαλω PCK TR 27.9% § 2:25 αν ηξω | ανοιξω K * 2:27 συντριβησεται 78.6% | συντριβεται CT TR 17.1% * 3:1 επτα | — ST † 3:1 ονομα | το ονομα TR † 3:1 οτι | και K BYZ HF § 3:2 στηρισον | τηρησον BYZ HF | στηριξον BYZ TR * 3:2 εμελλες αποβαλλειν | ημελλες αποβαλλειν BYZ | εμελλον αποθανειν BYZ CT | εμελλες αποβαλειν PCK | μελλει αποθανειν TR | εμελλον αποθησκειν ANT † 3:2 τα | — WH † 3:2 μου | — TR § 3:3 και ηκουσας και τηρει | — K BYZ * 3:3 επι σε | — CT † 3:3 γνως | γνωση K ANT BYZ HF † 3:4 αλλ ολιγα εχεις | εχεις ολιγα TR | αλλα εχεις ολιγα ANT NA²⁷ SBL TH WH |

ὄνόματα ἔν Σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ περιπατήσουσι μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοι εἰσιν. ⁵ Ὁ νικῶν, *οὗτος περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ ἐξαιλίψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ἴομολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. ⁶ Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

⁷ Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν †Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψων, Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν ἄκλειν *τοῦ †Δαυὶδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς †κλείσει αὐτήν, εἰ μὴ ὁ ἀνοίγων· καὶ οὐδεὶς ἄνοιξι. ⁸ Οἶδά σου τὰ ἔργα· ἰδοῦ, δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν *ἀνεωγμένην, †ἣν οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν, ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. ⁹ Ἰδοῦ, †δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ, τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοῦ, ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἰῆξωσι καὶ *προσκυνήσωσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γινώσιν ὅτι †ἠγάπησά σε. ¹⁰ Ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγὼ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ, τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. ¹¹ †Ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὁ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. ¹² Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἰερουσαλήμ, ἣ καταβαίνει *ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά †μου τὸ καινόν. ¹³ Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

¹⁴ Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς †ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γράψων, Τάδε λέγει ὁ Ἀμὴν, ὁ μάρτυς ὁ πιστός καὶ ἁλθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ· ¹⁵ Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός· ὄφελον ψυχρὸς *ἢ ἢ ζεστός. ¹⁶ Οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ †οὐ ζεστός οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. ¹⁷ Ὅτι †λέγεις, Πλούσιός εἰμι, καὶ πεπλούτηκα, καὶ οὐδένος χρεῖαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ *ὁ †ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός· ¹⁸ συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι †χρυσίον παρ' ἐμοῦ πεπωρωμένον ἐκ πυρός, ἵνα πλουτήσης, καὶ ἱμάτια λευκά,

§ 3:4 εν | και εν TR * 3:5 ουτος | ουτω ANT CT PCK † 3:5 ομολογησω | εξομολογησομαι TR † 3:7 φιλαδελφεια | φιλαδελφια TH WH § 3:7 κλειν | κλειδα Av TR * 3:7 του | — CT † 3:7 δαυιδ | ΔΑΔ Av K BYZ | δαβιδ HF TR | δαυειδ WH † 3:7 κλεισει αυτην ει μη ο ανοιγων | κλεισει και κλειων ANT BYZ CT | κλειει και κλειει TR § 3:7 ανοιξει | ανοιγει CT TR * 3:8 ανεωγμενην | ηνεωγμενην NA SBL WH † 3:8 ην | και TR † 3:9 διδωμι | διδω CT § 3:9 ηξωσι | ηξουσι ANT CT PCK * 3:9 προσκυνησωσιν | προσκυνησουσιν ANT CT † 3:9 ηγαπησα | εγω ηγαπησα Av ANT BYZ CT TR † 3:11 ερχομαι | ιδου ερχομαι TR § 3:12 η καταβαίνει | η καταβαινουσα Av CT ST * 3:12 εκ | απο K BYZ HF † 3:12 μου | — K BYZ † 3:14 εν λαοδικεια εκκλησιας | εκκλησιας λαοδικεων TR | εν λαοδικια εκκλησιας TH WH § 3:14 αληθινος | ο αληθινος WH * 3:15 ης | ειης TR † 3:16 ου ζεστος ουτε ψυχρος | ουτε ζεστος ουτε ψυχρος Av ANT CT | ουτε ψυχρος ουτε ζεστος TR † 3:17 λεγεις | λεγεις οτι ANT CT TR § 3:17 ουδενος | ουδεν CT * 3:17 ο | — Av CT TR † 3:17 ελεινος | ελεινος WH † 3:18

ἵνα περιβάλη, καὶ μὴ φανερωθῆ ἡ αἰσχὺνη τῆς γυμνότητός σου· καὶ Σκολλύριον *ἵνα ἐγχριση τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέπῃς. ¹⁹ Ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω· †ζηλωσον οὖν καὶ μετανόησον. ²⁰ Ἰδού, ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐὰν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, †καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτόν, καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. ²¹ Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα, καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. ²² Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

4

¹ Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδού, θύρα *ἀνεωγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἦν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, †λέγων, Ἀνάβα ὧδε, καὶ δεῖξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. ² †Καὶ εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδού, θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ ὅτον θρόνον καθημένος, ³ *ὅμοιος ὀράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ †σαρδίῳ· καὶ ἴρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου †ὁμοίως ὄρασις σμαραγδίνων. ⁴ *Καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου †θρόνοι †εἴκοσι τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους ὅτους *εἴκοσι τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους †ἐν ἱματίοις λευκοῖς, †καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. ⁵ Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἄστραπαὶ καὶ ὄφωναὶ καὶ βρονταί. Καὶ ἐπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου *αὐτοῦ, †αἶ εἰσιν ἐπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ· ⁶ καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου †ὡς θάλασσα ὑαλίνη, ὁμοία ἑκρυστάλλῳ.

Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου *τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν. ⁷ Καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον †ἔχον †πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον ὄζων ὅμοιον ἀετῷ *πετομένῳ. ⁸ Καὶ †τὰ †τέσσαρα ζῶα, ἐν καθ' ἑνὸς ἔχον

§ 3:18 κολλυριον | κολλουριον BYZ NA PCK SBL TR WH * 3:18 ινα εγχριση | εγχρισον BYZ TR | εγχρισον επι PCK | εγχρισαι CT † 3:19 ζηλωσον | ζηλευε K ANT BYZ CT HF † 3:20 και | — Av TR WH * 4:1 ανεωγμενη | ηνεωγμενη CT TR † 4:1 λεγων | λεγουσα Av BYZ PCK TR † 4:2 και | — K BYZ CT HF § 4:2 τον θρονον | του θρονου Av BYZ PCK TR * 4:3 ομοιος 79.2% | και ο καθημενος ομοιος CT 15.1% | και ο καθημενος ην ομοιος TR 2.7% † 4:3 σαρδιω | σαρδιω TR † 4:3 ομοιως | ομοια BYZ PCK SCR | ομοιος Av BYZ CT ST § 4:3 ορασις σμαραγδινων | ορασει σμαραγδινω Av BYZ CT PCK TR * 4:4 και | — K HF † 4:4 θρονοι 90.2% | θρονους NA TH 7.9% † 4:4 εικοσι τεσσαρες | κδ' BYZ | εικοσι και τεσσαρες TR § 4:4 τους | ειδον τους PCK TR | — CT * 4:4 εικοσι τεσσαρας | κδ' BYZ | εικοσι και τεσσαρας TR † 4:4 εν | — WH † 4:4 και | και εσχον TR § 4:5 φωναὶ και βρονται | βρονται και φωναὶ TR * 4:5 αυτου | — ANT CT TR † 4:5 αι εισιν | αι εισι τα ANT TR | αι εισι τα CT † 4:6 ως | — TR § 4:6 κρυσταλλω | κρυσταλω PCK * 4:6 τεσσαρα | τεσσερα WH † 4:7 εχον | εχων CT † 4:7 προσωπον ανθρωπου 44.9% | το προσωπον ως ανθρωπος Av BYZ PCK TR 38.3% | το προσωπον ως ανθρωπου ANT CT 1.6% § 4:7 ζων 54.1% | — K BYZ HF 43.1% * 4:7 πετομενω | πετωμενω TR † 4:8 τα 56.3% | — BYZ TR 43.8% † 4:8 τεσσαρα | τεσσερα WH § 4:8 εν | εν αυτων ANT BYZ CT PCK | εαυτο TR * 4:8 εχον 55.5% | εχων CT 22.3% | ειχον TR 4.2%

ἀνὰ πτέρυγας ἕξ κυκλόθεν, καὶ ἔσωθεν ἰγέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπασιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτός, †λέγοντες,

Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος.

⁹ Καὶ ὅταν *δῶσι τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ¹⁰ πεσοῦνται οἱ †εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ †προσκυνήσουσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ *βαλοῦσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες,

¹¹ Ἄξιός ἐῖ, †ὁ Κύριος καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἅγιος,
λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν·
ὅτι σὺ ἔκτισας †πάντα,
καὶ διὰ τὸ θέλημά σου †ἤσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

5

¹ Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ *ἔξωθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτὰ. ² Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα †έν φωνῇ μεγάλῃ, Τίς †ἄξιός ἐστιν ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ; ³ Καὶ οὐδεὶς †εδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ *ἄνω, τοῦτε ἐπὶ τῆς γῆς, †οὔτε ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, †οὔτε βλέπειν αὐτό. ⁴ Καὶ *ἐγὼ ἔκλαιον †πολύ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιός εὐρέθη †ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό. ⁵ Καὶ εἶς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι, Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ, ἐνίκησεν ὁ λέων †ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα *Δαυὶδ, †ὁ ἀνοίγων τὸ βιβλίον †καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ.

⁶ Καὶ †εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων, ἄρνιον ἐστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, *ἔχον κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, †ἅ εἰσι τὰ ἑπτὰ †πνεύματα τοῦ

† 4:8 γεμουσιν | γεμοντα TR † 4:8 λεγοντες | λεγοντα PCK TR § 4:8 αγιος (3 times) | αγιος (9 times) BYZ HF PCK * 4:9 δωσι 55.6% | δωσουσι CT TR 18.7% † 4:9 του θρονου | τω θρονω NA SBL TH † 4:10 εικοσι τεσσαρες | κδ' BYZ | εικοσι και τεσσαρες TR § 4:10 προσκυνησουσι | προσκυνουσι TR * 4:10 βαλουσι | βαλλουσι TR † 4:11 ο κυριος και ο θεος ημων ο αγιος | κυριε TR | ο κυριος και θεος ημων ANT | ο κυριος και ο θεος ημων CT | κυριε ο θεος ημων Av † 4:11 παντα | τα παντα Av ANT BYZ CT PCK TR § 4:11 ησαν | ειση Av BYZ PCK TR * 5:1 εξωθεν 80.2% | οπισθεν CT TR 8.9% † 5:2 εν | — PCK TR † 5:2 αξιος εστιν | αξιος CT PCK | εστιν αξιος TR § 5:3 εδυνατο | ηδυνατο TR * 5:3 ανω | — ANT BYZ CT PCK TR † 5:3 ουτε | ουδε BYZ CT PCK TR † 5:3 ουτε | ουδε BYZ CT PCK TR § 5:3 ουτε | ουδε PCK TR * 5:4 εγω | — NA TH † 5:4 πολυ | πολλα TR † 5:4 ανοιξαι | ανοιξαι και αναγνωναι PCK TR § 5:5 ο | ο ων TR * 5:5 δαυιδ | ΔΑΔ Av K BYZ | δαβιδ HF TR | δαυειδ WH † 5:5 ο ανοιγων 41.7% | ανοιξαι Av ANT BYZ CT PCK TR 53.5% † 5:5 και | και λυσαι TR § 5:6 ειδον | ειδον και ιδου TR * 5:6 εχον | εχων CT † 5:6 α 73.8% | οι CT TR 22.7% † 5:6 πνευματα του θεου 72.8% | του θεου πνευματα TR 5.4%

Θεοῦ ὁ ἀποστελλόμενα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. ⁷ Καὶ ἦλθε, καὶ * εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. ⁸ Καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ ἑτέσσαρα ζῶα καὶ οἱ ἑἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔβησαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος * κιθάραν, καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἱ εἰσι ἵπροσευχαὶ τῶν ἀγίων. ⁹ Καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν, λέγοντες,

Ἄξιός εἰ λαβεῖν τὸ βιβλίον,
καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ·
ὅτι ἐσφάγης, καὶ ἠγόρασας τῷ Θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου
ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους,
¹⁰ καὶ ἐποίησας ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν * βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς,
καὶ ἱερατεύουσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

¹¹ Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἄνω φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν ἠκούκλω τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων, καὶ χιλιάδες χιλιάδων, ¹² λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ,

Ἄξιόν ἐστὶ τὸ ἄρνιον τὸ ἐσφαγμένον
λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ τὸν πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν
καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν.

¹³ Καὶ πᾶν κτίσμα ἃ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἑπὶ τῆς γῆς, καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης * ἐστί, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς, ἵπαντας ἤκουσα λέγοντας,

Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἄρνιῳ
ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

¹⁴ Καὶ τὰ * τέσσαρα ζῶα ἔλεγοντα ἑαυτὸ Ἀμήν. Καὶ οἱ ἑπρεσβύτεροι * ἔβησαν, καὶ ἵπροσεκύνησαν.

§ 5:6 αποστελλομενα 59.2% | τα απεσταλμενα TR 19.6% | απεσταλμενοι CT 1.2% * 5:7 ειληφεν | ειληφε το βιβλιον TR † 5:8 τεσσαρα | τεσσερα WH † 5:8 εικοσι τεσσαρες | κδ' BYZ | εικοσιτεσσαρες TR § 5:8 επεσον | επεσαν ANT CT * 5:8 κιθαραν | κιθαρας BYZ PCK TR † 5:8 προσευχαι | αι προσευχαι ANT BYZ CT PCK TR † 5:9 ημας 75.1% | — NA SBL WH 0.4% § 5:10 αυτους | ημας TR * 5:10 βασιλεις 93.7% | βασιλειαν CT 5.1% † 5:10 βασιλευσουσιν 60.3% | βασιλευουσιν BYZ SBL WH 35.8% | βασιλευσομεν TR 3.1% † 5:11 ως | — CT TR § 5:11 κυκλω | κυκλοθεν TR * 5:11 και ην ο αριθμος αυτων μυριαδες μυριαδων | — ST † 5:12 τον | — Av BYZ CT PCK TR † 5:13 ο | ο εστιν Av BYZ PCK TR § 5:13 επι της γης | εν τη γη TR * 5:13 εστι 45.3% | α εστι BYZ PCK TR 36% | — NA SBL 12.8% † 5:13 παντας | παντα ANT CT TR † 5:13 του θρονου | τω θρονω HF NA SBL TH § 5:13 αμην 74.2% | — ANT CT TR 19.6% * 5:14 τεσσαρα | τεσσερα WH † 5:14 λεγοντα | ελεγον Av ANT BYZ CT TR † 5:14 το | — Av ANT CT TR § 5:14 πρεσβυτεροι | εικοσιτεσσαρες πρεσβυτεροι TR * 5:14 επεσον | επεσαν ANT CT TR † 5:14 προσεκυνησαν | προσεκυνησαν ζωντι εις τους αιωνας των αιωνων TR

6

1 Καὶ εἶδον *ὅτι ἤνοιξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἐνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος, ὡς φωνὴ βροντῆς, Ἔρχου καὶ ἴδε. 2 Καὶ ἰδοῦ, ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' *αὐτὸν ἔχων τόξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθε νικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ.

3 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν δευτέραν σφραγίδα, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος, Ἔρχου. 4 Καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος Σπυρός· καὶ τῷ καθήμενῳ ἐπ' *αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἔκ τῆς γῆς, ἵνα ἀλλήλους Σφαξῶσι· καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

5 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν *σφραγίδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος, Ἔρχου καὶ ἴδε. Καὶ ἰδοῦ, ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' *αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 6 Καὶ ἤκουσα Σφωνῆν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν, Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες *κριθῆς δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

7 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα τοῦ τετάρτου ζώου φωνῆς λέγοντος, Ἔρχου καὶ ἴδε. 8 Καὶ ἰδοῦ, ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ *ὁ Θάνατος, καὶ ὁ Ἄθης ἠκολούθει αὐτῷ. Καὶ ἐδόθη Σαὐτῷ ἐξουσία *ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

9 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγίδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀρνίου ἦν εἶχον, 10 καὶ ἔκραξαν *φωνῆ μεγάλη, λέγοντες, Ἔως πότε, ὁ δεσπότης, ὁ ἅγιος καὶ ἄληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἔκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; 11 Καὶ ἔδόθη *αὐτοῖς ἐκάστῳ ἱστολὴ λευκὴ, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι ἄχρονον, *ἕως

* 6:1 οτι | οτε **Ad** **CT** **TR** † 6:1 επτα | — **TR** † 6:1 φωνη | φωνης **TR** § 6:1 ιδε 43.1% | ειδον **ANT** **BYZ** **CT** **PCK** 32.9% | βλεπε και ειδον **TR** 3.1% * 6:2 αυτον | αυτω **TR** † 6:3 δευτεραν σφραγιδα | σφραγιδα την δευτεραν **ANT** **CT** † 6:3 ερχου 78.9% | ερχου και βλεπε **TR** 3.1% § 6:4 πυρος 57.4% | πυρρος **ANT** **BYZ** **CT** **PCK** **TR** 42.3% * 6:4 αυτον | αυτω **TR** † 6:4 εκ | απο **TR** † 6:4 ινα | και ινα **ANT** **CT** **TR** § 6:4 σφαξωσι 84.5% | σφαξουσι **CT** 3.5% * 6:5 σφραγιδα την τριτην | τριτην σφραγιδα **TR** † 6:5 ιδε | ειδον **ANT** **BYZ** **CT** **PCK** | βλεπε και ειδον **TR** † 6:5 αυτον | αυτω **TR** § 6:6 φωνην | ως φωνην **ANT** **CT** * 6:6 κριθης | κριθων **CT** † 6:7 ηκουσα | ηκουσα φωνην **ANT** **CT** **PCK** **TR** † 6:7 λεγοντος | λεγουσαν **TR** § 6:7 ιδε | ειδον **ANT** **BYZ** **CT** **PCK** | βλεπε και ειδον **TR** * 6:8 ο | — **PCK** † 6:8 ηκολουθει | ακολουθει **PCK** **TR** † 6:8 αυτω | μετ αυτου **ANT** **BYZ** **CT** **PCK** **TR** § 6:8 αυτω | αυτοις **CT** **TR** * 6:8 επι το τεταρτον της γης αποκτειναι | αποκτειναι επι το τεταρτον της γης **TR** † 6:9 ψυχας 61.6% | ψυχας των ανθρωπων **BYZ** **PCK** 37.3% † 6:9 του αρνιου | — **CT** **TR** § 6:10 εκραξαν 62.7% | εκραζου **Ad** **BYZ** **TR** 34.1% * 6:10 φωνη μεγαλη | φωνην μεγαλην **K** **BYZ** **HF** † 6:10 αληθινος | ο αληθινος **ANT** **TR** † 6:10 εκ | απο **Ad** **TR** § 6:11 εδοθη | εδοθησαν **TR** * 6:11 αυτοις εκαστω 47.9% | αυτοις **K** **BYZ** **HF** 37% | εκαστοις **TR** 1.2% † 6:11 στολη λευκη | στολαι λευκαι **TR** † 6:11 αναπαυσωνται 66% | αναπαυσονται **CT** 30.2% § 6:11 χρονον

†πληρώσωσι καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν †καὶ οἱ μέλλοντες ὀλοκτενεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.

12 Καὶ εἶδον *ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην, †καὶ σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος †μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὀλοκτενεσθαι ὡς αἷμα, 13 καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ *ἔπεσον εἰς τὴν γῆν, ὡς συκὴ †βαλοῦσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς, ὑπὸ †ἀνέμου μεγάλου σειομένη. 14 Καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον *ἐλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν. 15 Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ μεγιστᾶνες, καὶ οἱ ἑκατοντάρχαι, καὶ οἱ πλοῦσοι, καὶ οἱ ἰσχυροὶ, καὶ πᾶς δοῦλος καὶ ὀλοκτενεσθαι, ἐκρῦψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, 16 καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις, *Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου. 17 ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς †αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

7

1 *Καὶ μετὰ τοῦτο εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἐστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μήτε ἐπὶ τῆς δένδρον. 2 Καὶ εἶδον ἄλλον ἀγγελὸν ὀλοκτενεσθαι ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγίδα Θεοῦ ζῶντος· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, 3 λέγων, Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν, μήτε τὴν θάλασσαν, μήτε τὰ δένδρα, *ἄχρις οὗ †σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ὀλοκτενεσθαι, †ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, ὀλοκτενεσθαι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραὴλ.

5 Ἐκ φυλῆς Ἰουδα, *δῶδεκα χιλιάδες ὀλοκτενεσθαι·
ἐκ φυλῆς †Ρουβὶμ, ὀλοκτενεσθαι *χιλιάδες·
ἐκ φυλῆς Γάδ, †δῶδεκα †χιλιάδες·

† 6:11 πληρωσωσι | πληρωσονται TR | πληρωθωσι NA SBL WH † 6:11 και | — ANT BYZ CT PCK TR § 6:11 αποκτενεσθαι | αποκτεινεσθαι TR | αποκτενεσθαι ANT CT * 6:12 οτε | και οτε PCK † 6:12 και | και ιδου TR † 6:12 μελας εγενετο | εγενετο μελας Av CT TR § 6:12 ολη | — BYZ PCK TR * 6:13 επεσον | επεσαν ANT CT TR † 6:13 βαλοουσα | βαλλει BYZ CT PCK TR | βαλλουσα ANT † 6:13 ανεμου μεγαλου | μεγαλου ανεμου PCK TR § 6:14 ο | — TR * 6:14 ελισσομενον | ελισσομενος K BYZ HF | ειλισσομενον TR † 6:15 χιλιαρχοι και οι πλουσιοι | πλουσιοι και οι χιλιαρχοι TR † 6:15 ισχυροι | δυνατοι TR § 6:15 ελευθερος | πας ελευθερος Av BYZ PCK TR * 6:16 πεσετε | πεσατε ANT WH † 6:16 του θρονου | τω θρονω K BYZ HF † 6:17 αυτου 90.9% | αυτων CT 7.1% * 7:1 και | — CT † 7:1 τουτο | ταυτα Av TR † 7:1 τι | παν Av ANT BYZ CT PCK TR § 7:2 αναβαινοντα | αναβαυτα ST * 7:3 αχρις ου | αχρι CT † 7:3 σφραγισωμεν | σφραγιζωμεν ST † 7:4 εκατον και τεσσαρακοντα τεσσαρες | ρηδ' TR | εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες ANT | εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες CT § 7:4 εσφραγισμενων | εσφραγισμενοι ANT BYZ CT PCK TR * 7:5 δωδεκα | ιβ' BYZ TR † 7:5 εσφραγισμεναι | εσφραγισμενοι Av ANT BYZ CT PCK TR † 7:5 ρουβιμ | ρουβην ANT CT TR § 7:5 δωδεκα | ιβ' BYZ TR * 7:5 χιλιαδες | χιλιαδες εσφραγισμεναι TR

6 ἐκ φυλῆς Ἀσήρ, ὄδωδεκα *χιλιάδες·
 ἐκ φυλῆς †Νεφθαλεὶμ, †δωδεκα ὄχιλιάδες·
 ἐκ φυλῆς Μανασσή, *δωδεκα †χιλιάδες·
 7 ἐκ φυλῆς Συμεών, †δωδεκα ὄχιλιάδες·
 ἐκ φυλῆς *Λευί, †δωδεκα †χιλιάδες·
 ἐκ φυλῆς †Ἰσαχάρ, *δωδεκα †χιλιάδες·
 8 ἐκ φυλῆς Ζαβουλών, †δωδεκα ὄχιλιάδες·
 ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ, *δωδεκα †χιλιάδες·
 ἐκ φυλῆς †Βενιαμίν, ὄδωδεκα χιλιάδες *ἐσφραγισμένοι.

9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδού, ὄχλος πολὺς, ὃν †ἀριθμῆσαι οὐδεὶς †ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ὄεστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, *περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ †φοίνικας ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· 10 καὶ †κράζουσι φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, Ἦ σωτηρία ὄτω Θεῶ ἡμῶν τῶ καθημένῳ ἐπὶ *τῶ θρόνῳ, καὶ τῶ ἀρνίῳ. 11 Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι †εἰστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζῶων, καὶ †ἐπεσον ἐνώπιον τοῦ ὄθρόνου ἐπὶ *τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῶ Θεῶ, 12 λέγοντες,

Ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία
 καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ
 καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς
 τῶ Θεῶ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

13 Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, λέγων μοι, Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκάς, τίνες εἰσὶ, καὶ πόθεν ἦλθον; 14 Καὶ †εἶπον αὐτῶ, Κύριε †μου, σὺ οἶδας. Καὶ εἶπέ μοι, Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ὄελεύκαναν ἐν τῶ αἵματι τοῦ ἀρνίου.

§ 7:6 δωδεκα | ιβ' BYZ TR * 7:6 χιλιαδες | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR † 7:6 νεφθαλειμ | νεφθαλιμ CT † 7:6 δωδεκα | ιβ' BYZ TR § 7:6 χιλιαδες | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR * 7:6 δωδεκα | ιβ' BYZ TR † 7:6 χιλιαδες | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR † 7:7 δωδεκα | ιβ' BYZ TR § 7:7 χιλιαδες | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR * 7:7 λευι | λευει WH † 7:7 δωδεκα | ιβ' BYZ TR † 7:7 χιλιαδες | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR § 7:7 ισαχαρ | ισαχαρ ANT CT * 7:7 δωδεκα | ιβ' BYZ TR † 7:7 χιλιαδες | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR † 7:8 δωδεκα | ιβ' BYZ TR § 7:8 χιλιαδες | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR * 7:8 δωδεκα | ιβ' BYZ TR † 7:8 χιλιαδες | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR † 7:8 βενιαμιν | βενιαμειν TH WH § 7:8 δωδεκα | ιβ' BYZ TR * 7:8 εσφραγισμεναι | εσφραγισμενοι Av ANT BYZ CT PCK TR † 7:9 αριθμησαι | αριθμησαι αυτον ANT CT TR † 7:9 εδυνατο | ηδυνατο Av BYZ TR § 7:9 εστωτας | εστωτες BYZ CT PCK TR * 7:9 περιβεβλημενους | περιβεβλημενοι BYZ PCK TR † 7:9 φοινικας | φοινικες ANT CT TR † 7:10 κραζουσι | κραζοντες TR § 7:10 τω θεω ημων | — ST * 7:10 τω θρονω | του θρονου ANT SCR | του θρονου του θεου ημων ST † 7:11 εισητηκεισαν | εσητηκεισαν TR | ισητηκεισαν TH WH † 7:11 επεσον | επεσαν ANT CT § 7:11 θρονου | θρονου αυτου K BYZ HF * 7:11 τα προσωπα | προσωπον TR † 7:14 ειπον | ειρηκα Av ANT CT TR † 7:14 μου | — TR § 7:14 ελευκαναν | ελευκαναν αυτας Av ANT BYZ CT PCK SCR | ελευκαναν στολας αυτων ST

- 15 Διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ,
καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῶ αὐτοῦ·
καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ *τῷ θρόνῳ σκηνώσει ἐπ’ αὐτούς.
- 16 Οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι,
†οὐδ’ οὐ μὴ πέση ἐπ’ αὐτούς ὁ ἥλιος,
οὐδὲ πᾶν καῦμα·
- 17 ὅτι τὸ ἄρνιον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου †ποιμαίνει αὐτούς,
καὶ ὁδηγεῖ αὐτούς ἐπὶ *ζωῆς πηγὰς ὑδάτων,
καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον †ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

8

1 Καὶ *ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἑβδόμη, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς †ἡμιῶριον. 2 Καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.

3 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε, καὶ ἐστάθη ἐπὶ †τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα ὁδώσῃ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 Καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 5 Καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος *τὸν λιβανωτὸν, καὶ ἐγένετο †αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο †βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.

6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ὁοὶ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἠτοίμασαν *ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσι.

7 Καὶ ὁ †πρῶτος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα †ἐν αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· ὁκαὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄρος μέγα *καίομενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἶμα· 9 καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων †ἐν τῇ θαλάσσει, τὰ ἔχοντα ψυχὰς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων †διεφθάρη.

10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστήρ μέγας καίομενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς ὁδῶν ὑδάτων. 11 Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται *ὁ Ἄψινθος· καὶ †ἐγένετο τὸ τρίτον †τῶν ὑδάτων

* 7:15 τω θρονω | του θρονου **Αυ** ANT BYZ CT TR † 7:16 ουδ ου | ουδε CT TR † 7:17 ποιμινει | ποιμανει **Αυ** BYZ CT TR § 7:17 οδηγει | οδηγησει **Αυ** ANT BYZ CT TR * 7:17 ζωης | ζωσας TR † 7:17 εκ | απο TR * 8:1 οτε | οταν CT † 8:1 ημιωριον | ημιωρον TH WH † 8:3 του θυσιαστηριου | το θυσιαστηριον TR § 8:3 δωση | δωσει ANT BYZ CT HF PCK * 8:5 τον | το TR † 8:5 αυτον | αυτο TR † 8:5 βρονται και φωναι | φωναι και βρονται **Αυ** BYZ PCK TR § 8:6 οι | — ST * 8:6 εαυτους | αυτους NA TH | αυτους SBL WH † 8:7 πρωτος | πρωτος αγγελος **Αυ** TR † 8:7 εν | — TR § 8:7 και το τριτον της γης κατεκαη | — TR * 8:8 καιομενον | πυρι καιομενον **Αυ** ANT CT TR † 8:9 εν | των εν ANT CT TR † 8:9 διεφθαρη | διεφθαρησαν CT PCK § 8:10 των | — TR * 8:11 ο | — TR † 8:11 εγενετο | γινεται TR † 8:11 των υδατων | — ST

εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ θῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.

¹² Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ *τὸ τρίτον αὐτῆς μὴ φάνη ἢ ἡμέρα, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως.

¹³ Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἐνδὸς ἴατοῦ †πετομένου ἐν μεσουρανήματι, λέγοντος φωνῇ Σμεγάλη, Οὐαί, οὐαί, οὐαί *τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

9

¹ Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου. ² *Καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου, καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου †καιομένης, καὶ †ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀῆρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. ³ Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. ⁴ Καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ θάδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρόν, οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς *ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων †αὐτῶν. ⁵ Καὶ ἐδόθη †αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα θάσανισθῶσι μῆνας πέντε· καὶ ὁ θάσανισμὸς αὐτῶν ὡς θάσανισμὸς σκορπίου, ὅταν *παῖση ἄνθρωπον. ⁶ Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις †ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ †οὐ μὴ εὐρήσουσιν αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ θάφεται *ἀπ' αὐτῶν ὁ θάνατος.

⁷ Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἠτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι †χρυσοῖ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων. ⁸ Καὶ †εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν. ⁹ Καὶ θάρακας ὡς θάρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. ¹⁰ Καὶ ἔχουσιν οὐράς ὁμοίας σκορπίοις, καὶ κέντρα. *Καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν †ἐξουσίαν ἔχουσι τοῦ ἀδικῆσαι τοὺς

§ 8:11 των | — TR * 8:12 το τρίτον αὐτῆς μὴ φανῆ ἡ ἡμέρα | ἡ ἡμέρα μὴ φανῆ το τρίτον αὐτῆς BYZ PCK TR | ἡ ἡμέρα μὴ φανῆ το τρίτον αὐτῆς CT † 8:13 αετου | ἀγγελοῦ Ad TR † 8:13 πετομένου | πετωμένου TR § 8:13 μεγαλη | μεγαλη τρις PCK * 8:13 τοις κατοικοῦσιν | τοὺς κατοικοῦντας K ANT BYZ CT HF * 9:2 καὶ ἠνοιξε το φρεαρ τῆς αβυσσου | — K BYZ † 9:2 καιομενης | μεγαλης Ad CT TR † 9:2 εσκοτισθη | εσκοτωθη CT § 9:4 ἀδικησωσι | ἀδικησουσι NA SBL WH * 9:4 ἀνθρωπους | ἀνθρωπους μονους PCK TR † 9:4 αὐτων | — CT † 9:5 αὐταις | αυτοις NA SBL TH § 9:5 θάσανισθωσι | θάσανισθησονται CT * 9:5 παιση | πληξη PCK † 9:6 ζητησουσιν | ζητουσιν PCK † 9:6 ου μὴ | ουχ TR § 9:6 φευζεται | φευγει CT * 9:6 ἀπ αὐτων ο θάνατος | ο θάνατος ἀπ αὐτων Ad CT TR † 9:7 χρυσοι | ὁμοιοι χρυσω Ad CT TR | ὁμοιοι χρυσιω ANT † 9:8 ειχον | ειχαν TH WH § 9:9 ειχον | ειχαν WH * 9:10 καὶ | ἠν TR | — Av BYZ † 9:10 εξουσιαν εχουσι του | καὶ ἡ εξουσια αὐτων BYZ TR | ἡ εξουσια αὐτων CT

ἀνθρώπους μῆνας πέντε. ¹¹ † Ἐχουσαι βασιλέα ἐπ’ αὐτῶν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Σαββαδῶν, * ἐν δὲ τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Απολλύων.

¹² Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοῦ, † ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

¹³ Καὶ ὁ ἔκτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν † τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ¹⁴ Σλέγουσαν τῷ ἔκτῳ ἀγγέλῳ * ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα, Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. ¹⁵ Καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἠτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ † εἰς τὴν ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἑνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. ¹⁶ Καὶ ὁ ἀριθμὸς † τῶν στρατευμάτων τοῦ Σῖππου * μυριάδες μυριάδων· † ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. ¹⁷ Καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὀράσει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ’ αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. ¹⁸ † Ἀπὸ τῶν τριῶν Σπληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, * ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ † τοῦ καπνοῦ καὶ † τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. ¹⁹ Σῆ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι * αὐτῶν ἐστὶ, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι † ὄφεων, ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσι.

²⁰ Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, † οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ Σπροσκυνήσωσι τὰ δαιμόνια, καὶ * τὰ εἰδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ † καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν † δύναται, οὔτε ἀκούειν, οὔτε περιπατεῖν· ²¹ καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν Σφαρμακειῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

10

¹ Καὶ εἶδον * ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλῃν, καὶ † ἡ ἴρις ἐπὶ † τῆς κεφαλῆς Σαυτοῦ, καὶ

† 9:11 εχουσαι βασιλεα επ αυτων | και εχουσιν επ αυτων βασιλεα του Ad SCR | και εχουσιν επ αυτων βασιλεα του ST | εχουσι βασιλεα επ αυτων του ANT | εχουσιν επ αυτων βασιλεα του CT § 9:11 αββαδων | αββαδδων PCK | αβαδδων ANT CT TR * 9:11 εν δε | και εν CT TR † 9:12 ερχεται | ερχονται Ad ANT TR † 9:13 τεσσαρων | — SBL TH WH § 9:14 λεγουσαν | λεγοντος K ANT BYZ HF | λεγοντα CT * 9:14 ο εχων | ος ειχε TR † 9:15 εις την | την BYZ PCK | — CT TR † 9:16 των | — TR § 9:16 ιππου | ιππικου Ad BYZ CT TR * 9:16 μυριαδες | δυο μυριαδες ANT TR | διςμυριαδες NA SBL TH | δις μυριαδες WH † 9:16 ηκουσα | και ηκουσα TR † 9:18 απο | υπο TR § 9:18 πληγων | — TR * 9:18 απο | εκ Ad ANT BYZ CT PCK TR † 9:18 του | εκ του TR † 9:18 του | εκ του Ad TR § 9:19 η γαρ εξουσια των ιππων | η γαρ εξουσια αυτων SCR | αι γαρ εξουσιαι αυτων ST * 9:19 αυτων εστι και εν ταις ουραις αυτων | αυτων εισιν ST † 9:19 οφειν | οφεισιν ANT BYZ CT PCK TR † 9:20 ου | ουτε ST | ουδε NA SBL TH § 9:20 προσκυνησωσι | προσκυνησουσι CT * 9:20 τα | — TR † 9:20 και τα χαλκα | — K BYZ † 9:20 δυναται | δυνανται Ad BYZ CT § 9:21 φαρμακειων | φαρμακων K BYZ CT HF * 10:1 αγγελον | αλλου αγγελου ANT CT TR † 10:1 η | — TR † 10:1 της

τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυρός· ² καὶ *ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἴβιβλίον †ἀνεωγμένον· καὶ ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ Στῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ *τῆς γῆς, ³ καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ ὡσπερ λέων μυκάται· καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς. ⁴ Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ ἴβρονταί, †ἔμελλον γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, †λέγουσαν, Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ *μὴ αὐτὰ γράψης. ⁵ Καὶ ὁ ἄγγελος ὄν εἶδον ἐστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἤρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ †τὴν δεξιάν εἰς τὸν οὐρανόν, ⁶ καὶ ὤμοσε †τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος †σοῦκέτι ἔσται. ⁷ *ἄλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἐβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλη σαλπίζειν, †καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, †ὡς εὐηγγέλισε †τοὺς δούλους αὐτοῦ τοὺς προφῆτας.

⁸ Καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν *λαλοῦσα μετ' ἐμοῦ, καὶ †λέγουσα, Ὑπαγε, λάβε τὸ †βιβλιδάριον τὸ †ἀνεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ *τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. ⁹ Καὶ †ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ †δοῦναί μοι τὸ †βιβλιδάριον. Καὶ λέγει μοι, Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἄλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. ¹⁰ Καὶ ἔλαβον τὸ *βιβλίον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι, γλυκὺ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. ¹¹ Καὶ †λέγουσί μοι, Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ †ἐπὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.

11

¹ Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, *λέγων, †Ἐγείραι, καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ. ² Καὶ τὴν αὐλὴν τὴν †ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε †ἔξω, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσης, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι· καὶ τὴν

* **10:2** εχων | ειχεν **AD** BYZ PCK TR † **10:2** βιβλιον | βιβλιδαριον BYZ PCK | βιβλαριδιον CT TR † **10:2** ανεωγμενον | ηνεωγμενον CT § **10:2** της θαλασσης | την θαλασσαν TR * **10:2** της γης | την γην TR † **10:4** βρονται | βρονται τας φωνας εαυτων TR † **10:4** εμελλον | ημελλον CT § **10:4** λεγουσαν | λεγουσαν μοι TR * **10:4** μη αυτα γραψης | μετα ταυτα γραφεις PCK | μη ταυτα γραψης TR † **10:5** την δεξιαν | — TR † **10:6** τω | εν τω ANT BYZ NA PCK TH TR WH § **10:6** ουκετι εσται | ουκ εσται επι TR * **10:7** αλλ | αλλα TR † **10:7** και ετελεσθη | και τελεσθη **AD** BYZ TR | τελεσθη PCK † **10:7** ως ευηγγελισε | ο ευηγγελισατο PCK § **10:7** τους δουλους αυτου τους προφητας | τοις εαυτου δουλοις τοις προφηταις TR | τους εαυτου δουλους τους προφητας CT * **10:8** λαλοουσα | λαλουσαν CT † **10:8** λεγουσα | λεγουσαν CT † **10:8** βιβλιδαριον | βιβλαριδιον TR | βιβλιον CT § **10:8** ανεωγμενον | ηνεωγμενον CT TR * **10:8** του | — TR † **10:9** απηλθον | απηλθα ANT CT † **10:9** δουναι | δος **AD** BYZ PCK TR § **10:9** βιβλιδαριον | βιβλαριδιον CT TR * **10:10** βιβλιον | βιβλιδαριον BYZ PCK | βιβλαριδιον CT TR † **10:11** λεγουσι | λεγει **AD** BYZ PCK TR † **10:11** επι | — ANT CT TR * **11:1** λεγων | και ειστηκει ο αγγελος λεγων PCK | και ο αγγελος ειστηκει λεγων SCR † **11:1** ενωπιου | ενωπιος ANT BYZ CT HE § **11:2** εξωθεν | εσωθεν ST § **11:2** εσωθεν | εσωθεν BYZ

14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· †ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη, ἰδοὺ, ἔρχεται ταχύ.
 15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, §λέγουσαι, *Ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 16 Καὶ οἱ †εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον †τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ §καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, *ἔπεσον ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, 17 λέγοντες,

Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
 ὁ ὢν καὶ ὁ †ῆν,
 ὅτι †εἶληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην,
 καὶ ἐβασίλευσας.
 18 Καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν,
 καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου,
 καὶ ὁ καιρὸς τῶν §νεκρῶν κριθῆναι,
 καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις
 καὶ τοῖς ἁγίοις *καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου,
 †τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις,
 καὶ διαφθεῖραι τοὺς †διαφθειρόντας τὴν γῆν.

19 Καὶ §ἠνοιγή ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ *ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης †τοῦ Κυρίου ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένοντο ἄστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ †βρονταὶ καὶ χάλαζα μεγάλη.

12

1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα· 2 καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, *ἔκραζεν ὠδίνουσα, καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 Καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ, δράκων †πυρρὸς μέγας, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ †ἑπτὰ διαδήματα. 4 Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης §τεκεῖν, ἵνα, ὅταν τέκῃ, τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. 5 Καὶ ἔτεκεν υἱὸν

† 11:14 η ουαι η τριτη ιδου | και ιδου η ουαι η τριτη SCR | ιδου η ουαι η τριτη CT ST
 § 11:15 λεγουσαι | λεγοντες HF NA SBL WH * 11:15 εγενετο η βασιλεια | εγενοντο
 αι βασιλειαι TR † 11:16 εικοσι τεσσαρες | κδ' BYZ | εικοσι και τεσσαρες TR † 11:16
 του θρονου | — Av BYZ CT PCK TR § 11:16 καθημενοι | οι καθηνται K ANT BYZ HF
 TH * 11:16 επεσον | επεσαν ANT CT TR † 11:17 ην | ην και ο ερχομενος ANT PCK TR
 † 11:17 ειληφας | ειληφες WH § 11:18 νεκρων | εθνων ANT * 11:18 και | — ANT
 † 11:18 τοις μικροις και τοις μεγαλοις | τους μικρους και τους μεγαλους CT † 11:18
 διαφθειροντας | διαφθειραντας ANT PCK § 11:19 ηνοιγη | ηνοιχη K BYZ HF * 11:19
 εν | ο εν ANT CT † 11:19 του κυριου | αυτου Av BYZ CT TR | κυριου ANT † 11:19
 βρονται | βρονται και σεισμος ANT BYZ CT TR * 12:2 εκραζεν | κραζει TR | και κραζει
 CT † 12:3 πυρος μεγας | μεγας πυρρος BYZ NA PCK SBL TR WH | πυρρος μεγας ANT BYZ
 TH | μεγας πυρος BYZ † 12:3 επτα διαδηματα | διαδηματα επτα TR § 12:4 τεκειν |
 τηκειν PCK

* ἄρρενα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἤρπασθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ †πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. ⁶ Καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ὄψιν τόπον ἠτοιμασμένον * ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ †εκτρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα.

⁷ Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ †πολεμήσασιν μετὰ τοῦ δράκοντος· καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, ⁸ καὶ οὐκ ἔσχυσε, * οὐδὲ τόπος εὐρέθη †αὐτῷ ἐν τῷ οὐρανῷ. ⁹ Καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ †μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος καὶ Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην· ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. ¹⁰ Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην * ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαν, Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· ὅτι †ἐβλήθη ὁ †κατήγορος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν Σαυτῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. ¹¹ Καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. ¹² Διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε, * οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. Οὐαὶ †τῇ γῆ καὶ τῇ θαλάσῃ, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

¹³ Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε τὴν γυναῖκα ἣτις ἔτεκε τὸν †ἄρρενα. ¹⁴ Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ ὄψιν πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, * ὅπως τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν, καὶ καιροῦς, καὶ ἡμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. ¹⁵ Καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις †ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα †αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. ¹⁶ Καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ, καὶ ἠνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιε τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. ¹⁷ Καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ, καὶ ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ.

* 12:5 αρρενα | αρσεν CT † 12:5 ηρπασθη | ηρπαγη PCK † 12:5 προς | — TR § 12:6 εκει | — TR * 12:6 υπο | απο ANT BYZ CT PCK TR † 12:6 εκτρεφωσιν | τρεφωσιν Av ANT BYZ NA SBL TR WH | τρεφουσιν TH † 12:7 πολεμησαι μετα | του πολεμησαι μετα ANT CT PCK | επολεμησαν κατα TR § 12:8 ισχυσενε | ισχυσαν Av BYZ TH TR * 12:8 ουδε | ουτε TR † 12:8 αυτω | αυτων CT TR † 12:9 μεγας ο οφισ | οφισ ο μεγας ANT § 12:9 σατανας | ο σατανας ANT CT TR * 12:10 εν τω ουρανω λεγουσαν | λεγουσαν εν τω ουρανω TR † 12:10 εβληθη | κατεβληθη PCK TR † 12:10 κατηγορος | κατηγορω NA SBL WH § 12:10 αυτων | αυτους CT * 12:12 ουρανοι | οι ουρανοι Av BYZ NA PCK SBL TR † 12:12 τη γη και τη θαλασση | τοις κατοικουσι την γην και την θαλασσαν TR | την γην και την θαλασσαν ANT CT † 12:13 αρρενα | αρσενα CT § 12:14 δυο | αι δυο Av CT * 12:14 οπως τρεφεται | οπου τρεφεται Av CT TR † 12:15 εκ του στοματος αυτου οπισω της γυναικος | οπισω της γυναικος εκ του στοματος αυτου TR † 12:15 αυτην | ταυτην TR § 12:17 ιησου | του ιησου χριστου TR

13

¹ Καὶ *ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης· καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον †κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἐπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ †ὀνόματα βλασφημίας. ² Καὶ τὸ θηρίον, ὃ εἶδον, ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς Ὕρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. ³ Καὶ *μίαν †ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ †ῶσει ἐσφαγμένην εἰς θάνατον· καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔθεραπεύθη· καὶ ἑθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου. ⁴ καὶ προσεκύνησαν *τῷ δράκοντι †τῷ δεδωκότι †τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν Ὡτῷ θηρίῳ, λέγοντες, Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; *Καὶ τίς †δυνατὸς πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;

⁵ Καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ †βλασφημίαν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία Ὡπόλεμον ποιῆσαι μῆνας *τεσσαράκοντα δύο. ⁶ Καὶ ἠνοίξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς †βλασφημίαν πρὸς τὸν Θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, †τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. ⁷ Καὶ ἐδόθη αὐτῷ Ὡποῖησαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ νικῆσαι αὐτούς· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν *καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. ⁸ Καὶ προσκυνήσουσιν †αὐτῷ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, †ῶν οὐ γέγραπται Ὡτὸ ὄνομα ἐν *τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου †τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. ⁹ Εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω.

¹⁰ Εἴ τις †ἔχει αἰχμαλωσίαν,
ὕπάγει·

εἴ τις ἐν Ὡμαχαίρα *ἀποκτενεῖ,
δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρα ἀποκταθῆναι.

Ἔδὲ ἐστὶν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

* **13:1** εσταθην | εσταθη CT † **13:1** κερата δεκα και κεφαλας επτα | κεφαλας επτα και κερата δεκα TR † **13:1** ονοματα 73.8% | ονομα **Au** TH TR 25.4% § **13:2** αρκου | αρκτου PCK TR * **13:3** μιαν | ειδον μιαν TR † **13:3** εκ | — TR † **13:3** ωσει 61.8% | ως **Au** ANT BYZ CT TR 35.5% § **13:3** εθαυμασεν ολη η γη 73.8% | εθαυμασθη εν ολη τη γη **Au** ST 16.4% | εθαυμασθη ολη η γη CT 3.5% * **13:4** τω δρακοντι | τον δρακοντα TR † **13:4** τω δεδωκοτι | ος εδωκεν TR | οτι εδωκε **Au** CT † **13:4** την | — TR § **13:4** τω θηριω | το θηριον TR * **13:4** και | — **K** ANT BYZ HF TR † **13:4** δυνατος | δυναται **Au** ANT BYZ CT TR † **13:5** βλασφημιαν 56.6% | βλασφημιας CT TR 13.5% § **13:5** πολεμον | — **Au** CT TR * **13:5** τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα και NA WH | τεσσερακοντα SBL TH † **13:6** βλασφημιαν 85.5% | βλασφημιας CT 10.1% † **13:6** τους | και τους **Au** TR § **13:7** ποιησαι πολεμον 58.1% | πολεμον ποιησαι ANT TR 8.3% * **13:7** και λαον | — PCK TR † **13:8** αυτω | αυτον **K** ANT BYZ CT HF † **13:8** ων | ου CT § **13:8** το ονομα | τα ονοματα **Au** TR | το ονομα αυτου CT * **13:8** τω βιβλιω | τη βιβλω TR † **13:8** του | — TR † **13:10** εχει | εις BYZ TH | αιχμαλωσιαν συναγει εις TR | εις αιχμαλωσιαν απαγει εις ANT | εις αιχμαλωσιαν εις NA SBL WH § **13:10** μαχαира | μαχαيره CT * **13:10** ἀποκτενεῖ (ἀποκτένει PCK) δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρα 39.1% | δεῖ αὐτὸν **K** BYZ HF 33.6% | ἀποκτενεῖ δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρα ANT 4.7% | ἀποκτενεῖ δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρη TH WH 0.8% | ἀποκτανθῆναι αὐτὸν ἐν μαγαίρη NA SBL 0.4%

¹¹ Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε κέρατα ἴδου ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. ¹² Καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ ἔποιε τὴν γῆν καὶ τοὺς ἄνθρωποις ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα *προσκυνήσωσι τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, ὃ ἔθεραπεύθη ἢ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. ¹³ Καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ἵνα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίῃ ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. ¹⁴ Καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ *ὃ εἶχε τὴν πληγὴν ἵνα καὶ ἐξῆσεν ἀπὸ τῆς μαχαίρας. ¹⁵ Καὶ ἐδόθη αὐτῷ *πνεῦμα δοῦναι τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἢ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ, ἵνα ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσωσι τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, *ἀποκτανθῶσι. ¹⁶ Καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα ἴδωσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, ¹⁷ καὶ ἵνα μή τις *δύναται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, ἢ τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. ¹⁸ Ὡδε ἡ σοφία ἐστίν. Ὁ ἔχων νουὺν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν, ἡκατόμβη καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ *ἐστὶν ἑξακόσια ἑξήκοντα ἕξ.

14

¹ Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ, *τὸ ἀρνίον ἕστηκός ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄριθμὸς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι *τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. ² Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης· καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἡκουσα ὡς κιθαρῳδῶν

† 13:11 δυο | —K † 13:12 ποιεῖ | ποιεῖ Av ANT CT TR § 13:12 ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας | κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ TR * 13:12 προσκυνήσωσι 89.2% | προσκυνήσουσι CT 8% † 13:13 καὶ πῦρ ἵνα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίῃ ἐπὶ | ἵνα καὶ πῦρ ποιῆ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς BYZ TR | καὶ πῦρ ἵνα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίῃ εἰς ANT | ἵνα καὶ πῦρ ποιῆ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνειν εἰς CT † 13:13 ἐπὶ 61% | εἰς ANT BYZ CT TR 30.5% § 13:14 τοὺς ἐμοὺς 46.6% | —Av ANT BYZ CT TR 50.2% * 13:14 ὁ εἶχε | ὁ εἶχε TR | ὅς εἶχε ANT | ὅς εἶχε CT † 13:14 τὴν 39.8% | —K BYZ HF 59% † 13:14 καὶ ἐξῆσεν ἀπὸ τῆς μαχαίρας 39% | τῆς μαχαίρας καὶ ἐξῆσεν Av ANT BYZ PCK TR 47% | τῆς μαχαίρας καὶ ἐξῆσεν CT 1.6% § 13:15 αὐτῷ | αὐτῇ WH * 13:15 πνεῦμα δοῦναι | δοῦναι πνεῦμα CT TR † 13:15 ὅσοι | ἵνα ὅσοι CT † 13:15 ἐὰν | ἀν Av TR § 13:15 τῇ εἰκόνι | τὴν εἰκόνα TR * 13:15 ἀποκτανθῶσι | ἵνα ἀποκτανθῶσι ANT PCK TR † 13:16 δώσωσιν αὐτοῖς χάραγμα 21.9% | δώσωσιν αὐτοῖς χάραγμα PCK 17.6% | δώσωσιν αὐτοῖς χάραγμα BYZ CT 14.5% | δώσωσιν αὐτοῖς χάραγμα ANT 4.7% | δώσωσιν αὐτοῖς χάραγμα TR 3.5% † 13:16 τῆς | —K § 13:16 τὸ μέτωπον | τῶν μετώπων Av ANT BYZ PCK TR * 13:17 δύναται 57.8% | δύνηται ANT BYZ CT PCK TR 38.2% † 13:17 τὸ | ἡ τὸ TR † 13:18 νουὺν | τὸν νουὺν TR § 13:18 καὶ | —K BYZ HF * 13:18 ἐστὶν ἑξακόσια ἑξήκοντα ἕξ 11.3% | ἑξήκοντα K ANT BYZ HF TH TR 39.5% | ἐστὶν ἑξήκοντα PCK 29.8% | ἑξακόσιοι ἑξήκοντα ἕξ NA SBL WH 1.6% * 14:1 τὸ | —BYZ PCK TR † 14:1 ἐστηκός 51% | ἐστὼς BYZ 26.1% | ἐστός CT 10% † 14:1 ἀριθμὸς | —Av ANT BYZ CT PCK TR § 14:1 ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες | ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες | ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες | ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες

κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. ³ Καὶ ἄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἔδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰ μὴ αἱ *ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἡγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. ⁴ Οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. Οὗτοί τείσιν οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἦν ὑπάγη. Οὗτοι *ὑπὸ Ἰησοῦ ἡγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ. ⁵ Καὶ τὸ ὄχ εὐρέθη ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ψεῦδος· ἄμωμοι †γάρ †σεισι.

⁶ Καὶ εἶδον *ἄγγελον †πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον, †εὐαγγελίσει †τοὺς *καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ †ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν, ⁷ †λέγων ἐν φωνῇ μεγάλη, Φοβήθητε τὸν †Κύριον, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε *αὐτὸν τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ †τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰς ὕδατων.

⁸ Καὶ ἄλλος †δεύτερος ἄγγελος ἠκολούθησε, λέγων, †Ἐπεσε Βαβυλῶν *ἡ μεγάλη, †ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικε πάντα †τὰ ἔθνη.

⁹ Καὶ †ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλη, Εἴ τις *προσκυεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει †χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ¹⁰ καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθῆσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον †τῶν ἁγίων ἀγγέλων, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. ¹¹ καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν †σεις αἰῶνας αἰῶνων ἀναβαίνει· καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

† 14:3 αδουσιν 74.5% | αδουσιν ως Av CT TR 24.7% § 14:3 εδυνατο | ηδυνατο Av BYZ TR * 14:3 εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες | ρηδ´ K BYZ HF | εκατον τεσσερακοντα τεσσαρες CT † 14:4 εισιν | — Av CT † 14:4 αν | εαν K BYZ HF § 14:4 υπαγη | υπαγει TH WH * 14:4 υπο ιησου 58.9% | — Av ANT BYZ CT TR 35% † 14:5 ουχ ευρεθη εν τω στοματι αυτων ψευδος | εν τω στοματι αυτων ουχ ευρεθη ψευδος BYZ CT PCK | εν τω στοματι αυτων ουχ ευρεθη δολος TR | ουχ ευρεθη ψευδος εν τω στοματι αυτων ANT † 14:5 γαρ 89.4% | — CT 7.7% § 14:5 εισι | εισιν ενωπιον του θρονου του θεου TR * 14:6 αγγελον 63.7% | αλλον αγγελου ANT BYZ CT PCK TR 31.9% † 14:6 πετομενον | πετωμενον TR † 14:6 ευαγγελισαι 65.4% | ευαγγελισασθαι PCK 22% § 14:6 τους 91.4% | επι τους ANT CT 8.6% * 14:6 καθημενους | κατοικουντας TR † 14:6 επι | — Av TR † 14:7 λεγων | λεγοντα TR § 14:7 κυριον 49.4% | θεου Av BYZ CT PCK TR 50.6% * 14:7 αυτον τον ποιησαντα 45% | τω ποιησαντι ANT BYZ CT PCK TR 45.8% † 14:7 την 87.3% | — CT ST 12.7% † 14:8 δευτερος αγγελος 51% | αγγελος δευτερος BYZ NA PCK 39.1% | αγγελος TR 4.9% § 14:8 επεσε | επεσεν επεσε Av ANT BYZ CT PCK TR * 14:8 η μεγαλη | η πολις η μεγαλη TR † 14:8 εκ 67.3% | οτι εκ TR 15.1% | η εκ ANT CT 12.7% † 14:8 τα | — ANT TR § 14:9 αλλος αγγελος τριτος | τριτος αγγελος TR * 14:9 προσκυνει το θηριον | το θηριον προσκυνει TR † 14:9 χαραγμα | το χαραγμα ANT † 14:10 των αγιων αγγελων | αγγελων αγιων CT § 14:11 εις αιωνας αιωνων αναβαινει | αναβαινει εις αιωνας αιωνων TR

12 Ὡδε * ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν· τοῖ τρηοῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πίστιν † Ἰησοῦ.

13 Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Σλεγούσης, Γράψον, Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι· * λέγει Ναὶ τὸ πνεῦμα, ἵνα † ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ † δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοῦ, νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην Σκαθήμενον ὅμοιον * υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὄξυ. 15 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ † ναοῦ, κράζων ἐν † φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης, Πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον· ὅτι Σῆλθεν ἡ ὥρα * θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. 16 Καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ † τὴν νεφέλην τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

17 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὄξυ. 18 Καὶ ἄλλος ἄγγελος † ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, Σέχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησε * κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὄξυ, λέγων, Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὄξυ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας † τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι † ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς. 19 Καὶ Σέβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησε τὴν ἄμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ * τὸν μέγαν. 20 Καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς † ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλιῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων † χιλίων ἑξακοσίων.

15

1 Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, ἀγγέλους ἐπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἐπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ.

2 Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν * ὑαλίνην μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ † τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνας αὐτοῦ † καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν

* 14:12 η | — TR † 14:12 οἱ 53.2% | ωδε οἱ **Au** BYZ PCK TR 46.4% † 14:12 ἰησου 72% | του ἰησου PCK 16.8% § 14:13 λεγουσης | λεγουσης μοι **Au** BYZ PCK TR * 14:13 λεγει ναι 51.4% | ναι λεγει **Au** ANT BYZ CT TR 40.6% † 14:13 αναπαυσωνται 68.5% | αναπαησονται CT 1.6% † 14:13 δε 87.1% | γαρ CT 11.3% § 14:14 καθημενον ὁμοιον | καθημενος ὁμοιος ANT PCK TR * 14:14 υιω | υιον HF NA SBL WH † 14:15 ναου | ουρανοῦ **Au** † 14:15 φωνη μεγαλη | μεγαλη φωνη TR § 14:15 ηλθεν | ηλθε σοι TR * 14:15 θερισαι | του θερισαι ANT BYZ PCK TR † 14:16 την νεφελην 56.7% | τη νεφελη 26% | της νεφελης CT 13.8% † 14:18 εξηλθεν | — SBL § 14:18 εχων | ο εχων NA SBL WH * 14:18 κραυγη 50.4% | εν κραυγη BYZ HF 36.6% | φωνη NA SBL WH 8.5% † 14:18 της αμπελου | — ST † 14:18 ηκμασαν αι σταφυλαι αυτης 48% | ηκμασεν η σταφυλη της γης **K** ANT BYZ HF 38.6% § 14:19 εβαλεν | εξεβαλεν **K** BYZ HF * 14:19 τον μεγαν 51.6% | την μεγαλην ANT BYZ TR 22.9% † 14:20 εξωθεν | εξω **Au** ANT TR † 14:20 χιλίων εξακοσίων | αχ' BYZ * 15:2 υαλινην | υελινην PCK † 15:2 του θηριου και εκ της εικονος | της εικονος και εκ του θηριου **K** BYZ † 15:2 και | και εκ του χαραγματος αυτου TR | και εκ του χαραγματος αυτου και **Au**

Σύαλινην, ἔχοντας *κιθάρας τοῦ Θεοῦ. ³ Καὶ ἄδουσι τὴν ᾠδὴν Ἰμωϋσεῶς †τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες,

Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου,

Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ·
δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου,
ὁ βασιλεὺς τῶν ἑθνῶν.

⁴ Τίς οὐ μὴ φοβηθῆ *σε, Κύριε,
καὶ †δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου;

Ὅτι μόνος †ἅγιος·
ὅτι ὅπαντα τὰ ἔθνη ἤξουσι
καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου,
ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

⁵ Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, *καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ· ⁶ καὶ †ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι †οὶ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἑκ τοῦ ναοῦ, *οἱ ἦσαν ἐνδεδυμένοι ἴλινον †καθαρὸν λαμπρὸν, καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσαῖς· ⁷ καὶ ἐν ἑκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσαῖς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζώντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ⁸ Καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς ἑκαπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς *ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναόν, ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

16

¹ Καὶ ἤκουσα *φωνῆς μεγάλης †ἐκ τοῦ ναοῦ, λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις, Ὑπάγετε, †καὶ ἑκχέατε τὰς *ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν.

² Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ ἔξεχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ †εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἔλκος κακὸν καὶ πονηρὸν †ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς ἑπροσκυνούντας τὴν εἰκὸνι αὐτοῦ.

§ 15:2 υαλινην | υελινην PCK * 15:2 κιθαρας | τας κιθαρας K ANT BYZ HF † 15:3 μωυσεως | μωυσεος PCK | μωσεως TR † 15:3 του | — ST § 15:3 εθνων | αγιων TR | αιωνων SBL WH * 15:4 σε | — Av ANT CT † 15:4 δοξαση | δοξασει BYZ CT † 15:4 αγιος | αγιος ει PCK | οσιος Av ANT CT TR § 15:4 παντα τα εθνη | παντες K BYZ HF * 15:5 και | και ιδου TR † 15:6 εξηλθον | εξηλθαν WH † 15:6 οι | — TR § 15:6 εκ του ναου | εκ του ουρανου PCK | — K BYZ HF * 15:6 οι ησαν | — CT TR † 15:6 λινον | λιθον WH † 15:6 καθαρον | καθαρον και TR § 15:8 καπνου | εκ του καπνου K ANT BYZ HF * 15:8 εδυνατο | ηδυνατο Av BYZ PCK TR † 15:8 επτα | — Av PCK * 16:1 φωνης μεγαλης | μεγαλης φωνης ANT CT † 16:1 εκ του ναου | — K BYZ † 16:1 και | — BYZ PCK § 16:1 εκχεατε | εκχεατε CT * 16:1 επτα | — PCK TR † 16:2 εις | επι Av BYZ PCK TR † 16:2 επι | εις PCK TR § 16:2 προσκυνουντας τη εικονι αυτου | τη εικονι αυτου προσκυνουντας TR

3 Καὶ ὁ δεύτερος *ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ἔζωσα ἀπέθανεν ἓν τῇ θαλάσῃ.

4 Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ *εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. 5 Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος,

Δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ἢ ὁσος,
ὅτι ταῦτα ἔκρινας·

6 ὅτι αἷμα ἀγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν,
καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας *πειν·
ἄξιόι εἰσι.

7 Καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος,

Ναί, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἰ κρίσεις σου.

8 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι *ἐν πυρὶ τοὺς ἀνθρώπους. 9 Καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν ἑαυτοὶ ἄνθρωποι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔχοντος ἔξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.

10 Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη· καὶ *ἔμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, 11 καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἐλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

12 Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἡ ἀνατολῆς ἡλίου. 13 Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου, πνεύματα *ἀκάθαρτα τρία ὡς βάτραχοι· 14 εἰσι γὰρ πνεύματα ἑδαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς *τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν

* 16:3 αγγελος | — CT † 16:3 ζωσα | ζωης CT | — K BYZ HF † 16:3 εν | τα εν CT
 § 16:4 τριτος | τριτος αγγελος A B BYZ PCK TR * 16:4 εις | — CT PCK † 16:5 ει |
 κυριε ει TR † 16:5 ο σοιος | οσιος BYZ HF TH | και ο εσομενος SCR | και ο οσιος ST
 § 16:6 εδωκας | δεδωκας CT * 16:6 πειν | πειν WH † 16:6 αξιοι | αξιοι γαρ TR
 † 16:7 ηκουσα | ηκουσα αλλου εκ TR § 16:8 αγγελος | — K ANT BYZ CT HF * 16:8 εν
 πυρι τους ανθρωπους | τους ανθρωπους εν πυρι BYZ CT PCK TR † 16:9 οι ανθρωποι | —
 CT TR † 16:9 εξουσιαν | την εξουσιαν CT PCK § 16:10 πεμπτος | πεμπτος αγγελος A B
 BYZ PCK TR * 16:10 εμασωντο | εμασωντο BYZ TR † 16:12 εκτος | εκτος αγγελος
 BYZ PCK TR † 16:12 ευφρατην | τον ευφρατην ANT NA SBL TR WH § 16:12 ανατολης
 | ανατολων A B BYZ PCK TR * 16:13 ακαθαρτα τρια | τρια ακαθαρτα ANT BYZ CT PCK
 TR † 16:13 ως βατραχοι | ομοια βατραχοις TR † 16:14 δαιμονιων | δαιμονων A B BYZ
 PCK TR § 16:14 εκπορευεται | εκπορευεσθαι A B ST * 16:14 της | της γης και της
 TR

αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας †ἐκείνης τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος—¹⁵ Ἴδού, ἔρχομαι ὡς κλέπτῃς. Μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ, καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ—¹⁶ Καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ Σαρμαγεδῶν.

¹⁷ Καὶ ὁ *ἑβδομος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ †ἐπὶ τὸν ἄερα· καὶ ἐξῆλθε φωνὴ μεγάλη †ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγουσα, Γέγονε. ¹⁸ Καὶ ἐγένοντο *ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ καὶ φωναί, καὶ †σεισμός μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ †οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικούτος σεισμός, οὕτω μέγας. ¹⁹ Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔσπεσον· καὶ Βαβυλῶν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. ²⁰ Καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ εὐρέθησαν. ²¹ Καὶ χάλαζα μεγάλη, ὡς ταλαντιαία, καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης· ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ *αὐτῆς σφόδρα.

17

¹ Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, *λέγων, Δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης, τῆς καθημένης ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν· ² μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν †οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. ³ Καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον ἔν πνεύματι· καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ *θηρίον κόκκινον, †γέμον †νόματα βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. ⁴ Καὶ ἡ γυνὴ *ἦν περιβεβλημένη ἱπορφυροῦν καὶ †κόκκινον, †σκεχρυσωμένη *χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα †ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον βδελυγμάτων καὶ †τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας ἑαυτῆς, ⁵ καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον, Μυστήριον, Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν

† 16:14 τον | — ST † 16:14 εκεινης | — CT § 16:16 αρμαγεδων | μαγεδων K BYZ HF | αρμαγεδων TR * 16:17 εβδομος | εβδομος αγγελος Aδ BYZ PCK TR † 16:17 επι | εις Aδ BYZ PCK TR † 16:17 απο | εκ ANT CT § 16:17 του ναου του ουρανου | του ναου CT | του ουρανου Aδ * 16:18 αστραπαι και βρονται και φωναι | φωναι και βρονται και αστραπαι TR | αστραπαι και φωναι και βρονται ANT CT † 16:18 σεισμος | σεισμος εγενετο Aδ ANT BYZ CT PCK TR † 16:18 οι ανθρωποι εγενοντο | ανθρωπος εγενετο NA | ανθρωποι εγενοντο SBL TH WH § 16:19 επεσον | επεσαν ANT CT * 16:21 αυτης | αυτη ANT BYZ HF * 17:1 λεγων | λεγων μοι Aδ TR † 17:1 των υδατων των | υδατων Aδ ANT CT † 17:2 οι κατοικουντες την γην εκ του οινου της πορνειας αυτης | εκ του οινου της πορνειας αυτης οι κατοικουντες την γην TR § 17:3 εν | — K * 17:3 θηριον | θηριον το K HF | το θηριον το ANT † 17:3 γεμον | γεμοντα CT † 17:3 ονοματα | ονοματων BYZ PCK TR § 17:3 εχον | εχων CT * 17:4 ην | η ST † 17:4 πορφυρου | πορφυραν Aδ BYZ PCK | πορφυρα TR † 17:4 κοκκινον | κοκκινω TR § 17:4 κεχρυσωμενη | και κεχρυσωμενη ANT CT TR * 17:4 χρυσιω | χρυσω Aδ BYZ PCK TR † 17:4 ποτηριον χρυσου | χρυσου ποτηριον Aδ BYZ PCK TR † 17:4 τα ακαθαρτα της | ακαθαρτητος TR § 17:4 αυτης | της υης K ANT BYZ HF

βδελυγμάτων τῆς γῆς. ⁶ Καὶ *εἶδον τὴν γυναῖκα μεθούσαν ἔκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, †ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ.

Καὶ ἐθαύμασα, ἰδὼν αὐτήν, θαῦμα μέγα. ⁷ Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος, Διὰ τί ἐθαύμασας; Ἐγὼ Σέρῳ σοι τὸ μυστήριον τῆς γυναικός, καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βασιτάζοντος αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. ⁸ *Τὸ θηρίον, ὃ εἶδες, ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν ἑπάγειν. Καὶ †θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες Σὲπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται *τὰ ὀνόματα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, †βλεπόντων Σὸτι ἦν τὸ θηρίον, καὶ οὐκ ἔστι, *καὶ παρέσται. ⁹ Ὡδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. Αἱ ἑπτὰ κεφαλὰὶ †ἑπτὰ ὄρη εἰσὶν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν. ¹⁰ Καὶ βασιλεῖς †εἰσὶν ἑπτὰ· οἱ πέντε Σἔπεσον, *ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὐπὼ ἦλθε· καί, ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον †δεῖ αὐτὸν μεῖναι. ¹¹ Καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ †αὐτὸς ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. ¹² Καὶ τὰ δέκα κέρατα, ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσὶν, οἵτινες βασιλείαν οὐπὼ ἔλαβον, Σάλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ τοῦ θηρίου. ¹³ Οὗτοι μίαν *ἔχουσι γνώμην, καὶ τὴν δύναμιν καὶ †τὴν ἐξουσίαν †αὐτῶν τῷ θηρίῳ Σδιδώσιν. ¹⁴ Οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι Κύριος κυρίων ἐστὶ καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.

¹⁵ Καὶ λέγει μοι, Τὰ ὕδατα, ἃ εἶδες, οἷ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ ἔθνη καὶ γλώσσαι. ¹⁶ Καὶ τὰ δέκα κέρατα, ἃ εἶδες, *καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτήν καὶ γυμνὴν †ποιήσουσιν αὐτήν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτήν κατακαύσουσιν ἐν πυρὶ. ¹⁷ Ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι †γνώμην μίαν, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι Στελεσθῶσιν *οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ. ¹⁸ Καὶ ἡ γυνὴ, ἣν εἶδες, ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἣ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων †τῆς γῆς.

* 17:6 εἶδον | εἶδα TH † 17:6 ἐκ | — K BYZ HF † 17:6 ἐκ | καὶ ἐκ Ad ANT BYZ CT PCK TR § 17:7 ἐρω σοι | σοι ἐρω Ad BYZ PCK TR * 17:8 το | — ST † 17:8 υπαγειν | υπαγει CT † 17:8 θαυμασονται | θαυμασθησονται NA SBL WH § 17:8 ἐπι τῆς γῆς | τὴν γῆν K BYZ HF * 17:8 τα ονοματα | το ονομα K ANT BYZ CT HF † 17:8 το βιβλιον | του βιβλιου K BYZ HF † 17:8 βλεποντων | βλεποντες PCK TR § 17:8 οτι ην το θηριον | το θηριον οτι ην ANT BYZ CT PCK | το θηριον ο τι ην TR * 17:8 και παρεσται | καιπερ ἐστιν TR † 17:9 ἐπτα ὀρη εἰσιν | ὀρη εἰσιν ἐπτα TR | ὀρη ἐπτα εἰσιν ANT † 17:10 εἰσιν ἐπτα | ἐπτα εἰσιν Ad ANT BYZ CT PCK TR § 17:10 ἐπεσον | ἐπεσαν Ad ANT BYZ CT TR * 17:10 ο | και ο TR † 17:10 δεῖ αὐτον | αὐτον δεῖ Ad ANT BYZ CT PCK TR † 17:11 αὐτος | οὗτος K BYZ HF § 17:12 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL TH WH * 17:13 ἐχουσι γνώμην | γνώμην ἐχουσι Ad ANT BYZ CT PCK TR † 17:13 τὴν | — K BYZ CT HF † 17:13 αὐτων | εαυτων TR § 17:13 διδωσιν | διαδιδωσουσιν TR * 17:16 και | ἐπι TR † 17:16 ποιησουσιν αὐτην | — ANT BYZ CT TR † 17:17 γνώμην μίαν | μίαν γνώμην ANT CT TR § 17:17 τελεσθωσιν | τελεσθησονται BYZ CT PCK | τελεσθη TR * 17:17 οἱ λόγοι | τα ρηματα TR † 17:18 τῆς | ἐπι τῆς K HF

18

1 *Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἑξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. 2 Καὶ ἔκραξεν ἰσχυρᾶ φωνῇ, λέγων,

§Ἐπεσε Βαβυλῶν ἡ μεγάλη,

καὶ ἐγένετο κατοικητήριον *δαιμόνων,
καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου,

καὶ ἴφυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου.

3 Ὅτι ἐκ τοῦ τοῖνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς

§πεπτῶκασι πάντα τὰ ἔθνη,

καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν,

καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνου αὐτῆς ἐπλούτησαν.

4 Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν,

*Ἐξελθε ἔξ αὐτῆς ὁ λαός μου,

ἵνα μὴ ἴσυγκοινωνήσητε ταῖς ἀμαρτίαις αὐτῆς,

καὶ §ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε·

5 ὅτι *ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἀμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ,

καὶ ἴἐμνημόνευσεν ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς.

6 Ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἴἀπέδωκε,

καὶ διπλώσατε §αὐτῇ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς·

ἐν τῷ *ποτηρίῳ ῶ ἐκέρασε κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν.

7 Ὅσα ἐδόξασεν ἴαυτὴν καὶ ἐστρηνίασε,

τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν ἴκαὶ πένθος·

ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει §ὅτι

Κάθημαι βασίλισσα,

καὶ χήρα οὐκ εἰμί,

καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω.

8 Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἴξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς,

θάνατος *καὶ πένθος καὶ λιμός,

* 18:1 μετὰ | και μετα **Au** BYZ PCK TR † 18:1 αλλον | — ST † 18:2 ισχυρα φωνη

| εν ισχυρα φωνη ANT BYZ CT PCK | εν ισχυι φωνη μεγαλη TR § 18:2 επεσε | επεσεν

επεσε **Au** ANT BYZ CT PCK TR * 18:2 δαιμωνων 92.3% | δαιμονιων ANT CT 6.5% † 18:2

φυλακη παντος ορνου ακαθαρτου και μεμισημενου | φυλακη παντος ορνου ακαθαρτου

και φυλακη παντος θηριου ακαθαρτου και μεμισημενου NA SBL | μεμισημενου **Au** † 18:3

οινου του θυμου 48.8% | θυμου του οινου **Au** BYZ PCK 41.5% § 18:3 πεπτωκασι 39.1%

| πεπωκε BYZ PCK TR 22.7% | πεπωκασι BYZ HF 12.5% | πεπτωκαν SBL TH WH 1.2% |

πεπωκαν ANT NA 0.8% * 18:4 εξελθε | εξελθετε **Au** BYZ PCK TR | εξελθατε CT † 18:4

εξ αυτης ο λαος μου 81.6% | ο λαος μου εξ αυτης CT 3.1% † 18:4 συγκοινωνησητε |

συγκοινωνησητε TH WH § 18:4 εκ των πληγων αυτης ινα μη λαβητε | ινα μη λαβητε εκ

των πληγων αυτης TR | ινα εκ των πληγων αυτης μη λαβητε ANT * 18:5 εκολληθησαν

| ηκολουθησαν ST † 18:5 εμνημονευσεν | εμνημονευσεν αυτης BYZ HF PCK † 18:6

απεδωκε | απεδωκεν υμιν **Au** BYZ PCK TR § 18:6 αυτη διπλα 53.4% | τα διπλα ως και

αυτη και BYZ HF 27.7% | τα διπλα CT 0.8% * 18:6 ποτηριω | ποτηριω αυτης **K** BYZ HF

† 18:7 αυτην | εαυτην ANT BYZ PCK TR † 18:7 και πενθος | — PCK § 18:7 οτι καθημα

καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται,
ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος ὁ Θεὸς ὁ ἄκρινος αὐτήν.

⁹ Καὶ ἄκλαυσοι καὶ κόψονται ἐπ’ αὐτήν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οἱ μετ’ αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, ¹⁰ ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες,

Οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη
Βαβυλῶν, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά,
ὅτι *μιᾶ ὥρα ἦλθεν ἡ κρίσις σου.

¹¹ Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἄκλαυσοι καὶ πενθήσουσιν ἐπ’ αὐτῆ, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι. ¹² γόμον χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, καὶ λίθου τιμίου, καὶ σμαργαρίτου, καὶ *βυσσίνου, καὶ ἵορφυροῦ, καὶ ἰσηρικοῦ, καὶ κοκκίνου· καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου, καὶ χαλκοῦ, καὶ σιδήρου, καὶ μαρμάρου. ¹³ καὶ Σκιναμῶμον, καὶ θυμιάματα, καὶ μύρον, καὶ λίβανον, *καὶ οἶνον, καὶ ἔλαιον, καὶ σεμίδαλι, καὶ σῖτον, καὶ ἵπρὸβαρα, καὶ κτήνη καὶ ἵππων, καὶ ῥαιδῶν, καὶ σωμάτων, καὶ ψυχᾶς ἀνθρώπων.

¹⁴ Καὶ ἡ ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου
*ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ,
καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ
ἠάπώλετο ἀπὸ σοῦ,
καὶ οὐκέτι αὐτὰ οὐ μὴ εὕρης.

¹⁵ Οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπ’ αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, Σκλαίοντες καὶ πενθοῦντες, ¹⁶ *καὶ λέγοντες,

Οὐαί, τοῦαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη,
ἡ περιβεβλημένη ἄβυσσινον
καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον,

† **18:8** κρινας | κρινων TR † **18:9** κλαουσοι | κλαουσονται αυτην TR | κλαουσοουσιν αυτην ANT § **18:9** αυτην | αυτη **Au** ANT TR * **18:10** μια | εν μια TR † **18:11** κλαουσοι και πενθησουσιν | κλαιουσι και πενθουσιν BYZ CT PCK TR † **18:11** αυτη 62.2% | αυτην CT 8.9% § **18:12** μαργαριτου 85.1% | μαργαριτων CT 9.5% * **18:12** βυσσινου | βυσσου **Au** BYZ PCK TR † **18:12** πορφυρου 72.7% | πορφυρας ANT CT TR 25.6% † **18:12** σηρικου | σιρικου CT § **18:13** κιναμωμον | κιναμωμον και αμωμον ANT | κινναμωμον και αμωμον CT * **18:13** και οινον 50% | — **K** BYZ 32.8% † **18:13** προβατα και κτηνη 42.6% | κτηνη και προβατα **Au** ANT BYZ CT PCK TR 46.7% † **18:13** ραιδων | ρεδων **Au** ANT BYZ CT TR § **18:14** της επιθυμιας της ψυχης σου 85.9% | σου της επιθυμιας της ψυχης CT 3.3% * **18:14** απηλθεν | απωλετο ANT † **18:14** απωλετο | απηλθεν **Au** ANT BYZ TR | απωλοντο PCK † **18:14** αυτα ου μη ευρης 32.5% | ου μη ευρησεις αυτα BYZ PCK 26.7% | ου μη ευρης αυτα BYZ 11.9% | ου μη ευρησης αυτα TR 4.9% | ου μη αυτα ευρησουσιν CT 4.1% | ου μη αυτα ευρησεις ANT 0% § **18:15** κλαιοντες | και κλαιοντες **K** HF * **18:16** και | — ANT BYZ CT † **18:16** ουαι | — **K** BYZ † **18:16** βυσσινον | βυσσον **K** HF

καὶ κεχρυσωμένη χρυσίῳ
καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ *μαργαρίταις·
17 ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.

Καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ πᾶς τὸ ἐπὶ τόπον πλέων, καὶ ναῦται,
καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, 18 καὶ
ἔκραζον, βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες,

Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ;

19 Καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ *ἔκραζον
κλαίοντες καὶ πενθοῦντες †καὶ λέγοντες,

Οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη,
ἐν ἣ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες †τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσῃ
ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς,
ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη.

20 Εὐφραίνου ἐπ' ἑαυτῆ, οὐρανέ,
καὶ οἱ ἅγιοι, *καὶ οἱ ἀπόστολοι, καὶ οἱ προφῆται,
ὅτι ἔκρινεν ὁ Θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς ἑμίλιον μέγαν, καὶ
ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων,

†Οὕτως ὀρμήματι βληθήσεται
Βαβυλῶν ἡ μεγάλη πόλις,
καὶ οὐ μὴ εὐρεθῆ ἔτι.

22 Καὶ φωνὴ κιθαρῶδων καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν
οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι,
καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης
οὐ μὴ εὐρεθῆ ἐν σοὶ ἔτι,
καὶ φωνὴ μύλου

οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι,

23 καὶ φῶς λύχνου
οὐ μὴ φανῆ ἐν σοὶ ἔτι,
καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης
οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι·

§ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς·
ὅτι ἐν τῇ *φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη.

24 Καὶ ἐν αὐτῇ †αἵματα προφητῶν καὶ ἁγίων εὐρέθη,
καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

§ 18:16 χρυσω | εν χρυσω **Av** BYZ PCK TR | εν χρυσω ANT NA WH * 18:16 μαργαριταις
88% | μαργαριτη CT 8.3% † 18:17 ο επι τοπον πλεων | ο επι των πλοιων πλεων BYZ
PCK | επι των πλοιων ο ομιλος TR † 18:18 εκραζον | εκραξαν SBL TH WH § 18:18
βλεποντες | ορωντες TR * 18:19 εκραζον | εκραξαν SBL TH WH † 18:19 και | —
ANT CT TR † 18:19 τα | — TR § 18:20 αυτη | αυτην **Av** TR * 18:20 και οι | — TR
† 18:21 μυλον 89% | μυλινου CT 2% † 18:21 ουτως 82.1% | — PCK 13.4% § 18:23 οτι
| — **K** HF * 18:23 φαρμακεια | φαρμακια TH WH † 18:24 αιματα 81.8% | αιμα CT TR
18.2%

19

1 *Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ἄνω φωνὴν †μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, §λεγόντων,

Ἀλληλουῖα·

ἡ σωτηρία καὶ ἡ *δύναμις καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν·

2 ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις αὐτοῦ·

ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν μεγάλην,

ἥτις †διέφθειρε τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς,

καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ †χειρὸς αὐτῆς.

3 Καὶ δεύτερον §εἶρηκεν,

Ἀλληλουῖα·

καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

4 Καὶ *ἔπεσον οἱ †πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες, καὶ τὰ †τέσσαρα ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ §τοῦ θρόνου, λέγοντες, Ἀμήν· Ἀλληλουῖα. 5 Καὶ φωνὴ *ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε, λέγουσα,

Αἰνεῖτε †τὸν Θεὸν ἡμῶν

πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ,

†καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτόν,

§οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.

6 Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, *λέγοντες,

Ἀλληλουῖα·

ὅτι ἐβασίλευσε Κύριος

ὁ Θεὸς †ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ.

7 Χαίρωμεν καὶ †ἀγαλλιώμεθα,

καὶ §δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ·

ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου,

καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἠτοίμασεν ἑαυτήν.

8 Καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται

* 19:1 μετα | και μετα **Ab** BYZ PCK TR † 19:1 ως | — TR † 19:1 μεγαλην οχλου πολλου | οχλου πολλου μεγαλην PCK TR § 19:1 λεγοντων | λεγοντος TR * 19:1 δυναμις και η δοξα του θεου | δοξα και η τιμη και η δυναμις κυριω τω θεω TR | δοξα και η δυναμις του θεου ANT CT † 19:2 διεφθειρε | εφθειρε CT TR † 19:2 χειρος | της χειρος **Ab** BYZ TR § 19:3 ειρηκεν | ειρηκαν **Ab** ANT CT TR * 19:4 επεσον | επεσαν ANT BYZ CT PCK TR † 19:4 πρεσβυτεροι οι εικοσι τεσσαρες | πρεσβυτεροι οι κδ' BYZ | πρεσβυτεροι οι εικοσι και τεσσαρες TR | εικοσι και τεσσαρες πρεσβυτεροι ANT † 19:4 τεσσαρα | τεσσαρα TH WH § 19:4 του θρονου | τω θρονω **K** ANT BYZ CT HF * 19:5 απο | εκ **Ab** BYZ PCK TR † 19:5 τον θεον | τω θεω CT † 19:5 και | — WH § 19:5 οι | και οι TR * 19:6 λεγοντες | λεγοντας BYZ PCK TR | λεγοντων ANT BYZ CT † 19:6 ημων | — ANT SBL TR † 19:7 αγαλλιωμεθα | αγαλλιωμεν CT § 19:7 δωμεν | δωσωμεν NA | δωσομεν SBL WH

βύσσινον *λαμπρὸν καὶ καθαρὸν·

τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα †τῶν ἁγίων ἐστί.

⁹ Καὶ λέγει μοι, Γράψον, Μακάριοι οἱ εἰς †τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἁρνίου κεκλημένοι. Καὶ λέγει μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ Θεοῦ εἰσι. ¹⁰ Καὶ *ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῶ· καὶ λέγει μοι, Ὅρα μὴ· σύνδουλός σου εἶμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν †Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία †τοῦ Ἰησοῦ ἐστί τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

¹¹ Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν δ'ανεωγμένον, καὶ ἰδοῦ, ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτόν, *καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. ¹² Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ †φλοξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά· ἔχων †ὀνόματα γεγραμμένα καὶ ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός, ¹³ καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον ὀβραμμένον *αἵματι· καὶ †καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. ¹⁴ Καὶ τὰ στρατεύματα †τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ὁ ἐπὶ ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν *καθαρόν. ¹⁵ Καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία †δίστομος ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ †πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾶ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ ὁργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. ¹⁶ Καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ *ὄνομα γεγραμμένον, Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυρίων.

¹⁷ Καὶ εἶδον †ἄγγελον ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξε †φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς ὀπετομένοις ἐν μεσουρανήματι, Δεῦτε, *συνάχθητε εἰς †τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ, ¹⁸ ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων, ἐλευθέρων ὅτε καὶ δούλων, καὶ μικρῶν *τε καὶ μεγάλων. ¹⁹ Καὶ εἶδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι †πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος

* **19:8** λαμπρον και καθαρον | καθαρον και λαμπρον TR | λαμπρον καθαρον ANT CT † **19:8** των αγιων εστι | εστι των αγιων TR † **19:9** το | του HF § **19:9** του θεου εισι | εισι του θεου Av BYZ PCK TR * **19:10** επεσα | επεσον BYZ PCK TR † **19:10** ιησου | του ιησου TR † **19:10** του ιησου | ιησου Av CT § **19:11** ανεωγμενον | ηνεωγμενον CT * **19:11** καλουμενος πιστος | πιστος καλουμενος SBL WH † **19:12** φλοξ | ως φλοξ ANT NA TR † **19:12** ονοματα γεγραμμενα και | — CT TR § **19:13** βεβαμμενον | βεραντισμενον WH * **19:13** αιματι | εν αιματι ANT † **19:13** καλειται | κεκληται K ANT BYZ CT HF † **19:14** τα | — Av BYZ ST TH § **19:14** επι | εφ CT TR * **19:14** καθαρον | και καθαρον TR † **19:15** διστομος οξεια | οξεια CT TR | οξεια διστομος ANT † **19:15** παταξη | παταση ANT TR § **19:15** της | και της Av TR * **19:16** ονομα | το ονομα ST † **19:17** αγγελον | ενα αγγελου ANT BYZ CT PCK TR † **19:17** φωνη | εν φωνη ANT HF NA WH § **19:17** πετομενοις | πετωμενοις TR * **19:17** συναχθητε | και συναγεσθε TR † **19:17** το δειπνον το μεγα του | του δειπνον τον μεγα του BYZ HF † το δειπνον του μεγαλου BYZ TR † **19:18** αυτων | αυτους WH § **19:18** τε | — ST * **19:18** τε |

αὐτοῦ. ²⁰ Καὶ ἐπάσθη τὸ θηρίον, καὶ †ὁ μετ’ αὐτοῦ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνούντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς ὅτι καιομένη ἐν *θειῷ. ²¹ καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ †ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

20

¹ Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν *κλεῖν τῆς ἀβύσσου, καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. ² Καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, †τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὃς ἐστὶ διάβολος καὶ †ὁ Σατανᾶς, ὃς πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, ³ καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ *ἔκλεισε καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ †πλανᾷ †ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη. Ὡς καὶ μετὰ ταῦτα δεῖ *αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

⁴ Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ’ αὐτούς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν †τὸ θηρίον, †οὐδὲ ὅτι ἐκὼν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ *μέτωπον, καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ †τοῦ Χριστοῦ †τὰ χίλια ἔτη. ⁵ Ὡς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ *ἔζησαν †ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. ⁶ Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ †δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ’ ἔσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι ὅμιλον αὐτοῦ *χίλια ἔτη.

⁷ Καὶ †ὅταν τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, ⁸ καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γῶγ καὶ †τὸν Μαγῶγ, συναγαγεῖν αὐτούς εἰς ὅτι τὸν πόλεμον· ὧν ὁ *ἄριθμὸς ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. ⁹ Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ †ἐκύκλωσαν τὴν

† 19:20 ο μετ αυτου | μετ αυτου ο BYZ CT PCK | μετα τουτου ο TR § 19:20 την καιομενην | της καιομενης CT * 19:20 θειω | τω θειω ΑΒ BYZ TR † 19:21 εξελθουση | εκπορευομενη TR * 20:1 κλειν | κλειδα TR † 20:2 τον οφιν τον αρχαιον | ο οφεις ο αρχαιος CT † 20:2 ο | — BYZ TR § 20:2 ο πλανων την οικουμενην ολην | ο πλανων την οικουμενην ANT | — ΑΒ CT TR * 20:3 εκλεισε | εκλεισεν αυτον TR † 20:3 πλανα | πλανηση CT TR † 20:3 ετι τα εθνη | τα εθνη ετι TR § 20:3 και | — Κ ANT BYZ CT HF * 20:3 αυτον λυθηναι | λυθηναι αυτον Κ BYZ CT HF † 20:4 το θηριον | τω θηριω BYZ PCK TR † 20:4 ουδε | ουτε ΑΒ ANT BYZ PCK TR § 20:4 την εικονα | τη εικονι PCK * 20:4 μετωπον | μετωπον αυτων ΑΒ ANT BYZ PCK TR † 20:4 του | — TR † 20:4 τα | — ΑΒ ANT BYZ CT PCK SCR § 20:5 και οι ... εζησαν αχρι ... ετη | οι δε ... ανεζησαν εως ... ετη TR | και οι ... εζησαν εως ... ετη ANT | οι λοιποι ... εζησαν αχρι ... ετη CT | — Κ * 20:5 εζησαν | ανεζησαν TR † 20:5 αχρι | εως ANT TR † 20:6 δευτερος θανατος | θανατος ο δευτερος TR § 20:6 μετ αυτου | μετα ταυτα Κ * 20:6 χιλια | τα χιλια NA TH WH † 20:7 οταν τελεσθη | μετα Κ BYZ HF † 20:8 τον | — ΑΒ CT § 20:8 τον | — ΑΒ TR * 20:9 οταν τελεσθη | μετα Κ BYZ HF † 20:9 τον | — ΑΒ CT § 20:9 τον | — ΑΒ TR

παρεμβολὴν τῶν ἀγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς. ¹⁰ Καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτούς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός καὶ θείου, ὅπου * καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βασανισθῆσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

¹¹ Καὶ εἶδον θρόνον ἰμέγαν λευκόν, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτόν, οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν * ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς. ¹² Καὶ εἶδον τοὺς νεκρούς, ἰτούς μεγάλους καὶ τοὺς μικρούς, ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἤνεώχθησαν· καὶ * ἄλλο βιβλίον ἠνεώχθη, ὃ ἐστὶ τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. ¹³ Καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκρούς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ Θάνατος καὶ ὁ Ἄδης ἔδωκαν τοὺς νεκρούς τοὺς ἐν αὐτοῖς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα * αὐτῶν. ¹⁴ Καὶ ὁ Θάνατος καὶ ὁ Ἄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτος ἰ ὁ θάνατος ὁ δευτέρός ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός. ¹⁵ Καὶ εἴ τις οὐχ εὐρέθη ἐν βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

21

¹ Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανός καὶ ἡ πρώτη γῆ * ἀπῆλθον, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. ² Καὶ ἰτὴν πόλιν τὴν ἀγίαν, Ἰερουσαλὴμ καινὴν, εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. ³ Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης, Ἰδοὺ, ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ * λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν. ⁴ καὶ ἰἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἰἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔστιν ἔτι·

† 20:9 εκ του ουρανου απο του θεου | απο του θεου εκ του ουρανου TR | εκ του ουρανου CT § 20:10 θειου | του θειου ANT * 20:10 και | — TR † 20:11 μεγαν λευκον | λευκον μεγαν Av BYZ TR † 20:11 αυτον | αυτου SBL TH TR WH | αυτω ANT § 20:11 προσωπου | του προσωπου CT * 20:11 η γη και ο ουρανος | ο ουρανος και η γη PCK † 20:12 τους μεγαλους και τους μικρους | μικρους και μεγαλους TR | — K † 20:12 θρονου | θεου TR § 20:12 ηνεωχθησαν | ηνοιξαν K BYZ HF | ανεωχθησαν PCK | ηνοιχθησαν ANT CT * 20:12 αλλο βιβλιον | βιβλιον αλλο TR † 20:12 ηνεωχθη | ανεωχθη PCK | ηνοιχθη ANT CT † 20:13 νεκρους τους εν αυτη | εν αυτη νεκρους BYZ PCK TR § 20:13 νεκρους τους εν αυτοις | εν αυτοις νεκρους BYZ PCK TR * 20:13 αυτων | αυτου HF † 20:14 ο θανατος ο δευτερος εστιν | εστιν ο θανατος ο δευτερος PCK | εστιν ο δευτερος θανατος TR † 20:14 η λιμνη του πυρος | — ANT TR § 20:15 τω βιβλιω | τη βιβλω ANT BYZ CT PCK TR * 21:1 απηλθον | παρηλθε Av BYZ PCK TR | απηλθαν CT † 21:2 την πολιν την αγιαν ιερουσαλημ καινην ειδον | εγω ιωαννης ειδον την πολιν την αγιαν ιερουσαλημ καινην TR † 21:2 εκ του ουρανου απο του θεου | απο του θεου εκ του ουρανου Av BYZ PCK TR § 21:3 ουρανου 96.1% | θρονου CT 1.3% * 21:3 λαος 72.3% | λαοι Av CT TR 25.5% † 21:3 εσται μετ αυτων 26.3% | μετ αυτων εσται K ANT BYZ HF SBL WH 36.4% | εσται μετ αυτων θεος αυτων TR 22.9% | μετ αυτων εσται αυτων θεος NA TH 1.7% † 21:4 εξαλειπει 51.3% | εξαλειπει απ αυτων K BYZ HF 30.4% | εξαλειπει ο θεος TR 16.5% | εξαλειπει απ αυτων ο θεος ANT 0% § 21:4 απο 94.3% | εκ CT 5.2%

οὔτε πένθος, οὔτε κραυγή, οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· *ὅτι τὰ πρῶτα ἔαπηλθον.

⁵ Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ, Ἴδού, ὅπαντα καινὰ ποιῶ. Καὶ λέγει *μοι, Γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι ἄληθινοὶ καὶ πιστοὶ εἰσι. ⁶ Καὶ εἶπέ μοι, Ἔγωνα τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὠ, *ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Ἐγὼ τῷ διψῶντι ἴδωσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. ⁷ Ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ Θεός, καὶ ὁ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. ⁸ *Τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις ἔκαστος καὶ ἀμαρτωλοῖς καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ φαρμάκοις καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ ἑπιπυρῖ καὶ θείῳ, ὃ ἔστιν *ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.

⁹ Καὶ ἦλθεν εἰς ἕκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας ὄντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων, Δεῦρο, δεῖξω σοι *τὴν γυναῖκα τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου. ¹⁰ Καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι ἔπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ, καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἄπο τοῦ Θεοῦ, ¹¹ ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ· *ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι. ¹² ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλώσιν ἀγγέλους *δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἔστιν ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ¹³ Ἄπο ἀνατολῶν, πυλῶνες τρεῖς· ἔκαστος ἀπὸ βορρᾶ, πυλῶνες τρεῖς· ἔκαστος ἀπὸ νότου, πυλῶνες τρεῖς· ἔκαστος ἀπὸ δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς. ¹⁴ Καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ ἔπ' αὐτῶν ἔδωδεκα

* 21:4 στί 71.1% | — SBL TH WH 14.9% † 21:4 ἀπηλθον 54.4% | ἀπηλθε K BYZ HF 42.9% | ἀπηλθαν CT 0.9% † 21:5 τω θρονω | του θρονου PCK TR § 21:5 παντα καινα ποιω | καινα ποιω παντα ANT BYZ CT PCK | καινα παντα ποιω TR * 21:5 μοι | — CT HF † 21:5 αληθινοι και πιστοι | πιστοι και αληθινοι του θεου K BYZ HF | πιστοι και αληθινοι ANT CT † 21:6 γεγωνα 42.9% | γεγωνα εγω BYZ 31.9% | γεγονεν εγω ειμι TR 3.4% | γεγοναν εγω ειμι NA TH 1.3% | γεγοναν εγω SBL WH 0.4% | γεγονεν εγω ANT 0% § 21:6 αλφα | A ANT TR * 21:6 η αρχη και το 35% | αρχη και BYZ PCK 33.3% | και η αρχη και το K BYZ HF 29.1% † 21:6 δωσω 44.7% | δωσω αυτω K BYZ HF 27.4% † 21:7 κληρονομησει ταυτα | δωσω αυτω ταυτα K BYZ HF | κληρονομησει παντα TR | εσται αυτω ταυτα ANT § 21:7 αυτος εσται μοι υιος | αυτος εσται μοι ο υιος TR | αυτοι εσονται μοι υιοι Av * 21:8 τοις δε δειλοις | δειλοις δε TR † 21:8 και αμαρτωλοις | — ANT CT TR † 21:8 φαρμακοις | φαρμακευσι TR § 21:8 πυρι | εν πυρι ANT * 21:8 ο θανατος ο δευτερος | δευτερος θανατος TR † 21:9 ηλθεν | ηλθε προς με TR † 21:9 εκ | — Av ANT TR § 21:9 γεμουσας 55.8% | τας γεμουσας ANT TR 22.3% | των γεμουσων CT 18% * 21:9 γυναικα την νυμφην του αρνιου 51.9% | νυμφην του αρνιου την γυναικα Av TR 26.2% | νυμφην την γυναικα του αρνιου ANT CT 12.7% † 21:10 επ | επι CT † 21:10 την μεγαλην την | την K ANT BYZ CT HF | την μεγαλην και Av § 21:10 απο | εκ K HF * 21:11 ο | και ο TR † 21:11 κρυσταλλιζοντι | κρυσταλιζοντι BYZ PCK † 21:12 εχουσα | εχουσαν τε TR § 21:12 εχουσα | εχουσαν TR * 21:12 δωδεκα | δεκαδυο HF † 21:12 ονοματα 43.5% | τα ονοματα NA TH 9.1% | — Av BYZ PCK SBL TR WH 45.3% † 21:12 των | — K BYZ CT HF § 21:13 απο | απ ANT TR * 21:13 ανατολων | ανατολης CT TR † 21:13

ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.

15 Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχε ἄμετρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς, *καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. 16 Καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον τὸ πλάτος. Καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν †τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίους *δῶδεκα χιλιάδων· †δῶδεκα τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστί. 17 Καὶ †εμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσαρῶν πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἐστὶν ἀγγέλου. 18 Καὶ *ἦν ἡ ἔνδομησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασις· καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρόν, †ὅμοιον ὕέλῳ καθαρῷ. 19 *Οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι. Ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἴασις· ὁ δεύτερος, †σαπφειρος· ὁ τρίτος, χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμάραγδος· 20 ὁ πέμπτος, †σαρδόνουξ· ὁ ἕκτος, ἑσάρδιον· ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήρυλλος· ὁ *ἐνατος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος· ὁ ἐνδέκατος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος, †ἀμέθυσος. 21 Καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα μαργαρίται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἐνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρόν, ὡς †ὑελος ὄδου.

22 Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστὶ, καὶ τὸ ἀρνίον. 23 Καὶ ἡ πόλις οὐ χρεῖαν ἔχει τοῦ ἡλίου, οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν *αὐτῇ· τῆ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον. 24 Καὶ †περιπατήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν ἑαυτῶν δόξαν καὶ τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. 25 Καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας—νῦξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ— 26 καὶ οἴσουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς *αὐτήν· 27 καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν πᾶν †κοινόν, καὶ †ποιοῦν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος· εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

§ 21:15 μετρον | — Av TR * 21:15 και το τειχος αυτης 48.1% | — K BYZ PCK 49.4%
† 21:16 οσον | τοσουτον εστιν οσον και TR | οσον και ANT NA TH † 21:16 τω | εν τω Av ANT § 21:16 σταδιους | σταδιων Av NA TR WH * 21:16 δωδεκα | δεκαδυο K BYZ HF † 21:16 δωδεκα | — ANT BYZ CT TR † 21:17 εμετρησε 51.7% | — K BYZ HF 40% § 21:17 εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρων | ρηδ' BYZ TH | εκατον τεσσερακοντα τεσσαρων NA SBL WH * 21:18 ην 90.4% | — CT 8.3% † 21:18 ενδομησις | ενδωμησις CT † 21:18 ομοιον | ομοια Av TR § 21:18 υελω | υαλω ANT BYZ CT TR * 21:19 οι | και οι Av BYZ PCK TR † 21:19 σαπφειρος | σαπφειρος NA SBL † 21:20 σαρδονουξ | σαρδωνουξ PCK § 21:20 σαρδιον | σαρδιος Av BYZ PCK TR * 21:20 ενατος | εννατος SCR † 21:20 αμεθυσος 73% | αμεθυστος ANT CT TR 21.5% † 21:21 υελος | υαλος ANT CT TR § 21:21 διαυγης | διαφανης TR * 21:23 αυτη | εν αυτη PCK TR † 21:23 η γαρ | γαρ η K HF † 21:24 περιπατησουσι τα εθνη δια του φωτος αυτης | τα εθνη των σωζομενων εν τω φωτι αυτης περιπατησουσι TR § 21:24 αυτω δοξαν και τιμην των εθνων | την δοξαν και την τιμην αυτων ANT BYZ PCK TR | την δοξαν αυτων BYZ CT * 21:26 αυτην | αυτην ινα εισελθωσι K BYZ HF † 21:27 κοινον | κοινουν TR † 21:27 ποιουν 44.4% | ο ποιων K ANT BYZ HF NA WH 37.5% | ποιων SBL TH 7.8%

22

¹ Καὶ ἔδειξέ μοι *ποταμὸν καθαρὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς ἄκρυσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἄρνιου. ² Ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἔκειθεν, ξύλον ζωῆς, ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδιδούς τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. ³ Καὶ πᾶν *κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἄρνιου ἐν αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἑλπιέουσιν αὐτῷ, ⁴ καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. ⁵ Καὶ νῦν οὐκ ἔσται ἕκεί, *καὶ χρεῖαν οὐκ ἔχουσι ἄλγους καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς φωτισεῖ αὐτούς· καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

⁶ Καὶ *λέγει μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί· καὶ Ἰκύριος ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει.

⁷ ἩΚαὶ ἰδοὺ, ἔρχομαι ταχύ. Μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

⁸ *Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ ἰάκουων καὶ βλέπων ταῦτα. Καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσον προσκυῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ *δεικνύοντός μοι ταῦτα. ⁹ Καὶ λέγει μοι, Ὅρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμι, καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν, καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον.

¹⁰ Καὶ λέγει μοι, Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. ¹¹ Ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι· καὶ ὁ *ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι· καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι· καὶ ὁ ἅγιος ἀγιασθήτω ἔτι.

¹² Ἰδοὺ, ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἔσται αὐτοῦ. ¹³ *Ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὡ, ἄρχὴ καὶ τὸ τέλος.

* 22:1 ποταμον καθαρων | ποταμον K ANT BYZ CT HF | καθαρων ποταμον TR † 22:1 κρυσταλλον | κρυσταλον PCK † 22:2 εκειθεν | εντευθεν AV BYZ PCK TR § 22:2 εκαστον αποδιδους | αποδιδους εκαστον BYZ HF | ενα εκαστον αποδιδουν TR | εκαστον αποδιδουν ANT NA SBL WH * 22:3 καταθεμα | καταναθεμα TR † 22:3 ετι | εκει AV BYZ PCK † 22:3 λατρευουσιν | λατρευουσιν HF § 22:5 εκει | ετι ANT CT | — K HF * 22:5 χρεϊαν ουκ εχουσι | ου χρεϊα K ANT BYZ HF | ουκ εχουσι χρεϊαν CT † 22:5 λυχνου και φωτος ηλιου | λυχνου και φωτος K HF | φωτος λυχνου και φωτος ηλιου NA TH | φωτος λυχνου και φως ηλιου SBL WH † 22:5 φωτιει | φωτιζει TR | φωτισει CT § 22:5 αυτους | επ αυτους CT * 22:6 λεγει | ειπε AV BYZ CT TR † 22:6 κυριος | ο κυριος CT † 22:6 πνευματων των | αγιων AV TR § 22:7 και | — BYZ PCK TR * 22:8 καγω | και εγω AV BYZ TR † 22:8 ακουων και βλεπων ταυτα | βλεπων και ακουων ταυτα AV BYZ | βλεπων ταυτα και ακουων TR † 22:8 εβλεψα | ειδον BYZ | οτε ειδον HF § 22:8 επεσον | επεσα ANT CT TR * 22:8 δεικνυοντος | δεικνυντος AV BYZ HF PCK † 22:9 σου | σου γαρ TR † 22:9 και | — PCK § 22:10 ο καιρος γαρ | οτι ο καιρος BYZ PCK TR * 22:11 ρυπαρος ρυπαρευθητω | ρυπων ρυπωσατω TR | ρυπαρος ρυπανθητω NA TH WH † 22:11 δικαιοσυνην ποιησατω | δικαιοθητω TR † 22:12 ιδου | και ιδου TR § 22:12 εσται αυτου | αυτου εσται BYZ TR | εστιν αυτου CT * 22:13 εγω | εγω ειμι TR † 22:13 αλφα | A AV ANT BYZ TR † 22:13 ο πρωτος και ο εσχατος η αρχη και το τελος | αρχη και

14 Μακάριοι οἱ ἑποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. 15 *Ἐξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς ἴφιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.

16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. Ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος †Δαυίδ, †ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς *ὁ πρωῖνός.

17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, †Ἐρχου. Καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, †Ἐρχου. Καὶ ὁ διψῶν ἔρχέσθω· ὁ θέλων *λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

18 †Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ †τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου, ἐάν τις †ἐπιθῆ ἔπ' αὐτά, *ἐπιθήσῃ τὸ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς †πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν †τῷ βιβλίῳ τούτῳ. 19 καὶ ἐάν τις *ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων †τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, †ἀφέλοι ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ †τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἀγίας, *τῶν γεγραμμένων ἐν †τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, Ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν. †Ναί, ἔρχου, Κύριε †Ἰησοῦ.

21 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου *Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ †πάντων τῶν ἀγίων. †Ἀμήν.

§ 22:14 ποιουντες τας εντολας αυτου | πλυνοντες τας στολας αυτων CT * 22:15 εξω | εξω δε TR † 22:15 φιλων | ο φιλων Av ANT BYZ HF TR † 22:16 δαυιδ | ΔΑΔ Av K BYZ | δαβιδ HF | του δαβιδ TR | δαυειδ WH § 22:16 ο | και ο Av * 22:16 ο πρωινος | και ορθρινος TR † 22:17 ερχου | ελθε TR † 22:17 ερχου | ελθε TR § 22:17 ερχεσθω | ελθετω και TR | ερχεσθω και ANT * 22:17 λαβετω | λαμβανετω το TR † 22:18 μαρτυρω εγω | συμμαρτυρομαι γαρ TR † 22:18 τω | — PCK TR § 22:18 επιθη επ αυτα | επιτιθη προς ταυτα TR | επιθη επι ταυτα ANT * 22:18 επιθησαι | επιθησει ANT BYZ CT TR † 22:18 ο θεος επ αυτον | επ αυτον ο θεος BYZ PCK TH † 22:18 πληγας | επτα πληγας BYZ PCK § 22:18 τω | — TR * 22:19 αφελη | αφαιρη TR † 22:19 του βιβλιου | βιβλου TR † 22:19 αφελοι | αφελει Av ANT BYZ CT | αφαιρησει TR § 22:19 του ξυλου | βιβλου TR * 22:19 των | και των TR † 22:19 τω | — TR † 22:20 ναι | — CT § 22:20 ιησου | ιησου χριστε Av BYZ * 22:21 ιησου χριστου | ημων ιησου χριστου TR | ιησου NA SBL TH † 22:21 παντων των αγιων | παντων υμων TR | παντων NA SBL | των αγιων TH WH † 22:21 αμην | — NA SBL WH